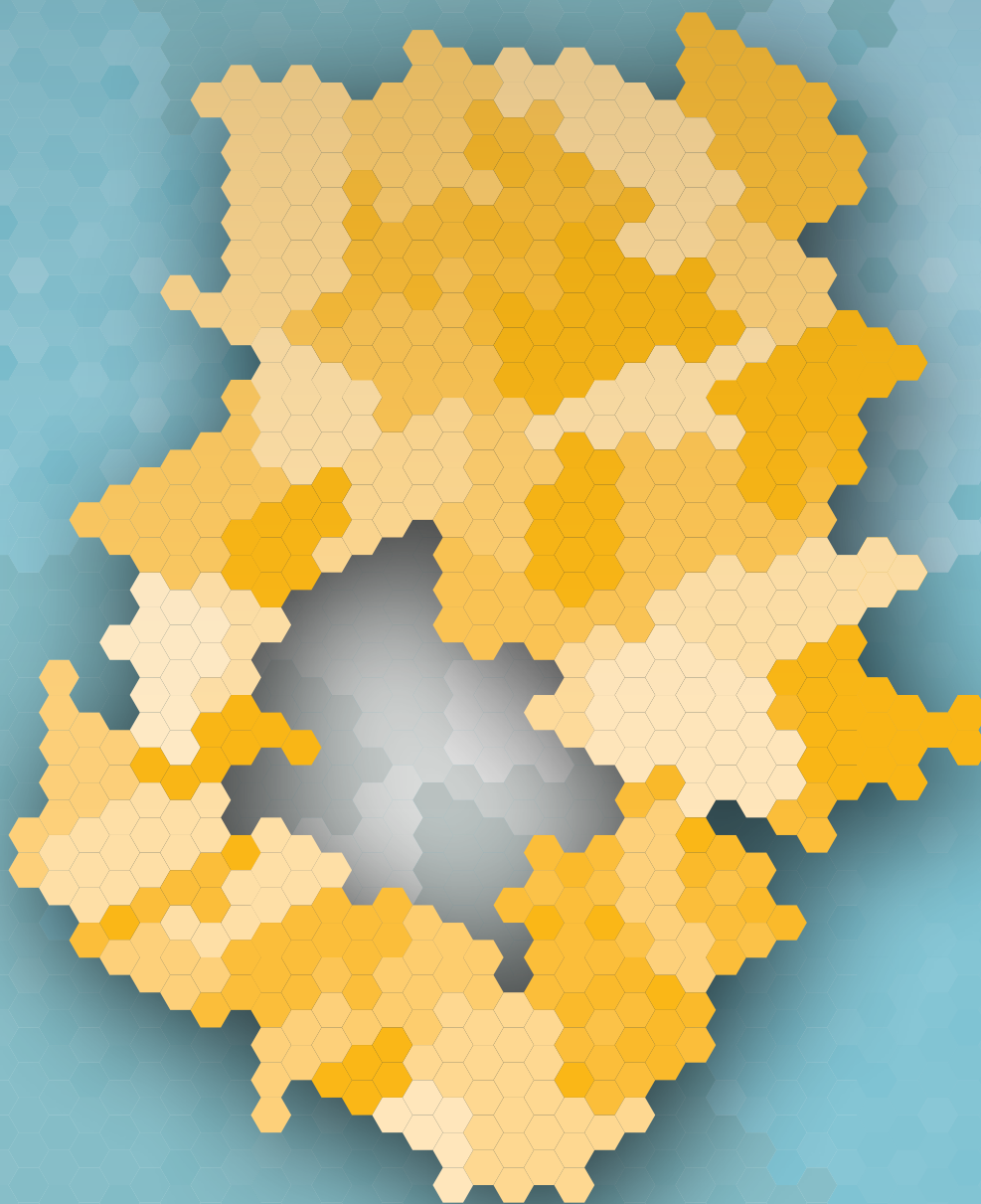

STRATEGIA DE DEZVOLTARE a județului Ilfov - Orizont 2030

ANALIZA DIAGNOSTIC - Evaluarea situației actuale

Consiliul Județean
Ilfov

THE WORLD BANK

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ILFOV - Orizont 2030

ANALIZA DIAGNOSTIC Evaluarea situației actuale

Martie 2020

Strategia de Dezvoltare a Județului Ilfov - Orizont 2030 a fost elaborată cu sprijinul Băncii Mondiale, ca parte a Acordului pentru Servicii de Asistență Tehnică privind Programul de Dezvoltare Regională a Județului Ilfov.

Această Analiză Diagnostic a fost elaborată de o echipă coordonată de Dean Cira (Specialist Principal Urban) și Sorina Racoviceanu (Specialist Principal Dezvoltare Urbană) și formată din Ioana Ivanov (Specialist Senior Dezvoltare Urbană), Marius Cristea (Specialist Senior Dezvoltare Urbană), Reinhold Stadler (Specialist Senior Dezvoltare Urbană), Daiana Ghintuială (Specialist Operațiuni), Andreea China (Specialist Senior Dezvoltare Urbană), Matei Coheci (Specialist Senior Dezvoltare Urbană), Paul Moldovan (Specialist Senior Administrație Publică), Andreea Maier (Specialist Incluziune Socială), Corina Chirilă (Specialist Dezvoltare Urbană), Andrei Mitrea (Specialist Senior Dezvoltare Urbană), Marcel Ionescu-Heroiu (Specialist Senior Dezvoltare Urbană), Adina Vințan (Specialist Operațiuni), Ioana Irimia (Specialist Comunicare) și George Moldoveanu (Asistent Informații).

Echipa își exprimă recunoștința pentru excelența cooperare a reprezentanților Consiliului Județean Ilfov și pentru îndrumarea și feedbackul oferit de aceștia, în special domnului președinte al Consiliului Județean, Marian Petrache, domnului Remus Trandafir, domnului Irinel Scioșteanu, domnului Bogdan Livezeanu, și multitudinii de actori locali și regionali care au contribuit la elaborarea acestui raport.

ABREVIERI ȘI ACRONIME

BM	Banca Mondială
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
CA	Cifra de Afaceri
CAEN	Clasificarea Activităților din Economia Națională
CD	Cercetare – Dezvoltare
CDI	Cercetare – Dezvoltare - Inovare
CJ	Consiliu Județean
CJI	Consiliu Județean Ilfov
GAL	Grup de Acțiune Locală
GIS	Sistem de informații geografice
IDUL	Indicele dezvoltării umane locale
INS / INSSE	Institutul Național de Statistică
ISD	Investiții Străine Directe
MGT	Master Planul General de Transport
ONG	Organizație neguvernamentală
PMUD	Plan de Mobilitate Urbană Durabilă
POR	Programul Operațional Regional
PATJ	Plan de Amenajare a Teritoriului Județean
PUG	Plan Urbanistic General
PUZ	Plan Urbanistic Zonal
PT	Proiect tehnic
RPL	Recensământul Populației și al Locuințelor
SF	Studiu de fezabilitate
TEN-T	Reteaua Trans-Europeană de Transport (Trans-European Transport Network)
UAT	Unitate administrativ-teritorială
UE	Uniunea Europeană
VAB	Valoare Adăugată Brută
ZUF	Zonă urbană funcțională

CUPRINS

Context	XIV
Capitolul 1 - Profil socio-demografic / Comunitatea	1
1.1. Structura demografică, profil etnic și confesional	2
1.2. Mișcarea naturală și mișcarea migratorie	10
1.3. Zone dezavantajate din punct de vedere socio-economic și incluziune socială	16
1.4. Calitatea vieții	20
1.5. Concluzii, probleme și tendințe	32
Capitolul 2 - Economia	35
2.1. Context economic național, regional și județean	36
2.2. Motoare economice și perspective de dezvoltare economică	56
2.3. Comerț exterior și investiții străine directe	61
2.4. Forța de muncă	69
2.5. Cercetare, dezvoltare, inovare	81
2.6. Inițiativa Laser Valley	89
2.7. Turismul	104
2.8. Concluzii, probleme și tendințe	113
Capitolul 3 - Profil spațial și funcțional	117
3.1. Rețeaua de localități și relații teritoriale	118
3.2. Zonificare funcțională și identificarea zonelor de dezvoltare	119
3.3. Locuire	125
3.4. Peisaj și zone cu resurse importante de patrimoniu natural și antropoc	132
3.5. Concluzii, probleme și tendințe	146
Capitolul 4 - Transport și mobilitate	149
4.1. Context regional și european	150
4.2. Accesibilitate rutieră	158
4.3. Accesibilitate pe cale ferată	163
4.4. Accesibilitate aeriană	165
4.5. Transportul public județean	165
4.6. Intermodalitate	168
4.7. Deplasări nemotorizate	168
4.8. Concluzii, probleme și tendințe	171
Capitolul 5 - Utilități publice	175
5.1. Alimentarea cu apă și colectarea apelor uzate	176
5.2. Infrastructura energetică	189
5.3. Telecomunicații	194

5.4. Managementul deșeurilor	194
5.5. Concluzii, probleme și tendințe	198
Capitolul 6 - Servicii publice de interes general	199
6.1. Infrastructura și serviciile de educație	200
6.2. Infrastructura de sănătate și servicii medicale	211
6.3. Infrastructura de asistență socială și servicii sociale	217
6.4. Infrastructura, activitățile, evenimentele și serviciile culturale	223
6.5. Infrastructura, activitățile, evenimentele și serviciile pentru sport și agrement	231
6.6. Concluzii, probleme și tendințe	237
Capitolul 7 - Mediu și biodiversitate	241
7.1. Caracterizarea capitalului natural	242
7.2. Protecția biodiversității: arii naturale protejate	247
7.3. Calitatea factorilor de mediu	250
7.4. Schimbări climatice. Riscuri	259
7.5. Concluzii, probleme și tendințe	264
Capitolul 8 - Capacitate administrativă	267
8.1. Administrația publică locală – Consiliul Județean Ilfov	270
8.2. Bugete locale / resurse financiare	278
8.3. Democrație participativă	288
8.4. Relații de cooperare internă/externă	289
8.5. Concluzii, probleme și tendințe	297
Capitolul 9 - Diagnostic teritorial	299
9.1. Analiza SWOT	300
9.2. Diagnostic	316
ANEXE	319
Anexa 1 - Propuneri preliminare pentru creșterea capacității administrative	320
Anexa 2 - Metodologia studiului privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov	322
Anexa 3 - Distribuția monumentelor istorice din județul Ilfov pe unități administrativ-teritoriale și pe categorii	324
Anexa 4 - Planul de investiții prioritare propuse prin Master Planul S.C. Apă-Canal Ilfov	326
Anexa 5 - Necesarul de investiții în învățământ și servicii sociale în județul Ilfov	328
Anexa 6 - Grupurile vulnerabile din județul Ilfov	340
Anexa 7 - Calendarul manifestărilor culturale din județul Ilfov	342
Anexa 8 - Lista obiectivelor industriale cu pericole de accidente în care sunt implicate substanțe periculoase	348
Anexa 9 - Proiectele din fonduri europene nerambursabile implementate de Consiliul Județean Ilfov în perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020	350

LISTA FIGURILOR

Figura 1 – Evoluția numărului de locuitori în România (stânga) și în județul Ilfov (dreapta)	2
Figura 2 – Populația în anul 2019 (stânga) și creșterea acesteia în intervalul 2007-2019 (dreapta)	3
Figura 3 – Categoriile principale de vârstă în județul Ilfov în anul 2019	5
Figura 4 – Clustere demografice în județul Ilfov în anul 2019	7
Figura 5 – Structura pe sexe și grupe de vârstă în România (stânga) și în județul Ilfov (dreapta), 2018	8
Figura 6 – Profilul etnic principal (stânga) și etniile minoritare (dreapta) în județul Ilfov	9
Figura 7 – Profilul confesional principal (stânga) și religiile minoritare (dreapta) în județul Ilfov	9
Figura 8 – Distribuția cincinală pe grupe de vârstă în județul Ilfov	10
Figura 9 – Rata sporului natural în județul Ilfov, 2018	11
Figura 10 – Migrația în județul Ilfov în anul 2018	13
Figura 11 – Motivul migrației în comunele din județul Ilfov	14
Figura 12 – Navetismul în județul Ilfov în anul 2011	15
Figura 13 – Procentul populației dezavantajate pe tipuri de zone în orașele din județul Ilfov	17
Figura 14 – Zone urbane marginalizate	18
Figura 15 – Dimensiunile calității vieții la nivel european	20
Figura 16 – Câștigul salarial nominal mediu net lunar	23
Figura 17 – Populația după niveluri de educație în județul Ilfov, comparativ cu nivelul național	24
Figura 18 – Populația după niveluri de educație în UAT-urile din județul Ilfov	25
Figura 19 – Durata medie a vieții în județul Ilfov	26
Figura 20 – Mortalitatea specifică în județul Ilfov	27
Figura 21 – Pacienți înregistrați în județul Ilfov după număr și tipuri de afecțiuni	27
Figura 22 – Rata infraționalității la nivel național și regional în intervalul 2007-2017	28
Figura 23 – Rata criminalității în județul Ilfov în anul 2017	29
Figura 24 – Populație afectată de emisiile în suspensie PM ₁₀ în comunele în care arealele poluate depășesc 1 km ²	30
Figura 25 – Populație afectată de alți poluanți în comunele în care arealele poluate depășesc 1 km ²	31
Figura 26 – Modelul gravitațional demografic (stânga) și economic (dreapta) pentru Regiunea Sud-Muntenia	36
Figura 27 – Topul național pe județe și municipiul București în funcție de PIB/capita în 2016 (Euro)	37
Figura 28 – Clasamentul întreprinderilor active pe regiuni de dezvoltare (2018)	38
Figura 29 – Clasament în funcție de numărul de întreprinderi active/1.000 locuitori, pe județe și municipiul București (2018)	38
Figura 30 – Distribuția cifrei de afaceri a întreprinderilor active în 2018, pe regiuni	39
Figura 31 – Contribuția județelor și a municipiului București la formarea Valorii Adăugate Brute în anul 2016	40

Figura 32 – Evoluția principalilor indicatori economici în județul Ilfov (2008-2018)	41	Figura 61 – Distribuția la nivel teritorial a șomerilor din județul Ilfov	80
Figura 33 – Dinamica operațiunilor ce au vizat societățile comerciale din județul Ilfov în perioada 2008-2017	41	Figura 62 – Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare – prețuri curente, top național la nivelul județelor și municipiului București	82
Figura 34 – Dezvoltarea întreprinderilor și capacitatea antreprenorială în județul Ilfov	43	Figura 63 – Ponderea procentului din PIB corespunzător cheltuielilor legate de CDI	83
Figura 35 – Întreprinderi active, pe clase de mărime, după numărul de salariați (județul Ilfov – interior, Regiunea București-Ilfov - centru, media națională – exterior, 2018)	44	Figura 64 – Infrastructurile de CDI ce oferă servicii de cercetare și tehnologice în județul Ilfov	84
Figura 36 – Numărul întreprinderilor active pe activități ale economiei naționale în județul Ilfov (2018)	47	Figura 65 – Actori din mediul privat, activi în domeniul inovării (1) și organizații cu rol de suport pentru antreprenariat și inovare (2)	87
Figura 37 – Cifra de afaceri din întreprinderile active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2 - industrie, construcții, comerț și alte servicii (2018)	48	Figura 66 - Personalul CD din România	91
Figura 38 – Evoluția cifrei de afaceri în județul Ilfov	50	Figura 67 - Personalul CD din Regiunea București-Ilfov	91
Figura 39 – Numărul mediu al salariaților din județul Ilfov pe activități ale economiei naționale – secțiuni CAEN Rev.2 (2018)	51	Figura 68 - Cifra de afaceri a companiilor CD din România	92
Figura 40 – Distribuția spațială a numărului de salariați din județul Ilfov	53	Figura 69 - Cifra de afaceri a companiilor CD din Regiunea București-Ilfov	92
Figura 41 – Impactul activității de comerț exterior asupra economiei locale	61	Figura 70 - Profiturile companiilor CD din România	93
Figura 42 – Soldul Investițiilor Străine Directe pe județe – decembrie 2018	62	Figura 71 - Profitul companiilor CD din Regiunea București-Ilfov	93
Figura 43 – Evoluția numărului de întreprinderi cu capital străin din județul Ilfov și municipiul București (2007-2019)	63	Figura 72 - Personalul CD care face naveta la Măgurele	94
Figura 44 – Creșterea procentuală a numărului întreprinderilor cu capital străin înregistrate – București vs. Ilfov (2007-2019)	64	Figura 73 - Orașul Măgurele în anul 2004 și în anul 2017	94
Figura 45 – Evoluția capitalului străin subscris la nivelul județului Ilfov (2007-2019, lei)	64	Figura 74 - Partea nordică a orașului Măgurele în anul 2004 și în anul 2017	95
Figura 46 – Clasament național privind exporturile în 2018	65	Figura 75 - Partea nord-vestică a orașului Măgurele în anul 2004 și în anul 2017	95
Figura 47 – Clasament național privind importurile în 2018	65	Figura 76 - Prevederile Master Plan-ului General de Transport	97
Figura 48 – Evoluția balanței comerciale de la nivelul județului Ilfov (2012-2018, mii Euro)	66	Figura 77 - Programarea din Master Plan-ul General de Transport	98
Figura 49 – Evoluția indicatorului RCA (Balassa) la nivelul județului Ilfov (2012-2018)	67	Figura 78 - Prevederile Planului de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Regiunea București-Ilfov	99
Figura 50 – Evoluția indicatorului ES la nivelul județului Ilfov (2012-2018)	68	Figura 79 - Diferitele Planuri Urbanistice Generale care afectează Inițiativa Laser Valley	100
Figura 51 – Resursele de muncă din județul Ilfov(2018)	70	Figura 80 - Un concept de planificare teritorială pentru Inițiativa Laser Valley	103
Figura 52 – Structura ocupațională a populației din județul Ilfov la nivel de localități componente	71	Figura 81 – Resurse turistice din județul Ilfov	107
Figura 53 – Distribuția la nivel teritorial și structura populației ocupate din județul Ilfov	72	Figura 82 – Numărul de unități de cazare clasificate din județul Ilfov, după tipologia structurilor de primire turistică	108
Figura 54 – Structura populației ocupate pe principalele sectoare economice (2018)	73	Figura 83 – Numărul de unități de cazare clasificate din județul Ilfov, pe categorii de confort	109
Figura 55 – Evoluția populației ocupate, a numărului mediu de salariați și a numărului de întreprinzători din județul Ilfov (2018)	74	Figura 84 – Infrastructura de cazare din județul Ilfov în anul 2019	110
Figura 56 – Distribuția numărului de salariați din județul Ilfov la nivel de localități componente (2018)	74	Figura 85 – Evoluția structurii turiștilor din județul Ilfov și ponderea vizitatorilor străini în anul 2018	112
Figura 57 – Analiza comparativă a evoluției câștigului salarial nominal mediu net lunar (2018)	75	Figura 86 – Suprafața fondului funciar după modul de folosință în județul Ilfov	113
Figura 58 – Câștigul salarial nominal mediu net lunar din județul Ilfov pe activități ale economiei naționale (secțiuni CAEN), 2018	76	Figura 87 – Ponderea terenurilor puternic antropizate din total (2014) în județul Ilfov	120
Figura 59 – Analiza comparativă a evoluției numărului de șomeri	78	Figura 88 – Zonificarea funcțională a teritoriului județului Ilfov (2018)	121
Figura 60 – Ocupabilitatea șomerilor din județul Ilfov pe grupe de vârstă	79	Figura 89 – Zone de expansiune în periurbanul Bucureștiului (stânga – Chiajna; dreapta – Popești-Leordeni)	122
		Figura 90 – Zone de expansiune în periurbanul Bucureștiului între 2000 și 2019	123
		Figura 91 – Principalele zone de expansiune din județul Ilfov în intervalul 2002-2017	124
		Figura 92 – Evoluția numărului de locuințe în județul Ilfov în perioada 2007-2018 (%)	126
		Figura 93 – Suprafața locuibilă în județul Ilfov	128
		Figura 94 – Densitatea populației/ha raportată la suprafața construită în județul Ilfov (2017)	129

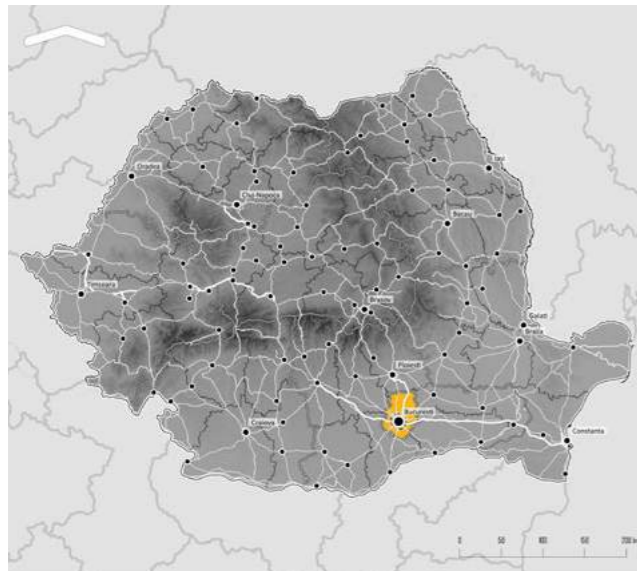
Figura 95 – Zone cu vegetație abundentă în județul Ilfov	131	Figura 127 – Lungimea simplă a conductelor de canalizare în județul Ilfov (2018)	182
Figura 96 – Peisaje forestiere din cadrul județului Ilfov	134	Figura 128 – Populația racordată la sisteme de canalizare cu / fără epurare a apelor uzate în județul Ilfov (2007-2018)	183
Figura 97 – Peisaje asociate oglinzilor de apă din cadrul județului Ilfov – valori și vulnerabilități	135	Figura 129 – Evoluția lungimii simple a rețelelor de alimentare cu apă și canalizare în județul Ilfov (km, 2007-2018)	184
Figura 98 – Peisaje agricole din județul Ilfov	135	Figura 130 – Populație fără acces la alimentarea cu apă potabilă la nivel de localitate	185
Figura 99 – Peisaje urbane din județul Ilfov	136	Figura 131 – Populație fără acces la canalizare la nivel de localitate	186
Figura 100 – Peisaje rurale din județul Ilfov	136	Figura 132 – Valoarea investițiilor propuse prin Master Planul aparținând S.C. Apă-Canal Ilfov S.A.	188
Figura 101 – Peisaje ale infrastructurilor din județul Ilfov	137	Figura 133 – Evoluția consumului de gaze naturale la nivel județean (mii mc, 2007-2018)	191
Figura 102 – Patrimoniul natural din județul Ilfov	139	Figura 134 – Consumul anual de gaze naturale pentru uz casnic pe cap de locuitor (2018)	192
Figura 103 – Distribuția monumentelor istorice la nivelul județului Ilfov	141	Figura 135 – Evoluția gradului de conectare a populației județene la serviciile de salubritate (% , 2013-2017)	196
Figura 104 – Comunitățile de rromi din județul Ilfov	144	Figura 136 – Tipurile de deșeuri menajere colectate la nivel județean (2018)	196
Figura 105 – Meseriile tradiționale ale comunităților de rromi din județul Ilfov	145	Figura 137 – Gestiunea deșeurilor în județul Ilfov	197
Figura 106 – Principalele coridoare din rețeaua TEN-T	150	Figura 138 – Prezența și încărcarea infrastructurii educaționale la nivel județean în anul 2018	204
Figura 107 – Gradul de finalizare a rețelei TEN-T Core / de bază (rutiere și feroviare) la nivelul statelor membre UE	151	Figura 139 – Populația școlară pe niveluri de educație în județul Ilfov	205
Figura 108 – Izocrona de accesibilitate de 60 minute pentru polul de birouri Pipera-Tunari	153	Figura 140 – Rata abandonului școlar în județul Ilfov, pe cicluri de învățământ (2016-2018)	208
Figura 109 – Numărul de pasageri transportați în 2017 prin intermediul aeroporturilor europene	154	Figura 141 – Distribuția spațială a riscului de părăsire timpurie a școlii la nivel județean în anul 2017	210
Figura 110 – Numărul de locuri disponibile în 2018 (pe destinație) pentru zborurile directe care pornesc din Aeroportul Internațional „Henri Coandă”	155	Figura 142 – Distribuția unităților sanitare pe categorii și tipuri de proprietate la nivelul județului Ilfov în anul 2018	213
Figura 111 – Principalele proiecte de infrastructură de transport din documentele strategice superioare (MPGT / PMUD-BI)	157	Figura 143 – Situația UAT-urilor din județul Ilfov privind numărul de locuitori ce revin unui medic de familie	214
Figura 112 – Populația deservită de căile de comunicație rutieră în județul Ilfov	159	Figura 144 – Evoluția numărului de paturi în spitale în județul Ilfov	215
Figura 113 – Populația deservită de căile de comunicație rutieră în zona urbană funcțională București	159	Figura 145 – Evoluția personalului medico-sanitar din sistemul public în județul Ilfov	216
Figura 114 – Trama stradală în zonele de expansiune (stânga – Bragadiru; dreapta – Popești-Leordeni)	160	Figura 146 – Evoluția personalului medico-sanitar din sistemul privat în județul Ilfov	216
Figura 115 – Volume de trafic și zone congestionate în județul Ilfov	161	Figura 147 – Tipologia serviciilor sociale existente în județul Ilfov la nivelul anului 2018	219
Figura 116 – Calitatea infrastructurii rutiere în județul Ilfov, 2018	162	Figura 148 – Tipologia serviciilor sociale necesare în județul Ilfov	222
Figura 117 – Dinamica numărului de accidente cu morți și răniți în intervalul 2007-2017 în județul Ilfov	162	Figura 149 – Infrastructura culturală din județul Ilfov	225
Figura 118 – Accesibilitatea pe cale ferată la nivel intrajudețean	164	Figura 150 – Consumul cultural la nivelul județului Ilfov în perioada 2011-2018	226
Figura 119 – Liniile de transport public județean și legătura cu principalele noduri și puncte intermodale	167	Figura 151 – Evoluția numărului de secții sportive din județul Ilfov în intervalul 2007-2018	231
Figura 120 – Izocrone de accesibilitate velo la stațiile de metrou Pipera și Dimitrie Leonida	169	Figura 152 – Evoluția numărului de sportivi legitimați din județul Ilfov în intervalul 2007-2017	231
Figura 121 – Principalele trasee de cicloturism din județul Ilfov	170	Figura 153 – Infrastructura sportivă din județul Ilfov	233
Figura 122 – Sugestie de completare a tramei stradale în zona periurbană a Bucureștiului	172	Figura 154 – Infrastructura de agrement din județul Ilfov	236
Figura 123 – Deservirea cu utilități publice a comunelor din județul Ilfov (2007-2018)	176	Figura 155 – Elemente de cadru natural în județul Ilfov: relief, ape, păduri, resurse de subsol	243
Figura 124 – Evoluția capacității instalațiilor de producere a apei potabile de la nivel județean (mc/zi, 2007-2018)	177	Figura 156 – Calitatea solului pe terenurile agricole din județul Ilfov în 2010 (ha)	245
Figura 125 – Consumul anual de apă pentru uz casnic pe cap de locuitor în județul Ilfov (2017)	180	Figura 157 – Regenerări ale pădurilor din județul Ilfov în intervalul 2014-2018 (ha)	246
Figura 126 – Evoluția consumului de apă de la nivel județean (mii mc, 2007-2018)	181	Figura 158 – Arii naturale protejate de interes național și comunitar din județul Ilfov	249
		Figura 159 – Niveluri ale concentrațiilor poluanților la nivelul județului Ilfov în anul de referință 2014	252

Figura 160 – Populația racordată la sisteme de canalizare cu / fără epurare a apelor uzate la nivelul județului Ilfov (2007-2018)	254
Figura 161 – Cantitatea de îngrășăminte utilizate la nivel județean în perioada 2007-2018 (tone)	255
Figura 162 – Utilizarea fondului funciar în județul Ilfov (2014)	256
Figura 163 – Cantitatea de pesticide utilizate în județul Ilfov între anii 2007-2018 (kg)	257
Figura 164 – Surse de degradare a mediului în județul Ilfov	258
Figura 165 – Valori de vârf ale accelerației terenului pentru proiectare în România	261
Figura 166 – Riscul la inundații în unitățile administrativ-teritoriale din județul Ilfov	263
Figura 167 – Capacitatea administrativă	269
Figura 168 – Posturi aferente aparatului tehnic de specialitate al Consiliului Județean Ilfov în funcție de statut - funcționari publici vs. personal contractual	273
Figura 169 – Tranșe de vechime a funcționarilor publici de execuție din Consiliul Județean Ilfov	274
Figura 170 – Procedura de stabilire și selecție a intervențiilor publice	277
Figura 171 – Evoluția bugetelor de investiții în județul Ilfov	279
Figura 172 – Venituri totale ale Consiliului Județean Ilfov în perioada 2007-2018	280
Figura 173 – Alte surse de venituri ale Consiliului Județean Ilfov	281
Figura 174 - Surse și ponderi ale veniturilor Consiliului Județean Ilfov în 2018	281
Figura 175 – Cuantum împrumuturi CJI în total venituri proprii – 2012-2018	282
Figura 176 – Distribuția cheltuielilor Consiliului Județean Ilfov în perioada 2007-2018	283
Figura 177 – Clasamentul privind atragerea de fonduri nerambursabile pe județe în anii 2015-2018	284
Figura 178 – Volumul fondurilor europene nerambursabile atrase la nivel județean pe cap de locuitor (Recensământ 2011)	285
Figura 179 – Sursele nerambursabile de finanțare utilizate de Consiliul Județean Ilfov pentru susținerea investițiilor (2007-2013 vs. 2014-2020)	286
Figura 180 – Ponderea fondurilor nerambursabile în bugetul de investiții al Consiliului Județean Ilfov (2015, 2016, 2017, 2018)	286
Figura 181 – Ponderea domeniilor care fac obiectul acordurilor de parteneriat cu UAT-urile din județul Ilfov	290
Figura 182 – Grupuri de Acțiune Locală din județul Ilfov	291
Figura 183 – Nevoi de consolidare instituțională a Consiliului Județean Ilfov	296

LISTA TABELELOR

Tabel 1 – Populație rezidentă înregistrată la 1 ianuarie 2020 și populație prevăzută pentru anii 2030 și 2060	2
Tabel 2 – Indicatori demografici principali în anul 2019	4
Tabel 3 – Indicatori ai mișcării naturale în anul 2018	10
Tabel 4 – Indicatori ai mișcării migratorii în anul 2018	12
Tabel 5 – Comune din județul Ilfov care au înregistrat rate de marginalizare	16
Tabel 6 – Procentul populației dezavantajate din orașele din județul Ilfov	17
Tabel 7 – Populația rurală din județ (%), aflată în comunele cu diferite categorii de dezvoltare	21
Tabel 8 – IDUL în orașele din județul Ilfov	22
Tabel 9 – Profilul locuitorului din județul Ilfov din perspectiva calității vieții în anul 2019	33
Tabel 10 – Distribuția întreprinderilor active pe clase de mărime și activități ale economiei naționale (2018)	45
Tabel 11 – Topul companiilor din județul Ilfov în funcție de CA și numărul de salariați(2018)	54
Tabel 12 – Competitivitatea economiei județului Ilfov în context național (secțiuni CAEN)	57
Tabel 13 – Competitivitatea economiei județului Ilfov în context național (secțiuni CAEN)	58
Tabel 14 – Principalii factori determinanți ai ISD	65
Tabel 15 – Câștigul salarial nominal mediu net lunar din județul Ilfov pe activități ale economiei naționale (secțiuni CAEN), 2018	77
Tabel 16 – Clasamentul național (județe și municipiul București) din punctul de vedere al întreprinderilor active în CDI	81
Tabel 17 – Infrastructurile de cercetare ce oferă servicii de cercetare și tehnologice în județul Ilfov	84
Tabel 18 – Evoluția principalilor indicatori ai circulației turistice pentru județul Ilfov în intervalul 2007-2019	111
Tabel 19 – Sezonalitatea activității turistice în județul Ilfov în anul 2019	113
Tabel 20 – Patrimoniul natural din județul Ilfov	138
Tabel 21 – Poziția liceelor din județul Ilfov în topul național	202
Tabel 22 – Activitățile desfășurate în timpul liber și consumul cultural al tinerilor din județul Ilfov	226
Tabel 23 – Aree naturale protejate de interes național în județul Ilfov	247
Tabel 24 – Aree naturale protejate de interes comunitar în județul Ilfov	248
Tabel 25 – Stații de monitorizare a calității aerului în județul Ilfov	251
Tabel 26 – Suprafața spațiilor verzi publice în orașele din județul Ilfov	257
Tabel 27 – Evoluția parametrilor meteorologici în perioada 2013-2018 la stația București – Afumați	259
Tabel 28 – Măsuri propuse pentru diminuarea riscului la inundații în județul Ilfov, conform planurilor de management aprobate	262
Tabel 29 – Situația privind ocuparea posturilor de funcționari publici de execuție în cadrul Consiliului Județean Ilfov	273
Tabel 30 – Asociații de Dezvoltare Intercomunitară și Grupuri de Acțiune Locală	292

Context

Județul Ilfov are o suprafață de 1 583 km² și este al 25-lea cel mai mare județ al României din punct de vedere al numărului de locuitori, conform Recensământului populației și al locuințelor din 2011. Împreună cu municipiul București, județul Ilfov formează una dintre cele mai importante regiuni-capitale ale Europei, ce concentrează peste 2 milioane de locuitori și înregistrează cel mai ridicat PIB pe cap de locuitor după regiunile Bratislava, Praga și Budapesta în 2017, respectiv 129% din media UE. Județul găzduiește centre logistice mari, unități de producție, unele dintre cele mai mari unități comerciale din România și una dintre principalele facilități de cercetare europene, ELI-NP Măgurele.

Județul Ilfov este situat în partea de sud-est a României, la o altitudine care variază între 50 și 120m și face parte din Câmpia Română. Teritoriul județului este străbătut de cinci râuri principale: Ialomița, Dâmbovița, Colentina, Sabar și Argeș și include lacuri mari precum Snagov (575 ha), Căldărușani (224 ha) sau Scroviștea (135 ha).

Trei autostrăzi și 7 magistrale de cale ferată leagă județul de Capitală și de teritoriul înconjurător. De asemenea, județul Ilfov găzduiește cel mai mare aeroport al României (Aeroportul Internațional Henri Coandă).

Din punct de vedere administrativ, Ilfov este constituit din 8 orașe și 32 de comune. Cele 8 orașe concentrează 43% din populația județului. Ilfov este singurul județ din România fără un municipiu-reședință, acest rol fiind substituit în oarecare măsură de București.

Județul Ilfov a evoluat și s-a transformat, de la teritoriul-suport al Capitalei, cu caracter preponderent agricol¹, la un teritoriu dinamic, cu o piață a locuințelor în expansiune accentuată și o economie în creștere rapidă. Astfel, județul Ilfov înregistrează la nivel național cea mai mare creștere a populației (33% între 2007 și 2019), preluând totodată parte din cererea de locuințe generată de atractivitatea Bucureștiului. În același timp, teritoriul județean reprezintă o destinație importantă de agrement pentru locuitorii Capitalei, și nu numai.

¹ Denumit și Sectorul Agricol Ilfov până în 1997.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ILFOV - Orizont 2030

A. ANALIZA DIAGNOSTIC - Evaluarea situației actuale

CAPITOLUL 1

Profil socio-demografic / Comunitatea

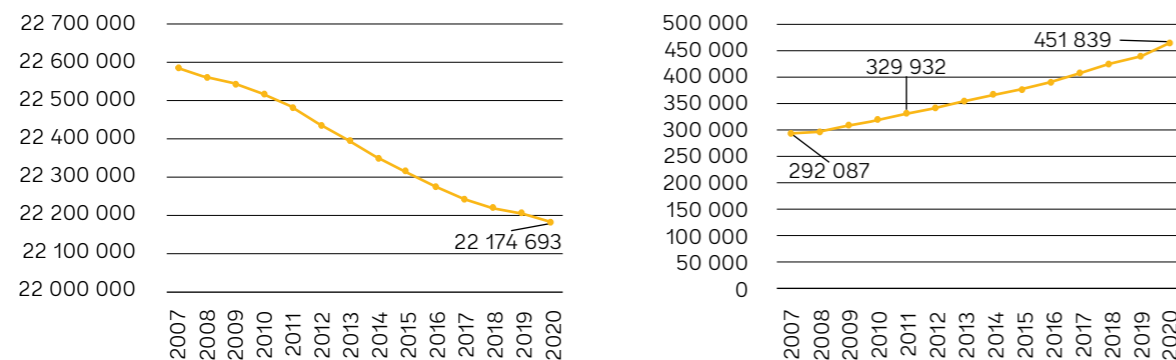
Rolul acestui capitol este de a identifica principalele tendințe în ceea ce privește evoluția populației în județul Ilfov. Sunt evidențiate principalele caracteristici ale structurii demografice, mișcării naturale și mișcării migratorii, alături de elemente privind marginalizarea urbană și rurală la nivel de localitate. Pentru o mai bună înțelegere a profilului locuitorilor județului Ilfov, sunt evidențiate și caracteristici ale calității vieții.

1.1. Structura demografică, profil etnic și confesional

Populația în județul Ilfov a crescut constant sub influența fenomenului de suburbanizare

Conform datelor de la Institutul Național de Statistică, la data de 1 ianuarie 2020, județul Ilfov a înregistrat o populație stabilă de 451 839 locuitori, din care 54% erau domiciliați în mediul rural iar 46% în mediul urban. Contrar tendinței naționale de scădere continuă a populației sub influența îmbătrânirii demografice și a emigrării forței de muncă, populația în județul Ilfov a înregistrat o creștere constantă de 33% începând cu anul 2007 și se prevede că va continua să crească până în 2060. Institutul Național de Statistică al României prevede o creștere de 36% până în 2030 și o creștere de 49,5% până în 2060, comparativ cu anul 2015. Totodată, este de remarcat faptul că Nuci este singura unitate administrativ-teritorială (UAT) din județul Ilfov care a înregistrat scăderi ale populației în perioada de referință. În ceea ce privește anul 2011, trebuie făcută o distincție privind numărul populației, între valoarea de 329 932 locuitori raportată de INS și valoarea de 364 241 locuitori înregistrată la Recensământul populației și al locuințelor (RPL) realizat în același an.

FIGURA 1.
Evoluția numărului de locuitori în România (stânga) și în județul Ilfov (dreapta)

Sursă: Baza de date INS TEMPO

TABEL 1.
Populație rezidentă înregistrată la 1 ianuarie 2020 și populație prevăzută pentru anii 2030 și 2060

	POPULAȚIE 2020	POPULAȚIE 2030	POPULAȚIE 2060	SCHIMBAREA DEMOGRAFICĂ ÎNTRE 2015 ȘI 2060 (%)
Regiunea București-Ilfov	2 603 504	2 368 245	2 038 951	-10,8
Județul Ilfov	451 839	596 826	654 329	49,5
București	2 151 665	1 771 419	1 384 622	-25,1

Sursa: INS, 2020, Proiectarea populației României în profil teritorial, la orizontul anului 2060

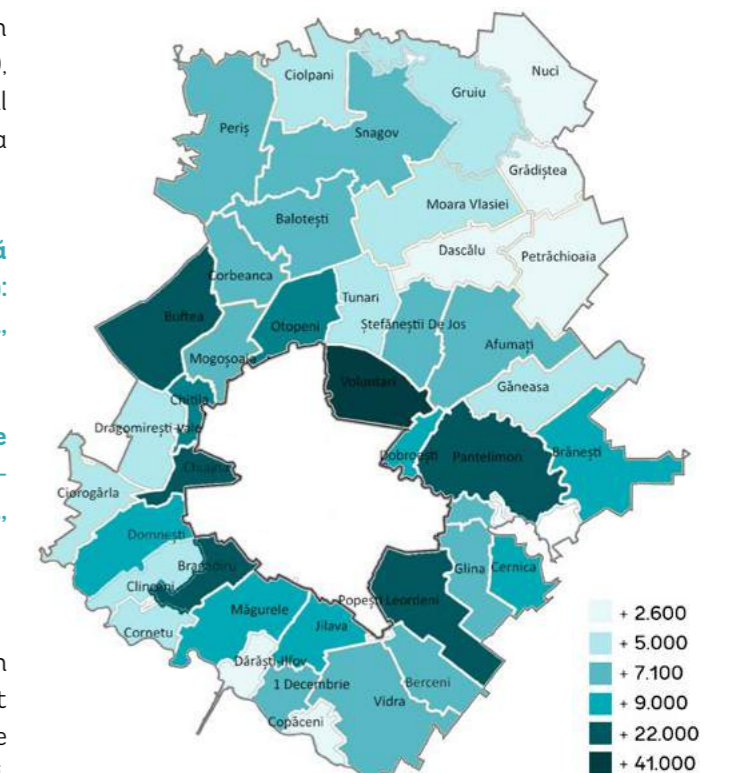
Capitalul demografic din județul Ilfov se concentrează în principal în prima coroană de localități înconjurătoare ale municipiului București, unde au avut loc și cele mai mari creșteri ale populației în perioada 2007-2019, sub influența fenomenului de suburbanizare. O populație mai numeroasă și o creștere mai rapidă a acesteia a fost constatată și în comunele aflate între autostrăzile A1 și A3, de-a lungul drumului E60, care reprezintă axa strategică de dezvoltare București-Ploiești, fapt ce subliniază importanța dezvoltării economice și a accesibilității în comportamentul de migrație internă a populației.

Pe de altă parte, comunele cu o suprafață mică din sudul județului cum ar fi Dărăști-Ilfov sau Copăcenii și comunele din extremitatea nord-estică a județului concentrează un număr mai mic al populației – sub 5 000, similar cu situația comunelor din restul țării, și înregistrează o creștere mai lentă a populației.

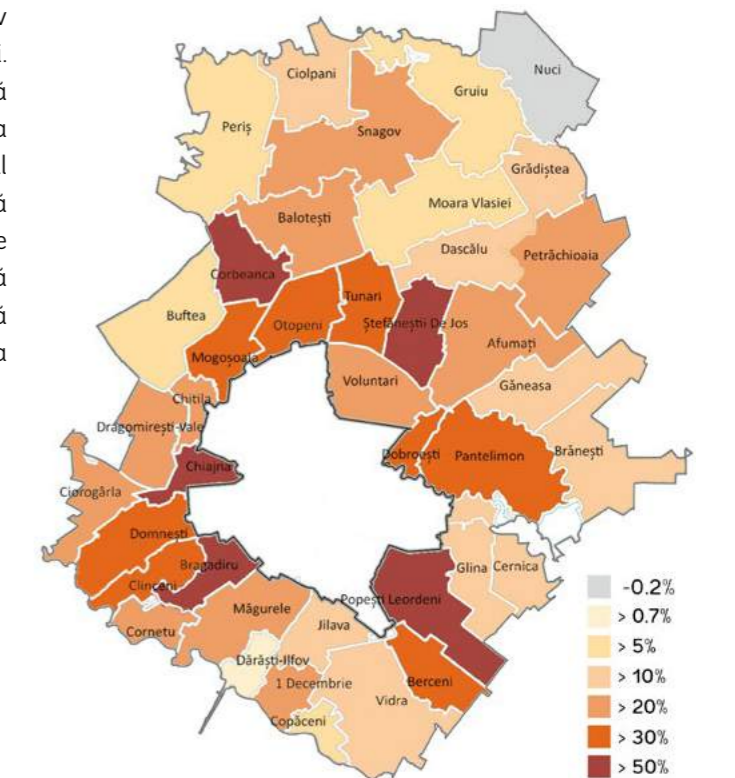
UAT-uri cu cea mai numeroasă populație (peste 10 000 locuitori): cele 8 orașe și comunele Chiajna, Cernica și Jilava

UAT-uri cu cea mai mică populație (sub 3 500 locuitori): Dărăști-Ilfov, Copăcenii, Nuci, Dascălu, Grădiștea și Petrăchioaia

FIGURA 2.
Populația în anul 2019 (sus) și creșterea acesteia în intervalul 2007-2019 (jos)

Analiza grupelor de vârstă la nivel județean arată o situație demografică favorabilă atât comparativ cu situația regională, care este influențată puternic de municipiul București, cât și cu situația națională: în județul Ilfov sunt mai mulți tineri și mai puțini vârstnici. Adicional, numărul mic de bătrâni înseamnă și un raport mai mic de dependență a acestora de forța de muncă activă. Numărul mai mare de tineri înseamnă și o dependență crescută a acestora de persoanele active pe piața muncii, care trebuie să îi susțină economic. Totuși, situația este favorabilă deoarece tinerii cresc rata de înlocuire a forței de muncă.

Sursă: Prelucrare proprie conform informațiilor din baza de date INS TEMPO

TABEL 2.
Indicatori demografici principali în anul 2019

INDICATOR	RURAL	URBAN	JUD. ILFOV	REG. BUCUREȘTI-ILFOV	ROMÂNIA
Proporția persoanelor 0-14 ani (%)	16,88	17,33	17,08	14,37	14,75
Proporția persoanelor 14-64 ani (%)	69,47	71,16	70,24	69,10	68,71
Proporția persoanelor de 65 de ani și peste din populație (%)	13,65	11,52	12,68	16,53	16,54
Raport dependență demografică (‰)	439,5	405,4	423,7	447,2	445,5
Coeficientul de dependență a persoanelor tinere (‰)	243,0	243,5	243,2	208,0	214,7
Coeficientul de dependență a persoanelor vârstnice (‰)	196,5	161,9	180,5	239,2	240,7
Rata înlocuirii forței de muncă (‰)	729,0	730,5	729,7	624,1	644,2
Raport de îmbătrânire demografică (‰)	808,8	664,7	742,2	1.149,9	1.121,1

Sursă: Baza de date INS TEMPO

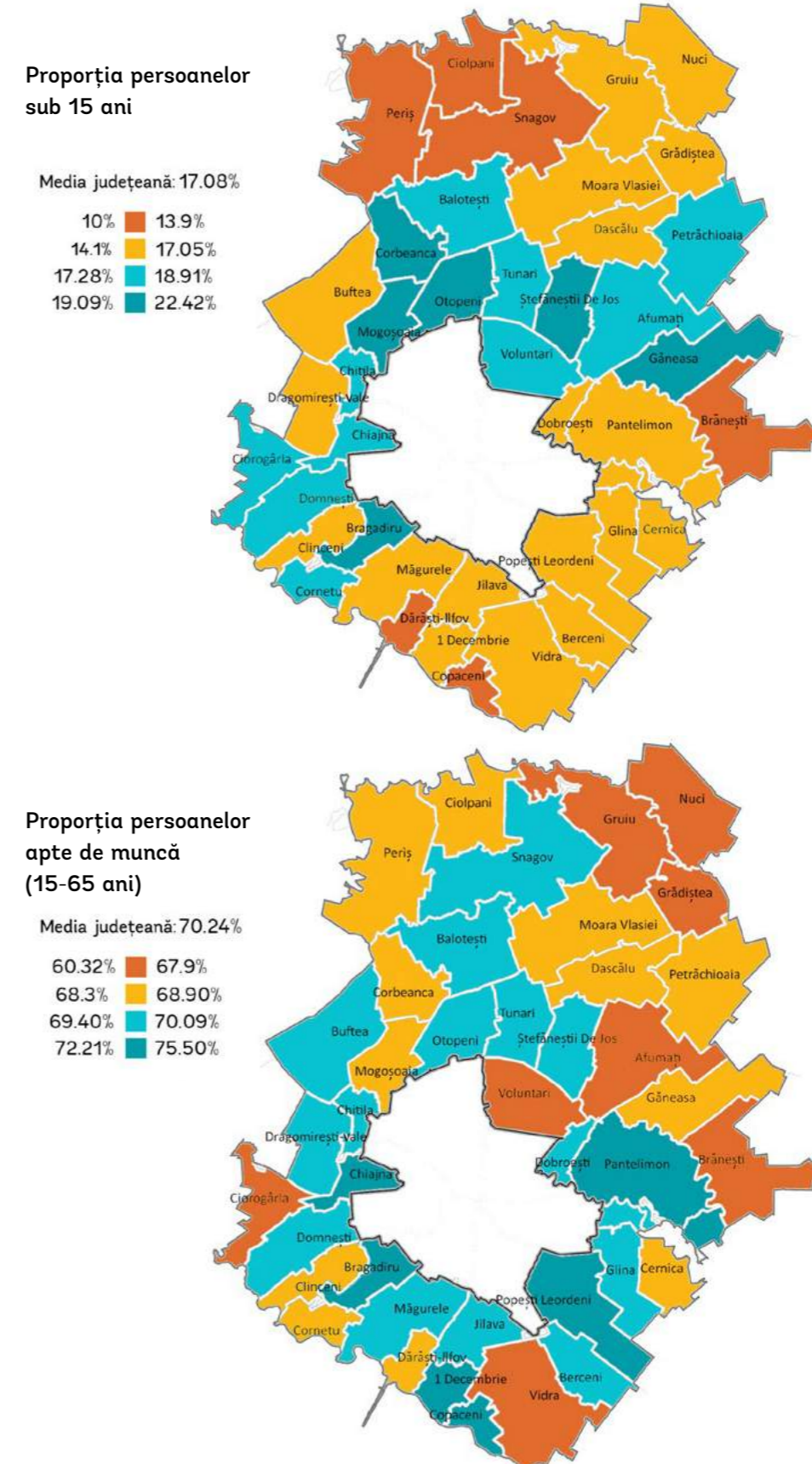
Capitalul demografic din județul Ilfov se concentrează în zone specifice

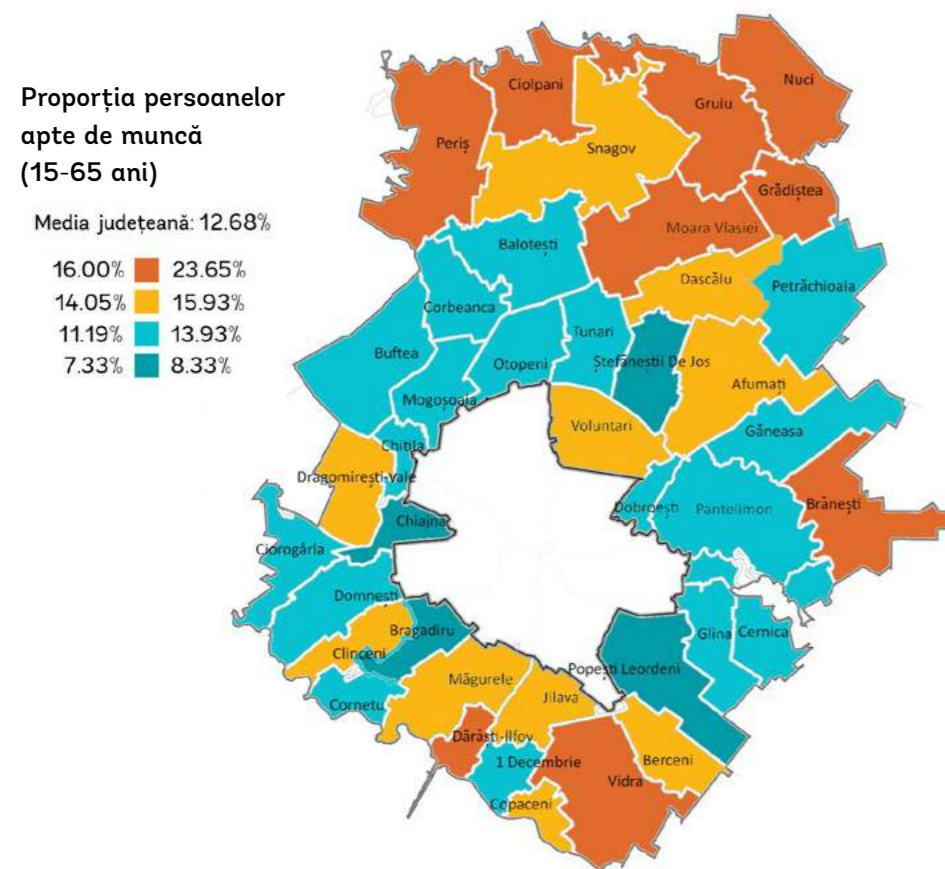
În anul 2019, cea mai tânără populație în județul Ilfov se afla în prima și cel mult a doua coroană de localități înconjurătoare din nordul municipiului București. Aici, în următorii ani, capitalul uman numeros va continua să se școlarizeze și va face tranziția ușoară către piața forței de muncă. Deoarece localitățile unde se concentrează cel mai mare număr de copii se află în imediata apropiere a capitalei – situație justificabilă prin fenomenul de suburbanizare (prin care tinerii ce își întemeiază familii aleg să se localizeze în acea parte a periferiei capitalei unde a avut loc cea mai mare dezvoltare economică în ultimi ani) – există riscul major ca aceștia să fie absorbiți de învățământul și locurile de muncă din București. Prin urmare, provocarea autorităților publice este să ofere condiții și oportunități de învățare atractive precum și viitoare locuri de muncă pentru a nu pierde capitalul uman.

UAT-uri cu populație tânără: Bragadiru, Otopeni, Ciorogârla, Corbeanca, Găneasa, Mogoșoaia și Ștefăneștii de Jos

UAT-uri cu o situație demografică similară cu cea județeană, din care UAT-uri unde numărul copiilor este peste media județeană: Chitila, Voluntari, Balotești, Cernica, Cornetu, Domnești, Petrăchioaia, Tunari

FIGURA 3.
Categoriile principale de vârstă în județul Ilfov în anul 2019

Sursă: Prelucrare proprie conform informațiilor din baza de date INS TEMPO

Probleme privind raportul tinerilor din totalul populației unui UAT încep să se prefigureze la extremitatea nordică a județului. Și procentul persoanelor vârstnice este mai mare aici față de UAT-urile mai apropiate de capitală. Pe de altă parte, populația aptă de muncă din nord este prezentă în procente ridicate doar pe culoarul drumului E60, care face legătura strategică cu municipiul Ploiești. Prin urmare, dezvoltarea economică coordonată cu județul Prahova între cei doi poli urbani (București și Ploiești) ar putea reprezenta o soluție de creștere a calității vieții în aceste localități marginase.

Jumătatea sudică a județului prezintă o situație aparte la finele anului 2017. Pe de o parte, numărul copiilor este relativ mic, iar pe de altă parte, aici se concentrează populația aptă de muncă – cu vârste cuprinse între 15 și 65 de ani (excepție făcând comuna Vidra). În ceea ce privește persoanele vârstnice, aici se înregistrează printre cele mai mici valori, prin urmare situația dependenței demografice este favorabilă în momentul de față. În schimb, în următorii ani, în aceste comune, unde forța de muncă este mare, iar numărul copiilor mic, rata înlocuirii acesteia va începe să scadă și se va prefigura un deficit de forță de muncă datorat unui viitor proces de îmbătrânire demografică. Așadar, provocarea autorităților publice pentru această zonă va fi reprezentată de creșterea atractivității UAT-urilor pentru familiile tinere prin dezvoltarea serviciilor și utilităților publice, dezvoltare economică și asigurarea condițiilor de îmbătrânire decentă și activă pentru actualii locuitori. Excepție la această previziune sunt comunele Dărăști-Ilfov, Vidra, Berceni și Copăceni, unde fenomenele descrise mai sus au deja loc, fapt ce reclamă intervenții imediate din partea autorităților.

FIGURA 4.
Clustere demografice în județul Ilfov în anul 2019

Sursă: Prelucrare proprie conform informațiilor din baza de date INS TEMPO

UAT-uri cu populație îmbătrânită sau în curs de îmbătrânire, unde se conturează un deficit de forță de muncă, în cadrul cărora vor fi necesare măsuri de îmbătrânire activă și servicii sociale adaptate: Brănești, Ciolpani, Dărăști-Ilfov, Grădiștea, Gruiu, Nuci, Vidra, Periş, Snagov

Cea mai mare forță de muncă în prezent: Popești-Leordeni, Bragadiru, Pantelimon, 1 Decembrie, Chişinău

Forță de muncă mare și număr foarte mic de copii, fapt ce prefigurează un viitor deficit de forță de muncă, precum și creșterea numărului de vârstnici: Copăceni

UAT-uri unde este presiune pe forța de muncă datorită numărului relativ mare de bătrâni și de tineri: Afumați, Dascălu

Comună cu forță de muncă mică, dar care va crește în următorii ani: Găneasa

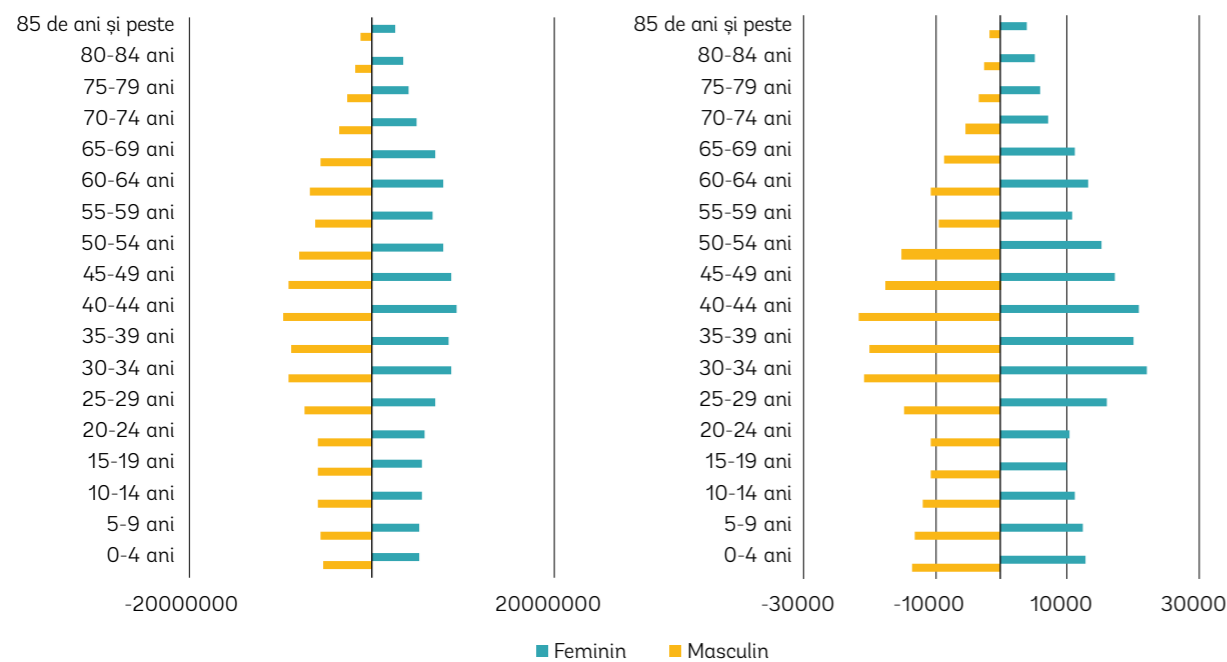
UAT-uri cu o situație demografică similară cu cea județeană, din care:

- UAT-uri unde numărul vârstnicilor este peste media județeană: Berceni, Clinceni, Dragomirești Vale și Moara Vlăsiei.
- UAT-uri cu o situație echilibrată: Buftea, Măgurele, Gîlna, Jilava

Astfel, la nivel județean, modelul tranziției demografice evidențiază trei clustere principale: Clusterul 1, având cea mai tânără populație în zona central nordică (tangenta la municipiul București); Clusterul 2, ce concentrează forța de muncă a județului, dar unde dependența demografică va crește în următorii ani în lipsa unor politici socio-economice; și Clusterul 3, cu populație îmbătrânită sau în curs de îmbătrânire, aflat în extremitatea nordică a Ilfovului.

Deși natura tendințelor demografice la nivel județean este variată, trebuie menționat faptul că situația este mult mai stabilă decât la nivel național. România trece printr-un proces de îmbătrânire demografică început încă din anii 90, fenomen ce se manifestă prin reducerea populației tinere și creșterea numărului vârstnicilor, principala cauză fiind scăderea natalității sub rata optimă de înlocuire a generațiilor. La nivel județean, în schimb, diferența dintre grupele de vârstă este ceva mai mică, astfel încât dependența demografică din următorii ani se va simți mult mai atenuat, mai ales dacă autoritățile locale reușesc să coopereze pentru a media diferențele dintre clusterelor demografice interne.

FIGURA 5. Structura pe sexe și grupe de vârstă în România (stânga) și în județul Ilfov (dreapta), 2018

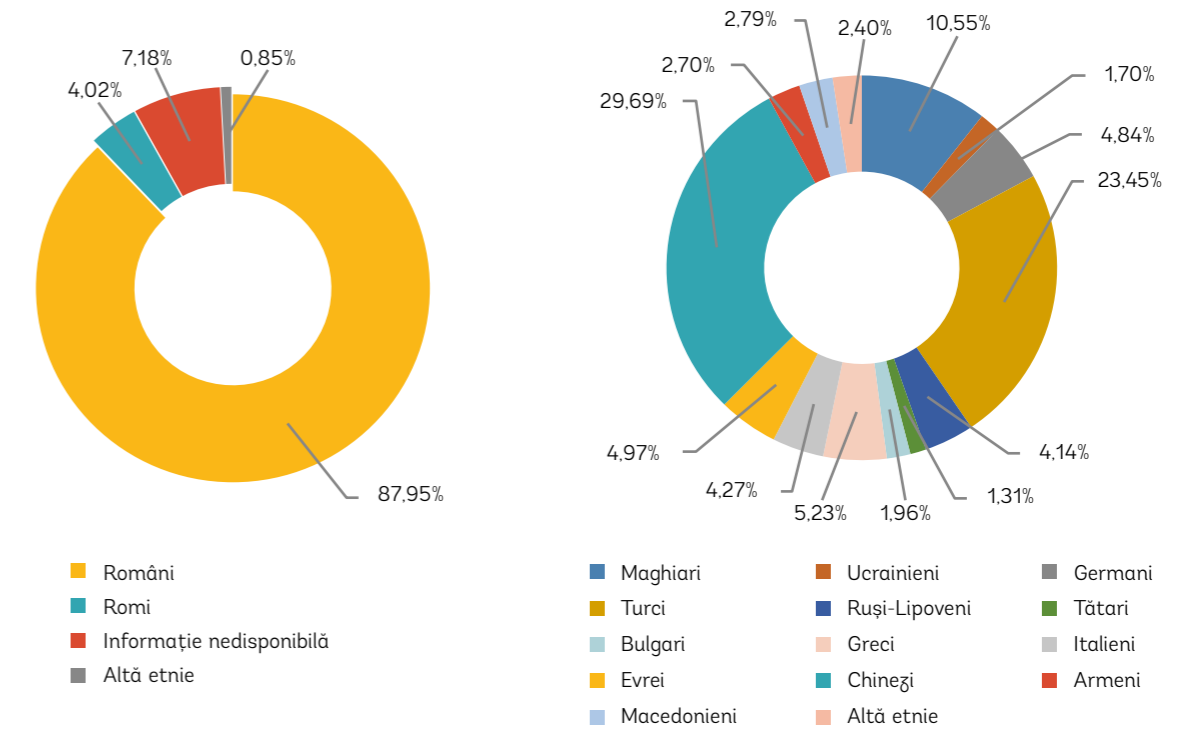

Sursă: Baza de date INS TEMPO

Profil etnic și confesional

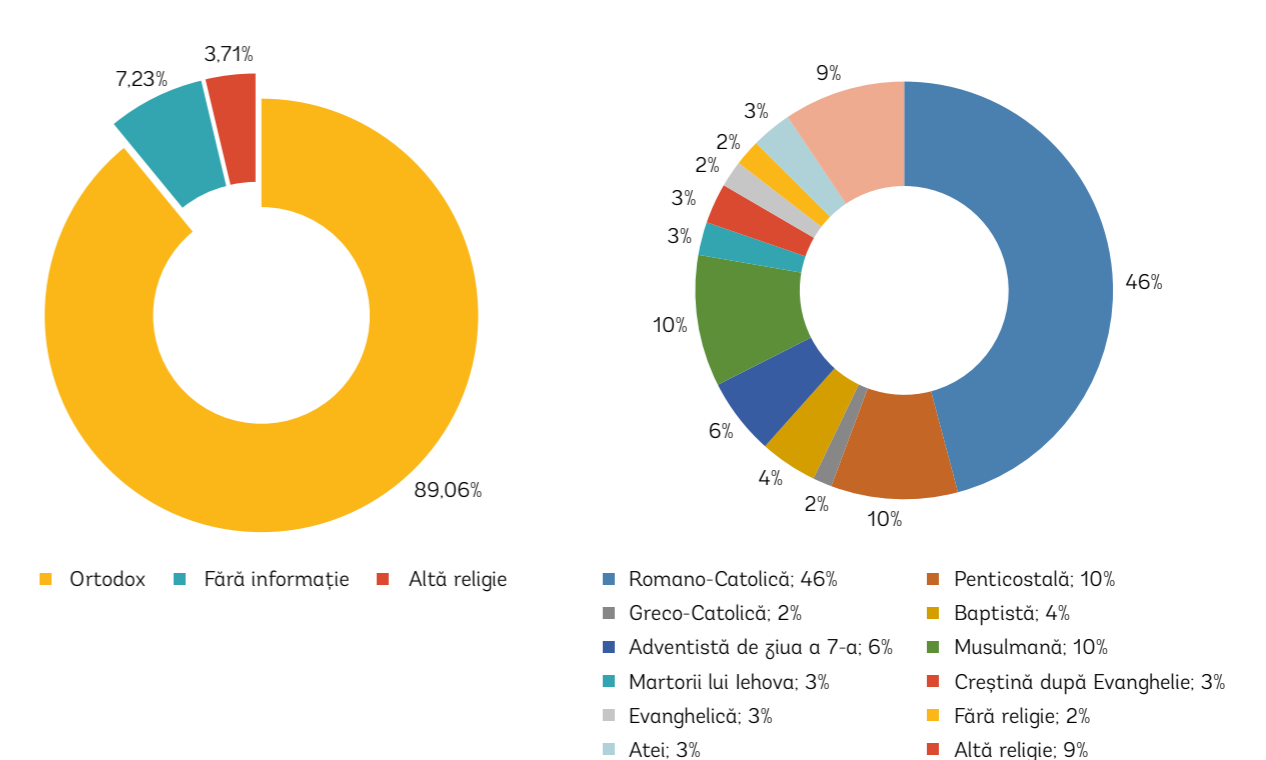
Populația din județul Ilfov este compusă din români în proporție majoritară de 88% și din romi în proporție de 4%. Pentru un procent semnificativ de 7%, informația nu a fost disponibilă sau persoanele nu au dorit să își declare etnia, situație întâlnită frecvent în România din cauza discriminării. Aproximativ 1% din populația județului este de altă etnie, între care au fost identificate comunități semnificative de chinezi, turci și maghiari. În ceea ce privește profilul confesional, majoritatea de 89% a locuitorilor județului sunt ortodocși în timp ce aproximativ 4% sunt de altă religie, între aceștia fiind semnificativă prezența romano-catolicilor, a musulmanilor și a penticostalilor.

FIGURA 6. Profilul etnic principal (stânga) și etniile minoritare (dreapta) în județul Ilfov

Sursă: Recensământul populației și al locuințelor, 2011

FIGURA 7. Profilul confesional principal (stânga) și religiile minoritare (dreapta) în județul Ilfov

Sursă: Recensământul populației și al locuințelor, 2011

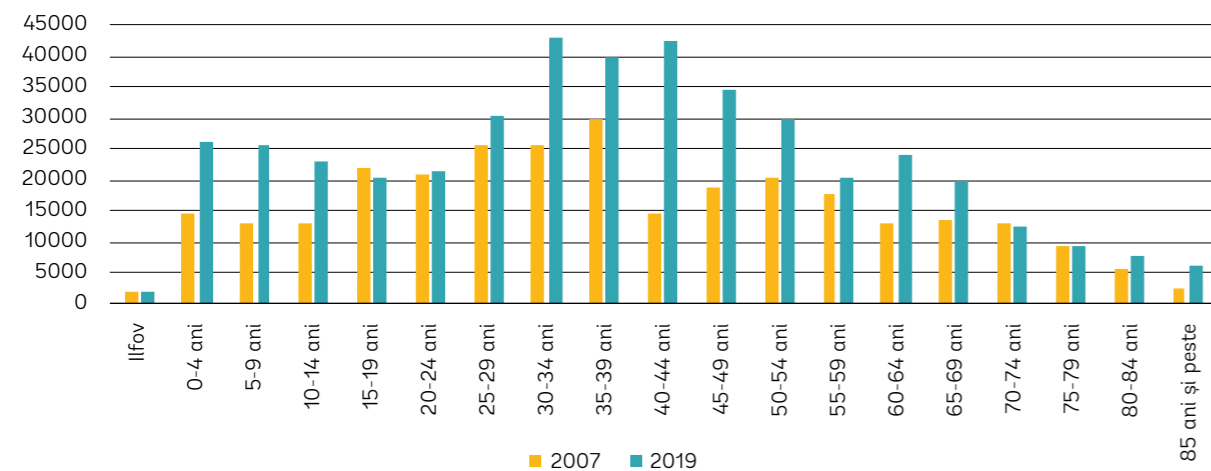
1.2. Mișcarea naturală și mișcarea migratorie

În perioada 2007-2019, schimbările structurale ale grupelor de vârstă din județul Ilfov au fost pozitive

Astfel, a crescut considerabil numărul populației apte de muncă din categoria 25-50 de ani, precum și numărul copiilor până în 14 ani - care aproape s-a dublat, rata natalității din județ (11.97) fiind mult superioară celei naționale (9.30). Pe de altă parte, datorită populației predominant tinere, rata mortalității a fost mai mică în Ilfov față de România, ducând la o rată a sporului natural pozitivă (2.19), comparativ cu valoarea negativă a mediei naționale (-2.58). Prin urmare, județul Ilfov nu duce lipsă de capital uman, iar această situație favorabilă și relativ rară între județele României reprezintă un potențial semnificativ în ceea ce privește dezvoltarea economică și competitivitatea, atât timp cât va fi valorificat corespunzător printr-un mix de politici publice dedicate atât instruirii și calificării forței de muncă, cât și atragerii de investitori care vor oferi locuri de muncă pentru diferite niveluri de competențe.

Harta ratei sporului natural la nivel de comună validează la rândul ei clustersele demografice identificate anterior prin analiza grupelor de vârstă. Astfel, prima coroană de localități înconjurătoare ale municipiului București prezintă o rată a sporului natural pozitivă, cu valori excepționale între 9% și 15,44% în Chiajna, Popești-Leordeni, Bragadiru și Ștefăneștii de Jos. Unele localități din a doua coroană din nord prezintă și acestea valori pozitive de până la 6%: Dobroești, Otopeni, Corbeanca și Mogoșoaia, în timp ce în extremitatea nordică a județului, unde populația este îmbătrânită, rata sporului natural este mai mică din cauza mortalității ridicate și a natalității scăzute.

FIGURA 8.
Distribuția cincinală pe grupe de vârstă în județul Ilfov

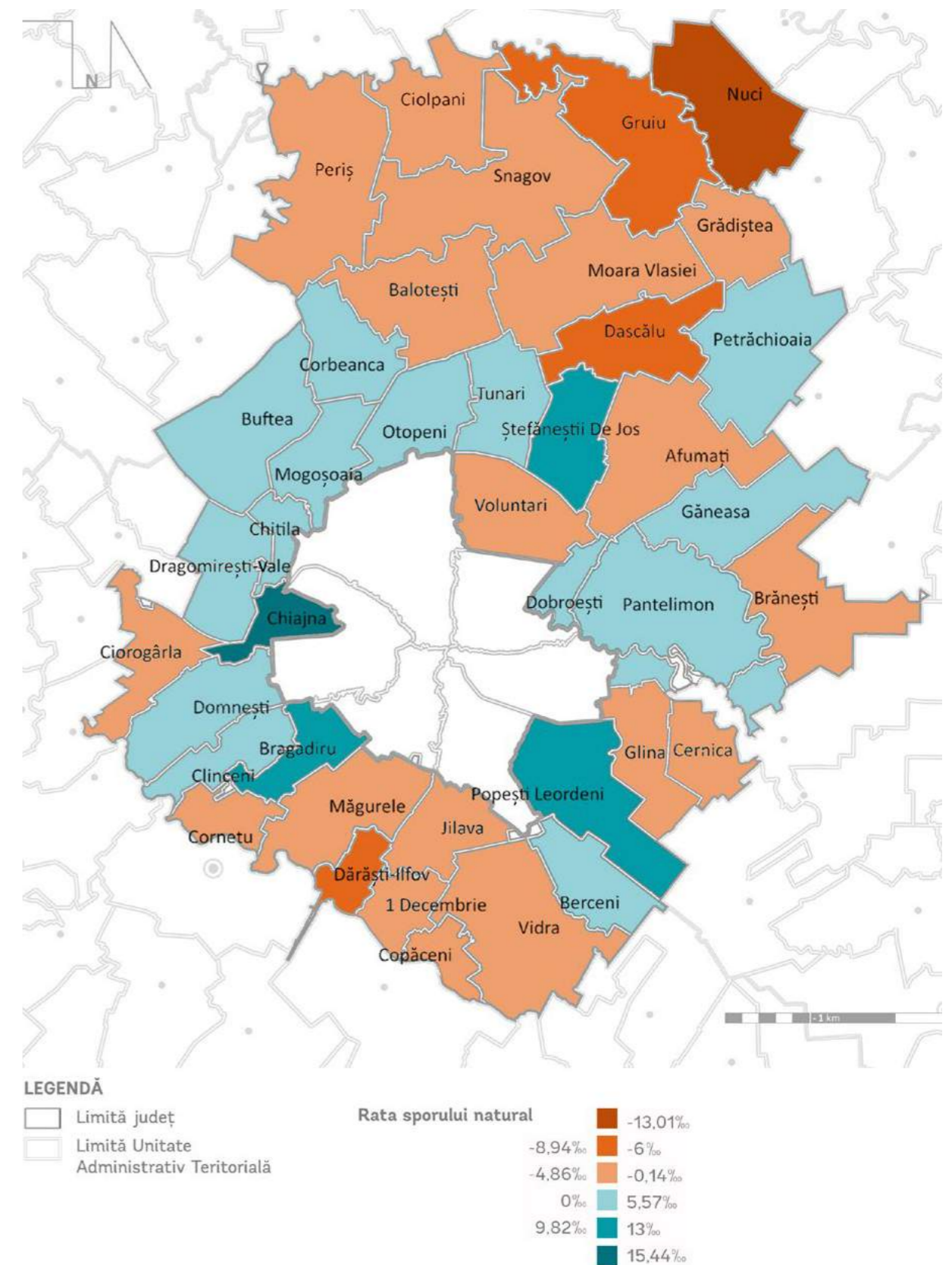

TABEL 3.
Indicatori ai mișcării naturale în anul 2018

INDICATOR	RURAL	URBAN	JUD. ILFOV	REG. BUCUREȘTI-ILFOV	ROMÂNIA
Născuți vii	2 650	2 418	5 068	26 885	206 575
Rata natalității	11,45	12,59	11,97	10,46	9,30
Decedați - total	2 418	1 591	4 140	26 502	263 911
Rata mortalității	11,01	8,29	9,78	10,31	11,89
Rata sporului natural	0,44	4,31	2,19	0,15	-2,58

Sursă: Baza de date INS TEMPO

FIGURA 9.
Rata sporului natural în județul Ilfov, 2018

Sursă: Prelucrare proprie conform informațiilor din baza de date INS TEMPO

Deși tot mai multe persoane se stabilesc în județul Ilfov pentru locuire, acestea preferă să lucreze și să învețe în municipiul București

Județul Ilfov a înregistrat o creștere procentuală a populației de aproximativ 4% în urma mișcării migratorii numai în anul 2018. Sursa acestei creșteri a fost, în principal, reprezentată de schimbările de domiciliu (cu scopul locuirii), influențate de fenomenul de suburbanizare prin care trece județul sub influența municipiului București, și mai puțin de schimbările de reședință (cu scopul educației sau muncii). De altfel, soldul schimbărilor de domiciliu a fost pozitiv în aproximativ toate comunele din Ilfov, excepție făcând localitatea Ciolpani, unde acest indicator a avut o valoare ușor negativă.

Un aflus semnificativ de populație, de peste 2.000 de locuitori numai în anul 2018, a fost înregistrat în Chiajna, urmat de Bragadiru și Popești-Leordeni cu peste 1.400 de noi locuitori fiecare. Alte creșteri semnificative ale populației în urma mișcării migratorii au fost înregistrate în prima coroană de localități înconjurătoare ale municipiului București și în localitățile aflate de-a lungul drumului E60 care face legătura cu municipiul Ploiești.

În ceea ce privește migrația, comunele aflate la extremitatea nord-estică a județului (Periș, Gruiu, Nuci, Grădiștea, Dascălu, Petrăchioaia, Găneasa, Moara Vlăsiei și Afumați) și în câteva comune din sud (Vidra, Copăceni, Dărăști-Ilfov, 1 Decembrie, Jilava și Glina) nu au fost considerate atractive pentru noi locuitori în anul 2018. Comparând situația cu clusterelor demografice identificate pe baza datelor din 2018, majoritatea acestor comune sunt caracterizate de populație îmbătrânită sau în curs de îmbătrânire.

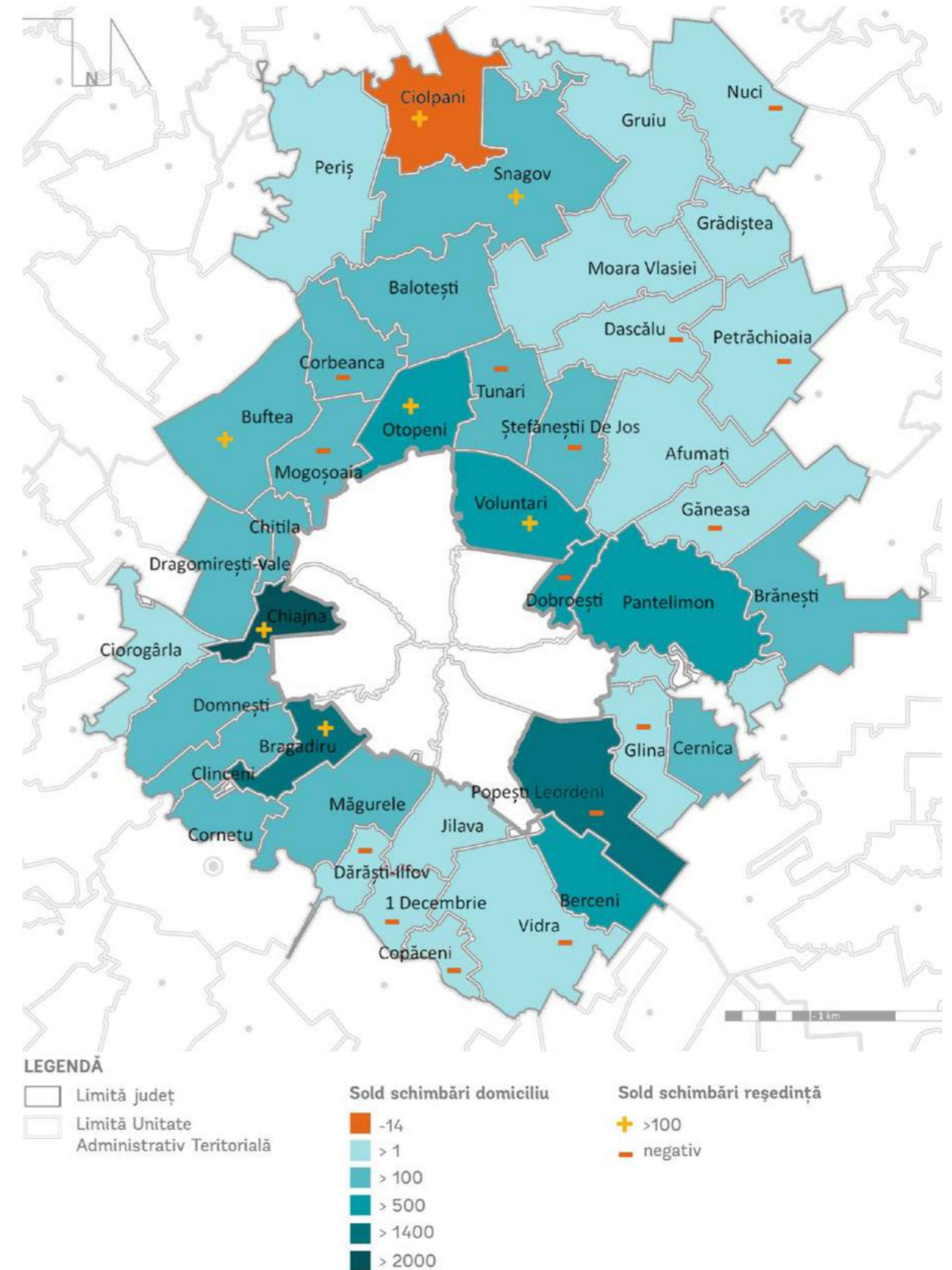
Astfel, comportamentul noilor locuitori din județul Ilfov gravitează înspre a-și procura sau construi o locuință în județ și a învăța sau a lucra în municipiul București, fiind mai puțini cei care aleg județul pentru activitățile din urmă. Totuși, schimbări de reședință de peste 100 de locuitori au fost înregistrate în anul 2018 în Buftea, Otopeni, Voluntari, Bragadiru și Chiajna, aflate în imediata vecinătate a capitalei, dar și în comuna Ciolpani, aflată la extremitatea nordică a județului, indicând în aceste UAT-uri prezența unor funcțiuni care atrag populația din alte localități.

TABEL 4.
Indicatori ai mișcării migratorii în anul 2018

INDICATOR	RURAL	URBAN	JUD. ILFOV	REG. BUCUREȘTI-ILFOV	ROMÂNIA
Stabiliri de reședință	2 791	2 968	5 759	35 827	lipsă date
Plecări cu reședința	2 272	2 177	4 449	21 806	lipsă date
Soldul schimbărilor de reședință	519	791	1 310	14 021	lipsă date
Stabiliri de domiciliu (inclusiv migrația internațională)	11 307	10 916	22 223	96 323	451 952
Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația internațională)	4 823	4 386	9 209	62 306	413 503
Soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația internațională)	6 484	6 530	13 014	34 017	38 449
Creșterea numărului populației în urma mișcării migratorii (%)	3,03	3,81	3,83	1,87	0,17

Sursă: Baza de date INS TEMPO

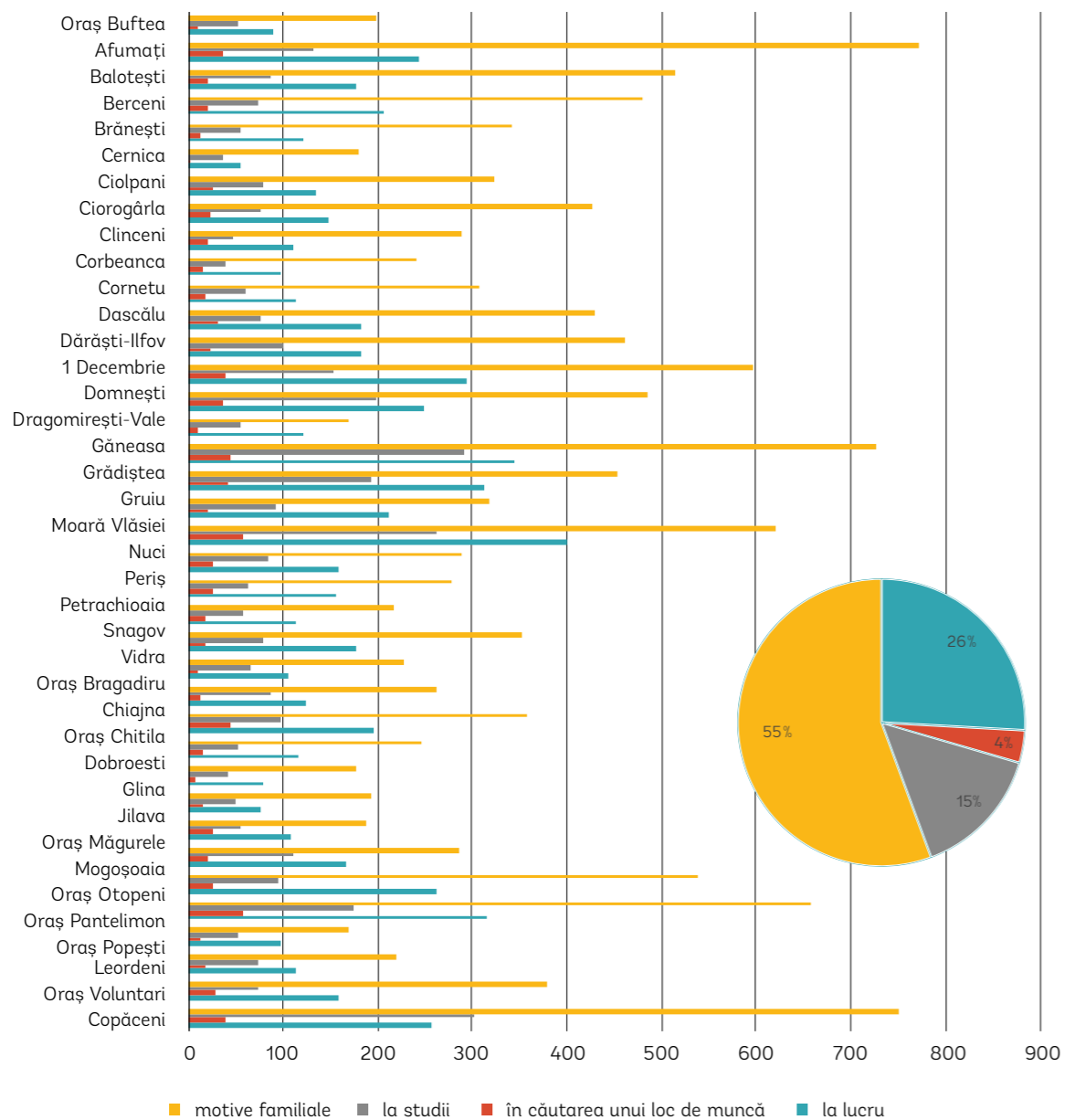
FIGURA 10.
Migrația în județul Ilfov în anul 2018

Sursă: Baza de date INS Tempo

Conform datelor de la Eurostat, la nivel european, începând cu anii '80, migrația populației pe bază de motive socio-economice a început să înregistreze modificări în sensul creșterii fluxului migratoriu datorită reunificărilor familiale și descreșterii migrației pentru locuri de muncă. Pe de altă parte, în anii '90, a început internaționalizarea migrației. Prin urmare, în anul 2011, principalul motiv al migrației populației din județul Ilfov către municipiul București erau motivele familiale, cele economice și educaționale fiind pe următoarele locuri. Totuși, analizând fluxul migratoriu din punct de vedere economic și educațional, în majoritatea UAT-urilor din județul Ilfov, populația a plecat pentru locurile de muncă găsite în alte localități. Doar orașul Buftea a înregistrat ca principal motiv al migrației, după cel familial, migrația pentru studii.

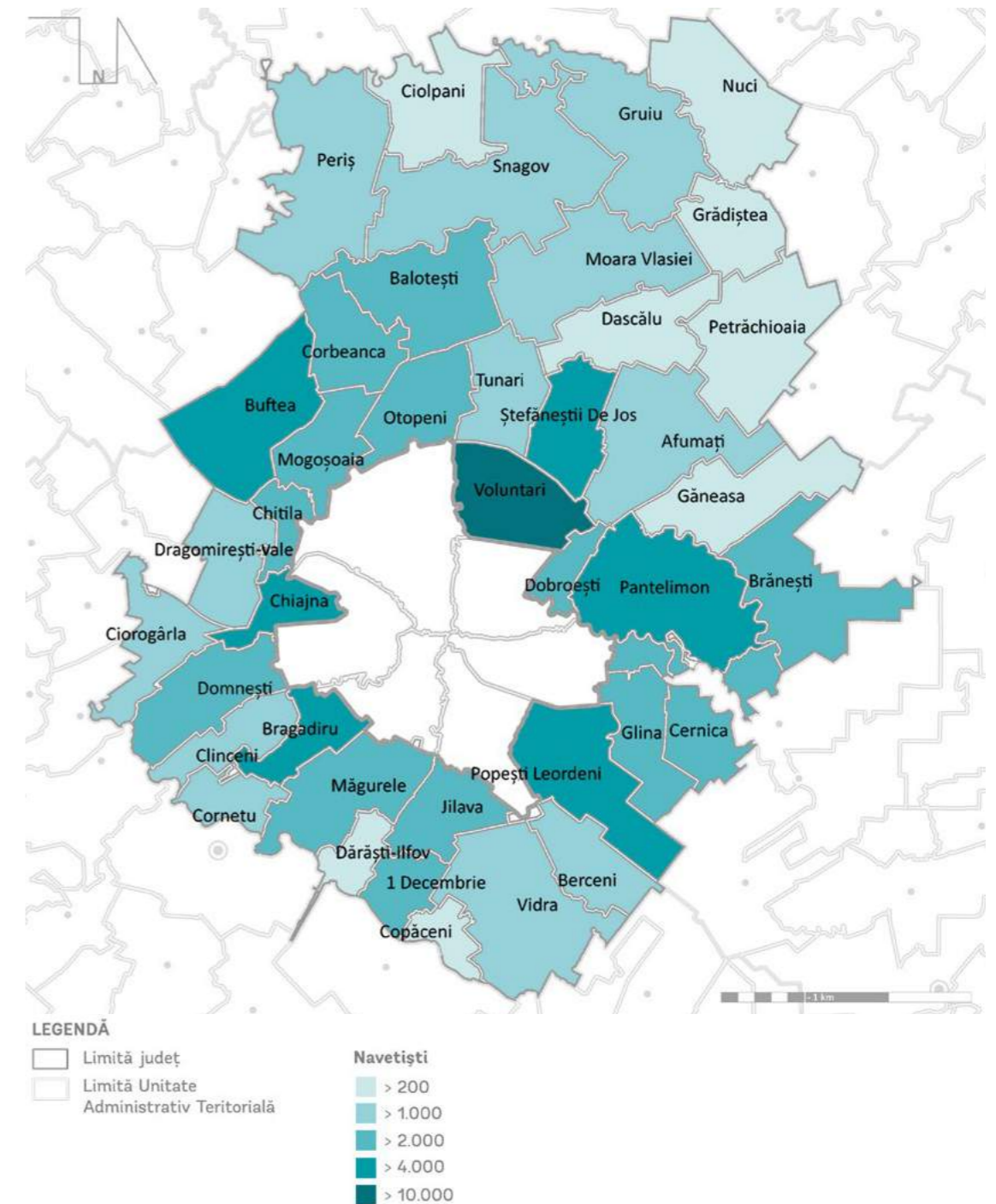
FIGURA 11.
Motivul migrației în comunele din județul Ilfov

Sursă: Baza de date a Băncii Mondiale

Analizele realizate de Banca Mondială privind navetismul către principalele centre urbane ale României pe baza datelor de la RPL 2011 indică faptul că 95 968 persoane făceau naveta zilnic către capitală. Cele mai mari fluxuri de navetiști provin din cele 8 orașe limitrofe și din comunele care se află în prima coroană de localități înconjurătoare ale municipiului București sau din localitățile care sunt direct conectate la magistralele de cale ferată. Cel mai mare flux de navetiști, de peste 10 000 de persoane, a fost înregistrat între municipiul București și orașul Voluntari – orașul cu cei mai mulți rezidenți din județul Ilfov.

FIGURA 12.
Navetismul în județul Ilfov în anul 2011

Sursă: Prelucrare proprie conform informațiilor din baza de date a Băncii Mondiale

1.3. Zone dezavantajate din punct de vedere socio-economic și incluziune socială

În județul Ilfov, marginalizarea este o problemă specifică mediului urban și mai puțin a celui rural

Conform Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate² (2014), din cele 32 de comune aflate în județul Ilfov, numai 3 se confruntă cu probleme de marginalizare. Astfel, conform indicatorilor studiului, comunele Găneasa și Vidra înregistrează marginalizare medie, iar comuna Nuci a înregistrat marginalizare sub medie. Pe lângă faptul că în mediul rural din județ problemele dezavantajării sunt reduse, 23 de comune sunt considerate ca fiind foarte bine dezvoltate, acestea înregistrând cea mai mare valoare a Indicelui dezvoltării umane locale (IDUL) din județul din care fac parte, fiind astfel nominalizate ca având dezvoltare comprehensivă. Comunele Ciolpani, Copăceni, Dascălu, Grădiștea, Gruiu și Petrăchioaia nu au înregistrat nici dezvoltare comprehensivă, dar nici nu au comunități marginalizate, având un nivel mediu de dezvoltare.

TABEL 5.
Comune din județul Ilfov care au înregistrat rate de marginalizare

COMUNA	% POP. ROMĂ	RATA MARGINALIZĂRII	TIPUL MARGINALIZĂRII
Găneasa	peste 20%	6.1-<12%	la medie
Nuci	sub 20%	0.1-<6.1%	sub medie
Vidra	peste 20%	6.1-<12%	la medie

Sursă: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială

Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România³, elaborat de Banca Mondială pe baza datelor de la RPL 2011, indică procente relativ mari de populație care trăiește în zone dezavantajate în orașele județului. Cele mai mari valori au fost înregistrate în Buftea și Pantelimon, unde mai mult de jumătate din populație se află în această situație, urmate de Măgurele, Chitila și Voluntari, unde aproximativ jumătate din populație trăiește în zone dezavantajate. Cele mai mici procente au fost înregistrate în Otopeni și Popești-Leordeni.

Analizând distribuția populației dezavantajate din orașele din județul Ilfov pe tipuri de zone dezavantajate, se observă că în orașele Pantelimon, Bragadiru și Voluntari populația care trăiește în zone dezavantajate pe capital uman înregistrează ponderea cea mai ridicată din totalul populației dezavantajate din fiecare oraș. Pe de altă parte, Buftea se remarcă printr-un procent de aprox. 25% din populația dezavantajată concentrată în zone dezavantajate pe ocupare. Zonele marginalizate⁴ se regăsesc predominant în Buftea, Chitila și Măgurele, concentrând aproximativ 10% din populația orașelor. În Otopeni nu au fost identificate zone marginalizate.

² <http://documents.worldbank.org/curated/en/847151467202306122/>

Atlas-marginalized-rural-areas-and-local-human-development-in-Romania

³ <http://documents.worldbank.org/curated/en/668531468104952916/pdf/882420WPOP1430085232B000U00900Atlas.pdf>

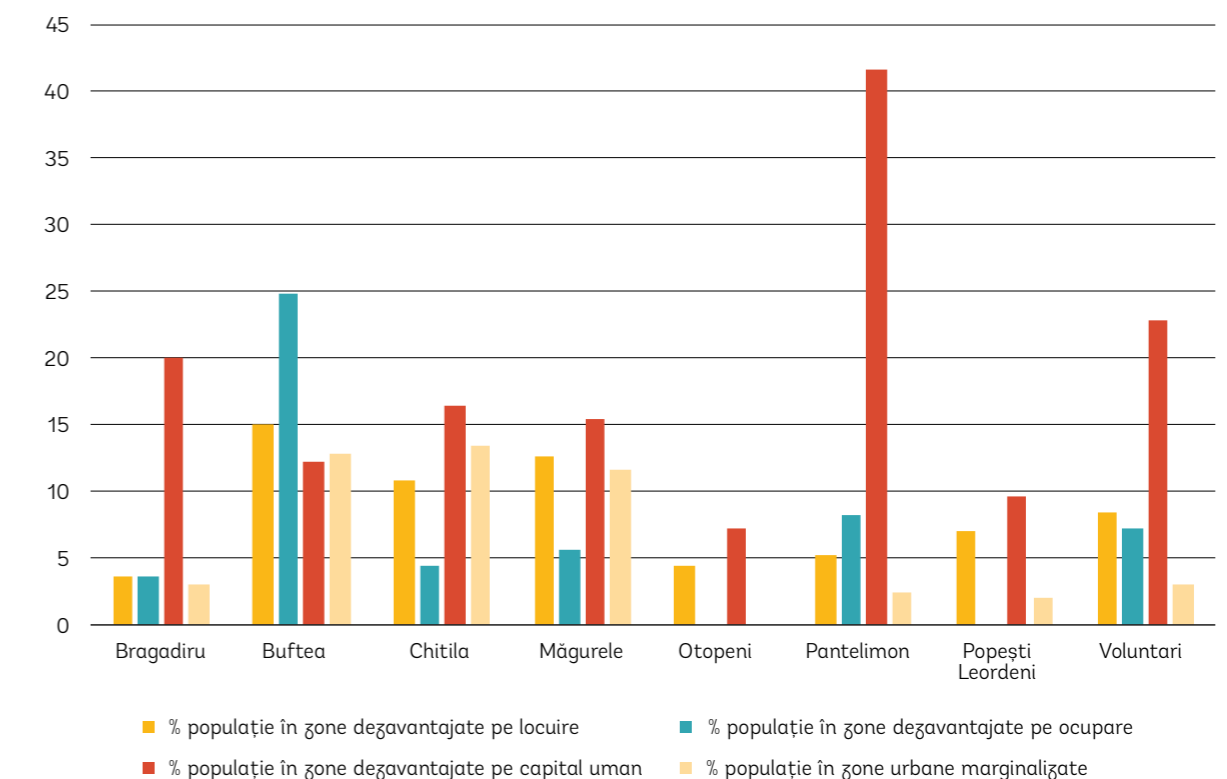
⁴ acele comunități dezavantajate simultan din punctul de vedere a trei criterii - capital uman, ocuparea forței de muncă și calitatea locuirii

TABEL 6.
Procentul populației dezavantajate din orașele din județul Ilfov

ORAȘ	POPULAȚIA STABILĂ 2011	POPULAȚIE ÎN ZONE DEZAVANTAJATE
Otopeni	13.861	11,62%
Voluntari	42.944	43,49%
Bragadiru	15.329	30,36%
Popești-Leordeni	21.895	19%
Buftea	22.178	65,17%
Pantelimon	25.596	58,22%
Măgurele	11.041	49,39%
Chitila	14.184	45,71%

Sursă: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială

FIGURA 13.
Procentul populației dezavantajate pe tipuri de zone în orașele din județul Ilfov

Sursă: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială

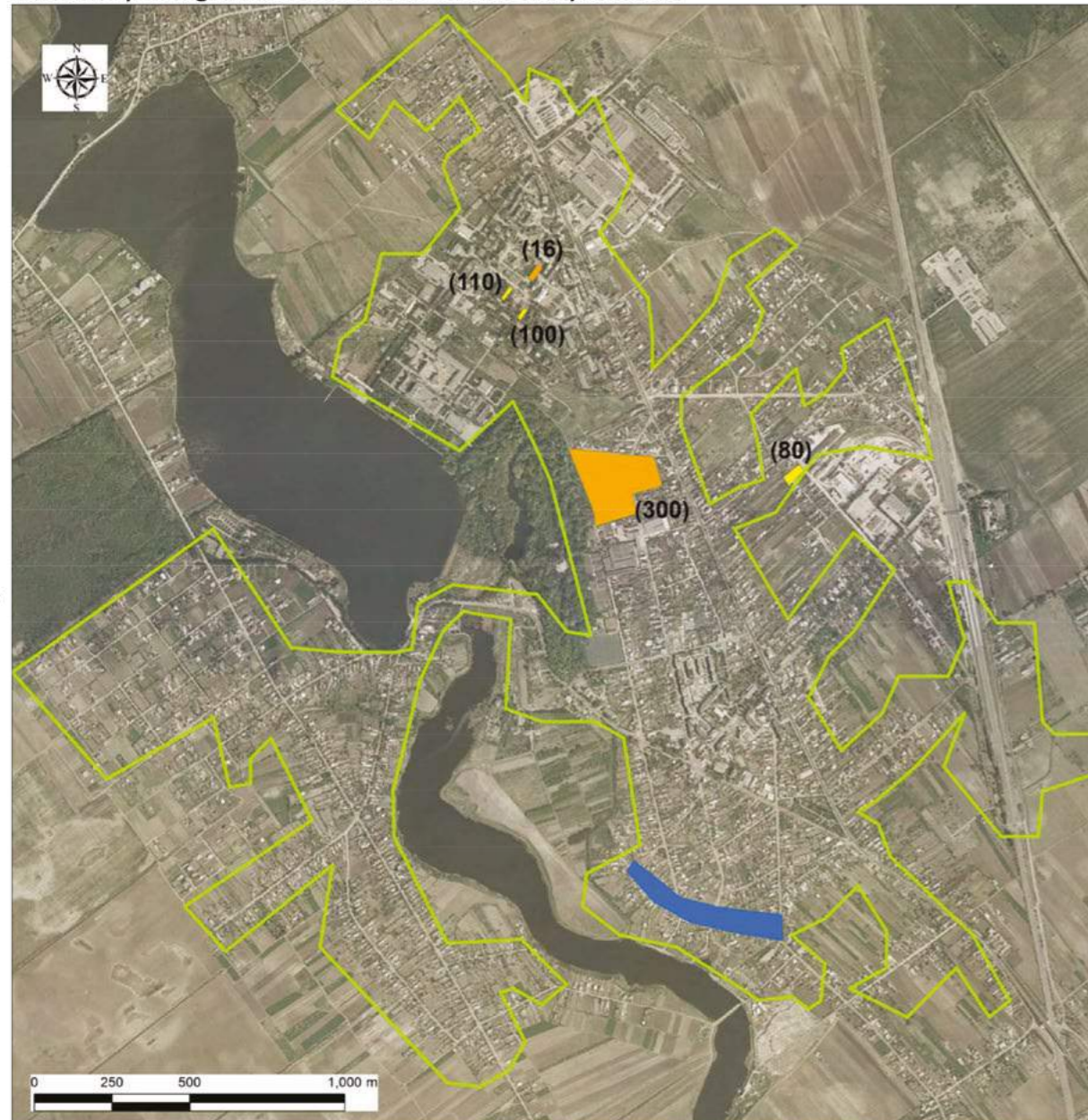
În orașul Buftea, Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate identifică o serie de zone urbane marginalizate: două zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori (una având 300 de locuitori, iar cealaltă 16), o zonă de tip mahala, cu case, precum și 3 alte zone mai mici de tip ghetou, cu blocuri (80-100 persoane fiecare). În orașul Chitila, aceeași sursă identifică două zone marginalizate, una de tip mahala, cu case (116 persoane) și una de tip ghetou, cu blocuri (64 persoane).

În mod evident, având în vedere dinamica demografică din Ilfov din ultimii ani, se impune reluarea unei analize detaliate pe zone marginalizate din județ. Momentul cel mai oportun pentru o astfel de analiză este după publicarea rezultatelor finale ale Recensământului din anul 2021.

FIGURA 14.
Zone urbane marginalizate

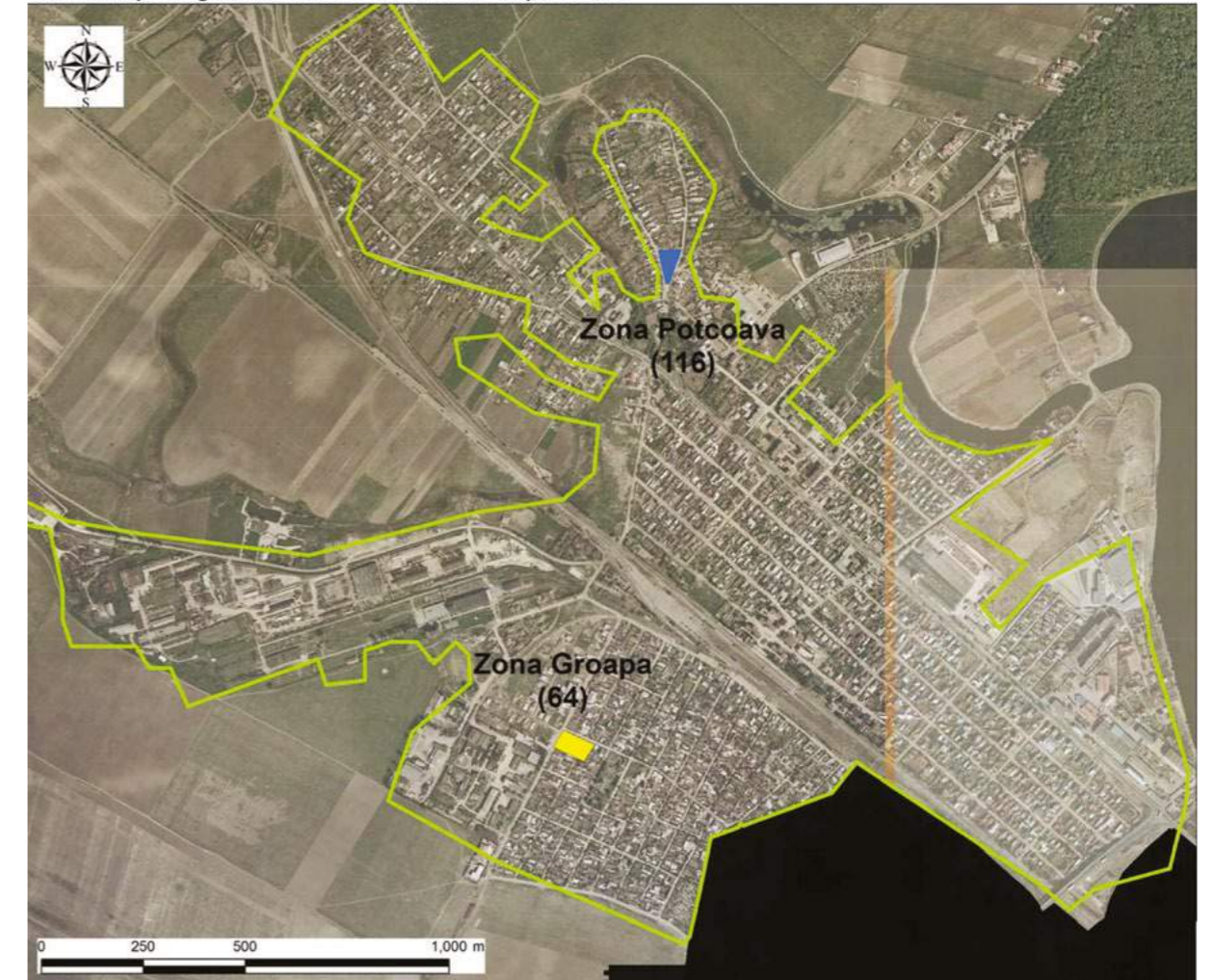
Orașul Buftea

Comunități marginalizate declarate de autoritățile locale

Orașul Chitila

Comunități marginalizate declarate de autoritățile locale

 Limita intravilan

Tipuri de comunități urbane marginalizate

- Zone de tip ghetou cu blocuri
- Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori
- Zone de tip mahala cu case
- Zone de tip mahala cu adăposturi improvizate
- Zone de locuințe sociale modernizate
- Zone istorice (centrale) cu locuințe sociale și/ sau clădiri ocupate abuziv
- Zone mixte

(număr) Estimare număr locuitori în zonă

Cartografie: ESRI, ArcGIS 10.1

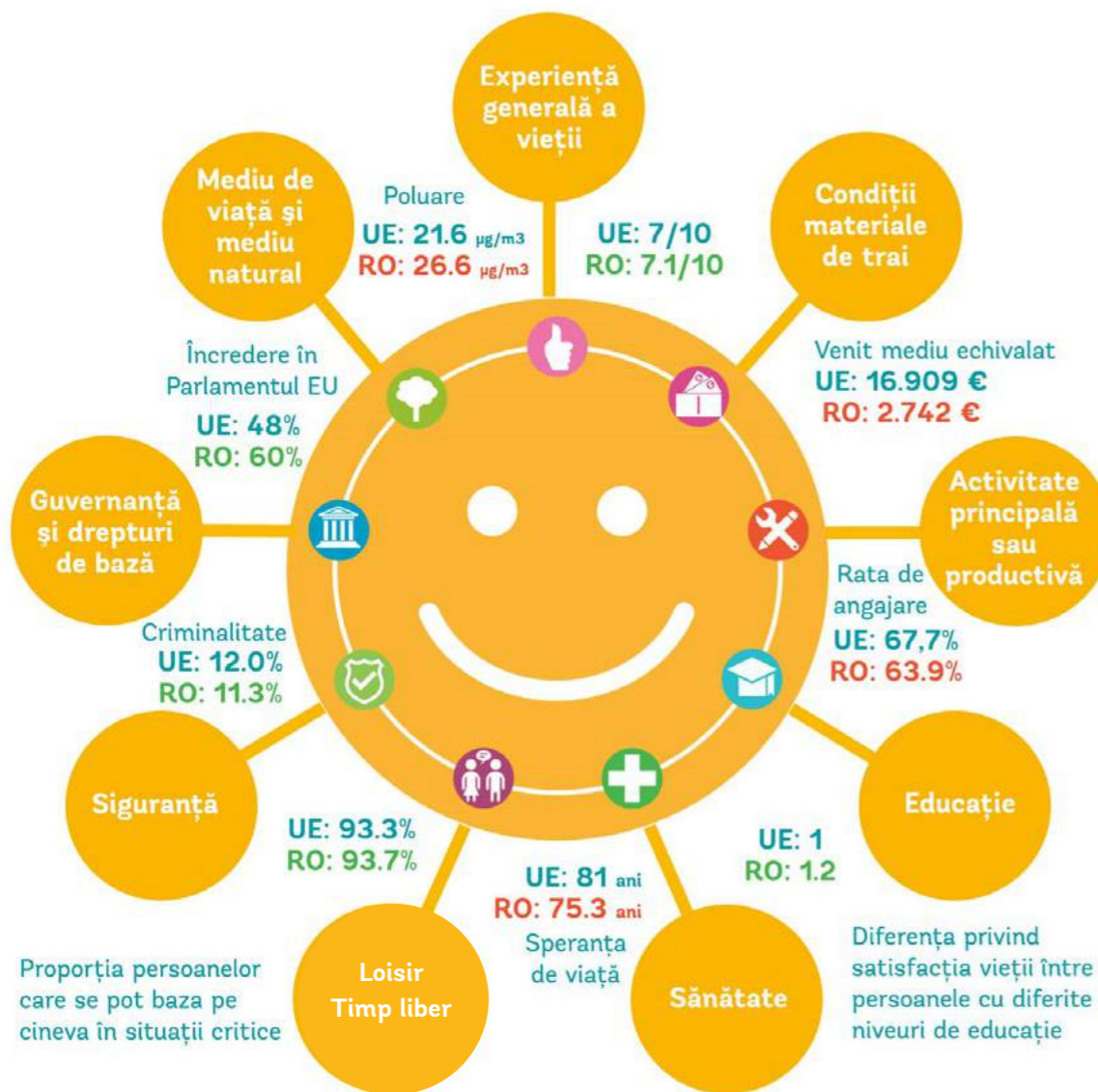
Lângă zona marginalizată sunt menționate numele zonei și numărului estimat de locuitori din zonă doar dacă și așa cum au fost declarate acestea de către autoritățile locale.

Sursă: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate

1.4. Calitatea vieții

Conform Eurostat, calitatea vieții este un concept multidimensional, mai larg decât producția economică și standardele de viață. Acesta include întreaga gamă de factori care influențează aprecierea față de viață dincolo de partea sa materială. Bazându-se pe această viziune, Eurostat a aprobat un cadru care cuprinde 9 dimensiuni⁵, dintre care 8 se referă la capacitățile oamenilor de a-și asigura bunăstarea în funcție de valorile și prioritățile personale.

FIGURA 15.
Dimensiunile calității vieții la nivel european

Sursă: Prelucrare proprie pe baza schemei și datelor de la Eurostat

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Quality_of_life_indicators

Comparativ cu media europeană, România prezintă o situație mai bună în cadrul a 4 dimensiuni, care privesc educația, siguranța, guvernanta europeană și interacțiunile sociale, și mai precară în rândul a 3 dimensiuni, care privesc condițiile economice, ca rata de angajare sau venitul rămas în urma achitării cheltuielilor de bază, condițiile de mediu de viață, cum ar fi poluarea (și în ceea ce privește mediul construit: supraaglomerarea locuințelor) precum și speranța de viață. Cu toate acestea, al 9-lea indicator, care privește calitatea percepută a vieții, depășește ușor media europeană, fapt ce relevă importanța vieții sociale la români, în ciuda dificultăților de trai.

Indicatorii prezentați anterior sunt culeși de Eurostat doar la nivel național, aceștia nefiind disponibili și la nivel județean. Pentru a determina calitatea vieții în Ilfov, au fost detaliate cele 9 dimensiuni în funcție de alți indicatori relevanți. Totuși, pentru o imagine mai aprofundată asupra calității vieții se recomandă colectarea și analiza indicatorilor Eurostat⁶ de către Consiliul Județean sau de către Direcția Județeană de Statistică Ilfov.

În România, cel mai apropiat indicator compus ce măsoară calitatea vieții este Indicele Dezvoltării Umane Locale (IDUL).⁷ Dar acesta poate fi realizat doar din 10 în 10 ani, deoarece agregă date care sunt colectate doar la Recensămintele populației și ale locuințelor.

Județul Ilfov este lider național de clasament conform Indicelui Dezvoltării Umane Locale

Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate, care măsoară marginalizarea și dezvoltarea umană locală la nivel de comunitate, identifică județul Ilfov ca fiind cel mai dezvoltat din țară, cu 80% din populația rurală în categoria dezvoltare cuprinzătoare, 17% în categoria dezvoltare medie spre mare, în timp ce doar 1% se confruntă cu probleme de locuire, fiind în categoria dezvoltare medie spre mică. Totodată, în județ nu au fost înregistrate comune cu cel mai mic nivel de dezvoltare sau cu dezvoltare redusă a pieței de muncă. Astfel, județul Ilfov are cel mai mare Indice al Dezvoltării Umane Locale (IDUL) la nivel național, în valoare de 80, diferențiindu-se substanțial de următorul județ pe această scară, și anume Timiș, care are o valoare de 69.

TABEL 7.
Populația rurală din județ (%), aflată în comunele cu diferite categorii de dezvoltare

CATEGORII DE DEZVOLTARE	% POP.
Cel mai mic nivel de dezvoltare	0
Dezvoltare medie spre mică	0,9
Dezvoltare medie	2,5
Dezvoltare medie spre mare	16,9
Dezvoltare cuprinzătoare / comprehensivă	79,9
IDUL pe județ	80

Sursă: Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate, Banca Mondială

⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/gdp-and-beyond/quality-of-life/data>.

⁷ "Indicele dezvoltării umane locale a fost dezvoltat de sociologul Dumitru Sandu și măsoară capitalul total al localităților, considerat din perspectiva dimensiunilor sale umane, de stare de sănătate, vitală și materială. [...] Sărăcia comunitară măsurată prin valorile reduse ale IDUL nu trebuie confundată cu simpla agregare a indicilor de consum sau de venituri la nivel individual sau de gospodărie. Componenta de deficit de acces la bunuri publice este prezentă în mult mai mare măsură în IDUL decât în ratele de sărăcie calculate la nivel local prin agregarea valorilor individuale sau de gospodărie."

Conform valorilor IDUL (Banca Mondială, "Orașe competitive. Remodelarea geografiei economice a României"⁸), șase orașe mici din categoria celor mai dezvoltate localități se află în apropiere de București (Otopeni, Voluntari, Bragadiru și Popești-Leordeni). Datorită proximității față de capitală și implicit a fenomenului de suburbanizare care a avut loc în ultimii ani, aceste orașe au înregistrat o creștere impresionantă a valorii acestui indice, devenind noi lideri în clasamentul național.

TABEL 8.
IDUL în orașele din județul Ilfov

ORAȘ	POPULAȚIA STABILĂ 2011	IDUL 2002	IDUL 2011
Otopeni	13 861	67	114
Voluntari	42 944	76	113
Bragadiru	15 329	68	108
Popești Leordeni	21 895	69	101
Buftea	22 178	68	87
Pantelimon	25 596	54	86
Măgurele	11 041	65	85
Chitila	14 184	65	84

Sursă: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, Banca Mondială

Persoanele care lucrează în județul Ilfov au printre cele mai mari venituri medii lunare din țară

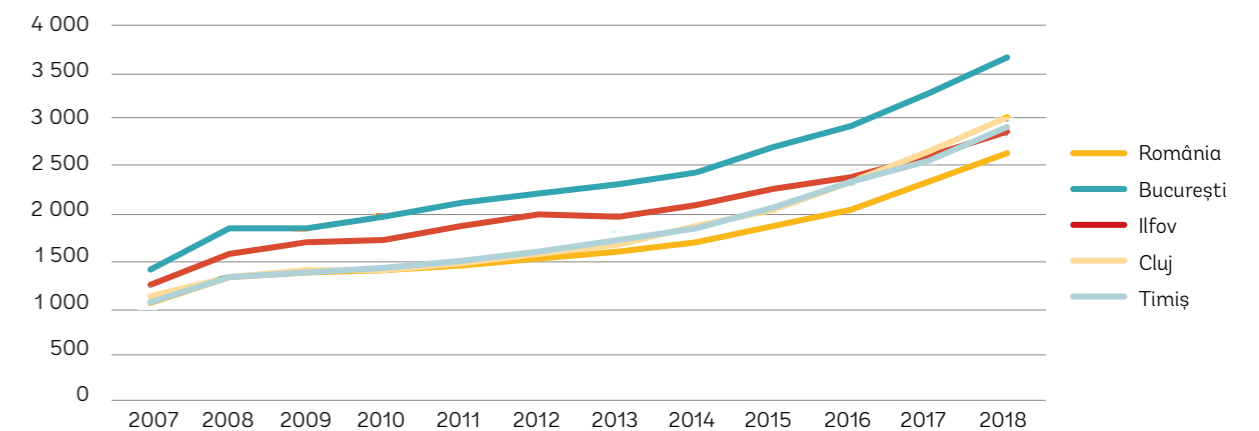
Odată cu intrarea României în Uniunea Europeană în anul 2007, câștigul salarial nominal mediu net lunar sau raportul dintre sumele nete plătite salariaților de către agenții economici în luna de referință, și numărul mediu de salariați a crescut constant atât la nivel național, cât și la nivel județean. În Ilfov, valoarea acestuia s-a dublat, de la 1.235 de lei în anul 2007 la 2.871 lei în anul 2018. Această valoare plasează județul pe locul 4 în topul național, după municipiul București, județul Cluj și județul Timiș. În ceea ce privește salariul pe sexe, este recunoscut faptul că România are printre cele mai mici diferențe la nivel european. Astfel, în Ilfov, un bărbat câștiga în medie cu doar 339 lei mai mult decât o femeie.

Numărul persoanelor ale căror venituri se situează sub nivelul lunar al venitului minim garantat este în scădere

Conform Strategiei de Dezvoltare a Serviciilor Sociale din județul Ilfov 2018-2023, "rata deprivării materiale severe la sfârșitul anului 2016 (pe întreaga regiune București-Ilfov) era de 25,4%, foarte mare pentru o regiune cu potențial economic atât de ridicat." Mai mult, riscul de sărăcie și excluziune socială afecta aproximativ o treime din populație, având efecte negative asupra calității vieții în general.

⁸ Studiu din anul 2014, bazat pe informațiile de la recensămintele din 2002 și 2011.

FIGURA 16.
Câștigul salarial nominal mediu net lunar

Sursă: Bașa de date INS TEMPO

Numărul beneficiarilor de venit minim garantat (VMG) se ridica la 3.378 în anul 2017, cei mai mulți fiind situați în UAT-urile Găneasa, Mogoșoaia, Ciolpani, Buftea, Vidra și Gruiu (între 190 și 460 de persoane în fiecare). Pe de altă parte, UAT-urile Chiajna, Dascălu, Dobroești, Dragomirești Vale, Moara Vlăsiei și Popești-Leordeni au sub 10 beneficiari de VMG fiecare.

Tendința generală a fost de scădere a numărului de beneficiari VMG, mai ales în comunele care au înregistrat cea mai mare valoare a acestui indicator. Totuși, creșteri semnificative au fost surprinse în Mogoșoaia și Vidra.

Numărul beneficiarilor de ajutor pentru susținerea familiei (ASF) era de 6.394 în anul 2017. Cei mai mulți beneficiari se găseau în UAT-urile Găneasa, Buftea și Nuci cu peste 440 fiecare, urmate de Măgurele, Petrăchioaia, Pantelimon, Glina, Ștefăneștii de Jos și Gruiu, cu peste 240 fiecare. Pe de altă parte, în Grădiștea și Moara Vlăsiei se găseau sub 10 beneficiari de ASF.

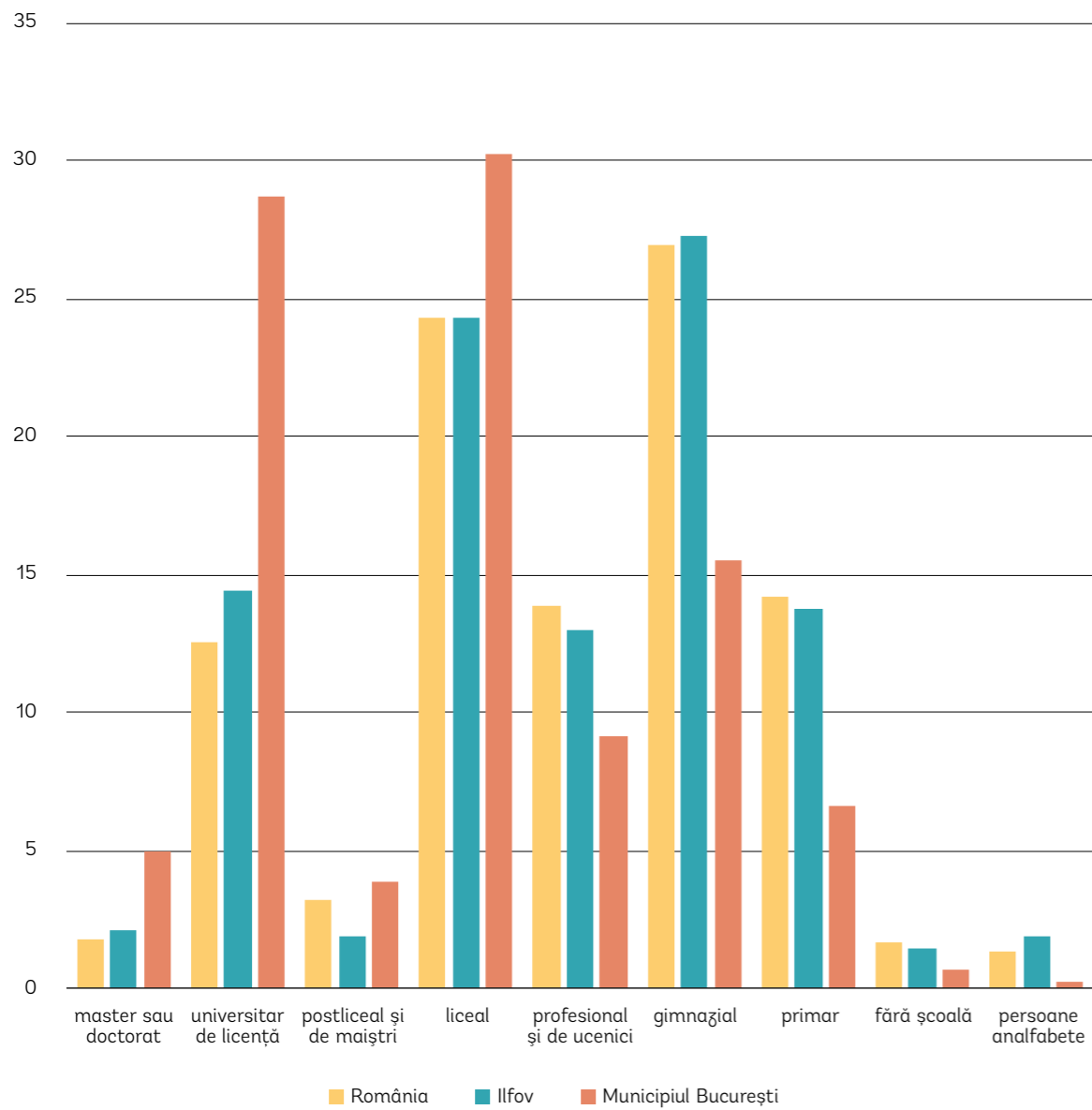
Majoritatea populației din județul Ilfov a absolvit învățământul obligatoriu

În anul 2011 (pentru care datele de la Recensământ permit o analiză mai detaliată), majoritatea populației de 10 ani și peste din județul Ilfov era compusă din absolvenți de gimnaziu și absolvenți de liceu, urmați de absolvenți ai ciclului primar, ai învățământului universitar de licență și ai învățământului profesional și de ucenici. Deși valorile județene sunt în general asemănătoare mediei naționale, au fost remarcate o serie de particularități ale Ilfovului în raport cu municipiul București și anume:

- procentul mai mic de populație absolventă a învățământului liceal datorită migrației absolvenților către capitală;
- procentul mai mic al absolvenților de școli postliceale și de maiștri;
- procentul superior al absolvenților de învățământ profesional și de ucenici, fapt ce denotă o profilare a județului pe învățământul tehnic, complementar învățământului teoretic de excelență din București;
- procentul superior al absolvenților de învățământ gimnazial datorită populației tinere a județului;
- valoarea superioară a persoanelor analfabete și a persoanelor fără școală, caracteristică mediului rural, fapt ce reprezintă o vulnerabilitate în ceea ce privește forța de muncă;

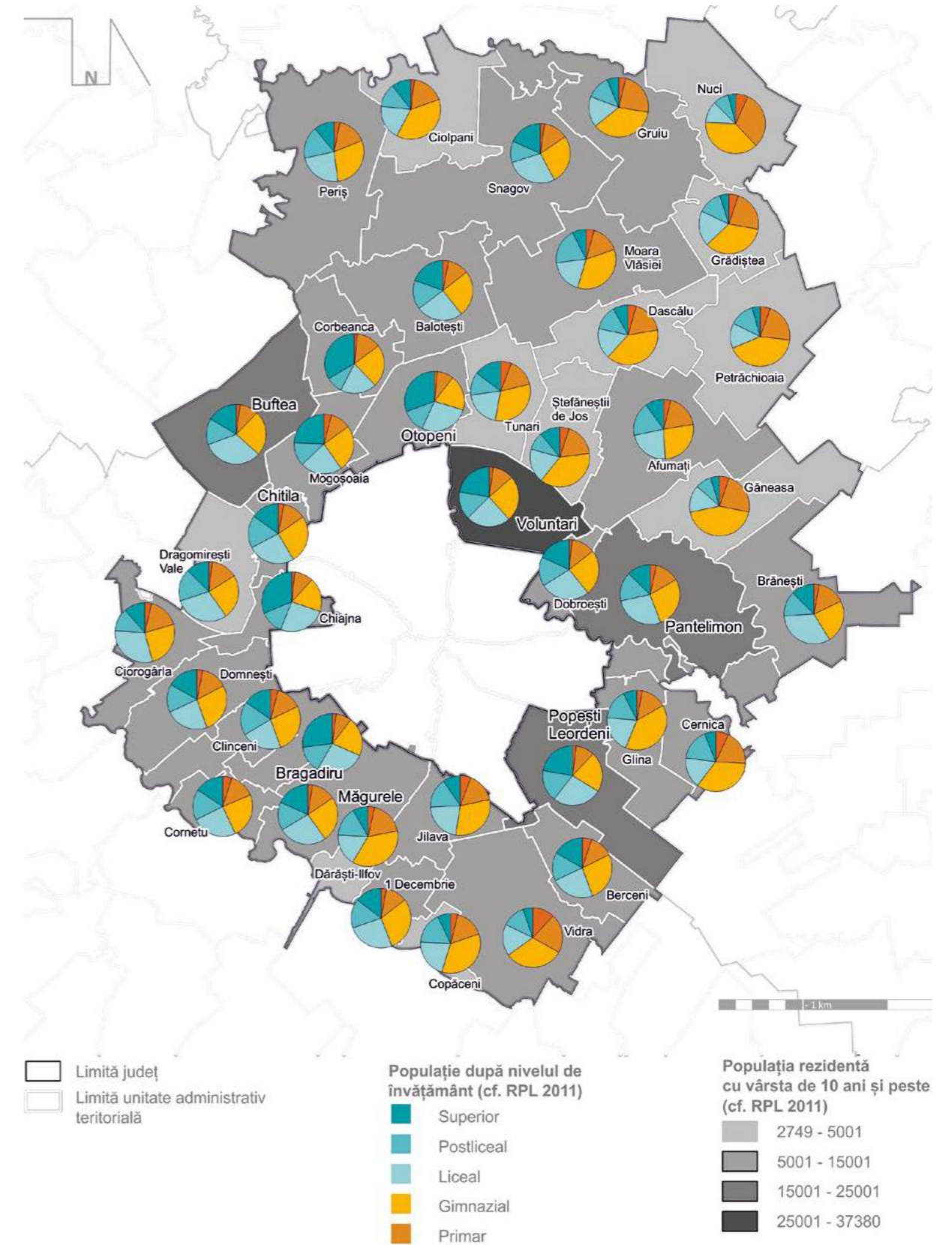
- deși procentul absolvenților de învățământ universitar este mai mic decât în municipiul București, acesta este totuși superior mediei naționale datorită accesibilității la instituțiile din capitală;
- procent mai mare al locuitorilor absolvenți de studii superioare în prima coroană de localități înconjurătoare ale municipiului București, cu precădere în jumătatea vestică și în mediul urban.

FIGURA 17.
Populația după niveluri de educație în județul Ilfov, comparativ cu nivelul național

Sursă: Recensământul populației și al locuințelor, 2011

FIGURA 18.
Populația după niveluri de educație în UAT-urile din județul Ilfov

Sursă: Recensământul populației și al locuințelor, 2011

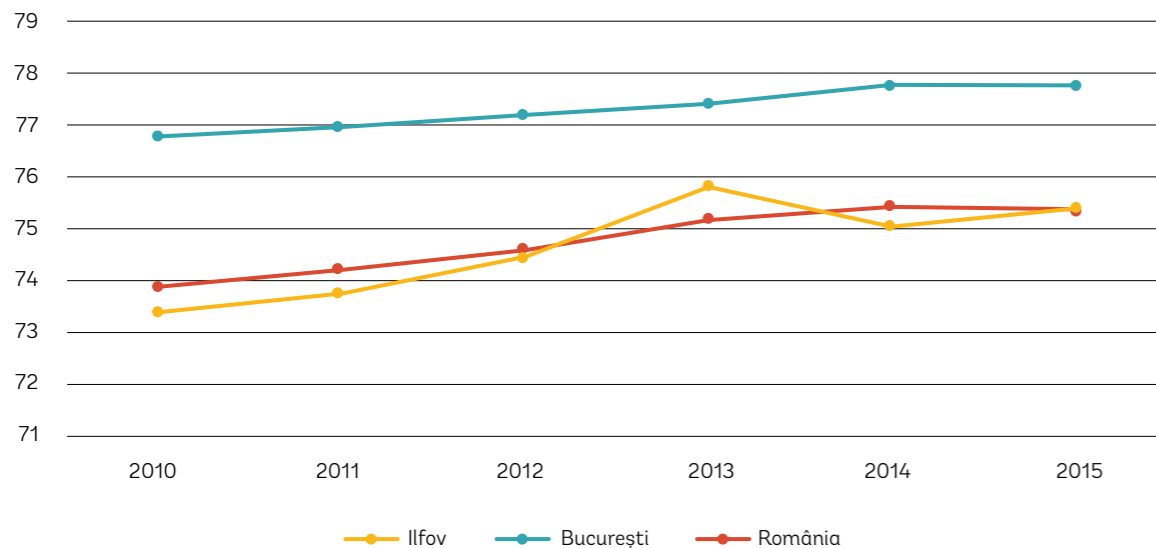
Speranța de viață din județul Ilfov are valori apropiate mediei naționale

Speranța de viață la naștere reprezintă un indicator demografic ce caracterizează nivelul de dezvoltare economică și socială a unui teritoriu, fiind rezultatul cumulat al factorilor economici, sociali, al stării de sănătate și al mortalității.

Speranța de viață în Uniunea Europeană este de 81 de ani, dar, la nivel particular, există decalaje în ceea ce privește durata medie a vieții între statele membre, în ciuda progreselor din domeniul sănătății și a creșterii calității vieții din ultimii ani. România, cu o speranță de viață de 75,3 ani, prezintă un decalaj de aproximativ 7 ani față de statele vest europene și de aproximativ 5 ani față de media europeană.

În anul 2015, populația din județul Ilfov avea o speranță de viață de 75,4 ani, valoare apropiată de media națională, dar aflată sub valoarea municipiului București, care este lider al clasamentului național, alături de județul Vâlcea, cu o durată medie a vieții de 77,8 ani. Totuși, există o diferență de aproximativ 7-8 ani între speranța de viață a femeilor și cea a bărbaților, astfel încât femeile din județul Ilfov trăiesc, în medie, 79 de ani, iar bărbații doar 71.

FIGURA 19.
Durata medie a vieții în județul Ilfov

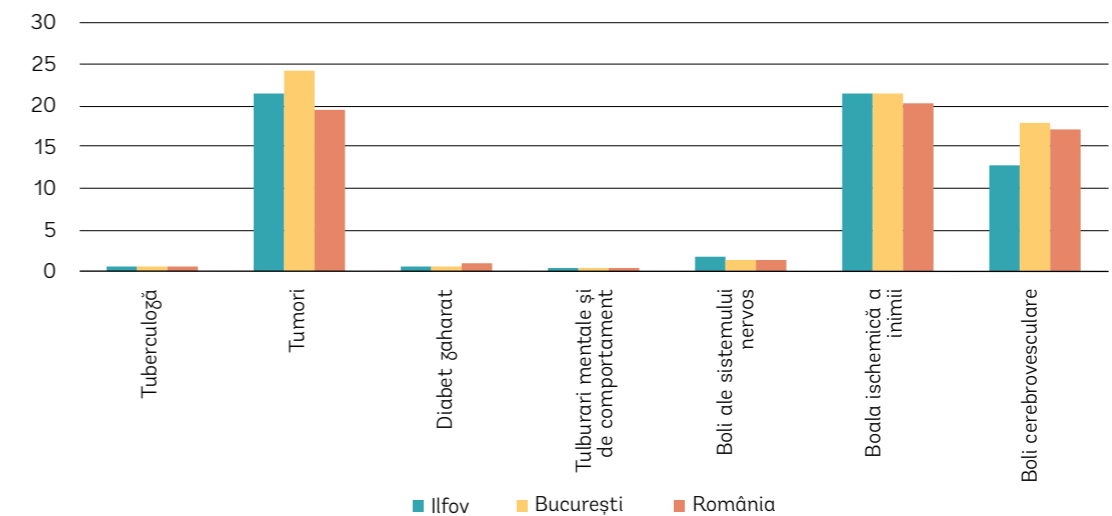

Sursă: Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, INS

Nivelul speranței de viață este și expresia caracteristicilor mortalității și a sănătății populației. Conform Raportului Național al Stării de Sănătate a Populației din 2016, elaborat de Ministerul Sănătății, județul Ilfov înregistra în anul 2015, respectiv în perioada 2006-2015, cea mai mică incidență la nivel național a cazurilor noi de boli cerebro-vasculare, de boli de inimă, de tulburări mentale și de comportament sau de cazuri noi de bolnavi de cancer, datorită faptului că populația județului este predominant tânără. Cu toate acestea, județul înregistra cele mai multe cazuri noi de bolnavi de diabet zaharat.

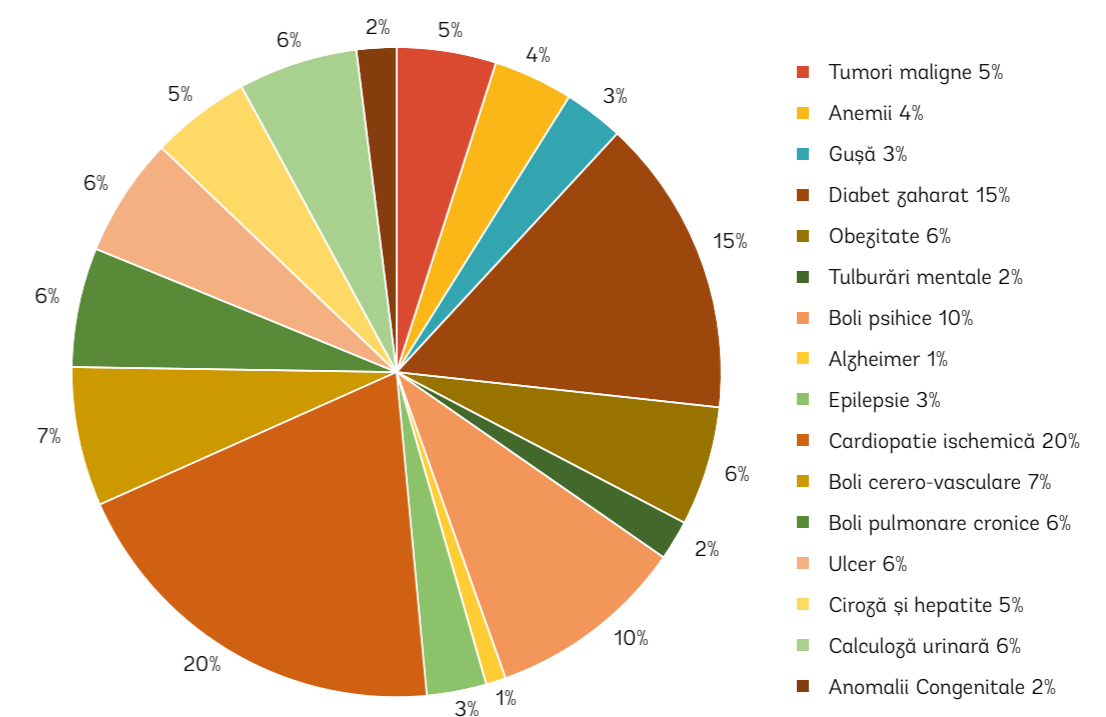
În ceea ce privește mortalitatea specifică, la nivel național, principalele cauze ale decesului sunt bolile aparatului circulator – în special bolile de inimă, tumorile, bolile aparatului respirator și digestiv. Comparativ cu media națională, în județul Ilfov se remarcă procente mai mici în ceea ce privește mortalitatea cauzată de boli cerebro-vasculare, tulburări mentale sau diabet zaharat și mai mari în ceea ce privește mortalitatea cauzată de boli de inimă, boli ale sistemului nervos, tumori și tuberculoză.

FIGURA 20.
Mortalitatea specifică în județul Ilfov

Sursă: Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, INS

FIGURA 21.
Pacienți înregistrați în județul Ilfov după număr și tipuri de afecțiuni

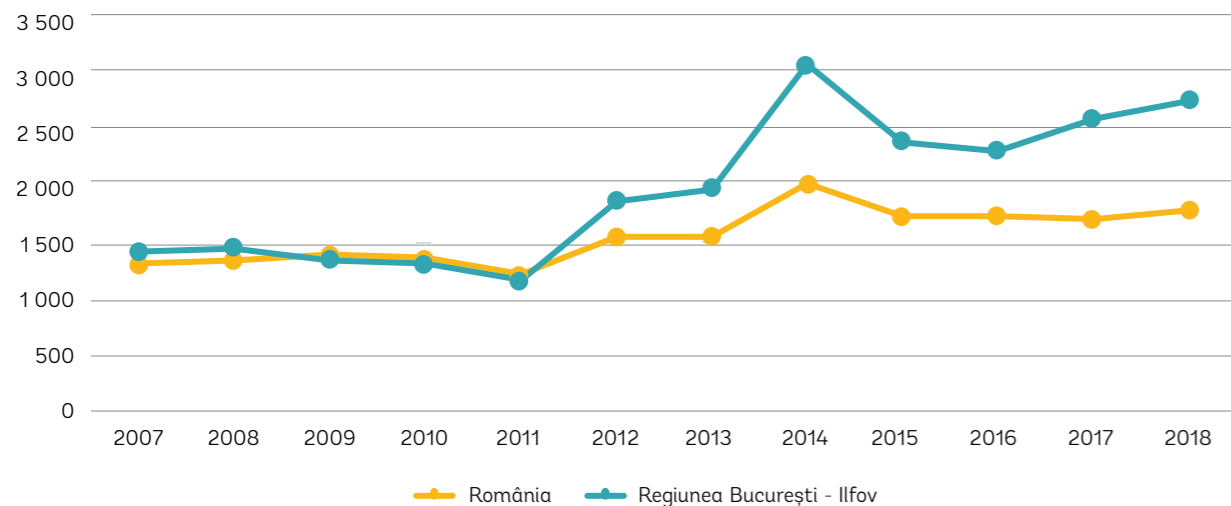
Sursă: Direcția de Sănătate Publică Ilfov

În perioada 2013-2017 au fost înregistrate creșteri ale numărului bolnavilor de cancer și de diabet și o scădere a numărului bolnavilor de TBC, care se vindecă la o rată mult mai rapidă. O particularitate este reprezentată de numărul bolnavilor psihici, care a scăzut dramatic în anul 2016, urmând ca în anul 2017 să aibă din nou o tendință crescătoare.

Criminalitatea este mai mare în UAT-urile din apropierea Bucureștiului

Rata infracționalității reprezintă numărul infracțiunilor soluționate de poliție și infracțiuni declinate Parchetului la 100.000 locuitori. Dacă în intervalul 2007-2011 valorile acestui indicator în Regiunea București-Ilfov erau similare cu media națională, începând cu anul 2012, nivelul regional a început să crească semnificativ, deoarece numărul infracțiunilor a crescut.

FIGURA 22.
Rata infracționalității la nivel național și regional în intervalul 2007-2017

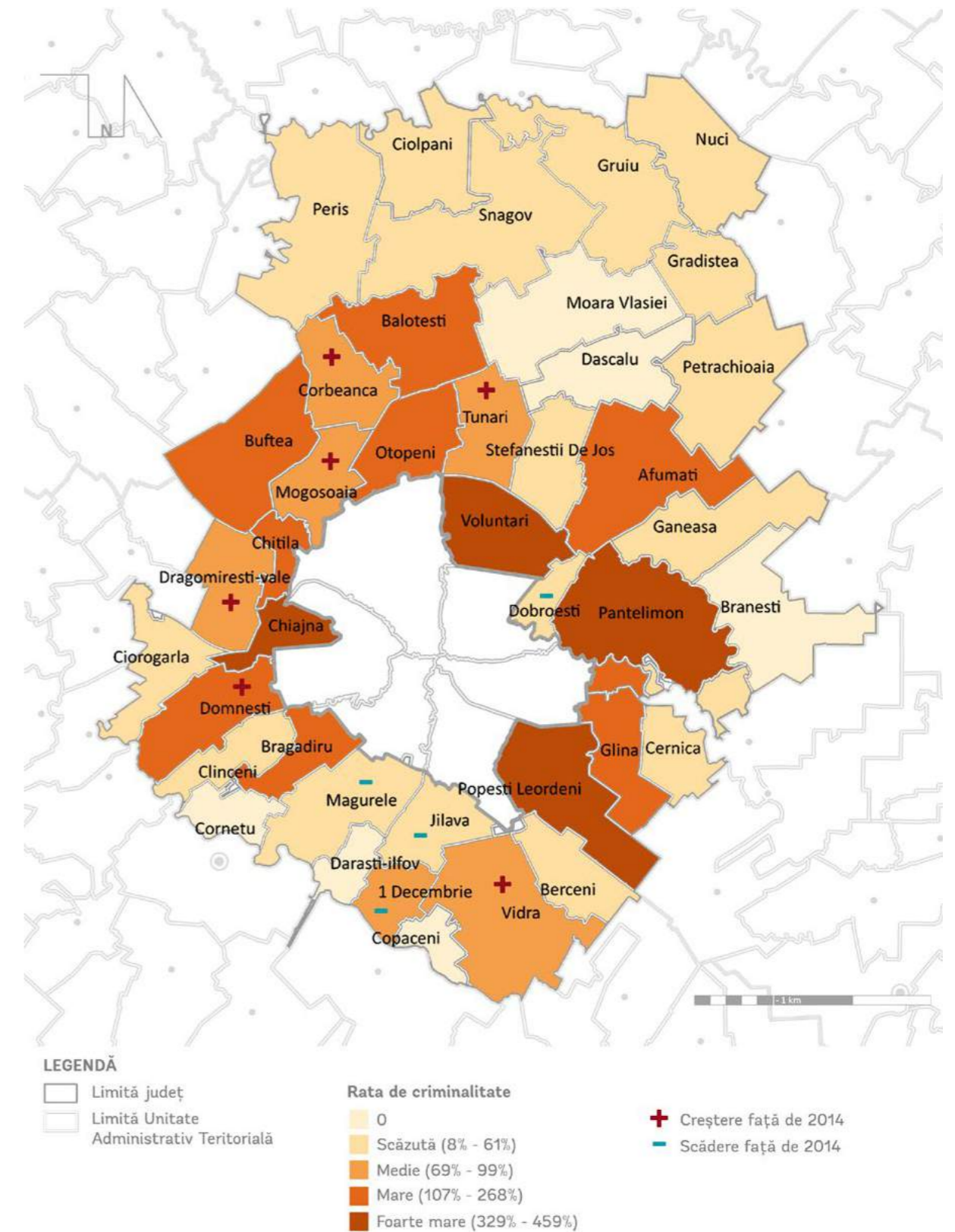

Sursă: Institutul Național de Statistică

În ceea ce privește coeficientul de criminalitate pe unitate administrativ-teritorială calculat de Inspectoratul de Poliție Județean Ilfov, în anul 2017, acesta este mai ridicat în mediul urban, cu excepția orașului Măgurele (care a înregistrat o valoare scăzută), și în comunele Domnești, Glina, Balotești, Afumați și Chiajna, care sunt tangente la centrele urbane. Valori medii ale acestui indicator au fost înregistrate în comunele Corbeanca, Mogoșoaia, 1 Decembrie, Vidra, Tunari și Dragomirești. Pe de altă parte, se remarcă comunele Cornetu, Dărârști, Copăceni, Brănești, Dascălu și Moara Vlăsiei, unde criminalitatea este 0. În restul comunelor, domeniul de încadrare a ratei de criminalitate este scăzut.

Comparativ cu anul 2014, 5 comune au înregistrat creșteri ale coeficientului de criminalitate de la o rată scăzută la mediu (Corbeanca, Mogoșoaia, Vidra, Tunari și Dragomirești), în timp ce comuna Domnești a crescut de la o rată scăzută de criminalitate la una ridicată. Pe de altă parte, orașul Măgurele și alte 3 comune (Jilava, 1 Decembrie și Dobroești) au avut mai puține incidente de acest fel.

FIGURA 23.
Rata criminalității în județul Ilfov în anul 2017

Sursă: Inspectoratul de Poliție Județean Ilfov

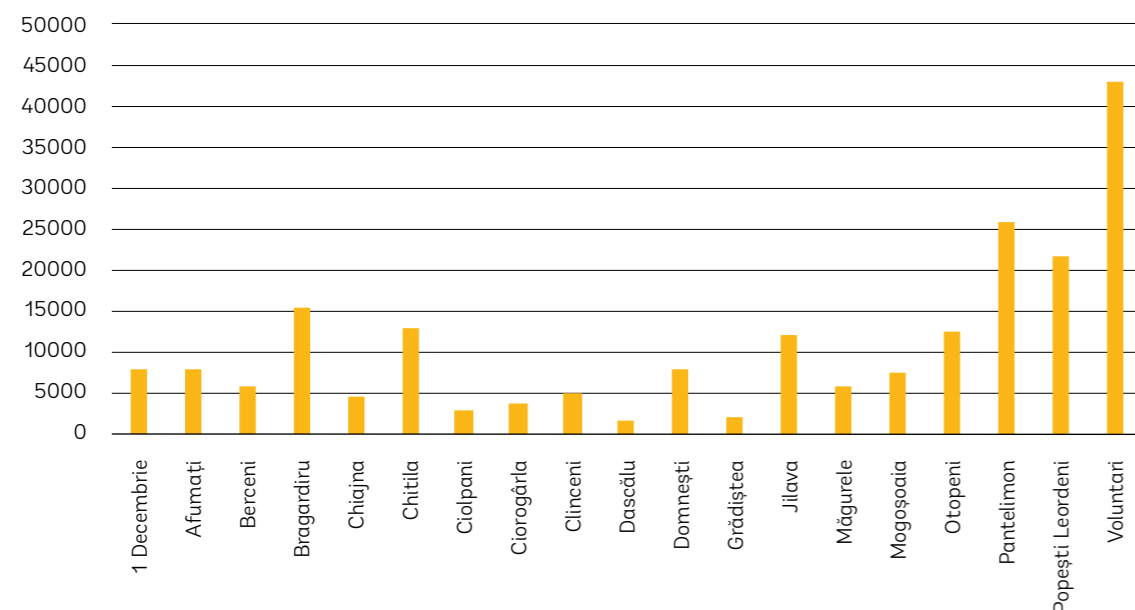
Poluarea contribuie în mod nefavorabil la calitatea vieții din județ

Unul din principalii factori care afectează starea de sănătate a populației din prima coroană de localități înconjurătoare ale municipiului București este poluarea aerului. Cauzele acesteia sunt multiple, de la prezența în număr foarte mare a automobilelor care emit CO₂, la existența a numeroase șantiere, a fațadelor degradate și a spațiilor neamenajate, care cresc nivelul de praf (pulberi în suspensie).

În cadrul Planului de menținere a calității aerului pentru județul Ilfov pentru perioada 2018-2022, au fost analizate ariile cu sensibilitate în ceea ce privește expunerea populației. Acestea se conturează în vecinătatea zonelor industriale și agricole cu potențial ridicat de emisii, în vecinătatea arterelor cu trafic intens și a zonelor de depozitare a deșeurilor.

Cele mai multe comune sunt afectate de emisii în suspensie PM₁₀ care pot provoca sau agrava bolile cardiovasculare și pulmonare, ducând la infarct miocardic și aritmii. Suprafețe mai mari de 1 km² care sunt expuse la acest poluant se găsesc în UAT-urile: 1 Decembrie, Afumați, Berceni, Bragadiru, Chiajna, Chitila, Ciolpani, Ciorogârla, Clinceni, Dascălu, Domnești, Grădiștea, Jilava, Măgurele, Mogoșoaia, Otopeni, Pantelimon, Popești-Leordeni și Voluntari. Datorită densității ridicate din ultimele 3 localități menționate, aici un număr mai mare de populație este afectată de poluare.

FIGURA 24.
Populație afectată de emisiile în suspensie PM₁₀ în comunele în care arealele poluate depășesc 1 km²

Sursă: Planul de menținere a calității aerului pentru județul Ilfov pentru perioada 2018-2022

UAT-urile unde o suprafață de peste 1 km² este afectată de alți poluanți sunt:

- Pantelimon, afectat de dioxid de sulf și oxizi de azot, care pot cauza iritații ale căilor respiratorii superioare și bronșite;
- Voluntari, afectat de dioxid de sulf și plumb, care pot cauza iritații ale căilor respiratorii superioare, bronșite și tulburări de metabolism;

- Otopeni, afectat de oxizi de azot care pot cauza iritații ale căilor respiratorii superioare;
- Popești-Leordeni, afectat de monoxid de carbon și pulberi în suspensie 2,5 care pot cauza intoxicații, tulburări ale unor enzime și pot provoca sau agrava bolile cardiovasculare și pulmonare, ducând la infarct miocardic și aritmii.

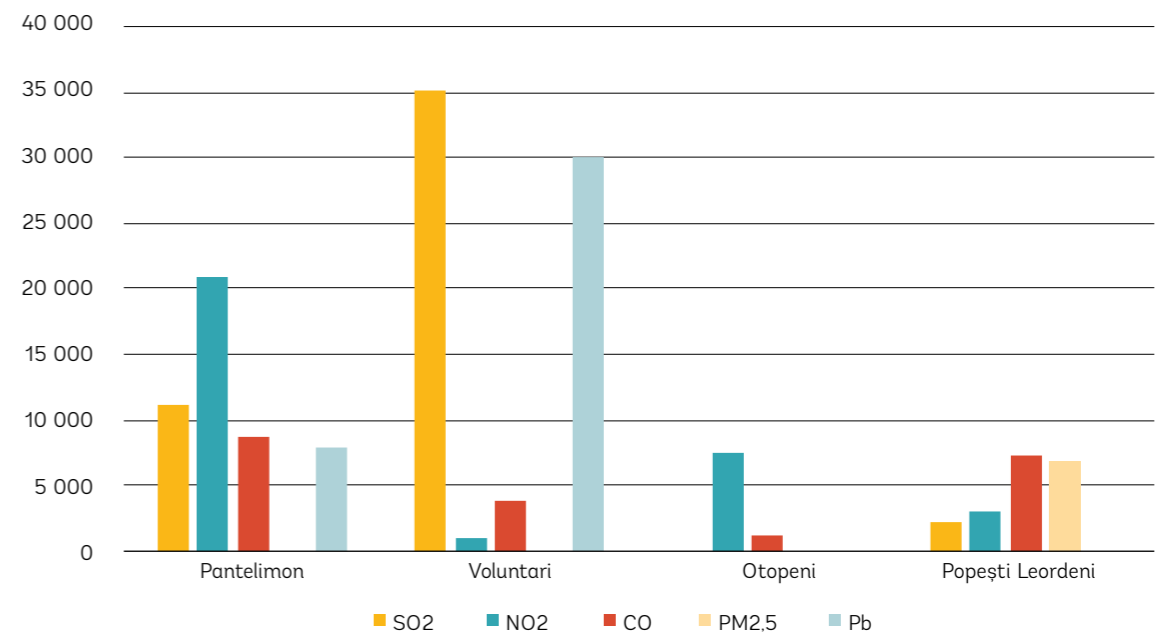
În cadrul acestor UAT-uri unde o arie mai mare de 1 km² a fost afectată de diferiți poluanți, numărul de persoane care intră în incidența acestui perimetru se ridică la peste 30.000 persoane în orașul Voluntari și la peste 20.000 în orașul Pantelimon.

Cu toate acestea, Planul de menținere a calității aerului pentru județul Ilfov pentru perioada 2018-2022 determină faptul că în zonele expuse, valorile maxime ale indicatorilor măsurați nu au efecte asupra stării de sănătate a populației conform Legii 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

Totuși, este de menționat faptul că, în anul 2018, Comisia Europeană a deschis o procedură de *infringement* împotriva României din cauza faptului că autoritățile nu au luat măsurile necesare pentru îmbunătățirea calității aerului, depășind constant valorile-limită permise. Comunicatul de presă al Comisiei Europene privind calitatea aerului (Bruxelles, 17 mai 2018) menționează următoarele:

- „România este trimisă în fața Curții de Justiție din cauza nivelurilor ridicate persistente de particule în suspensie (*particulate matter* - PM₁₀). Valorile-limită stabilite în legislația UE privind calitatea aerului înconjurător (Directiva 2008/50/CE) ar fi trebuit atinse în 2010 și, respectiv, 2005.”
- „Particule în suspensie (PM₁₀): în aglomerarea București, valorile-limită zilnice au fost depășite în mod persistent încă de la momentul în care dreptul Uniunii a devenit aplicabil României, iar în 2016, acestea au fost depășite pentru o perioadă de 38 de zile.”

FIGURA 25.
Populație afectată de alți poluanți în orașele în care arealele poluate depășesc 1 km²

Sursă: Planul de menținere a calității aerului pentru județul Ilfov pentru perioada 2018-2022

1.5. Concluzii, probleme și tendințe

Populația din județul Ilfov a crescut constant sub influența fenomenului de suburbanizare

În 39 din cele 40 de unități administrativ-teritoriale din județul Ilfov, numărul populației a crescut în intervalul 2007-2019. Sub influența fenomenului de suburbanizare, cele mai mari creșteri au avut loc în prima coroană de localități înconjurătoare ale municipiului București, precum și în comunele aflate între autostrăzile A1 și A3, de-a lungul DN1, care reprezintă axa strategică de dezvoltare București-Ploiești, fapt ce subliniază importanța dezvoltării economice și a accesibilității în comportamentul de migrație internă al populației.

Pe de altă parte, comunele cu o suprafață mică din sudul județului, cum ar fi Dărăști sau Copăceni și comunele din extremitatea nord-estică a județului, concentrează un număr mai mic al populației – sub 5.000, similar cu situația comunelor din restul țării, și înregistrează o creștere mai lentă a populației.

Capitalul demografic din județul Ilfov se concentrează în zone specifice

La nivel județean, modelul tranziției demografice evidențiază trei clustere principale: Clusterul 1, având cea mai tânără populație – în zona central nordică (tangent la municipiul București); Clusterul 2, ce concentrează forța de muncă a județului, dar unde dependența demografică va crește în următorii ani în lipsa unor politici socio-economice; și Clusterul 3, cu populație îmbătrânită sau în curs de îmbătrânire în extremitatea nordică.

Deși natura tendințelor demografice la nivel județean este variată, trebuie menționat faptul că situația este mult mai stabilă decât la nivel național, diferența dintre grupele de vârstă fiind ceva mai mică, astfel încât dependența demografică din următorii ani se va simți mult mai atenuat, mai ales dacă autoritățile locale reușesc să coopereze pentru a media diferențele dintre clusterelor demografice interne.

În perioada 2007-2019, schimbările structurale ale grupelor de vârstă din județul Ilfov au fost pozitive

Județul Ilfov nu duce lipsă de capital uman, beneficiind de o forță de muncă semnificativă, de un procent mai mare al copiilor și un procent mai mic al persoanelor vârstnice comparativ cu media națională. Această situație favorabilă reprezintă un potențial semnificativ în ceea ce privește dezvoltarea economică și competitivitatea, atât timp cât va fi valorificat corespunzător printr-un mix de politici publice dedicate instruirii și calificării forței de muncă, dar cât și atragerii de investitori, care vor oferi locuri de muncă pentru diferite niveluri de competențe.

Deși tot mai multe persoane se stabilesc în județul Ilfov pentru locuire, aceștia preferă să lucreze și să învețe în municipiul București

Județul Ilfov a înregistrat o creștere procentuală a populației de aproximativ 4% în urma mișcării migratorii doar în anul 2018. Sursa acestei creșteri a fost reprezentată, în principal, de schimbările de domiciliu (cu scopul locuirii), influențate de fenomenul de suburbanizare prin care trece județul, și mai puțin de schimbările de reședință (cu scopul educației sau muncii). Astfel, comportamentul noilor locuitori din județul Ilfov gravitează înspre a-și procura sau construi o locuință în județ și a învăța sau a lucra în municipiul București, fiind mai puțini cei care aleg județul pentru aceste din urmă activități.

Mai mult, în anul 2011, 95.968 persoane făceau naveta zilnic către Capitală.

În județul Ilfov, marginalizarea este o problema specifică mediului urban și mai puțin celui rural

Doar 3 din cele 32 de comune ale județului se confruntă cu diferite tipuri de marginalizare și anume: Găneasa și Vidra înregistrează marginalizare medie, iar Nuci a înregistrat marginalizare sub medie. Pe de altă parte, 23 de comune au înregistrat cea mai mare valoare a IDUL din județul din care fac parte, fiind astfel nominalizate ca având dezvoltare comprehensivă.

În ceea ce privește mediul urban, situația este diferită deoarece au fost identificate procente mari de populație care trăiește în zone dezavantajate. Cele mai mari valori au fost înregistrate în Buftea și Pantelimon, unde mai mult de jumătate din populație se află în această situație, urmate de Măgurele, Chitila și Voluntari. Cele mai mici procente au fost înregistrate în Otopeni și Popești-Leordeni.

Județul Ilfov este lider național de clasament conform Indicelui Dezvoltării Umane Locale, acesta fiind cel mai performant din țară, cu 80% din populația rurală în categoria de dezvoltare cuprinzătoare (sau comprehensivă). Datorită proximității față de Capitală și implicit a fenomenului de suburbanizare care a avut loc în ultimii ani, orașele Otopeni, Voluntari, Bragadiru și Popești-Leordeni au înregistrat o creștere impresionantă a valorii IDUL, devenind noi lideri în clasamentul național.

Calitatea vieții este un concept multidimensional, care depinde de o serie de factori economici și sociali

Aceasta ne arată capacitățile locuitorilor județului de a-și asigura bunăstarea în funcție de valorile și prioritățile personale. Astfel, poate fi identificat următorul profil al locuitorului din județul Ilfov din perspectiva calității vieții:

TABEL 9.

Profilul locuitorului din județul Ilfov din perspectiva calității vieții în anul 2019

PROFILUL LOCUITORULUI DIN JUDEȚUL ILFOV	
ECONOMIE	O persoană care trăiește și lucrează în județul Ilfov beneficiază de un venit net mediu lunar superior persoanelor din alte zone ale țării și este mai puțin amenințată de riscul de a-și pierde locul de muncă, aici înregistrându-se cea mai mică rată a șomajului la nivel național. Totodată, aceasta va însemna și o presiune mai mică asupra administrației publice de a asigura ajutoare financiare, precum VMG. Totuși, o mare parte din locuitorii din județul Ilfov aleg să facă naveta zilnic pentru a lucra în capitală.
NIVEL DE EDUCAȚIE	O persoană din județul Ilfov, care a absolvit învățământul gimnazial, va alege să urmeze un liceu teoretic din București sau va rămâne în județ pentru a se specializa într-un domeniu tehnic. Față de majoritatea populației din țară, este mai probabil pentru un Ilfovean să urmeze învățământul universitar, dar nu la fel de probabil ca pentru un locuitor al capitalei sau al unui centru universitar.
SPERANȚA DE VIAȚĂ	Speranța de viață a locuitorului din județul Ilfov a crescut constant în ultimii ani, în ton cu tendința națională. Acesta va trăi în medie 75,4 ani, situație similară cu a multor români. Dacă persoana este de sex feminin, aceasta va trăi cu 7-8 ani mai mult decât o persoană de sex masculin. Totuși, este de menționat faptul că un locuitor al municipiului București va trăi în medie 77,8 ani.

PROFILUL LOCUITORULUI DIN JUDEȚUL ILFOV

SĂNĂTATE	Populația din județul Ilfov este mai tânără decât în alte județe ale țării, fapt ce determină o situație generală a sănătății mai bună. Astfel, o persoană care trăiește în județul Ilfov are printre cele mai mici riscuri de a se îmbolnăvi de boli cerebro-vasculare, de boli de inimă, de tulburări mentale și de comportament sau de cancer, față de alți locuitori ai țării; în schimb, va trebui să acorde o grijă mai mare alimentației, deoarece riscul de a se îmbolnăvi de diabet zaharat este sporit. Comparativ cu media națională, este mai puțin probabil ca un Ilfovean să moară din cauze de boli cerebro-vasculare, tulburări mentale sau diabet zaharat, dar va trebui să acorde o atenție sporită bolilor de inimă, bolilor sistemului nervos, tumorilor și tuberculozei ca posibile cauze de deces.
SIGURANȚĂ	O persoană care locuiește în mediul urban din județul Ilfov sau în comunele Domnești, Glina, Balotești, Afumați și Chiajna a fost expusă în ultimii ani unei rate de infracționalitate mai mare sau în creștere. Pe de altă parte, locuitorii celorlalte UAT-uri sunt mai puțin expuși unor comportamente delictive.
MEDIU DE VIAȚĂ	O persoană care trăiește în județul Ilfov – cu precădere în vecinătatea zonelor industriale și agricole cu potențial ridicat de emisii, în vecinătatea arterelor cu trafic intens și a zonelor de depozitare a deșeurilor – este expusă la o serie de poluanți, mai ales la emisii în suspensie PM₁₀, care pot provoca sau agrava bolile cardiovasculare și pulmonare, ducând la infarct miocardic și aritmii. În fiecare dintre orașele Voluntari, Pantelimon și Popești-Leordeni, un număr de 20.000-30.000 de persoane sunt expuse poluării. Cu toate acestea, Planul de menținere a calității aerului pentru județul Ilfov pentru perioada 2018-2022 determină faptul că, în zonele expuse, valorile maxime ale indicatorilor măsurați nu au efecte asupra stării de sănătate a populației, conform Legii 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ILFOV - Orizont 2030

A. ANALIZA DIAGNOSTIC - Evaluarea situației actuale

CAPITOLUL 2

Economia

Rolul acestui capitol este de a identifica principalele tendințe și perspective în ceea ce privește dezvoltarea economică a județului Ilfov și competitivitatea acestuia în context local, regional și național. Pentru o mai bună înțelegere a dezvoltării recente și a transformării economiei județene, sunt analizați indicatorii ce descriu evoluția companiilor, forței de muncă, comerțului exterior și investițiilor străine. Totodată, având în vedere rolul important și interesul sutorităților locale pentru domeniile cercetării-dezvoltării-inovării și turismului, acestea au fost analizate în detaliu.

2.1. Context economic național, regional și județean

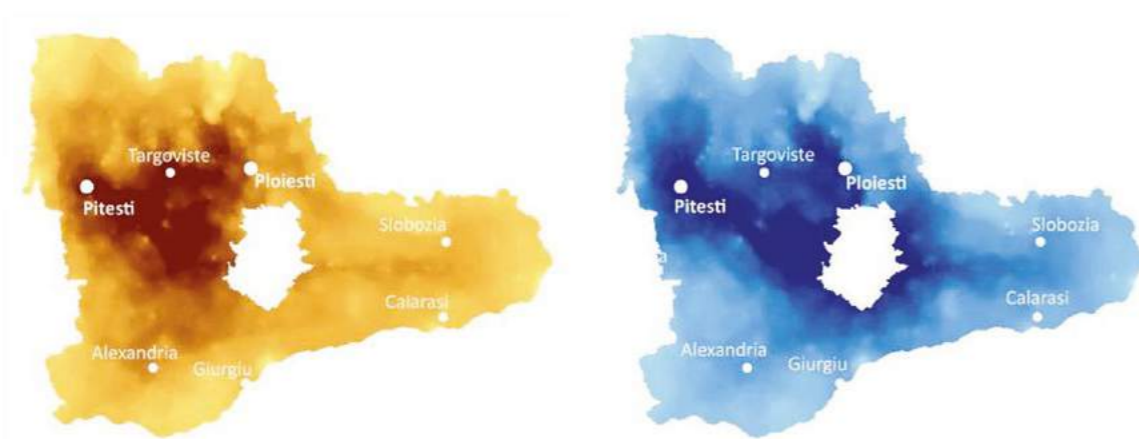
2.1.1. Context economic național și regional

Dezvoltarea economică în județul Ilfov este influențată puternic de apartenența la zona urbană funcțională a municipiului București

Analiza dezvoltării economice în județul Ilfov trebuie realizată într-un context mai larg, județul fiind inclus integral în zona urbană funcțională (ZUF) a municipiului București, zonă ce concentrează o populație stabilă de peste 2.7 milioane locuitori (din care aprox. 1.5 mil. populație ocupată) și atrage cel mai ridicat procent de navetiști din țară – peste 330.000 de navetiști provenind din 7 județe (Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Ilfov, Prahova, Teleorman)⁹. ZUF se caracterizează printr-o mobilitate ridicată a populației și migrație internă accentuată, în funcție de oportunitățile oferite de piața forței de muncă.

Analiza modelului gravitațional economic ale Regiunii Sud-Muntenia arată extinderea în teritoriu a impactului activităților economice din Regiunea București-Ilfov, dincolo de limitele administrative ale județului Ilfov, preponderent în lungul principalelor axe de transport – A1 și DN1, respectiv în direcțiile București-Pitești și București-Ploiești. Totodată, modelul gravitațional demografic indică o zonă cu densitate ridicată a populației între București, Ploiești, Târgoviște și Pitești, dar subdezvoltată din punct de vedere economic, ce furnizează resurse de forță de muncă pentru companiile din Capitală și din județul Ilfov. Astfel, dacă în ceea ce privește numărul navetiștilor spre București, UAT-urile din județul Ilfov și municipiul Ploiești reprezintă principalele surse¹⁰, în ceea ce privește navetiștii către localitățile din județul Ilfov, angajatorii au raportat ca surse de forță de muncă municipiul București și județele Prahova, Călărași, Giurgiu și Dâmbovița¹¹. Județul Ilfov și-ar putea valorifica poziția în cadrul regiunii și în raport cu resursele de forță de muncă din județele învecinate, prin dezvoltarea adecvată a infrastructurii conective și a infrastructurii de afaceri, ce ar putea cataliza și atrage activitatea din sectorul privat.

FIGURA 26. Modelul gravitațional demografic (stânga) și economic (dreapta) pentru Regiunea Sud-Muntenia

Sursă: Banca Mondială, Orașe Magnet

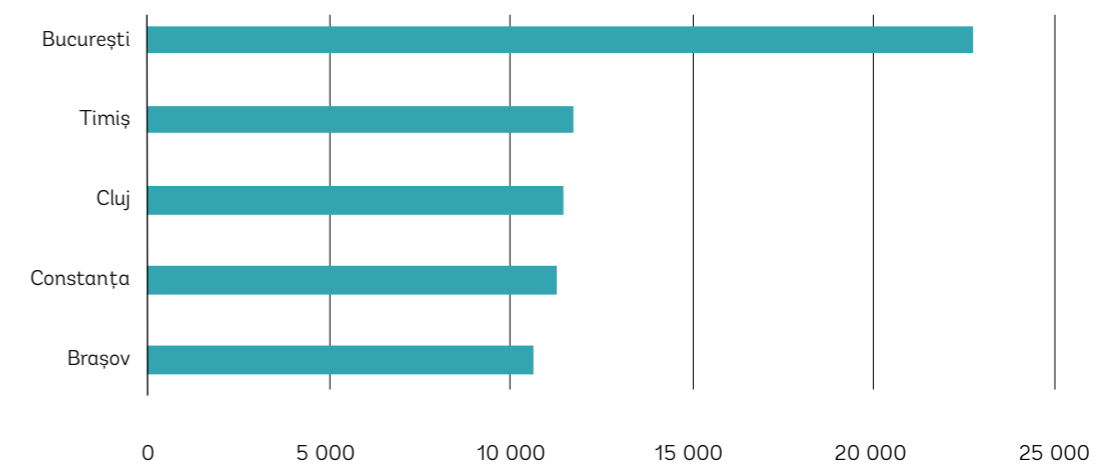
⁹ Banca Mondială, „Orașe Magnet”: datele utilizate sunt cele de la Recensământul Populației și al Locuințelor, 2011

¹⁰ Idem.

¹¹ Chestionar aplicat reprezentanților mediului de afaceri din județul Ilfov.

În ceea ce privește dezvoltarea economică regională, județul Ilfov face parte din regiunea de dezvoltare București-Ilfov, cea mai dezvoltată regiune din România, cu un Produs Intern Brut pe cap de locuitor de 139% din media Uniunii Europene de 28 de state la nivelul anului 2016, conform datelor Eurostat.

FIGURA 27. Topul național pe județe și municipiul București în funcție de PIB/capita în 2016 (Euro)

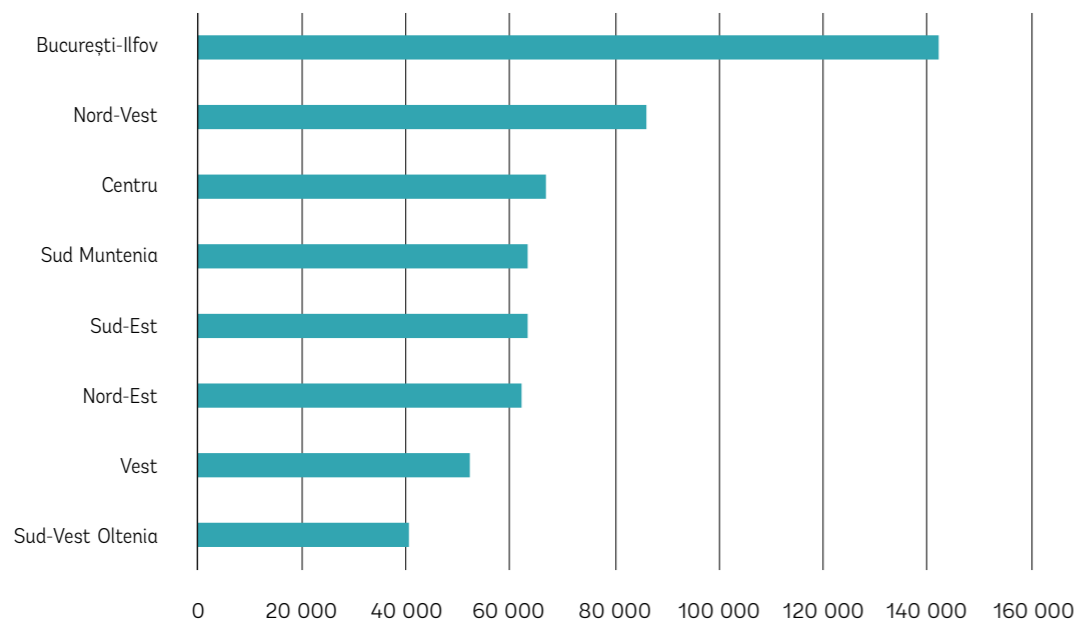
Sursă: Eurostat

La nivel național, județul Ilfov se clasează pe locul al șaselea, din punctul de vedere al Produsului Intern Brut pe cap de locuitor, după municipiul București și județele Timiș, Cluj, Constanța și Brașov. Județul Ilfov înregistrează un PIB/cap de locuitor cu peste 50 de procente mai mic decât municipiul București. Astfel, deși face parte dintr-o regiune „mai dezvoltată” a Uniunii Europene (cu un PIB/cap de locuitor de peste 90% din media celor 28 de state ale Uniunii Europene), județul Ilfov înregistrează o valoare a PIB/cap de locuitor mai mică decât a unor județe din regiuni „mai puțin dezvoltate”, care au astfel acces la surse de finanțare mai consistente. Astfel, pe lângă beneficiile evidente de dezvoltare generate de apropierea de Capitală, județul Ilfov resimte și dezavantaje la fel de evidente, cum ar fi rata de cofinanțare mult mai mică din partea Uniunii Europene pentru proiectele susținute din fonduri nerambursabile. În acest context, pentru a rămâne competitiv și atractiv, județul Ilfov trebuie să își diversifice sursele de finanțare și portofoliul de proiecte, devenind un actor activ în dezvoltarea economică locală.

Deși face parte din cea mai dezvoltată regiune a României, județul Ilfov nu îndeplinește criteriile de regiune dezvoltată

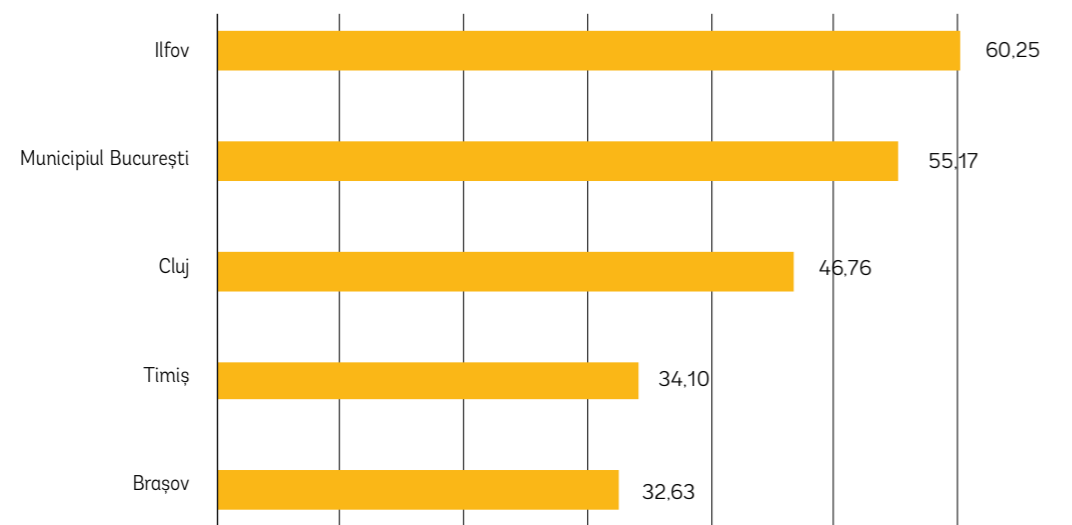
Performanța economică a regiunii este reflectată și de numărul de întreprinderi active la nivel regional și județean în comparație cu alte regiuni și județe din țară. Astfel, Regiunea București-Ilfov conduce clasamentul la nivel național, înregistrând cele mai multe întreprinderi active – 142.210 în anul 2018, în timp ce județul Ilfov se clasează, la rândul lui, pe locul întâi la nivel național, surclasând inclusiv municipiul București, în ceea ce privește densitatea întreprinderilor active (nr. întreprinderi active/1.000 locuitori). Cu o medie de 7.77 salariați per întreprindere, județul Ilfov se apropie de media națională, ceea ce indică o bază solidă de IMM-uri, în special luând în considerare faptul că județul nu are o puternică tradiție industrială, iar ponderea companiilor mari și foarte mari în economia locală este destul de redusă.

FIGURA 28.
Clasamentul întreprinderilor active pe regiuni de dezvoltare (2018)

Sursă: Baza de date INSSE eDemos

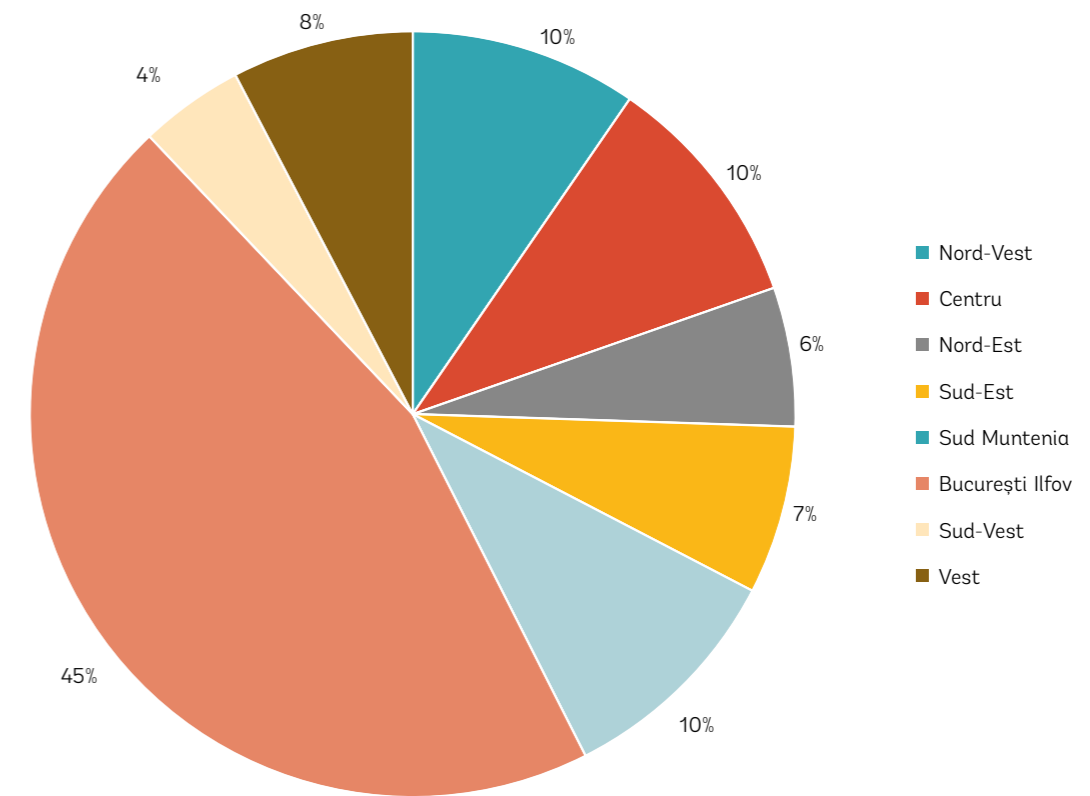
FIGURA 29.
Clasament în funcție de numărul de întreprinderi active/1.000 locuitori, pe județe și municipiul București (2018)

Sursă: Baza de date INSSE Tempo Online

Și din punctul de vedere al cifrei de afaceri a întreprinderilor active în anul 2018, Regiunea București-Ilfov se clasează, la mare distanță față de celelalte regiuni ale României, pe locul întâi cu o pondere de 45% din cifra de afaceri (CA) totală înregistrată. Trebuie însă menționat faptul că județul Ilfov contribuie cu 14,47% la cifra de afaceri a regiunii, principalul motor economic fiind Capitala.

FIGURA 30.
Distribuția cifrei de afaceri a întreprinderilor active în 2018, pe regiuni

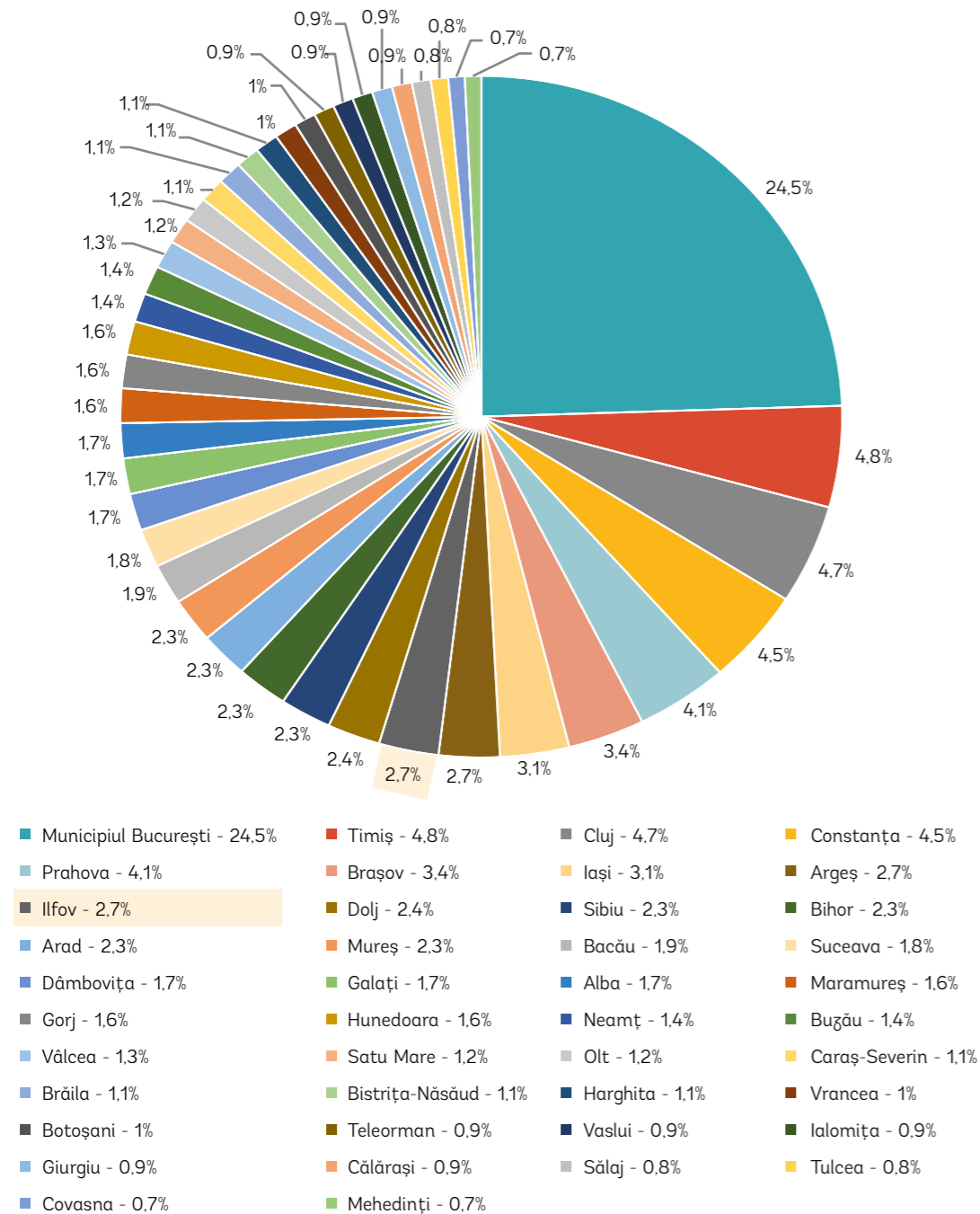

Sursă: Baza de date INSSE eDemos

Un aspect specific la nivel regional și județean este rata redusă a șomajului, ce ridică problema asigurării necesarului de forță de muncă pentru angajatorii prezenți și potențiali, navetismul și dinamica forței de muncă și dezvoltării economice din regiune fiind deosebit de importante în acest sens. Cu o rată a șomajului la finalul anului 2018 de 1,2 %, Regiunea București-Ilfov se plasează pe primul loc în rândul regiunilor din România și sub media națională de 3,3 %. La nivel național, județul Ilfov se plasează pe primul loc din perspectiva acestui indicator, cu cea mai mică rată a șomajului dintre toate județele țării (plus municipiul București), aceasta ajungând la 0,6 % la finalul anului 2018 (municipiul București înregistra o rată a șomajului de 1,3 %).

Analiza aportului județelor la formarea Valorii Adăugate Brute arată că, la nivel național, cea mai mare contribuție este adusă de municipiul București, urmat de județele Timiș, Constanța, Cluj, Prahova, Brașov și Iași. Județul Ilfov se plasa pe locul al 9-lea la nivel național ca aport la formarea VAB în anul 2016, conform datelor Eurostat.

FIGURA 31.
Contribuția județelor și a municipiului București la formarea Valorii Adăugate Brute în anul 2016

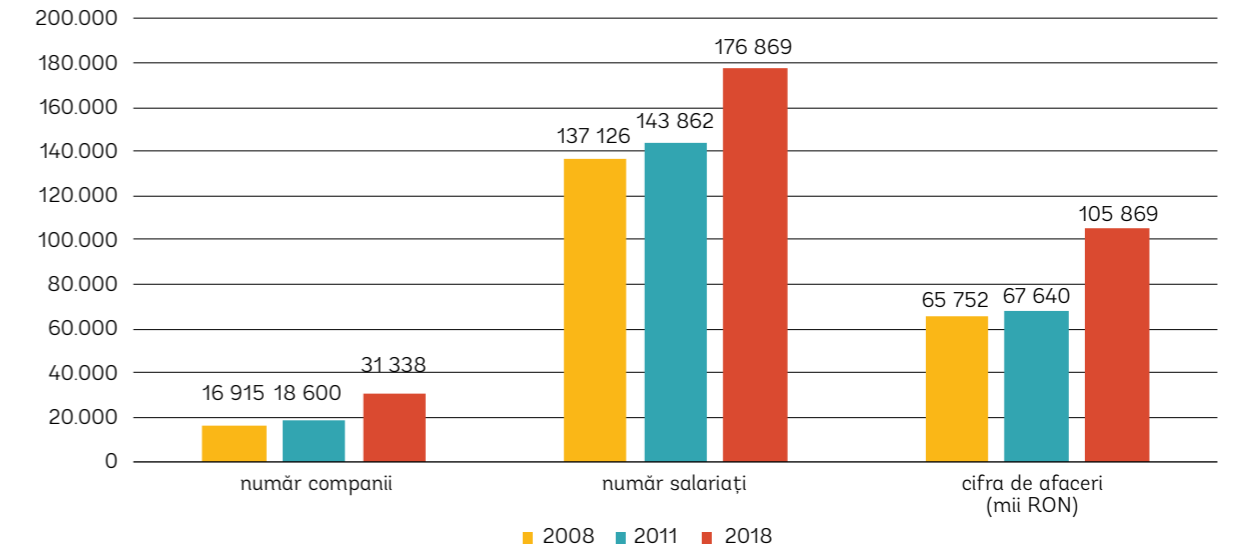

Sursă: Eurostat

2.1.2. Profil economic județean

Analiza evoluției principalilor indicatori economici ce descriu economia din județul Ilfov indică o tendință ascendentă în ceea ce privește numărul de întreprinderi active, numărul de salariați și cifra de afaceri. Chiar dacă creșterea din perioada 2008-2011 este mai puțin accentuată, ca efect al crizei economice globale, după 2011, economia în județul Ilfov a crescut accelerat, consolidându-și poziția în topul național.

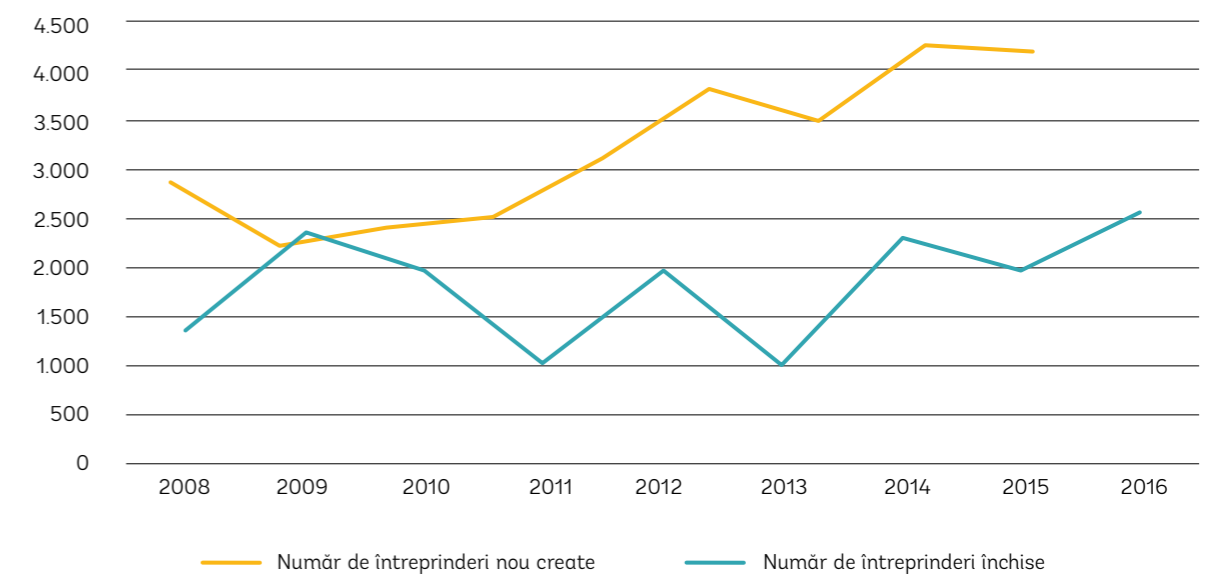
FIGURA 32.
Evoluția principalilor indicatori economici în județul Ilfov (2008-2018)

Sursă: Bașa de date BORG Design, Lista Firme

Este de remarcă că, după o tendință descendentă, efect al crizei economice, în perioada 2009-2017, numărul firmelor nou înființate a înregistrat o creștere relativ constantă, numărul întreprinderilor nou create depășind numărul întreprinderilor închise în toată perioada studiată, cu excepția anului 2009. Media județeană a sporului natural al întreprinderilor era de 83,7 ‰ în 2017, în scădere față de 2011 (109,5 ‰).

FIGURA 33.
Dinamica operațiunilor ce au vizat societățile comerciale din județul Ilfov în perioada 2008-2017

Sursă: Bașa de date INSSE eDemos

Creșterea numărului și a densității întreprinderilor, a cifrei de afaceri și a numărului de salariați indică o dezvoltare mai accelerată în județul Ilfov comparativ cu municipiul București și cu media națională

Analiza densității întreprinderilor (nr. întreprinderi/1.000 locuitori) indică, de asemenea, o tendință de creștere, manifestată în toate localitățile județului. Atât valoarea absolută, cât și creșterea procentuală a valorii indicatorului la nivel județean (54,9% între 2011 și 2018) sunt superioare mediilor națională și regională și valorilor înregistrate în municipiul București. Corelat cu creșterea cifrei de afaceri și a numărului de salariați, analiza indică o dezvoltare economică mai accentuată în județul Ilfov, ca rezultat al creșterii atractivității acestuia pentru investiții și a transformării și modernizării economiei județene, dar și ca efect al proximității față de municipiul București, care generează dezvoltare către localitățile înconjurătoare.

Cele mai atractive zone pentru investiții sunt cele din prima coroană de localități din jurul Capitalei, în special în zona de nord și în localitățile emergente din sud și sud-vest

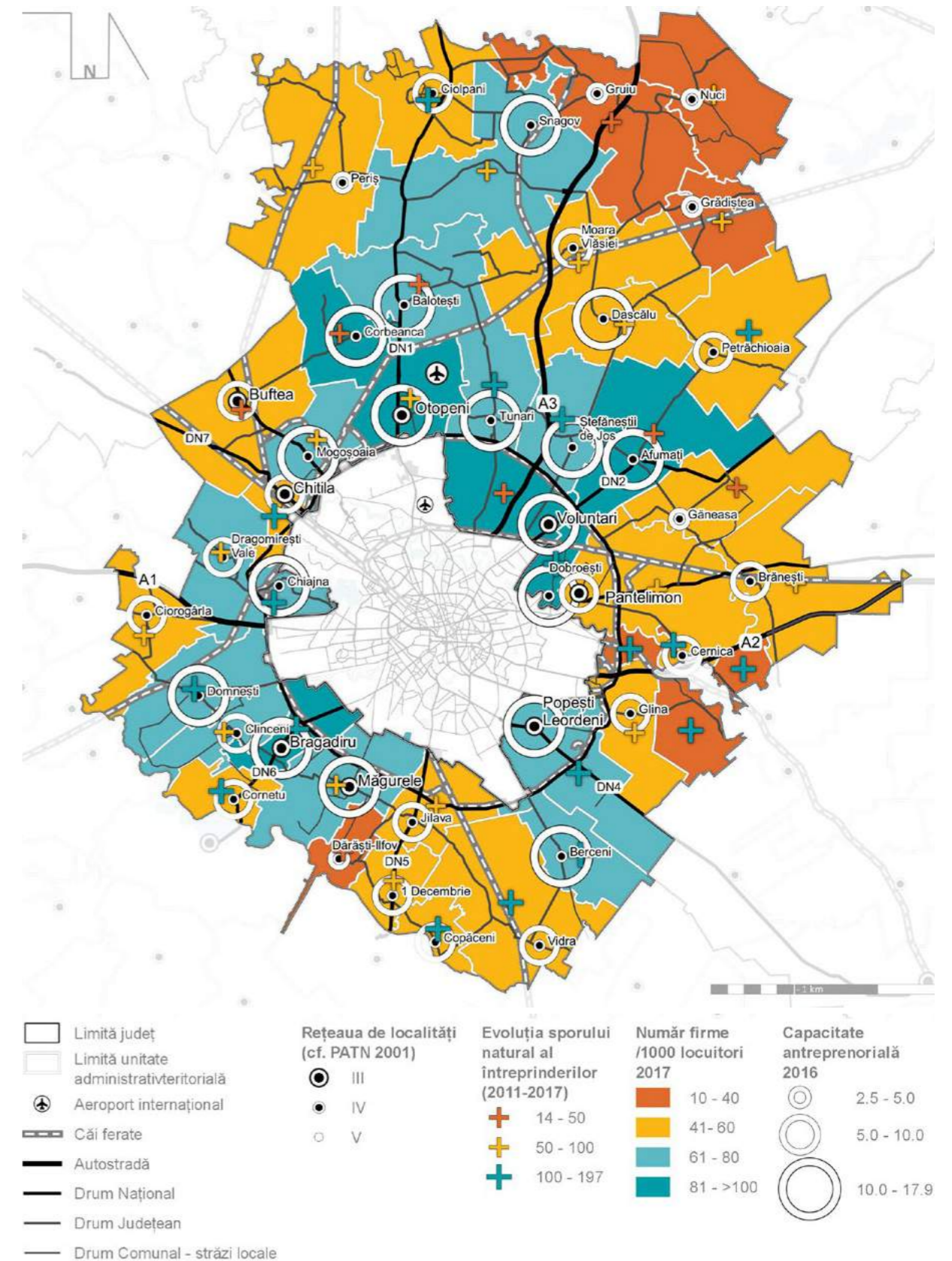
Din punctul de vedere al distribuției spațiale, cea mai ridicată densitate a întreprinderilor se înregistrează în prima coroană de localități din jurul municipiului București, în special în nord și în sud-vest, evidențiind direcțiile de dezvoltare în lungul DN 1 și DN 6. În 2018, cel mai mare număr de întreprinderi/1.000 locuitori s-a înregistrat în Afumați, Corbeanca, Otopeni, Dobroești, Bragadiru, urmate de Voluntari, Chiajna, Ștefăneștii de Jos și Popești-Leordeni. Cele mai ridicate creșteri procentuale între 2011 și 2018 s-au înregistrat în Berceni, Domnești, Dobroești, Ștefăneștii de Jos și Petrăchioaia. Se observă, astfel, pe de-o parte, perpetuarea atractivității pentru investiții a zonei de nord a Capitalei, dar și tendința de creștere a zonei de sud și sud-vest, fapt reflectat și de dezvoltarea imobiliară accentuată (uneori necontrolată) a acesteia din ultimii ani, ale cărei exemple ilustrative sunt Berceni și Popești-Leordeni. Capacitatea antreprenorială¹² urmărește același tipar teritorial, cu cele mai ridicate valori înregistrate în 2017 în prima coroană de localități din jurul Capitalei, respectiv în Popești Leordeni, Chiajna, Dobroești, Corbeanca și Berceni. Cele mai însemnate creșteri procentuale între 2011 și 2017 s-au înregistrat în Berceni, Dascălu, Nuci, Vidra și Măgurele, ceea ce indică o creștere a activității antreprenoriale și în comunele mai puțin dezvoltate socio-economic din a doua sau a treia coroană (pornind de la o bază foarte redusă).

Pondere ridicată a sectorului IMM din totalul întreprinderilor active din județ reflectă flexibilitatea mediului de afaceri ilfovean

Analiza întreprinderilor pe clase de mărime arată că în 2018 microîntreprinderile (0-9 angajați) înregistrau 90,5% din întreprinderile active la nivelul județului Ilfov, întreprinderile mici (10-49 angajați) reprezentau 7,5%, iar întreprinderile mijlocii (50-249 angajați) și întreprinderile mari și foarte mari (peste 250 angajați) – 1,7%, respectiv 0,3%. Această distribuție este asemănătoare distribuției la nivel regional și național, dar, comparativ cu distribuția la nivel național, județul Ilfov înregistrează ponderi mai ridicate ale microîntreprinderilor și ale întreprinderilor medii. Numărul întreprinderilor din toate clasele de mărime a crescut constant în perioada analizată. Pondere ridicată a sectorului IMM din totalul întreprinderilor active din județ reflectă flexibilitatea mediului de afaceri ilfovean, impusă de condițiile în permanentă schimbare ale economiei și de dinamica regională. În acest context, se impune necesitatea adaptării permanente și în timp util a pieței forței de muncă și a învățământului la nevoile mediului de afaceri.

¹² Raportul între numărul total al întreprinderilor nou create (înregistrate în perioada de raportare, care au sediul social în localitate) și numărul de locuitori; întreprinderi nou create / 1.000 locuitori. Sursa: baza de date INSSE eDemos.

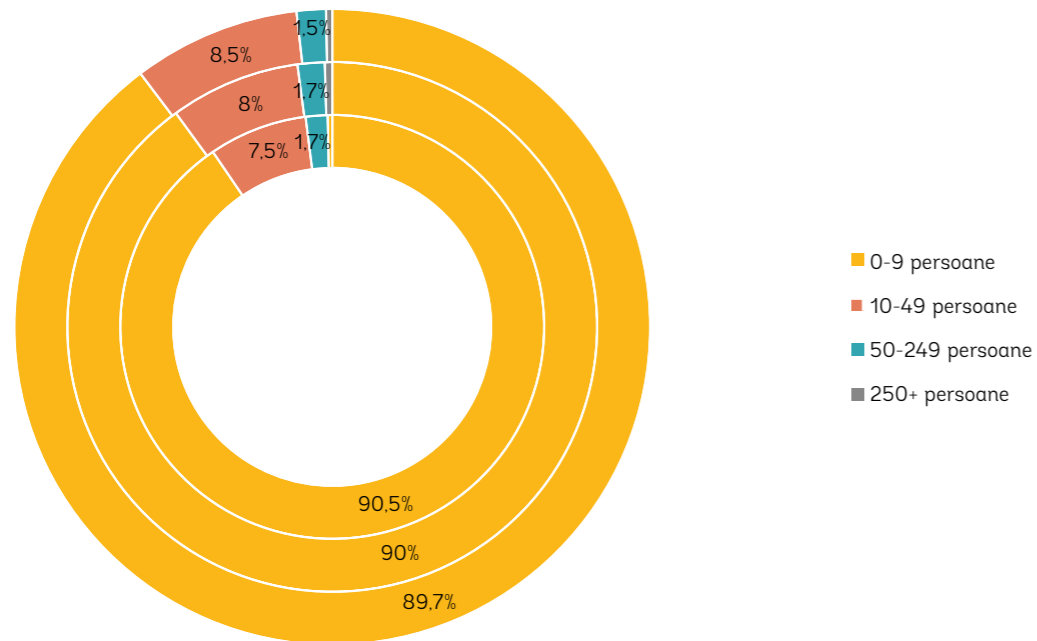
FIGURA 34. Dezvoltarea întreprinderilor și capacitatea antreprenorială în județul Ilfov

Sursă: prelucrare proprie pe baza datelor din bazele de date INSSE eDemos și TEMPO Online

FIGURA 35.

Întreprinderi active, pe clase de mărime, după numărul de salariați (județul Ilfov – interior, Regiunea București-Ilfov - centru, media națională – exterior, 2018)

Sursă: Baza de date INSSE TEMPO Online

Economia în județul Ilfov este dominată de comerț și servicii, care înregistrează cele mai ridicate valori ale numărului de salariați, cifrei de afaceri și numărului de întreprinderi la nivel județean

În funcție de clasa de mărime a întreprinderilor, se poate observa o distribuție diferită a ponderilor acestora pe domenii CAEN, evidențiindu-se profilul terțiar al județului. Astfel, la nivelul anului 2018, în cazul microîntreprinderilor, cele mai ridicate ponderi au fost înregistrate în următoarele secțiuni CAEN: Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (32,4%), urmat de Activități profesionale, științifice și tehnice (13%) și Construcții (10,3%). Și la nivelul întreprinderilor mici, Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor deține cea mai mare pondere (35,5%), urmat de Industria prelucrătoare cu 13,6%, respectiv Construcții, cu 14%. Domeniul cu cea mai mare pondere în cadrul întreprinderilor mijlocii este Industria prelucrătoare, cu o pondere de 27,2%, urmat îndeaproape de Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor cu 26% și Construcții și Activități de servicii administrative și activități de servicii suport, ambele înregistrând ponderi apropiate de 10%. Întreprinderile mari și foarte mari sunt dominate numeric de Industria prelucrătoare și de Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, ambele înregistrând 27%, și Transport și depozitare, cu 16,5%. Alte domenii în care au fost identificate peste 5 întreprinderi mari și foarte mari sunt: Activități de servicii administrative și activități de servicii suport (13%) și Activități profesionale, științifice și tehnice (7%).

TABEL 10.

Distribuția întreprinderilor active pe clase de mărime și activități ale economiei naționale (2018)

Secțiunea	microîntreprinderi		întreprinderi mici		întreprinderi mijlocii		întreprinderi mari și foarte mari	
	nr.	%	nr.	%	nr.	%	nr.	%
A - Agricultură, silvicultură și pescuit	365	1.58	40	2.09	6	1.41	1	1.18
B - Industria extractivă	18	0.08	2	0.10	2	0.47	-	0.00
C - Industria prelucrătoare	1,418	6.14	262	13.66	116	27.23	23	27.06
D - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	51	0.22	4	0.21	-	0.00	-	0.00
E - Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	119	0.52	34	1.77	11	2.58	2	2.35
F - Construcții	2,383	10.32	267	13.92	42	9.86	1	1.18
G - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	7,473	32.37	681	35.51	111	26.06	23	27.06
H - Transport și depozitare	2,074	8.98	120	6.26	31	7.28	14	16.47
I - Hoteluri și restaurante	573	2.48	114	5.94	11	2.58	1	1.18
J - Informații și comunicații	1,351	5.85	40	2.09	4	0.94	3	3.53
K - Intermedieri financiare și asigurări	294	1.27	8	0.42	5	1.17	-	0.00
L - Tranzacții imobiliare	834	3.61	44	2.29	5	1.17	-	0.00
M - Activități profesionale, științifice și tehnice	2,997	12.98	100	5.21	22	5.16	6	7.06
N - Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	1,084	4.70	94	4.90	41	9.62	11	12.94
P - Învățământ	368	1.59	18	0.94	-	0.00	-	0.00
Q - Sănătate și asistență socială	544	2.36	39	2.03	2	0.47	-	0.00
R - Activități de spectacole, culturale și recreative	538	2.33	18	0.94	13	3.05	-	0.00
S - Alte activități de servicii	602	2.61	33	1.72	4	0.94	-	0.00
TOTAL	23,086	100	1,918	100	426	100	85	100.00

Sursă: baza de date INSSE TEMPO

Analiza la nivelul structurii firmelor active din județul Ilfov din punctul de vedere al sectorului economic în care acestea activează arată că secțiunea CAEN Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor înglobează cel mai mare număr de întreprinderi (32,5% în 2018). Locul al doilea este deținut de întreprinderile care au ca domeniu de activitate Activitățile profesionale, științifice și tehnice (12,2%) – servicii intensive în cunoaștere, iar pe locul al treilea sunt situate companiile care activează în domeniul Construcțiilor (10,6%). Acest domeniu a trecut printr-o perioadă de declin ca urmare a crizei economice, dar a revenit la o evoluție pozitivă după 2011. Similar, Industria prelucrătoare a înregistrat o tendință descendentă între 2008 și 2011, însă, între 2011 și 2018, numărul întreprinderilor în domeniu a crescut cu 67,8%. Ponderile întreprinderilor ce activează în alte sectoare cu valoare adăugată mare, precum Informații și comunicații și Intermedieri financiare și asigurări, chiar dacă încă reduse, prezintă o tendință ascendentă (de la 3,65% la 5,48% între 2011 și 2018, respectiv de la 0,88% la 1,2% în aceeași perioadă). Cea mai accentuată creștere a numărului de întreprinderi active (peste 250% între 2011 și 2018) a fost înregistrată de secțiunile Sănătate și asistență socială (395,8%), Activități de spectacole, culturale și recreative (334,4%) și Învățământ (310,6%), indicând dezvoltarea zonei periurbane a Capitalei cu funcțiuni complementare locuirii.

Cifra de afaceri generată de întreprinderile active înregistrate în județul Ilfov¹³ a fost în anul 2018 de 109.790,9 milioane lei, cu 81,2% mai mare decât în 2011. Cea mai mare creștere a CA în intervalul 2011-2018 s-a înregistrat în următoarele secțiuni CAEN: Alte activități de servicii, Sănătate și asistență socială – clinicile și laboratoarele de analize medicale înregistrează cea mai ridicată cifră de afaceri din secțiune (2018), urmate de centre de îngrijire; Învățământ; Hoteluri și restaurante – cea mai ridicată cifră de afaceri din această secțiune în 2018 a fost înregistrată de DNATA Catering, care oferă servicii de catering in-flight și în Aeroportul Internațional Henri Coandă; Intermedieri financiare.

Cifra de afaceri a crescut în toate domeniile de servicii intensive în cunoaștere, acestea contribuind, în 2018, cu 8% la cifra de afaceri totală a serviciilor din județul Ilfov

Analiza structurii economiei locale din perspectiva CA a întreprinderilor înregistrate în județul Ilfov¹⁴ indică o economie dominată de sectorul terțiar, ale cărui activități contribuie cu peste 76% la CA totală a județului. Dintre acestea, Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor contribuie într-o proporție semnificativă la formarea cifrei de afaceri în județul Ilfov (59,3% în 2018), iar CA înregistrată de această secțiune a crescut cu 67,9% între 2011 și 2018. Principalele companii din această secțiune¹⁵ activează în comerțul în domeniul farmaceutic, comerțul cu produse electronice de larg consum, comerț online, auto și comerț cu amănuntul. Nu în ultimul rând, deși înregistrează valori absolute mai reduse ale CA, trebuie menționată creșterea CA (2011-2018) în toate domeniile de servicii intensive în cunoaștere, acestea contribuind, în 2018, cu 8% la CA totală a serviciilor din județul Ilfov. Cele mai semnificative creșteri s-au înregistrat în sănătate și asistență socială (406%), urmată de învățământ (250,2%), intermedieri financiare și asigurări (229,2%), activități profesionale, științifice și tehnice (98,9%) și informații și comunicații (50,3%).

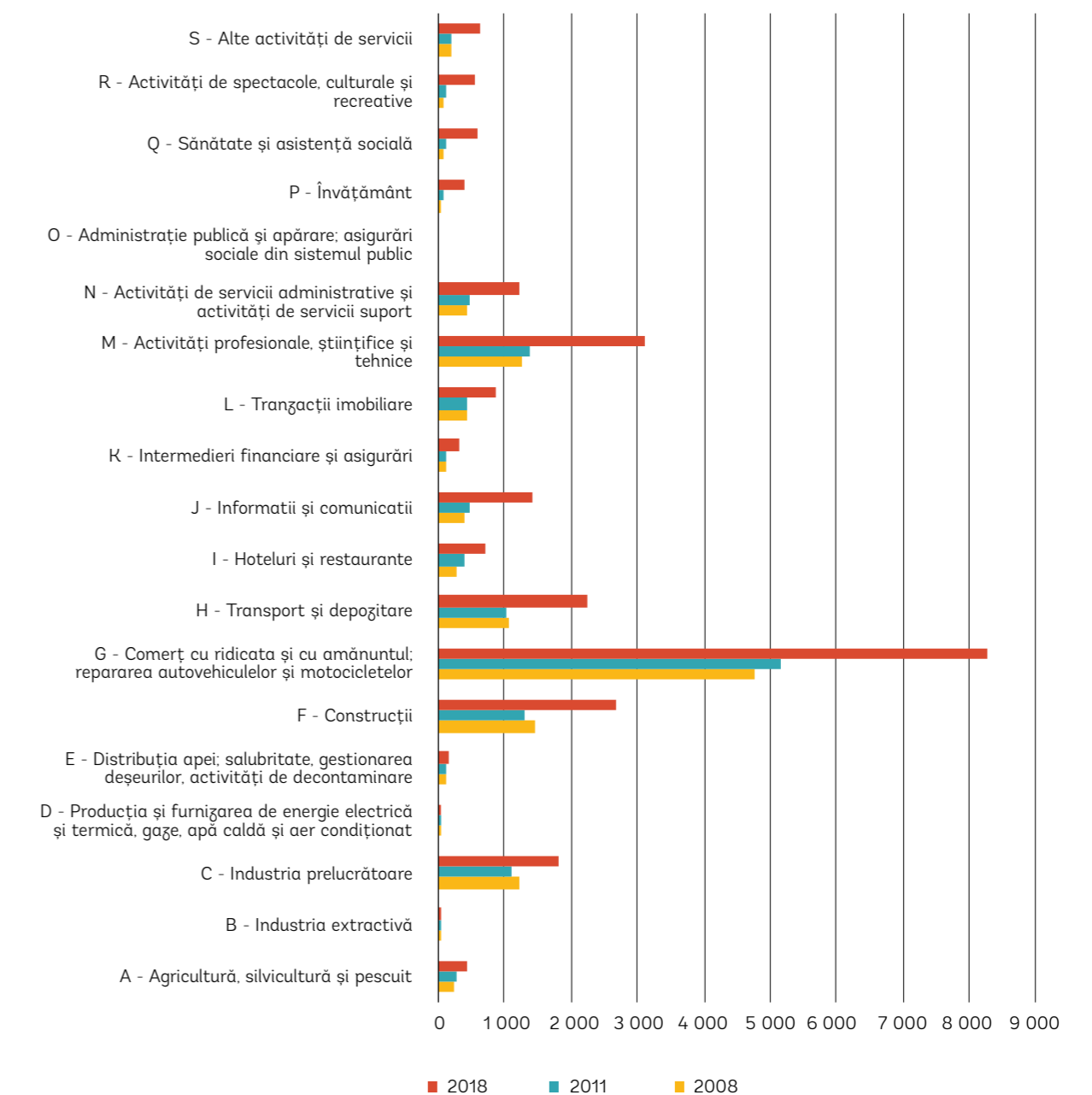
¹³ CA a întreprinderilor înregistrate în județul Ilfov (sediul social), chiar dacă acestea își desfășoară activitatea și în afara județului; pe baza datelor din baza de date eDemos INSSE

¹⁴ Idem

¹⁵ Din punctul de vedere al cifrei de afaceri.

FIGURA 36.

Numărul întreprinderilor active pe activități ale economiei naționale în județul Ilfov (2018)

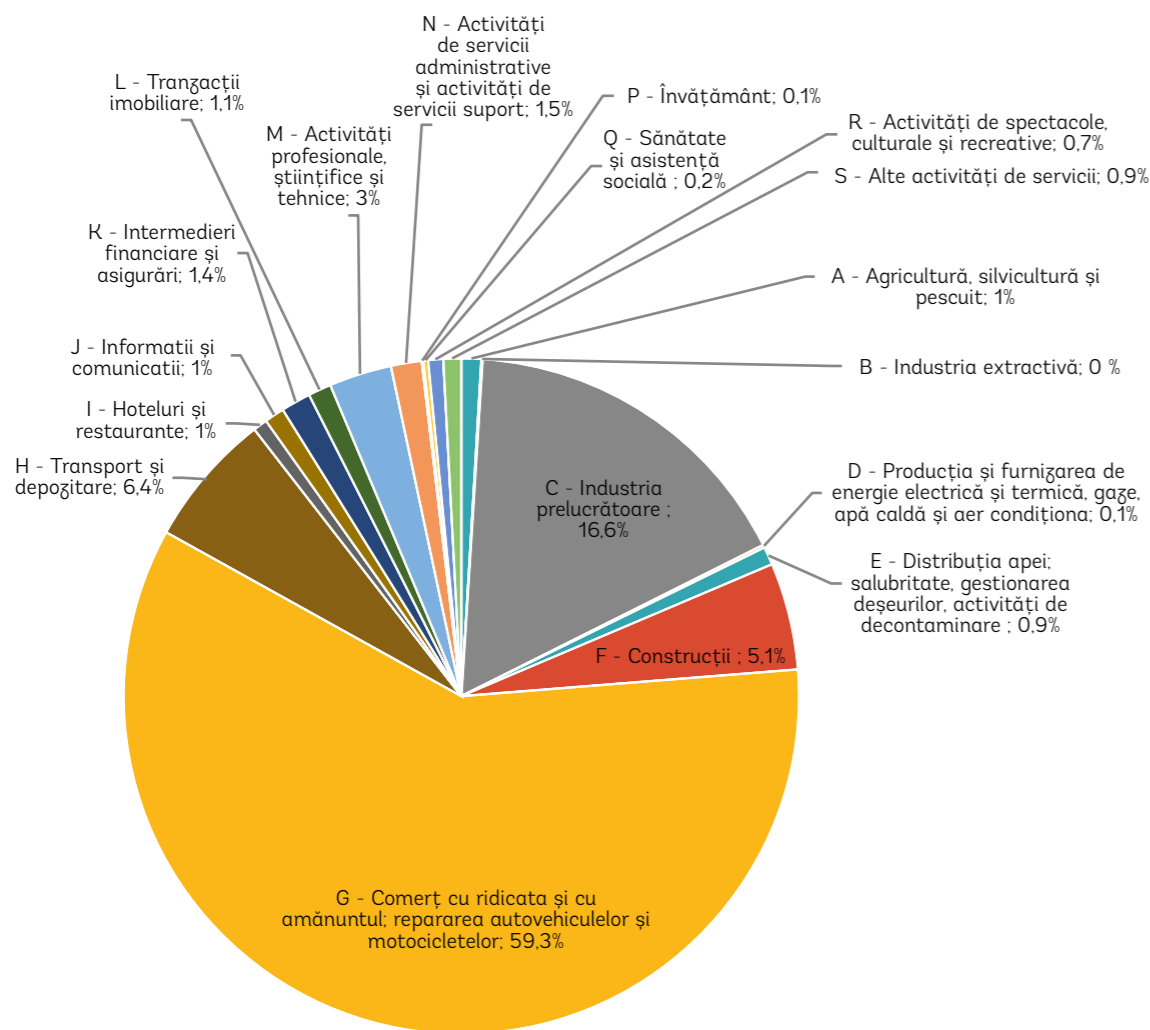
Sursă: baza de date INSSE TEMPO

Contribuția industriei prelucrătoare la CA județeană a cunoscut o evoluție descendentă, de la 23% în 2008 la 13,7% în 2011, respectiv 16,6% în 2018. Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice realizează cea mai mare pondere din CA a industriei (23,7% în 2018), urmată de fabricarea băuturilor (19,3%) și de industria alimentară (18,3%). Totodată, deși înregistrează o contribuție redusă la CA județeană, se remarcă o creștere semnificativă a CA înregistrată în două subdiviziuni: Fabricarea altor mijloace de transport – preponderent companii în industria aviatică (213,7% între 2011 și 2018) și Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice (737,4% în aceeași perioadă), ambele reprezentând domenii de tehnologie înaltă.

Pe locul al treilea din punctul de vedere al contribuției la CA, din județul Ilfov, cu 6,4%, se clasează secțiunea Transport și depozitare. Cu o creștere a CA de 82,1% între 2011 și 2018, aceasta este puternic influențată de prezența Aeroportului Internațional Henri Coandă (Compania Națională Aeroporturi București SA și Compania Națională de Transporturi Aeriene Române Tarom S.A. realizează 32% din CA a secțiunii). Totodată, acest domeniu este dominat de întreprinderile active în domeniul logisticii, cei mai mari jucători fiind situați la ieșirea din București de-a lungul autostrăzii A1, în gruparea de parcuri logistice de pe teritoriul comunelor Dragomirești Deal și Chiajna. O aglomerare importantă se remarcă și în Otopeni, în proximitatea aeroportului și a șoselei de centură. Alte zone dedicate logisticii se mai găsesc de-a lungul șoselei de centură, în special în partea nordică a acesteia, dar și în proximitatea DN 1 și DN 2. Este de remarcat dezvoltarea necontrolată a spațiilor logistice, fără o planificare urbanistică adecvată, ceea ce conduce la fărâmițarea terenului agricol și la un necesar de utilități și infrastructură rutieră suplimentară. Dezvoltarea acestui sector pare una condusă exclusiv de mediul privat și pe baza unor decizii privind amplasarea influențate de accesibilitate și conectivitate, respectiv de prezența principalelor axe de transport.

FIGURA 37.

Cifra de afaceri din întreprinderile active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2 - industrie, construcții, comerț și alte servicii (2018)

Sursă: baza de date INSSE TEMPO

Analiza CA realizată la nivelul unităților locale active din județul Ilfov¹⁶ indică ponderi similare ale secțiunilor CAEN de pe primele locuri, confirmând dominanța secțiunii G - Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, urmată de Industria prelucrătoare (14,8%). Pe următoarele locuri, cu ponderi apropiate din totalul CA, se clasează secțiunile Transport și depozitare (7,1%), Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor (6,3%) și Construcții (6%).

Cea mai mare parte a cifrei de afaceri județene este realizată în prima coroană de localități din jurul municipiului București, preponderent în zona de nord, cu cea mai ridicată valoare înregistrată în Voluntari, care contribuie cu aproximativ 28% la CA a județului

Din punct de vedere al distribuției teritoriale a cifrei de afaceri, se remarcă faptul că aceasta este concentrată în principal în orașe, cu Voluntari, Otopeni și Mogoșoaia ocupând primele poziții în topul județean. Popești-Leordeni, Măgurele și Pantelimon se clasează de asemenea în top 10, dar sunt surclasate, la diferență mică, de Chiajna, Ștefăneștii de Jos sau Afumați. Este de remarcat faptul că Voluntari contribuie cu aprox. 28% la CA în județul Ilfov (cu o valoare aproximativ egală cu valoarea totală a CA realizate în orașele și comunele de pe locurile 3-8, Otopeni cu 11,2% și Mogoșoaia cu 7,9%). Cea mai mare parte a CA județene este realizată în prima coroană de localități din jurul municipiului București. Cele mai ridicate valori se înregistrează în zona de nord, inclusiv în localitățile din lungul DN1 mai depărtate Capitală.

Sectoarele cu cea mai mare contribuție la formarea valorii adăugate brute în județul Ilfov sunt industria și activitățile profesionale, științifice și tehnice

Conform datelor Eurostat, în anul 2016, cea mai mare contribuție la formarea valorii adăugate brute în județul Ilfov au avut-o industria și activitățile profesionale, științifice și tehnice. Sectorul agricol a avut o contribuție nesemnificativă la formarea VAB, de 2 %, în timp ce comerțul și serviciile au avut contribuții relativ reduse.

Industria prelucrătoare și construcțiile au înregistrat o creștere a volumului investițiilor nete din unitățile locale active din județul Ilfov în ultimii 3 ani

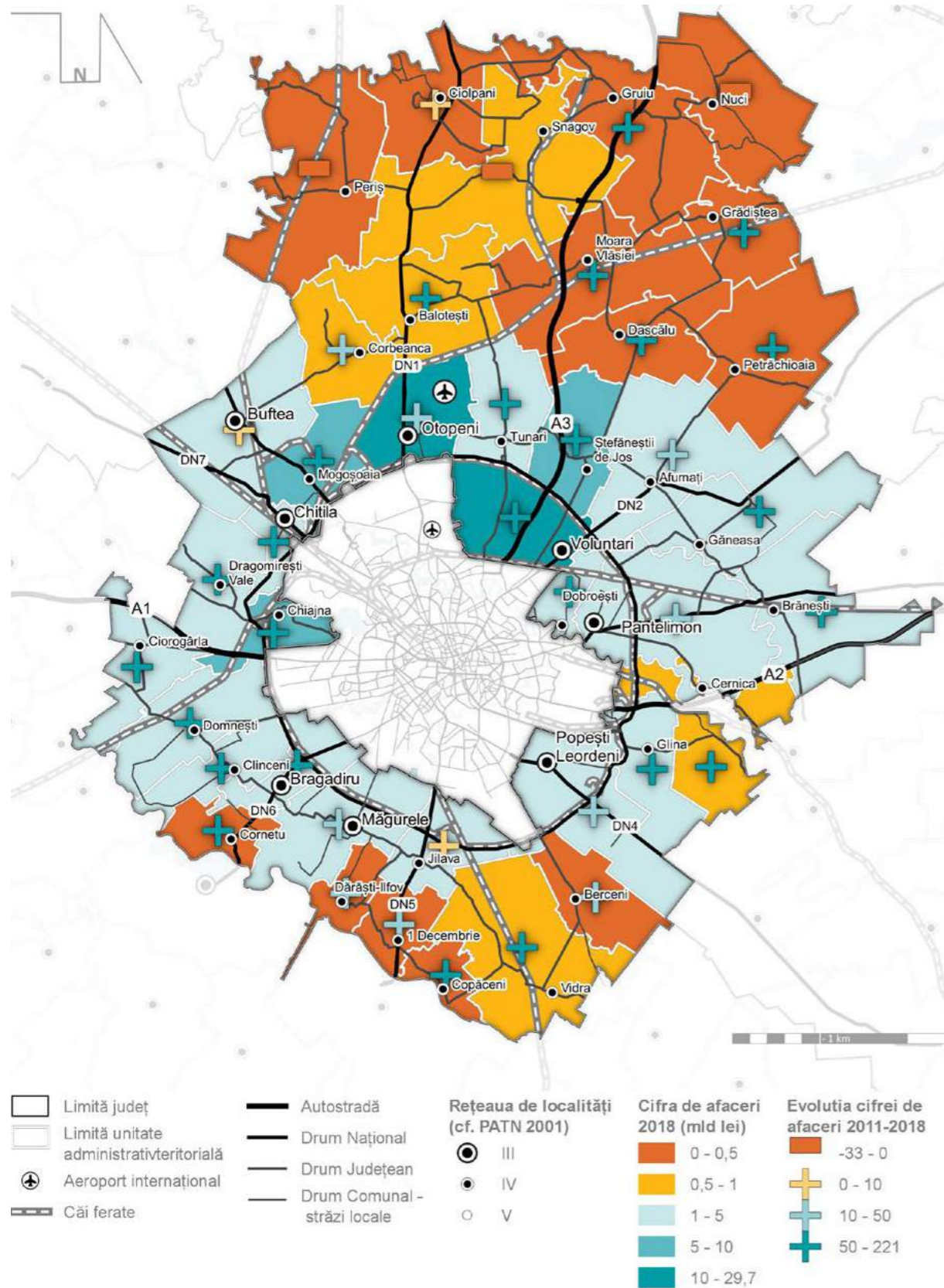
Majoritatea activităților analizate au înregistrat valori relativ constante ale investițiilor în perioada analizată (2008-2018), cu excepția industriei prelucrătoare și construcțiilor, care au înregistrat o creștere a volumului investițiilor în ultimii 3 ani, și a tranzacțiilor imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor și comerțului cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, care au crescut accelerat începând cu 2013, au cunoscut, însă, o evoluție descendentă accentuată începând cu 2016.

Nu în ultimul rând, analizând volumul investițiilor nete din unitățile locale active din județul Ilfov, tranzacțiile imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor conduc cu 38,4% din total, urmate de construcții (19%), industria prelucrătoare (15,7%) și comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (15%); restul categoriilor înregistrează sub 10%¹⁷.

¹⁶ Unitatea locală este o întreprindere sau o parte a acesteia (atelier, fabrică, depozit, birou, mina sau stație etc.) situată la o adresă identificabilă. În acest loc se desfășoară o activitate economică, pentru care - în afara unor cazuri excepționale - lucrează una sau mai multe persoane (cu normă întreagă sau parțială) pentru aceeași întreprindere.

¹⁷ Industria extractivă și producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat nu au putut fi incluse în analiză, întrucât, începând cu 2013, datele sunt confidențiale. În 2012, acestea au înregistrat 1, respectiv 2% din investițiile nete din unitățile locale active.

FIGURA 38.
Evoluția cifrei de afaceri în județul Ilfov

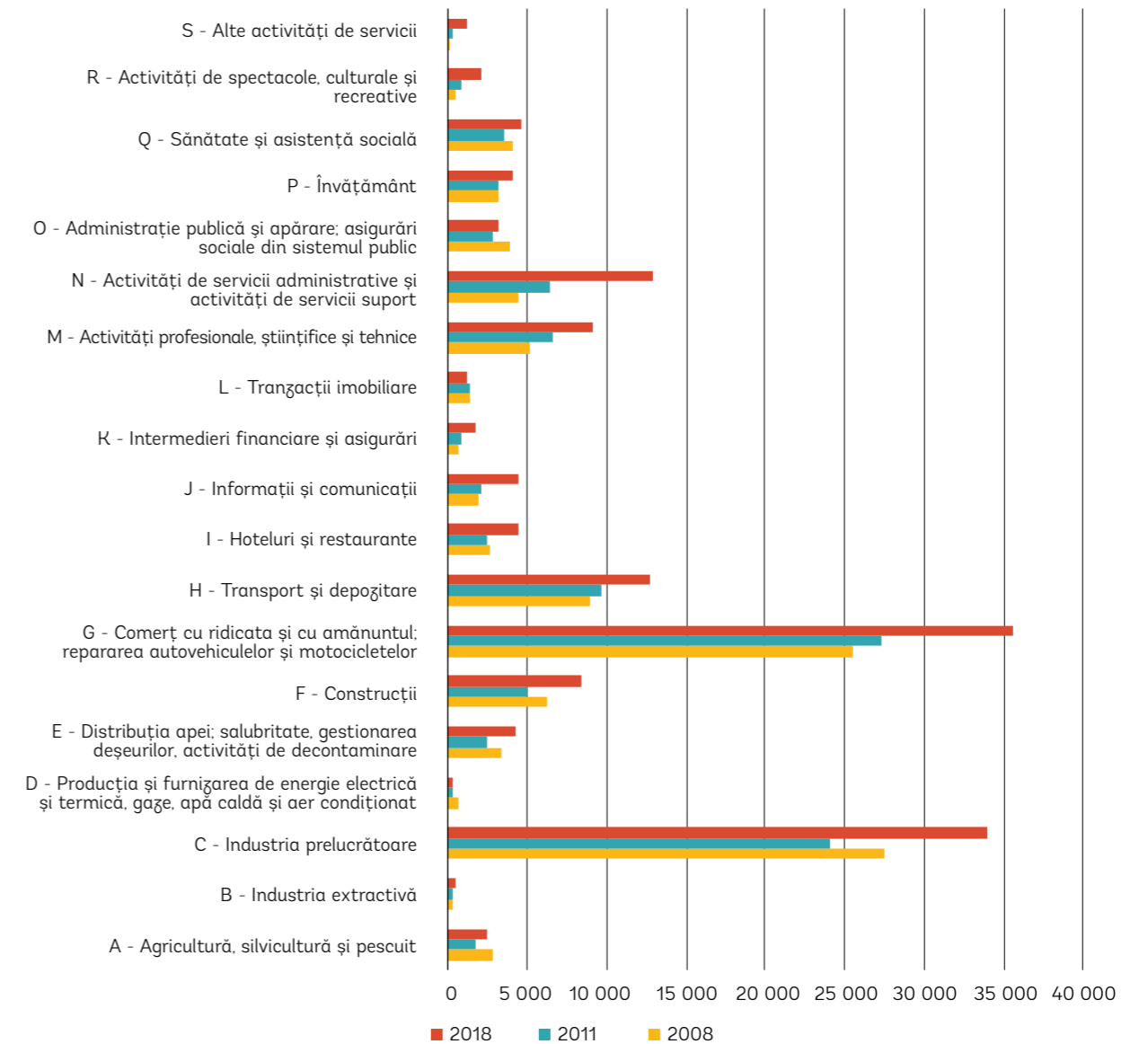

Sursă: prelucrare proprie pe baza datelor din bazele de date INSSE eDemos și TEMPO Online

În județul Ilfov, cei mai mulți salariați se înregistrează în comerț, industria prelucrătoare, transport și depozitare și activități de servicii administrative și activități de servicii suport

Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor angrena în 2018 24,1% din salariații din județul Ilfov, puțin peste Industria prelucrătoare. Ambele secțiuni au înregistrat creșteri ale numărului de salariați între 2011 și 2018. Dacă în cazul comerțului se poate observa o tendință ascendentă pe întreaga perioadă analizată (2008-2018), este de remarcă faptul că industria prelucrătoare a revenit, după o perioadă de scădere între 2008 și 2011 (-12,6%), la o creștere a numărului de salariați cu 41% între 2011 și 2018. Din totalul numărului de salariați din industria prelucrătoare, cele mai mari ponderi se înregistrează în industria alimentară (23,7% din totalul industriei prelucrătoare), fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice (9,1%) și tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor (8,1%).

FIGURA 39.
Numărul mediu al salariaților din județul Ilfov pe activități ale economiei naționale – secțiuni CAEN Rev.2 (2018)

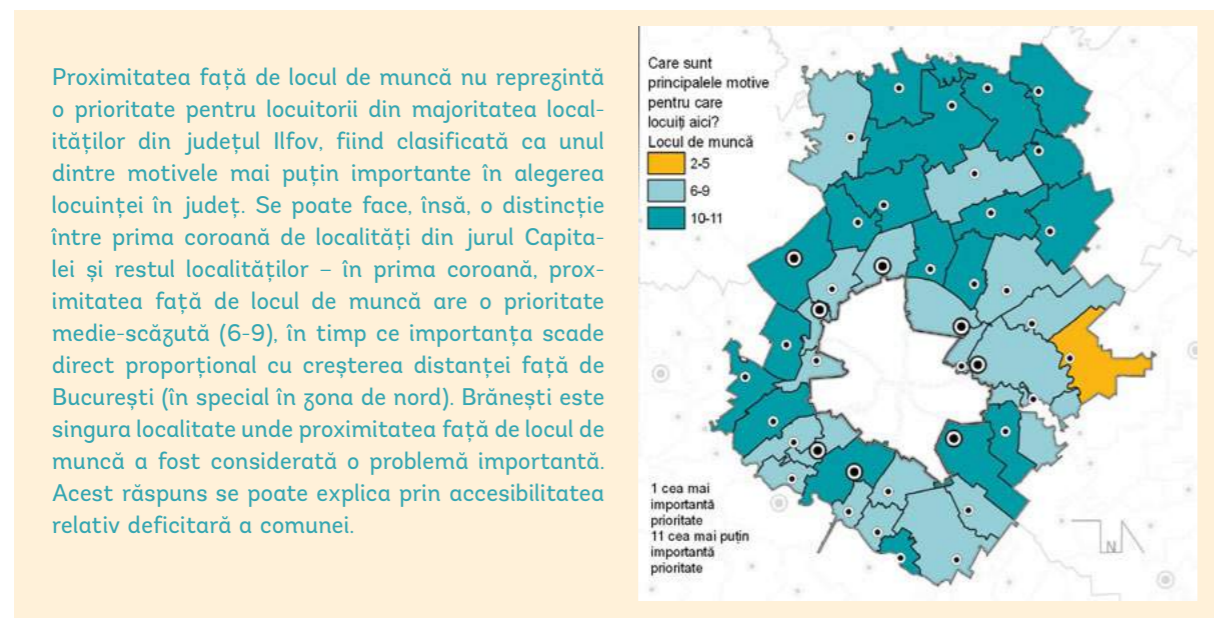
Sursă: baza de date INSSE TEMPO

Pe locul al treilea, cu 8,6% din totalul salariaților din județ, se clasează aproximativ la egalitate secțiunile Transport și depozitare și Activități de servicii administrative și activități de servicii suport (8,8%). Ambele secțiuni au înregistrat creșteri ale numărului de salariați între 2011 și 2018. Serviciile administrative și de suport clasându-se pe locul al patrulea nivel județean din acest punct de vedere, cu o creștere de 102,7%, în timp ce numărul mediu al salariaților din Transport și depozitare a crescut cu 32,5%.

Cea mai semnificativă creștere a numărului de salariați între 2011 și 2018 s-a înregistrat în secțiunile Activități de spectacole, culturale și recreative (132,2%) și Informații și comunicații (106,7%). Principalii angajatori, ce angrenează 30% din salariații în domeniu, activează în dezvoltarea și operarea sistemelor de management al mărfurilor, sisteme logistice, sisteme informatice de arhivare și management, sisteme de depozitare a datelor, informații despre clienți și sisteme de control, soluții de comerț electronic și sisteme intranet, sisteme administrative și dezvoltarea de aplicații software specializate în comerțul electronic. În total, serviciile intensive în cunoaștere concentră în 2018 aproximativ 19% din totalul salariaților din județul Ilfov, cu 50% mai mulți comparativ cu 2011.

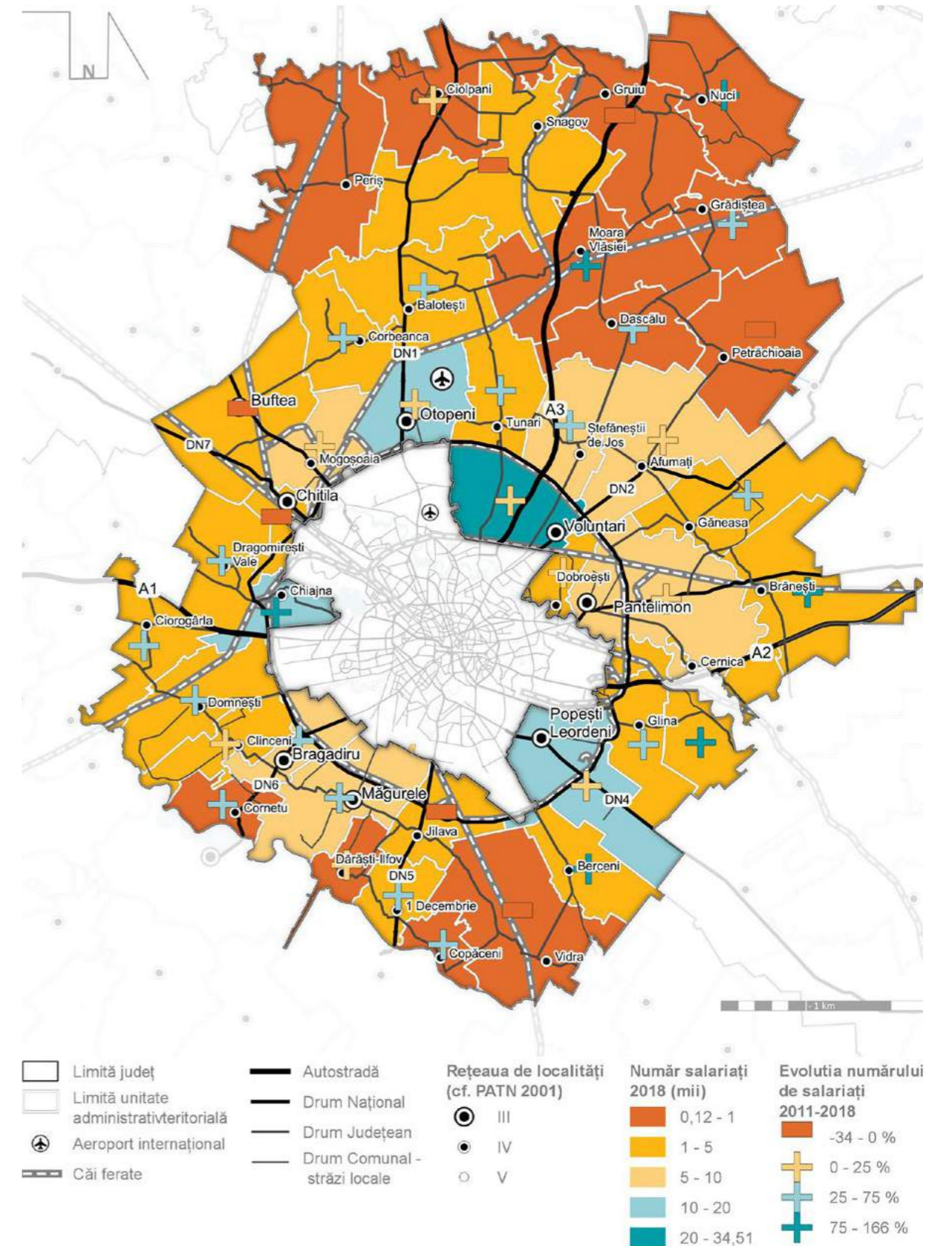
Distribuția în teritoriu a numărului de salariați indică concentrarea locurilor de muncă în orașe, cu cele mai ridicate valori înregistrate în Voluntari, Otopeni și Popești-Leordeni

Distribuția în teritoriu a numărului de salariați indică concentrarea locurilor de muncă în orașe, cu cele mai ridicate valori înregistrate în Voluntari, Otopeni și Popești-Leordeni, care însumează 17,4% din totalul salariaților la nivel județean. Cu excepția orașului Chitila, celelalte orașe se clasează în top 10 la nivel județean, alături de comunele Chiajna și Mogoșoaia. Concentrarea numărului de angajați prezintă o repartitie în teritoriu similară repartitiei cifrei de afaceri, cu valori mai ridicate în prima coroană de localități din jurul Bucureștiului și în zona de nord, în special în lungul DN1, și indicând tendința de dezvoltare socio-economică în sud, în localitățile Popești-Leordeni, Măgurele și Bragadiru.

Sursa: Studiu privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov, 2018-2019

FIGURA 40.
Distribuția spațială a numărului de salariați din județul Ilfov

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor din bazele de date INSSE eDemos și TEMPO Online

Fenomenul de suburbanizare a condus, pe de-o parte, la dezvoltarea economică a unor localități din proximitatea Capitalei și, pe de altă parte, la dezvoltarea altora sub formă de cartiere-dormitor

Analiza principalilor indicatori economici la nivelul localităților componente din județul Ilfov, subliniază tendința de suburbanizare și dezvoltare de tip cartiere-dormitor în jurul Bucureștiului, în special în zonele din sudul și vestul județului (de ex. Berceni, Chitila), dar și în nord (Dobroești), în aceste zone remarcându-se discrepanța dintre expansiunea urbană accelerată și construcția de locuințe între anii 2007 și 2018, pe de-o parte, și dezvoltarea companiilor, capacitatea antreprenorială și numărul redus de locuri de muncă, pe de alta.

TABEL 11.

Topul companiilor din județul Ilfov în funcție de CA și numărul de salariați¹⁸(2018)

TOP COMPANII ÎN FUNCȚIE DE CA					TOP COMPANII ÎN FUNCȚIE DE NUMĂRUL DE SALARIAȚI				
DENUMIRE	LOCALITATE	CAEN	NR. SALARIAȚI	CIFRA AFACERI (mil. RON)	DENUMIRE	LOCALITATE	CAEN	NR. SALARIAȚI	CIFRA AFACERI (mil. RON)
MEDIPLUS EXIM SRL	MOGOȘOAIA	4646 Comerț cu ridicata al produselor farmaceutice (și medicale)	1 021	3 882,4	REWE SRL	ȘTEFĂNEȘTII DE JOS	4711 Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	4 174	3 453,6
ALTEX ROMÂNIA SRL	VOLUNTARI	4754 Comerț cu amănuntul al articolelor și aparatelor electrocasnice, în magazine specializate	3 112	3 553,9	MICHELIN ROMÂNIA SA	VOLUNTARI	2211 Fabricarea anvelopelor și a camerelor de aer; reșaparea și refacerea anvelopelor	3 874	3 076,5
REWE SRL	ȘTEFĂNEȘTII DE JOS	4711 Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	4 174	3 453,6	ARTIMA SA	CHIAJNA	4711 Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	3 712	1 702,1
PORSCHE ROMÂNIA SRL	VOLUNTARI	4511 Comerț cu autoturisme și autovehicule ușoare (sub 3,5 tone)	144	3 159,1	ALTEX ROMÂNIA SRL	VOLUNTARI	4754 Comerț cu amănuntul al articolelor și aparatelor electrocasnice, în magazine specializate	3 112	3 553,9
MICHELIN ROMÂNIA SA	VOLUNTARI	2211 Fabricarea anvelopelor și a camerelor de aer; reșaparea și refacerea anvelopelor	3 874	3 076,5	SENSIBLU SRL	MOGOȘOAIA	4773 Comerț cu amănuntul al produselor farmaceutice, în magazine specializate	2 925	1 739,9
OSCAR DOWNSTREAM SRL	MĂGURELE	4671 Comerț cu ridicata al combustibililor solizi, lichizi și gazoși al produselor derivate	428	2 601,1	COMPANIA NAȚIONALĂ DE TRANSPORTURI AERIENE ROMÂNE TAROM SA	OTOPENI	5110 Transporturi aeriene de pasageri	1 773	1 195,9
COCA COLA HBC ROMANIA SRL	VOLUNTARI	1107 Producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate	1 410	2 530,7	COMPANIA NAȚIONALĂ AEROPORTURI BUCUREȘTI SA	OTOPENI	5223 Activități de servicii anexe transporturilor aeriene	1 447	972,9
PHILIP MORRIS TRADING SRL	OTOPENI	4635 Comerț cu ridicata al produselor din tutun	237	2 508,3	FLANCO RETAIL SA	VOLUNTARI	4754 Comerț cu amănuntul al articolelor și aparatelor electrocasnice, în magazine specializate	1 441	1 070,2
MERCEDES BENZ ROMÂNIA SRL	VOLUNTARI	4511 Comerț cu autoturisme și autovehicule ușoare (sub 3,5 tone)	266	2 336,2	MAKITA EU SRL	BRĂNEȘTI	2824 Fabricarea masinilor-unelte portabile actionate electric	1 433	1 239,4
SENSIBLU SRL	MOGOȘOAIA	4773 Comerț cu amănuntul al produselor farmaceutice, în magazine specializate	2 925	1 739,9	COCA COLA HBC ROMÂNIA SRL	VOLUNTARI	1107 Producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate	1 410	2 530,7

Sursă: Bașa de date BORG Design (Listă Firme)

Analiza topului companiilor din județul Ilfov după cifra de afaceri și numărul de salariați ilustrează dominanța comerțului (la nivel de CA în special), urmat de industria prelucrătoare. Doi angajatori principali activează în domenii de servicii intensive în cunoaștere, respectiv inginerie și consultanță tehnică și transporturi aeriene.

Numărul de salariați și cifra de afaceri înregistrate de principalele companii din județ indică o economie flexibilă, cu un grad scăzut de dependență

Primele 10 companii din punct de vedere al CA înregistrează 27.3% din CA totală la nivelul județului Ilfov, ceea ce ilustrează flexibilitatea economiei județene, care nu depinde de un număr redus de întreprinderi mari și foarte mari. Acest fapt este confirmat și în cazul numărului de angajați, unde principalii 10 angajatori concentrează mai puțin de 15% (14.3% în 2018) din totalul salariaților întreprinderilor active la nivel județean.

¹⁸ Limitare metodologică: topul companiilor este realizat pe baza datelor din baza de date BORG Design (Listă Firme), datele fiind înregistrate pe companie, în funcție de adresa sediului social, incluzând CA și numărul de salariați totale, indiferent dacă compania desfășoară activități și în alte localități/ județe.

2.2. Motoare economice și perspective de dezvoltare economică

Analiza competitivității județului Ilfov trebuie realizată prin prisma contextului regional și național în care aceasta se plasează, ținând seama de întreg ecosistemul care contribuie la dezvoltarea sa. Astfel, județul Ilfov prezintă o situație particulară prin vecinătatea imediată a Capitalei, alături de care formează cea mai dezvoltată regiune a României. În acest cadru favorabil competitivității, județul Ilfov înregistrează valori ridicate în ceea ce privește activitatea întreprinderilor, dinamica antreprenorială și investițiile, constituind, alături de municipiul București, principalul motor regional și național de creștere.

Pe de altă parte, nivelul de dezvoltare a Regiunii București-Ilfov limitează accesul la finanțare din fonduri europene, iar, în acest context, județul Ilfov trebuie să mizeze pe alte surse de finanțare pentru a își menține avantajele competitive. Dezvoltarea economiei locale, atractivitatea pentru investiții și parteneriatele cu actori publici și privați reprezintă direcții importante de urmat în acest sens.

În vederea identificării acelor domenii la nivelul cărora economia județului Ilfov prezintă avantaje comparative și competitive la nivel național, a fost realizată analiza performanțelor economiei locale prin utilizarea a două instrumente principale: Coeficientul de localizare (CL) și Variația Diferențială a numărului de angajați (VD)¹⁹. Coeficientul de localizare este un instrument util în cadrul acestei analize, întrucât prezintă excesul sau, dimpotrivă, lipsa forței de muncă calificată de la nivelul unui anumit sector. Pentru identificarea acelor domenii care prezintă un avantaj competitiv (proximitatea față de factorii de producție) și care se dezvoltă într-un ritm mai alert, a fost utilizat indicatorul Variația Diferențială a numărului de angajați. În analiză au fost utilizate clasificarea activităților economiei naționale și datele aferente numărului de angajați ai întreprinderilor active (ce fac referire numai la angajații din sectorul privat), iar, ca nivel de comparație, analiza a fost realizată la nivel național. Perioada analizată este 2011-2018.

Sectoarele ce conferă un avantaj comparativ unui teritoriu și au potențial de motor economic sunt sectoarele care înregistrează un coeficient de localizare mai mare decât 1. Acestea sunt atractive atât pentru companiile din domeniu (care au nevoie de acces la o forță de muncă calificată), cât și pentru experți (care doresc să locuiască într-o zonă cu multe oportunități în domeniul lor de expertiză).

Totodată, analiza activităților economice din județul Ilfov pe baza clasificării Eurostat privind tehnologia înaltă și serviciile intensive în cunoaștere, care folosește nivelul de intensitate al activităților de cercetare și dezvoltare drept criteriu de calificare a sectoarelor economice în categorii precum tehnologie înaltă, tehnologie medie-înaltă, tehnologie medie-joasă și tehnologie joasă, arată gradul de tehnologizare privind activitățile industriale și nivelul de sofisticare privind serviciile furnizate de întreprinderile din județ. În acest context, identificarea unor avantaje competitive ale județului Ilfov în sectoare intensive în tehnologii înalte sau cunoaștere – producătoare de valoare adăugată ridicată și generatoare de venituri peste medie pentru lucrătorii din domeniu – poate constitui o contribuție importantă la trasarea unor linii directe pentru dezvoltarea economiei locale și evaluarea potențialului de specializare inteligentă.

¹⁹ Coeficientul de localizare (CL) este un indicator ce compară concentrarea locală a unui sector de activitate cu concentrarea la nivel regional / național a aceluși domeniu de activitate. Coeficientul de localizare reprezintă gradul de specializare a unei zone într-o anumită industrie. Variația diferențială a numărului de angajați (VD) reprezintă diferența între ratele de creștere sau declin ale unui sector sau domeniu local, comparativ cu creșterea sau declinul sectorului din zona de referință, în cazul de față declinul sau creșterea sectorului la nivel național.

TABEL 12.

Competitivitatea economiei județului Ilfov în context național (secțiuni CAEN)

SECTOARE NECOMPETITIVE	SECTOARE COMPETITIVE
Sectoare în transformare (CL>1, VD<0)	Sectoare în dezvoltare (CL>1, VD>0)
R - Activități de spectacole, culturale și recreative	G - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor H - Transport și depozitare L - Tranzacții imobiliare M - Activități profesionale, științifice și tehnice N - Activități de servicii administrative și activități de servicii suport P - Învățământ S - Alte activități de servicii
Sectoare în declin (CL<1, VD<0)	Sectoare de perspectivă (CL<1, VD>0)
A - Agricultură, silvicultură și pescuit D - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat J - Informații și comunicații	B - Industria extractivă C - Industria prelucrătoare E - Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare F - Construcții I - Hoteluri și restaurante K - Intermedieri financiare și asigurări Q - Sănătate și asistență socială

Sursă: prelucrare proprie; baza de date INSSE TEMPO

Agricultura, Producția și furnizarea de energie și sectorul de Informații și telecomunicații sunt secțiunile economiei județului Ilfov necompetitive față de nivelul național

Analiza CL și VD la nivelul secțiunilor CAEN arată competitivitatea economiei județului Ilfov la nivel național, secțiunile necompetitive, în declin, fiind Agricultură, silvicultură și pescuitul (A), Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (D) și cel de Informații și comunicații (J). Acestea a înregistrat valori subunitare a CL în perioada analizată (2011-2018) și scăderi de -10.8% și respectiv -42.9% pentru A și D, explicabile având în vedere profilul terțiar al județului. În contrast, secțiunile G - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, H - Transport și depozitare, L - Tranzacții imobiliare, și M - Activități profesionale, științifice și tehnice sunt cele mai competitive în județul Ilfov, comparativ cu nivelul național. Cea mai accentuată creștere a CL și cea mai ridicată valoare a VD s-a înregistrat în secțiunea S - Alte activități de servicii. Analiza la nivel de secțiuni CAEN indică o serie de potențiale motoare de dezvoltare a economiei județului Ilfov din categoriile de tehnologie înaltă și mediu-înaltă și a serviciilor intensive în cunoaștere (subliniate colorat în Tabelul 13).

Se observă tendința de transformare a economiei județene, prin pierderea competitivității unor sectoare reprezentative, precum cercetare-dezvoltare

Totodată, categoria sectoarelor în transformare (acele sectoare care au potențial de a constitui motoare economice, dar care își pierd avantajul competitiv, dezvoltându-se mai lent decât ritmul în care se dezvoltă același domeniu la nivel național) indică tendința de transformare a economiei județene, prin pierderea competitivității unor sectoare reprezentative, ca de exemplu Cercetare-Dezvoltare și Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală.

TABEL 13.
Competitivitatea economiei județului Ilfov în context național (secțiuni CAEN)

SECTOARE NECOMPETITIVE			SECTOARE COMPETITIVE		
Sectoare în transformare (CL>1, VD<0)			Sectoare în dezvoltare (CL>1, VD>0) ²⁰		
Sector	CL	VD	Sector	CL	VD
72 - Cercetare-dezvoltare	5.72	-1.51	51 - Transporturi aeriene	12.69	0.06
46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	2.17	-0.25	12 - Fabricarea produselor din tutun	8.98	0.25
77 - Activități de închiriere și leasing	2.11	-0.03	87 - Servicii combinate de îngrijire medicală și asistență socială, cu cazare	4.55	2.57
53 - Activități de poștă și de curier	1.86	-2.19	21 - Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	3.21	0.33
90 - Activități de creație și interpretare artistică	1.61	-0.33	88 - Activități de asistență socială, fără cazare	3.10	43.01
59 - Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală	1.47	-0.32	11 - Fabricarea băuturilor	3.07	0.35
73 - Publicitate și activități de studiere a pieței	1.04	-1.09	91 - Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale	2.98	0.05
			52 - Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	2.31	0.19
			17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	2.06	1.18
			22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	2.06	0.70

Concentrare mare de angajați

COLOANA 3

SECTOARE NECOMPETITIVE			SECTOARE COMPETITIVE		
Sectoare în declin (CL<1, VD<0)			Sectoare de perspectivă (CL<1, VD>0) ²¹		
Sector	CL	VD	Sector	CL	VD
26 - Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	0.35	-0.14	03 - Pescuitul și acvacultura	0.96	0.24
55 - Hoteluri și alte facilități de cazare	0.28	-0.57	43 - Lucrări speciale de construcții	0.95	0.48
61 - Telecomunicații	0.25	-1.83	96 - Alte activități de servicii	0.90	0.87
27 - Fabricarea echipamentelor electrice	0.22	-1.64	74 - Alte activități profesionale, științifice și tehnice	0.85	0.67
29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor	0.07	-0.49	31 - Fabricarea de mobilă	0.83	0.27
35 - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0.05	-1.77	20 - Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	0.76	0.23
02 - Silvicultură și exploatare forestieră	0.02	-0.37	13 - Fabricarea produselor textile	0.73	0.83
60 - Activități de difuzare și transmitere de programe	0.02	-0.70	56 - Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	0.72	0.55
09 - Activități de servicii anexe extracției	0.01	-0.72	62 - Activități de servicii în tehnologia informației	0.65	0.16
30 - Fabricarea altor mijloace de transport	0.00	-1.16	36 - Captarea, tratarea și distribuția apei	0.62	1.50

Sursă: prelucrare proprie; baza de date eDemos

Județul Ilfov prezintă un potențial ridicat de specializare în domeniul transporturilor aeriene

Pe de altă parte, categoria sectoarelor în dezvoltare indică potențialul de dezvoltare și specializare a județului Ilfov în Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice și Îngrijire medicală și asistență socială (cu sau fără cazare), cu cea mai ridicată valoare a VD, datorită dezvoltării în ultimii ani a grădinițelor și școlilor private ca efect al suburbanizării, precum și a clinicilor medicale și laboratoarelor de analize private. Fabricarea produselor din tutun înregistrează a doua cea mai mare valoare a CL la nivel județean, dar trebuie menționat faptul că peste 99% din CA și numărul de salariați sunt concentrate de doi actori economici ce dețin unități de producție în afara județului, ai căror salariați au fost de asemenea incluși în calcul, din cauza modului de colectare și raportare a datelor.

Concentrare mică de angajați

COLOANA 3

²⁰ Top 10 la nivel județean, ordonate în funcție de CL.

²¹ Idem.

Dezvoltarea sau declinul transporturilor aeriene poate avea impact și asupra activităților conexe care, la rândul lor se remarcă ca potențiale motoare economice (CL supraunitar) – de exemplu, Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi, Restaurante și alte activități de servicii de alimentație. Totodată, trebuie menționat că perioada 2016-2017 a marcat o evoluție importantă a numărului de locuri de muncă (+10,52%) în cadrul industriei de transport aerian la nivel național, în condițiile în care expansiunea companiilor low-cost a condus, în perioada 2016-2017, la o creștere cu cca. 23% a traficului de pasageri (+3,8 milioane pasageri). Această evoluție a fost susținută, în principal, de Regiunea București-Ilfov, urmată de județele Timiș, Constanța și Bacău²².

Județul Ilfov înregistrează o serie de potențiale motoare de dezvoltare economică din categoriile de tehnologie înaltă și mediu-înaltă și a serviciilor intensive în cunoaștere, cu potențial de a genera valoare adăugată mare

Se remarcă faptul că în topul potențialelor motoare economice ale județului Ilfov se clasează sectoarele de servicii și industriale cu un nivel de tehnologizare sau cunoaștere ridicat, ce au potențialul de a genera valoare adăugată mare.

Corelând analiza CL și VD cu cea a principalilor indicatori economici, se poate observa că la nivelul județului Ilfov există următoarele aglomerări economice care înregistrează un coeficient de localizare supraunitar, concentrează un număr mare de firme și salariați și generează un volum important de afaceri:

- **Comerțul** – (1) Comerț cu ridicata, cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele – se clasează pe primul loc la nivel județean în 2018 în ceea ce privește cifra de afaceri și pe a doua poziție după numărul de salariați și numărul de întreprinderi active, în plus se numără printre sectoarele în dezvoltare; (2) Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor – se clasează în top 10 la nivel județean în 2018 în ceea ce privește numărul de întreprinderi, numărul de salariați și cifra de afaceri, și este clasificat ca sector în dezvoltare;
- **Construcții de clădiri și lucrări speciale de construcții** – se clasează în top 15 la nivel județean în 2018 în ceea ce privește numărul de salariați și în top 20 după cifra de afaceri, și este clasificat ca sector în dezvoltare;
- **Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică** – se clasează în top 15 la nivel județean în 2018 în ceea ce privește numărul de întreprinderi, numărul de salariați și cifra de afaceri, și este clasificat ca sector în dezvoltare;
- **Fabricarea băuturilor** – se clasează în top 20 la nivel județean în 2018 în ceea ce privește CA și numărul de salariați, dar este polarizată de 3 întreprinderi mari și foarte mari; prezintă avantaje comparative pentru export (una dintre cele 3 industrii la nivel județean); este clasat în top 10 sectoare în dezvoltare;
- **Industria alimentară** – se clasează în top 10 la nivel județean în 2018 în ceea ce privește CA și numărul de salariați, dar este polarizată de o serie de întreprinderi mari și foarte mari; prezintă avantaje comparative pentru export (una dintre cele 3 industrii la nivel județean); este clasificat ca sector în dezvoltare;

²² Patronatul Investitorilor Autohtoni (PIAROM), Studiu privind dinamica pieței muncii la nivelul principalelor industrii angajatoare din România în perioada 2016-2017.

- **Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi** – se clasează în top 10 la nivel județean în 2018 în ceea ce privește numărul de salariați și cifra de afaceri și în top 10 sectoare în dezvoltare; este polarizată de o serie de întreprinderi mari și foarte mari; prezintă o legătură directă cu domeniul transportului aerian, dar și cu potențialul de dezvoltare privind domeniul logisticii în vecinătatea Capitalei și a principalelor axe de transport;
- **Activități de servicii în tehnologia informației** – se clasează în top 15 la nivel județean în 2018 în ceea ce privește numărul de întreprinderi active și de salariați, dar înregistrează (încă) o contribuție redusă la CA; este clasificat ca sector de perspectivă;
- **Restaurante și alte activități de servicii de alimentație** – se clasează în top 15 la nivel județean în 2018 în ceea ce privește numărul de întreprinderi active și de salariați, dar înregistrează (încă) o contribuție redusă la CA; este clasificat ca sector de perspectivă; prezintă o legătură directă cu domeniul transportului aerian;
- **Cercetare-dezvoltare** – se clasează în top 15 la nivel județean în 2018 numai în ceea ce privește numărul de salariați; salariații sunt concentrați în institutele naționale de cercetare din județ; a înregistrat o creștere a CA cu 22% între 2011 și 2018 și a treia valoare a CL la nivel județean; având în vedere suportul pentru activități de CDI din prezenta perioadă de programare a fondurilor europene, are un potențial ridicat de creștere.

2.3. Comerț exterior și investiții străine directe

Comerțul exterior și investițiile străine directe sunt două componente cruciale ale oricărei economii, întrucât facilitează creșterea economică locală și, prin urmare, contribuie la îmbunătățirea calității vieții comunităților, prin:

FIGURA 41.
Impactul activității de comerț exterior asupra economiei locale

Sursă: prelucrare proprie

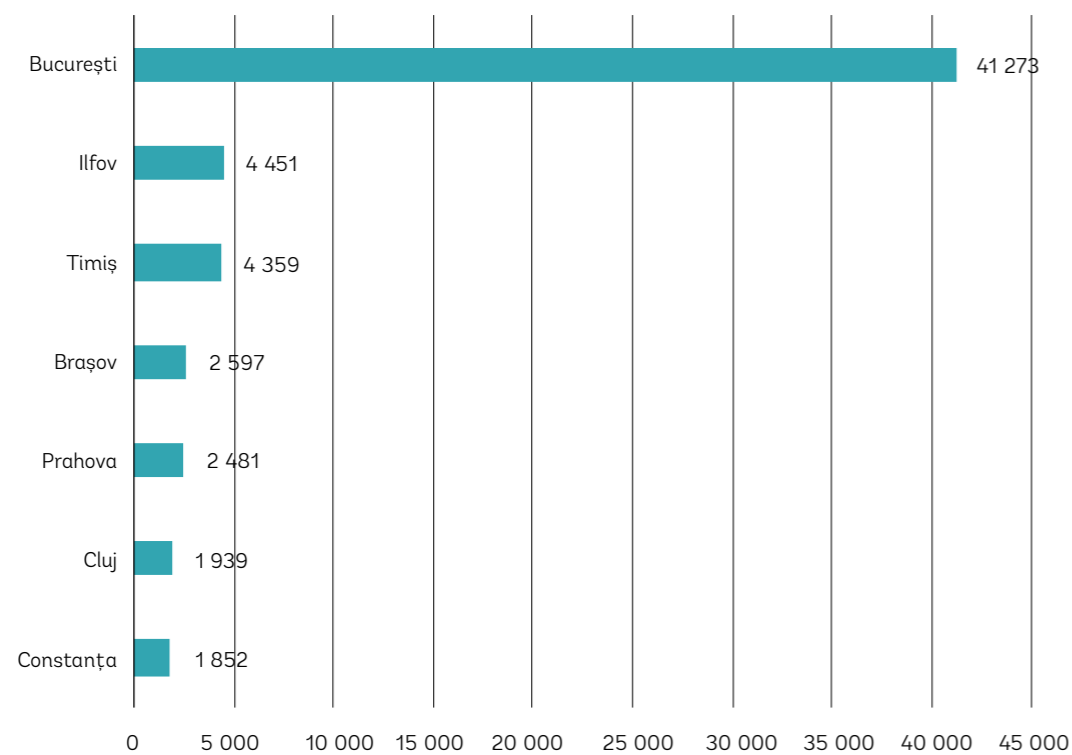
Indicatorul privind investițiile străine reflectă atractivitatea pentru mediul de afaceri a unei zone, dar și calitatea contextului economic și administrativ local, respectiv măsura în care există politici active și măsuri concrete de atragere a capitalului străin. Abordarea acestei componente a activității economice la nivel județean este relevantă având în vedere rolul de antrenare și susținere a dezvoltării economice pe care investitorii și investițiile străine îl joacă în economia națională și locală. Analiza situației economice la nivel național arată că județele și localitățile care au beneficiat de investițiile unor companii străine s-au dezvoltat într-un ritm mai rapid decât cele unde ponderea acestora a fost mai mică în economie.

Județul Ilfov se clasează pe primul loc la nivel național între județele României în ceea ce privește atragerea de investiții străine, excluzând din comparație municipiul București

Banca Națională a României evaluează Soldul Investițiilor Străine Directe (ISD)²³ în România la 81.124 milioane euro la sfârșitul anului 2018²⁴. Același raport plasa Regiunea București-Ilfov pe locul întâi la nivel național, cu o pondere de peste 60 % din soldul ISD la finalul anului 2018, în timp ce județul Ilfov se afla pe locul doi în acest clasament, la mare distanță de municipiul București și puțin înaintea județului Timiș, cu peste 4.000 milioane euro (Figura 42).

FIGURA 42.

Soldul Investițiilor Străine Directe pe județe – decembrie 2018

Sursă: Investițiile străine directe în România în anul 2018 – Banca Națională a României

²³ Valoarea totală a investițiilor străine directe, acumulată până la un anumit moment.

²⁴ Investițiile străine directe în România în anul 2018 – Banca Națională a României, anul 2019, pagina 11.

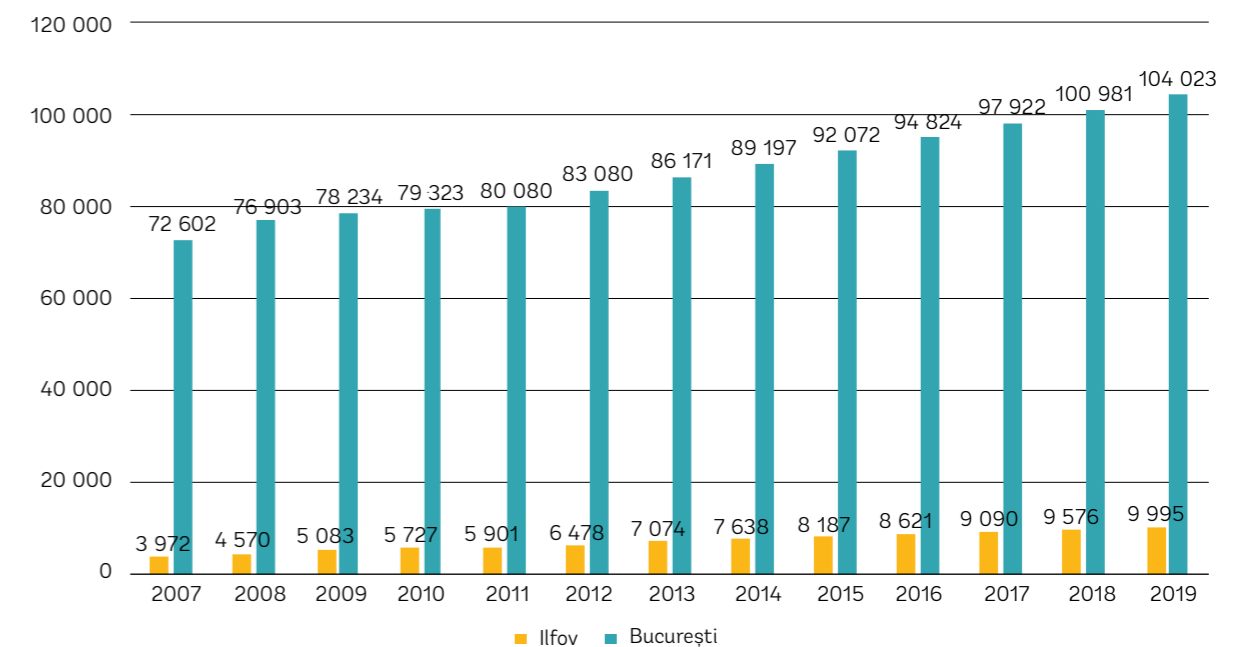
Conform aceluiași raport, industria prelucrătoare ocupă peste o treime din soldul raportat, urmată de sectoarele Construcții și tranzacții imobiliare, Comerț și Intermedieri financiare și asigurări.

Numărul întreprinderilor cu capital străin din județul Ilfov a crescut de 1,5 ori în perioada 2007-2019, înregistrând o creștere mai accelerată comparativ cu municipiul București; se menține, însă, decalajul față de municipiul București

În ceea ce privește evoluția investițiilor străine directe, județul Ilfov a înregistrat o creștere continuă a numărului de întreprinderi cu capital străin, respectiv 152% între anul 2007 și 2019, ceea ce arată că acesta este atractiv pentru companiile străine care caută oportunități de investiții în România. Totodată, în perioada analizată, creșterea numărului de întreprinderi cu capital străin din județul Ilfov a fost mai accelerată comparativ cu municipiul București, care a înregistrat o creștere de 43%. Cu toate acestea, analizând valorile absolute, se observă diferențe semnificative. Capitala găzduind în 2019 de 10,4 ori mai multe întreprinderi cu capital străin decât județul Ilfov.

FIGURA 43.

Evoluția numărului de întreprinderi cu capital străin din județul Ilfov și municipiul București (2007-2019)

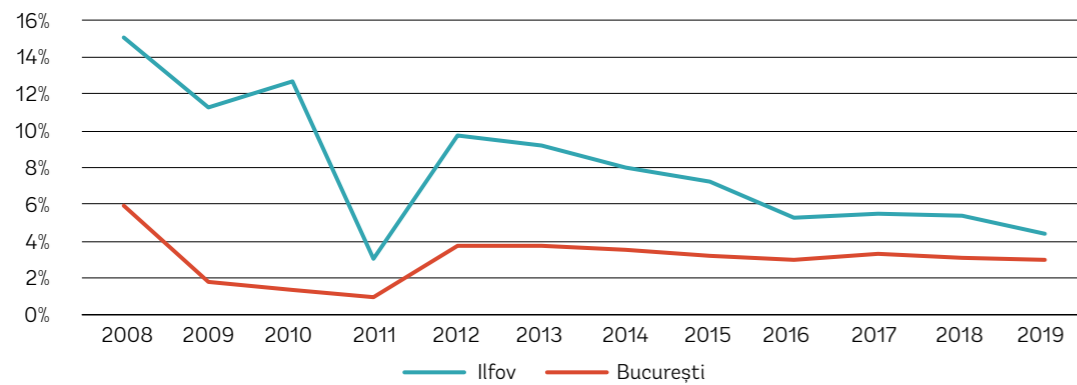

Sursă: Oficiul Național al Registrului Comerțului

Pe de altă parte, analiza comparativă a evoluției creșterii procentuale a numărului întreprinderilor cu capital străin înregistrate în municipiul București și în județul Ilfov arată o creștere mai redusă în Capitală, ceea ce poate oferi oportunități de creștere pentru Ilfov, cu condiția dezvoltării unui cadru instituțional de sprijin propice.

FIGURA 44.

Creșterea procentuală a numărului întreprinderilor cu capital străin înregistrate – București vs. Ilfov (2007-2019)

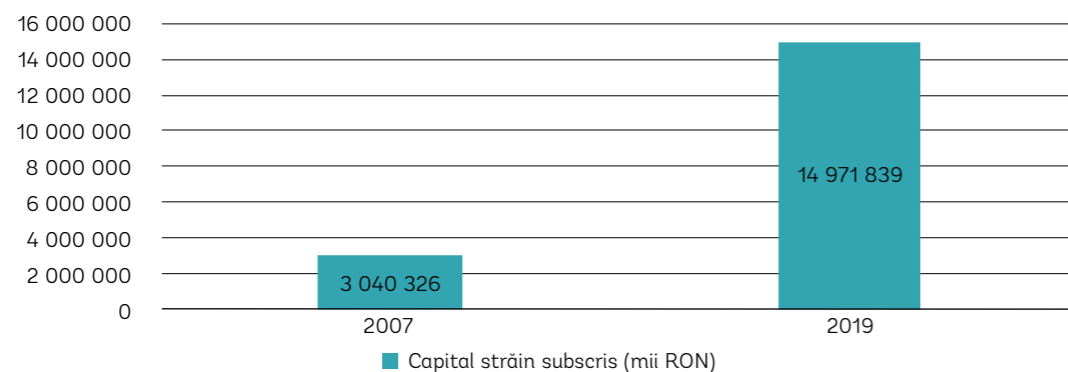
Sursă: Oficiul Național al Registrului Comerțului

Capitalul subscris de companiile străine prezente în județul Ilfov a crescut de aproximativ 4 ori în perioada cuprinsă între anii 2007 și 2019.

Dacă numărul de firme cu capital străin din județul Ilfov a crescut de aproape 1,5 ori în perioada 2007-2019, capitalul subscris de acestea a avut un progres mult mai rapid, crescând de aproximativ patru ori, ceea ce denotă existența unui mediu relativ favorabil pentru investitori pe piața locală, însă discrepanța față de municipiul București se menține.

FIGURA 45.

Evoluția capitalului străin subscris la nivelul județului Ilfov (2007-2019, lei)

Sursă: Oficiul Național al Registrului Comerțului

Nu în ultimul rând, administrația publică centrală și locală pot acționa fiecare prin diverse politici și instrumente pentru crearea unui climat investițional propice atragerii de companii și investitori străini. Pentru a înțelege care sunt direcțiile pe care aceste politici sau instrumente le pot aborda, s-au identificat o serie de factori determinanți ai ISD²⁵, corelați cu autoritatea publică centrală sau locală sub a cărei influență se află. Așa cum reiese din tabelul de mai jos, mulți factori sunt influențați atât de politicile guvernamentale, cât și de cele locale. De aceea, este recomandat ca administrația locală să inițieze și să mențină o relație de colaborare și susținere cu administrația centrală – în principal cu ministere și agenții, pentru promovarea și susținerea acelor politici care contribuie la formarea unui context economic local atractiv pentru investiții private, naționale sau străine.

²⁵ Raportul Investițiile străine directe: Evoluția și importanța lor în România - Consiliul Investitorilor Străini (FIC) și Academia de Studii Economice (ASE) din București, mai 2017, pagina 5.

TABEL 14.

Principali factori determinanți ai ISD

FACTORI DETERMINANȚI AI ISD	SUB CONTROLUL ADMINISTRAȚIEI CENTRALE – GUVERN/MINISTER	SUB CONTROLUL ADMINISTRAȚIEI LOCALE – CJ ILFOV/CONSILII LOCALE DIN JUDEȚ
Mediul economic și politicile publice		
Cadrul legislativ general și fiscal		
Calitatea instituțiilor		
Infrastructura		
Piața muncii		
Dimensiunea pieței		
Gradul de dezvoltare a economiei		
Gradul de deschidere a economiei		
Resursele naturale		

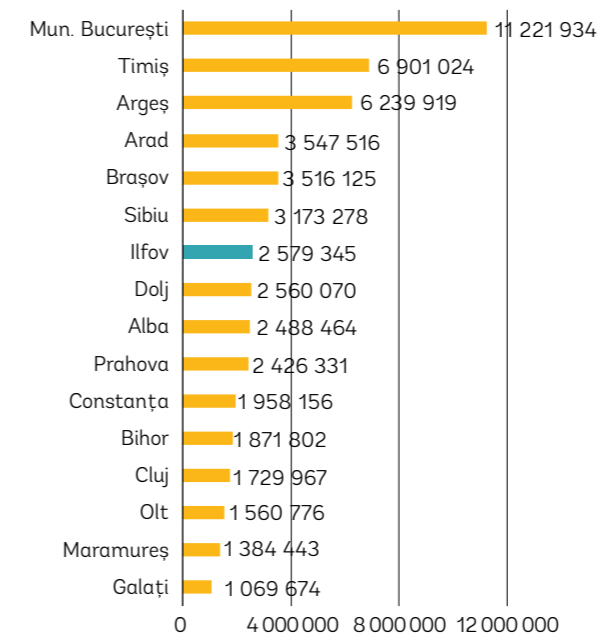
Legendă: ● control/influență puternică ● control/influență medie ● influență indirectă

Sursă: Consiliul Investitorilor Străini (FIC) și Academia de Studii Economice (ASE) din București, prelucrare proprie

Din punctul de vedere al activității de comerț exterior, județul Ilfov se plasează pe locul 8 la nivel național în clasamentul județelor exportatoare și pe locul 2 în ceea ce privește importurile. Există, așadar, o discrepanță majoră între valoarea exporturilor realizate și cea a importurilor, fiind înregistrate importuri cu o valoare aproape triplă față de exporturile realizate (Figura 46 și Figura 47). Trebuie menționat, însă, că dezechilibrul în activitatea de comerț exterior reprezintă o problemă structurală a economiei naționale și că, pe de altă parte, o pondere ridicată a importurilor înregistrate în județul Ilfov deservește întreaga țară.

FIGURA 46.

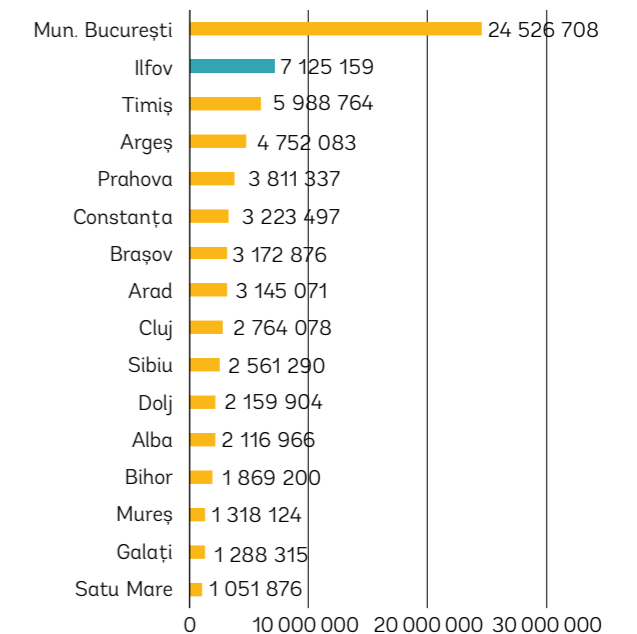
Clasament național privind exporturile în 2018

Sursă: Baza de date TEMPO a INS

FIGURA 47.

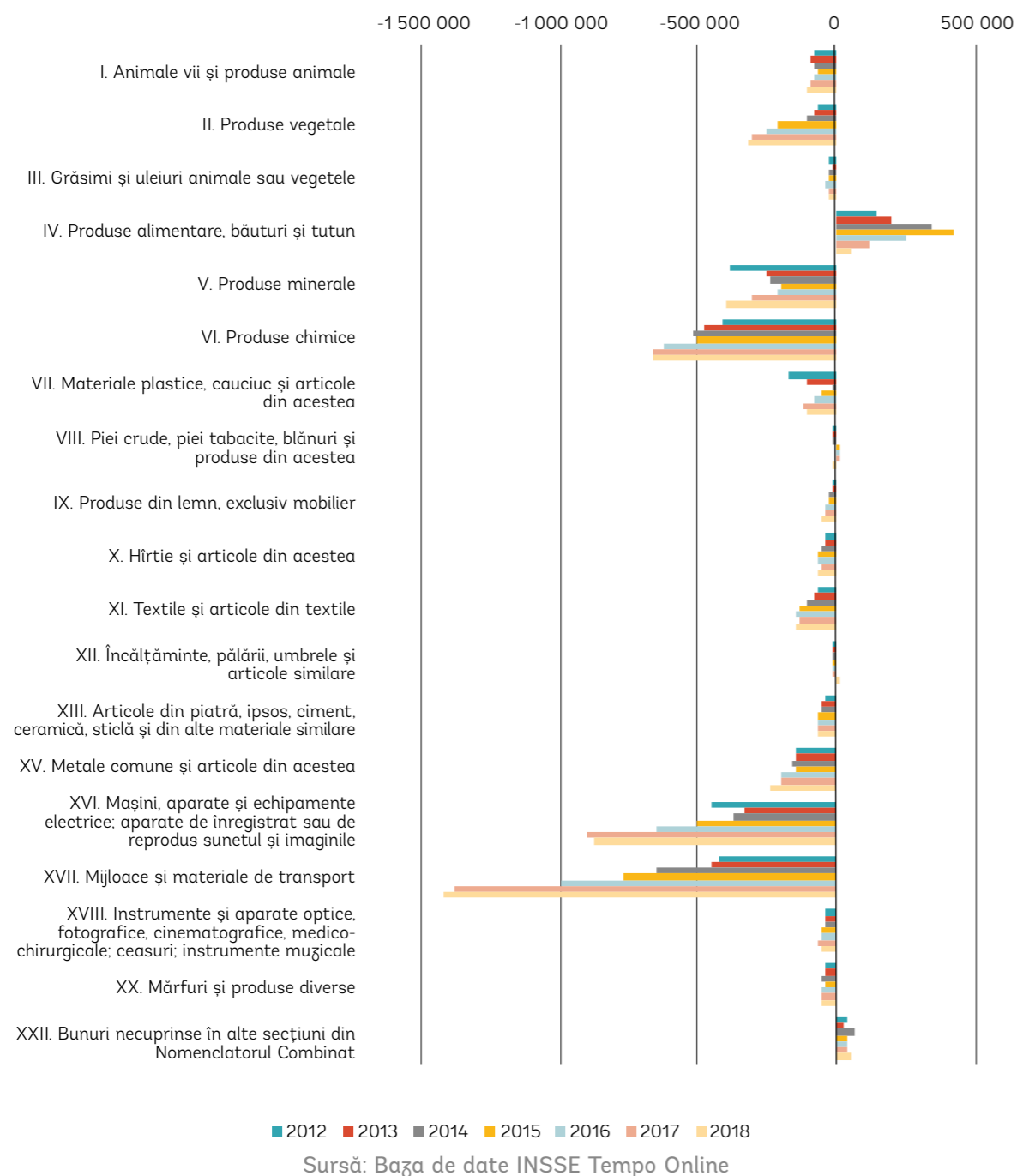
Clasament național privind importurile în 2018

Sursă: Baza de date TEMPO a INS

Pentru analiza calității activităților de comerț exterior din județul Ilfov, s-a utilizat indicatorul Balassa²⁶, care a fost calculat pentru a analiza raporturile import/export pentru produse din aceeași ramură economică, atribuindu-le valori cuprinse între -1 – preponderența activității de import a produselor, și +1 – preponderența activității de export. Cu cât valoarea indicatorului este mai apropiată de 0, cu atât sunt mai intense schimburile economice intra-ramură.

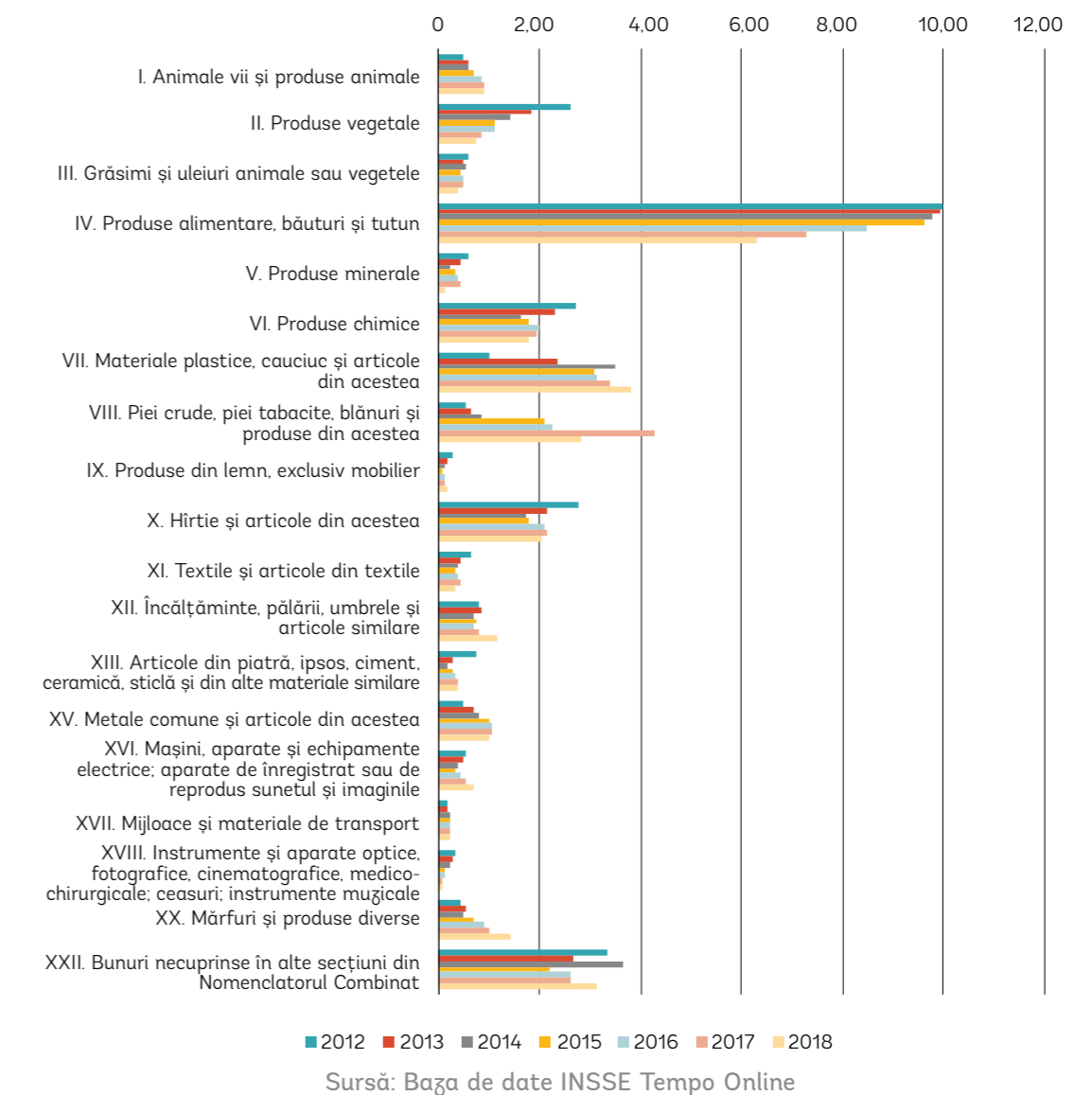
FIGURA 48.
Evoluția balanței comerciale de la nivelul județului Ilfov (2012-2018, mii Euro)

Industria alimentară, fabricarea băuturilor și fabricarea produselor din tutun sunt principalele 3 industrii din județul Ilfov care prezintă avantaje comparative pentru export

Analiza comerțului exterior oferă informații privind domeniile de specializare ale unui teritoriu pe baza importului și exportului realizat. Această cercetare se poate realiza analizând evoluția unor indicatori precum balanța comercială, indicatorul RCA / Balassa (Revealed Comparative Advantage Index) sau indicatorul ES (Export Specialization Index), pe grupe de produse conform Nomenclatorului Combinat.

FIGURA 49.
Evoluția indicatorului RCA (Balassa) la nivelul județului Ilfov (2012-2018)

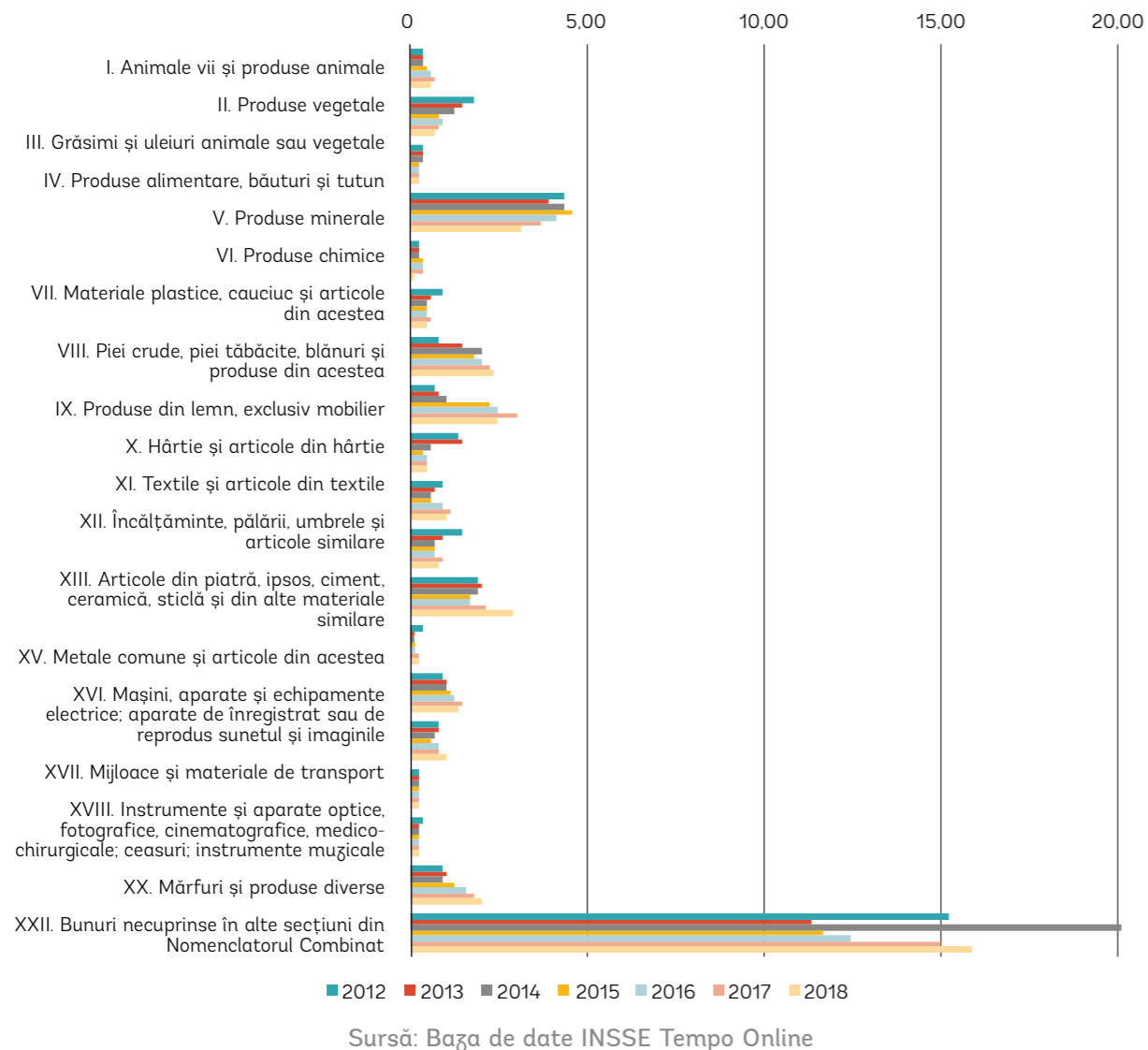
Balanța comercială reprezintă diferența dintre exporturi și importuri, valorile pozitive indicând o balanță favorabilă, în cadrul căreia exporturile sunt superioare importurilor. În intervalul 2012-2018, singurele categorii de produse care au înregistrat o balanță comercială pozitivă sunt cele din categoria produselor alimentare, băuturi și tutun, pe baza exporturilor de preparate din carne și pește, băuturilor alcoolice și nealcoolice, precum și a tutunului și înlocuitorilor de tutun.

²⁶ Formula de calcul este: $IB = (Xi - Mi) / (Xi + Mi)$, unde: Xi exprimă exporturile ramurii și Mi exprimă importurile ramurii.

În ceea ce privește indicatorul RCA (Balassa), acesta raportează exporturile înregistrate la nivelul unei categorii de produse la valorile totale ale exporturilor, făcând în același timp corelația între nivelul județean și cel național.²⁷

Analizând valorile indicatorului RCA pentru intervalul 2012-2018, se remarcă faptul că, spre deosebire de balanța comercială, nivelul exporturilor indică un număr mai ridicat de produse ce prezintă avantaje comparative în cadrul județului Ilfov. Rămân pe primul loc produsele alimentare, băuturile și tutunul, la acestea adăugându-se o serie de categorii în creștere în ultimii ani, precum: produsele chimice, materialele plastice, cauciucul și articolele din acestea, pieile crude, pieile tăbăcite, blănurile și produsele din acestea, hârtia și articolele din aceasta, valori mai scăzute înregistrând și metalele comune și articolele din acestea.

FIGURA 50.
Evoluția indicatorului ES la nivelul județului Ilfov (2012-2018)

²⁷ Formula de calcul utilizată este $RCA = (X_{ij}/X_{it}) / (X_{nj}/X_{nt})$, unde X_{ij} = exportul produsului j la nivel județean, X_{it} = valoarea totală a exporturilor la nivel județean, X_{nj} = exportul produsului j la nivel național și X_{nt} = valoarea totală a exporturilor la nivel național. O valoare supraunitară indică un avantaj comparativ al respectivei categorii de produse.

Nu în ultimul rând, este necesară analiza județului și din perspectiva raportului dintre exporturi și importuri, indicatorul privind specializarea exportului urmărind cel mai bine acest aspect.²⁸

Analizând evoluția indicatorului ES, se observă faptul că în ceea ce privește domeniile de specializare se suprapun cu cele indicate de indicatorul RCA, în cadrul cărora dominante sunt în continuare produsele alimentare, băuturile și tutunul, însă remarcându-se și o serie de noi categorii, precum: încălțăminte, pălăriile, umbrelele și articolele similare sau mărfurile și produsele diverse.

În concluzie, analiza comerțului exterior arată că, în afară de foarte puține excepții, acesta este dominat de activitatea de import de bunuri și servicii. Principalele avantaje comparative ale județului Ilfov se întâlnesc la nivelul produselor alimentare, băuturilor și tutunului, la acestea adăugându-se într-o mai mică măsură produse precum: materialele plastice, cauciucul și articolele din acestea, pieile crude, pieile tăbăcite, blănurile și produsele din acestea, hârtia și articolele din aceasta sau metalele comune și articole din acestea.

2.4. Forța de muncă

Județul Ilfov înregistrează cea mai redusă rată a șomajului la nivel național (0.6%), ceea ce indică un potențial deficit de forță de muncă și o capacitate limitată de a răspunde nevoilor angajatorilor actuali și potențiali

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică²⁹, în 2018 populația activă reprezenta 47,5% din totalul populației județului Ilfov, respectiv 201,3 mii persoane, iar totalul resurselor de muncă³⁰ la nivel județean înregistra 328,5 mii persoane. 99,4% din populația activă era ocupată, iar rata șomajului era cea mai scăzută la nivel național, respectiv 0,6%, ceea ce indică un potențial deficit de forță de muncă și o capacitate limitată de a răspunde nevoilor angajatorilor – atât a celor actuali, cât și a celor noi, în cazul atragerii de noi investiții. Ponderea populației inactive din totalul populației județului Ilfov a crescut constant în ultimul deceniu (4,7% între 2007 și 2017), pe fondul migrației forței de muncă și a îmbătrânirii populației în unele dintre comunele periferice ale județului.

Județul Ilfov beneficiază de resurse de muncă semnificative, cu peste 75% din populație încadrată în această categorie

Situația demografică favorabilă a județului Ilfov (a se vedea Capitolul 1.1), cu un procent ridicat al populației tinere și mature, se reflectă și în ponderea ridicată a resurselor de muncă. Astfel, cu peste 77% din populație înregistrată ca resursă de muncă, județul Ilfov depășește mediile națională și regională, precum și municipiul București. Pe de altă parte, rata de ocupare a resurselor de muncă înregistrează valori inferioare comparativ cu nivelul național, regional și al municipiului București, precum și o creștere mai lentă (similară nivelului național). Discrepanța dintre volumul resurselor de muncă din județul Ilfov și rata de ocupare a acestora se poate explica prin munca nedeclarată („la negru”)³¹ sau prin munca în gospodărie și practicarea agriculturii de subsistență³², dar și prin ponderea ridicată a pensionarilor (19%) – în contextul în care ponderea populației în vârstă de pensionare (65 ani și peste) din totalul populației județului este de 12,67%.

²⁸ Formula de calcul utilizată este $ES = (X_{ij}/X_{it}) / (I_{mj}/I_{mt})$, unde X_{ij} = exportul produsului j la nivel județean, X_{it} = valoarea totală a exporturilor la nivel județean, I_{mj} = importul produsului j la nivel județean și I_{mt} = valoarea totală a importurilor la nivel județean. O valoare supraunitară indică un avantaj comparativ al respectivei categorii de produse.

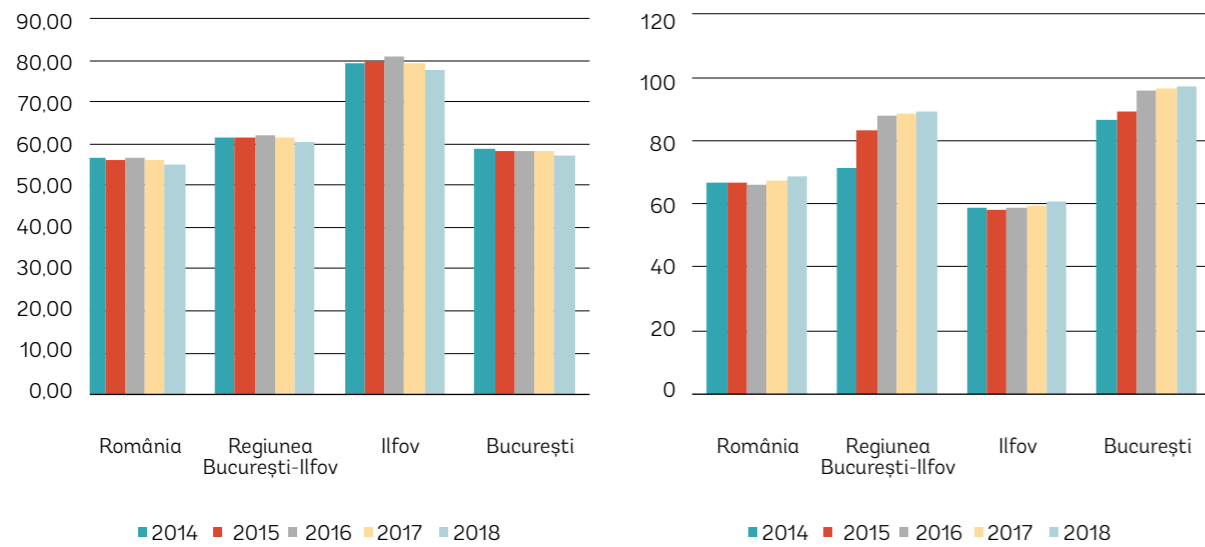
²⁹ Bașa de date INSSE TEMPO.

³⁰ Resursele de muncă reprezintă acea categorie de populație care dispune de ansamblul capacităților fizice și intelectuale care îi permit să desfășoare o muncă utilă în una din activitățile economice naționale. Resursele de muncă includ: populația în vârstă de muncă, aptă de a lucra, precum și persoanele sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate. (Sursa: INS TEMPO).

³¹ Problemă semnalată și în rapoartele de activitate ale Prefecturii Județului Ilfov și ale ITM Ilfov.

³² Conform Strategiei Orizont 2020, 30% din agricultura practică în județ poate fi considerată de subsistență.

FIGURA 51.
Resursele de muncă din județul Ilfov³³(2018)

Sursă: INS TEMPO

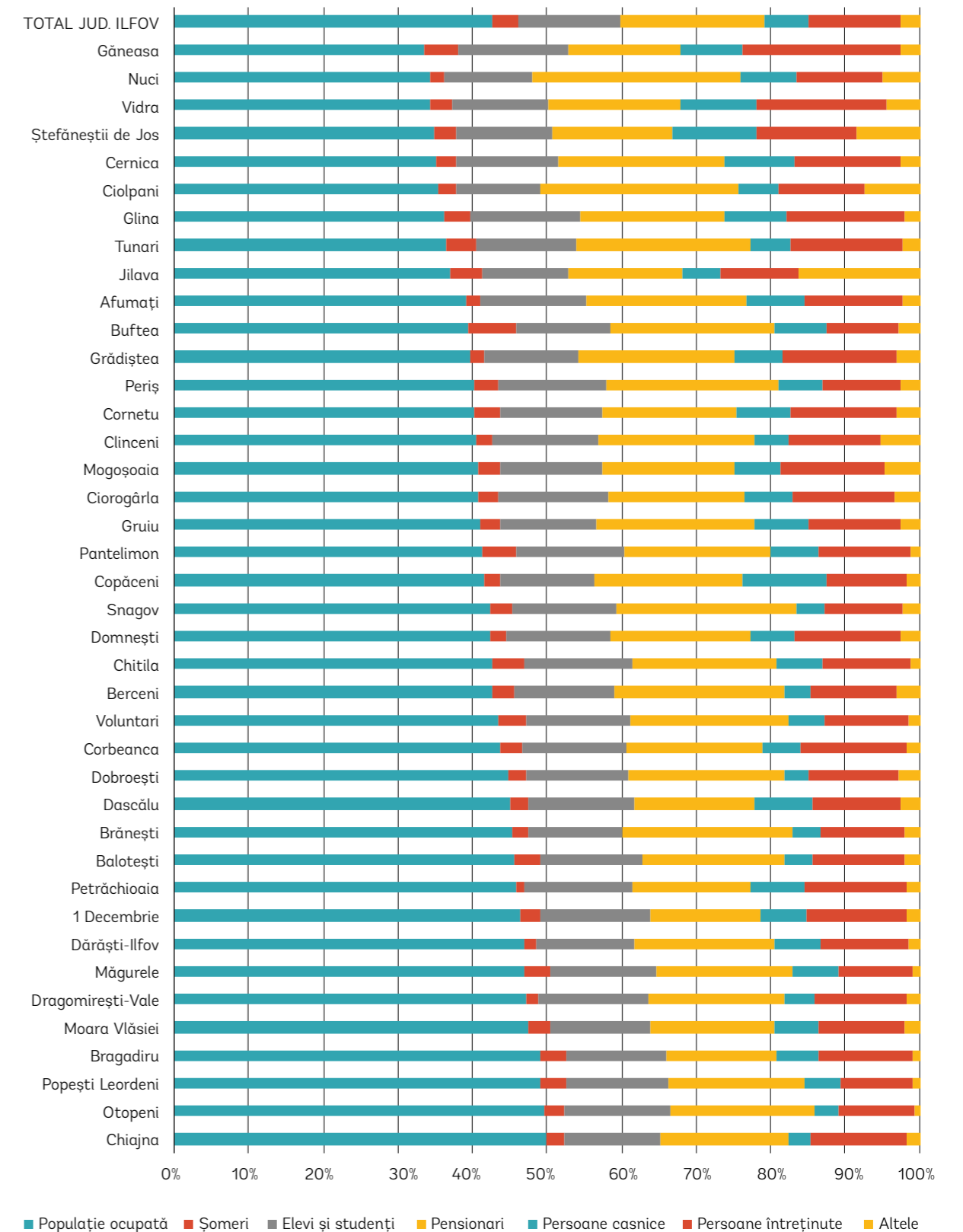
Analiza structurii ocupaționale a populației la nivel de localități, pe baza datelor de la Recensământul populației și al locuințelor (2011), indică ponderi ale populației ocupate cuprinse între 50,03% în Chiajna și 33,53% în Găneasa. Localitățile care înregistrează cele mai ridicate valori ale ratei de ocupare sunt, în mare parte, și cele unde se înregistrează cel mai mare număr de locuri de muncă – Otopeni, Popești-Leordeni, Bragadiru, Măgurele, Chiajna. Orașul Voluntari, care înregistrează cele mai ridicate valori din punctul de vedere al numărului de salariați, al numărului de întreprinderi active și al cifrei de afaceri se situează însă pe locul 16 la nivel județean în ceea ce privește rata de ocupare, cu 43,53%. Buftea este singurul oraș din județul Ilfov care înregistrează o rată de ocupare sub 40% (39,49%).

Se observă o corelare directă între valorile scăzute ale ratei de ocupare și nivelul de dezvoltare socio-economică a localităților, în special în mediul rural

Comunele care înregistrează cele mai scăzute valori ale ratei de ocupare sunt cele cu un potențial demografic scăzut, respectiv cu un număr mic al populației și populație îmbătrânită, care se confruntă cu fenomenul de marginalizare (a se vedea Capitolul 1.3) și/sau care concentrează un număr mai mic de locuri de muncă: Găneasa (33,53%), Nuci (34,31%), Vidra (34,37%). Tot în comunele Găneasa și Vidra se înregistrează și cea mai ridicată pondere a populației întreținute – 21,3%, respectiv 17,45%, în aceste localități fiind identificați și numeroși beneficiari de ajutor social sub forma venitului minim garantat. Ponderea cea mai ridicată a pensionarilor se înregistrează în comunele cu o populație îmbătrânită Nuci (27,82%), Ciolpani (26,63%), Snagov (24,09%), Periş (22,93%).

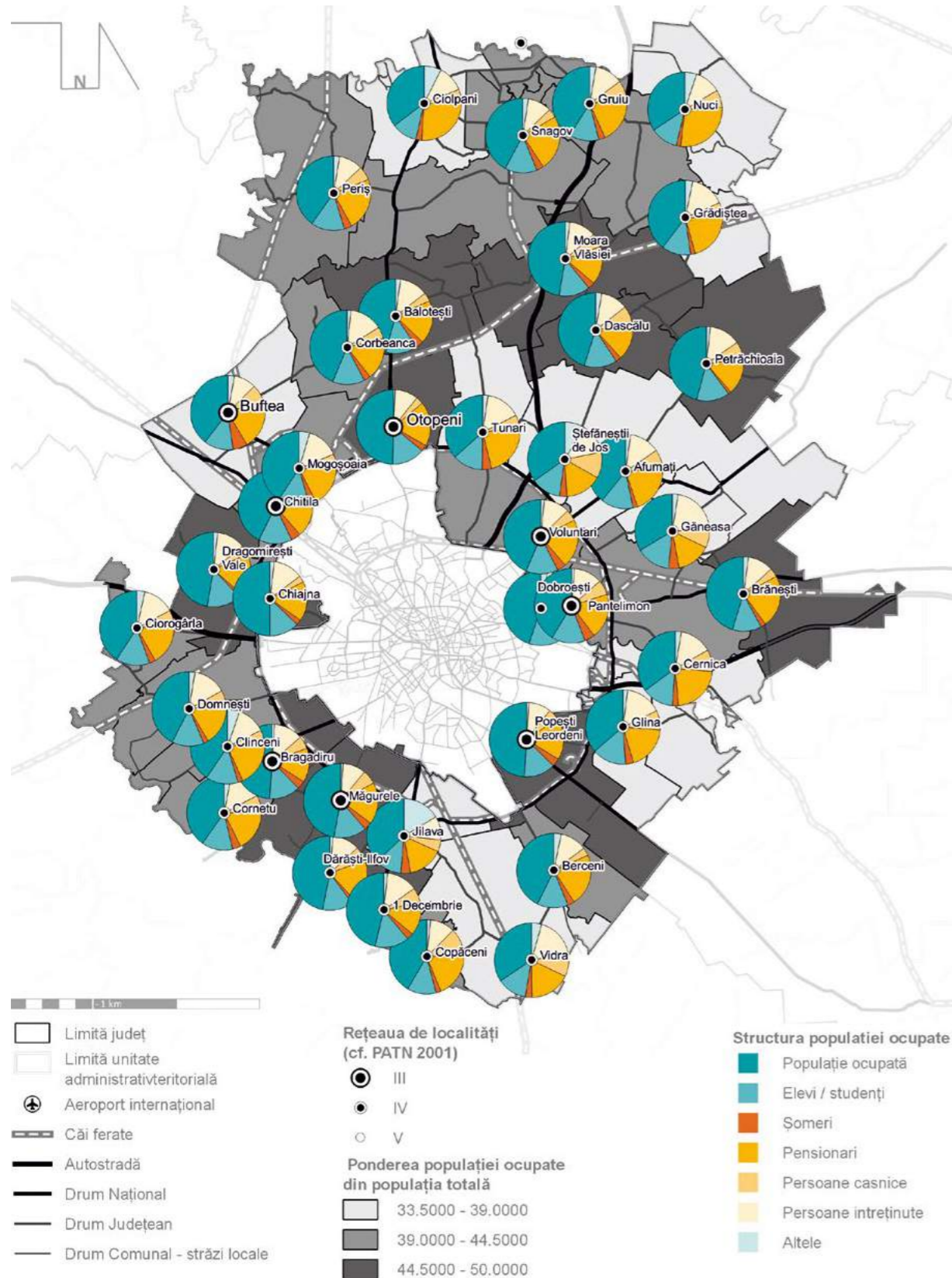
³³ Întrucât, începând cu anul 2014, resursele de muncă, precum și categoria non-salariaților care fac parte din populația ocupată civilă pentru anul respectiv au fost estimate pe baza populației rezidente la 1 ianuarie a anului calendaristic următor, datele privind resursele de muncă, populația activă civilă și populația ocupată civilă nu sunt comparabile cu anii anteriori anului 2014. Astfel, evoluția resurselor de muncă a fost analizată pentru perioada 2014-2017.

FIGURA 52.
Structura ocupațională a populației din județul Ilfov la nivel de localități componente

Sursă: Recensământul populației și al locuințelor, 2011

FIGURA 53.
Distribuția la nivel teritorial și structura populației ocupate din județul Ilfov

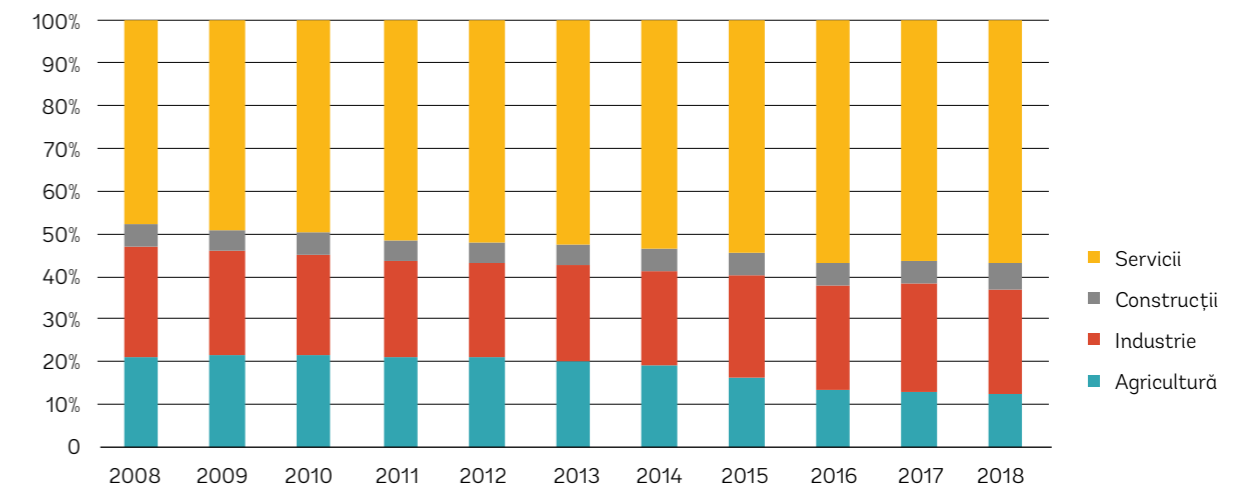

Sursă: Recensământul populației și al locuințelor, 2011

Sectorul serviciilor ocupă peste jumătate din populație și a înregistrat cea mai accelerată creștere în perioada analizată

În ceea ce privește structura populației ocupate pe principalele sectoare economice, este de remarcat că sectorul serviciilor ocupă 57,1% din populație, urmat de industrie, cu 24,5%, agricultură, cu 12,6% și construcții, cu 5,9%. În perioada analizată, numărul populației ocupate în sectorul serviciilor a crescut cu 49,3%, în timp ce agricultura este singurul sector care a înregistrat o evoluție negativă, respectiv o scădere de 25,9%. Serviciile au înregistrat cea mai semnificativă creștere, urmate de construcții (37,6%) și industrie (20,4%). Se remarcă faptul că industria și construcțiile și-au menținut o pondere relativ constantă din totalul populației ocupate, în timp ce ponderea serviciilor a crescut semnificativ, în detrimentul agriculturii, ceea ce indică tendința de reorientare a economiei spre sectorul terțiar, specifică, pe de-o parte, marilor aglomerări urbane, și, pe de altă parte, posibilă datorită populației relativ tinere și a forței de muncă calificată, sprijinită de proximitatea Bucureștiului ca centru universitar.

FIGURA 54.
Structura populației ocupate pe principalele sectoare economice (2018)

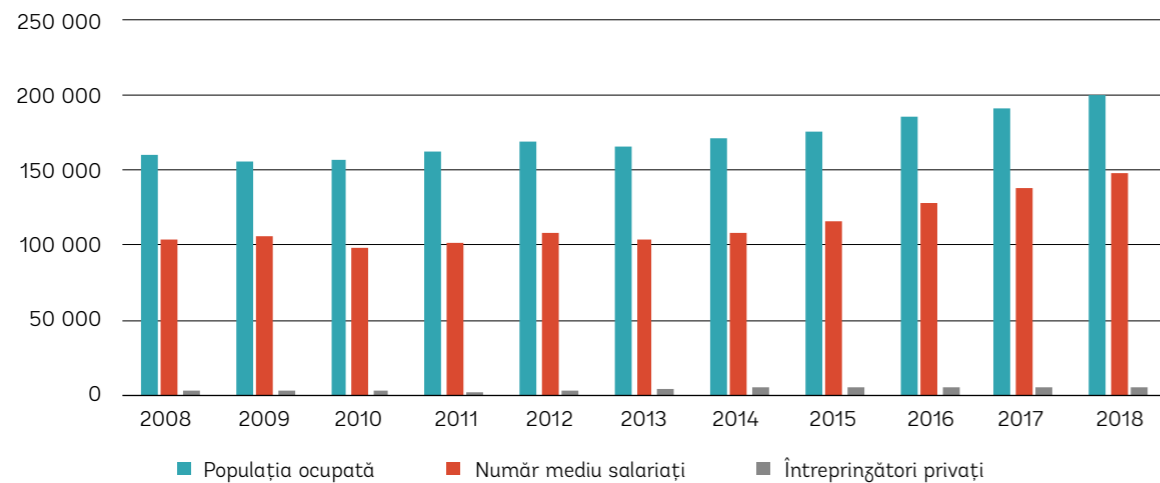

Sursă: INS TEMPO

Analiza structurii ocupării la nivel mai detaliat, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN, indică faptul că industria prelucrătoare (21,7% din populația ocupată) și comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (21,4%) reprezintă principalii angajatori din județul Ilfov, urmate de agricultură, silvicultură și pescuit (12,6%), transport și depozitare (8,1%) și construcții (5,9%). Procentul încă redus al activităților cu un nivel mai ridicat de salarizare (a se vedea Figura 58 și Tabel 15), precum Informații și comunicații, Activități profesionale, științifice și tehnice sau Intermedieri financiare (deși în creștere, după cum s-a arătat în capitolele anterioare), explică decalajul între nivelul salarial din județul Ilfov și cel din Capitală, aceasta din urmă având premisele pentru a atrage forța de muncă calificată.

În 2018, numărul mediu de salariați din județul Ilfov era de 147.506. Acesta a înregistrat o creștere relativ constantă începând cu 2010, în 2011 depășind valorile pre-criză. După cum se poate observa, în toată perioada analizată numărul salariaților este cu aproximativ 26% mai mic decât cel al populației ocupate, în timp ce ponderea întreprinzătorilor privați variază între 2 și 3% din populația ocupată, cu o creștere de aproape 1% în ultimul deceniu. Astfel, diferența constă din persoanele care activează în afara județului (de exemplu, navetiști) sau persoane cu un alt statut ocupațional (de exemplu, lucrător pe cont propriu sau în propria gospodărie).

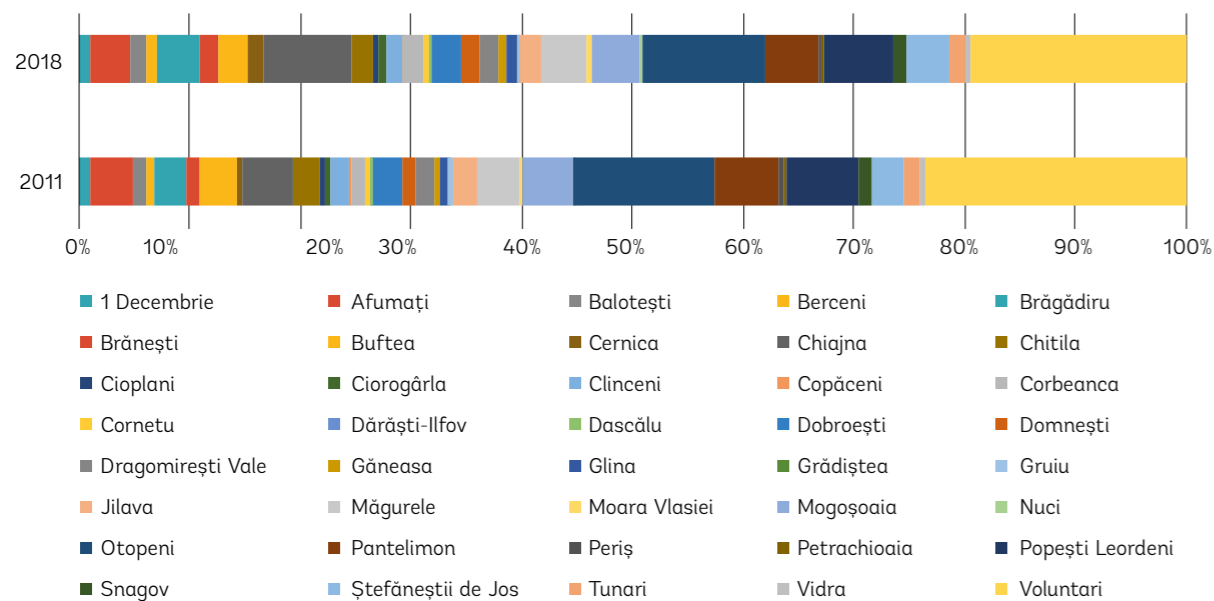
FIGURA 55.
Evoluția populației ocupate, a numărului mediu de salariați și a numărului de întreprinzători din județul Ilfov (2018)

Sursă: Baza de date INSSE TEMPO

Dinamica numărului mediu de salariați a variat de la o localitate la alta, dar a înregistrat valori pozitive în toate cazurile, cu excepția localităților Periş (-33,6%), Snagov (-9,1%), Buftea (-6,7%), și Chitila (-6,8%), unde s-a înregistrat o scădere între 2011 și 2018. Orașul Voluntari și-a consolidat poziția de principal angajator, concentrând în 2018 19,5% din totalul salariaților la nivelul județului Ilfov, față de 21,25% în 2011. Acesta este urmat de Otopeni, care, deși a înregistrat o creștere de 7,1% a numărului de salariați, concentra în 2018 numai 11,1% din salariați din județ, față de 12,92% în 2011, pe fondul creșterii generale a numărului populației și al salariaților. Cele mai semnificative creșteri ale numărului de salariați s-au înregistrat în comunele Cernica (165%), Chiajna (125%), Nuci (103%), și Moara Vlăsiei (91%), ca urmare a atragerii de noi investiții între anii 2011 și 2018.

FIGURA 56.
Distribuția numărului de salariați din județul Ilfov la nivel de localități componente (2018)

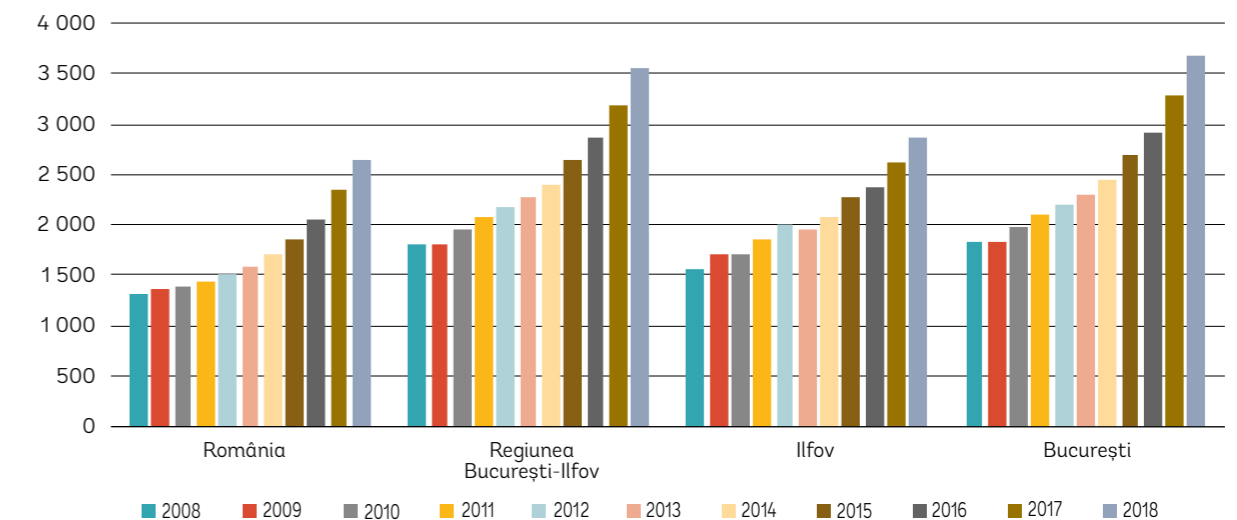

Sursă: Baza de date BORG Design (Listă Firme)

Nivelul salarial mai scăzut din județul Ilfov comparativ cu municipiul București contribuie la navetismul forței de muncă spre Capitală

În ceea ce privește câștigul salarial nominal mediu net lunar, județul Ilfov se clasa în 2018 pe locul 4 la nivel național, cu o valoare de 2.871 lei, după municipiul București (3.666), județul Cluj (3.026) și Timiș (2.922). Comparativ cu media națională de 2.642 lei în 2018, județul Ilfov înregistrează un câștig salarial nominal mediu lunar cu 8,7% mai mare, dar cu 21,69% mai redus față de cel din Capitală, ceea ce contribuie la migrația sau navetismul forței de muncă. De asemenea, analizând evoluția valorilor la nivel național, regional și în raport cu municipiul București, se observă creșterea decalajului dintre Ilfov și Capitală, din cauza unei creșteri mai lente la nivel județean. În perioada 2008-2018, câștigul salarial nominal mediu net lunar din județul Ilfov a crescut cu 84%, o creștere procentuală mai redusă decât la nivel național și regional. Dacă discrepanța față de București se perpetuează sau continuă să crească, aceasta va contribui la scăderea atractivității pieței forței de muncă din județul Ilfov, în defavoarea acestuia.

FIGURA 57.
Analiza comparativă a evoluției câștigului salarial nominal mediu net lunar (2018)

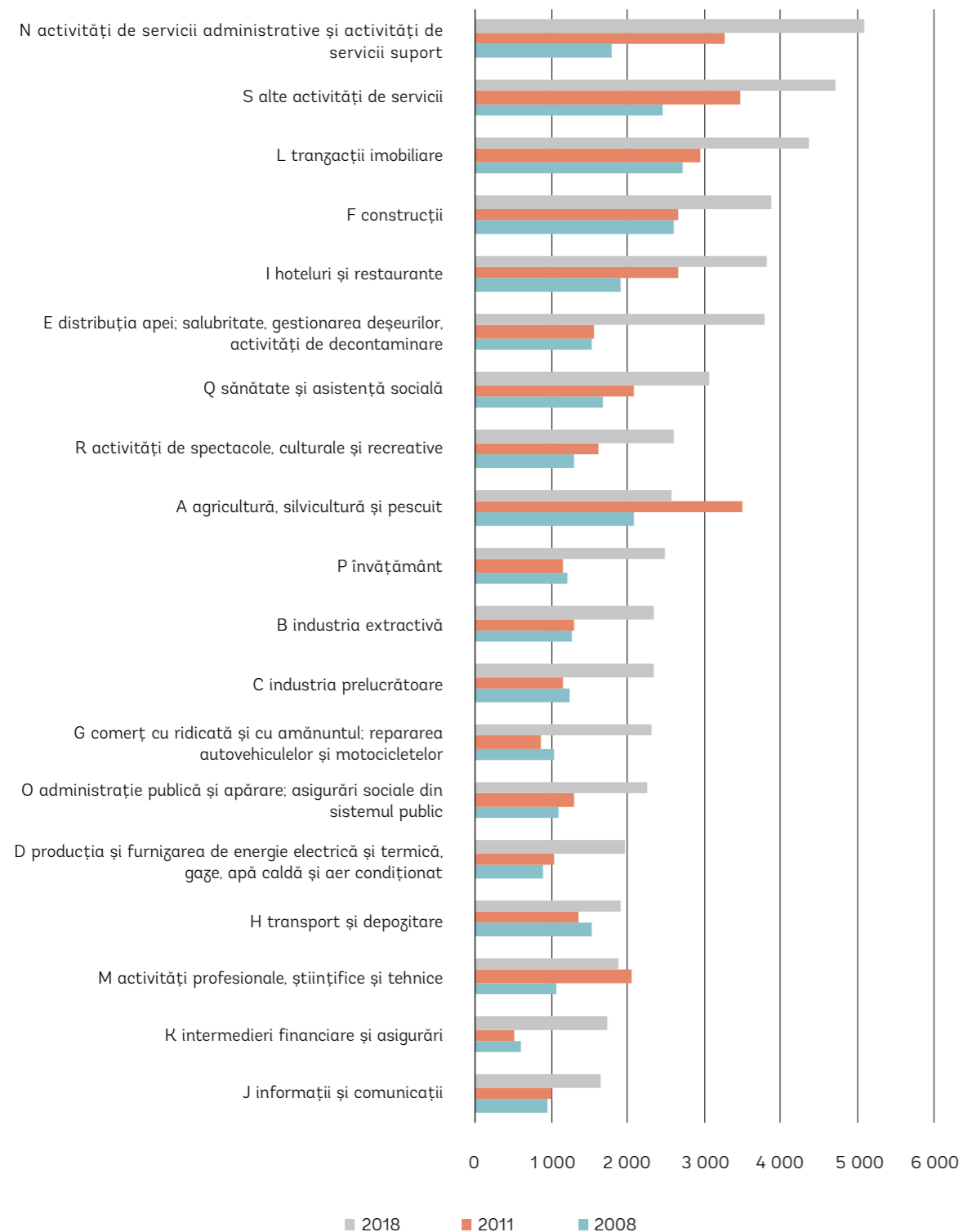
Sursă: Baza de date INSSE TEMPO

În comparație cu media națională, salariile medii nete lunare din județul Ilfov sunt superioare sau similare, excepție făcând industria extractivă, unde județul Ilfov înregistrează un câștig salarial nominal mediu net lunar cu 32,5% mai mic decât media națională, precum și unele secțiuni CAEN din industria prelucrătoare, respectiv fabricarea altor mijloace de transport (cu 55,5% mai puțin decât la nivel național), fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice (cu 33,5% sub nivelul național).

Cele mai ridicate salarii nete lunare la nivel județean se înregistrează în domeniul Informații și comunicații (salariul mediu în sectorul TIC din județul Ilfov a înregistrat o creștere de 186,5% între 2008 și 2018), urmat de Intermedieri financiare și asigurări și Activități profesionale, științifice și tehnice, toate înregistrând valori peste 4.000 lei și concentrând aproximativ 6% din populația ocupată. De asemenea, se remarcă creșterea de 146,6% a salariilor nete în Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public, ca urmare a majorării salariilor în administrația publică. Cele mai mici salarii, sub 2.000 de lei, se înregistrează în industria prelucrătoare – fabricarea articolelor de îmbrăcăminte.

FIGURA 58.

Câștigul salarial nominal mediu net lunar din județul Ilfov pe activități ale economiei naționale (secțiuni CAEN), 2018

Sursă: Bașa de date INSSE TEMPO

TABEL 15.

Câștigul salarial nominal mediu net lunar din județul Ilfov pe activități ale economiei naționale (secțiuni CAEN), 2018

Primele 10 activități (secțiuni CAEN) din județul Ilfov din punctul de vedere al nivelului salarial	% salariați	Salariu mediu	Ultimele 10 activități (secțiuni CAEN) din județul Ilfov din punctul de vedere al nivelului salarial	% salariați	Salariu mediu
19 Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țiteiului	0.00	8152	31 Fabricarea de mobilă	1.10	1913
62-63 Activități de servicii în tehnologia informației; Activități de servicii informatice	1.99	6779	F Construcții	6.03	1901
09 Activități de servicii anexe extracției	0.00	6478	L tranzacții imobiliare	0.90	1863
65 Activități de asigurări, reasigurări și ale fondurilor de pensii (cu excepția celor din sistemul public de asigurări sociale)	0.33	6025	59-60 Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală; Activități de difuzare și transmitere de programe	0.51	1802
51 Transporturi aeriene	1.62	5257	32 Alte activități industriale n.c.a.	0.57	1749
72 Cercetare-dezvoltare	1.84	5215	S Alte activități DE SERVICII	0.83	1722
64 Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii	0.68	4703	N Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	9.17	1642
12 Fabricarea produselor din tutun	0.58	4694	14 Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	1.18	1451
52 Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	4.21	4321	30 Fabricarea altor mijloace de transport	0.00	1423
06 Extracția petrolului brut și a gazelor naturale	0.03	4196	50 Transporturi pe apă	0.00	1154

Sursă: Bașa de date INSSE TEMPO

40% din populația ocupată din județul Ilfov lucra în 2018 în domeniul în care salariul mediu net depășea salariul mediu net la nivel național

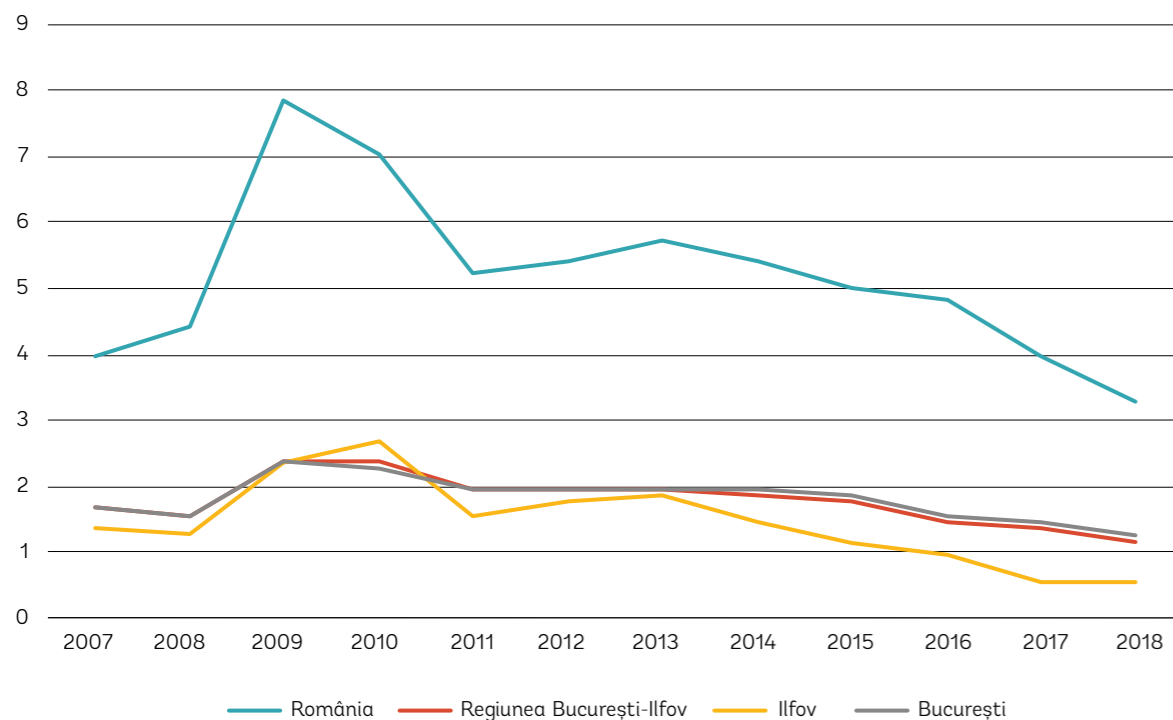
Comparativ cu salariul mediu net în economie, ce înregistra o valoare de 2.871 lei în 2018, se observă că aproximativ 40% din populația ocupată din județul Ilfov lucra în 2018 în domeniul în care câștigul salarial nominal mediu net lunar depășea această valoare. Pe de altă parte, industria prelucrătoare, ce înregistra în 2018 o valoare a câștigului salarial nominal mediu net lunar apropiată salariului net mediu, respectiv 2.608 lei, concentra 21,7% din populația ocupată.

Astfel, o mișcă importantă pentru economia județeană constă în susținerea dezvoltării serviciilor intensive în cunoaștere și a industriei cu tehnologie înaltă sau mediu-înaltă, care sunt deja în creștere și pot atrage după ele creșterea nivelului salarial la nivel județean. Totodată, susținerea consolidării și dezvoltării unor ramuri ale industriei prelucrătoare relevante la nivel județean poate contribui la asigurarea unui nivel de salarizare adecvat.

75% din șomerii din județul Ilfov sunt șomeri pe termen lung și se observă ponderi ridicate ale șomerilor greu și foarte greu ocupabili în toate categoriile de vârstă

Rata șomajului din județul Ilfov (0,39% în ianuarie 2020) este cea mai scăzută la nivel național și a înregistrat o tendință descendentă începând cu 2010. Aceasta poate indica un potențial deficit de forță de muncă și o capacitate limitată de a răspunde nevoilor angajatorilor – atât a celor actuali, cât a celor noi, în cazul atragerii de noi investiții. 70,6% dintre șomeri sunt concentrați în mediul rural, iar 29,4% în mediul urban. Numărul șomerilor indemnizați reprezenta aproximativ 40% din totalul șomerilor, restul de 60% fiind cel mai probabil șomeri pe termen lung. Totodată, se observă o diferență între rata șomajului feminin, de 0,52% și cea a șomajului masculin, de 0,28%, iar aproximativ 69% dintre șomerii în căutarea unui loc de muncă sunt femei.

FIGURA 59.
Analiza comparativă a evoluției numărului de șomeri

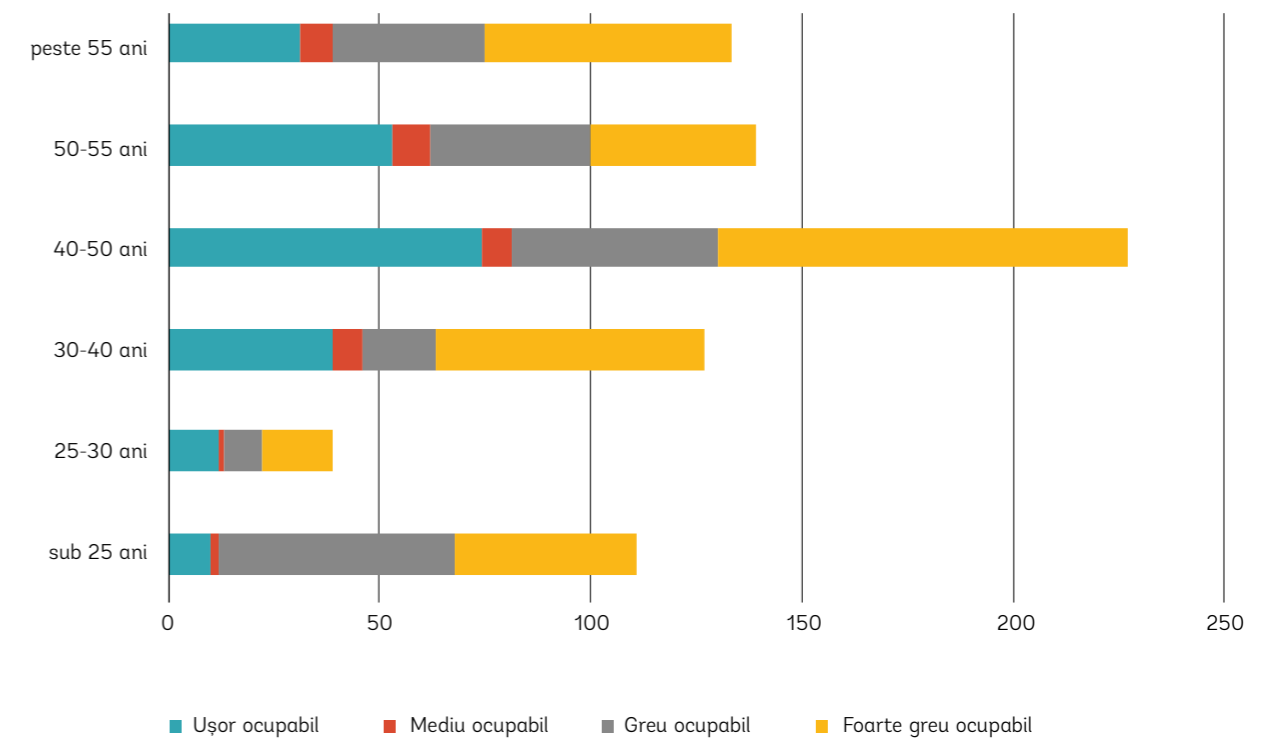

Sursă: Bașa de date INSSE TEMPO

Dintre șomerii indemnizați, aflați în căutarea unui loc de muncă în 2020, cea mai mare parte au absolvit studiile liceale și postliceale (35,9%), urmați de absolvenții de învățământ gimnazial (26,6%), absolvenții de învățământ profesional/ arte și meserii (15,4%) și absolvenții de învățământ universitar (12,8%).

În ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă, 29,3% din șomerii înregistrați în evidențele AJOFM în ianuarie 2020 au vârsta cuprinsă între 40 și 50 de ani, urmați de grupa 50-55 ani cu 17,9%, peste 55 de ani cu 17,1%, 30-40 ani cu 16,4%, sub 25 de ani cu 14,3% și 25-30 ani – 5%. Conform evidenței AJOFM, aproape 90% dintre șomerii sub 25 ani sunt greu și foarte greu ocupabili, în aceeași situație aflându-se și 70,6% dintre șomerii peste 55 de ani. Cea mai favorabilă situație este cea a șomerilor din grupa 50-55 ani, dintre care 55,4% sunt greu și foarte greu ocupabili, iar 38,1% sunt ușor ocupabili.

FIGURA 60.
Ocupabilitatea șomerilor din județul Ilfov pe grupe de vârstă

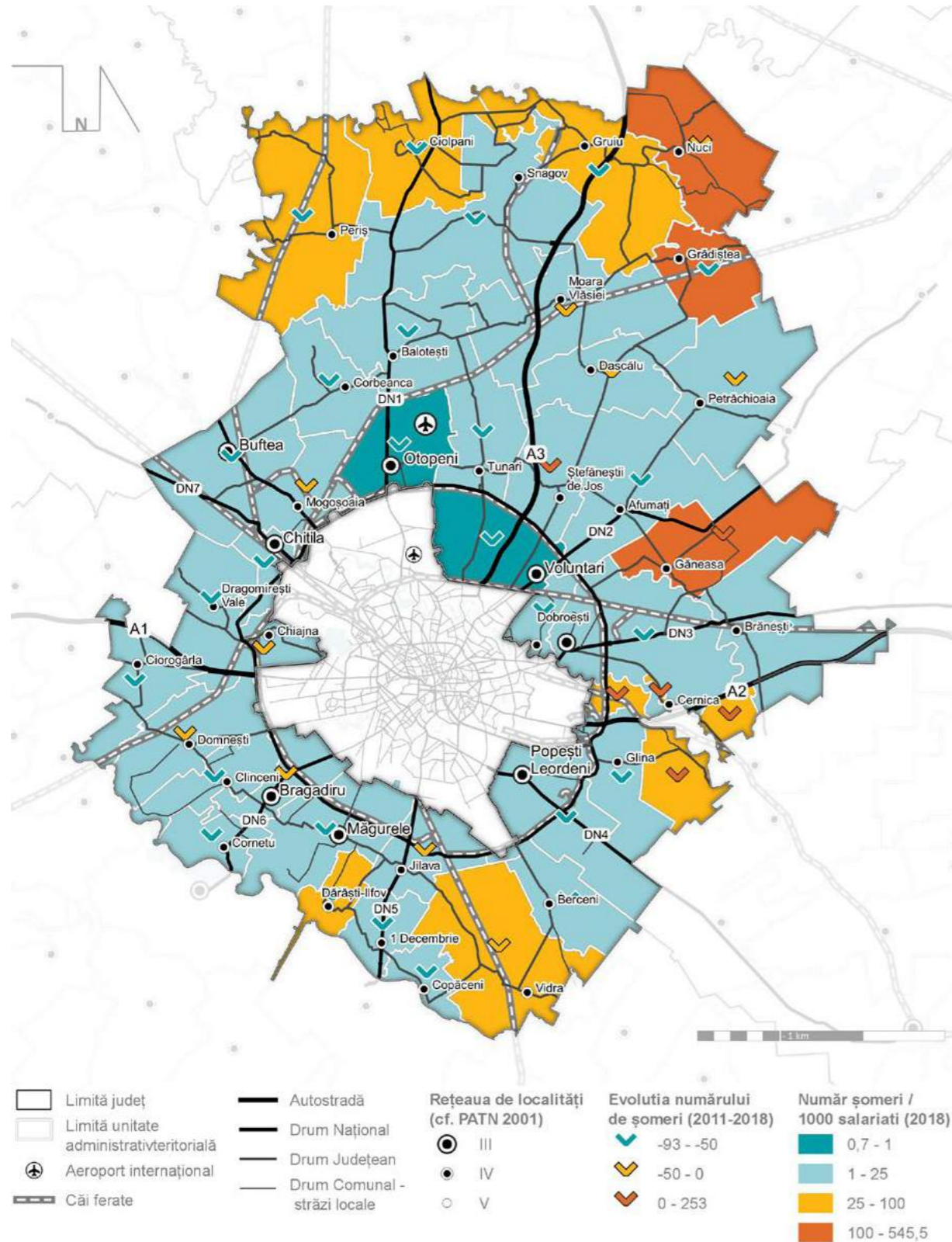

Sursă: Situația șomajului la 31 ianuarie 2020, ANOFM

Șomerii din județul Ilfov sunt concentrați în mediul rural (71%), iar cea mai ridicată pondere a șomerilor din populația activă s-a înregistrat în comunele periferice din nordul județului

Analiza distribuției șomerilor la nivel teritorial (raportat la 100 de locuitori) indică cea mai mare pondere a acestora din populația activă în comunele periferice din nordul județului, care se confruntă cu îmbătrânire demografică și/sau marginalizare socio-economică (Nuci, Grădiștea, Gruiu, Ciolpani, Periș), dar și în est (Găneasa). Cele mai scăzute ponderi ale șomerilor se înregistrează în prima coroană de localități din jurul municipiului București. Ca pondere din populația totală, cea mai mare pondere a șomerilor se înregistrează în localitățile Găneasa, Mogoșoaia, Cernica, Vidra, Ștefănești de Jos, Nuci.

FIGURA 61.
Distribuția la nivel teritorial a șomerilor din județul Ilfov

2.5. Cercetare, dezvoltare, inovare

Județul Ilfov reprezintă un pol de competitivitate națională în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare (CDI), clasându-se pe locul al doilea la nivel național, după Capitală

Județul Ilfov reprezintă un pol de competitivitate națională în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare (CDI), datorită concentrării unui număr mare de institute de cercetare în vecinătatea municipiului București, precum și a unui număr ridicat de salariați în domeniu, ceea ce îl clasează pe locul al doilea la nivel național, după Capitală. Un rol important în poziționarea județului Ilfov ca pol de competitivitate națională în domeniul CDI este reprezentat de localizarea unui număr important de institute de cercetare în vecinătatea municipiului București, în UAT-uri aparținând județului Ilfov, cel mai important exemplu în acest sens fiind Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară "Horia Hulubei", care se estimează că va deveni cel mai important centru de cercetare în domeniu din Europa Centrală și de Est.

TABEL 16.
Clasamentul național (județe și municipiul București) din punctul de vedere al întreprinderilor active în CDI

TOP NR. ÎNȚREPRINDERI ACTIVE		TOP NR. SALARIAȚI		TOP CA	
județ	nr. întreprinderi	județ	nr. salariați	județ	CA
București	496	București	5 397	București	1 045 025 115
Cluj	104	Ilfov	3 393	Ilfov	465 072 944
Ilfov	74	Argeș	868	Argeș	87 425 783
Iași	52	Cluj	511	Cluj	67 627 963
Timiș	46	Timiș	393	Timiș	63 161 680
Brașov	43	Călărași	302	Vâlcea	60 543 591

Sursă: Baza de date INSSE eDemos

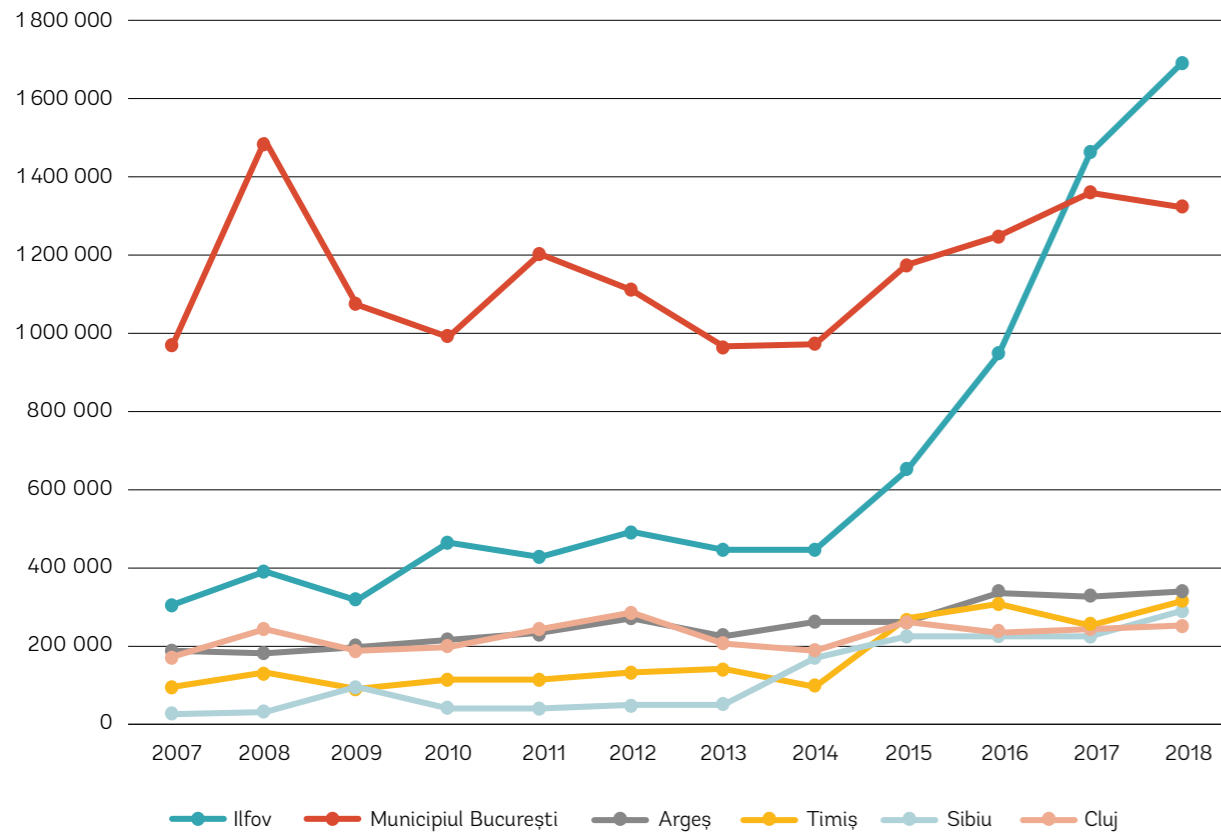
Regiunea București-Ilfov concentrează aproximativ 55% din personalul organizațiilor de CDI din țară. Este de menționat că, în 2018, municipiul București a înregistrat o scădere a numărului salariaților din CDI (-9%) față de anul 2017, ce a fost însă compensată de o creștere de 16,06% la nivelul județului Ilfov³⁴.

În ceea ce privește cheltuielile din activitatea de CDI, se remarcă o creștere accentuată în județul Ilfov începând cu 2014, acesta ajungând să surclaseze municipiul București în 2017 și 2018.

³⁴ Prelucrare proprie a datelor disponibile pe Tempo Online, salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare - echivalent normă întreagă.

FIGURA 62.

Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare – prețuri curente, top național la nivelul județelor și municipiului București

Sursă: Bașa de date INSSE TEMPO

Județul Ilfov, alături de București, Cluj și Iași, prezintă cel mai ridicat potențial de inovare din România

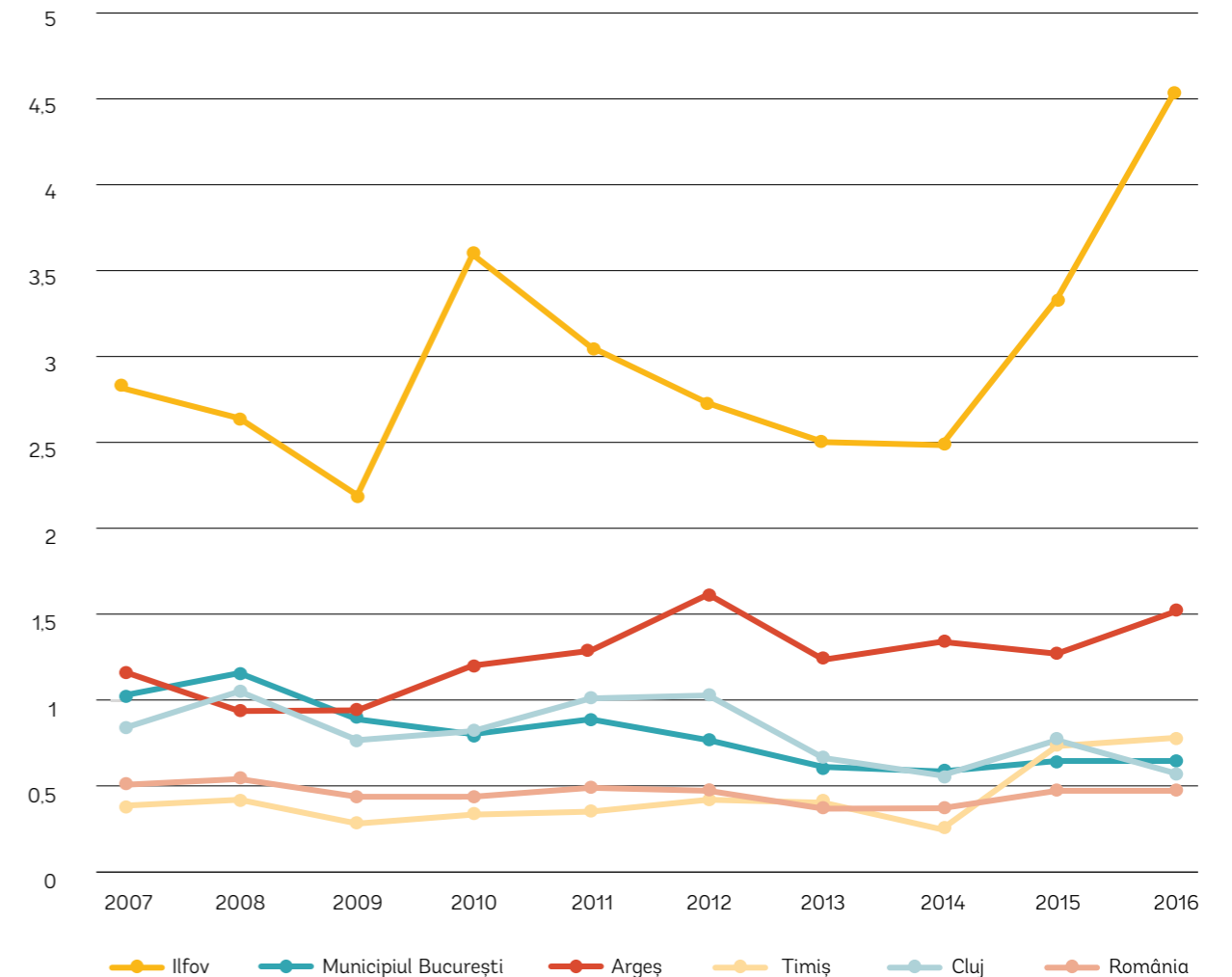
Cheltuielile în CDI înregistrau o pondere de 4,54% din PIB la nivel județean în 2016 (ultimele date disponibile), fiind cea mai ridicată valoare la nivel național, în condițiile în care media națională era 0,48%. Se remarcă diferența mare între județul Ilfov, municipiul București și celelalte județe din topul național, Ilfovul surclasându-le atât din punctul de vedere al valorii absolute a indicatorului, cât și din punctul de vedere al creșterii în perioada analizată.

Totodată, conform analizei Patronatului Investitorilor Autohtoni,³⁵ pe baza raportului dintre numărul de contracte de muncă în sectorul CDI și numărul total de contracte de muncă (la 1.000 de contracte), județul Ilfov, alături de București, Cluj și Iași, prezintă cel mai ridicat potențial de inovare din România.

³⁵ Patronatul Investitorilor Autohtoni PIAROM. Studiu privind dinamica pieței muncii la nivelul principalelor industrii angajatoare din România în perioada 2016-2017.

FIGURA 63.

Pondere procentului din PIB corespunzător cheltuielilor legate de CDI

Sursă: Bașa de date INSSE TEMPO

În ceea ce privește protejarea drepturilor de proprietate intelectuală, statisticile Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM) prezintă următoarea situație și poziționare la nivel național a județului Ilfov la nivelul anului 2016:

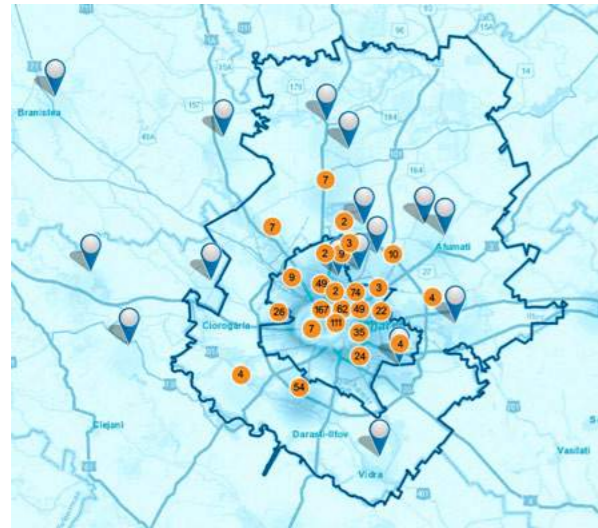
Cereri de brevet de invenție: județul Ilfov ocupă poziția a patra (57 de cereri) la nivel național, după București (306), Buzău (185) și Iași (59)

Cereri de înregistrare de marcă: județul Ilfov ocupă poziția a doua (599 de cereri) la nivel național, după București (3,705)

Cereri de înregistrare desene și modele: județul Ilfov ocupă poziția a doua (26 de cereri) la nivel național, după București (69)

Brevete de invenție: județul Ilfov ocupă poziția a doua (26 de cereri), după București (140); pentru Iași s-au eliberat, de asemenea, 26 de brevete

FIGURA 64.
Infrastructurile de CDI ce oferă servicii de cercetare și tehnologice în județul Ilfov

Sursa: Platforma ERRIS (Engage in the Romanian Research Infrastructure System), UEFISCDI

Regiunea București-Ilfov înregistrează cea mai mare concentrare și diversitate de organizații ce desfășoară activități de cercetare-dezvoltare-inovare din țară.

Pe teritoriul județului Ilfov se remarcă prezența mai multor tipuri de organizații ce desfășoară activități de CDI: institute de cercetare-dezvoltare, centre de cercetare, întreprinderi, centre de transfer tehnologic, parcuri științifice. Acestea sunt completate de infrastructurile și serviciile de sprijin pentru afaceri – incubatoare, parcuri industriale și o serie de clustere în domenii relevante, la care întreprinderile din județ pot adera.

Activitățile de cercetare desfășurate în județul Ilfov vizează domenii variate, de la fizică și inginerie nucleară la optoelectronică, microelectronică, agricultură, biologie, nutriție animală, silvicultură, geriatrie, gerontologie etc. În ceea ce privește distribuția teritorială a unităților de cercetare, se observă că majoritatea sunt localizate în cadrul primei coroane de localități din jurul Capitalei.

Orașele Măgurele, Voluntari și Otopeni concentrează cele mai numeroase entități de CDI din județ

TABEL 17.
Infrastructurile de cercetare ce oferă servicii de cercetare și tehnologice în județul Ilfov

Organizația / Instituția	TIP INFRASTRUCTURA CDI	LOCALITATE
Pioneer Hi-Bred Romania SRL	Centru de cercetare în cadrul întreprinderii	Afumați
Institutul Național De Cercetare-Dezvoltare Pentru Biologie Și Nutriție Animală - IBNA Balotești	Institut național de cercetare-dezvoltare	Balotești
Institutul De Cercetare Dezvoltare Pentru Creșterea Bovinelor Balotești	Institut național de cercetare-dezvoltare	Balotești
Institutul Teologic Adventist (Laborator Lingvistic Și Teologic)	Institut de cercetare	Cernica
Profisan Group SRL	Cercetare în cadrul întreprinderii, unite de cercetare	Chiajna
Cogito Solutions SRL	Cercetare în cadrul întreprinderii	Chiajna
Ministerul Apărării Naționale Prin Agenția De Cercetare Pentru Tehnică Și Tehnologii Militare (ACTTM)	Centre de testare, evaluare și cercetare științifică	Clinceni
Institutul Național De Cercetare - Dezvoltare Pentru Fizică Și Inginerie Nucleară "Horia Hulubei" - IFIN - HH	Institut național de cercetare-dezvoltare; centru de transfer tehnologic fără personalitate juridică	Măgurele

Organizația / Instituția	TIP INFRASTRUCTURA CDI	LOCALITATE
Institutul Național De Cercetare-Dezvoltare Pentru Optoelectronică - INOE 2000 INCD	Institut național de cercetare-dezvoltare	Măgurele
Institutul Național De Cercetare Dezvoltare Pentru Fizica Laserilor, Plasmei Și Radiației - INFLPR RA	Institut național de cercetare-dezvoltare; centru de transfer tehnologic, inovare și marketing (CTTIM – INFLPR), centrul de transfer tehnologic TTIPMDISS	Măgurele
Institutul Național De Cercetare-Dezvoltare Pentru Fizica Pământului - INCDFP RA	Institut național de cercetare-dezvoltare	Măgurele
Institutul Național De Cercetare - Dezvoltare Pentru Fizica Materialelor București - INCDFM RA	Institut național de cercetare-dezvoltare	Măgurele
Institutul De Științe Spațiale - Filiala INFLPR	Institut național de cercetare-dezvoltare, filială; compartimentul de transfer tehnologic și managementul proprietății intelectuale	Măgurele
Optoelectronica - 2001 SA	Cercetare în cadrul întreprinderii, centru de transfer tehnologic	Măgurele
Nanoline Optics SRL	Cercetare în cadrul întreprinderii	Măgurele
Regia Autonomă Tehnologii Pentru Energia Nucleară - Raten Pitești Sucursala Centrul De Inginerie Tehnologică Obiective Nucleare București Măgurele Citon	Cercetare în cadrul întreprinderii	Măgurele
Institutul De Fizica Atomică	Institut național de cercetare-dezvoltare	Măgurele
Institutul Național De Cercetare-Dezvoltare Pentru Metale Și Resurse Radioactive - ICPMRR București (Direcția Științifică Măgurele)	Institut național de cercetare-dezvoltare	Măgurele
Electro Optic Components SRL	Cercetare în cadrul întreprinderii (unitate de cercetare-dezvoltare)	Măgurele
Ochet Dent SRL	Cercetare în cadrul întreprinderii (unitate de cercetare)	Mogoșoaia
Institutul Național de Geriatrie și Gerontologie „Ana Aslan”	Institut național de cercetare-dezvoltare	Otopeni
Biotechnos SA	Cercetare în cadrul întreprinderii (departament de cercetare-dezvoltare)	Otopeni
Mira Telecom S.A., Mira Technologies Group SRL	Cercetare în cadrul întreprinderii (departament de cercetare-dezvoltare)	Otopeni
Asociația Centrul Est European Pentru Cercetare Aplicativă Integrată - CEECAI	Cercetare în cadrul întreprinderii - centrul est european de cercetare aplicativă integrată	Otopeni
Institutul Național De Cercetare - Dezvoltare Pentru Metale Neferoase Și Rare - IMNR	Institut național de cercetare-dezvoltare; centru de transfer tehnologic pentru materiale avansate – CTT AVANMAT	Pantelimon
SC Quatro Procom SRL	Cercetare în cadrul întreprinderii	Pantelimon
Simtech International SRL	Cercetare în cadrul întreprinderii	Popești-leordeni
Cromatec Plus SRL	Centru de cercetare pentru analiză instrumentală	Snagov

Organizația / Instituția	TIP INFRASTRUCTURA CDI	LOCALITATE
Afr Fert - Protect Plant SRL		Ștefăneștii de jos
Alseca Engineering SA		Tunari
Institutul De Cercetare - Dezvoltare Pentru Legumicultură Și Floricultură Vidra	Institut național de cercetare-dezvoltare	Vidra
Uttis SRL	Cercetare în cadrul întreprinderii	Vidra
Institutul Național De Cercetare-Dezvoltare În Silvicultură "Marin Drăcea"	Institut național de cercetare-dezvoltare	Voluntari
Institutul Național De Cercetare- Dezvoltare Pentru Microtehnologie - IMT București INCD	Institut național de cercetare-dezvoltare	Voluntari
Romvac Company SA	Cercetare în cadrul întreprinderii	Voluntari
Renault Technologie Roumanie SRL	Cercetare în cadrul întreprinderii	Voluntari
Rom-Quartz SA	Cercetare în cadrul întreprinderii; parte a parcului științific și tehnologic MINATECH-RO	Voluntari
SC Microelectronica SA	Cercetare în cadrul întreprinderii, incubator tehnologic și de afaceri ITA microelectronica - INTESA	Voluntari

Sursă: Platforma ERRIS (Engage in the Romanian Research Infrastructure System), UEFISCDI, cu adăugiri

Măgurele reprezintă cel mai important pol de cercetare fundamentală în fizică la nivel național

Din punctul de vedere al concentrării tematice, Măgurele reprezintă polul cel mai clar profilat, acesta reprezentând, datorită concentrării de institute naționale de cercetare-dezvoltare, alături de Facultatea de Fizică a Universității București, cel mai important pol de cercetare fundamentală în fizică la nivel național. Voluntari și Otopeni, următoarele localități din punctul de vedere al numărului organizațiilor cu activități de CDI, nu prezintă o concentrare tematică clară; Balotești se remarcă prin activitățile de CDI în domeniul agricol.

Dezvoltarea parcului științific din Măgurele și a proiectelor conexe privind infrastructura de afaceri va contribui la consolidarea poziției județului Ilfov la nivel regional, național și internațional

Platforma de cercetare din orașul Măgurele creează premisele dezvoltării unui parc științific de ultimă generație, care să faciliteze dialogul dintre cercetare-dezvoltare și lumea academică, pe de o parte, și sectorul antreprenorial și de afaceri, de cealaltă parte. Parcul științific, în curs de realizare, va contribui la dezvoltarea antreprenorialului inovator la nivel regional și național, prin crearea de legături între industrie și cercetare și prin asigurarea cadrului necesar dialogului permanent între cele două. Obiectivele proiectului Parcului Științific Măgurele se referă la atragerea și susținerea talentelor cu scopul de a schimba tendința exodului de inteligență din România, de a contribui la modernizarea și transformarea profilului urban al orașului Măgurele și al regiunii București-Ilfov și de a sprijini comercializarea rezultatelor de cercetare și dezvoltare și

ale sistemelor de spin-off din cadrul universităților și institutelor de cercetare, inclusiv participarea la crearea culturii relevante în acest domeniu. Orașul Măgurele este cu atât mai important cu cât, pe lângă realizarea acestui parc științific, aici se dezvoltă proiectul pentru laserul ELI-NP, cea mai avansată infrastructură de cercetare din lume (alcătuită din doi laseri cu pulsuri ultrascurte de 10PW) și cel mai strălucitor fascicul reglabil de rașe gama. ELI-NP a fost selectat de cel mai important comitet științific din domeniul Fizicii Nucleare din Europa (NuPECC) în Planul pe Termen Lung al Fizicii Nucleare din Europa ca infrastructură majoră.

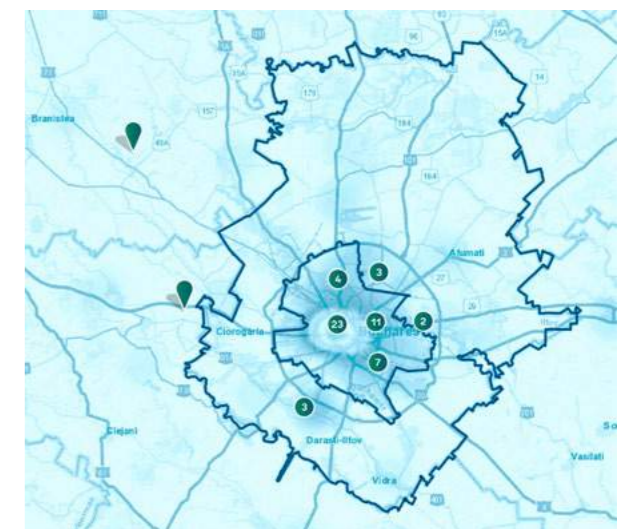
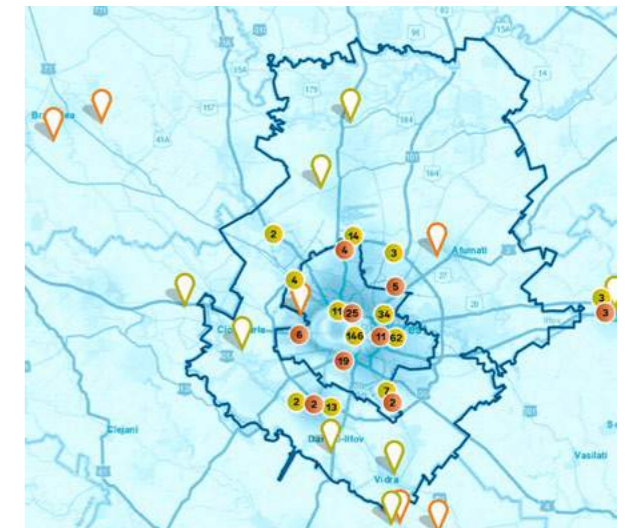
Consiliul Județean Ilfov a identificat locația pentru dezvoltarea parcului, iar studiile de fezabilitate pentru amenajarea sitului și pentru racordarea la utilități și infrastructură au fost finalizate, în prezent fiind în curs de desfășurare elaborarea proiectului tehnic. Totodată, au fost elaborate pagina web și materiale de promovare, disponibile online (www.magurelesciencepark.ro).

De asemenea, strategia Orizont 2020 propunea două proiecte nerealizate până în prezent, a căror implementare este direct condiționată de dezvoltarea Parcului Științific Măgurele, care se recomandă să fie preluate / continuate în următoarea perioadă de programare: Proiectul E1.121 - Dezvoltarea unui parc industrial și Proiectul E1.124 - Dezvoltarea Centrului expozițional și de afaceri al județului Ilfov. Dincolo de contribuția la dezvoltarea zonei Măgurele, ambele proiecte vor contribui la echilibrarea dezvoltării între nordul și sudul județului Ilfov și municipiului București, completând totodată paleta infrastructurilor de afaceri și CDI la nivel județean.

Municipiul București polarizează actorii din mediul privat activi în domeniul inovării, organizațiile cu rol de suport pentru antreprenorat și inovare și evenimentele de afaceri și CDI

În ceea ce privește actorii din mediul privat activi în domeniul inovării și organizațiile cu rol de suport pentru antreprenorat și inovare, Harta actorilor de inovare³⁶ indică concentrarea acestora preponderent în municipiul București, în defavoarea județului Ilfov.

FIGURA 65. Actorii din mediul privat, activi în domeniul inovării (1) și organizații cu rol de suport pentru antreprenorat și inovare (2)

Sursa: Platforma ERRIS (Engage in the Romanian Research Infrastructure System), UEFISCDI

³⁶ UEFISCDI 2018, parte a proiectului „Dezvoltarea capacității administrative a MCI de implementare a unor acțiuni stabilite în Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Inovare 2014-2020”, cod SIPOCA 27.

Se poate observa că, la nivel județean, întreprinderile active în CDI se concentrează preponderent în orașele Măgurele, Otopeni și Voluntari. Organizațiile cu rol de suport pentru antreprenoriat și inovare (hub-uri, acceleratoare, incubatoare, clustere, parcuri industriale, centre de transfer tehnologic) sunt slab reprezentate în județul Ilfov, cu numai 7 unități – 3 în orașul Măgurele (2 CTT-uri³⁷ și Măgurele High Tech Cluster), 3 în Voluntari (Parcul Științific și Tehnologic Minatech, Romanian Aerospace Cluster Bucharest, CTT Băneasa) și CTT AVANMAT în Pantelimon.

Consiliul Județean Ilfov este un actor activ în sprijinirea mediului de afaceri și a antreprenoriatului în Regiunea București-Ilfov

Pentru a sprijini dezvoltarea afacerilor din județ, Consiliul Județean Ilfov a fondat incubatorul de afaceri Ilfov Business Hub, cu sediul în orașul Otopeni și un punct de lucru în municipiul București. Pe lângă sprijinul logistic pe care îl va acorda startup-urilor, incubatorul va asigura accesul antreprenorilor la mediul academic și de cercetare din Regiunea București-Ilfov, în mod special în contextul dezvoltării Măgurele Science Park, prin facilitarea activităților de networking, a transferului de cunoștințe și prin acordarea de sprijin în dezvoltarea de parteneriate. Incubatorul este operațional începând cu 2019 și reprezintă o continuare a acțiunilor inițiate de Consiliul Județean Ilfov pentru sprijinirea mediului de afaceri și a antreprenoriatului în Regiunea București-Ilfov, precum: înființarea parcului științific și tehnologic Măgurele Science Park, finanțarea a 40 de planuri de afaceri prin proiectul POSDRU „Antreprenoriatul – șansa unui viitor mai bun pentru tineri”, înființarea a 9 întreprinderi de economie socială în județul Ilfov, finanțate prin proiectele POSDRU „SOCEC.NET – rețeaua economiei responsabile” și „Întreprinderi sociale responsabile”, înființarea a patru Grupuri de Acțiune Locală (GAL), susținute prin intermediul Programului Național de Dezvoltare Rurală și care au finanțat investiții IMM.

Deși, la data elaborării analizei, în județul Ilfov nu existau parcuri industriale cu titlu acordat prin Ordin al Ministrului și Hotărâre a Guvernului, trebuie menționat că, la nivelul municipiului București, există 3 astfel de infrastructuri, care pot sprijini întreprinderile din regiune:

- Parcul industrial Metav (constituit conform O.G. nr. 65/2001), în zona de nord a Capitalei, fiind conceput atât pentru firme mari ce au nevoie de spații largi de depozitare și producție, cât și pentru întreprinderi mici și mijlocii. Societatea de administrare Metav SA este membră a Asociației Parcurilor Industriale, Tehnologice, Științifice și a Incubatoarelor din România (APITSIAR) din anul 2006 și dispune de o suprafață de 188.699,41 mp, din care parcul industrial se întinde pe o suprafață de 165.760 mp;
- Parcul industrial Sema (constituit conform O.G. nr. 65/2001), situat în zona de vest a municipiului București, asigură toate facilitățile necesare organizării și desfășurării activităților de tip comercial, logistic sau de producție;
- Parcul industrial FAUR (constituit confirm art.23 alin.2 din O.U.G. nr.115/2003) este localizat în zona de est a Capitalei, deținând o serie de spații de depozitare și producție ce pot găzdui o gamă variată de activități din domeniul industrial și logistic.

În afară de acestea, în județ pot fi identificate o serie de investiții private în platforme logistice, spații industriale și de depozitare, concentrate în lungul A1, în comuna Ștefănești etc.

În ceea ce privește evenimentele de afaceri și în special evenimente pe teme legate de cercetare, dezvoltare, inovare și antreprenoriat inovativ³⁸, se observă concentrarea acestora în municipiul

București, în zonele Romexpo – zona tradițională pentru târguri și expoziții, zona Barbu Văcărescu – Fabrica de Glucoză (Hotel Caro), Universitatea Politehnică, zona centrală și hoteluri și săli de evenimente cu capacitate mare (de exemplu, cinema) pentru evenimente punctuale. Din județul Ilfov, numai în localitatea Mogoșoaia și în zona Pipera (Voluntari) au fost identificate în 2018 evenimente axate cu teme legate de CDI³⁹.

2.6. Inițiativa Laser Valley

Între anii 2017 și 2018, Pilonul *Extreme Light Infrastructure – Nuclear Physics (ELI-NP)*⁴⁰ al infrastructurii paneuropene *Extreme Light Infrastructure (ELI)*, a devenit subiectul unui proiect de cercetare economică, tehnologică și teritorială, publicat în anul 2018 în forma unui raport.⁴¹ Luând în considerare impactul potențial al Pilonului ELI-NP și al Inițiativei Laser Valley pentru dezvoltarea județului Ilfov, concluziile raportului sunt relevante pentru formularea Strategiei de Dezvoltare a Județului Ilfov. În esență, beneficiile unui pilon funcțional, susținut de Inițiativa Laser Valley, sunt următoarele:

- În primul rând, ELI-NP face parte dintr-un centru de cercetare renumit la nivel național și internațional. Într-un asemenea context, o politică a accesului liber (*open-access*) poate consolida și poate susține un cerc virtuos al excelenței în domeniul cercetării și al dezvoltării (CD) din România;
- În al doilea rând, ELI-NP poate contribui la obținerea unor beneficii economice din externalitățile de cercetare, prin angajarea cercetătorilor locali, în producerea de noi rezultate fundamentale și aplicate ale cercetării, precum și prin angajarea studenților din universitățile românești;
- În al treilea rând, ELI-NP poate conduce la o suită de aplicații comerciale ale cercetării, prin vânzarea, prin licențierea sau prin contractarea serviciilor tehnologice, a bunurilor intelectuale și a cunoștințelor aferente, contribuind astfel atât la formarea unor noi organizații sau societăți comerciale, cât și la colaborări sistematice în domeniul CD;
- În al patrulea rând, EL-NP poate conduce la obținerea unui efect însemnat de multiplicare, prin legăturile sale cu sectoarele care folosesc intensiv cunoștințe, bazate, la rândul lor, pe furnizarea bunurilor și a serviciilor pentru ELI NP și pentru activitățile sale conexe;
- În al cincilea rând, cercetarea din România își poate crește puternic vizibilitatea, contribuind astfel la o integrare mai bună în spațiul cercetării europene. Prin politica sa dedicată accesului deschis, ELI-NP ar putea oferi posibilitatea creării unui pol internațional de excelență în știință și în tehnologie.

³⁹ Idem.

⁴⁰ Luând în considerare gradul însemnat de adopție al acronimelor ELI NP și, respectiv, ELI, am decis să le păstrăm în forma lor din limba engleză, pe tot parcursul acestei secțiuni.

⁴¹ Cf. Aprahamian, A. (ed.) (2018), **Romania Laser Valley: Development Scenarios**. Document disponibil la adresa: <https://bit.ly/2LpMCGq>. Paragrafele de față preiau părți din textul raportului.

³⁷ Centre de transfer tehnologic.

³⁸ Pe baza analizei UEFISCDI, Harta evenimentelor legate de inovare și antreprenoriat.

Cu toate acestea însă, contextul teritorial și cel normativ al Inițiativei Laser Valley este complex. Din acest motiv, înainte de a formula cele trei scenarii, raportul sistematizează și sintetizează listele de factori catalizatori și de factori inhibitori care pot afecta dezvoltarea viitoare a ELI-NP și a Inițiativei Laser Valley.

Privită dintr-o perspectivă teritorială, Inițiativa Laser Valley beneficiază așadar de următorii factori catalizatori potențiali:

- La scară națională, regiunea beneficiază de o localizare privilegiată în contextul fluxurilor generate de comerțul internațional. Cu toate acestea, valorificarea acestui tip de avantaje ține mai degrabă de politicile comerciale și de cele industriale decât de planificarea urbană, deoarece necesită proiecte de infrastructură majoră coerente și consistente;

La scară regională, analizele au demonstrat că municipiul București se află la originea fluxurilor de navetiști spre Măgurele (cf. Figura 72). Implicațiile acestor tipare de navetă sunt următoarele: pe de o parte, orașul Măgurele poate dobândi un acces facil la o sursă importantă de forță de muncă calificată. Pe de altă parte însă, legăturile directe dintre București și Măgurele necesită o atenție sporită din perspectiva planificării. Astfel, chiar dacă tiparele actuale de navetă par să treacă peste majoritatea deficiențelor din sistemul de transport public, precum și peste unele conexiuni lipsă ale sistemului, consecințele lor se văd însă destul de clar în durata relativ crescută de navetă și în tarifele de transport;

Mai mult, orașul Măgurele beneficiază de o concentrație deosebit de mare de personal implicat în cercetare și în dezvoltare (CD), în special prin comparație cu restul regiunii (cf. Figura 66 și Figura 67). De asemenea, distribuția teritorială a societăților comerciale active în industria CD arată cele mai mari concentrări în Regiunea București-Ilfov (cf. Figura 68, Figura 69, Figura 70 și Figura 71);

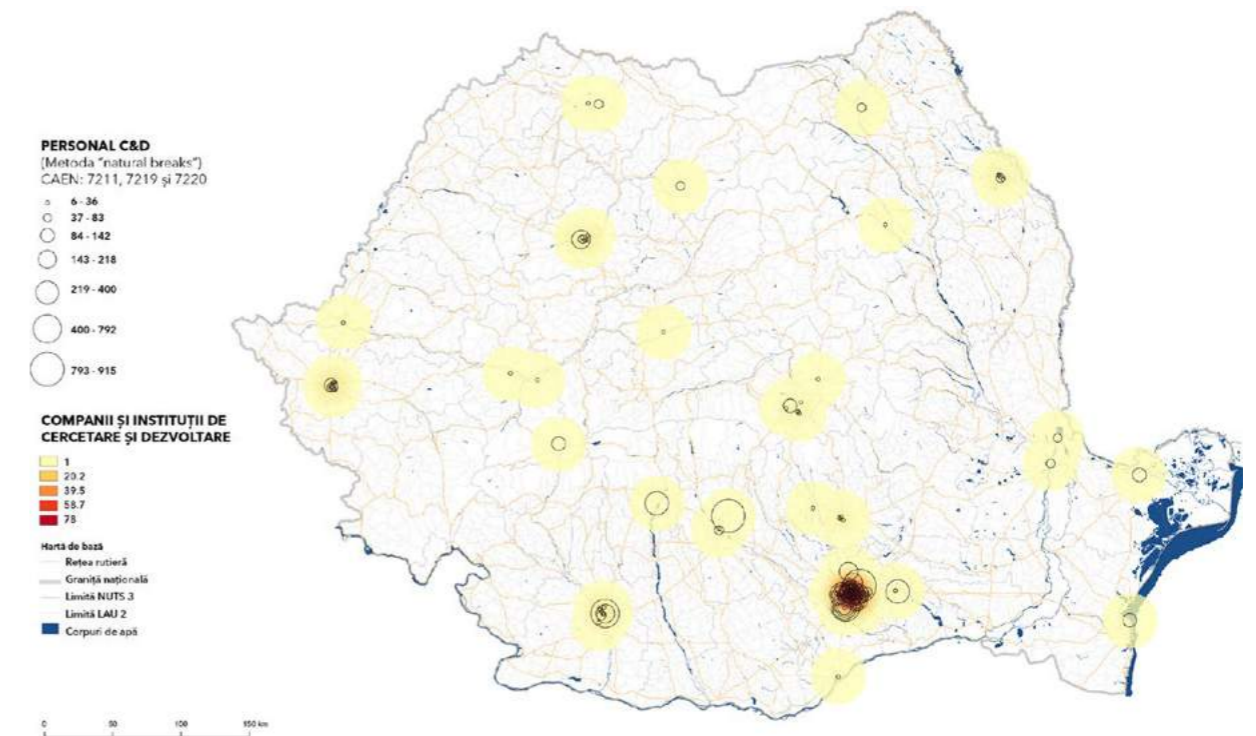
La scară locală, atât orașul Măgurele, cât și localitățile învecinate, dispun de rezerve funciare, care, în principiu, ar putea permite realizarea de investiții imobiliare viitoare pentru ELI-NP.

Din păcate însă, Inițiativa Laser Valley este afectată și de următoarea listă de obstacole:

- La nivel național, potențialul de dezvoltare al întregii regiuni este afectat semnificativ de întârzierile mari în modernizarea și în eficientizarea infrastructurii majore de transport;
- La nivel regional, funcționarea bașinelor de navetă este inhibată de infrastructura limitată și de un transport public ineficient;
- Pe lângă concentrațiile crescute în domeniul CD din București și din vecinătatea sa, distribuția teritorială a întreprinderilor dezvoltă o izolare relativă a platformelor de cercetare care funcționează în Măgurele;

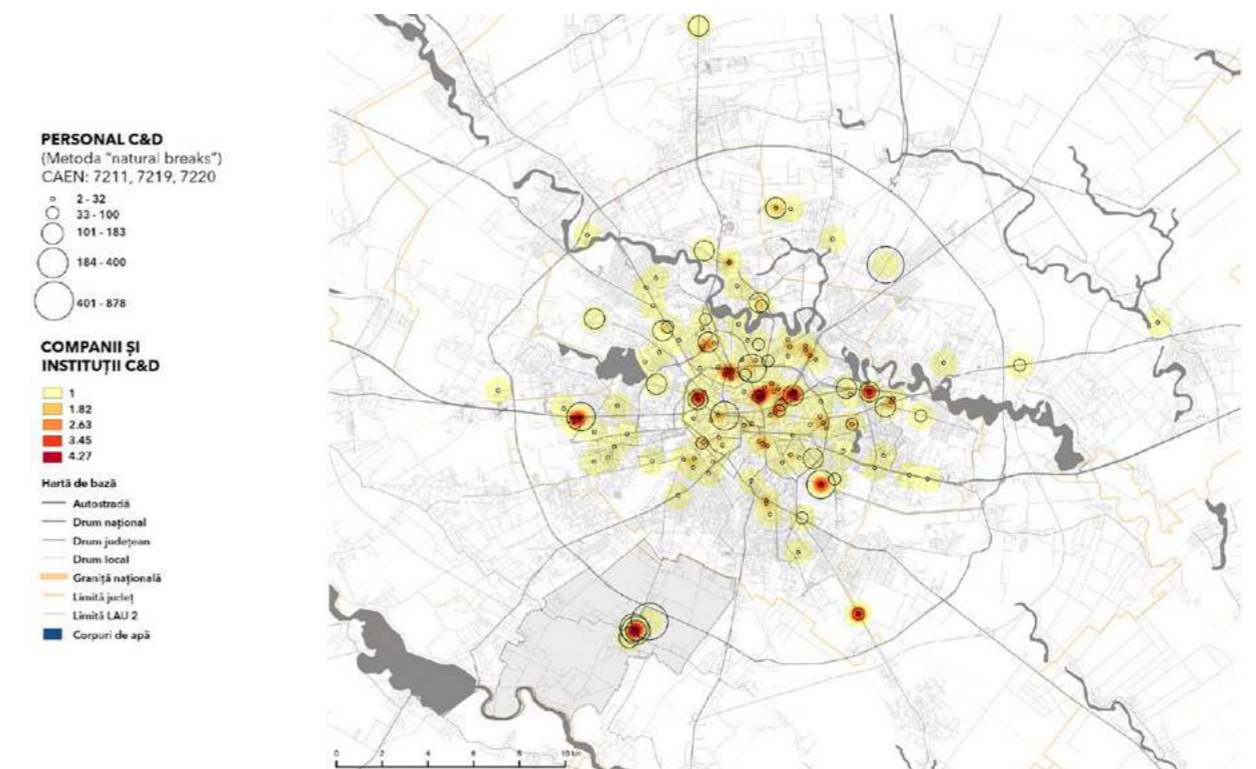
La nivel local, trebuie subliniat faptul că rezervele funciare din Măgurele sunt nesigure și afectate puternic de dispersia urbană (cf. Figura 73, Figura 74 și Figura 75). În prezent, suprafața exactă a terenului disponibil pentru dezvoltare directă rămâne neclară. Mai mult decât atât, aproape tot terenul din Măgurele este puternic fragmentat, necesitând astfel intervenții preliminare de sistematizare funciară. În plus, un efort complex de reparcelare pare extrem de probabil. De asemenea, furnizarea serviciilor publice în Măgurele este în prezent inegală, majoritatea eforturilor fiind concentrate în imediata vecinătate a centrului civic.

FIGURA 66.
Personalul CD din România

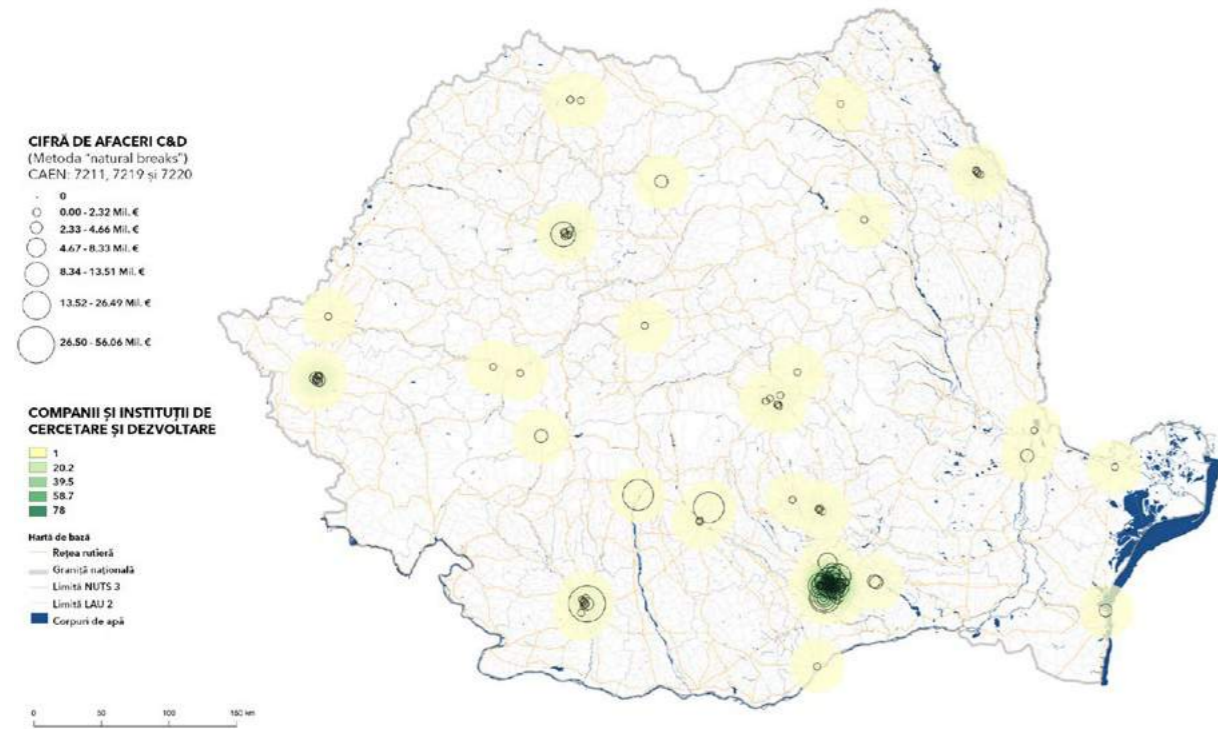
Sursa: Aprahamian, 2018: 50.

FIGURA 67.
Personalul CD din Regiunea București-Ilfov

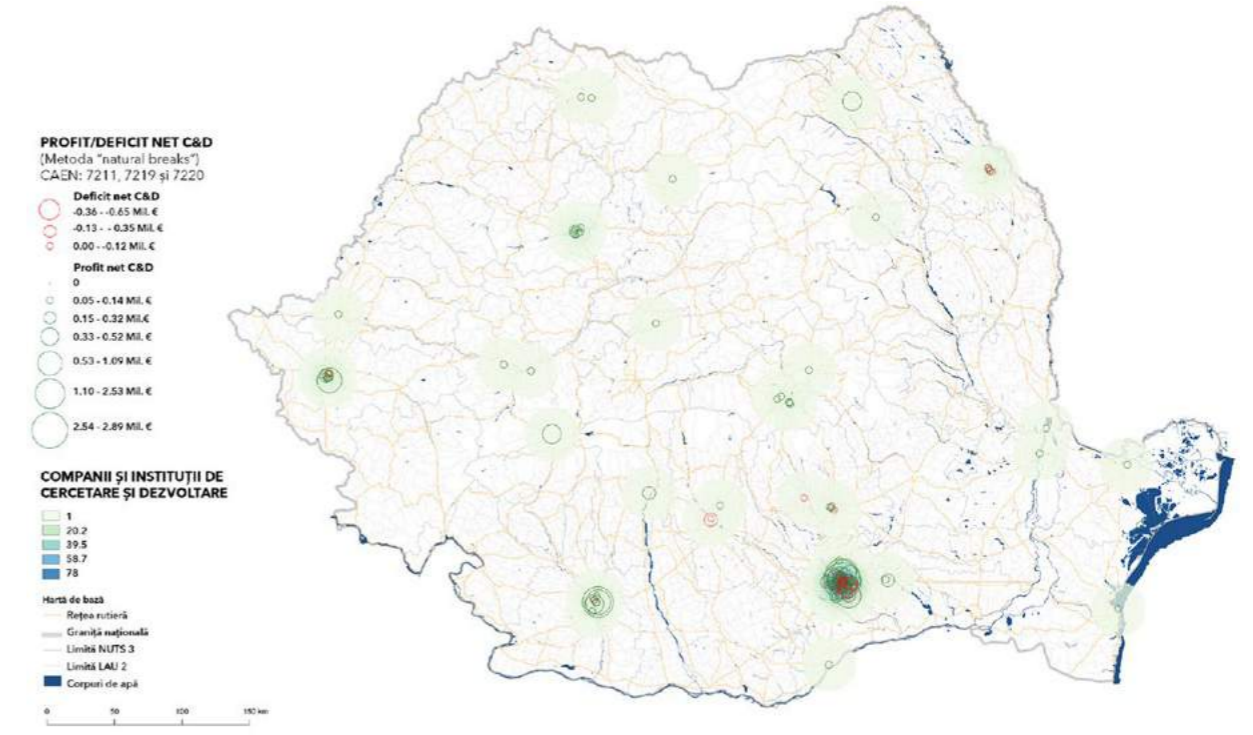
Sursa: Aprahamian, 2018: 52.

FIGURA 68.
Cifra de afaceri a companiilor CD din România

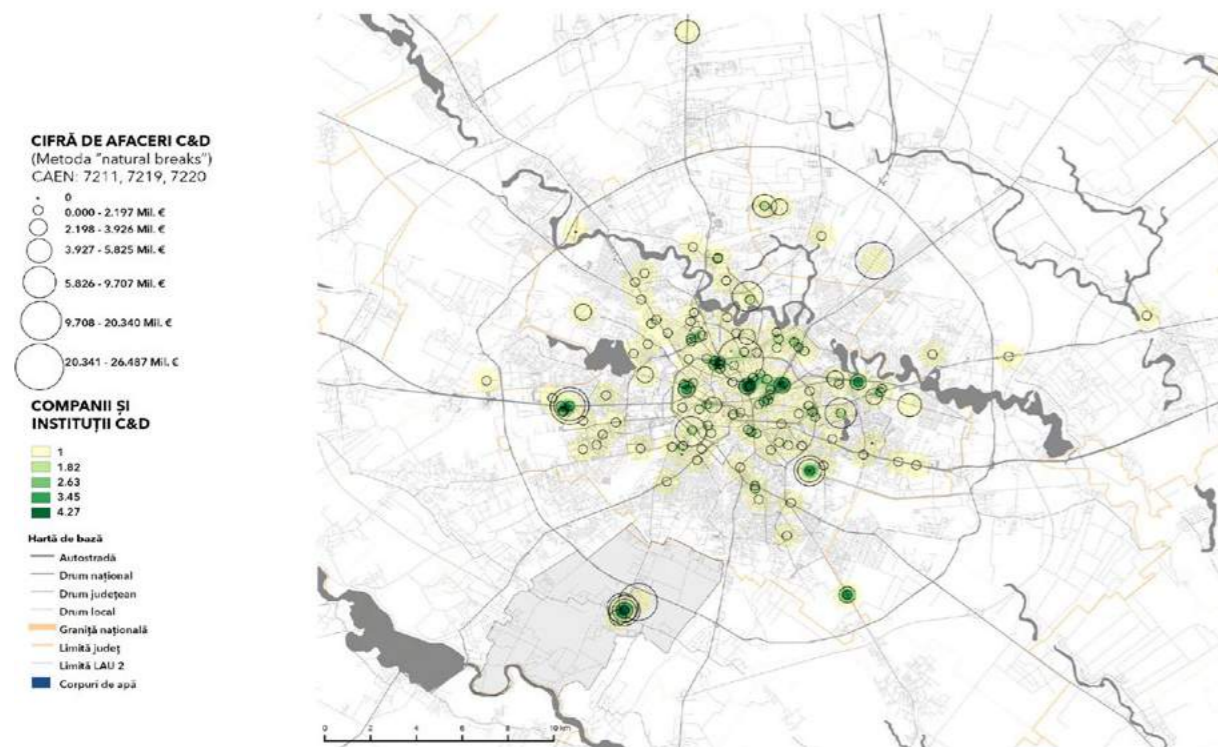
Sursa: Aprahamian, 2018: 50.

FIGURA 70.
Profiturile companiilor CD din România

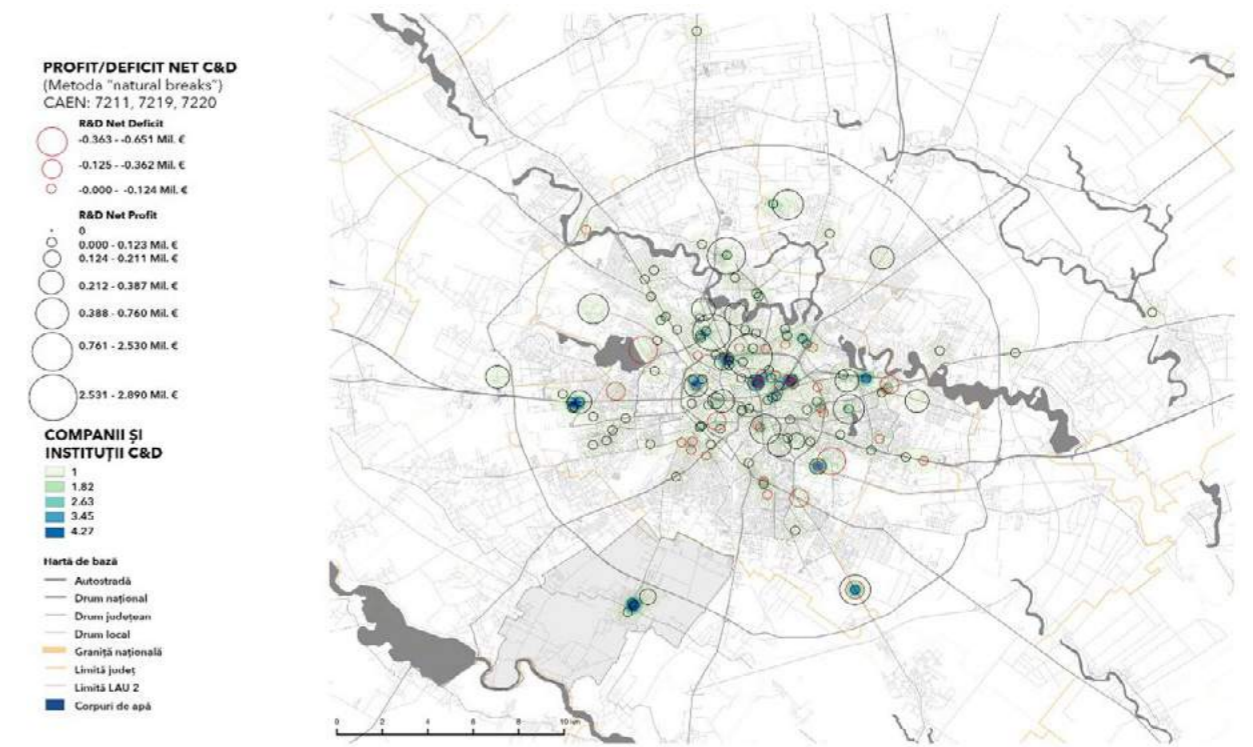
Sursa: Aprahamian, 2018: 51.

FIGURA 69.
Cifra de afaceri a companiilor CD din Regiunea București-Ilfov

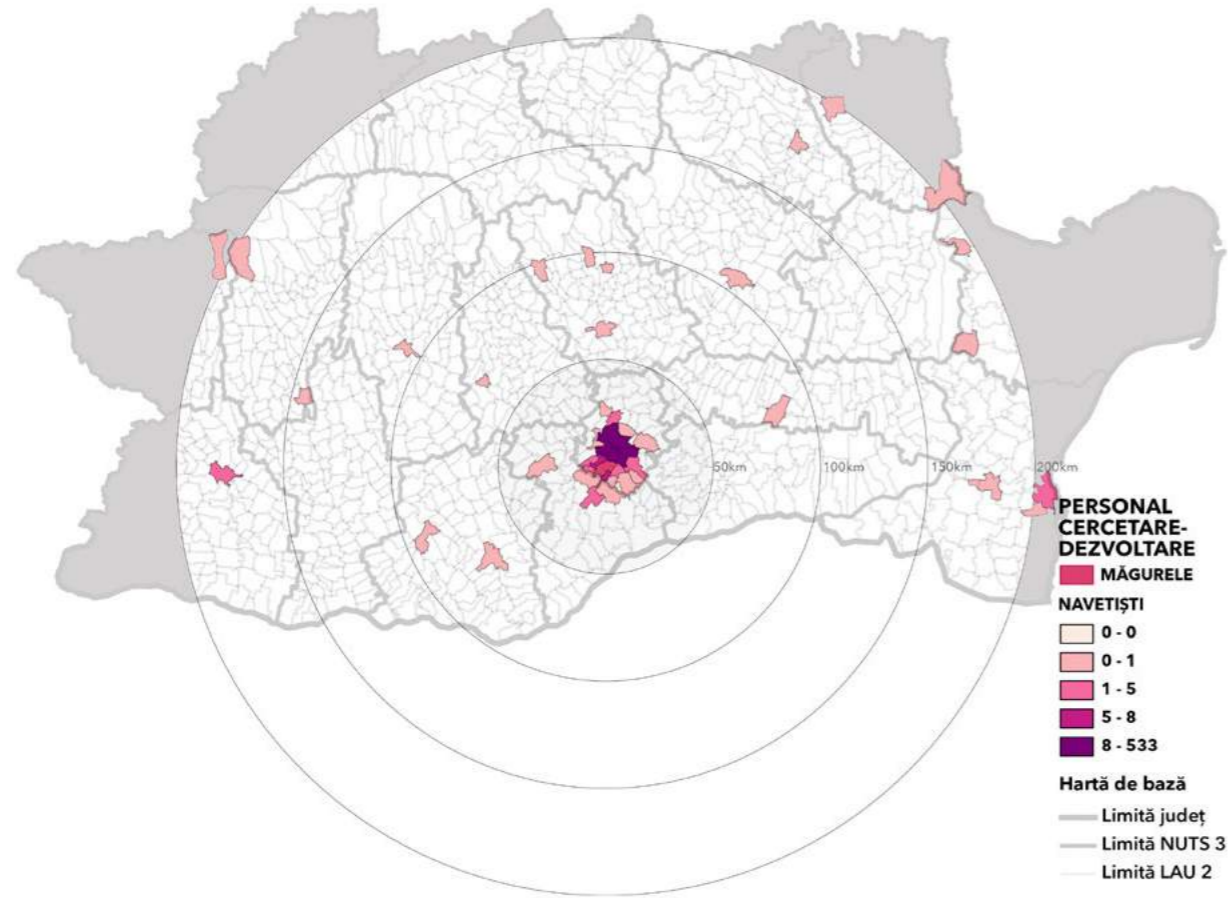
Sursa: Aprahamian, 2018: 52.

FIGURA 71.
Profitul companiilor CD din Regiunea București-Ilfov

Sursa: Aprahamian, 2018: 53.

FIGURA 72.
Personalul CD care face naveta la Măgurele

Sursa: Aprahamian, 2018: 47.

FIGURA 73.
Orașul Măgurele în anul 2004 și în anul 2017

Sursa: Aprahamian, 2018: 57.

FIGURA 74.
Partea nordică a orașului Măgurele în anul 2004 și în anul 2017

Sursa: Aprahamian, 2018: 57.

FIGURA 75.
Partea nord-vestică a orașului Măgurele în anul 2004 și în anul 2017

Sursa: Aprahamian, 2018: 58.

Pe lângă perspectiva teritorială discutată puțin mai devreme, există și o perspectivă normativă importantă, care vine, la rândul ei, cu o listă proprie de factori catalizatori și inhibitori. Astfel, dintr-o perspectivă normativă, Inițiativa Laser Valley este susținută de următorii factori catalizatori:

- La nivel național, Inițiativa beneficiază în mare măsură de atenția acordată în Master Planul General de Transport creșterii accesibilității naționale și internaționale a municipiului București și a împrejurimilor sale. În acest context, zona Inițiativei va beneficia în viitor de modernizarea Șoselei de centură a Bucureștiului și de finalizarea Autostrăzii de centură, precum și de refacerea Centurii feroviare a Bucureștiului. Mai mult, orașul Măgurele va profita de proiectul Drumului expres Danubius, care asigură o legătură rapidă spre Alexandria și spre Craiova. Cu toate acestea, creșterea gradului de accesibilitate este temperată de programarea investițiilor și de angajamentul administrativ însemnat, necesar pentru aceste proiecte de infrastructură majoră.
- La nivel regional, gradul de accesibilitate a orașului Măgurele va crește, cel mai probabil, în două etape succesive. Prima etapă, deja finalizată parțial după publicarea raportului, a corespuns introducerii liniilor de autobuz regionale R426, R428 și R464, precum și a liniei expres 781. Lipssește însă, cel puțin deocamdată, o linie dedicată de tranziție.⁴² De asemenea, pe Centura feroviară încă nu există curse regulate, care să facă legătura între Gara de Nord și Gara Progresul. În cea de-a doua etapă, mult mai ambițioasă de altfel, liniile regionale și cele expres vor fi completate cu încă două linii de metrou, respectiv M4 și M6, care vor face legătura între Gara Progresul, Gara de Nord și Aeroportul Internațional Henri Coandă. Împreună cu legăturile de cale ferată între Gara de Nord și aeroport, aceste proiecte ar asigura o creștere semnificativă a accesibilității Inițiativei Laser Valley;
- La nivel local, Inițiativa beneficiază semnificativ de viziunea noului Plan Urbanistic General al municipiului București, care caută activ soluții la provocările regionale. Printre cele mai însemnate caracteristici ale viziunii sale se numără atenția specială acordată zonelor de intervenție strategică situate în afara limitelor administrative ale municipiului București și celor trei coridoare verzi-albastre care traversează municipiile Măgurele, Jilava și Bragadiru. De asemenea, rezervele de teren existente în Sectorul 5 ar trebui luate, de asemenea, în considerare de Inițiativă, deoarece ele ocupă un loc important, atât în noul Plan Urbanistic General al municipiului București, cât și în Planul Urbanistic Zonal al Sectorului 5, aflat acum în etapa de elaborare a formei sale finale;

Cu toate acestea, dimensiunea normativă include și următoarea listă de obstacole:

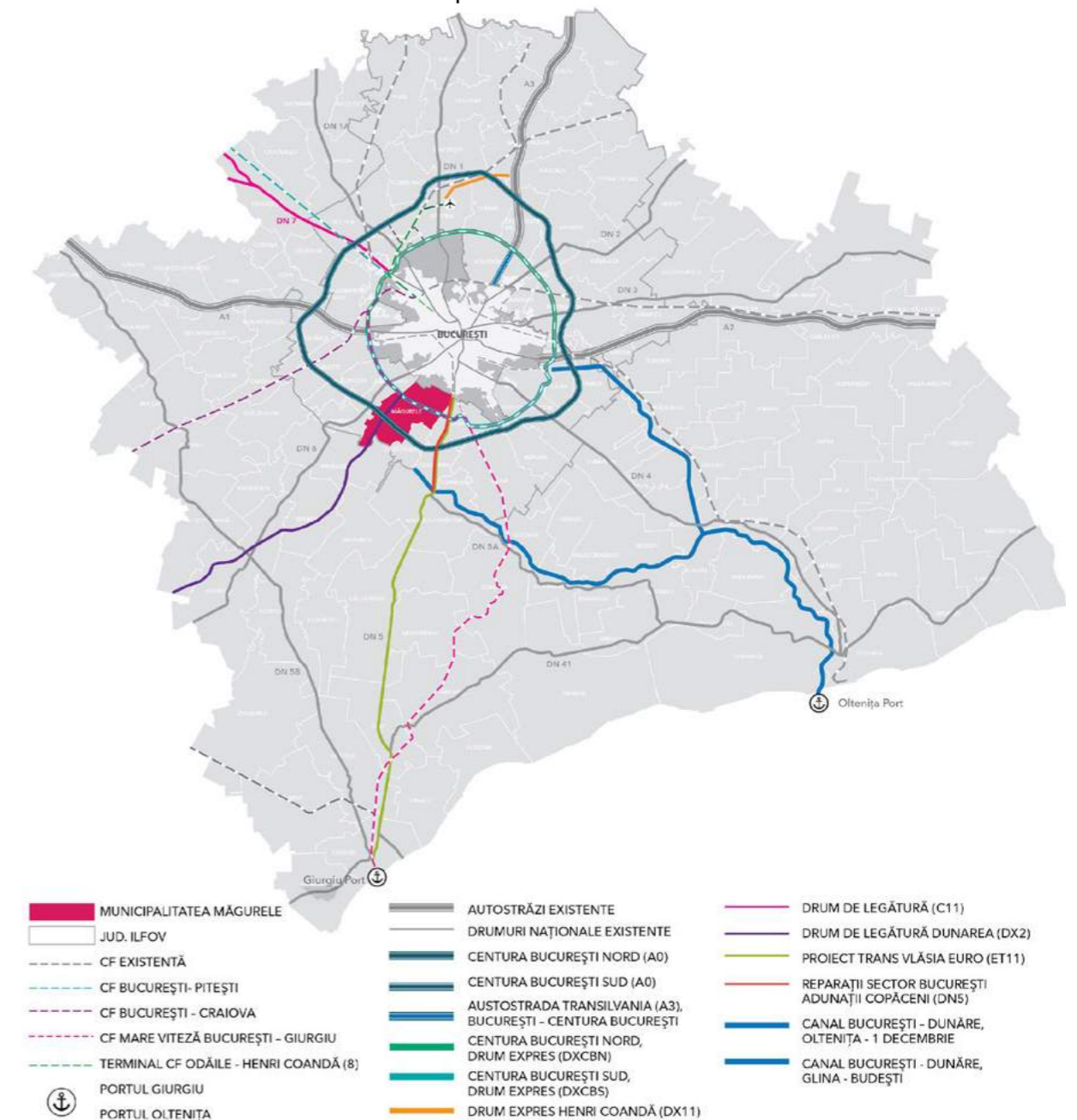
La nivel național, Master Planul General de Transport întâmpină deja întârzieri semnificative (cf. Figura 76 și Figura 77);

La nivel regional, Planul de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Regiunea București-Ilfov pare să ofere o soluție provizorie din perspectiva accesibilității, prin introducerea unei serii de linii metropolitane de autobuz (cf. Figura 78). Cu toate acestea, un sistem integrat de transport public va putea fi realizat numai după refacerea Centurii feroviare a Bucureștiului și a Șoselei de centură, precum și după intrarea în exploatare a celor două linii de metrou, M4 și M6. Până atunci, majoritatea soluțiilor rămân punctuale și fragmentare;

⁴² Bus Rapid Transit/BRT.

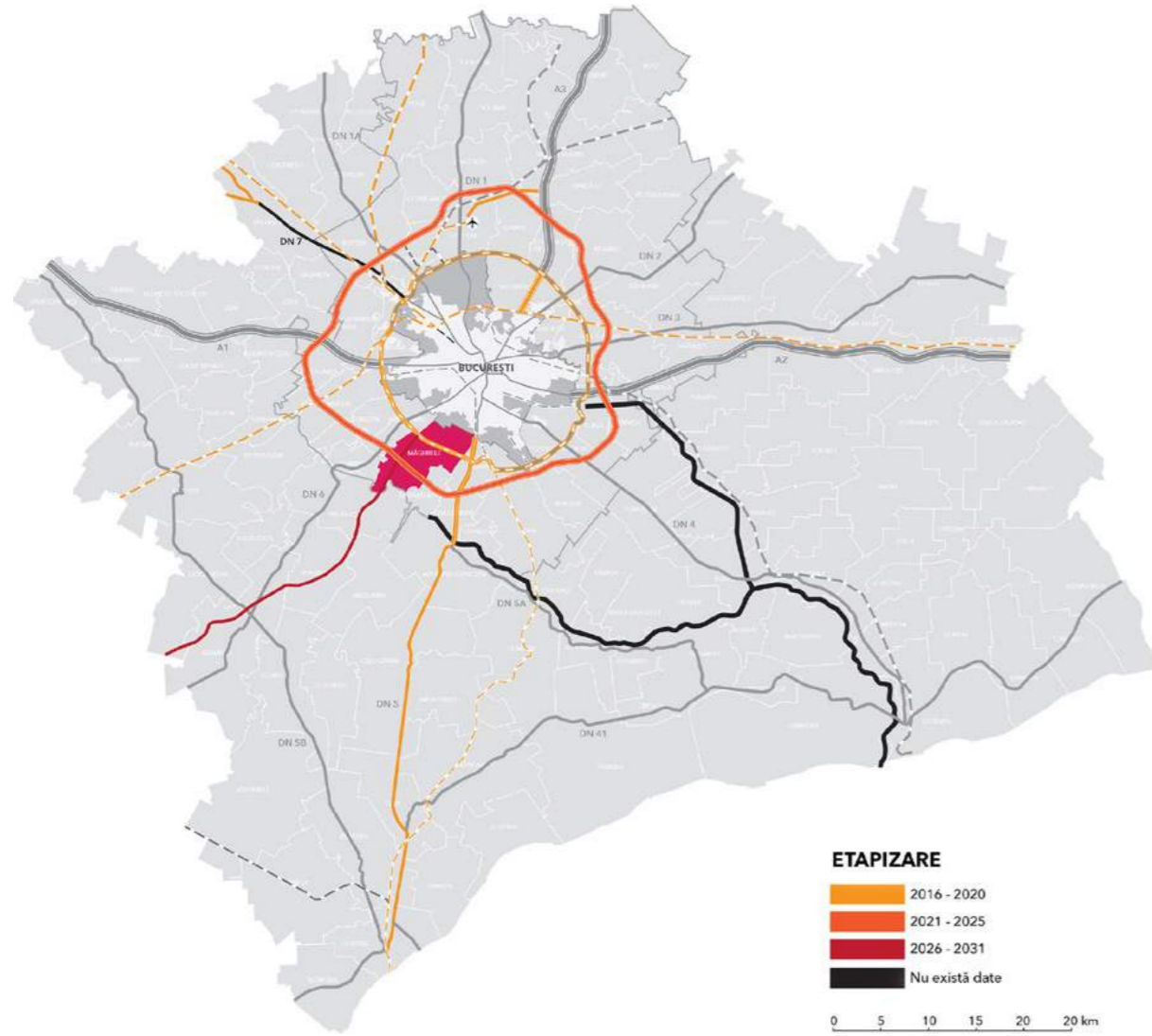
La nivel local, există o incompatibilitate între zonificările reglementate urbanistic și asigurarea serviciilor publice. Ele ar putea obliga primăria să adopte o abordare reactivă în fața dezvoltării imobiliare viitoare, în locul uneia proactivă, dedicată pregătirii unor proiecte viitoare. În esență, diferența dintre abordarea reactivă și cea proactivă determină gradul de eficiență în asigurarea serviciilor publice, precum și costurile pentru echiparea zonelor izolate cu infrastructură critică. Mai mult, lipsa de coordonare între reglementările urbanistice ale localităților învecinate constituie un impediment semnificativ în calea integrării funcționale a zonei. Cel mai grăitor exemplu este cel al coridoarelor verzi-albastre prevăzute în noul Plan Urbanistic General Dinamic al municipiului București, care nu au fost integrate în prevederile Planurilor Urbanistice Generale ale localităților limitrofe (cf. Figura 79).

FIGURA 76.
Prevederile Master Plan-ului General de Transport

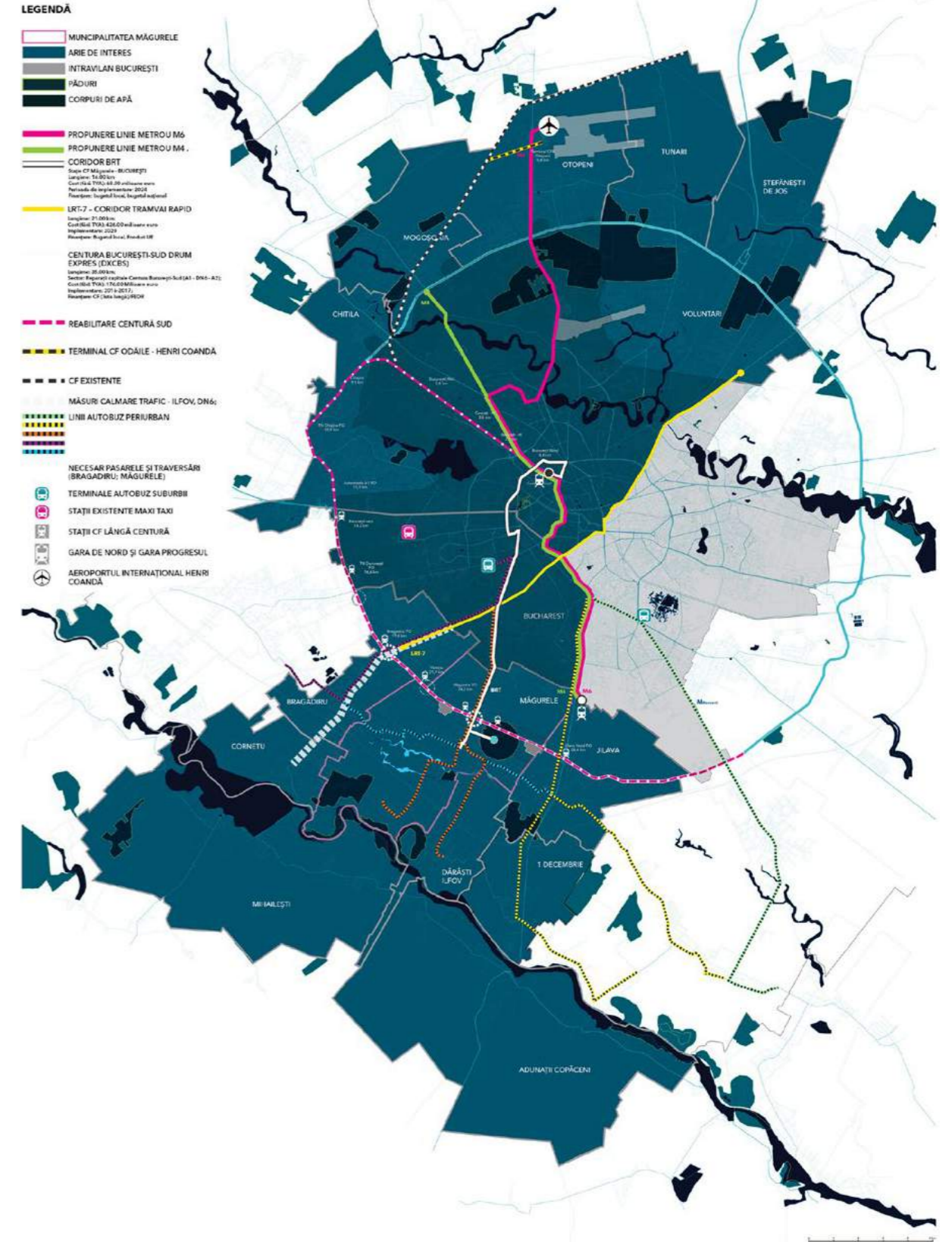
Sursa: Arahamian, 2018: 71.

FIGURA 77.
Programarea din Master Plan-ul General de Transport

Sursa: Aprahamian, 2018: 72.

FIGURA 78.
Prevederile Planului de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Regiunea București-Ilfov

Sursa: Aprahamian, 2018: 75.

FIGURA 79.
Diferitele Planuri Urbanistice Generale care afectează
Inițiativa Laser Valley

LEGENDĂ

- TERITORIUL ADMINISTRATIV BUCUREȘTI
- DRUM EXPRES (PUG 2000)
- CENTURA PRINCIPALĂ
- CENTURA MEDIANĂ
- CF REGIONALĂ DE VITEZĂ MARE (PUG)
- CF INTRAURBANĂ
- CENTURA BUCUREȘTI „PARK AND RIDE”
- DRUM EXPRES „PARK AND RIDE”
- CENTURA MEDIANĂ „PARK AND RIDE”
- CENTURA PRINCIPALĂ „PARK AND RIDE” (PUG 2025)
- CENTURA PRINCIPALĂ „PARK AND RIDE”
- CENTURA PRINCIPALĂ „PARK AND RIDE” (CDS 2035)
- NOD INTERMODAL
- STAȚII CF PRINCIPALE (PUG 2025)
- STAȚIE TREN EURO (PUG 2025)
- CONEXIUNE A1 (PMUD)

STRATEGIC AREAS

- ZONE PRINCIPALE STRATEGICE PENTRU DEZVOLTARE ULTERIOARĂ (PUG 2025)
 - REGENERARE URBANĂ ȘI INTEGRARE SOCIALE
 - ZONE DE DEZVOLTARE PE CARTIERE
 - CORIDORE DE DEZVOLTARE ALBASTRU-VERDE
 - CENTRU DE AFACERI ȘI ȘI HUB LOGISTIC
 - ZONE STRATEGICE ÎN AFĂRA TERITORIULUI ADMINISTRATIV
 - ZONE CONSTRUITE PROTEJATE
- PUG - PLAN DE URBANISM GENERAL
CDS - CONCEPTUL DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ
PMUD - PLAN DE MOBILITATE URBANĂ DURABILĂ

LEGENDĂ

- LOCUINȚE PRIVATE
- ZONĂ MIXTĂ (locuințe private, servicii publice complexe)
- CLĂDIRI REZIDENȚIALE DE ÎNĂLȚIME MARE
- LOCUINȚE COLECTIVE
- LOCUINȚE COLECTIVE ȘI DOTĂRI CONEXE (servicii publice, alte servicii)
- ZONE MIXTE (locuințe colective, servicii publice complexe, spații verzi)
- ZONE MIXTE (servicii publice complexe, spații verzi)
- UNITĂȚI SPORTIVE
- ZONĂ CENTRALĂ (servicii publice, servicii de interes general)
- EDUCATIE, SERVICII PUBLICE, CULTURĂ, SĂNĂTATE, COMERT ȘI SERVICII
- PARC TEHNOLOGIC
- DESTINAȚIE SPECIALĂ
- ZONE INDUSTRIALE
- ZONE MIXTE, PREPONDERENT INDUSTRIALE (industrie, servicii publice complexe)
- EXPLOATARE PETROL
- ZONE INUNDABILE
- ZONE DE PROTECȚIE
- NU EXISTĂ INFORMAȚII

Sursa: Arahamian, 2018: 77.

În acest context, autorii raportului au formulat trei scenarii complementare, menite să valorifice catalizatorii identificați și să depășească obstacolele existente, atât dintr-o perspectivă teritorială, cât și dintr-una normativă:

- Scenariul de bază a considerat proiectul ELI-NP o „enclavă” (Scenariul A). Ca unul dintre cei trei piloni ai ELI, ELI-NP are o interacțiune minimă cu organizațiile locale, indiferent dacă este vorba de instituții de cercetare sau de societăți comerciale. În acest context, infrastructura științifică este folosită în principal de cercetători din țară sau din străinătate, care sunt selectați după meritele științifice ale proiectelor propuse. Colaborarea cu alți cercetători din instituții locale este fie foarte redusă, fie inexistentă. Din acest motiv, difuziunile se mărginesc la furnizarea serviciilor pentru cercetătorii români și străini, care au contracte de cercetare și de dezvoltare (CD) cu ELI-NP sau care participă la experimentele derulate în cadrul ELI-NP. Este vorba aici în principal de cazare, de locuințe și de transport, scara acestor servicii rezumându-se la cea urbană sau, rareori, la cea periurbană. Condițiile necesare realizării acestui prin scenariu implică o anumită susținere administrativă și financiară, dar ele par a fi posibil de îndeplinit. Următoarele recomandări sunt așadar relevante pentru factorii de decizie:

- Asigurarea finanțării necesare pentru menținerea ELI-NP în funcțiune;
- Asigurarea compatibilității între reglementările legislative sau normative și nevoile ELI-NP, necesară pentru atragerea cercetătorilor din străinătate, precum și pentru creșterea volumului și a calității rezultatelor cercetărilor;
- Dezvoltarea unui set variat de opțiuni pentru cazare și pentru transport, atât pentru cercetătorii aflați în stagii de cercetare la ELI-NP, cât și pentru forța de muncă locală care va lucra împreună cu ei;
- Planificarea și implementarea proiectelor de extindere și de optimizare a furnizării utilităților publice din zona Măgurele.

- În cel de al doilea scenariu, Inițiativa Laser Valley devine un „ecosistem de cunoștințe” (Scenariul B). Rezultatul anticipat al acestui scenariu constă în dobândirea cunoștințelor noi, prin intermediul cercetării comune și prin colaborarea din interiorul zonei Măgurele/București între diversele organizații și firme de cercetare locale. ELI-NP joacă aici un rol de catalizator. Cel de al doilea scenariu presupune difuziuni de cunoștințe spre comunitatea științifică locală și spre universitățile din București, precum și difuziuni teritoriale, rezultate din furnizarea serviciilor pentru cercetătorii locali și pentru cei străini. Cu toate că este un scenariu destul de ambițios, el are șanse mari de reușită, luând în considerare poziția privilegiată a nucleului de cercetare din Măgurele în contextul național. Față de scenariul anterior, Scenariul B propune, suplimentar, următoarele rezultate intermediare și direcții de acțiune:

- Îmbunătățirea a bazei de cercetare și a condițiilor pentru realizarea excelenței în cercetare și a colaborărilor, printr-o mai bună administrare a activității științifice, a finanțării, a monitorizării și a evaluării cercetării în domeniul fizicii. Aici este vorba în special despre fizica atomică și despre cea subatomică, unde direcțiile principale de acțiune ar trebui orientate în mod explicit spre încurajarea cooperării între cercetătorii locali și cei străini, spre atragerea diasporei în cercetarea comună, spre facilitarea accesului deschis la rezultatele cercetărilor etc.;

- În plus, sunt necesare intervenții atât pentru creșterea accesibilității și pentru dezvoltarea dotărilor, cât și pentru eficientizarea furnizării utilităților publice în zona Măgurele.
- În ultimul scenariu, Inițiativa Laser Valley se transformă într-un „ecosistem al inovării” (Scenariul C). Rezultatele sale principale constau în integrarea cunoștințelor create de ELI-NP și împrejurul lui, precum și în valorificarea lor prin comercializare sau prin integrarea lor în ciclurile de creștere a plusvalorii. În acest scenariu, difuziunile comerciale, constând în principal din înființarea societăților comerciale derivate (*spin-offs*) și legăturile în amonte din cadrul fluxurilor de producție, se adaugă la difuziunile de cunoștințe descrise în Scenariul B. În acest context, cercetarea științifică conduce la efecte comerciale, canalizate fie prin societățile existente, fie prin societățile nou înființate, amplasate în zona Măgurele sau în vecinătatea ei. Legăturile în amonte sunt încurajate atât pentru furnizorii care deservește ELI-NP, cât și pentru inițiativele conexe, în special cele legate de mentenanță și cele legate de servicii. De asemenea, sunt anticipate și difuziuni teritoriale. Scenariul C este unul deosebit de ambițios, care necesită un efort concertat pe mai multe fronturi, astfel încât condițiile necesare pentru fructificarea lui să fie îndeplinite. Suprapunându-se peste cele amintite în cazul celor două scenarii precedente, ele includ intervenții pentru îmbunătățirea colaborării între știință și industrie, a transferurilor de cunoștințe, precum și încurajarea înființării societăților comerciale noi și a transferurilor tehnologice. În același timp, Planurile de Amenajare a Teritoriului și Planurile Urbanistice vor trebui să fundamenteze și să proiecteze operațiuni urbane de reparcelare și de viabilizare a terenurilor, necesare pentru investițiile care decurg din obiectivele Inițiativei Laser Valley, pentru a evita expansiunea urbană necontrolată și speculațiile funciare sau cele imobiliare. De asemenea, planurile de eficientizare a transportului în comun vor trebui orientate în mod explicit spre asigurarea unei legături facile între Măgurele, București, Aeroportul Internațional Henri Coandă și restul regiunii.

În plus, raportul cuprinde și schița unui concept de planificare teritorială pentru Inițiativa Laser Valley (cf. Figura 80). În esență, conceptul valorifică cooperarea interjudețeană, furnizându-i o documentație de amenajare a teritoriului de rang superior. Mai exact, un Plan de Amenajare a Teritoriului Interjudețean (PATZ-IJ) va constitui cadrul strategic de referință pentru dezvoltarea Inițiativei, precum și modelul pentru administrarea Ariei Urbane Funcționale (AFU) care o susține. Planul de Amenajare a Teritoriului Interjudețean va defini așadar zonele strategice de intervenție, propunând în același timp soluții de principiu pentru problemele de conectivitate, pentru proiectarea infrastructurii critice la scară regională și subregională, precum și pentru creșterea portofoliului de servicii ecosistemice. Fiind vorba de un plan director, prevederile Planului vor deveni obligatorii pentru actualizarea și pentru armonizarea Planurilor Urbanistice Generale (PUG) ale municipalităților afectate.

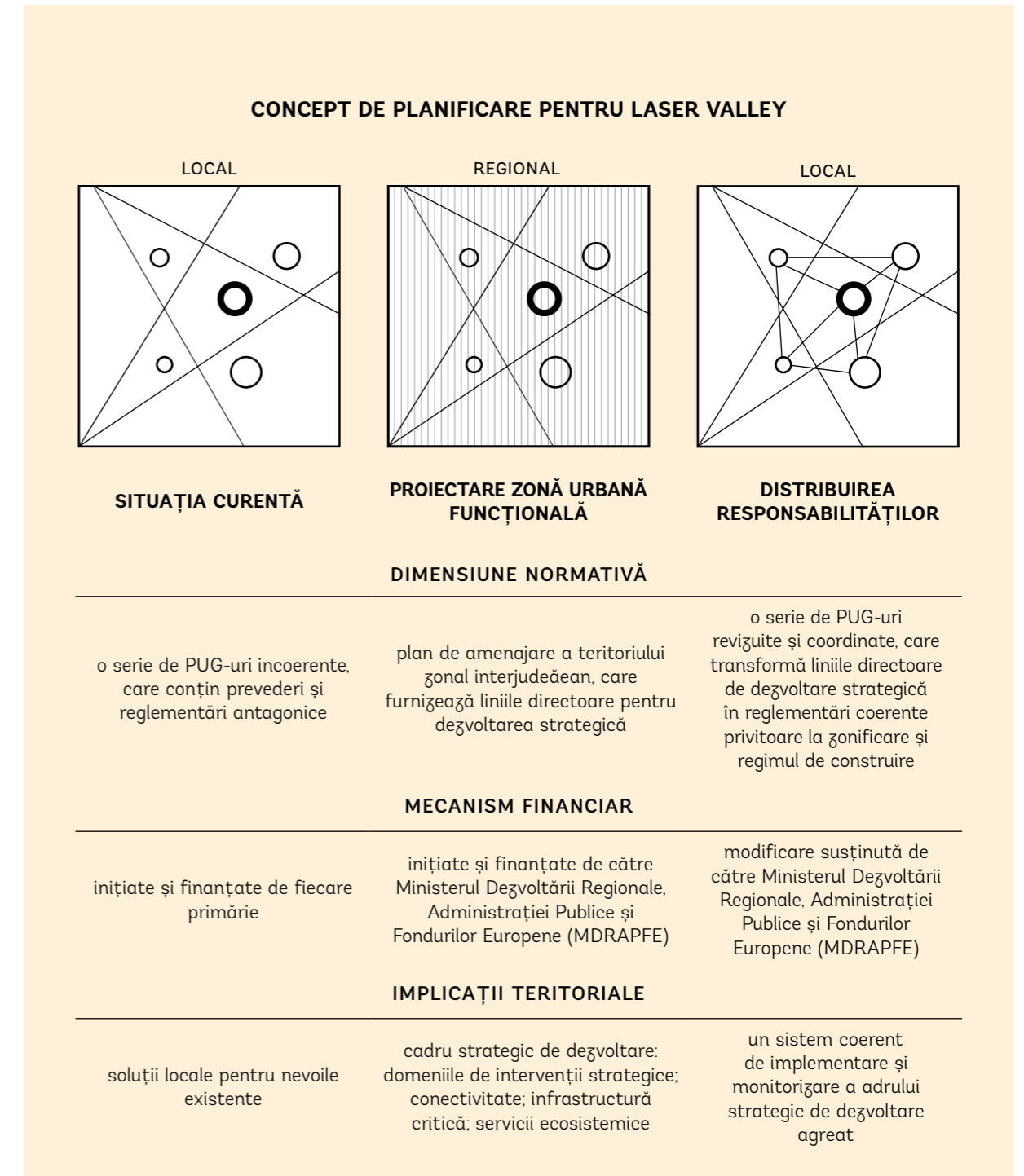
Abordarea descrisă mai sus are avantajul important de a nu încărca financiar municipalitățile afectate, Planul de Amenajare a Teritoriului Interjudețean putând fi inițiat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP), iar actualizările ulterioare ale Planurilor Urbanistice Generale putând fi finanțate de același Minister.

În plus, Planul de Amenajare a Teritoriului Interjudețean constituie un cadru operativ pentru proiectarea unui program de regenerare urbană, orientat în mod explicit spre îmbunătățirea furnizării serviciilor publice, a funcționării infrastructurii critice, precum și spre creșterea calității

mediului construit. Concomitent, programul de regenerare ar oferi primele instrumente pentru rezolvarea problemei reparcelărilor și a sistematizării terenurilor. Un Plan de Amenajare a Teritoriului Interjudețean reușit ar oferi așadar dimensiunii teritoriale ale Inițiativei Laser Valley o vizibilitate ridicată, crescându-i astfel atractivitatea națională și internațională.

FIGURA 80.

Un concept de planificare teritorială pentru Inițiativa Laser Valley

Sursa: Aprahamian, 2018: 87.

2.7. Turismul

Deși turismul nu se regăsește în topul celor mai dezvoltate sectoare economice din județul Ilfov (în ceea ce privește numărul de firme, numărul de salariați și cifra de afaceri totală a companiilor), acesta joacă un rol deosebit de important în conturarea unui grad mai ridicat de atractivitate a județului atât pentru vizitatori, cât și pentru locuitori și mediul de afaceri, reprezentând un factor-cheie în definirea și consolidarea identității ilfovene. Mai mult, beneficiind de un capital bogat de resurse naturale și antropice, județul Ilfov prezintă un potențial ridicat pentru dezvoltarea acestui sector economic, fiind favorizat de proximitatea față de municipiul București, precum și de o accesibilitate ridicată conferită de căile de comunicație care îl traversează și care facilitează legătura cu toate regiunile țării. Nu în ultimul rând, existența unor aeroporturi de importanță națională și internațională, cum este cazul Aeroportului Internațional „Henri Coandă”, sporește potențialul turistic al județului.

Județul Ilfov se bucură de un capital bogat de resurse turistice, concentrate într-o serie de areale cu potențial ridicat de dezvoltare

După cum se poate remarca din analiza **resurselor turistice** din județul Ilfov (un studiu mai detaliat poate fi consultat în secțiunile 3.4. Peisaj și zone cu resurse importante de patrimoniu natural și antropice; 6.4. Infrastructura, activitățile, evenimentele și serviciile culturale; și 6.5. Infrastructura, activitățile, evenimentele și serviciile pentru sport și agrement), acestea acoperă o gamă variată de atracții, de la elemente favorabile de cadru natural (ape și păduri) și de patrimoniu natural (arii naturale protejate) la un patrimoniu cultural diversificat (atât material – monumente istorice și instituții de cultură, cât și imaterial) și la o paletă largă de activități de agrement. Un atu important îl reprezintă și clasarea stațiunii Snagov în categoria stațiunilor turistice de interes local, datorită prezenței resurselor de patrimoniu natural și a unei istorii bogate, care se regăsește și astăzi în patrimoniul cultural al destinației. Toate acestea, împreună cu nivelul de dotare al zonei reprezintă un argument important pentru posibilitatea încadrării Snagovului în categoria stațiunilor de interes național, demers ce ar implica atât dezvoltarea unor noi facilități turistice, cât și întocmirea documentației necesare pentru înscriere.

La nivel teritorial, resursele turistice sunt distribuite în numeroase unități administrativ-teritoriale ale județului Ilfov, însă se poate remarca o concentrare a acestora într-o serie de areale cu potențial ridicat de dezvoltare a sectorului turistic, precum:

- zona de nord a județului (Periș-Ciolpani-Snagov-Gruu-Nuci);
- zona Otopeni-Balotești;
- zona Mogoșoaia-Buftea;
- zona Dobroești-Pantelimon-Cernica-Brănești;
- zona Argeș-Sabar-Ciorogârla (Clinceni-Bragadiru-Cornetu-Măgurele-Jilava).

Aceste concentrări dau naștere sau au potențialul de a se configura sub forma unor poli și axe turistice cu un specific variat, care pot contribui la conturarea unei identități puternice a județului Ilfov. Astfel, zona de nord a județului reprezintă o zonă complexă, ce se dezvoltă în jurul celei mai importante densități de elemente de patrimoniu natural din Ilfov, numeroase activități de agrement și de turism în natură fiind deja localizate aici, la acestea adăugându-se și un potențial cultural ridicat, oferit de prezența monumentelor istorice de interes național și a elementelor de patrimoniu imaterial, care au un real potențial de valorificare suplimentară.

Arealul Otopeni-Balotești prezintă un specific diferit, fiind axat în special pe turismul de agrement și de afaceri, aici fiind localizate o serie de dotări majore, atât turistice, cât și economice sau de infrastructură, de importanță regională, națională și chiar internațională, precum Aeroportul Internațional „Henri Coandă”, care atrage după sine o dezvoltare specifică funcțiilor complementare sau a altor facilități, precum Centrul de wellness Therme sau parcul de distracții Edenland Park.

Zona Argeș-Sabar-Ciorogârla reprezintă un areal cu un caracter mixt, care poate atrage după sine și dezvoltarea zonei de sud a județului Ilfov atât prin valorificarea elementelor de cadru natural prezente (văile râurilor, zonele pretabile pentru activități de pescuit sau zonele de pădure), cât și prin consolidarea sau conversia caracterului unor areale și funcțiuni, precum polul de cercetare de la Măgurele, zona dedicată transportului aerian de la Clinceni sau Fortul 13 de la Jilava, cu potențial de transformare într-un centru cultural major.

Nu în ultimul rând, zonele Mogoșoaia-Buftea și Dobroești-Pantelimon-Cernica-Brănești, deși prezintă o serie de caracteristici diferite, sunt conectate într-un areal unitar, marcând capetele salbei de lacuri ale râului Colentina. Acest teritoriu reprezintă una dintre principalele zone de intervenție și cu potențial de dezvoltare atât pentru județul Ilfov, cât și pentru municipiul București, fiind, de altfel, identificat ca axă strategică în diverse documente de planificare, precum Conceptul Strategic București 2035 sau strategiile de dezvoltare ale sectoarelor Capitalei. Având în vedere interesul crescut pentru această zonă (la nivelul municipiului București au fost deja realizate o serie de intervenții în această zonă, precum amenajarea de spații verzi și de agrement sau au fost identificate numeroase acțiuni prioritare ce vor fi implementate în următorii ani), este deosebit de important ca dezvoltarea malurilor de lac și a teritoriilor adiacente să continue și în Ilfov, pentru a ancora județul la Capitală printr-un sistem coerent de spații de agrement, cu un rol esențial în conturarea unor elemente identitare majore.

În județul Ilfov se pot practica numeroase tipuri de turism, însă acestea sunt accesate sub forma turismului de scurtă durată

Toate aceste atracții, precum și dotările existente în zonă favorizează sau determină practicarea a numeroase **tipuri de turism**, existând în același timp potențial și pentru dezvoltarea unor noi tipologii:

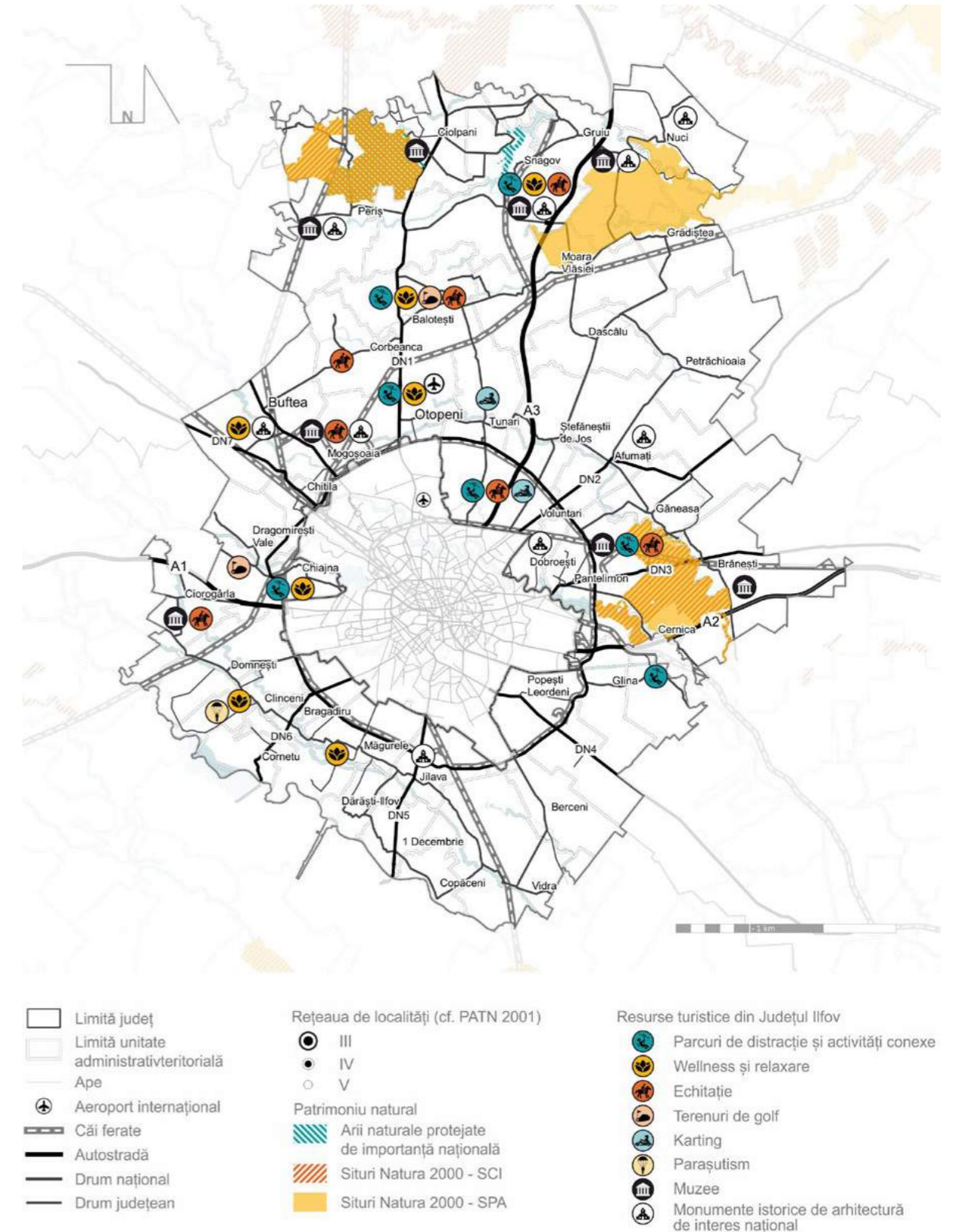
- **Turismul cultural și ecumenic** se bazează în primul rând pe resursele locale din categoria lăcașurilor de cult religios, a instituțiilor culturale, a monumentelor istorice și a spațiilor cu potențial de valorificare culturală, însă, în ultimii ani, patrimoniul imaterial a devenit și el din ce în ce mai promovat, acesta putând avea un rol esențial în crearea unor concepte-umbrelă care să ilustreze culoarea locală și să integreze atracțiile culturale din județ.
- **Turismul de agrement** reprezintă una dintre cele mai dezvoltate forme de turism la nivel județean, oferta de agrement cuprinzând numeroase tipuri de facilități, precum parcurile de distracție, dotările de wellness și relaxare sau oportunitățile pentru practicarea a numeroase activități sportive și recreative precum echitația, pescuitul, golful, kartingul sau parașutismul. Acest tip de turism prezintă și un potențial ridicat de dezvoltare, prin măsuri precum valorificarea resurselor geotermale ale județului sau dezvoltarea unor activități și facilități ce pot fi utilizate pe tot parcursul anului.
- **Turismul în natură, ecoturismul și turismul științific** urmăresc valorificarea sustenabilă a resurselor locale, în special cele naturale, prin diferite activități care sunt

deja în cea mai mare parte practicate în județul Ilfov, dar care pot fi dezvoltate și promovate suplimentar, precum activitățile de relaxare în pădurile din județ, plimbările cu ambarcațiunile pe lacuri (spre exemplu, cele organizate de centrele de agrement din Snagov), cicloturismul, observarea faunei și a florei etc.

- **Turismul de evenimente** este din ce în ce mai dezvoltat în ultimii ani atât prin activitățile și evenimentele culturale și sportive care au loc periodic la nivel județean, cât și datorită unor evenimente importante, cu tradiție deja pentru județul Ilfov, precum festivalul internațional de muzică Summerwell sau festivalul de film în aer liber Chitila Film Fest. Cu toate acestea, turismul de evenimente reprezintă o nișă care ar merita să fie dezvoltată și mai mult, prin organizarea unor manifestări de importanță regională, națională și internațională, care să beneficieze de participarea unui public larg atât din județ și din Capitală, cât și din alte regiuni ale țării sau din străinătate.
- **Turismul de afaceri** reprezintă un domeniu cu un important potențial de dezvoltare atât datorită prezenței în județ și mai ales în municipiul București a celei mari concentrări de companii și instituții la nivel național, cât și a prezenței celui mai mare aeroport din țară, care facilitează conexiunile cu numeroase destinații din România și din străinătate, la acestea adăugându-se și facilitățile deja existente la nivelul județului, care permit organizarea unor activități de teambuilding, precum cele din zona Snagovului.
- **Turismul de tranziție** este unul dintre principalele tipuri de turism prezente în județul Ilfov, numeroși vizitatori traversând județul în drum spre alte destinații din țară și din străinătate. Acest lucru este determinat de faptul că Regiunea București-Ilfov reprezintă cel mai important nod de transport la nivel național, aici intersectându-se principalele căi de transport rutier, feroviar și aerian din România, în jurul cărora infrastructura turistică prezintă o dezvoltare accentuată.

Aceste tipologii de turism sunt în prezent accesate de vizitatori care au o perioadă relativ scurtă de ședere sau care nu înnoptează deloc în județ, fiind locuitori din municipiul București și din județele învecinate, persoane interesate de / implicate în turismul de afaceri sau de evenimente, precum și călători în tranziție către alte destinații. Pentru sporirea atractivității destinației pentru turismul de sejur este necesară atât dezvoltarea unor noi produse turistice atractive, cât și o promovare mai accentuată a Ilfovului, astfel încât să atragă un număr cât mai mare și o gamă cât mai variată de turiști, care să găsească aici diverse oportunități inedite de petrecere a timpului liber.

FIGURA 81.
Resurse turistice din județul Ilfov

Sursă: Prelucrare proprie

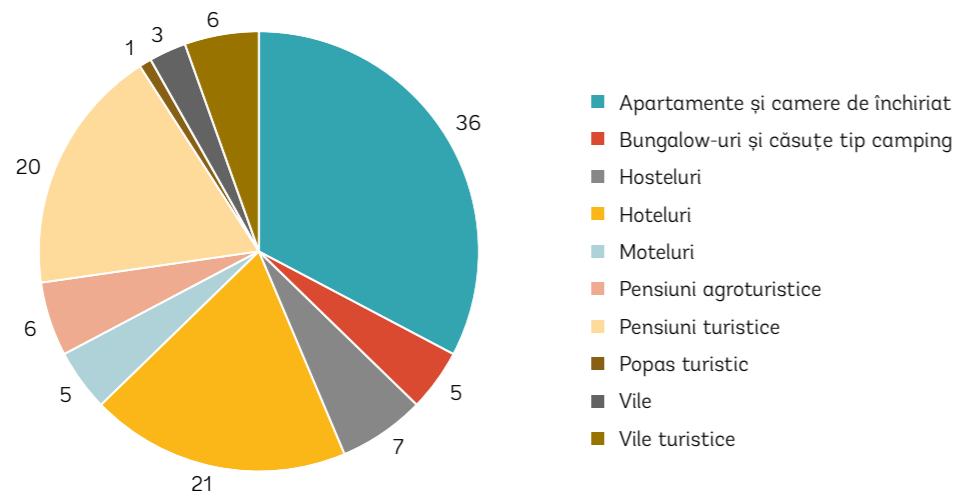
Județul Ilfov se află, în anul 2020, pe locul 2 față de județele învecinate în ceea ce privește capacitatea de cazare turistică, cu 4.118 de locuri disponibile

În ceea ce privește **infrastructura turistică** ce susține activitățile turistice, aceasta este alcătuită în primul rând din unitățile de cazare existente pe teritoriul județului Ilfov. La nivelul anului 2020, în Ilfov sunt clasificate 110 de astfel de structuri, totalizând o capacitate de 4.118 de locuri. Acest lucru situează Ilfovul pe locul al doilea în funcție de capacitatea totală de cazare față de județele învecinate, înaintea județelor Călărași (1.244 de locuri în 34 de unități), Dâmbovița (4.016 de locuri în 122 unități), Giurgiu (1.351 de locuri în 42 de unități) și Ialomița (2.248 de locuri în 37 de unități). Pe primul loc se clasează județul Prahova, cu 18.592 de locuri în 791 de unități, fapt datorat prezenței aici atât a polului de creștere Ploiești, cât și a zonei turistice Valea Prahovei. Această distribuție indică pe de-o parte, o disponibilitate crescută a județului Ilfov de a găzdui vizitatori din proximitate și nu numai, precum și interesul sporit pentru dezvoltarea sectorului turistic.

La nivel local, cea mai mare concentrare de locuri de cazare se întâlnește în orașul Otopeni (1.679 de locuri), datorită prezenței Aeroportului Internațional „Henri Coandă”, dar și a proximității municipiului București, fiind urmat de comuna Snagov (693 de locuri), unde se află și stațiunea turistică de interes local Snagov. Pe lângă acestea, un număr mediu de locuri de cazare (între 100 și 300) se întâlnește în unități administrative din prima și a doua coroană de localități din jurul Bucureștiului, precum orașele Voluntari, Bragadiru, Măgurele și Pantelimon sau comunele Afumați, Buftea și Mogoșoaia. În plus, se remarcă existența unei oferte variate de cazare, cu diferite tipologii de structuri de primire turistică, în care predomină apartamentele și camerele de închiriat, hotelurile și pensiunile turistice.

FIGURA 82.

Numărul de unități de cazare clasificate din județul Ilfov, după tipologia structurilor de primire turistică

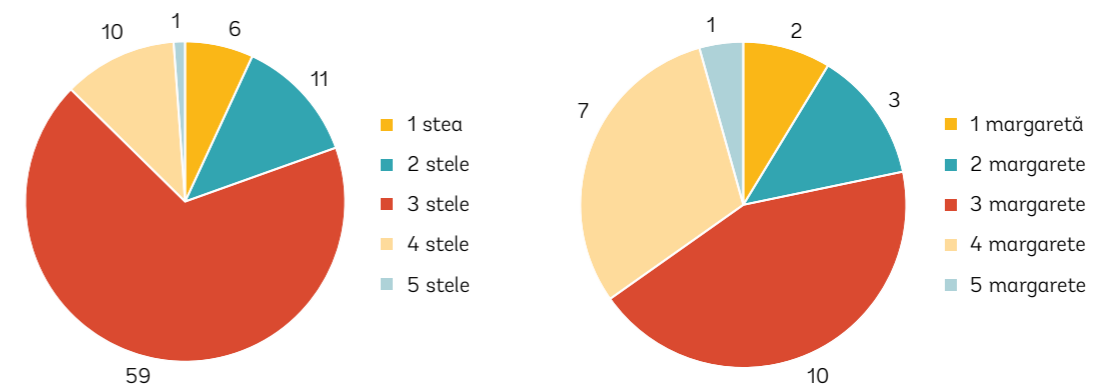

Sursă: Baza de date a Ministerului Turismului privind structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate, disponibilă la 21.02.2020

Diversitatea ofertei de cazare se remarcă și la distribuția acestora pe categorii de confort, în cadrul căreia predomină structurile de 3 stele și margarete / flori, urmate de cele de 4 stele și margarete / flori. Gradul superior de confort se recunoaște și la nivelul dotărilor asigurate, pe lângă spațiile de cazare unele dintre aceste structuri oferind și facilități precum spa, piscine interioare și exterioare, săli de gimnastică, săli de conferințe, restaurante sau chiar pachete de activități care pot fi desfășurate în timpul șederii.

FIGURA 83.

Numărul de unități de cazare clasificate din județul Ilfov, pe categorii de confort

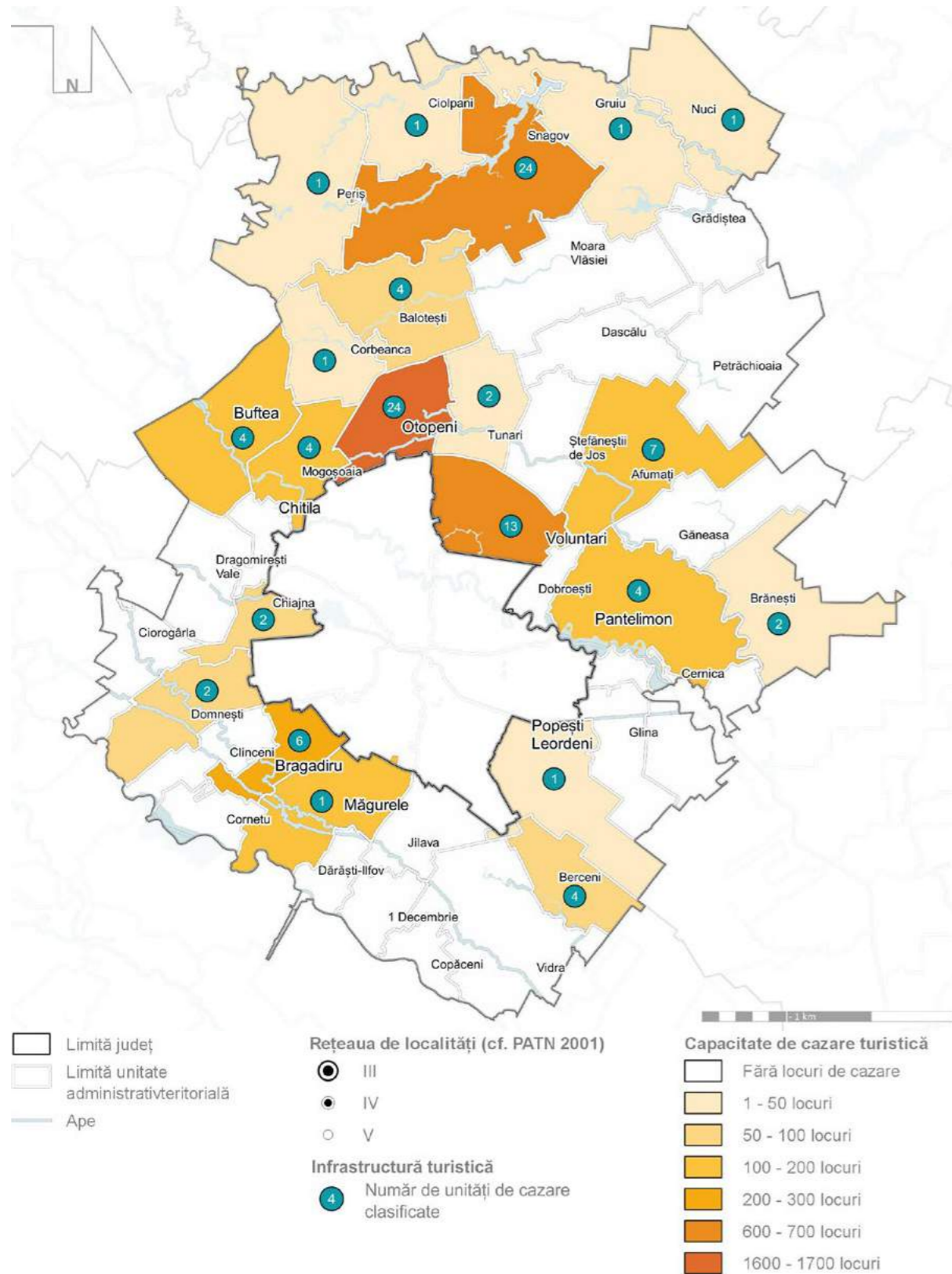
Sursă: Baza de date a Ministerului Turismului privind structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate, disponibilă la 21.02.2020

Este necesară o continuă dezvoltare și diversificare a infrastructurii de alimentație publică din județ

În timp ce infrastructura de cazare prezintă un grad mai ridicat de dezvoltare, nivelul de dotare turistică al localităților din județul Ilfov înregistrează valori mai scăzute în ceea ce privește structurile cu funcție de alimentație publică clasificate de către Ministerul Turismului. Pe teritoriul județului sunt înregistrate doar 15 restaurante, baruri sau cafenele clasificate, care sunt concentrate în 5 unități administrativ-teritoriale: 2 structuri în orașul Bragadiru (cu o capacitate totală de 375 de locuri), 7 structuri în orașul Otopeni (cu o capacitate totală de 244 locuri), 2 structuri în orașul Voluntari (cu o capacitate totală de 92 de locuri), 1 structură în comuna Balotești (cu o capacitate totală de 191 de locuri) și 3 structuri în comuna Snagov (cu o capacitate totală de 306 locuri)⁴³. La acestea se adaugă și unitățile de alimentație publică neclasificate, însă, pentru a putea asigura o ofertă turistică atractivă și completă, este necesară dezvoltarea suplimentară a sectorului de alimentație publică prin structuri de calitate, inedite, care să promoveze inclusiv specificul local al județului.

⁴³ Sursa: Baza de date a Ministerului Turismului privind structurile de primire turistică cu funcțiuni de alimentație publică în anul 2020 (situație în curs de actualizare).

FIGURA 84.
Infrastructura de cazare din județul Ilfov în anul 2019

Sursă: Baza de date a Ministerului Turismului privind structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate, disponibilă la 21.02.2020

În perioada 2007-2019, circulația turistică înregistrează o tendință de creștere, în timp ce performanța turistică scade

În ceea ce privește **circulația și performanța turistică**, în perioada 2007-2019, atât numărul de sosiri, cât și numărul de înoptări ale turiștilor au cunoscut o tendință generală de creștere. Cu toate acestea, având în vedere rata mai scăzută de creștere a numărului de înoptări, atât durata medie de ședere, cât și indicii de utilizare a capacității de cazare cunosc în acest interval o tendință de scădere. În același timp, durata medie de ședere de sub 2 zile demonstrează caracterul predominant de turism de week-end / de scurtă durată practicat de vizitatorii județului Ilfov, în timp ce indicii utilizării capacității de cazare, ce se situează în jurul valorii de 30%, indică o subutilizare a acestei capacități. Pe baza acestor valori, se poate concluziona faptul că, la nivelul județului Ilfov, nu sunt momentan necesare măsuri de suplimentare a locurilor de cazare disponibile, ci, mai curând, de creștere a atractivității ofertei turistice și de integrare a acestora în cadrul unor pachete care să susțină o ședere mai îndelungată a turiștilor.

TABEL 18.
Evoluția principalilor indicatori ai circulației turistice pentru județul Ilfov în intervalul 2007-2019

ANUL	SOSIRI ALE TURIȘTILOR	ÎNNOPTĂRI ALE TURIȘTILOR	DURATA MEDIE DE ȘEDERE	INDICELE DE UTILIZARE A CAPACITĂȚII DE CAZARE
2007	87.819	158.266	1,80	36%
2008	85.825	200.719	2,34	32%
2009	70.922	125.311	1,77	20%
2010	78.974	130.805	1,66	21%
2011	78.968	115.475	1,46	19%
2012	107.363	148.957	1,39	21%
2013	109.547	148.383	1,35	21%
2014	120.040	163.720	1,36	24%
2015	126.858	171.493	1,35	26%
2016	138.093	205.923	1,49	30%
2017	158.907	240.394	1,51	33%
2018	198.936	279.656	1,41	36%
2019	197.792	274.280	1,38	33%
EVOLUȚIE 2007-2019	125,2%	73,3%	-23,3%	-8,3%

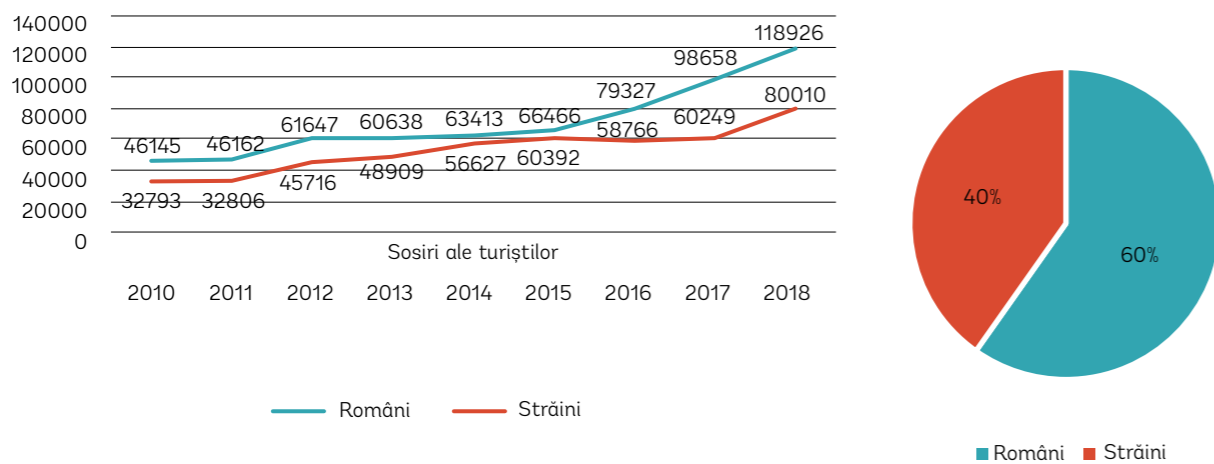
Sursă: Baza de date INSSE Tempo Online

În anul 2018, ponderea vizitatorilor străini a fost de 40% din total, ceea ce a plasat județul Ilfov pe locul 2 la nivel național, după municipiul București

Cu privire la circulația turistică, de interes este și **structura vizitatorilor** sosiți în județul Ilfov. În acest sens, se remarcă valori apropiate înregistrate privind numărul de sosiri ale turiștilor români față de cei străini. Dacă în primul caz, în intervalul 2010-2018, aceste valori au cunoscut mai multe fluctuații, în cazul vizitatorilor străini, până în anul 2015, numărul sosirilor a înregistrat o tendință continuă de creștere, astfel că în anii 2014 și 2015, aceștia reprezentau aproximativ

47% din totalul turiștilor sosiți. Începând cu anul 2016, diferența între aceste categorii a început să crească, ajungându-se în anul 2018 ca turiștii străini să reprezinte doar 40%, această valoare fiind însă în continuare foarte ridicată. În acest context, ținând cont și de prezența în orașul Otopeni a celui mai important aeroport internațional din țară, de interes sunt și principalele țări de proveniență ale turiștilor străini care vizitează România, în topul acestora clasându-se Republica Moldova, Bulgaria, Ungaria, Ucraina, Serbia, Germania, Italia, Turcia, Polonia și Israel⁴⁴. Aceste țări ar putea fi ținta unor campanii de promovare ale județului Ilfov, însă este necesară și implementarea unui sistem de monitorizare a circulației turistice la nivel județean, care să ofere informații relevante despre proveniența vizitatorilor Ilfovului.

FIGURA 85.
Evoluția structurii turiștilor din județul Ilfov și ponderea vizitatorilor străini în anul 2018

Sursă: Baza de date INSSE Tempo Online

Fluxurile mai ridicate ale turiștilor doar în anumite luni indică necesitatea dezvoltării activităților turistice pe tot parcursul anului

Nu în ultimul rând, analizând **sezonalitatea activității turistice** în județul Ilfov la nivelul anului 2019, se remarcă faptul că lunile cu cele mai mari fluxuri turistice sunt în intervalul mai - octombrie, aceste valori mai ridicate înregistrându-se lunile de când vremea mai călduroasă este propice pentru practicarea activităților de agrement și în aer liber, însă acest lucru nu se transpune și într-o durată mai îndelungată de ședere a turiștilor. Această perioadă de vârf este marcată și de prezența mai accentuată a turismului de afaceri, atât pe fondul încheierii sezonului de vacanță, cât și pe cel al numărului mai ridicat al evenimentelor de interes pentru diferite categorii de vizitatori. La polul opus se află lunile de iarnă, decembrie, ianuarie și februarie, fapt ce indică necesitatea diversificării ofertei turistice, astfel încât aceasta să acopere activități ce pot fi practicate pe tot parcursul anului.

⁴⁴ Sursa: Baza de date INSSE Tempo Online.

TABEL 19.
Sezonalitatea activității turistice în județul Ilfov în anul 2019

LUNA ANULUI 2019	SOSIRI ALE TURISTILOR	ÎNNOPTĂRI ALE TURISTILOR	DURATA MEDIE DE ȘEDERE	INDICELE DE UTILIZARE A CAPACITĂȚII DE CAZARE
Ianuarie	13.126	17.463	1,33	29%
Februarie	13.302	18.109	1,36	31%
Martie	15.144	21.097	1,39	33%
Aprilie	15.351	21.804	1,42	35%
Mai	18.264	27.565	1,51	43%
Iunie	18.814	25.936	1,38	42%
Iulie	19.983	26.643	1,33	42%
August	16.453	21.652	1,32	34%
Septembrie	20.346	25.860	1,27	38%
Octombrie	20.235	28.710	1,42	41%
Noiembrie	15.738	23.185	1,47	34%
Decembrie	11.036	16.256	1,47	23%

Sursă: Baza de date INSSE Tempo Online

2.8. Concluzii, probleme și tendințe

Având în vedere vecinătatea municipiului București, se pune problema consolidării identității socio-economice a județului Ilfov, care trebuie să își crească atractivitatea pentru locuitori, angajați și investitori, diminuând sau compensând decalajele de dezvoltare față de Capitală

Județul Ilfov are un statut aparte în rândul județelor din România, datorită vecinătății municipiului București, alături de care constituie principalul motor economic la nivel național. Totuși, între municipiul București și județul Ilfov există discrepanțe relativ mari de dezvoltare, care trebuie avute în vedere în planificare:

- Participarea disproporționată la formarea PIB-ului regional pe cap de locuitor în detrimentul județului Ilfov – PIB/cap de locuitor în Ilfov reprezintă 45% din valoarea indicatorului pentru municipiul București;
- Găzduirea unui număr mult mai mic de întreprinderi active în comparație cu municipiul București – doar 17% din întreprinderile active din regiune sunt localizate în județul Ilfov;
- Participarea redusă la formarea cifrei de afaceri a întreprinderilor active din regiune – aproximativ 15%;
- Salariul mediu net lunar este cu aproximativ 20% mai redus în județul Ilfov față de municipiul București în anul 2018, ceea ce contribuie la migrația sau navetismul forței de muncă.

Județul Ilfov trebuie să dezvolte politici active de creștere a atractivității pentru companiile străine și să creeze un cadru favorabil pentru investițiile străine, complementar municipiului București

Analiza principalilor indicatori de evaluare a contribuției capitalului străin la economia locală a arătat o discrepanță între municipiul București și județul Ilfov în ceea ce privește numărul de întreprinderi cu capital străin înregistrate la finalul anului 2018, deși fac parte din aceeași regiune de dezvoltare. Aceste discrepanțe se mențin și atunci când analizăm și alți indicatori privind economia locală și climatul de afaceri. Limitările în termeni de spațiu și forță de muncă își vor pune amprenta asupra nivelului de atractivitate a municipiului București în următorii ani. În acest context, județul Ilfov trebuie să accelereze politicile de atragere de investiții străine prin promovarea avantajelor competitive și crearea de structuri de suport pentru afaceri pe teritoriul județului.

Pentru a rămâne competitiv și atractiv, județul Ilfov trebuie să își diversifice sursele de finanțare și portofoliul de proiecte

Întrucât este singurul județ din România ce face parte dintr-o regiune dezvoltată, Ilfov se află într-o situație defavorabilă din punctul de vedere al accesului la surse de finanțare, comparativ cu restul județelor, care beneficiază de o cofinanțare mai ridicată din fonduri europene. În acest context, județul Ilfov se poate confrunta cu scăderea competitivității în raport cu alte județe, pe de-o parte, și cu provocări legate de sursele de finanțare pentru investiții și dezvoltare, pe de altă parte. De aceea, este importantă continuarea implicării active a Consiliului Județean Ilfov în dezvoltarea economiei locale, în facilitarea și implicarea în parteneriate și în identificarea și accesarea de surse de finanțare alternative / complementare, dacă este cazul.

La nivelul județului Ilfov, se remarcă tendința de specializare în domeniul de servicii intensive în cunoaștere, dar și o tendință de revigorare a industriei prelucrătoare

Chiar dacă activitățile economice dominante la nivelul numărului de salariați, al numărului de întreprinderi active și al cifrei de afaceri (comerț, industrie prelucrătoare) înregistrează încă un nivel de intensitate în cunoaștere și tehnologizare relativ reduse, se remarcă o serie de activități economice emergente sau tradiționale cu valoare adăugată mare, ce pot deveni motoare economice ale județului. În acest context trebuie menționate transporturile aeriene – un sector în transformare, cu tradiție și perspective de dezvoltare, dacă se intervine pentru a contracara tendința de declin și pierdere a competitivității. Totodată, activitățile de cercetare-dezvoltare și servicii în tehnologia informației sunt sectoare competitive, în dezvoltare.

În ceea ce privește industria, se remarcă industria alimentară și fabricarea băuturilor ca principale sectoare competitive, inclusiv pentru export. Clasificarea industriei alimentare ca sector în transformare indică o tendință de pierdere a competitivității, ce trebuie avută în vedere în poziționarea economică a județului.

Totodată, ținând cont și de relația sa cu municipiul București, poziționarea economică a județului Ilfov trebuie să aibă în vedere potențialul pentru logistică, recreere și agrement, servicii medicale și de asistență socială.

Nu în ultimul rând, având în vedere preocuparea pentru activitățile de inovare și de creștere a CA și a prezenței companiilor în domeniul reciclării deșeurilor, dar și rata redusă de reciclare identificată în analiza utilităților publice, ar putea fi explorate idei de proiecte în domeniul economiei circulare.

Județul Ilfov conduce în clasamentul național al activităților de cercetare-dezvoltare-inovare și găzduiește cel mai important pol de cercetare fundamentală în fizică la nivel național, însă infrastructura de suport pentru afaceri și inovare este deficitară

Județul Ilfov înregistrează valori favorabile ale indicatorilor ce țin de dezvoltarea activităților de CDI și potențialul de inovare, clasându-se pe locul al doilea la nivel național, după municipiul București. Dezvoltarea parcului științific Măgurele Science Park și a proiectelor conexe privind infrastructura de afaceri va contribui la consolidarea poziției județului Ilfov la nivel regional, național și internațional, precum și la echilibrarea nivelului de dezvoltare socio-economică între nordul și sudul județului.

În nordul județului, zona Otopeni-Moara Vlăsiei prezintă potențialul de dezvoltare de tip „edge city” în jurul aeroportului și nodului intermodal.

Infrastructura de suport pentru afaceri și inovare, actorii privați în domeniul inovării și evenimentele dedicate se concentrează în momentul de față preponderent în municipiul București, fiind necesară activarea județului Ilfov din acest punct de vedere.

Județul Ilfov înregistrează cea mai redusă rată a șomajului din România, ceea ce indică un potențial deficit de forță de muncă și o capacitate limitată de a răspunde nevoilor angajatorilor actuali și viitori, în cazul atragerii de noi investiții

În acest context, județul Ilfov trebuie să își valorifice poziția față de județele învecinate și cu resurse de forță de muncă, prin intervenții ce țin de îmbunătățirea accesibilității și creșterea calității vieții, coordonate cu măsurile de atragere de investiții.

Totodată, având în vedere dinamica economică regională, este importantă facilitarea dialogului între mediul de afaceri și reprezentanții sistemului de educație, dezvoltarea învățământului tehnic și dual din județ reprezentând un pas important în ceea ce privește adaptarea forței de muncă la nevoile angajatorilor și pentru poziționarea județului Ilfov în raport cu municipiul București.

La nivel teritorial, zona de nord a județului este în continuare cea mai dezvoltată și mai atractivă din punct de vedere economic, dar se remarcă o serie de localități emergente din sud, care s-au dezvoltat în ultimii ani

Analiza principalilor indicatori economici la nivelul localităților componente ale județului Ilfov pune în evidență, în primul rând, dezvoltarea economică din zona de nord, cu cele mai ridicate valori în Voluntari și Otopeni, dar și pe cea din sud, în Popești-Leordeni. În alt doilea rând, se observă tendința de suburbanizare și dezvoltare de tip cartiere-dormitor în jurul Bucureștiului, în special în zonele din sudul și vestul județului (de ex. Berceni, Chitila), dar și în nord (Dobroești). În aceste zone se remarcă discrepanța dintre expansiunea urbană accelerată și construcția de locuințe în perioada 2007-2018, pe de-o parte, și dezvoltarea companiilor, capacitatea antreprenorială și numărul relativ redus de locuri de muncă, pe de alta.

Sectorul turismului are o contribuție redusă la economia județului Ilfov, în ciuda capitalului bogat de resurse de care dispune

Cu o pondere de aproximativ 3% (2.89%) din numărul total de companii și din numărul total de angajați și de doar 0.68% din cifra de afaceri totală a județului Ilfov, sectorul turismului nu

se regăsește în topul celor mai dezvoltate sectoare economice ale județului. Cu toate acestea, varietatea resurselor existente facilitează practicarea a numeroase tipuri de turism, cu potențial de a fi dezvoltate suplimentar, precum turismul cultural și ecumenic, turismul de agrement, turismul în natură și ecoturismul, turismul de evenimente sau turismul de afaceri.

În ciuda unei infrastructuri de cazare dezvoltate și a unei tendințe generale de creștere a fluxurilor turistice, performanța turistică a cunoscut o tendință descendentă în ultimii ani, în anul 2019 înregistrându-se o durată medie de ședere de sub 2 zile și un indice de utilizare a capacității de cazare de aproximativ 30%. Acest lucru indică o predominanță a turismului de scurtă durată și o subutilizare a capacității de cazare existente, fapt ce determină și valorile scăzute ale indicatorilor economici.

În acest context, este necesară implementarea unui management eficient și performant, prin care să se gestioneze dezvoltarea turistică a județului pe baza unei viziuni integrate pentru următorii ani. Aceasta trebuie să se transpună într-o serie de măsuri de diversificare a ofertei turistice prin dezvoltarea de noi produse, precum traseele turistice tematice, pachetele de activități care să reunească mai multe atracții atât din județul Ilfov, cât și din municipiul București, evenimente-fanion sau noi atracții culturale, amenajate în spații valoroase arhitectural. Pe lângă acestea, un rol la fel de important îl va avea definirea identității Ilfovului, care trebuie să fie complementară Bucureștiului și, în același timp, să se individualizeze de acesta. Totodată, este necesară și promovarea județului ca destinație în sine, printr-o serie de campanii și instrumente atât pentru mediul online, cât și pentru cel offline.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ILFOV - Orizont 2030

A. ANALIZA DIAGNOSTIC - Evaluarea situației actuale

CAPITOLUL 3

Profil spațial și funcțional

Rolul acestui capitol este de a identifica principalele tendințe în ceea ce privește dezvoltarea spațială. Sunt evidențiate principalele axe de dezvoltare de interes teritorial, din care face parte județul Ilfov, alături de modul în care funcționează rețeaua de localități. Pentru o mai bună înțelegere a dezvoltării recente, este evidențiat procesul de expansiune alături de o scurtă prezentare a calității locuirii în noile cartiere rezidențiale.

3.1. Rețeaua de localități și relații teritoriale

Județul Ilfov este încadrat în trei axe de dezvoltare economică, însă doar două mai sunt funcționale

Prin învecinarea cu municipiul București, județul Ilfov face parte din mai multe axe de dezvoltare teritorială la nivel național, cum ar fi axa Brașov-Ploiești-București-Constanța sau axa București-Pitești-Craiova. Datorită infrastructurii de transport, județul Ilfov beneficiază de legături optime cu polii de creștere Ploiești și Constanța, dar și cu polul de dezvoltare Pitești. Tot în apropierea județului Ilfov, la mai puțin de 90 de minute distanță, se află și municipiile Giurgiu (punct de trecere a frontierei), Târgoviște, Urziceni și Călărași. În perioada trecută de programare a UE, pornind de la culoarul paneuropean TEN-T IX, era stipulată și axa de dezvoltare Giurgiu-București-Ploiești,⁴⁵ care continua ulterior prin DN2 către Moldova (Buzău, Bacău, Iași cu trecerea frontierei către Chișinău). O alternativă a acestei axe este varianta care se continuă de la Ploiești către Brașov.

Deși potențialul demografic este mai redus pe legătura București-Giurgiu în comparație cu axele București-Ploiești sau București-Târgoviște, legătura cu Bulgaria reprezintă în continuare un important atu, insuficient valorificat. Linia de cale ferată către Giurgiu este nefuncțională, iar din cauza centurii, traversarea Bucureștiului pe direcția nord-sud, către Ploiești este foarte dificilă.

Relațiile teritoriale trebuie orientate către principalele bazine de forță de muncă

Apropierea față de orașe precum Giurgiu sau Târgoviște face ca acestea să reprezinte potențiale bazine de forță de muncă care pot fi valorificate prin ameliorarea condițiilor de navetism. Potențialul demografic ridicat al județului Dâmbovița, mai ales a așezărilor din jurul municipiului Târgoviște face ca pe termen lung această zonă să reprezinte o importantă resursă de forță de muncă. Într-o postură similară se află și zona din jurul municipiului Giurgiu, doar că, în acest caz, potențialul demografic este mai scăzut. Astfel, pentru a preveni o viitoare criză a forței de muncă, va fi nevoie de dezvoltarea unui sistem de transport metropolitan care să amelioreze condițiile de navetism, mai ales pe axele București-Târgoviște și București-Giurgiu.

Rețeaua de localități a județului Ilfov este dependentă de municipiul București

Întreaga rețea de localități a județului Ilfov se bazează pe relațiile cu Capitala. Astfel, suburbii preponderent rezidențiale, precum Berceni, Popești-Leordeni sau Bragadiru, acoperă surplusul de cerere pentru locuințe care nu poate fi acoperit de București. Așezările din prima coroană de localități dezvoltate în lungul marilor circulații (centura sau penetrante precum DN1 sau DN2) preiau activitățile industriale (ex. Glina, Afumați sau Pantelimon), marile centre comerciale și zone de birouri (ex. Otopeni și Voluntari) sau zone de logistică (ex. Ciorogârla). Orașul Măgurele, prin intermediul Parcului Științific Măgurele reprezintă singurul element din rețeaua de localități specializat în domeniul cercetării. A doua coroană de localități (și a treia către nord) au preponderent rolul de a asigura importante zone de agrement (ex. Snagov-Periș-Ciolpani în nord sau Cornetu-Mihăilești în sud). În concluzie, întreaga rețea de localități a județului Ilfov este astfel constituită încât să mizeze pe proximitatea față de Capitală, suplinind funcțiuni și dotări pe care Bucureștiul nu le mai poate asigura în teritoriul său administrativ. Doar în cazul comunelor din nord-vest, Gruiu, Nuci, Dascălu sau Petrăchioaia, relațiile cu municipiul București sunt mai slabe, aspect vizibil într-un profil preponderent rural, fără noi dezvoltări economice sau rezidențiale.

⁴⁵ MDRAP, 2013. Axa de dezvoltare teritorială Ploiești-București-Giurgiu – axă structurantă a dezvoltării sudului României.

Luând în considerare populația, 85% dintre așezările din județul Ilfov ar putea fi orașe (cf. PATN 2001)

Județul Ilfov este singurul județ din România care nu include o reședință de județ, locul acestei funcțiuni fiind preluat de capitală. Conform PATN – secțiunea IV, rețeaua de localități a județului Ilfov este constituită din două orașe (Buftea și Otopeni) și 38 de comune. Datorită creșterii accentuate a populației, a economiei locale și a dotărilor, în ultimii 10 ani, încă 6 comune au trecut la rangul de oraș (Bragadiru, Chitila, Măgurele, Pantelimon, Popești-Leordeni și Voluntari). Dintre cele 32 de comune, 26 au peste 5.000 de locuitori⁴⁶, aspect ce le face eligibile pentru schimbarea de rang către oraș (rang III). Orașele Pantelimon, Popești-Leordeni și Voluntari au peste 25.000 de locuitori și ar putea fi transformate în municipii. Cu toate acestea, pentru a definitiva pretabilitatea schimbării de rang, ar trebui analizate și celelalte praguri stabilite prin Legea 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități.

Luând în considerare indicatorii minimali pentru declararea comunelor, orașelor și municipiilor din proiectul de Lege pentru aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a IV-a – Rețeaua de localități, aflat în consultare publică pe pagina MLPDA⁴⁷ și populația în anul 2019, numai orașul Voluntari ar putea fi considerat municipiu, iar comunele Cernica, Chiajna, Dobroești și Jilava ar putea prelua rangul de oraș⁴⁸.

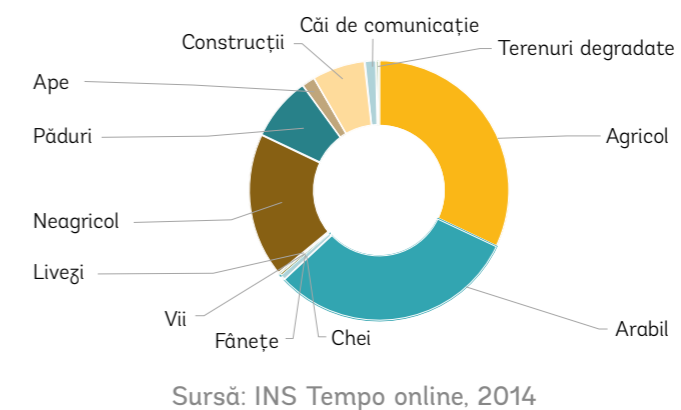
3.2. Zonificare funcțională și identificarea zonelor de dezvoltare

Județul Ilfov se află în tranziția de la profilul rural către unul mixt – între rezidențial și activități economice terțiare

La nivelul întregului județ, dar mai ales în prima coroană de localități, este vizibil un proces accentuat de suburbanizare generat de proximitatea față de municipiul București. Acest proces este vizibil prin expansiune (noi zone rezidențiale sau activități economice în lungul principalelor circulații), conversia terenurilor agricole și reducerea suprafețelor împădurite.

FIGURA 86.

Suprafața fondului funciar după modul de folosință în județul Ilfov

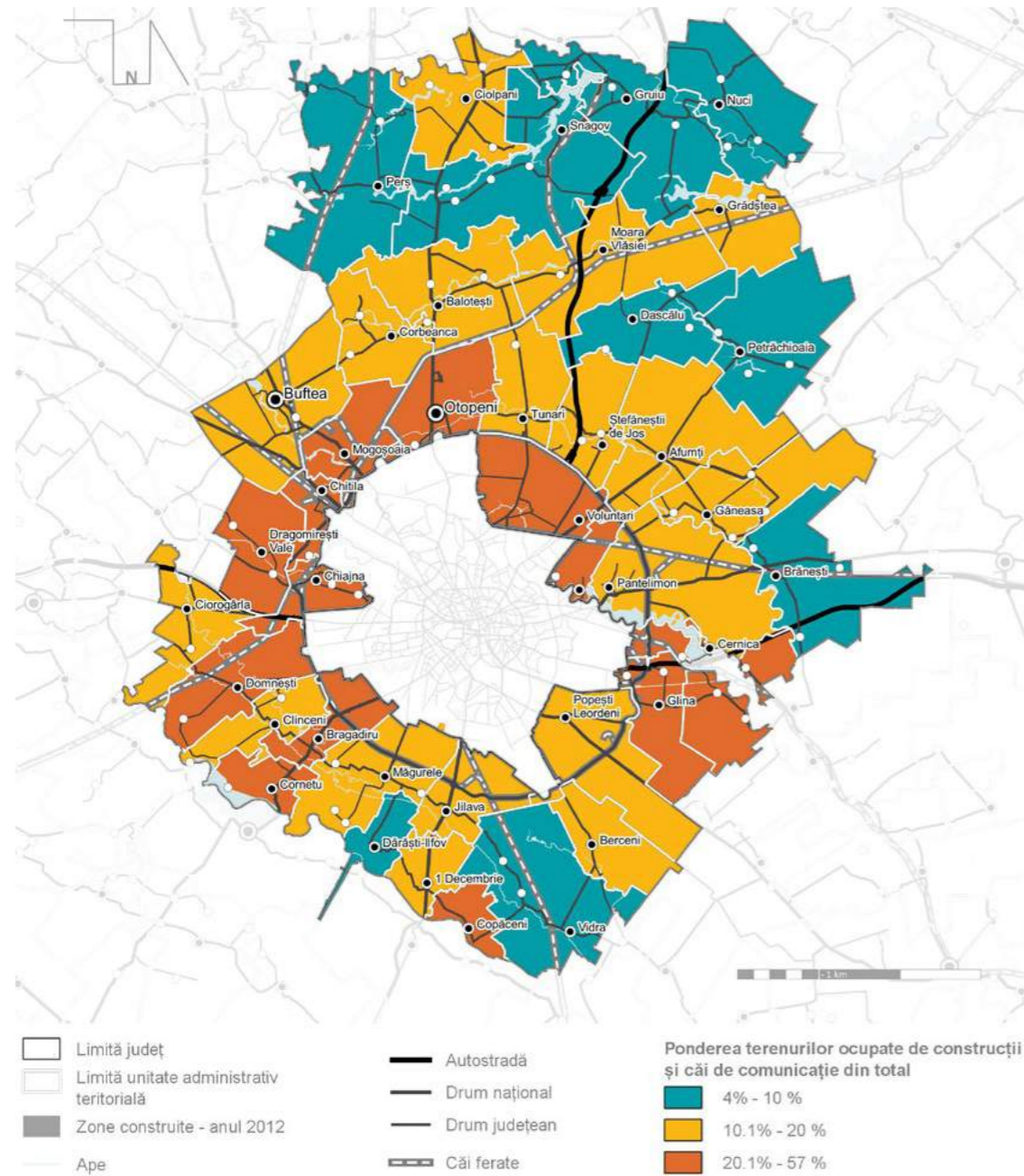
⁴⁶ Populația după domiciliu în 2017 cf. INS Tempo online.

⁴⁷ <https://www.mlpda.ro/pages/patn-sectiunea-iv-reteaua-de-localitati-in-consultare-pana-pe-8-decembrie-514>

⁴⁸ Pragul minim al populației pentru oraș, conform propunerii legislative, ar fi de 10.000 de locuitori, iar pentru municipiu acesta ar fi de 40.000 de locuitori.

Deși este supus unui proces de urbanizare, județul Ilfov este în continuare preponderent agricol. În anul 2014⁴⁹, peste 60% din suprafața județului era acoperită de teren agricol sau arabil. Pe de altă parte, în intervalul 2007-2014, în toate comunele și orașele suprafața destinată terenurilor agricole sau arabile a scăzut în medie cu 6%. Cele mai mari scăderi s-au înregistrat în orașul Chitila și în comunele Cornetu, Cernica, Copăceni, Domnești sau Mogoșoaia. Terenurile destinate agriculturii au fost înlocuite treptat de construcții și căi de comunicație.

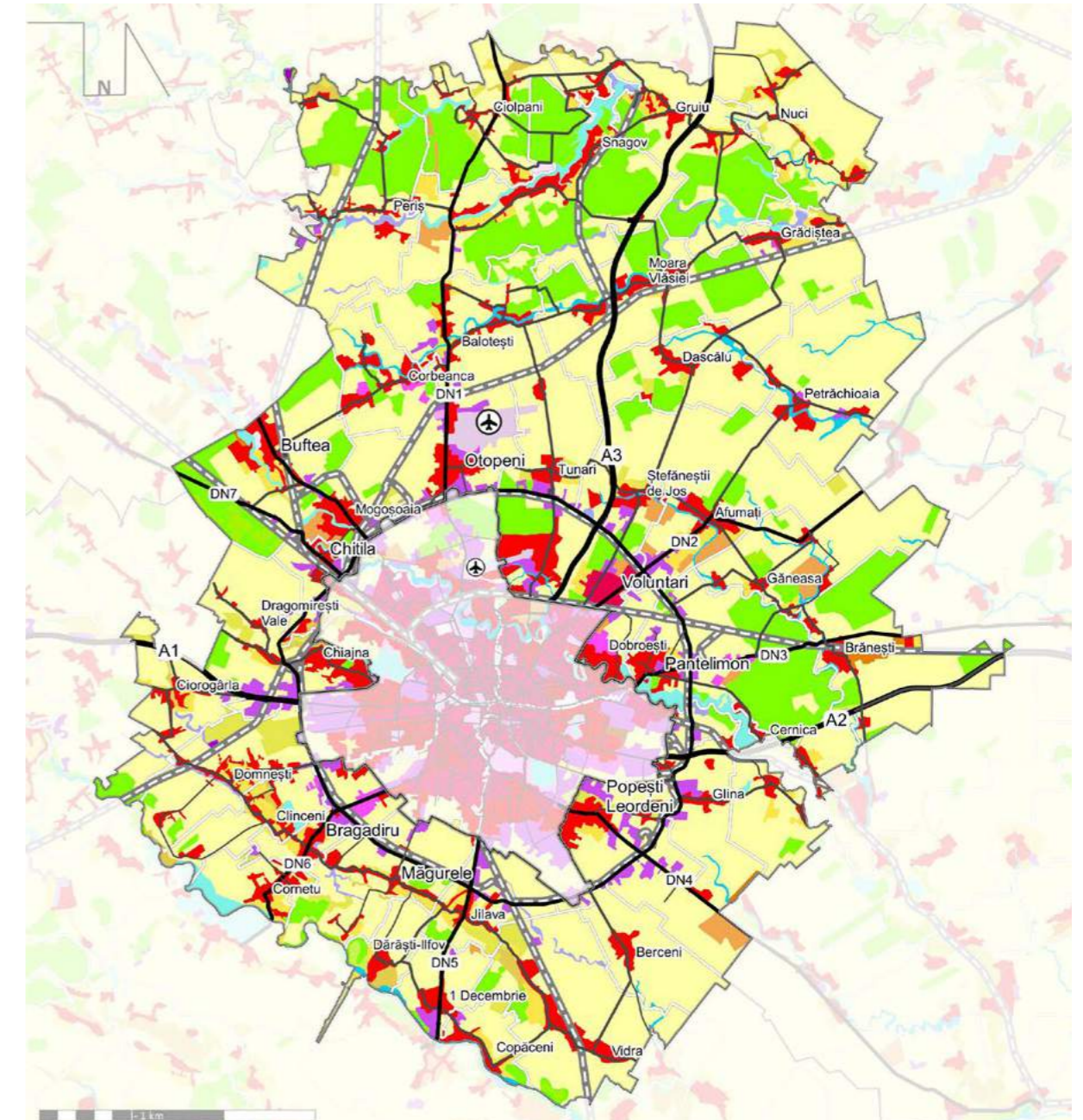
FIGURA 87.
Ponderea terenurilor puternic antropizate din total (2014) în județul Ilfov

Sursă: Bașa de date INS TEMPO

⁴⁹ Cf. INS Tempo online.

FIGURA 88.
Zonificarea funcțională a teritoriului județului Ilfov (2018)

Sursă: Corine Landcover, 2018

Transformarea treptată a terenurilor destinate agriculturii, dar și a pădurilor în zone pentru noi locuințe sau activități economice este cea mai accentuată în prima coroană de localități din jurul Bucureștiului. În orașele din jurul Bucureștiului, deja peste 20% (chiar 40% pe alocuri) din teritoriu este ocupat de construcții și căi de comunicație. Doar comunele din partea nordică beneficiază în continuare de ample zone împădurite. O potențială centură verde se mai poate observa și în cazul așezărilor din vecinătatea nordică a Bucureștiului (Chitila, Buftea, Mogoșoaia, Voluntari și Pantelimon). În partea sudică a județului, ponderea suprafețelor împădurite este însă mult mai scăzută. Aici, din cauza dezvoltării haotice, conceptul de centură verde este deja aproape compromis.

Principalele noi dezvoltări sunt vizibile tot în prima coroană de localități din jurul Bucureștiului și de-a lungul principalelor circulații rutiere. Zonele industriale și de logistică se concentrează preponderent de-a lungul centurii și în zonele principalelor ieșiri din București. Centrele comerciale majore sunt amplasate cu precădere de-a lungul principalelor căi de acces în municipiul București (A1, DN1, DN2 sau A2). Cea mai mare concentrare de birouri la nivel național se regăsește în partea de nord a Capitalei și se extinde până în orașul Voluntari. Partea de sud a județului este mai puțin dezvoltată în ceea ce privește localizarea activităților economice din sectorul terțiar. Cu toate acestea, aici este localizat un obiectiv de interes european, și anume Parcul Științific Măgurele.

În ceea ce privește expansiunea urbană în ultimii 17 ani, se poate observa o tendință de concentrare a noilor activități economice de-a lungul principalelor căi de circulație ce converg către municipiul București. Acest proces este mult mai accentuat în cadrul așezărilor periurbane, unde apar noi dezvoltări, și în zone îndepărtate față de principalele circulații. Așezările care prezintă cele mai ample extinderi sunt: Ciorogârla, Domnești, Bragadiru, Popești Leordeni sau Berceni. Procesul de expansiune se remarcă însă și în partea de nord, în Chitila, Mogoșoaia, Otopeni, Tunari, Voluntari, Ștefăneștii de Jos sau Pantelimon și Dobroești. În ultimii 5 ani, procesul de expansiune s-a accentuat în partea de nord, nu doar în prima coroană de localități, ci și de-a lungul DN1, către Balotești, Periş, Ciolpani sau Snagov. Doar comunele din nord-estul județului (Gruuiu, Nuci sau Grădiștea) au fost mai puțin afectate de procesul de expansiune.

FIGURA 89. Zone de expansiune în periurbanul Bucureștiului (stânga – Chiajna; dreapta – Popești-Leordeni)

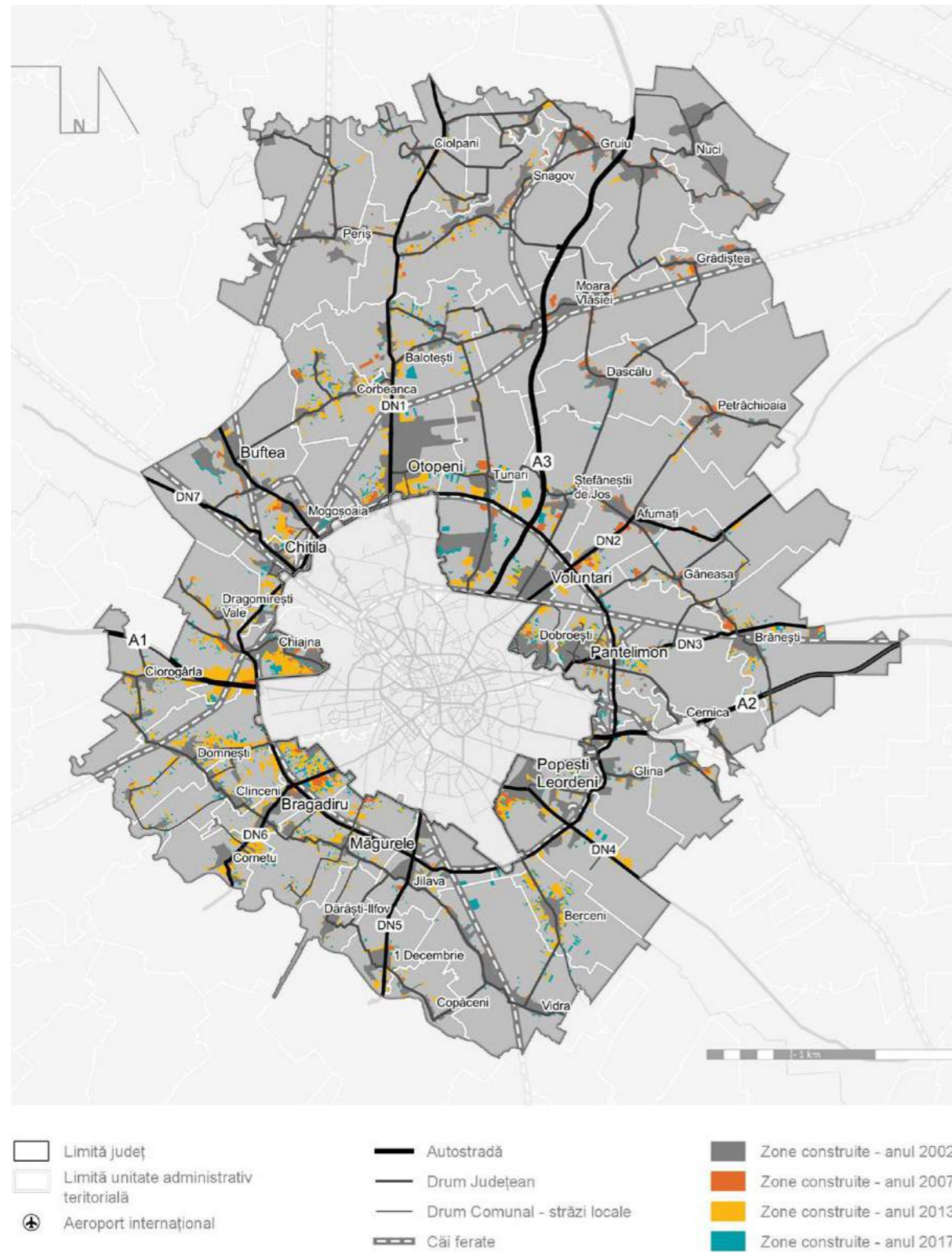
Sursă: Google Maps

FIGURA 90. Zone de expansiune în periurbanul Bucureștiului între 2000 și 2019

Sursă: Google Earth

FIGURA 91.
Principalele zone de expansiune din județul Ilfov în intervalul 2002-2017

Sursă: Cartare după imagini satelitare (Google Earth)

Noile zone de expansiune sunt dezvoltate fără a avea planificată o tramă stradală adecvată. Nu există o ierarhizare a tramei stradale, majoritatea dezvoltărilor fiind bazate pe profiluri de stradă cu specific rural, în cadrul cărora trotuarul rareori este mai lat de 1 m, iar suprafața carosabilă variază între 5 și 7 m. Astfel, din străzile de categoria I și II, care leagă așezările din Ilfov de București, se ramifică direct rețele de străzi de categoria IV. Fiind vorba de dezvoltări private în multe dintre cazuri, noile străzi nu sunt asfaltate sau racordate la utilități publice. De asemenea, zonele de expansiune nu includ dotări (educație, alimentație publică, spații verzi, cultură etc.), motiv pentru care locuitorii folosesc în continuare dotările din municipiul București.

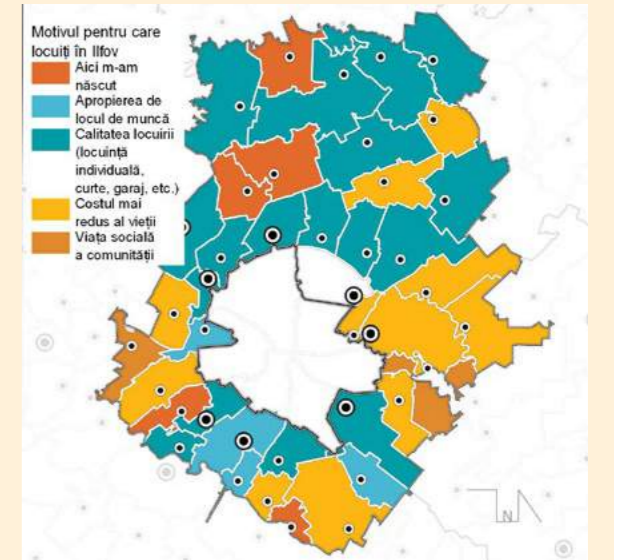
În ultimii ani, Județul Ilfov s-a transformat din suportul agricol al Capitalei în principala zonă rezidențială și de activități economice de mari dimensiuni. Această schimbare a adus beneficii în ceea ce privește economia locală, însă dezvoltarea a fost una preponderent necontrolată și nesustenabilă, astfel că rectificarea erorilor din trecut este din ce în ce mai dificilă.

3.3. Locuire

Calitatea și costul locuirii este mai mare în zona de nord decât în sud

Dezideratul unei calități ridicate a locuirii stă la baza întregului proces de suburbanizare. Astfel, tinerele familii care nu își permit achiziționarea unei case în București sau își doresc un mediu de viață mai liniștit, caută o alternativă în dezvoltările rezidențiale din județul Ilfov.

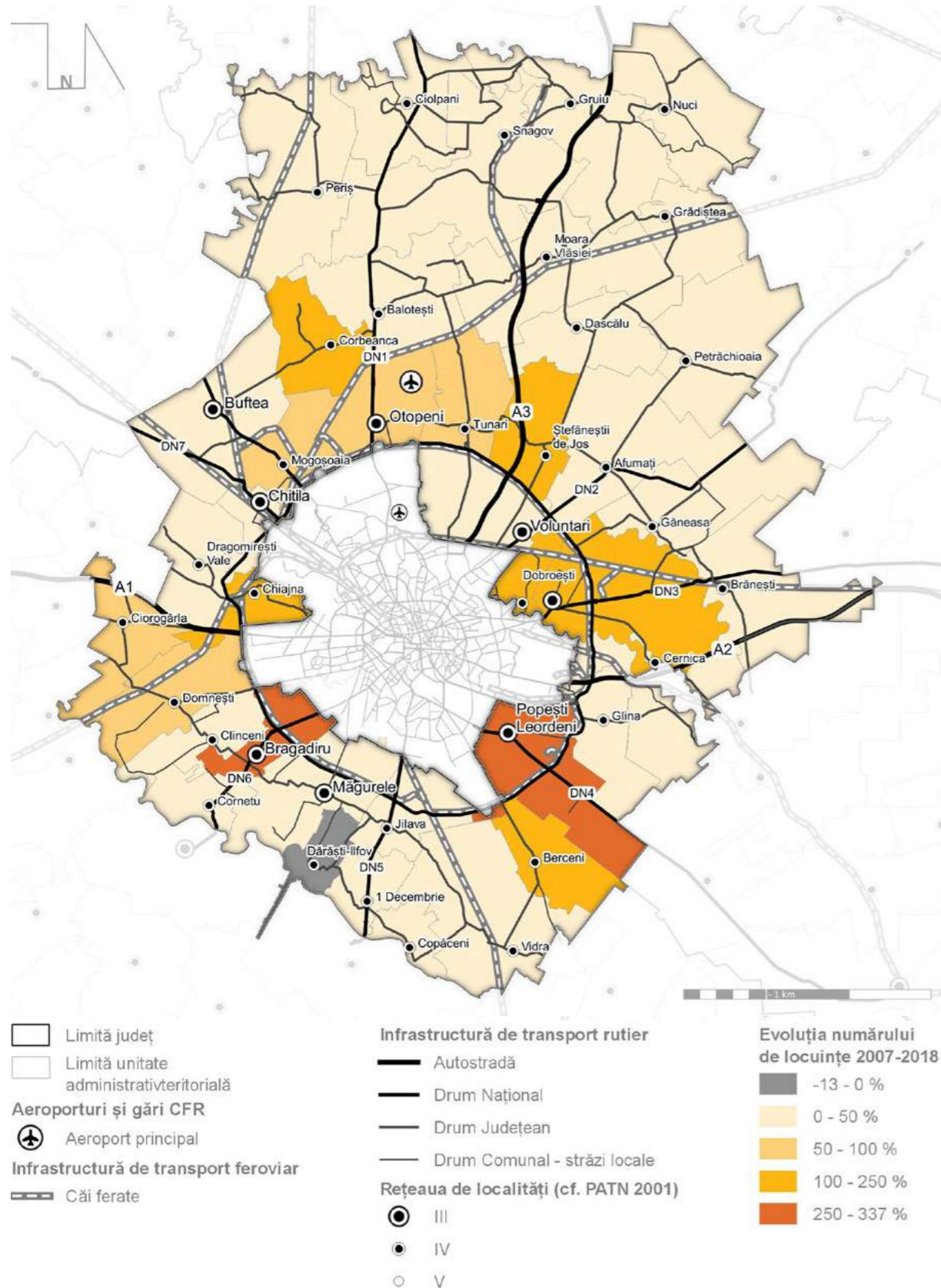
Calitatea locuirii (locuință individuală, garaj, curte etc.) reprezintă cel mai important motiv pentru care respondenții la sondaj au decis să se mute în județul Ilfov (medie de 6.3 din maxim 10 puncte). Alte motive evidențiate de respondenți sunt viața socială, costul redus al locuirii sau mediul curat. Reșidenții din zona de nord a județului au ales această locație în primul rând pentru calitatea locuirii. Aceeași prioritate a fost evidențiată și de reșidenții din Bragadiru, Popești-Leordeni, Jilava sau Cornetu, deși, în aceste așezări, parcelele nu sunt la fel de generoase. Pe de altă parte, costul redus al vieții pare să fie un important atu pentru comunele din sudul județului.

Sursa: Studiu privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov, 2018-2019

Cele mai mari creșteri în ceea ce privește numărul de locuințe s-au înregistrat în prima coroană de localități din jurul Bucureștiului. Astfel, în orașele Bragadiru și Popești-Leordeni, numărul de locuințe a crescut cu peste 250% în intervalul 2007-2018. În Popești-Leordeni, în acest interval, numărul locuințelor a crescut cu 17.089 (336%). Creșteri mai reduse, sub 20%, se înregistrează în general în a doua și a treia coroană de localități (Nuci, Gruiu, Grădiștea, Peris, Ciolpani, Copăceni, Moara Vlăsiei sau Buftea), iar comuna Dărăști-Ilfov este singura în care numărul de locuințe a scăzut în intervalul 2007-2018 (scădere de 12%). Dezvoltările suburbane din județul Ilfov se bazează pe suprafețe mari de terenuri agricole care sunt cumpărate de dezvoltatorii imobiliari la prețuri mici, împărțite în parcele mici construite și vândute noilor rezidenți. Tendința din județul Ilfov nu este de a cumpăra multe bucăți de teren și comasarea acestora, ci mai degrabă de a cumpăra parcele agricole mari și a le împărți în parcele cu locuințe individuale (mai ales în nord) sau de a le folosi pentru locuințe colective (mai ales în sud și vest).

FIGURA 92.
Evoluția numărului de locuințe în județul Ilfov în perioada 2007-2018 (%)

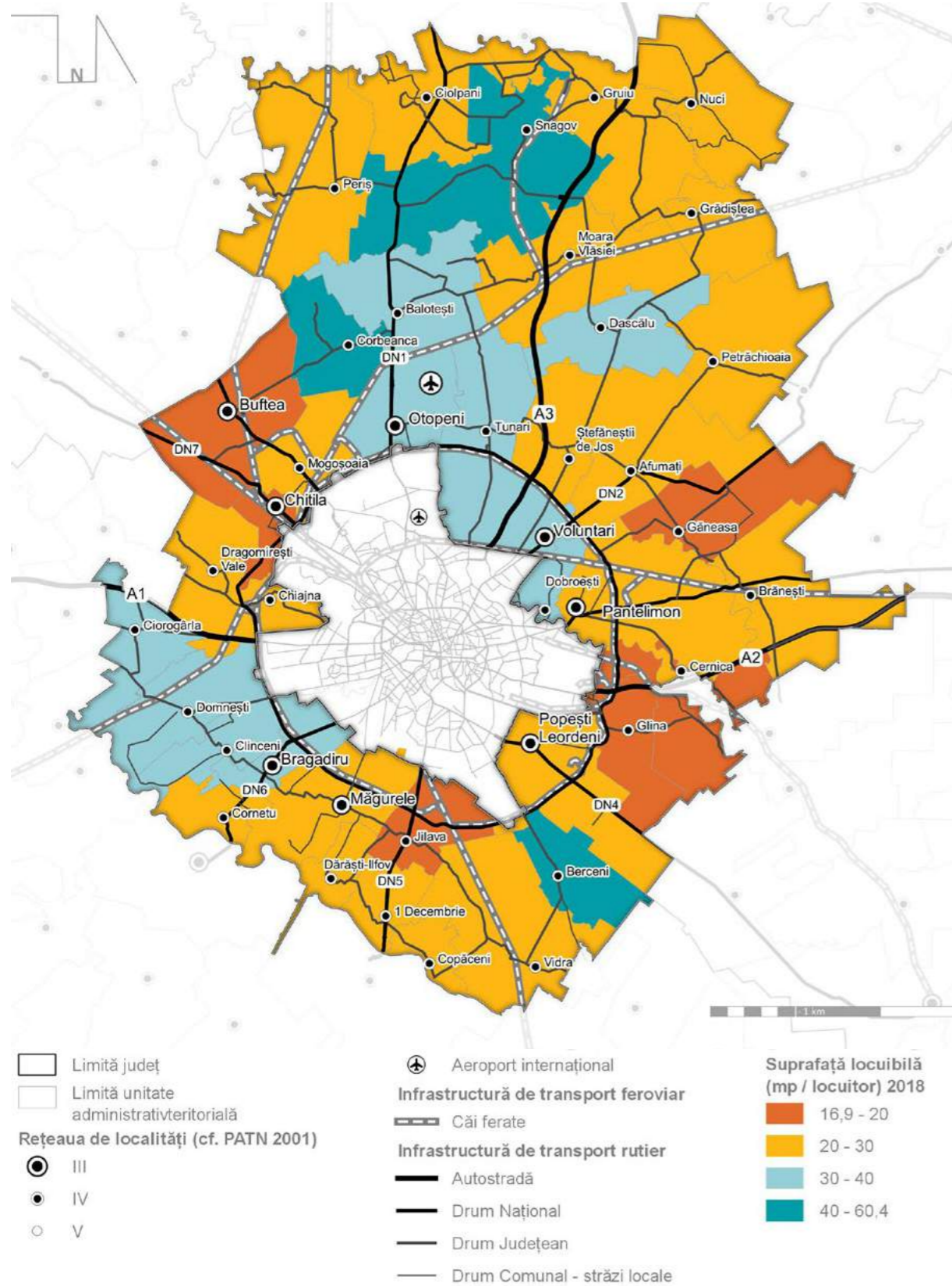

Această creștere accentuată a numărului de locuințe nu este însoțită însă de dotări, utilități sau infrastructură adecvată. Nevoia de dotări este suplinită în continuare de municipiul București sau de mediul privat. Ascensiunea serviciilor de învățământ privat în județul Ilfov este vizibilă în creșterea sectorului economic respectiv (secțiunea CAEN 88), care include învățământul privat (creștere de 250.2% între 2011 și 2018 a cifrei de afaceri).

Deși expansiunea urbană caracterizată de noi dezvoltări rezidențiale se regăsește la nivelul tuturor așezărilor din jurul Bucureștiului, profilul zonelor de locuire diferă. Astfel, zona de nord este caracterizată preponderent de locuințe individuale privilegiate, având parcele mai generoase, mai ales în a doua coroană de localități (Balotești, Snagov sau Corbeanca). În aceste comune, suprafața locuibilă per cap de locuitor este de peste 40 mp. Partea de sud este caracterizată de zone rezidențiale cu un regim de construire mult mai dens, fie că este vorba de parcele mult mai mici (sub 400 mp) sau chiar de locuințe colective joase (de exemplu, Popești-Leordeni). În cazul majorității comunelor din sud, suprafața locuibilă variază între 30 și 40 mp per cap de locuitor. Este însă de luat în considerare faptul că, din cauza expansiunii accentuate din ultimii ani, o parte considerabilă dintre noii locuitori nu și-au schimbat încă domiciliul. Astfel, aceștia figurează cu actul de identitate încă în municipiul București, având acces la serviciile publice oferite de acesta (de exemplu, la învățământ). Din acest motiv, populația reală din Popești-Leordeni, Berceni sau Bragadiru este mult mai mare decât cea raportată, iar suprafața locuibilă per cap de locuitor este mult mai mică.

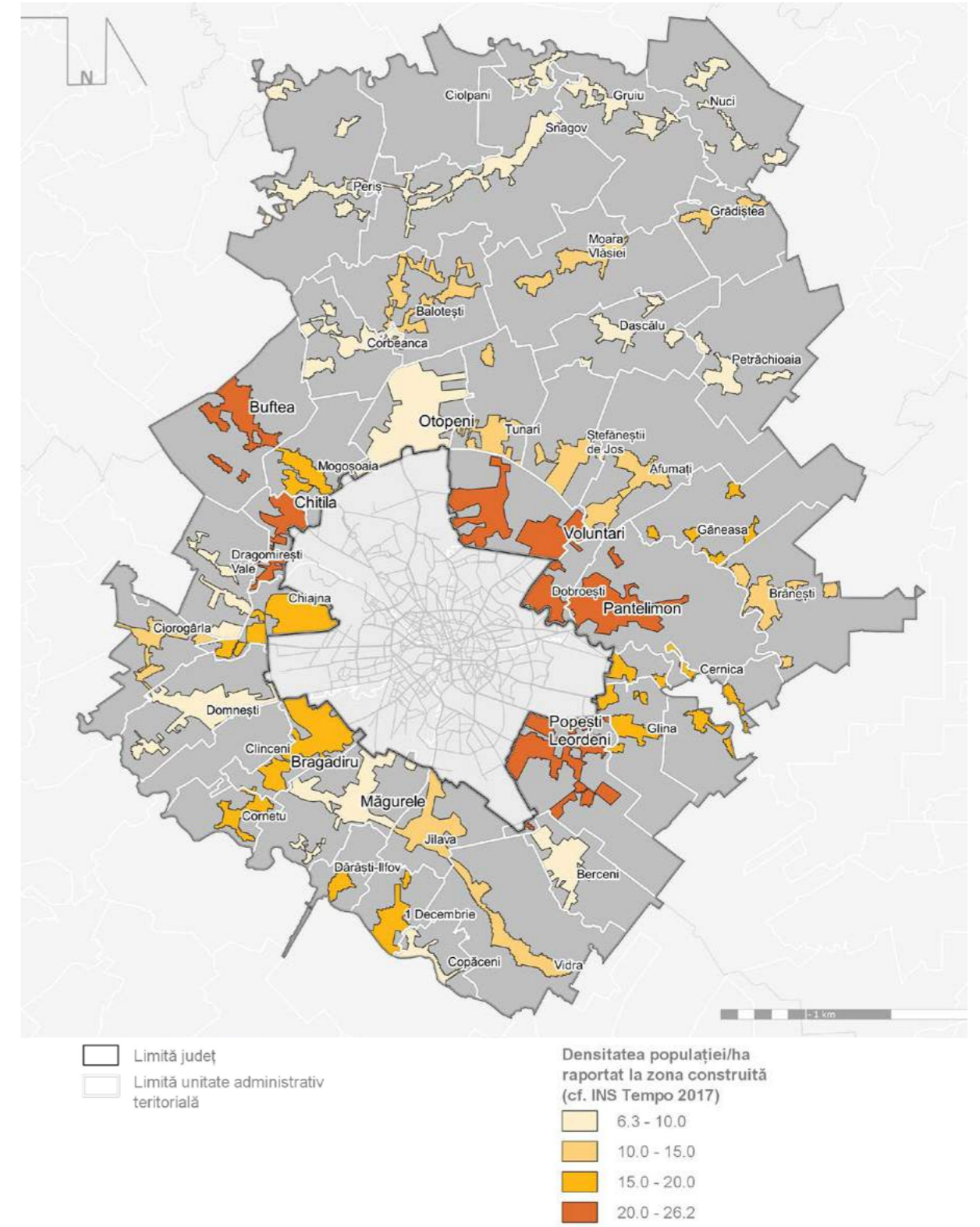
Discrepanțe în ceea ce privește suprafața și calitatea locuirii se remarcă și în ceea ce privește prețul. În timp ce, în partea de sud, prețurile pentru o casă de 3-4 camere pornesc de la 50.000-60.000 Euro, în nord, prețul porneste de la 100.000 Euro. Discrepanța de preț este dată de dimensiunea parcelei, dar și de accesul mai facil la concentrări de locuri de muncă, de o infrastructură de transport mult mai performantă, de diversitatea mai mare a dotărilor sau de o calitate mai mare a factorilor de mediu (de exemplu, zonele împădurite din nord).

FIGURA 93.
Suprafața locuibilă în județul Ilfov

Sursă: Bașa de date INS TEMPO

FIGURA 94.
Densitatea populației/ha raportată la suprafața construită în județul Ilfov (2017)⁵⁰

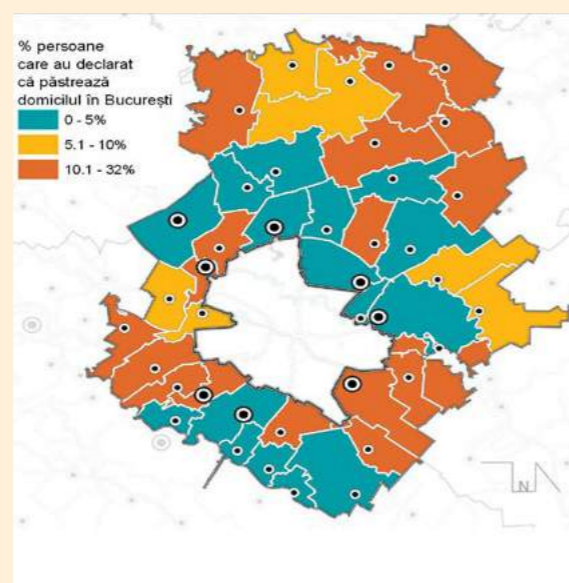
Sursă: prelucrare după imagini satelitare și bașa de date INS TEMPO

⁵⁰ Densitatea este calculată pentru anul 2017 deoarece acesta este ultimul an pentru care s-a putut cartografi suprafața zonei construite.

Procesul de expansiune a reprezentat și o creștere a densității locuitorilor. Astfel, orașele Popești-Leordeni, Pantelimon, Voluntari, Chitila, Buftea sau comuna Dobroești înregistrează densități de peste 20 de locuitori/ha. Buftea, Popești-Leordeni, Chitila și Voluntari sunt aproape de a îndeplini pragul de 30 de locuitori/ha, aspect care, teoretic, le-ar permite oferirea de servicii de transport public eficiente din punct de vedere economic. Însă, apropierea față de București face ca Pantelimon, Otopeni sau Buftea să asigure servicii de transport public local.

Locuitorii din cartierele rezidențiale suburbane continuă să folosească dotările oferite de București

În noile zone de expansiune, mai ales cele din sud, cum ar fi Berceni sau Popești-Leordeni, peste 10% din persoanele sondate au menționat că își păstrează domiciliul în municipiul București. Cele mai mari valori, de peste 30%, se remarcă în comuna Glina și în orașul Chitila. Pe de altă parte, în orașele mai dezvoltate, în care expansiunea urbană a început deja din perioada de creștere economică (2003-2007), mai puțin de 5% din respondenți își păstrează domiciliul în București. Tendința de păstrare a domiciliului în București face ca gradul de colectare a taxelor la nivelul așezărilor din Ilfov să fie mult redus față de potențialul real și infrastructura de educație, sănătate, dar și de transport a Capitalei să fie suprasolicitată.

Sursa: Studiu privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov, 2018-2019

În ceea ce privește deservirea cu dotări, deși toate localitățile din județul Ilfov dispun de școli și grădinițe, locuitorii tind în continuare să își înscrie copiii la unitățile de învățământ din Capitală. Acest aspect este valabil mai ales după finalizarea școlii generale. Orașe mai noi, cum ar fi Pantelimon sau Bragadiru, nu dispun încă de niciun liceu. Diversitatea dotărilor culturale este foarte redusă. Comunele și orașele din sud dețin doar biblioteci și eventual case de cultură, pe când așezările din nord beneficiază inclusiv de muzee sau săli de spectacole. Toate așezările din județul Ilfov dețin dotări de agrement, fie ele baze sportive, terenuri de fotbal sau săli de sport, însă cele din nord dețin și dotări specializate cum ar fi: parcuri de distracție, centre de wellness, terenuri de golf sau centre de echitație. Lucrările de extindere a rețelelor tehnico-edilitare nu fac față ritmului accelerat de expansiune în zonele suburbane. Astfel, adesea, noile dezvoltări nu beneficiază de canalizare sau drumuri modernizate. Există în continuare comune în sud și nord-est care nu sunt racordate la rețeaua de alimentare cu apă potabilă. De asemenea, comunele din partea sudică a județului nu sunt racordate la canalizare, deși s-au extins foarte mult cu noi zone rezidențiale (de exemplu Berceni).

Zonele cu cea mai mare abundență a vegetației se regăsesc în partea de nord a județului, dar și în vest, între orașul Pantelimon și comuna Cernica. Astfel, deși comunele Nuci, Gruiu sau Grădiștea par izolate de restul județului, ele beneficiază de ample zone împădurite și de un climat mult mai plăcut. Partea de sud a județului Ilfov nu beneficiază de aceeași cantitate de vegetație, singura excepția făcând-o orașul Măgurele datorită pădurii care înconjoară zona de cercetare și inovare.

FIGURA 95.
Zone cu vegetație abundentă în județul Ilfov

Sursa: Copernicus Land Monitoring System, 2015

3.4. Peisaj și zone cu resurse importante de patrimoniu natural și antropice

Această secțiune are ca scop evaluarea resurselor naturale și antropice de care dispune județul Ilfov și modul în care concentrarea acestora determină conturarea unor zone cu peisaje specifice. Fie că este vorba despre areale cu resurse importante, fie că se remarcă preponderența unor factori naturali sau antropici, toate acestea stau la baza identității județului, având un rol semnificativ în conturarea imaginii de ansamblu a teritoriului. În acest context, în cadrul acestei secțiuni vor fi, de asemenea, identificate atât valorile de peisaj care prezintă potențial de a fi exploatate într-un mod sustenabil, cât și peisajele fragile, ce necesită o atenție sporită în vederea remedierii disfuncționalităților.

3.4.1. Peisaj

Conceptul de peisaj cunoaște numeroase definiții, însă cea mai mare influență la nivel european a avut-o Convenția Europeană a Peisajului de la Florența, din anul 2000 (CoEP), semnată de 40 dintre statele membre ale Consiliului European. Pornind de la această Convenție, peisajul este înțeles ca un "patrimoniu comun" al cărui management trebuie să genereze "acorduri în domeniul economic și social", prin care să se "ajungă la o dezvoltare durabilă, bazată pe o relație echitabilă și armonioasă între necesitățile sociale, activitățile economice și mediu". "Peisajul contribuie la formarea culturilor locale și este o componentă de bază a patrimoniului natural și cultural european, contribuind la bunăstarea umană și la consolidarea identității europene."⁵¹

În legislația românească, peisajul a fost definit ca „zona terestră ce se poate delimita clar, cu o structură și caracteristici specifice, cu valori și structuri naturale specifice, incluzând și elemente ale culturii umane, unde elementele naturale și cele create prin activitate umană se influențează reciproc” sau „zona percepută de către populație ca având caracteristici specifice rezultate în urma acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani” (cf. Legea nr. 345/2006 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 236/2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice și OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată prin Legea nr. 49/2011).

Peisajul este definit de două tipologii principale:

- peisajul natural – patrimoniul natural, zone verzi importante în teritoriu, zone umede, habitate etc.;
- peisajul antropice – peisajul construit – patrimoniul construit, rezultatele acțiunii antropice, peisaje rurale – și peisajul cultural material și imaterial (tradiții, evenimente, cutume).⁵²

Prin identificarea caracterului peisajului, se definesc **valorile de peisaj** ca elemente ce susțin relațiile din teritoriu. Acestea pot fi:

- valori ecologice/naturale – calitatea elementelor de mediu, structura ecosistemelor cuprinzătoare, elemente de patrimoniu natural; peisaje cu caracter preponderent natural, ce ameliorează calitatea factorilor de mediu, reduc riscurile naturale și protejează sau conservă ecosisteme la nivelul teritoriului;

- valori culturale/istorice/simbolice – mărturii tangibile sau intangibile ale activității umane într-un anumit context; peisaje cu valoare de patrimoniu construit, peisaje identitare, peisaje cu caracter de unicat sau peisaje culturale;
- valori productive – ca resursă economică – capacitatea peisajului de a produce beneficii economice, transformând elementele componente în resurse; peisajele agricole; peisaje cu potențial turistic;
- valori estetice – determinate de capacitatea peisajului de a transmite anumite sentimente de apreciere culturală, consolidată de-a lungul istoriei, ce se referă la formă, structură, proporții, culoare, scară, textură și unitatea elementelor ce formează peisajul;
- valori sociale – în ceea ce privește modul în care o comunitate interacționează cu peisajul, percepția colectivă a acestuia și atitudinile în consecință; valoarea adăugată oferită peisajului rezultată în urma percepției colective asupra acestuia.⁵³

Peisajele fragile iau naștere pe baza elementelor de disfuncție și a tensiunilor dintre elementele naturale și/sau antropice, precum structura neechilibrată a populației în teritoriu, tensiuni între zonele protejate și expansiunea urbană, accesibilitatea redusă, degradarea elementelor de patrimoniu etc.

Peisajul județului Ilfov are un caracter liniar, specific zonelor de câmpie, a cărui monotonie este întreruptă de peisajele cursurilor și oglinzilor de apă

În ceea ce privește tipologiile de peisaj existente pe teritoriul județului Ilfov, acestea pot fi în primul rând analizate în relație cu relieful și rețeaua hidrografică a județului. În acest context, se remarcă relieful de câmpie, datorat suprapunerii cu unități de relief precum: Câmpia Vlăsiei, Câmpia Snagovului, Câmpia Moviliței, Câmpia Bucureștiului, Câmpia Călnăului și Lunca Argeș-Sabar. Acest relief cu câmpuri largi de 4-8 km, în cadrul căruia formele cele mai înalte ating altitudini de doar 100-120 m, determină existența unui **peisaj liniar**, cu pante reduse.

Cu toate acestea, deși este relativ monoton, acest relief este caracterizat de o rețea hidrografică bogată, care diversifică tipologia peisajelor prin văile ce fragmentează întinsa zonă de câmpie. Principalele **peisaje specifice văilor de râuri** și **peisajele de luncă** sunt în lungul următoarelor cursuri de apă: valea Ialomiței, valea Bălteni, valea Snagovului, văile Vlăsia și Cociovaliștea, valea Mostiștei, valea Pasărea, valea Colentinei, valea Dâmboviței, precum și lunca Argeș-Sabar-Ciorogârla. Acestea sunt completate de **peisajele oglinzilor de apă stătătoare**, județul Ilfov fiind caracterizat de o mare densitate de lacuri și bălți. Cele mai întinse lacuri sunt situate în zona de nord, precum Snagov (575 ha), Căldărușani (224 ha) și Scroviștea (135 ha), oferind inclusiv posibilități pentru organizarea zonelor de agrement, sporturi nautice, pescuit sportiv etc. Pe lângă acestea, aproape de-a lungul tuturor cursurilor permanente, sunt amenajate lacuri de acumulare, în scopul regularizării cursului și menținerii volumului de apă pe parcursul anului.

Peisajele naturale și antropice din județul Ilfov contribuie la conturarea identității teritoriului prin imaginea de ansamblu pe care o creează

Din punctul de vedere al utilizării terenurilor, atât elementele de cadru natural, cât și activitățile economice desfășurate pe teritoriul județului Ilfov determină conturarea unor tipologii specifice de **peisaje naturale și antropice**.

⁵¹ Sursa: MDRAP, *Zonele funcționale în statele membre ale Consiliului European. Studiu pregătitor pentru a XVII-a sesiune a Conferinței Consiliului European a Miniștrilor Responsabili cu Amenajarea Teritoriului*, 2018.

⁵² Sursa: ADR Sud-Vest Oltenia, *Studiu de Amenajare Peisagistică și Spații Verzi*. Studiu de fundamentare pentru P.A.T.Z. – Zona Metropolitană Craiova, 2015.

⁵³ Sursa: MDRAP, *Zonele funcționale în statele membre ale Consiliului European. Studiu pregătitor pentru a XVII-a sesiune a Conferinței Consiliului European a Miniștrilor Responsabili cu Amenajarea Teritoriului*, 2018.

Din categoria peisajelor naturale, zonele forestiere joacă un rol deosebit de important atât din perspectiva habitatelor pe care le adăpostesc, cât și pentru asigurarea unui mediu sănătos pentru comunitatea locală sau chiar prin faptul că reprezintă o resursă importantă pentru activitățile recreative. La nivelul județului Ilfov, **peisajele forestiere** se regăsesc într-o pondere mai ridicată în zona de nord. Printre cele mai întinse suprafețe forestiere se găsesc în cadrul pădurilor Snagov, Căldărușani, Scroviștea, Râioasa, Cernica, Pustnicu, Brânzeasca, Biglaru, Dascălu, Țiganca, Băneasa sau Tunari. În zona de sud a județului Ilfov, se întâlnesc păduri ce acoperă suprafețe mai reduse, precum cele din lungul râului Argeș sau pădurile Cornetu, Jilava, Sintești, Crețești și Măgurele. Peisajele din aceste zone, deși sunt deosebit de valoroase, se încadrează uneori în categoria celor fragile, pe fondul intervenției umane, mai exact al defrișărilor efectuate sau expansiunii fondului construit.

FIGURA 96.

Peisaje forestiere din cadrul județului Ilfov

Sursă: Arhivă proprie

Peisajele asociate cursurilor și oglinzilor de apă au, de asemenea, o valoare deosebită, acestea reprezentând elemente definitorii pentru imaginea unui teritoriu, pentru modul de dezvoltare al așezărilor omenești, precum și pentru rolul lor ecologic. Cu toate acestea, printre vulnerabilitățile ce afectează aceste zone se numără riscurile de poluare, insuficienta amenajare și valorificare sustenabilă a malurilor sau expansiunea fondului construit fără respectarea zonelor de protecție a apelor.

FIGURA 97.

Peisaje asociate oglinzilor de apă din cadrul județului Ilfov – valori și vulnerabilități

Sursă: Arhivă proprie

Peisajele agricole reprezintă intersecția dintre peisajele naturale și cele antropice, fiind determinate de intervenția umană asupra cadrului natural. Județul Ilfov prezintă un profil specific zonei de câmpie, cu o pondere ridicată a suprafeței agricole, cele mai prezente fiind terenurile arabile; însă, în proximitatea zonelor locuite se observă concentrarea zonelor de culturi complexe, a pășunilor, viilor și a plantațiilor de pomi fructiferi. Prin întinderea lor, peisajele agricole constituie o componentă importantă a identității și imaginii județului, dar acestea se confruntă și cu o serie de vulnerabilități, precum: insuficienta valorificare a potențialului lor economic sau reducerea acoperirii acestora odată cu extinderea teritoriilor intravilane ale localităților.

FIGURA 98.

Peisaje agricole din județul Ilfov

Sursă: Arhivă proprie

În ceea ce privește **peisajele antropice**, o primă subcategorie a acestora este reprezentată de **peisajele urbane** prezente în cele 8 orașe ale județului Ilfov: Bragadiru, Buftea, Chitila, Măgurele, Otopeni, Pantelimon, Popești-Leordeni și Voluntari.

Deși acestea diferă ca întindere, număr de locuitori sau densitate a populației, aceștia reprezentând factori ce determină modalități diferite de configurare a așezărilor, peisajele urbane au și o serie de caracteristici comune. Se remarcă, astfel, prezența unor imagini similare, determinate de concentrarea principalelor funcțiuni în zona centrală a orașelor, inclusiv a unor spații publice de tipul piațetelor sau a spațiilor verzi amenajate, de un regim mai scăzut de înălțime a construcțiilor, de areale întinse ocupate de locuințe individuale, ce determină, în special în zonele de periferie, conturarea unor peisaje mai curând rurale sau a unor areale dezvoltate neplanificat, inclusiv cele ocupate de noile complexe rezidențiale. Acestea prezintă disfuncționalități din punctul de vedere al accesibilității sau al echipării edilitare și cu servicii publice. La acestea se adaugă zona de contact cu municipiul București, un areal neuniform, în cadrul căruia limitele administrative urmăresc uneori traseul unor elemente majore de cadru natural sau de infrastructură și care este caracterizat de peisaje fără identitate, ocupate de zone industriale, comerciale sau de infrastructuri majore.

FIGURA 99.
Peisaje urbane din județul Ilfov

Sursă: Arhivă proprie și Google Maps

FIGURA 100.
Peisaje rurale din județul Ilfov

Sursă: Arhivă proprie

Peisajele rurale au un rol deosebit de important în conturarea identității județului Ilfov, în primul rând prin proporția ridicată pe care acestea o ocupă, dar și prin diversitatea valorilor culturale pe care le adăpostesc. Aceste peisaje sunt alcătuite din specificul local dat de tipologia locuințelor (atât ca arhitectură, cât și ca structură a parcellarului), din relația cu elementele de cadru natural (cursuri și oglinzi de apă sau păduri), precum și prin interacțiunea cu terenurile agricole sau chiar prin valorile etnografice date de obiceiurile și tradițiile locuitorilor. Cu toate acestea, peisajele agricole sunt printre cele mai vulnerabile, pe fondul tendințelor actuale de expansiune necontrolată a fondului construit. Aceasta determină apariția unor zone cu deficiențe în privința asigurării necesarului de dotări, dar și evoluția activităților economice și pierderea unor tradiții locale.

Peisajele industriale și peisajele infrastructurilor reprezintă peisaje utilitare, care au impact asupra imaginii de ansamblu a județului prin dimensiunile lor sau prin caracterul lor structurant. Zonele industriale sunt amplasate cu precădere la limita municipiului București, precum și în relație cu principalele căi de comunicație, acestea având o valoare economică ridicată, dar conturând o imagine destructurată a porților de intrare în Capitală. Aici sunt cuprinse infrastructurile de transport (rutier, feroviar, aerian), precum și cele tehnico-edilitare (linii de înaltă tensiune, stații de epurare, captări etc.). Aceste echipamente au un rol structurant în teritoriu, determinând fie o dezvoltare concentrată în proximitatea lor, fie acționând ca o serie de bariere.

FIGURA 101.
Peisaje ale infrastructurilor din județul Ilfov

Sursă: Arhivă proprie și Google Maps

3.4.2. Patrimoniul natural

Patrimoniul natural al județului Ilfov, o resursă importantă ce trebuie valorificată într-o manieră sustenabilă

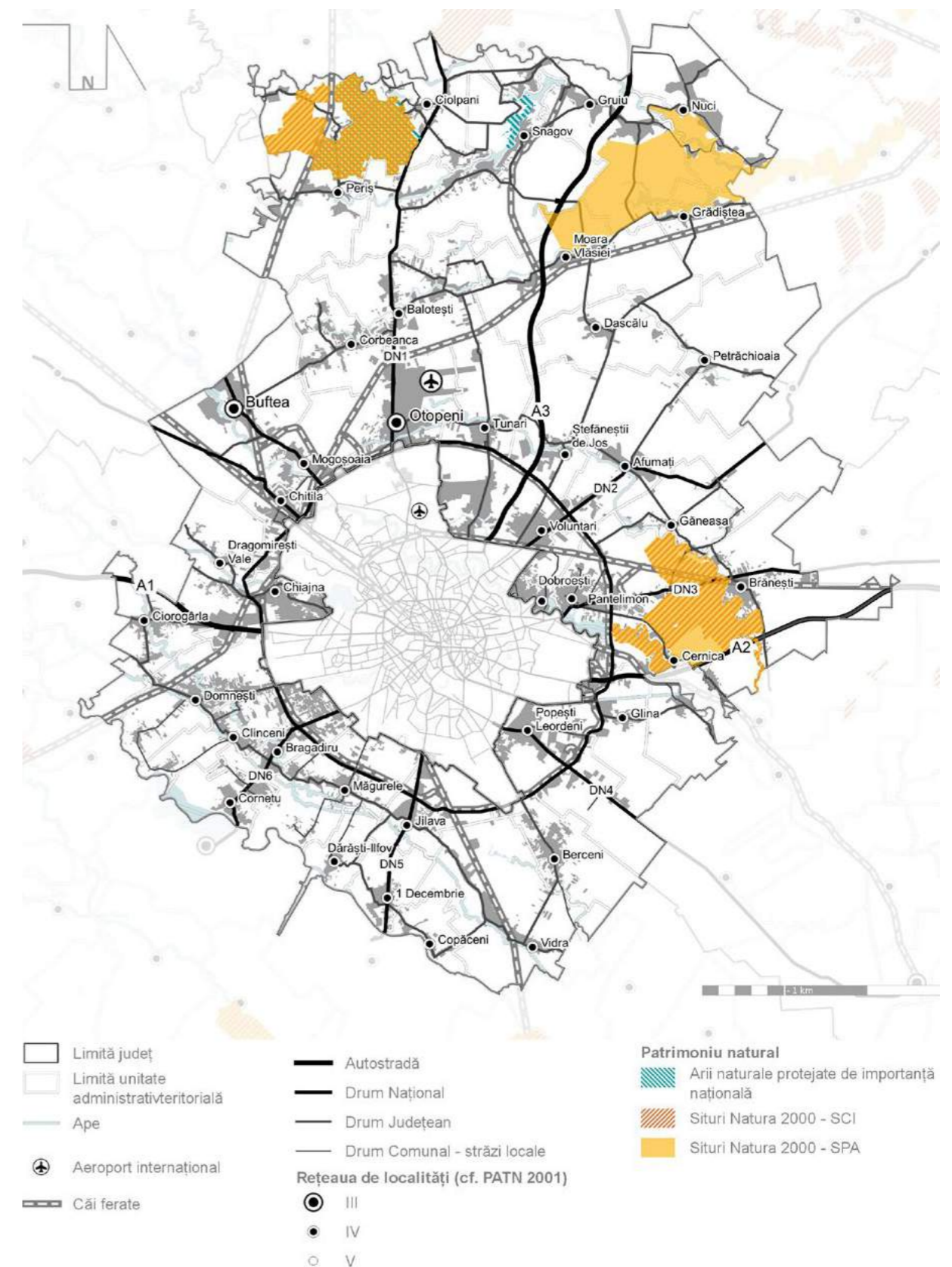
Patrimoniul natural al județului Ilfov cuprinde areale cu o importanță deosebită din punctul de vedere al biodiversității faunei și florei, având roluri multiple, de la păstrarea echilibrului ecologic la sporirea ofertei de turism și agrement, însă numai prin activități fără impact asupra mediului, dedicate în special celor pasionați de turismul științific. Ariile naturale protejate și siturile Natura 2000 se regăsesc cu precădere în zona de nord a județului, acestora alăturându-li-se lacul și pădurea Cernica în zona de est. Deși acoperă o suprafață relativ redusă a județului și nu sunt distribuite uniform la nivel teritorial, aceste areale contribuie semnificativ la imaginea de ansamblu a Ilfovului prin valoarea ecologică și estetică a peisajelor.

TABEL 20.
Patrimoniul natural din județul Ilfov

NR. CRT.	DENUMIRE	COD / DECLARATĂ PRIN	SUPRAFAȚA	JUDEȚE
Situri Natura 2000				
1	Scroviștea - sit de importanță comunitară	RO SCI 0224	3 391 Ha	Ilfov
2	Scroviștea - arie de protecție specială avifaunistică	RO SPA 0140	3 356 Ha	Ilfov
3	Grădiștea-Căldărușani-Dridu - arie de protecție specială avifaunistică	RO SPA 0044	6 442 Ha	Ilfov, Ialomița
4	Lacul și pădurea Cernica - arie de protecție specială avifaunistică	RO SPA 0122	3 744 Ha	Ilfov, Călărași
5	Lacul și pădurea Cernica - sit de importanță comunitară	RO SCI 0308	3 267 Ha	Ilfov, Călărași
Arii naturale protejate de interes național				
1	Aria Naturală Protejată Pădurea Snagov	Legea 5/2000	10 Ha	Ilfov
2	Aria Naturală Lacul Snagov	Legea 5/2000	100 Ha	Ilfov
3	Aria Naturală Protejată Scroviștea	H.G. nr.792/1990	3 391 Ha	Ilfov

Sursă: APM Ilfov, <http://ananp.gov.ro/>, <http://natura2000.eea.europa.eu>

FIGURA 102.
Patrimoniul natural din județul Ilfov

Sursă: Prelucrare proprie pe baza datelor disponibile la Ministerul Mediului

3.4.3. Patrimoniul antropic

În ceea ce privește patrimoniul antropic, acesta poate fi împărțit în două categorii, și anume: **patrimoniul material (mobil și imobil) și patrimoniul imaterial**; ambele tipologii au un rol deosebit de important în conturarea identității unui teritoriu, prin dovețile pe care le poartă privind cultura și istoria unei comunități.

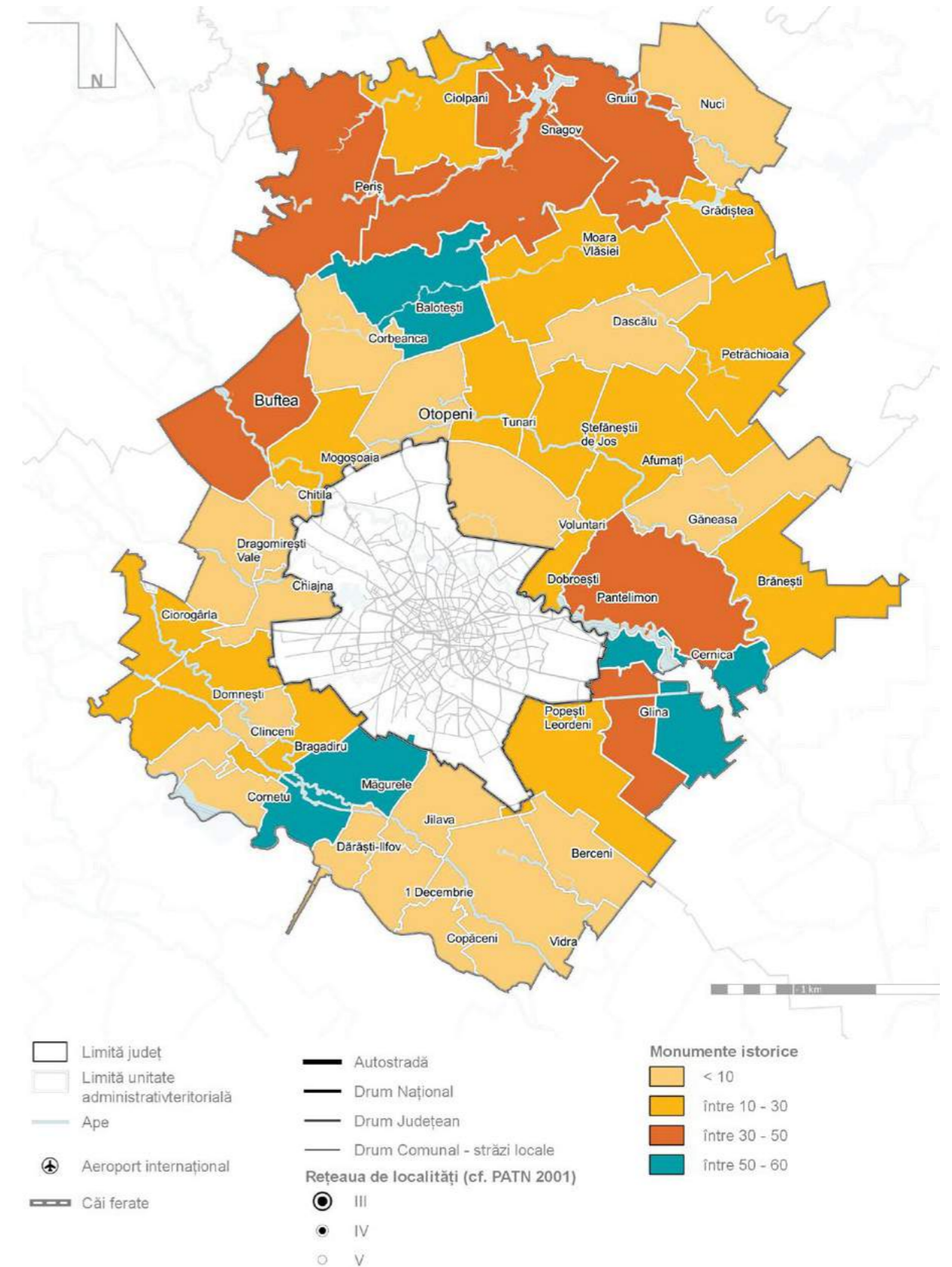
Cu peste 700 de monumente istorice, județul Ilfov se încadrează în categoria județelor cu un număr ridicat de monumente

Din categoria patrimoniului material, **monumentele istorice** constituie principala resursă care stă la baza identificării unor areale cu o valoare culturală ridicată. Un prim pas îl reprezintă Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a III-a – Zone protejate, Anexa Nr. III, care identifică la nivelul județului Ilfov o serie de valori de patrimoniu cultural de interes național (monumente istorice de valoare națională excepțională), și anume: Ansamblul Palatului Brâncovenesc și biserica din comuna Mogoșoaia, precum și Ansamblul Mănăstirii Snagov din comuna Snagov, aceste unități administrativ-teritoriale fiind încadrate și în categoria unităților cu concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național.

Pe lângă acestea, județul Ilfov este caracterizat de un număr relativ ridicat de monumente istorice, pe teritoriul acestuia regăsindu-se 730 de monumente de interes național și local (Conform Listei monumentelor istorice din anul 2015, întocmită de Institutul Național al Patrimoniului și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 113bis/15.II.2016). La nivel național, județele Argeș, Cluj, Dâmbovița, Iași, Mureș, Prahova și Sibiu, împreună cu municipiul București, înregistrează cele mai mari valori ale numărului total de monumente (în principal, peste 1.000 de monumente istorice), județul Ilfov încadrându-se în categoria județelor cu un număr ridicat de monumente – între 700 și 900.

Dovadă a faptului că teritoriul județului Ilfov a fost ocupat din cele mai vechi timpuri stau cele 567 de monumente de arheologie, acestea reprezentând ponderea cea mai mare din numărul total al monumentelor (peste 77%). O parte dintre acestea sunt declarate monumente istorice de interes național, precum siturile arheologice de la Buftea, Măgurele, Bălăceanca, Căldăraru, Domnești, Mogoșoaia, Pantelimon și Vidra sau așezarea din satul Tânganu, comuna Cernica. Acestea li se adaugă monumentele de arhitectură care adăpostesc și numeroase palate și lăcașuri de cult religios cu o valoare deosebită, de interes național, precum: Ansamblul fostului Palat Știrbei din orașul Buftea, Ansamblul fostei curți a Stolnicului Constantin Cantacuzino, ulterior baron Dumba din comuna Afumați, Mănăstirea Balamuci din comuna Nuci, Biserica „Sf. Nicolae” a fostului schit Bălteni din comuna Periș, Biserica „Sf. Eftimie” – Fundenii Doamnei din comuna Dobroești, Fortul 13 Jilava din comuna Jilava, Mănăstirea Căldărușani din comuna Gruiu, Ansamblul Palatului Brâncovenesc din comuna Mogoșoaia, Biserica „Nașterea Maicii Domnului” a fostului schit Turbați din comuna Gruiu sau Ansamblul fostei Mănăstiri Snagov din comuna Snagov.

FIGURA 103.
Distribuția monumentelor istorice la nivelul județului Ilfov

Sursă: Lista monumentelor istorice din anul 2015

Există o serie de inițiative de valorificare și promovare a monumentelor de arhitectură, însă acestea trebuie să fie integrate mai activ în oferta culturală a județului

În ceea ce privește monumentele de arhitectură, se remarcă existența la nivelul județului a unor inițiative de valorificare și promovare a acestora, câteva dintre acestea fiind reprezentate de: organizarea festivalului internațional Summerwell pe domeniul Știrbei, organizarea de evenimente culturale în cadrul Ansamblului Palatului Brâncovenesc din Mogoșoaia, existența unor site-uri online dedicate lăcașurilor de cult, precum Mănăstirea Căldărușani sau Biserica „Sf. Nicolae” a fostului schit Bălteni, precum și lucrările de restaurare, conservare și punere în valoare a monumentului istoric „Așezămintele brâncovenești Biserica Domnița Bălașa”, prin intermediul finanțării POR 2014-2020, Axa prioritară 5.1. Cu toate acestea, în cadrul întâlnirilor de lucru organizate cu actorii locali relevanți din județul Ilfov, au fost identificate o serie de clădiri cu o valoare arhitecturală deosebită sau monumente istorice ce necesită intervenții de revitalizare sau ar trebui să fie mai bine valorificate. Printre acestea se numără spre exemplu Conacul Oteteleşanu, Mănăstirea Căldărușani, Palatul Brâncovenesc, ansamblul Știrbei, Conacul Constantin Cantacuzino, ansamblul fostului palat Alexandru Ghica etc. În plus, trebuie menționată și inițiativa existentă de valorificare culturală a Fortului 13 Jilava, în legătură cu care trebuie însă depășită problema regimului de proprietate asupra acestuia. De altfel, întreaga centură de fortificații din jurul Bucureștiului prezintă un potențial crescut de valorificare, aceste forturi și baterii datând încă din perioada 1882-1894. Multe dintre acestea se află însă într-o stare avansată de degradare, fiind necesare lucrări ample de modernizare și consolidare, pentru a putea adăposti noi activități permanente sau temporare, o problemă accentuată fiind reprezentată tot de clarificarea drepturilor de proprietate.

Pe lângă toate acestea, pe teritoriul județului Ilfov se mai pot întâlni și monumente de for public, precum și monumente memoriale și funerare, însă acestea se regăsesc într-o pondere mult mai redusă. În total, analiza repartitiei monumentelor istorice la nivel județean indică o distribuție uniformă a acestora, remarcându-se orașul Măgurele și comunele Cernica și Balotești, cu cel mai ridicat număr de monumente (peste 50), acestea fiind urmate de orașele Buftea și Pantelimon, alături de comunele Glina, Gruiu, Periş și Snagov (între 30 și 50 de monumente). De asemenea, trebuie menționate și orașul Buftea și comuna Mogoșoaia ca fiind unitățile administrativ-teritoriale cu cel mai mare număr de monumente istorice de interes național. Distribuția monumentelor istorice din județul Ilfov pe unități administrativ-teritoriale și pe categorii poate fi consultată în Anexa 3.

Patrimoniul cultural imaterial reprezintă un sector cu un mare potențial de dezvoltare pentru conturarea identității județului, și este din ce în ce mai prezent în oferta culturală

În ceea ce privește **patrimoniul imaterial**, pornind de la definiția stabilită de Convenția UNESCO pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial în România, Legea nr. 26/2008 privind protejerea patrimoniului cultural imaterial definește acest termen ca fiind *totalitatea practicilor, reprezentărilor, expresiilor, cunoștințelor, abilităților - împreună cu instrumentele, obiectele, artefactele și spațiile culturale asociate acestora - pe care comunitățile, grupurile sau, după caz, indivizii le recunosc ca parte integrantă a patrimoniului lor cultural. Patrimoniul cultural imaterial este transmis din generație în generație, recreat în permanență de comunități și grupuri umane, în interacțiune cu natura și istoria lor, conferindu-le acestora un sentiment de identitate și continuitate, contribuind în același timp la promovarea respectului față de diversitatea culturală și creativitatea umană.*

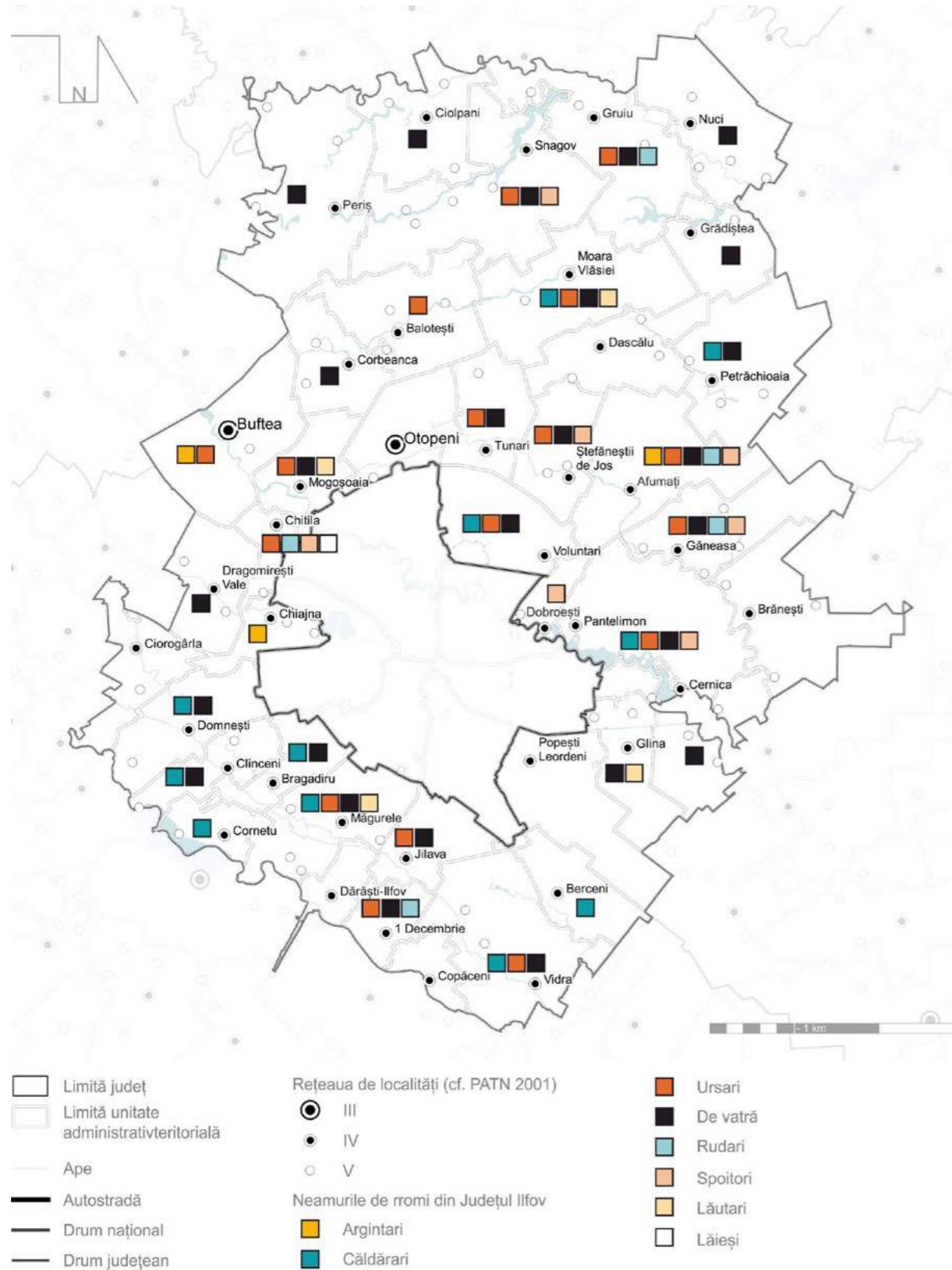
În cadrul județului Ilfov există numeroase resurse de patrimoniu imaterial ce merită conservate, valorificate și promovate. Un rol important în aceste activități îl are Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov, care derulează numeroase inițiative de acest tip. Un astfel de exemplu îl constituie dezbaterea organizată în luna martie a anului 2018 și având ca temă patrimoniul cultural al județului Ilfov și educația pentru conservarea și promovarea patrimoniului cultural în școlile ilfovene, eveniment în cadrul căruia au fost prezentate o serie de resurse importante ale județului, precum „Obiceiului Cucilor” și Festivalul Internațional „Ziua Cucilor” din comuna Brănești, expoziția permanentă de la Casa Corpului Didactic Ilfov, constituită din elemente de patrimoniu cultural tradițional (țesături, obiecte de lemn, ceramică sau fragmente ceramice) sau reînvierea unui dans specific local – „Hora la patru de la Brănești”. Alte exemple de patrimoniu imaterial local valoros sunt reprezentate de „chisăleap” (o plăcintă unică în țară, specifică Brăneștiului, specificitatea sa fiind dată de magiunul de pepeni pregătit în localitate), de reînvierea obiceiului „Simini” (tradiție veche din Ajunul Floriilor, o urare specială făcută gospodarilor pentru o recoltă bogată), de tradițiile și obiceiurile locale de Paști și Florii, cum ar fi „Lăzărița” (tradiție din orașul Măgurele, satul Brosărie, unde fetele tinere colindă locuitorii) sau de alte obiceiuri, precum purtarea portului popular în zile de sărbătoare, dansul „Călușul”, „Paparudele”, dansul „Hora Mare” etc.⁵⁴

Printre inițiativele de promovare și valorificare a patrimoniului imaterial județean se numără și Manualul școlar privind patrimoniul cultural (avizat de Inspectoratul Școlar Județean Ilfov). Acest proiect a fost inițiat și realizat de Asociația Gaspar, Baltasar & Melchior (ONG-ul cu misiune cultural educativă Școala de la Piscu) în anul 2013 și se adresează atât învățământului primar, cât și celui gimnazial printr-o colecție de concepte teoretice, studii de caz și lucrări practice privind patrimoniul cultural al județului Ilfov. Alte inițiative luate în considerare de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov pentru perioada următoare cuprind încheierea unui parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Ilfov pentru a derula o serie de activități în instituțiile de învățământ, prin care meșterii locali să prezinte patrimoniul imaterial județean (sunt luate în considerare inclusiv organizarea de concursuri tematice sau realizarea unor manuale pentru elevii de clasa a V-a) sau realizarea unei cercetări comprehensive asupra istoricului fiecărei localități, pentru întocmirea unor fișe ale localităților și a unor colecții de legende locale, care să fie reunite în monografia generală a județului.

Mai mult, în cadrul întâlnirilor de lucru organizate cu actorii locali relevanți din județul Ilfov, a fost atins și subiectul multiculturalismului și al oportunității de valorificare a acestuia, la nivel județean fiind recunoscute o serie de comunități, precum cea bulgară din orașele Popești-Leordeni, Pantelimon și Măgurele sau cea romă din comunele Afumați sau Vidra. La nivelul anului 2011, Centrul de Studii și Cercetări în Domeniul Culturii a realizat studiul „Resurse și consum cultural în comunitățile de romi” – un studiu pilot în județul Ilfov, în cadrul căruia sunt identificate atât concentrările de comunități de romi (pe baza datelor disponibile la Recensământul populației și locuințelor din 2002), precum și distribuția la nivel județean a neamurilor de romi sau a meseriilor tradiționale ale acestora, care reprezintă, de asemenea, o componentă importantă a patrimoniului imaterial județean. Astfel, deși comunitățile de romi se întâlnesc pe aproape întreg teritoriul Ilfovului, cele mai mari concentrări sunt în proximitatea municipiului București, în zona de est și de sud, tot în proximitatea Capitalei fiind prezente și cele mai multe meserii tradiționale ale acestei comunități.

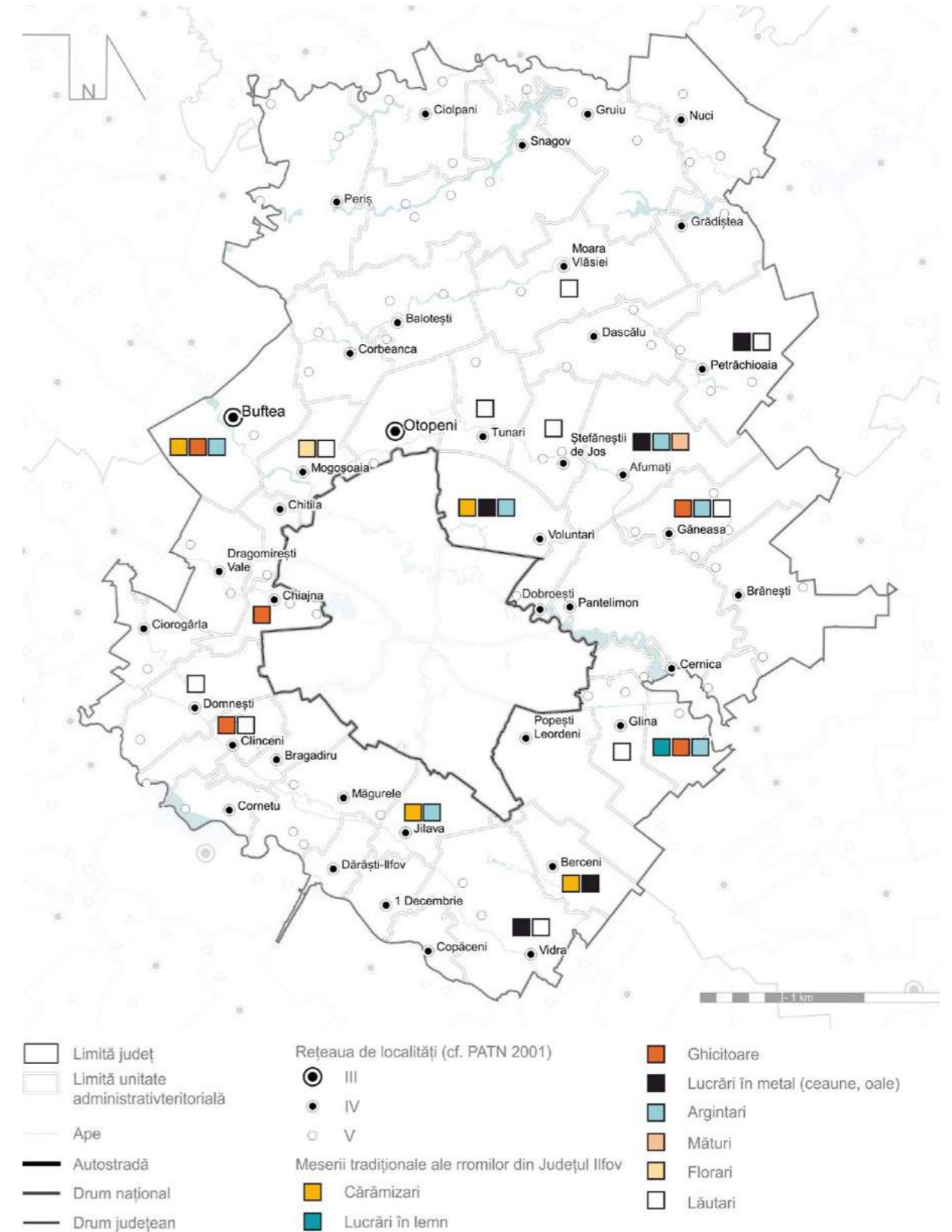
⁵⁴ Sursa: Articol apărut în nr. 395 al Jurnalului de Ilfov din 27.03.2018.

FIGURA 104.
Comunitățile de rromi din județul Ilfov

Sursă: Centrul de Studii și Cercetări în Domeniul Culturii, Resurse și consum cultural în comunitățile de rromi: Un studiu pilot în județul Ilfov, 2011

FIGURA 105.
Meseriile tradiționale ale comunităților de rromi din județul Ilfov

Sursă: Centrul de Studii și Cercetări în Domeniul Culturii, Resurse și consum cultural în comunitățile de rromi: Un studiu pilot în județul Ilfov, 2011

3.5. Concluzii, probleme și tendințe

Județul Ilfov este încadrat în trei axe de dezvoltare economică, însă doar două mai sunt funcționale

Județul Ilfov face parte din axele de dezvoltare economică Brașov-Ploiești-București-Constanța și Craiova-Pitești-București-Constanța. Pentru a susține dezvoltarea acestor două axe, va fi nevoie de instituirea unor mecanisme de cooperare economică, astfel încât județul Ilfov să își poată maximiza poziționarea în cadrul rețelei de localități. De asemenea, va fi depus un efort considerabil pentru a accelera întărirea legăturilor cu municipiul Giurgiu (axa Giurgiu-București-Ploiești-Bacău-Iași-Chișinău), mai ales prin reconstrucția podului de la Grădiștea.

Relațiile teritoriale trebuie orientate către principalele bazine de forță de muncă

La nivel local, apropierea municipiilor Giurgiu și Târgoviște, care adună în jurul lor un important potențial demografic face necesară ameliorarea condițiilor de navetism către județul Ilfov, pentru a putea preveni o viitoare criză a forței de muncă. De aceea, facilitarea mobilității forței de muncă prin dezvoltarea și extinderea sistemului de transport metropolitan după modelul marilor capitale europene va juca un rol esențial în viitorul apropiat.

Rețeaua de localități a județului Ilfov este dependentă de municipiul București

Dezvoltarea județului Ilfov în jurul Capitalei face ca acesta să fie primul beneficiar al activităților economice și al exodului de rezidenți care nu își mai găsesc locul în interiorul Bucureștiului. Acest aspect face ca județul Ilfov să se specializeze din punct de vedere economic complementar cu municipiul București, preia din industrie și centrele logistice, acoperă o parte considerabilă din cererea de locuințe, dar reușește să atragă și activități economice specializate, cum ar fi Parcul Științific și Tehnologic de la Măgurele sau zona de birouri din Voluntari. În consecință, pentru a-și putea asigura prosperitatea economică, județul Ilfov va trebui să mizeze pe relația cu Capitala, întărind legăturile fizice (infrastructură de transport) și parteneriatele sau alte mecanisme de cooperare.

85% dintre așezările din județul Ilfov ar putea fi orașe (cf. PATN 2001)

Procesul accentuat de suburbanizare a generat o creștere ridicată a populației în județul Ilfov. Astfel, în anul 2019, doar 6 comune aveau mai puțin de 5.000 de locuitori, acesta fiind pragul în ceea ce privește populația necesară pentru a i se putea atribui unei localități statutul de oraș. Deși populația comunelor a crescut într-un ritm accentuat, dotările și utilitățile necesare pentru noile zone de dezvoltare încă lipsesc.

Județul Ilfov se află în tranziția de la profilul rural către unul mixt – între rezidențial și activități economice terțiare

Suprafața terenurilor agricole și arabile a scăzut în medie cu 6% în intervalul dintre anii 2007-2014. Aceste terenuri au fost ocupate de construcții sau căi de comunicație și reprezintă principalele zone de expansiune.

Locuitorii din cartierele rezidențiale suburbane continuă să folosească dotările oferite de București

Noile dezvoltări din jurul Capitalei folosesc adesea dotările din municipiul București. Acest aspect este datorat în primul rând faptului că noile dezvoltări nu sunt însoțite de dotări de interes cotidian. Mai mult decât atât, atât timp o mare parte din noii rezidenți lucrează în București

(de exemplu, Voluntari – peste 11.000 de navetiști), aceștia vor tinde să folosească și dotările Capitalei (mai ales unitățile de învățământ).

Calitatea și costul locuirii este mai mare în zona de nord decât în zona de sud

Dezvoltările rezidențiale din nord sunt caracterizate cu precădere de locuințe privilegiate pe parcele mari, de peste 500 mp, sau de apartamente cu mai mult de 4 camere. Accesul la o varietate mare de locuri de muncă, la dotări dar și la elemente de cadru natural este mai facil în zona periurbană din nordul județului. Costul unei case de 3-4 camere pornește de la 50.000 Euro în sud, pe când în nord, cel mai mic preț pornește în medie de la 100.000 Euro.

Peisajele naturale și antropice din județul Ilfov contribuie la conturarea identității teritoriului prin imaginea de ansamblu pe care o creează

Atât relieful, cât și modul de utilizare a terenurilor din județul Ilfov dau naștere unor tipologii specifice de peisaj, care conturează imaginea de ansamblu a teritoriului județean. Astfel, fie că este vorba despre peisaje naturale, precum cele forestiere, cele asociate cursurilor și oglinzilor de apă sau cele agricole, fie că ne referim la peisajele antropice, din care fac parte cele urbane, cele rurale, la fel ca și cele industriale și cele aferente infrastructurilor, toate determină identitatea județului prin valorile sociale, culturale, estetice, ecologice sau economice pe care le poartă. Cu toate acestea, există o serie de vulnerabilități cu care se confruntă fiecare tipologie de peisaj, acestea fiind cauzate de intervenții umane, precum: desfășurarea unor activități cu impact negativ asupra mediului (prin exploatarea nesustenabilă a resurselor, prin poluarea factorilor de mediu, prin defrișări sau expansiuni necontrolate ale fondului construit), pierderea tradițiilor locale, insuficienta valorificare a potențialului economic, cultural și turistic al unor resurse sau deteriorarea aspectului urban și rural prin intervenții abuzive, care nu se încadrează în caracterul locului. Atât procesele de planificare a teritoriului, cât și cele de proiectare la nivel local trebuie să aibă întotdeauna în vedere și aceste aspecte, în scopul de a le ameliora.

Resursele de patrimoniu natural și antropic prezintă un potențial ridicat pentru valorificarea lor culturală, recreativă, turistică sau chiar economică

Județul Ilfov beneficiază de resurse importante de patrimoniu natural, ce constau în prezența a 3 arii naturale protejate de interes național și a 5 situri Natura 2000. Deși acestea au o valoare ecologică și estetică importantă, este nevoie de o gestiune mai bună ariilor naturale protejate, ce se confruntă astăzi cu probleme legate de valorificarea turistică nesustenabilă, extinderea necontrolată a zonelor construite în jurul elementelor valoroase de cadru natural (lacuri, păduri) sau dezvoltarea unor specii invazive.

Cu peste 700 de monumente istorice, județul Ilfov se încadrează în categoria județelor cu un patrimoniu construit bogat, beneficiind de numeroase resurse arheologice și arhitecturale de interes național. Cu toate că există o serie de inițiative de valorificare și promovare a monumentelor arhitecturale, au fost identificate în continuare clădiri valoroase, ce necesită intervenții de revitalizare sau care ar trebui să fie implicate mai activ în viața culturală a județului, precum Conacul Oteteleşanu, Mănăstirea Căldărușani, Palatul Brâncovenesc, ansamblul Știrbei, Conacul Constantin Cantacuzino, Ansamblul fostului palat Alexandru Ghica, Fortul 13 Jilava și întreaga centură de fortificații a Bucureștiului. Printre dificultățile întâmpinate la nivel administrativ, cele mai multe blocaje în demersurile culturale sunt întâmpinate la nivelul administratorilor direcții ai monumentelor, din cauza regimului juridic al clădirilor de patrimoniu sau pe fondul lipsei capacității administrative de a realiza documentații eligibile pentru accesarea de finanțări externe.

Nu în ultimul rând, în cadrul județului Ilfov există și numeroase resurse de patrimoniu imaterial ce merită conservate, valorificate și promovate, acestea fiind din ce în ce mai prezente în oferta culturală a județului. În acest context, patrimoniul imaterial poate fi asociat cu alte resurse, pentru a se crea o serie de produse inedite, atractive pentru vizitatori. Acesta poate fi în același timp o resursă importantă pentru conturarea identității județului printr-o colecție a istoriilor și legendelor locale, reunite în monografia generală a județului, sau prin ilustrări grafice, reprezentative pentru cultura locală.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ILFOV - Orizont 2030

A. ANALIZA DIAGNOSTIC - Evaluarea situației actuale

CAPITOLUL 4

Transport și mobilitate

Calitatea infrastructurii de transport și accesibilitatea generată de aceasta reprezintă unul din principalii factori pentru localizarea activităților economice. De asemenea, conformarea infrastructurii de transport influențează direct modul în care se deplasează persoanele în teritoriu. Rolul acestui capitol este de a evidenția capacitatea infrastructurii de transport de a genera legături facile în interiorul județului Ilfov, cu principalele centre urbane ale României, dar și cu municipiul București. Mai mult decât atât, analiza și direcțiile de dezvoltare a infrastructurii de transport au la bază principiile mobilității urbane durabile, susținând tranziția către mijloace de transport cu emisii reduse (transport public, mersul cu bicicleta sau pe jos).

4.1. Context regional și european

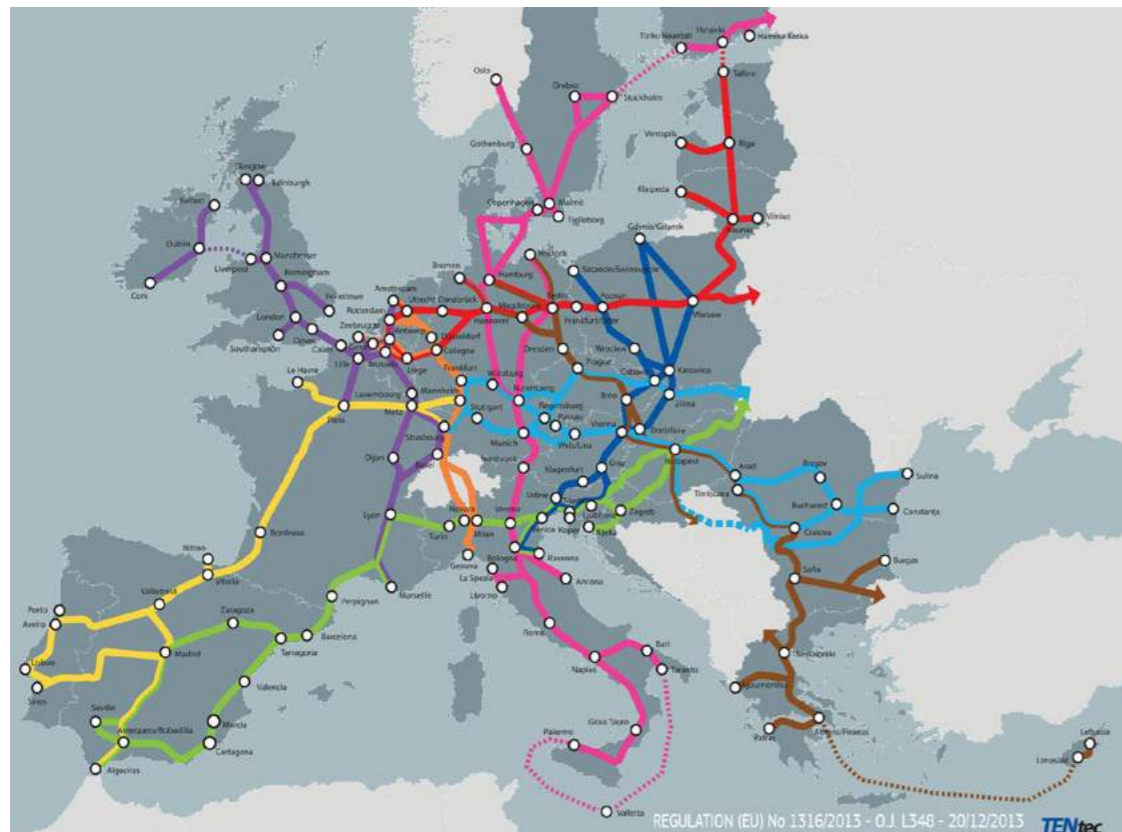
Județul Ilfov este bine conectat la regiune, dar izolat față de Europa de Vest

Județul Ilfov este conectat la restul statelor membre UE prin intermediul rețelelor TEN-T Centrală și Globală.⁵⁵ Principalul coridor care deservește județul Ilfov este coridorul TEN-T Rin-Dunăre. Acesta facilitează legătura cu partea de centru-sud a Germaniei (Frankfurt, Nürnberg și Stuttgart) și cu orașul Strasbourg din Franța. Elementele de infrastructură care fac parte din coridorul TEN-T Rin-Dunăre sunt:

1. Autostrada A1, care facilitează legătura dintre municipiul București și municipiul Pitești;
2. Autostrada A2,⁵⁶ care realizează legătura dintre municipiul București și municipiul Constanța;
3. DN6, care realizează legătura dintre municipiul București și municipiul Alexandria; Centura București (DNCB);
4. Magistrala CF 500 / 300, care realizează legătura dintre Capitală și municipiul Ploiești, continuând către municipiile Brașov, Cluj-Napoca, Oradea (300) sau municipiile Buzău, Bacău, Suceava (500);
5. Magistrala CF 900, care realizează legătura dintre Capitală și municipiile Craiova și Timișoara;
6. Magistrala CF 800, care realizează legătura dintre Capitală și municipiul Constanța;
7. Canalul Dunăre-București (stadiu de proiect);
8. Aeroportul internațional „Henri Coandă”.

FIGURA 106.

Principalele coridoare din rețeaua TEN-T

Sursă: Sursă: ec.europa.eu, (2019). The Core Network Corridors. [online]. Disponibil la: https://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure_en [Accesat în data de 18.02.2019]

⁵⁵ Rețeaua TEN-T Centrală (TEN-T Core) este formată din principalele coridoare de transport ale UE care ar trebui finalizate până în anul 2030. Rețeaua TEN-T Globală (TEN-T Comprehensive) este formată din coridoarele de transport secundare ale UE iar finalizarea ei este estimată pentru anul 2050.

⁵⁶ Tronsonul DNCB-Fundulea este degradat și ar trebui să intre în proces de modernizare.

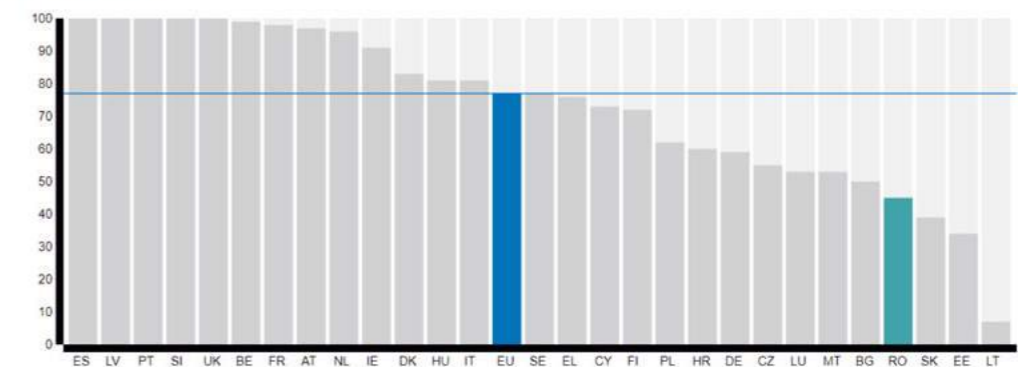
Cea mai mare parte a elementelor de infrastructură care formează coridorul TEN-T Rin-Dunăre sunt finalizate. Magistrala CF 900 se află încă la nivel de studiu de fezabilitate, iar canalul Dunăre-București este încă o idee de proiect. Doar partea de sud a centurii (DNCB) și segmentele sudice din AO au fost licitate și atribuite la începutul anului 2019. Tot din rețeaua TEN-T Core (Centrală sau de bază) fac parte și legăturile rutiere și feroviare cu municipiul Giurgiu și cu municipiile Ploiești (via A3) și Buzău, Bacău până la Suceava (parte din fostul culoar TEN-T IX). Dintre acestea, doar legătura pe cale rutieră cu municipiul Ploiești și calea ferată către Brașov au fost definitivare. Legăturile către municipiul Giurgiu sunt foarte precare, iar jumătate din linia CF 902 nici nu mai este operațională. Investițiile în infrastructură din ultimii ani, de care a beneficiat județul Ilfov, îi conferă acestuia o bună conectivitate la nivel regional cu municipiile Ploiești, Pitești și Constanța. La nivel național, însă, restul segmentelor de infrastructură rutieră și feroviară din rețeaua TEN-T Centrală (inclusiv coridorul tematic Rin-Dunăre) sunt încă în lucru sau se află la nivel de idee de proiect. Din acest motiv, România se află printre ultimele locuri la nivelul UE la completarea lucrărilor asociate rețelelor de cale ferată și rutiere TEN-T Core.

FIGURA 107.

Gradul de finalizare a rețelei TEN-T Core / de bază (rutiere și feroviare) la nivelul statelor membre UE

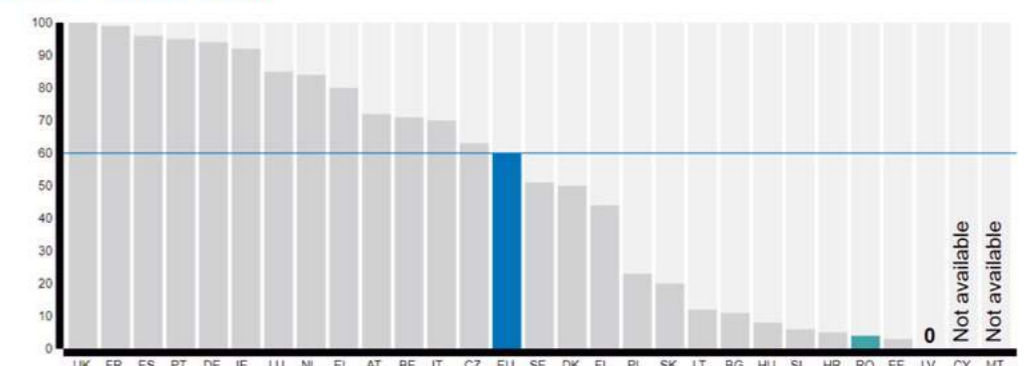
Completion of TEN-T Road Core Network

Road
Score 2016: 45%
EU rank: 25 / 28

Completion of TEN-T Conventional Rail Core Network

Rail
Score 2016: 4%
EU rank: 24 / 26

Sursă: ec.europa.eu, (2019). TEN-T country information: Romania. [online]. Disponibil la: www.ec.europa.eu/transport/facts-fundings/scoreboard/countries/romania/investments-infrastructure_en [Accesat în data de 18.02.2019]

Lucrările la calea ferată și la infrastructura rutieră pe fostul coridor IV nu s-au încheiat, iar cele pe coridorul IX nici nu au fost lansate. În consecință, deși beneficiază de legături performante la nivel regional, județul Ilfov și municipiul București sunt deconectate de marile metropole europene. În acest context, Aeroportul Otopeni rămâne singura legătură facilă cu restul Europei.

Calea ferată asigură legături facile cu centrele urbane din apropiere, însă nu deservește municipiul Giurgiu

Prin intermediul magistralelor CF 300 / 500 / 700 / 800 și 900, județul Ilfov și municipiul București beneficiază de legături facile cu centre urbane de interes național, cum ar fi Constanța, Craiova, Brăila-Galați, Ploiești, Bușău sau Brașov. Magistralele CF 300 și 800 sunt cele mai importante pentru județul Ilfov și municipiul București, întrucât acestea realizează legătura cu 3 poli de creștere (Brașov, Ploiești, Constanța) în mai puțin de 150 de minute, formând una dintre cele mai puternice axe de dezvoltare la nivel național. Municipiile Brașov (inclusiv Valea Prahovei) și Constanța reprezintă destinații turistice importante pentru locuitorii județului Ilfov, iar municipiul Ploiești asigură o parte considerabilă din forța de muncă.

Liniile secundare 901/904, 801 și 902 asigură legăturile cu orașe de interes regional, precum Târgoviște, Oltenița sau Giurgiu. Din cauza podului de cale ferată de la Grădiște, care s-a rupt, fiind ulterior casat, legătura pe linia 901 (neelectrificată) cu municipiul Giurgiu este întreruptă⁵⁷. Acest aspect îngreunează accesul la un important bazin de forță de muncă din partea sudică a județului Ilfov. Legătura cu municipiile Târgoviște și Oltenița se realizează în mai puțin de 90 de minute, motiv pentru care liniile 901 și 801 rămân importante rute de navetism.

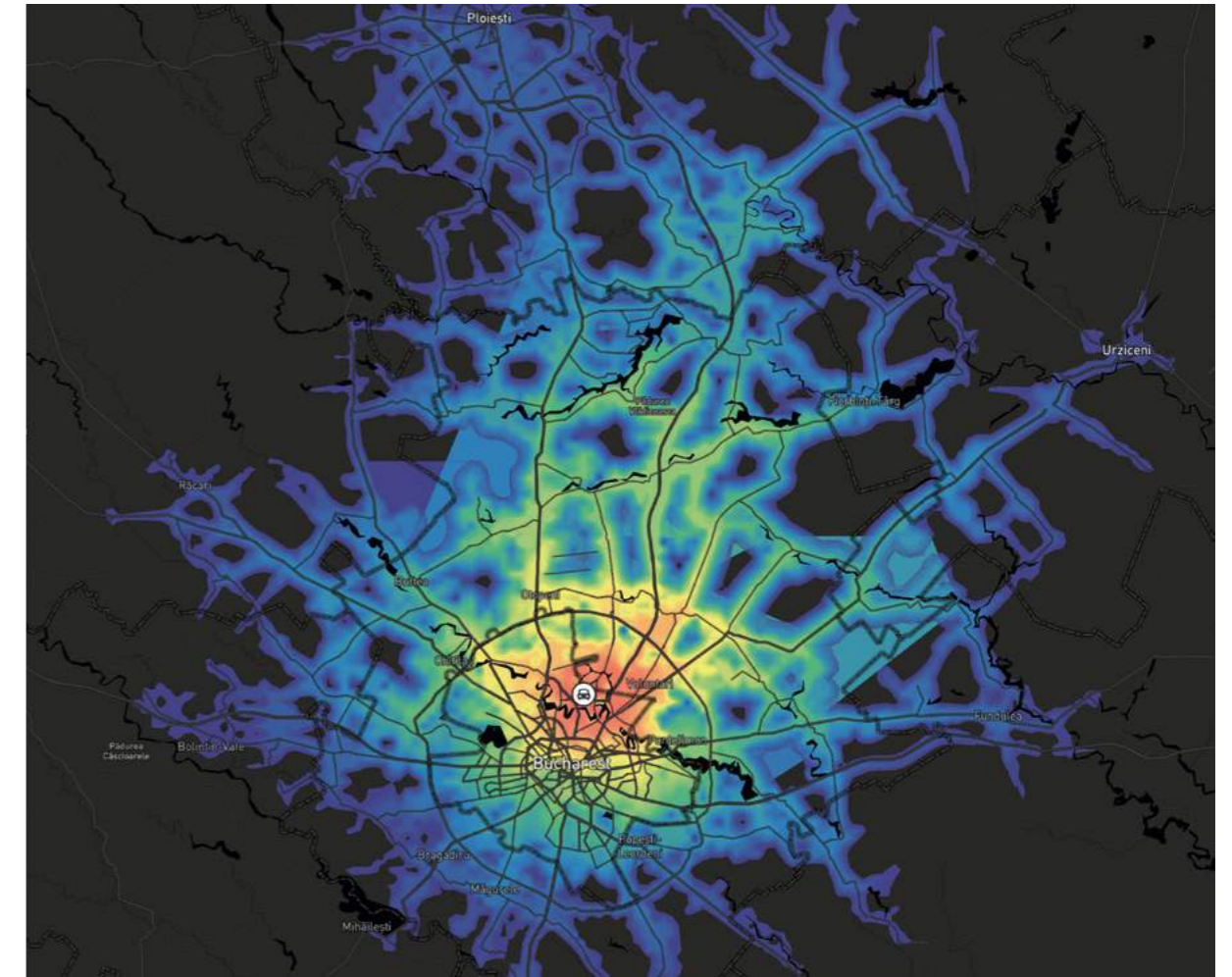
Centura București este principala legătură nefuncțională din rețeaua de drumuri

Pe cale rutieră, județul Ilfov este traversat de autostrăzi pe direcțiile est-vest și centru-nord, acestea asigurând legătura cu poli de creștere Ploiești, Constanța și cu municipiul Pitești în 60-200 de minute. Totuși, starea precară a centurii București (mai ales pe partea de sud) face foarte dificilă conectarea celor trei autostrăzi. Legătura cu municipiile aflate în sudul județului se realizează în 60-90 de minute prin DN6 către Alexandria, DN5 către Giurgiu sau DN4 către Oltenița. Legăturile către municipiile aflate în nord, nord-est și nord-vest se realizează în 60-90 de minute prin DN7 către Târgoviște, DN2 către Bușău sau DN1 și DN1A către Ploiești.

Multitudinea de drumuri naționale și autostrăzi asigură legături optime cu centrele urbane învecinate, însă, în cazul în care este nevoie de traversarea municipiului București, acest lucru nu mai este valabil. Starea precară a centurii face ca legături de tip nord-sud sau est-vest să fie foarte dificile. De exemplu, polul de birouri din zona Pipera Tunari poate fi accesat în mai puțin de 50 de minute de municipiul Ploiești, aflat la 50 km, însă din sud, în același interval de timp, se poate ajunge doar până la orașul Bragadiru, care se află la 20 km distanță. Cu toate acestea, este important de luat în considerare faptul că pasajele de la Domnești, Berceni sau Mogoșoaia au fost atribuite și se află în proces de execuție.

FIGURA 108.

Izocrona de accesibilitate de 60 minute pentru polul de birouri Pipera-Tunari

Sursă: Modelare izocronă prin Mapboxlabs

Aeroportul Internațional „Henri Coandă” este principala poartă de acces dinspre Occident

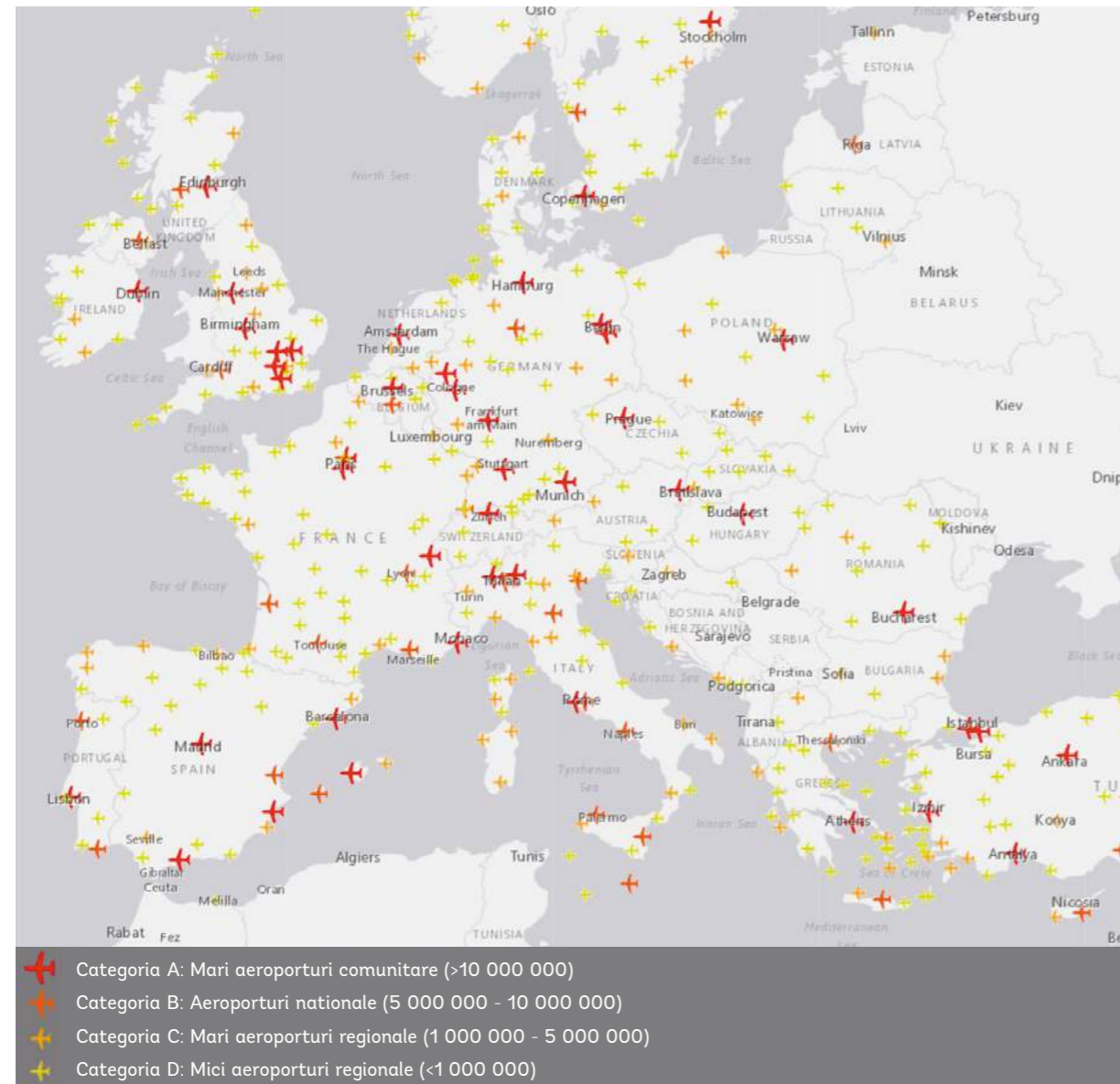
În ceea ce privește infrastructura de transport aerian, Aeroportul Internațional „Henri Coandă”, localizat în orașul Otopeni, parte din coridorul TEN-T Rin-Dunăre, reprezintă principala poartă de intrare dinspre Occident. Cu 14,7 milioane de pasageri în anul 2019⁵⁸, Aeroportul Internațional „Henri Coandă” se află abia pe locul 43 la nivel european în ceea ce privește numărul de pasageri (locul 1 – Aeroportul Internațional Heathrow din Londra, cu 80 milioane pasageri). Față de anul 2018, numărul pasagerilor care au folosit Aeroportul Internațional „Henri Coandă” a crescut cu 6,4% (locul 42 la nivelul aeroporturilor din Europa în 2018). În ceea ce privește transportul de marfă, aeroportul a înregistrat o scădere de 2,3% între anii 2018 și 2019⁵⁹. În ultimii ani, odată cu introducerea zborurilor low-cost către principalele centre urbane din România, Aeroportul Internațional „Henri Coandă” a devenit o importantă poartă de intrare pentru pasagerii veniți din principalele centre urbane ale țării. Zilnic, sunt peste 5 zboruri către Iași, Cluj sau Timișoara, dimineața, în intervalul orar 06:00 - 09:00, la prânz și seara, începând cu ora 17:00. Astfel, costul redus al zborurilor face ca deplasările cu avionul să fie adesea mai favorabile decât cu trenul, autocarul sau cu autovehiculul personal.

⁵⁷ În prezent, cererea de transport public între Giurgiu și București este acoperită de companii de maxi-taxi.

⁵⁸ Raport anual CNAB 2018-2019

⁵⁹ Raport anual CNAB 2018-2019

FIGURA 109.
Numărul de pasageri transportați în 2017 prin intermediul aeroporturilor europene

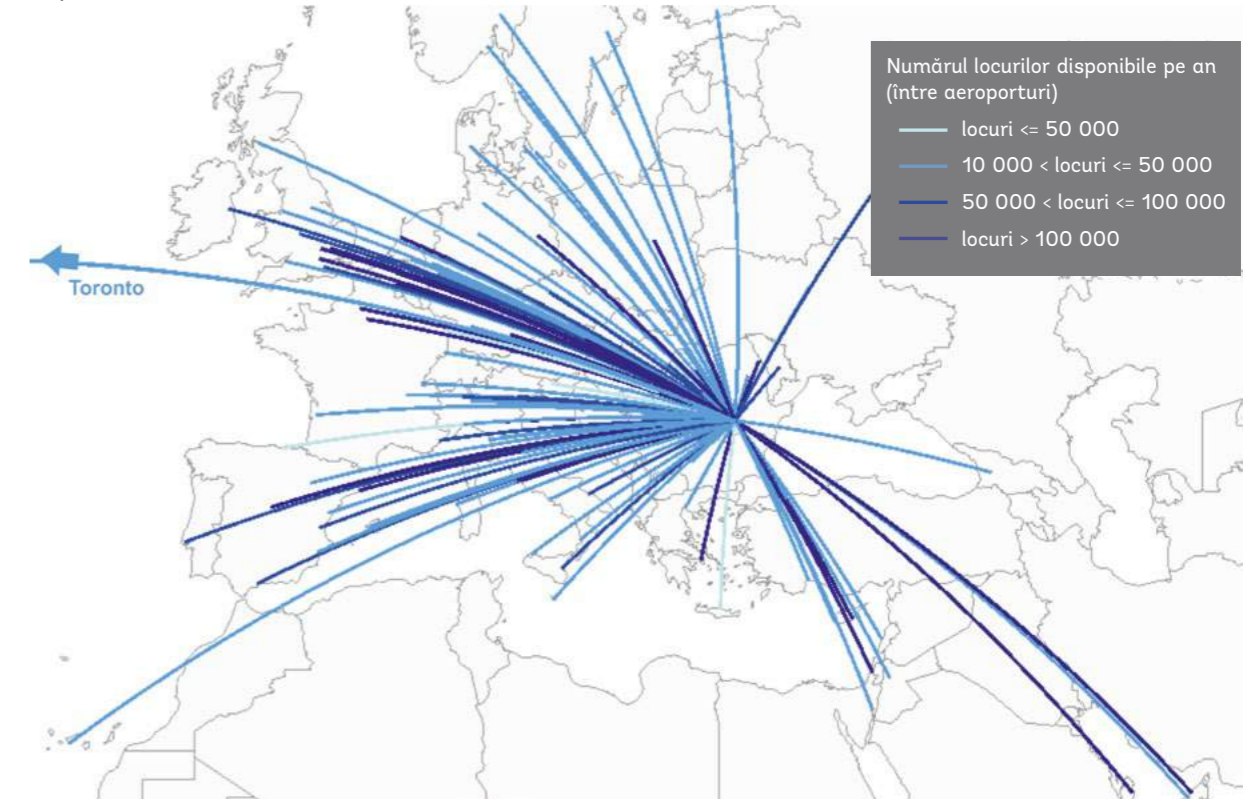
Sursă: ec.europa.eu, (2016). Passengers carried. [online]. Disponibil la: http://ec.europa.eu/transport/modes/air/aos/aos_public.html [Accesat în data de 18.02.2019]

Aeroportul Internațional București Băneasa - Aurel Vlaicu este momentan închis pentru traficul comercial de pasageri. Pentru reluarea traficului de pasageri, este mai întâi nevoie de extinderea capacității. În acest context, Aeroportul Internațional „Henri Coandă” rămâne o importantă poartă de intrare pentru Europa de Est (România, Bulgaria, Ucraina sau Republica Moldova).

Există în continuare intenția la nivelul Guvernului de a realiza și un aeroport în partea de sud a Capitalei în regim de parteneriat public-privat. Aeroportul ar trebui să fie proiectat la o capacitate de 30 milioane de pasageri pe o suprafață de 600ha⁶⁰.

⁶⁰ Cf. <http://gov.ro/ro/guvern/sedinte-guvern/noi-proiecte-strategie-in-parteneriat-public-privat>.

FIGURA 110.
Numărul de locuri disponibile în 2018 (pe destinație) pentru zborurile directe care pornesc din Aeroportul Internațional „Henri Coandă”

Sursă: ec.europa.eu, (2016). Yearly seats available (between cities). [online]. Disponibil la: http://ec.europa.eu/transport/modes/air/aos/aos_public.html [Accesat în data de 18.02.2019]

Întărirea și eficientizarea legăturilor dintre București și județul Ilfov, alături de Centură rămân prioritățile regiunii

Principalele proiecte de infrastructură de transport de interes național sunt prezentate și prioritizate în cadrul Masterplanului General de Transport (MPGT). Pentru județul Ilfov, cele mai importante proiecte incluse în orizontul asociat anului 2023 sunt:

- Drum Expres proiect: Centura București - Sud, DXCBS, 176 milioane Euro, implementare în intervalul 2016-2017;
- Autostrada proiect: București Ring Nord, A0, 706 milioane Euro, implementare în intervalul 2021-2023;
- Autostrada proiect: București Ring Sud, A0, 628 milioane Euro, implementare în intervalul 2021-2023;
- Euro Trans proiect: Vlășia, ET11 (către Giurgiu), 41 milioane Euro, implementare în intervalul 2016-2019;
- Modernizare / extindere Aeroportul Internațional „Henri Coandă”, 1,093 milioane Euro, implementare în intervalul 2016-2018;
- Drum Expres proiect: Henri Coandă Expres, DX11 (legătura cu A3), 43 milioane Euro, implementare în intervalul 2016-2018;
- Drum Trans Regio: A0 (Chindia) – Târgoviște, TR11, 103 milioane Euro, implementare în intervalul 2016-2019.

Pe termen lung, MPGT prevede următoarele proiecte benefice pentru județul Ilfov:

- Drum Expres proiect: Danubius Expres, DX2 (către Alexandria), 764 milioane Euro, implementare în intervalul 2026-2031;
- CF electrificare: Chiajna – Giurgiu, 210 milioane Euro, implementare în intervalul 2021-2025;
- CF modernizare: București – Pitești, 249 milioane Euro, implementare în intervalul 2021-2025;
- CF modernizare: București – Craiova, 836 milioane Euro, implementare în intervalul 2021-2025;
- Canalul Dunăre – București (costuri și orizont de implementare nedefinite).

În acest sens, pe termen scurt, județul Ilfov va putea beneficia de o centură funcțională, dublată de o autostradă (AO), de o legătură rutieră suplimentară la Aeroportul Internațional „Henri Coandă” și de o conexiune mai bună pe cale rutieră cu municipiul Giurgiu⁶¹. Pe termen mediu-lung, va fi importantă realizarea drumului Trans Regio: AO (Chindia) – Târgoviște TR11, întrucât acesta, alături de modernizarea liniei CF 901 către Pitești, poate asigura accesul la un important bașin de forță de muncă⁶².

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă București-Ilfov (PMUD-BI) prevede următoarele proiecte-cheie pentru a întări și eficientiza relațiile între județul Ilfov și municipiul București. Astfel, cele mai importante proiecte sunt extinderile de linii de metrou: M3 către zona de birouri și logistică (Ciorogârla), M2 către Berceni și Gara Progresu, și M4 către Gara Progresu, alături de noua linie de metrou către Aeroportul Internațional „Henri Coandă”. Pentru ca aceste noi legături să funcționeze, va fi esențială cuplarea lor cu noduri intermodale care să cuprindă și facilități de tip „park & ride” (Gara Progresu, Pantelimon, Pipera, A2 în zona de birouri și logistică sau Anghel Saligny). Legăturile Ilfov-București care nu pot fi asigurate de liniile de metrou urmează a fi completate cu linii „BRT” sau „LRT” (benzi dedicate de transport public – tramvai sau autobuz). Pe termen lung, PMUD-BI are în vedere revitalizarea căii ferate din jurul Capitalei, alături de completarea rețelei de gări pentru a crea un sistem de transport feroviar metropolitan.

Principalele proiecte din PMUD-BI de pe teritoriul județului Ilfov au fost finalizate sau sunt în curs de implementare. A fost înființată autoritatea de transport public, au fost stabilite rutele de transport public județean, iar stațiile de transport public, alături de sistemul de tarificare integrat, sunt la nivel de studii sau documentații de atribuire. Alte proiecte de infrastructură rutieră, precum legătura A3 cu aeroportul sau modernizarea de drumuri județene, se află la stadiu de studii de fezabilitate sau chiar în implementare. PMUD-BI cuprinde și o suită de proiecte importante în ceea ce privește siguranța în trafic în jurul școlilor sau trasee de cicloturism, care se află încă la stadiu de idee.

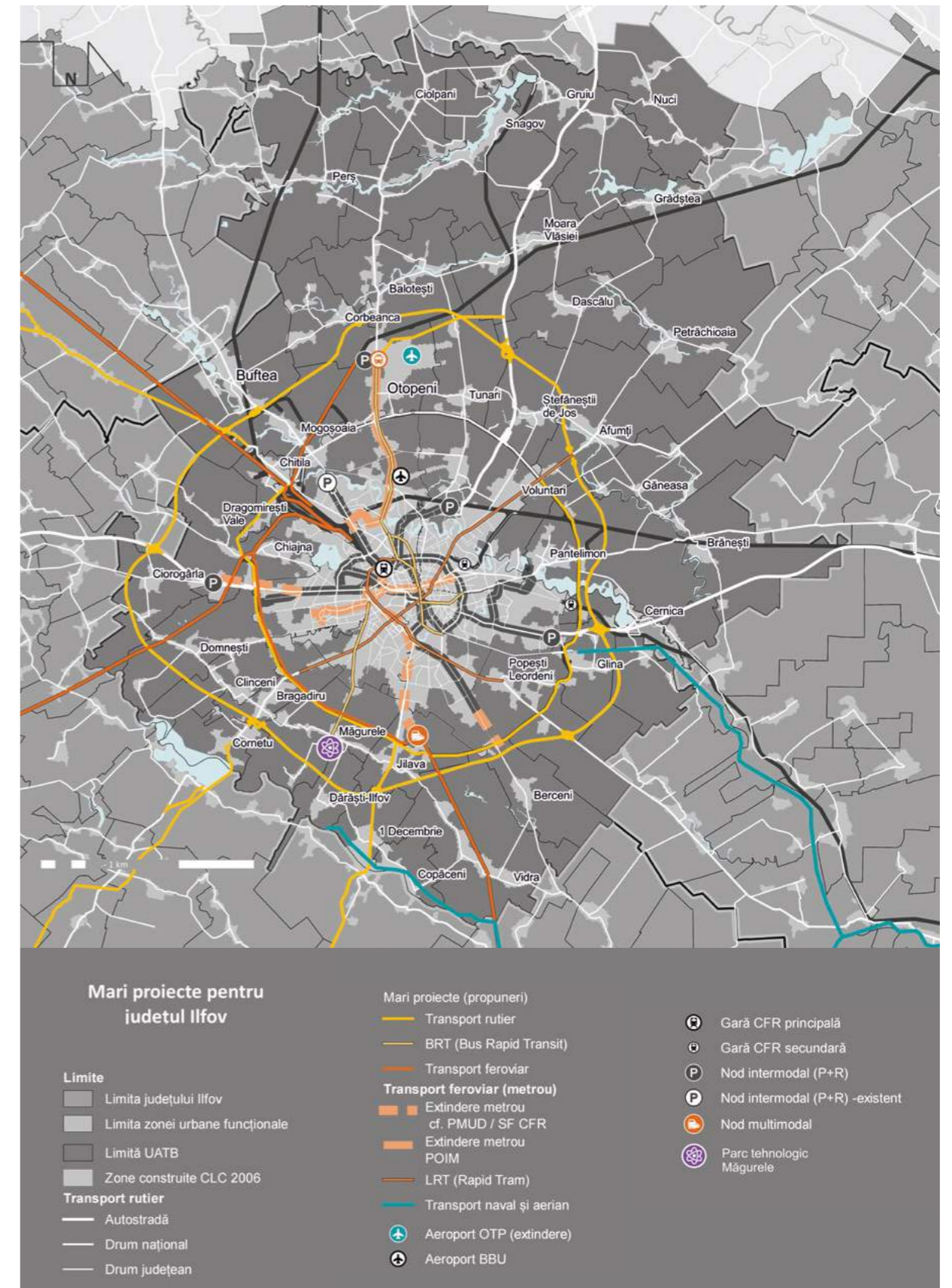
Deși PMUD-BI propune o suită de proiecte esențiale, ce readuc omul în mijlocul sistemului de transport, diversitatea și complexitatea acestora face ca procesul de implementare să fie unul extins. În acest sens, va fi esențial ca legăturile deja existente să fie optimizate. Proiecte-cheie în acest sens ar putea fi facilitățile de tip „park & ride”, puncte de transfer între transportul public județean și cel local și, desigur, tarifarea integrată la nivelul Regiunii București-Ilfov.

⁶¹ Repararea podului de la Grădiștea și reluarea circulației pe linia 901 a fost considerată ca fiind deja finalizată până în anul 2017.

⁶² Deși proiectul a fost estimat pentru perioada 2016-2019 până în prezent nu au fost demarate lucrările de modernizare / lărgire.

FIGURA 111.

Principalele proiecte de infrastructură de transport din documentele strategice superioare (MPGT / PMUD-BI)

În concluzie, județul Ilfov a beneficiat de-a lungul ultimilor 10-15 ani de proiecte de infrastructură majore, care i-au conferit o foarte bună accesibilitate la nivel regional. Cu toate acestea, deoarece centura municipiului București nu este dezvoltată la capacitatea necesară, orice traversare pe cale rutieră a județului Ilfov pe direcția nord-sud sau est-vest este îngreunată. Legăturile cu așezările din sud și cu județul Giurgiu sunt dificile, deoarece linia de cale ferată 901 este neoperațională, iar calea rutieră este adesea blocată de traficul greu. În ciuda bunei accesibilități la nivel regional, județul Ilfov rămâne izolat de restul Europei deoarece legăturile rutiere și feroviare de înaltă capacitate nu au continuitate pe teritoriul țării. În acest sens, Aeroportul Internațional „Henri Coandă” rămâne principala poartă de intrare dinspre Europa de Vest.

4.2. Accesibilitate rutieră

Legăturile rutiere către sud, nord-est și nord-vest prezintă cel mai mare potențial pe termen mediu și lung

Județul Ilfov beneficiază de cea mai complexă rețea de autostrăzi, drumuri naționale și județene la nivelul României. Cea mai mare parte a drumurilor de rang superior converg către municipiul București. Legăturile radiale se realizează prin intermediul centurii municipiului București și a unor drumuri județene discontinue (DJ100, DJ401A sau DJ101).

La nivel județean, rolul infrastructurii rutiere este să asigure conexiuni optime între localități, deserving astfel cât mai mulți locuitori. Astfel, din perspectiva populației deservite la nivelul județului Ilfov, autostrada A3, DN2, A1 și DN7 reprezintă cele mai importante circulații rutiere. Cele patru deservesc 45% din populația județului. Drumurile naționale din sud (DN4, DN5 și DN6) deservesc cel mai mic număr de locuitori, aproximativ 21%.

Luând în considerare relația sinergică dintre județul Ilfov și municipiul București, inclusiv influența acestora în teritoriu, importanța principalelor căi de comunicație depășește nivelul județean. Bazinul de forță de muncă accesat de companiile din Regiunea București-Ilfov se extinde până în județele învecinate. Astfel, la nivelul zonei urbane funcționale,⁶³ pentru județul Ilfov și București important este modul în care căile de circulație asigură accesul la un bazin cât mai mare de forță de muncă. Pe termen mediu, cea mai importantă legătură este DN4, prin care peste 65.000 de locuitori din zona urbană funcțională pot accesa locurile de muncă din București sau județul Ilfov. Importanța ridicată a DN4 este motivată de faptul că zona urbană funcțională include și municipiul Oltenița. Următoarele legături din perspectiva importanței sunt A1, A2, A3 și DN2. Pentru că autostrăzile (mai ales A2) nu asigură mereu legături către localitățile pe care le traversează, relevanța lor pentru navetism în zona urbană funcțională este mai redusă⁶⁴. De aceea, în realitate DN3 reușește să deservescă mai multe localități decât A3. Pe termen lung, luând în considerare populația cu vârste sub 15 ani, DN4 alături de DN2, A1 și DN7⁶⁵ devin cele mai importante legături. În acest sens, întărirea legăturilor cele mai puțin performante cu așezările din sud, nord-vest și nord-est devine un aspect important pentru viitorul apropiat.

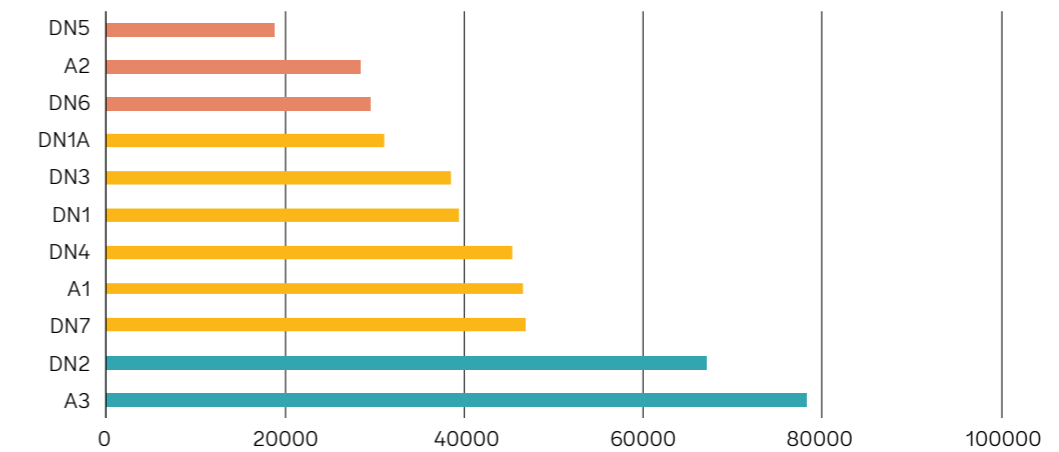
⁶³ Delimitată cf. Banca Mondială, 2017. Orașe Magnet: Migrație și navetism în România.

⁶⁴ Autostrăzile traversează o suită de UAT-uri însă nu toate beneficiază de legături la aceste elemente de infrastructură mare. De exemplu, Brănești este traversat de A3 însă nu are acces direct la această autostradă.

⁶⁵ O mare parte din localitățile din lungul DN3 sunt deja deservite de A2 deci importanța drumului național este una mai redusă.

FIGURA 112.

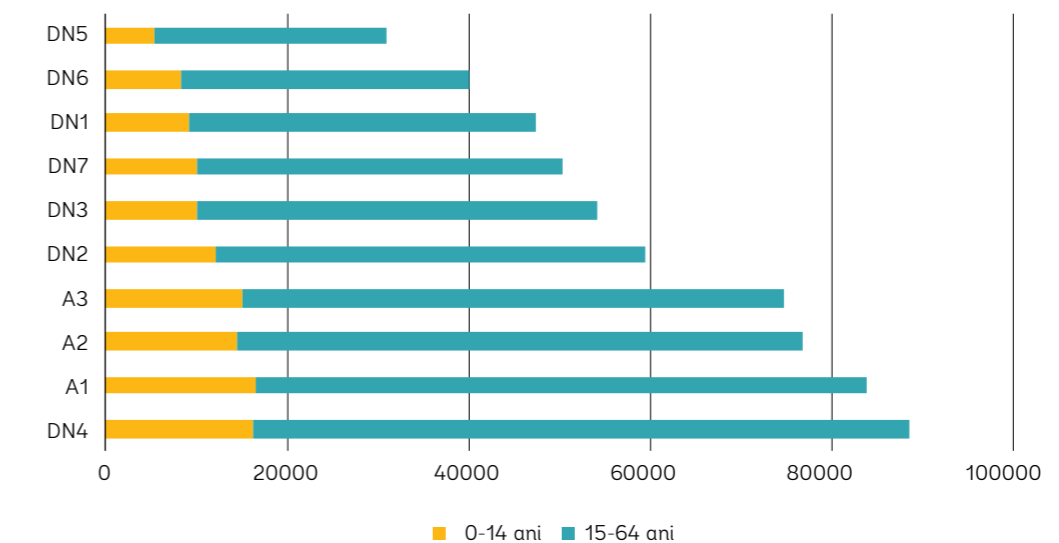
Populația deservită de căile de comunicație rutieră în județul Ilfov

Sursă: Baza de date INS TEMPO

FIGURA 113.

Populația deservită de căile de comunicație rutieră în zona urbană funcțională București

Sursă: Baza de date INS TEMPO

Toate intrările în București dinspre Ilfov sunt blocate la orele de vârf

În ceea ce privește distribuția volumelor de trafic pe rețeaua de transport rutier, la nivelul anului 2015, cele mai solicitate drumuri erau DN1 (mai ales segmentul Otopeni-DNCB), DN2, A2 (mai ales pe perioada verii), A1 și DN5. Pentru că fluxurile dinspre Valea Prahovei și Ploiești sunt distribuite între DN1 și A3, încărcarea pe autostradă este încă una redusă. Mai mult decât atât, DN1 reprezintă în continuare o rută mult mai directă către nord, cu o mai bună conectivitate în teritoriu. Abia după finalizarea ultimului tronson asociat autostrăzii A3 (DNCB - Șoseaua Petricani) valorile de trafic între A3 și DN1 s-au mai echilibrat. Probleme în ceea ce privește congestia se regăsesc cu precădere de-a lungul centurii municipiului București (DNCB), din cauza intersecțiilor cu drumurile naționale și județene amenajate la sol sau din cauza unui profil neadaptat cererii (de exemplu, partea sudică a centurii are o bandă pe sens). Lipsa unor intersecții denivelate pe centura

București face ca toate arterele ce o traversează să fie congestionate. Cele mai mari probleme în acest sens se regăsesc de-a lungul A1, DN1, DN2, DN3, DN4, DN6, DN1A, DJ 602 și DJ401.

Din cauza cererii foarte mari de transport generate în județul Ilfov, care este orientată către municipiul București, aproape toate arterele ce traversează DNCB sunt blocate la orele de vârf. Congestia continuă și după traversarea centurii, întrucât infrastructura rutieră a municipiului București nu face față cererii de transport venită dinspre Ilfov și județele învecinate. Congestia asociată penetrantelor se extinde la orele de vârf până pe circulațiile secundare, motiv pentru care străzi precum Emil Racoviță (Voluntari) sunt blocate în totalitate. Pornind de la premisa că profilurile majorității penetrantelor nu mai pot fi lățite, este nevoie de reducerea cererii, alături de tranziția către mijloace mai eficiente de transport (deplasări nemotorizate sau transportul în comun).

Procesul de suburbanizare nu este însoțit de o planificare adecvată a tramei stradale

Procesul de suburbanizare nu se mai concentrează de-a lungul principalelor artere de circulație care asigură accesul către București. Noi cartiere rezidențiale cu sute de locuințe se extind prin circulații secundare, care pornesc din principalele artere. În lipsa unor legături alternative cu diferitele zone de interes din București, toate aceste noi dezvoltări încarcă arterele principale. Dat fiind faptul că trama stradală secundară nu este ierarhizată, există intersecții între străzile locale și cele principale, ceea ce contribuie la producerea congestiilor, în special la orele de vârf. De asemenea, creșterea de 159% a indicelui de motorizare nu este însoțită de o creștere a lungimii de drumuri la nivelul județului. În intervalul 2007-2018, lungimea drumurilor publice la nivelul județului a scăzut cu 0,5%, doar în cazul drumurilor orașenești s-a înregistrat o creștere de 29,3%. Acest aspect este cauzat și de faptul că majoritatea drumurilor din noile dezvoltări rezidențiale sunt private.

FIGURA 114.

Trama stradală în zonele de expansiune (stânga – Bragadiru; dreapta – Popești-Leordeni)

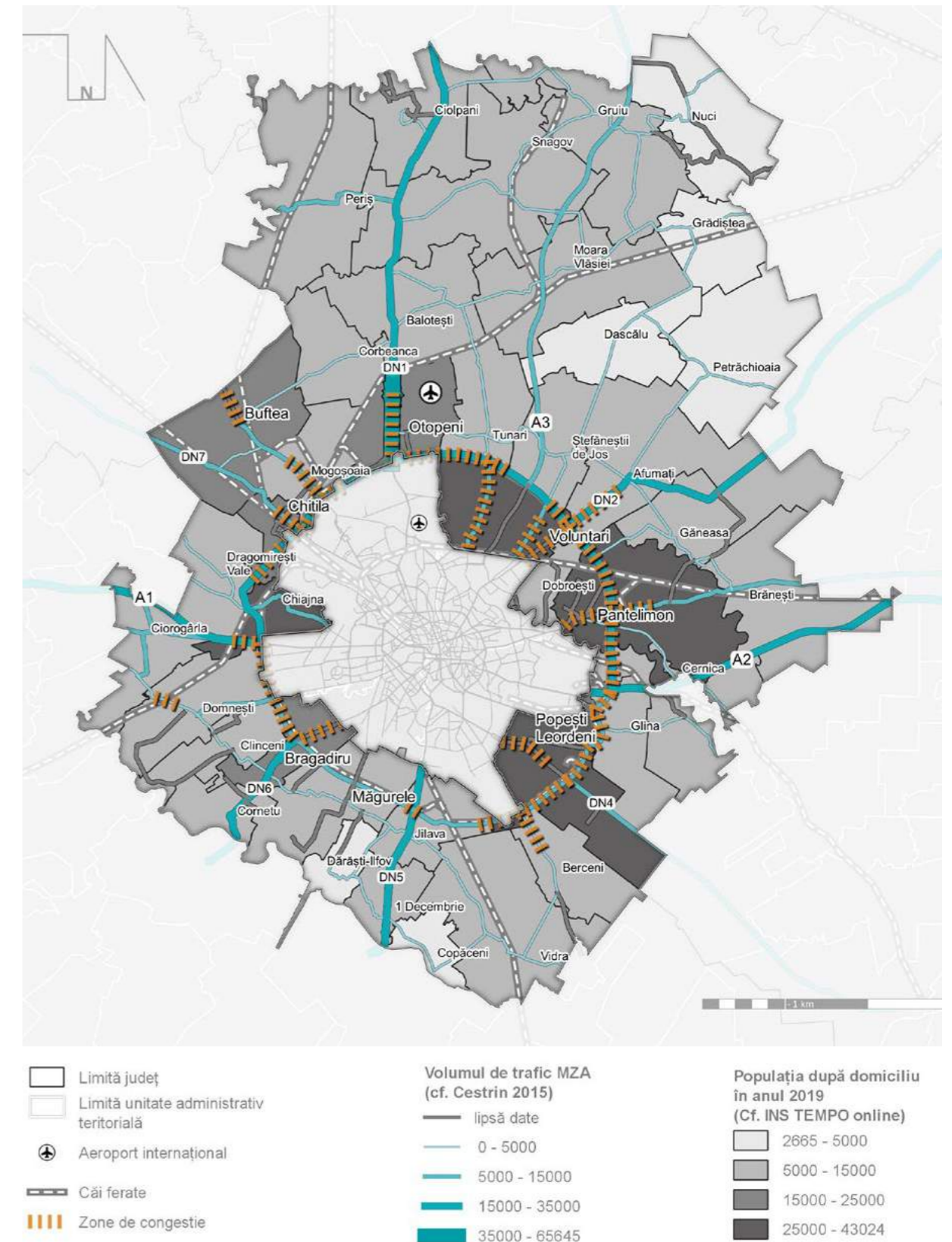

Sursă: Google Maps

Pentru a remedia aceste probleme va fi nevoie de conturarea unor noi legături rutiere între municipiul București și dezvoltările suburbane. De asemenea, va fi foarte importantă ierarhizarea tramei stradale în cadrul acestor noi dezvoltări, pentru a se evita apariția acelor intersecții cu un pas de 50-100 m, care blochează circulațiile principale.

FIGURA 115.

Volume de trafic și zone congestionate în județul Ilfov

Sursă: CESTRIN 2015

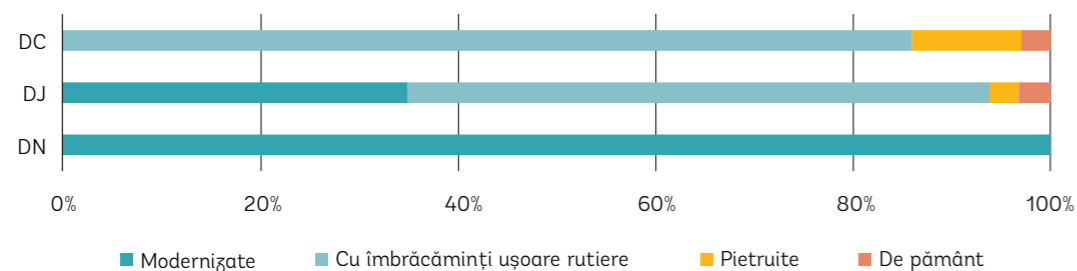
Odată cu realizarea AO (prioritară este partea de sud), centura Capitalei se va transforma treptat într-o arteră urbană care va aglomera noi dezvoltări în lungul ei. În acest sens, va fi esențială planificarea integrată a teritoriilor din lungul vechii centuri, pornind de la un parteneriat între București și așezările din periurban. Astfel, pentru a se evita strâpungeri neorganizate la o distanță foarte mică, așa cum este cazul cu drumurile naționale care converg către București, planificarea și ierarhizarea tramei stradale va fi esențială în viitorul apropiat.

Cea mai mare parte a drumurilor naționale și județene se află într-o stare bună

Calitatea infrastructurii rutiere la nivelul județului Ilfov este preponderent bună, autostrăzile și drumurile naționale aflându-se într-o stare optimă. Doar tronsonul autostrăzii A2 între DNCB și Fetești necesită lucrări de modernizare. În anul 2018 peste 34% dintre drumurile județene erau modernizate, iar mai puțin de 7% dintre acestea erau încă pietruite sau de pământ. Doar drumuri secundare sau de interes local, precum DJ110, DJ300 și DJ101, sunt pietruite sau de pământ. Cele mai importante legături pe direcția est-vest ale județului Ilfov (DJ401A, DJ101A sau DJ101B), alături de conexiunea cu comuna Berceni (DJ401) se află în proces de modernizare.

FIGURA 116.

Calitatea infrastructurii rutiere în județul Ilfov, 2018

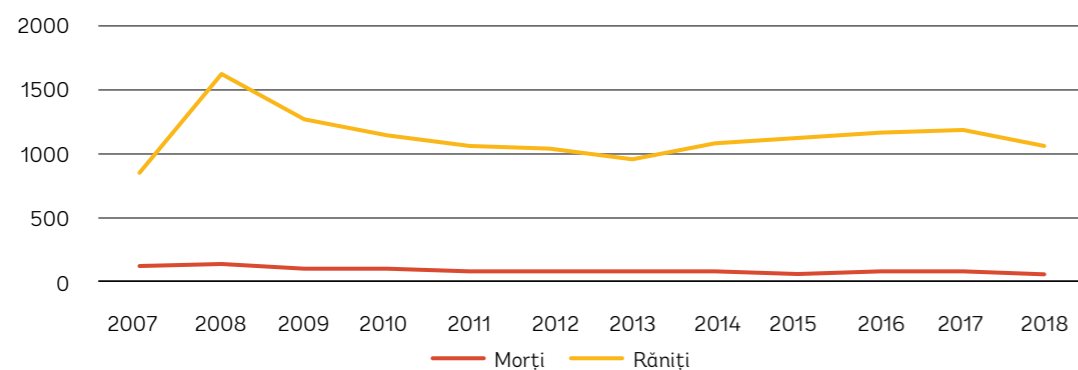

Sursă: Baza de date INS TEMPO

Odată cu creșterea indicelui de motorizare la nivelul județului, a crescut și numărul accidentelor. Numărul accidentelor soldate cu decese a rămas relativ constant. Începând cu anul 2014, a crescut însă foarte mult numărul accidentelor soldate cu răniți, observându-se totuși un trend descendent din anul 2017 până în anul 2018 (scădere de 11,8%).

FIGURA 117.

Dinamica numărului de accidente cu morți și răniți în intervalul 2007-2018 în județul Ilfov

Sursă: Baza de date INS TEMPO

Circulațiile unde se înregistrează cea mai mare frecvență a accidentelor sunt DN1, DN6 și DN5. Conform PMUD-BI, zonele cu unități de învățământ învecinate cu drumuri naționale prezintă o vulnerabilitate foarte ridicată față de accidente. Din acest motiv, măsurile de creștere a siguranței rutiere în vecinătatea școlilor reprezintă o prioritate.

4.3. Accesibilitate pe cale ferată

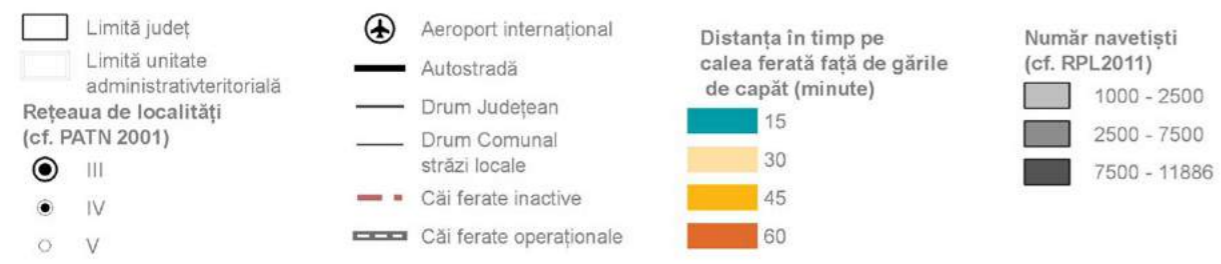
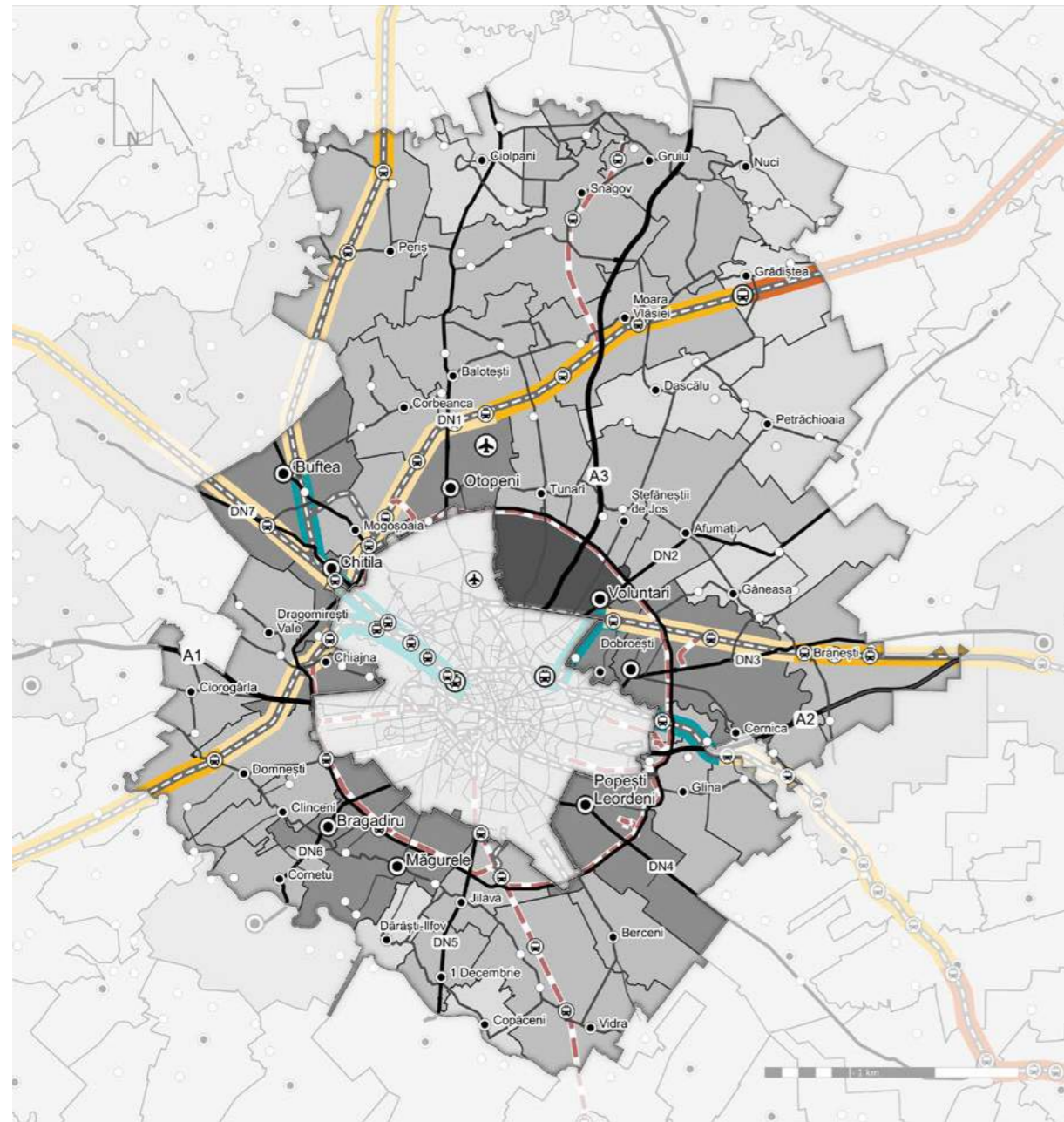
Infrastructura feroviară asigură legături bune cu centrele urbane, dar nu cu localitățile care se află pe teritoriul județului Ilfov

Județul Ilfov beneficiază de legături facile pe calea ferată în direcțiile nord, est și vest. Cea mai importantă legătură feroviară este asigurată de magistrala 300/500⁶⁶ către municipiul Ploiești, care continuă către Valea Prahovei sau Buzău. Pe acest segment, frecvența trenurilor este de aproximativ 45 de minute, însă prima oprire în ceea ce privește trenurile InterRegio este în municipiul Ploiești. Pe magistrala CF 900 către Roșiori / Videle / Craiova trenurile sosesc din oră în oră, pe când, de-a lungul magistralei CF 800 și a liniei 901, frecvența este de aproximativ 90 de minute. Cea mai redusă frecvență a trenurilor de tip InterRegio este de aproximativ 180 de minute și se înregistrează de-a lungul magistralei CF 700 (neelectrică) către Brăila. Toate aceste magistrale CF asigură conexiuni optime cu marile centre urbane din imediata apropiere (1-2 ore durată medie de deplasare), însă trenurile InterRegio nu opresc în stațiile din județul Ilfov (cu excepția Gării Buftea), motiv pentru care ele nu pot fi folosite de către locuitori pentru navetism. Ele rămân esențiale pentru forța de muncă în ceea ce privește naveta din marile centre urbane (de exemplu, municipiul Ploiești). Doar magistrala CF 300 și linia 801 către Oltenița asigură o frecvență adecvată (60-80 de minute) pentru navetism. Orașele Buftea și Chitila alături de comunele Periș (2 stații) și Cernica beneficiază de aceste legături favorabile navetismului. Din 2019 a fost activată și ruta metropolitană Brănești – Gara Băneasa – Gara de Nord care asigură o legătură eficientă (cost / timp) locuitorilor comunei către București. Celelalte magistrale nu asigură o frecvență de trenuri regionale relevantă pentru a încuraja naveta (frecvență de peste 180 de minute), iar numărul de comune deservite este foarte scăzut. Doar magistrala CF 700 către Brăila străbate 7 așezări, iar prin creșterea frecvenței trenurilor s-ar putea lua în calcul utilizarea ei ca rută de navetism. Singura dificultate în acest sens ar fi faptul că ea ocolește destul de mult în comparație cu rutele rutiere, care asigură legături mult mai eficiente. Astfel, magistrala 700 își va păstra relevanța preponderent pentru legătura cu aeroportul (mai ales după procesul de modernizare). Din totalul de căi ferate care străbat județul Ilfov, aproximativ 30% sunt neoperaționale. O parte dintre acestea, cum ar fi linia 902 sau centura, ar putea fi valorificate pentru navetism, completând astfel rețeaua deja existentă. Modernizarea centurii feroviare a Bucureștiului ar reprezenta în primul rând un avantaj în ceea ce privește Parcul Științific Măgurele, care ar putea fi conectat direct la Aeroportul Internațional „Henri Coandă”.

Valorificarea rețelei de căi ferate pentru transportul regional, mai ales pentru navetism, presupune în primul rând revitalizarea sistemului de gări de capăt ale Bucureștiului. În acest caz, un rol important îl are Gara Progresul, care ar trebui să funcționeze ca o poartă de intrare dinspre sud. Mai mult decât atât, punerea în funcțiune a centurii feroviare ar putea asigura o mai bună legătură între comunele din jurul Capitalei. Redarea în funcțiune a centurii feroviare ar putea asigura o legătură eficientă între Parcul Științific Măgurele și Aeroportul Internațional „Henri Coandă”.

⁶⁶ Magistralele CF 300/500 și 900 înregistrează cele mai mari valori de pasageri transportați la nivel național pe segmentele care străbat județul Ilfov (9.001-27.000 pasageri/zi cf. MPGT).

FIGURA 118.
Accesibilitatea pe cale ferată la nivel intrajudețean

Sursă: Mersul trenurilor CFR, RPL 2011

4.4. Accesibilitate aeriană

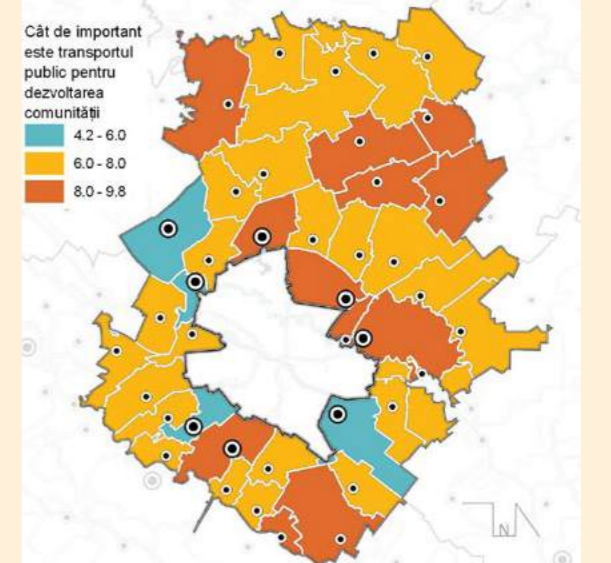
Aeroportul Internațional „Henri Coandă” este mai bine racordat la transportul public din nordul județului Ilfov decât la cel al Bucureștiului

În prezent, Aeroportul Internațional „Henri Coandă” reprezintă principala poartă de intrare în București dinspre Europa și nu numai. Cu toate acestea, aeroportul este slab conectat cu municipiul București în ceea ce privește transportul public. Doar două linii STB (linia 783 – frecvență de 40 de minute, cu plecare din zona Unirii, și linia 780 – frecvență de 25 de minute, cu plecare de la Gara Basarab) deservește Aeroportul Internațional „Henri Coandă”. Pe de altă parte, noile rute de transport public județean propuse (parțial în vigoare) de către Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București-Ilfov se concentrează de-a lungul DN1. Astfel, 8 rute de transport public județean (R457, R449, R476, R470, R444, R447, 463, 451) asigură o bună legătură între Aeroportul Internațional „Henri Coandă” și comunele din nord (Periș, Corbeanca, Balotești, Ciolpani, Snagov, Moara Vlăsiei și Grădiștea). Cu toate acestea, congestia de-a lungul DN1 la orele de vârf îngreunează circulația mijloacelor de transport public și respectarea orarelor afișate. O alternativă mai puțin atractivă o reprezintă trenul care pornește din Gara CFR, oprește în stația P.O. Otopeni, urmând ca pasagerii să fie transferați până la aeroport prin intermediul unor autobuze. Întreaga deplasare durează cel puțin 50 de minute, motiv pentru care, în prezent, calea ferată nu este o opțiune viabilă pentru a accesa aeroportul. În lipsa unor legături facile cu județul Ilfov și municipiul București, călătorii care aterizează pe Aeroportul Internațional „Henri Coandă” folosesc în continuare taxiul sau serviciile de transfer de tip „shuttle”.

4.5. Transportul public județean

Rețeaua de linii de transport public județean propuse asigură o deservire echilibrată în teritoriu

În opinia locuitorilor județului Ilfov, transportul public reprezintă o prioritate pentru dezvoltarea comunității. Astfel, pe o scară de la 1 (cel mai puțin important) la 10 (cel mai important), transportul public a obținut scorul de 7.2, fiind considerat prioritar la nivelul județului. Problema transportului public este considerată ca fiind mai importantă în orașele din jurul Bucureștiului, cum ar fi Pantelimon, Voluntari, Otopeni sau Măgurele, dar și în comunele din nordul județului. Totuși două dintre acestea, Voluntari și Otopeni, dețin servicii de transport public la nivel local. În orașe deservite de calea ferată sau de metrou, cum ar fi Buftea, Chitila sau Popești-Leordeni, problema transportului public nu este percepută ca fiind foarte gravă.

Sursa: Studiu privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov, 2018-2019

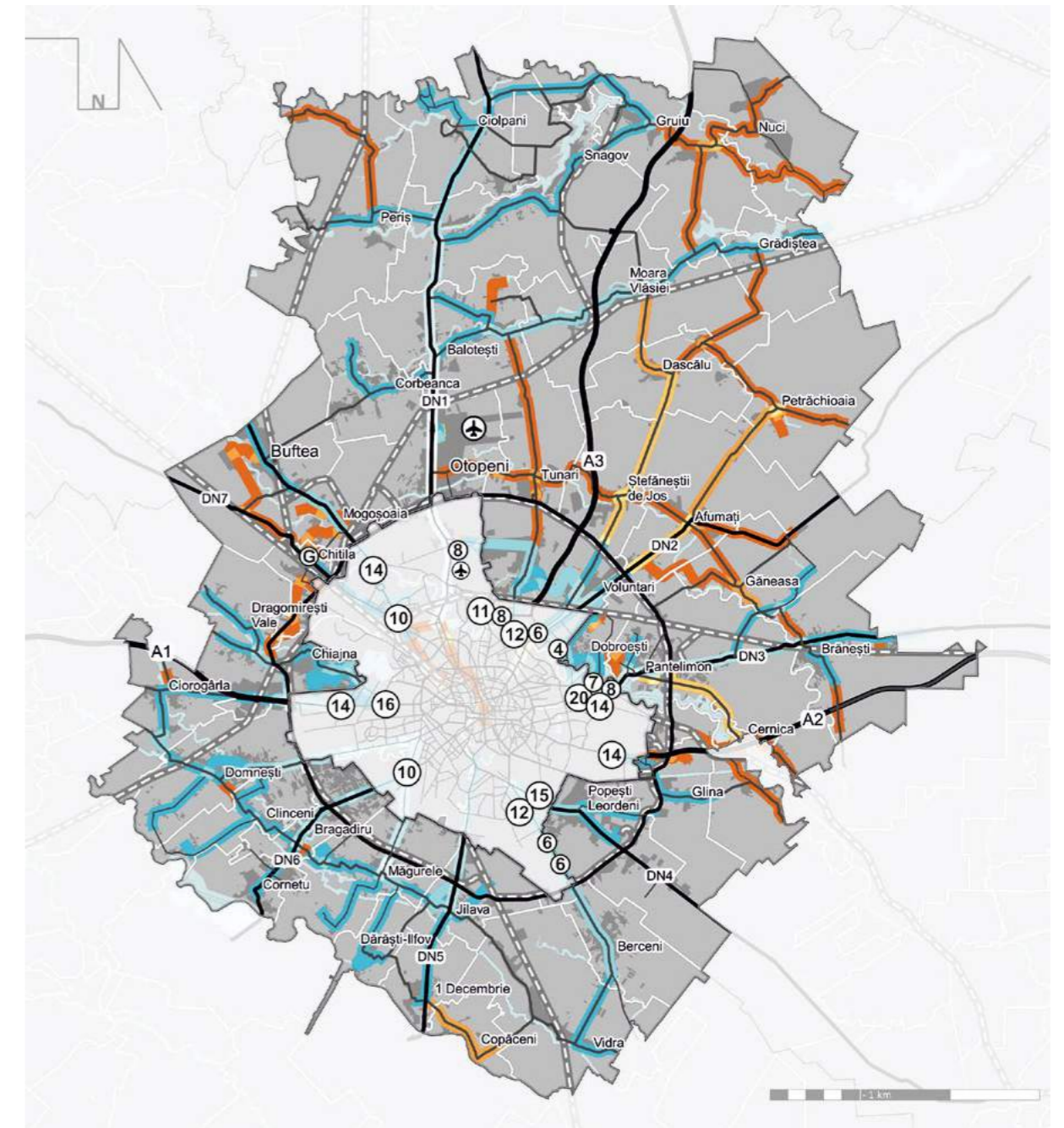
În prezent, rețeaua de transport public județean este gestionată de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București-Ilfov (TPBI). Dintre cele 65 de rute propuse prin „Studiul de oportunitate privind delegarea serviciului comunitar de transport public de călători în Regiunea București-Ilfov, în regim de urgență”, în prezent, sunt active 44, în cadrul cărora sunt utilizate preponderent autobuzele STB. Frecvența medie⁶⁷ este de 30-45 de minute. Cea mai bună frecvență (10 minute) este asigurată pe ruta Străulești-Buftea, pe când pe ruta Ghencea-Orodeanu, un autobuz sosește odată la două ore. O frecvență sporită a mijloacelor de transport public se poate observa acolo unde se suprapun mai multe linii. Acest aspect este caracteristic circulațiilor penetrante care asigură legătura directă cu municipiul București, precum DN1, DN1A, DN3, DN5, DJ200, DJ301, DJ401 sau DC 19. Frecvența mijloacelor de transport publice crește odată cu apropierea față de București. Astfel, prima coroană de așezări, dar și cele dezvoltate de-a lungul DN1, beneficiază de legături optime cu municipiul București, odată ce orarul propus va fi aplicat. Rutele de transport public lansate în anul 2019 deservesc cu precădere așezările din lungul DN1, cele din sud,⁶⁸ dar și orașe precum Pantelimon, Chitila sau Buftea.

Doar partea de nord-vest a județului, formată din comune mai mici, care au sub 5.000 de locuitori, precum Nuci, Dascălu, Petrăchioaia, Ștefănești de Jos sau Afumați, nu este încă deservită de transportul public județean. Rutele de transport public județean propuse (parțial operaționale) prezintă o bună deservire a teritoriului și reușesc să asigure o frecvență optimă în raport cu cererea. Totuși, tarifarea încă nu este integrată, pasagerii sunt nevoiți să plătească două călătorii pentru a ajunge în centrul Bucureștiului, există încă foarte puține stații de transport public amenajate, iar modalitățile de plată a călătoriei nu sunt facile.

Tarifarea integrată la nivel regional pentru transportul public de suprafață, modernizarea și amenajarea stațiilor de transport public și sistemul de e-ticketing sunt proiecte fundamentate în PMUD București-Ilfov, aflate în proces de implementare. Abia după implementarea acestor proiecte și luând în considerare inclusiv banda dedicată pentru transport public de pe DN1, transportul public județean poate deveni o alternativă reală la deplasările cu autovehiculul personal.

FIGURA 119.

Linii de transport public județean și legătura cu principalele noduri și puncte intermodale

Culorile galben, albastru deschis și alb indică suprapunerea mai multor trasee de transport public (active sau inactive). Cu cât culoarea este mai deschisă, cu atât numărul de linii de transport public suprapuse este mai mare.

Sursă: Prelucrare după „Studiu de oportunitate privind delegarea serviciului comunitar de transport public de călători în regiunea București-Ilfov, în regim de urgență”

⁶⁷ Cf. „Studiul de oportunitate privind delegarea serviciului comunitar de transport public de călători în Regiunea București-Ilfov, în regim de urgență”.

⁶⁸ Zona cu cea mai mare expansiune în ultimii ani.

4.6. Intermodalitate

Există foarte multe puncte în care transportul public județean și cel local se întâlnesc, însă niciunul nu funcționează ca un nod intermodal

Intermodalitatea are un rol esențial în racordarea rutelor de transport public județean cu cele ale Bucureștiului. O rețea bine definită de puncte și noduri intermodale poate avea o contribuție esențială în decongestionarea principalelor artere ale Bucureștiului prin reducerea treptată (de la periferie către centru) a deplasărilor cu autovehiculul personal. Varietatea mare a legăturilor între București și județul Ilfov aduce după sine un număr ridicat de potențiale noduri intermodale. Deja nu mai este vorba despre o suită de noduri intermodale de-a lungul principalelor penetrante, ci de grupări de noduri și puncte intermodale de-a lungul acestor artere, dar și în vecinătatea lor. În partea de nord-vest a Bucureștiului, zona cu cel mai ridicat număr de conexiuni rutiere cu județul Ilfov, se regăsește cea mai mare varietate de puncte de transfer între transportul public județean și cel local. Pentru orașele Voluntari⁶⁹, Pantelimon și comuna Dobroești, există 9 puncte sau noduri intermodale în care se poate realiza transferul local. În zona Cora Pantelimon, la capătul liniei de tramvai, se află în proces de implementare un nod intermodal (inclusiv park&ride), care ar trebui să asigure o bună tranziție către transportul public local al Bucureștiului, reducând semnificativ volumul de trafic ce intră pe Șoseaua Pantelimon și Șoseaua Vergului. Un alt nod intermodal cu facilități de park&ride a fost finalizat în anul 2018 și este amplasat în zona Străulești, deservind cu precădere comuna Mogoșoaia și orașul Buftea. Deși ar avea posibilitatea de a descărca o parte considerabilă din traficul generat de-a lungul DN1A, costul ridicat al parcurii și conexiunile ineficiente cu zona centrală fac ca această facilitate să rămână sub-utilizată.

Pentru a eficientiza legăturile dintre municipiul București și județul Ilfov va fi esențială conturarea unei rețele de noduri intermodale care să asigure transferul între transportul public județean și cel local sau transferul de la autovehiculul privat către transportul public local. Un proiect complementar, foarte important pentru funcționarea nodurilor intermodale, este tarifarea integrată (transport public local – transport public județean) și corelarea cu plata parcurii (de exemplu, plata parcurii asigură o călătorie gratuită cu transportul public).

4.7. Deplasări nemotorizate

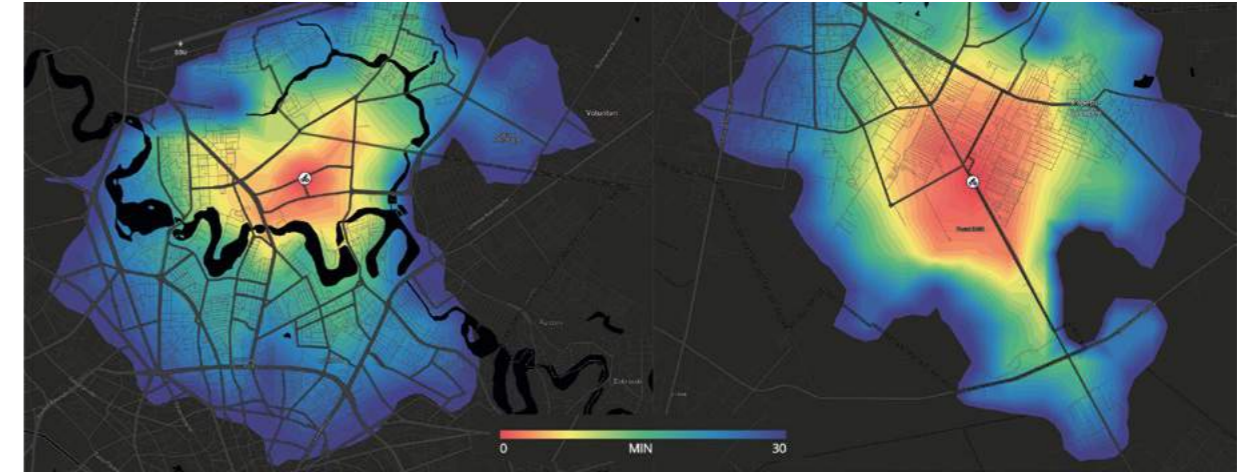
Infrastructura pentru biciclete poate extinde considerabil raza de deservire a stațiilor de metrou aflate în apropierea limitei dintre București și județul Ilfov

Deplasările nemotorizate au un rol esențial în asigurarea legăturilor pe distanțe scurte, de până la 5-10 km pe bicicletă sau de până 2-4 km pentru pietoni. Pe distanțe mai lungi, mersul pe bicicletă este deja asociat cu deplasările de agrement.

În prezent, județul Ilfov nu beneficiază de infrastructură velo în zonele suburbane din vecinătatea directă a Bucureștiului. În multe dintre cazuri, nu sunt asigurate nici legăturile pietonale între aceste zone și restul orașului. De aceea, bicicleta nu poate reprezenta încă o alternativă reală la asigurarea legăturii Ilfov-București. Beneficiind de o infrastructură adecvată, zonele de expansiune, cum ar fi cele din Popești-Leordeni sau Voluntari, ar putea fi accesate într-un mod mult mai eficient cu bicicleta. Acest aspect ar permite reducerea deplasărilor cu autovehiculul personal către București.

FIGURA 120.

Izocrone de accesibilitate velo la stațiile de metrou Pipera și Dimitrie Leonida

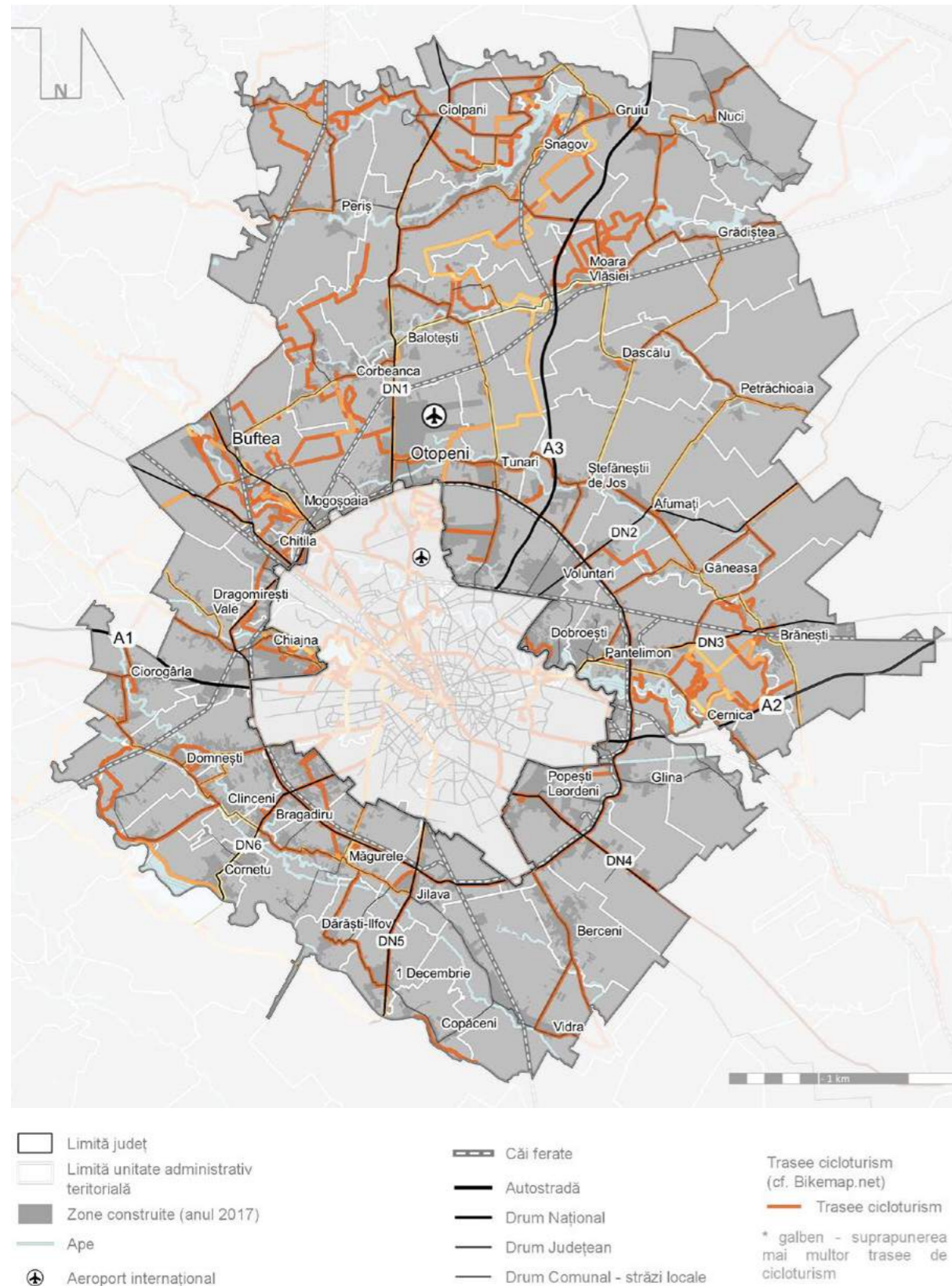

Sursă: Modelare izocronă prin Mapboxlabs

În ceea ce privește legăturile din interiorul județului Ilfov, diversitatea elementelor de cadru natural sau de agrement a generat peste 80 de trasee de cicloturism improvizate, care sunt folosite frecvent de către locuitorii din regiune. Pentru dezvoltarea rețelei velo și crearea unei alternative sustenabile pentru transportul motorizat se poate opta pentru adaptarea drumurilor de exploatare agricolă, trasee de cicloturism informale deja utilizate de locuitorii regiunii, includerea infrastructurii velo în cadrul noilor modernizări de drumuri județene (măcar între localități) sau proiectarea unor străzi rezidențiale cu măsuri de calmare a traficului în dezvoltările din imediata vecinătate a principalelor axe de transport public (mai ales la capătul liniilor de metrou).

⁶⁹ Orașul Voluntari deține propriul sistem de transport public, care asigură legături facile cu Municipiul București prin 5 rute.

FIGURA 121.
Principalele trasee de cicloturism din județul Ilfov

Sursă: Prelucrare după www.bikemap.com

4.8. Concluzii, probleme și tendințe

Județul Ilfov este bine conectat la regiune, dar izolat față de Europa de Vest

Prin intermediul autostrăzilor A1, A2 și A3, județul Ilfov beneficiază de legături optime cu centrele urbane din apropiere (Ploiești, Pitești sau Constanța). Relațiile cu aceste centre urbane sunt susținute și de magistralele de cale ferată. Aceste legături principale cu teritoriul nu sunt însă întrerupte în afara Macroregiunii 3. Astfel prezența județului Ilfov pe coridorul TEN-T Rin-Dunăre este încă relevantă doar la nivel regional. În aceste condiții, Aeroportul Internațional „Henri Coandă” rămâne principala poartă de intrare în regiune dinspre Occident. Mai mult decât atât, lansarea curselor low-cost pe rutele naționale face ca aeroportul să fie și un important punct de legătură cu importante centre urbane, cum ar fi Timișoara, Cluj Napoca sau Iași.

Calea ferată asigură legături facile cu centrele urbane din apropiere, însă nu deservește municipiul Giurgiu

Magistralele CF care străbat județul Ilfov asigură legături facile (60-150 min) cu principalele centre urbane din apropiere. Prăbușirea podului de la Grădiștea și faptul că centura feroviară pe partea de sud nu este operațională face ca legătura cu municipiul Giurgiu și punctul de trecere a frontierei către Bulgaria să fie întreruptă.

Centura București este principala legătură nefuncțională din rețeaua de drumuri

Deși județul Ilfov beneficiază de legături optime comparativ cu restul țării, în ceea ce privește infrastructura de transport rutier, principalul impediment pentru funcționarea rețelei rămâne centura Capitalei. Capacitatea de transport redusă pe partea sudică a centurii și numărul ridicat de intersecții la același nivel cu drumuri naționale sau județene fac ca traficul care traversează județul Ilfov să fie mult îngreunat.

Întărirea și eficientizarea legăturilor între București și județul Ilfov, alături de centura Capitalei rămân prioritățile regiunii

Principalele documente strategice superioare (MPGT și PMUD B-IF) prioritizează proiecte care ar ameliora considerabil principalele probleme ale sistemului de transport în județul Ilfov. Astfel, prioritare sunt modernizarea centurii de sud, construirea A0, dar și extinderea liniilor de metrou către Ilfov, conturarea unor linii de transport public cu bandă dedicată sau a unei rețele de noduri intermodale care să asigure transferul de la deplasările motorizate către transportul public.

Legăturile rutiere către sud, nord-est și nord-vest au cel mai mare potențial pe termen mediu și lung

La nivelul județului Ilfov, A3, DN2, A1 și DN7 deservește peste 45% din populația totală. Însă numărul ridicat de locuri de muncă și dotări de interes național face ca Regiunea București-Ilfov să atragă populație și din județele învecinate. Astfel cel mai amplu bazin de forță de muncă pe termen mediu este accesat prin DN4, A1 și A3. Însă, pe termen lung, DN7 către Târgoviște devine mai important, întrucât localitățile deservite de acest culoar de transport cuprind peste 11.000 de persoane între 0 și 14 ani.

FIGURA 122.
Sugestie de completare a tramei stradale în zona periurbană a Bucureștiului

Toate intrările în București dinspre Ilfov sunt blocate la orele de vârf

Numărul ridicat de navetiști, alături de creșterea accentuată a indicelui de motorizare în județul Ilfov (159% în intervalul 2007-2018) fac ca cererea de transport către București să nu poată fi susținută de rețeaua de drumuri. Principalele zone de congestie sunt generate de intersecția principalelor radiale care converg către București cu centura.

Procesul de suburbanizare nu este însoțit o planificare adecvată a tramei stradale.

Principalele zone de expansiune din prima coroană de localități din jurul Bucureștiului sunt deservite de o tramă stradală subdezvoltată și neierarhizată. Astfel, va fi nevoie ca între municipiul București și dezvoltările suburbane să se realizeze noi legături și, de asemenea, să se existe o ierarhizare a tramei stradale din cadrul noilor dezvoltări.

Cea mai mare parte a drumurilor naționale și județene se află într-o stare bună

Infrastructura rutieră de la nivelul județului Ilfov beneficiază de o calitate preponderant bună. Autostrăzile, drumurile naționale și majoritatea drumurilor județene se află într-o stare optimă și doar drumurile secundare sau de interes local necesită lucrări de modernizare. Principalele probleme în ceea ce privește calitatea infrastructurii rutiere se găsesc în zonele de expansiune caracterizate de circulații subdimensionate, adesea pietruite sau de pământ.

Infrastructura feroviară asigură legături bune cu centrele urbane, dar nu cu localitățile ce se află pe teritoriul județului Ilfov

Pe direcțiile nord, est și vest există legături facile asigurate pe cale ferată între județul Ilfov și marile centre urbane din imediata apropiere. Cu toate acestea, din totalul de căi ferate ce străbat județul, 30% nu sunt operaționale. Astfel, în scopul valorificării rețelei de căi ferate, este nevoie îndeosebi de revitalizarea sistemului de gări de capăt ale Capitalei, mai ales pentru îmbunătățirea condițiilor de navetism.

Aeroportul Internațional „Henri Coandă” este mai bine racordat la transportul public din nordul județului Ilfov decât la cel al Bucureștiului

Aeroportul Internațional „Henri Coandă” beneficiază de cea mai facilă legătură din punctul de vedere al transportului public cu nordul județului Ilfov, cu municipiul București sau cu alte zone din județ, fiind foarte slab conectat. Din cauza legăturilor nefavorabile, călătorii care aterizează pe acest aeroport sunt nevoiți să folosească taxiul sau serviciile de transfer de tip „shuttle” pentru a se deplasa.

Rețeaua de linii de transport public județean propuse asigură o deservire echilibrată în teritoriu

Mijloacele de transport public circulă cu o frecvență sporită în special de-a lungul rutelor unde se suprapun mai multe linii, cum este cazul penetrantelor ce asigură legătura directă cu municipiul București. Frecvența este cu atât mai sporită, cu cât apropierea față de Capitală este mai mare. Deși partea de nord-vest a județului nu este încă deservită de transportul public județean, există proiecte care vizează asigurarea transportului public pe teritoriul întregului județ.

Există foarte multe puncte în care transportul public județean și cel local se întâlnesc, însă niciunul nu funcționează ca un nod intermodal

Se remarcă faptul că există un număr sporit de puncte de transfer ce asigură legătura dintre București și județul Ilfov, acestea concentrându-se în zona de nord-vest a Capitalei. Deși au potențial, acestea nu funcționează ca noduri intermodale în prezent. La nivelul Bucureștiului există un proiect de realizare a unui nod intermodal (în zona Cora Pantelimon), iar în zona Străulești, unul a fost deja realizat, dovedindu-se astfel necesare dezvoltarea unei rețele de noduri, realizarea tarifării integrate și corelarea cu plata parcării ca proiecte complementare.

Infrastructura pentru biciclete poate extinde considerabil raza de deservire a stațiilor de metrou aflate în apropierea limitei dintre București și Ilfov

Având un rol esențial în asigurarea legăturilor pe distanțe scurte, este important ca deplasările nemotorizate să fie încurajate, în special în scopul sporirii accesibilității pentru zonele din vecinătatea directă a Bucureștiului, dar și în ideea reducerii deplasărilor cu autovehiculul personal către București. Pentru a crea o alternativă sustenabilă la transportul motorizat, sunt necesare investiții minimale în marcarea și întreținerea traselor de cicloturism improvizate pe teritoriul județului Ilfov și dezvoltarea unei rețele de piste și benzi pentru biciclete dedicate navetismului.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ILFOV - Orizont 2030

A. ANALIZA DIAGNOSTIC - Evaluarea situației actuale

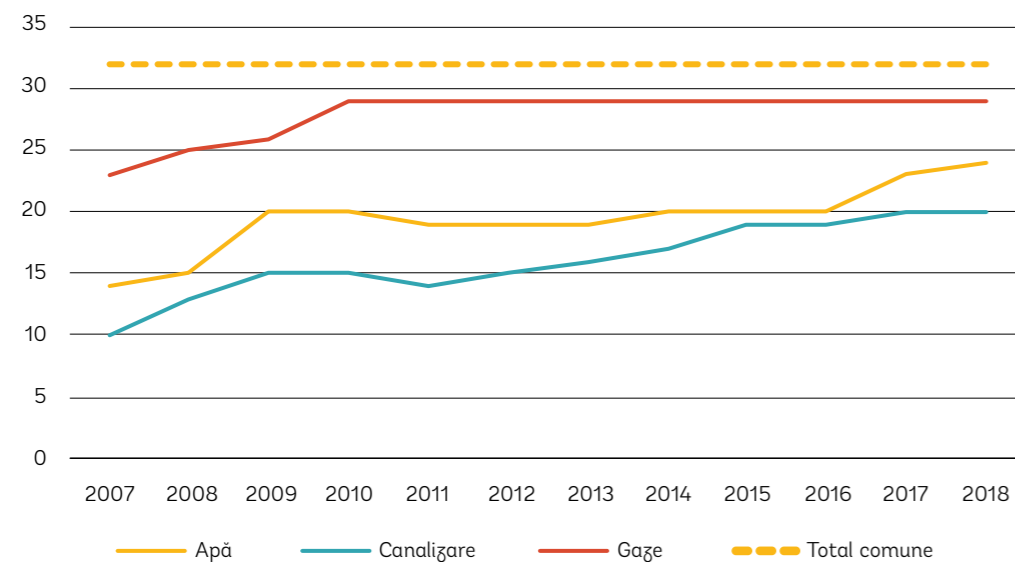
CAPITOLUL 5

Utilități publice

Acest capitol cuprinde o analiză succintă a situației existente cu privire la utilitățile publice din județul Ilfov. Pe lângă analiza rețelelor tehnico-edilitare din județ (sisteme de alimentare cu apă; sisteme de colectare și epurare a apelor uzate; infrastructură energetică – alimentare cu energie electrică, cu gaze naturale, cu energie termică; telecomunicații), capitolul cuprinde și informații cu privire la gestiunea deșeurilor din județ.

FIGURA 123.

Deservirea cu utilități publice a comunelor din județul Ilfov (2007-2018)

Sursă: Prelucrare proprie după date INSSE

După cum se observă și în graficul de mai sus, extinderea rețelelor tehnico-edilitare a fost importantă în ultimul deceniu (2007-2018), când județul a cunoscut o creștere cu 45% a populației după domiciliu și cu 70% a numărului de locuințe. În capitolele următoare va fi detaliat modul în care sunt asigurate utilitățile publice în județ și disfuncțiile care încă există în acoperirea nevoilor populației și investitorilor.

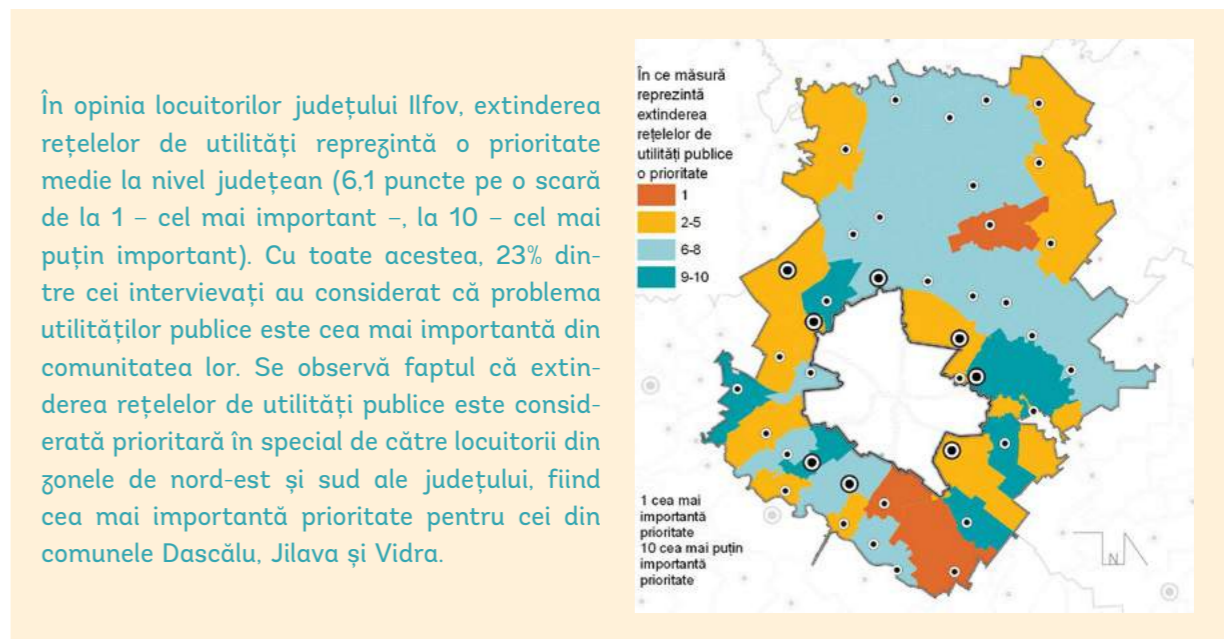
5.1. Alimentarea cu apă și colectarea apelor uzate

5.1.1. Surse de alimentare cu apă

Resursele semnificative de apă din județ pot susține dezvoltarea așezărilor umane

Județul Ilfov beneficiază de resurse importante de apă, astfel că, din punct de vedere cantitativ, nu se înregistrează un deficit al surselor de alimentare cu apă (conform Strategiei de dezvoltare a județului „Orizont 2020”). Pe lângă acviferul freatic, foarte vulnerabil la poluare, în județ există un acvifer de medie adâncime (folosit pentru alimentarea cu apă a orașului Buftea) și un acvifer de adâncime. Datele cu privire la aceste corpuri de apă subterană, inclusiv calitatea acestora, sunt detaliate în capitolul referitor la mediu.

Majoritatea unităților administrativ-teritoriale din județ utilizează surse de alimentare aflate pe teritoriul administrativ (prin fronturi de captare – foraje de mare adâncime). Excepțiile sunt reprezentate de localitățile alimentate prin infrastructura Apa Nova București, precum comunele Dobroești și Glina.

În opinia locuitorilor județului Ilfov, extinderea rețelelor de utilități reprezintă o prioritate medie la nivel județean (6,1 puncte pe o scară de la 1 – cel mai important –, la 10 – cel mai puțin important). Cu toate acestea, 23% dintre cei intervievați au considerat că problema utilităților publice este cea mai importantă din comunitatea lor. Se observă faptul că extinderea rețelelor de utilități publice este considerată prioritară în special de către locuitorii din zonele de nord-est și sud ale județului, fiind cea mai importantă prioritate pentru cei din comunele Dascălu, Jilava și Vidra.

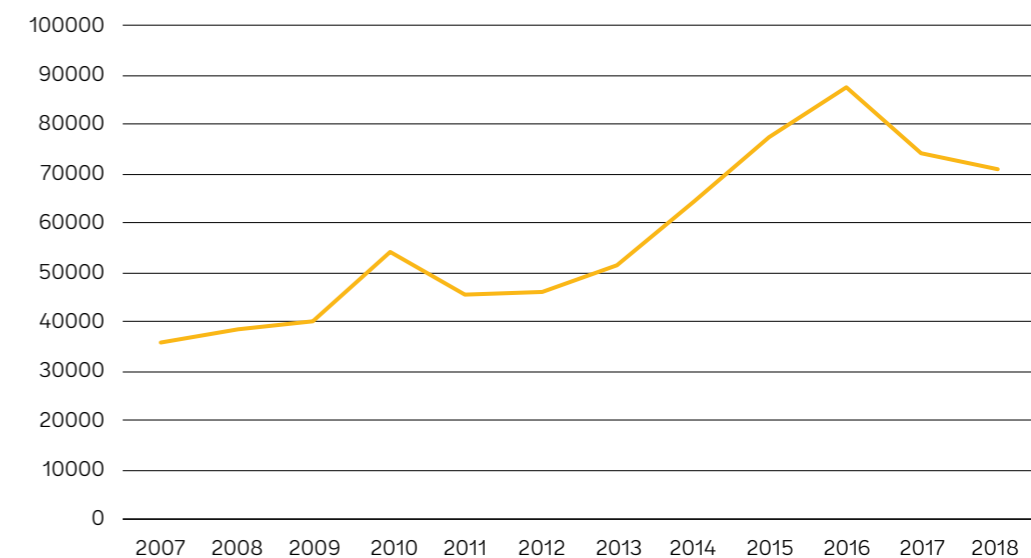
Sursa: Studiu privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov, 2018-2019

Capacitatea de producție a apei a crescut cu circa 90% în perioada 2007-2018

Conform datelor INSSE, capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile la nivelul județului Ilfov era în anul 2018 de 70.613 mc/zi (sau 0,17 mc/locuitor/zi), în creștere cu circa 42% față de anul 2007 (când media era de 0,12 mc/locuitor/zi). Se remarcă creșterea acestor capacități în special în cazul orașelor Voluntari (de la 648 mc/zi în 2007 la 7.703 mc/zi în 2018), Chitila (de la 1.200 mc/zi la 6.480 mc/zi) sau Pantelimon (de la 1.500 la 5.000 mc/zi).

FIGURA 124.

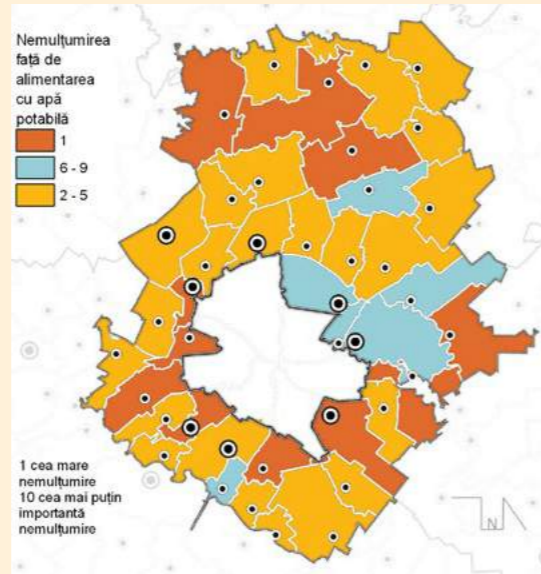
Evoluția capacității instalațiilor de producere a apei potabile de la nivel județean (mc/zi, 2007-2018)

Sursă: Prelucrare proprie după date INSSE

5.1.2. Sisteme de alimentare cu apă

Alimentarea cu apă este serviciul public de care locuitorii județului se declară foarte nemulțumiți în cea mai mare proporție (16% dintre cei chestionați). Această carență este percepută a fi cea mai importantă de către locuitorii comunelor din nord (Periș, Snagov, Moara Vlăsiei), est (Cernica, Brănești), dar și de locuitorii din prima coroană de localități. Astfel, în afara orașelor Voluntari și Pantelimon și a comunei Dobroești, alimentarea cu apă este considerată a fi o carență importantă în toate celelalte UAT-uri învecinate cu Bucureștiul, fiind perceput ca principalul serviciu deficitar în orașele Chitila, Bragadiru și Popești-Leordeni și în comunele Chiajna, Domnești și Jilava.

Sursa: Studiu privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov, 2018-2019

Pe teritoriul județului Ilfov există mai mulți operatori ai serviciilor de distribuție a apei potabile și de colectare a apelor uzate. Cel mai important furnizor este Compania de Apă-Canal Ilfov, care gestionează sistemele de alimentare cu apă și canalizare din 16 unități administrativ-teritoriale din județ, în zona de nord (comunele Mogoșoaia, Balotești, Ciolpani, Tunari), est (orașul Pantelimon și comunele Dobroești, Brănești, Cernica, Glina) și vest a județului (orașele Bragadiru și Măgurele și comunele Cornetu, Ciorogârla, Domnești, Jilava, Clinceni). Pentru zona deservită de acest operator (care va cuprinde viitoare extinderi: Afumați, Moara Vlăsiei, Găneasa, Grădiștea, Petrăchioaia, Gruiu), s-a înființat Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Apă - Ilfov (ADIA) cu 22 de membri.

Al doilea furnizor din punctul de vedere al ariei de acoperire este Euro Apavol S.A., ce are ca arie de acoperire orașul Voluntari și comunele Berceni, 1 Decembrie, Copăceni, Dărăști-Ilfov (în zona de sud) și Ștefăneștii de Jos, Snagov și Dascălu (în zona de nord). Dintre furnizorii cu o arie mai mică de acoperire, putem enumera RAJA S.A. (Buftea și Corbeanca) și Veolia (orașele Otopeni și Chitila). Comuna Dragomirești-Vale are un operator privat ce se ocupă de furnizarea apei potabile

Conform datelor din Masterplanul pentru proiectul „Reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare în județul Ilfov”, majoritatea UAT-urilor cu sisteme de alimentare cu apă dispuneau de capacități de înmagazinare a apei potabile. Excepțiile sunt reprezentate de comunele Dobroești și Jilava.

Un sfert din comunele județului Ilfov nu dispun de rețele de alimentare cu apă

Analiza datelor privind consumul de apă (INSSE) relevă faptul că, în anul 2017 (ultimul an cu date disponibile pentru toate orașele), 90% din consumul de apă din județ se realiza pentru alimentarea populației (uz casnic), în scădere față de 2007. În perioada 2007-2018, consumul total de apă la nivel județean a crescut cu circa 66%, iar în perioada 2007-2018 consumul pentru

uz casnic a crescut cu 69%. Datele indică lipsa gospodăriilor racordate la rețeaua de alimentare cu apă pentru comunele Clinceni, Dascălu, Grădiștea, Jilava, Moara Vlăsiei, Nuci și Petrăchioaia – majoritatea aflate în partea de nord-est a județului. De asemenea, se înregistrează valori mult sub media județeană (de 19 mc/locuitor/an) pentru comunele Cernica (5,47 mc/locuitor/an), Chiajna (1,32mc/locuitor/an), Corbeanca (5,47mc/locuitor/an) sau Tunari (6,01 mc/locuitor/an). Aceste date, înregistrate în comune cu o dezvoltare puternică a zonelor rezidențiale, sugerează faptul că rețelele de alimentare cu apă nu au ținut pasul cu dezvoltarea rezidențială sau că o bună parte din locuitori nu sunt încă racordați la rețeaua de alimentare cu apă.

În ceea ce privește consumul de apă înregistrat pentru uz non-casnic, se remarcă că acesta are o pondere redusă la nivelul județului – doar 10 % din totalul consumului (2017) -, în unele UAT-uri neexistând consumatori non-casnici conform datelor INSSE (comunele Afumați, Chiajna). Doar 5 UAT-uri înregistrează ponderi ale consumului de apă în zonele ne-rezidențiale de peste 15 % în anul 2018: orașul Bragadiru (28 %), orașul Măgurele (24 %), orașul Otopeni și comunele Găneasa, Brănești, și Corbeanca (39 %). Sunt, de altfel, UAT-uri cu o activitate industrială sau comercială importantă, în care se preconizează investiții pentru extinderea capacității (Brănești) și care au beneficiat de extinderi importante ale rețelei de alimentare cu apă în perioada 2007-2018 (Bragadiru – 53 km, Brănești – 41 km).

Deși nu există date raportate în baza de date INSSE cu privire la apa potabilă distribuită consumatorilor, următoarele unități administrativ-teritoriale au rețea de alimentare cu apă dezvoltată: Dragomirești-Vale (operator privat), Grădiștea, Moara Vlăsiei, Găneasa.

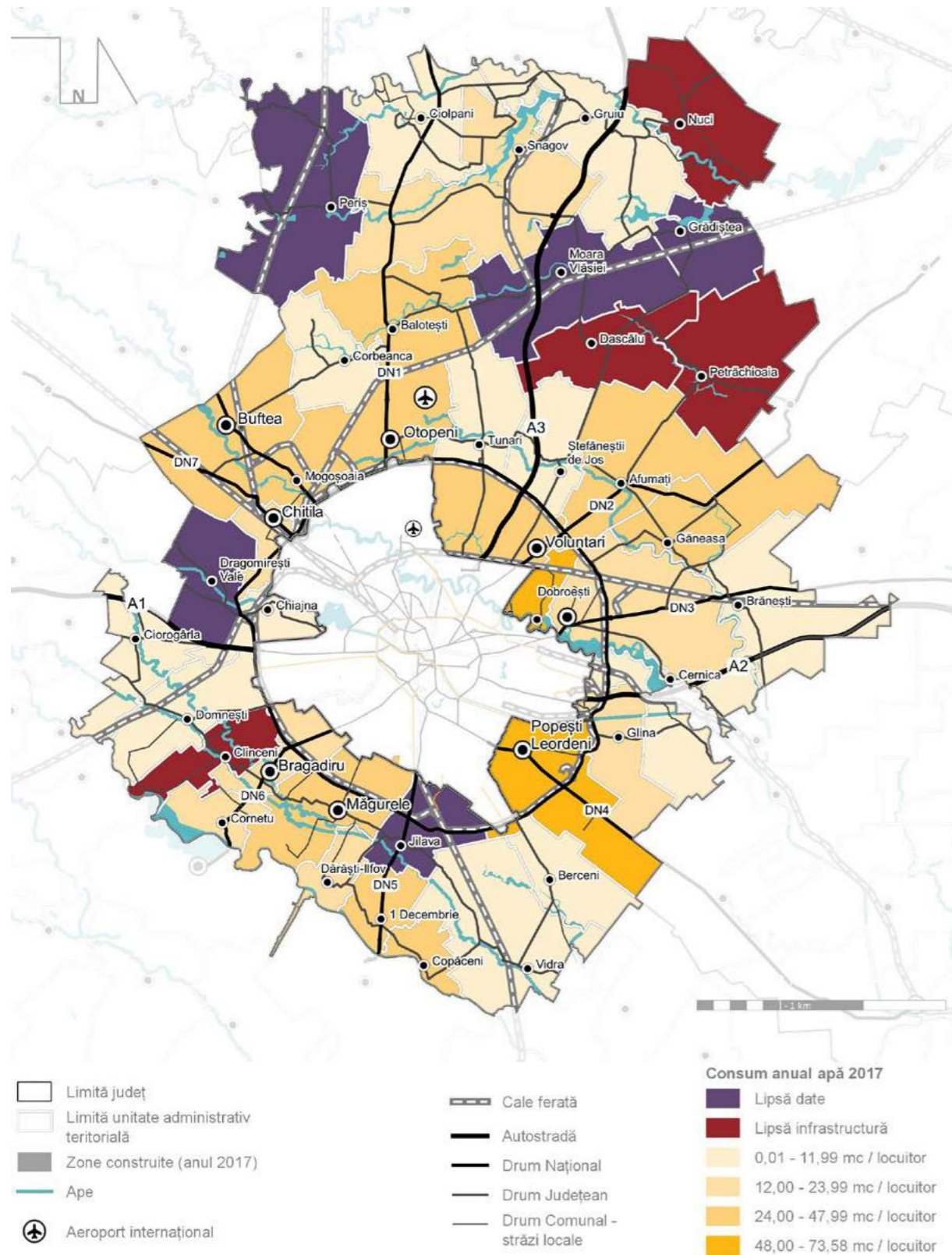
Se observă creșterea populației racordate la sistemele de alimentare cu apă la nivel județean, de la 27.078 locuitori în 2008 la 217.653 locuitori în 2018. De asemenea, de la 14 comune care aveau sisteme de alimentare cu apă în 2007, numărul acestora a crescut la 24 în anul 2018 (conform datelor INSSE).

Extinderea semnificativă a rețelelor de alimentare cu apă la nivel județean este confirmată inclusiv de datele privind lungimea simplă a conductelor de apă, care a ajuns la 1.269,2 km în 2018, față de 363,8 km în 2007 (249% rată de creștere). În valori absolute, cele mai importante creșteri în perioada 2007-2018 s-au înregistrat în orașele Voluntari (135 km), Pantelimon (58,7 km), Buftea (48,2 km) și Bragadiru (46,5 km), iar în mediul rural în comunele Snagov (48 km) și Corbeanca (39,7 km). Se remarcă extinderile importante survenite și în comune unde nu existau date cu privire la lungimea conductelor de apă în 2007: Gruiu (54 km în 2018) sau Cernica (31,7 km în 2018).

Cu toate acestea, datele privind numărul bransamentelor transmise de către operatorii majori din județ (Compania de Apă-Canal Ilfov, EURO APAVOI S.A. și RAJA S.A.) indică un număr scăzut de locuințe racordate la rețeaua de alimentare cu apă potabilă (luând în considerare numărul de bransamente) în orașele Bragadiru și Măgurele (sub 15%), precum și în comunele Cernica (sub 15%), Tunari (sub 10%) sau Corbeanca (sub 6% pentru 2017 și circa 15% pentru 2018).

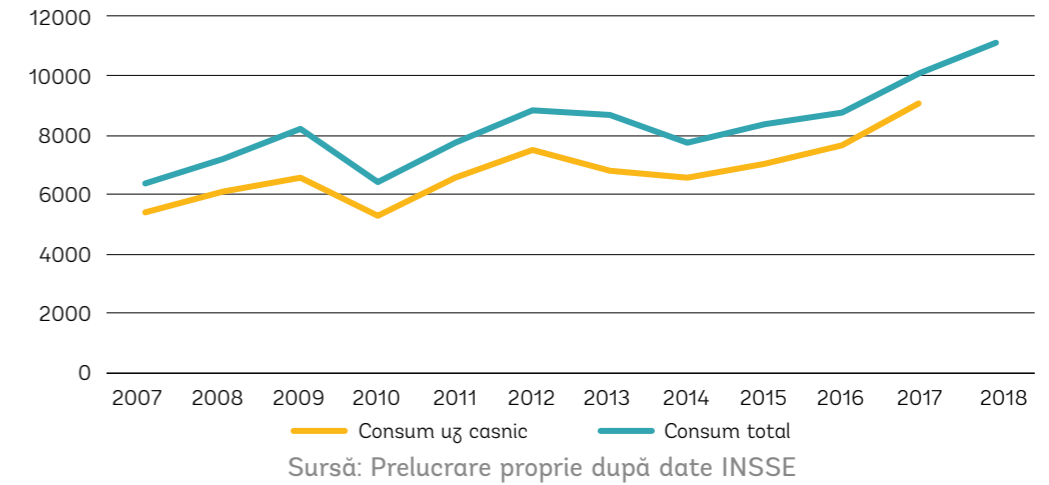
Aceste date furnizate de către operatorii majori din județ ilustrează concluzii similare cu cele din datele ce au stat la baza studiului Băncii Mondiale privind *Coordonarea Strategiilor și Programelor de Investiții în Infrastructura României Finanțate de la Bugetul de Stat și din Fonduri Europene* (2015). Astfel, la data elaborării studiului respectiv, în comunele Dascălu, Nuci, Petrăchioaia și Grădiștea, sub 25 de locuințe erau racordate la rețeaua de alimentare cu apă. De altfel, în 17 UAT-uri existau atunci sub 10% locuințe racordate la rețeaua de alimentare cu apă, în timp ce valorile cele mai ridicate (peste 70% din locuințe racordate) se înregistrau în comunele Dobroești, Găneasa, 1 Decembrie și în orașul Buftea. La nivelul întregului județ, doar circa 35% din numărul total de locuințe erau racordate la rețeaua de alimentare cu apă.

FIGURA 125.
Consumul anual de apă pentru uz casnic pe cap de locuitor în județul Ilfov (2017)

Sursă: Prelucrare proprie după date INSSE, date operatori rețele

FIGURA 126.
Evoluția consumului de apă de la nivel județean (mii mc, 2007-2018)

5.1.3. Sisteme de canalizare

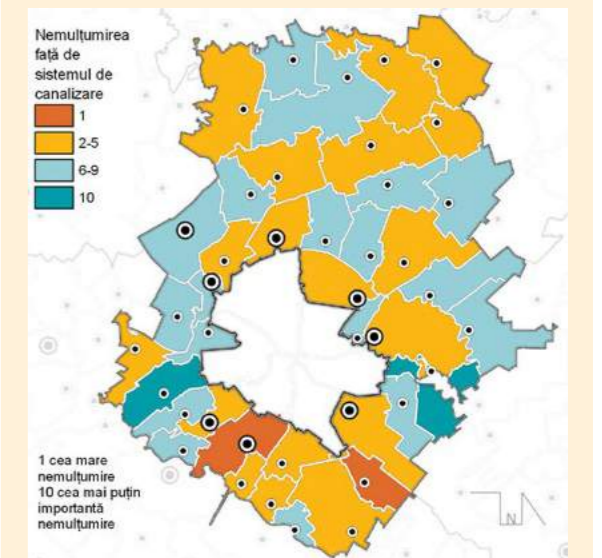
Dezvoltarea infrastructurii de canalizare din județul Ilfov a fost una remarcabilă în ultimul deceniu, pe fondul accesării unor finanțări europene și naționale, în vederea creșterii numărului de locuitori racordați la sisteme de canalizare.

Proiectele de extindere a sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate trebuie să continue pentru a acoperi nevoile populației în creștere

În perioada 2007-2018, numărul comunelor din județ care beneficiau de un sistem de colectare a apelor uzate s-a dublat, de la 10 la 20 de comune. De asemenea, populația racordată la sisteme de canalizare a crescut cu 154% (de la 78.955 la 215.361 locuitori) în aceeași perioadă. Din anul 2011, populația racordată la sisteme de colectare a apelor uzate cu epurare a cunoscut o creștere importantă, depășind în anul 2015 populația racordată la sisteme fără epurarea apelor uzate.

Cu toate acestea, graficul de mai jos indică necesitatea continuării eforturilor de extindere a rețelei de canalizare și de încurajare a racordării locuitorilor la aceasta. Astfel, deși rata de creștere a populației racordate (154%) a depășit cu mult rata de creștere a populației totale a județului (45%) în ultimii ani, în termeni absoluți, populația neracordată la sistemele de canalizare a rămas la o valoare similară, de la 213.132 locuitori în 2007 la 208.136 locuitori în 2018. Conform datelor ce au stat la baza studiului Băncii Mondiale privind *Coordonarea Strategiilor și Programelor de Investiții în Infrastructura României Finanțate de la Bugetul de Stat și din Fonduri Europene (2015)*, circa 40% din locuințele din județ erau racordate la rețeaua de canalizare (la data elaborării studiului).

Conform chestionarului aplicat, majoritatea locuitorilor județului (58%) se declară mulțumiți sau foarte mulțumiți de infrastructura de canalizare. Se observă faptul că rețeaua de canalizare reprezintă o deficiență importantă mai degrabă pentru locuitorii din sudul județului, fiind perceput ca principalul serviciu deficitar în orașul Măgurele și în comuna Berceni.

Sursa: Studiu privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov, 2018-2019

FIGURA 127.
Lungimea simplă a conductelor de canalizare în județul Ilfov (2018)

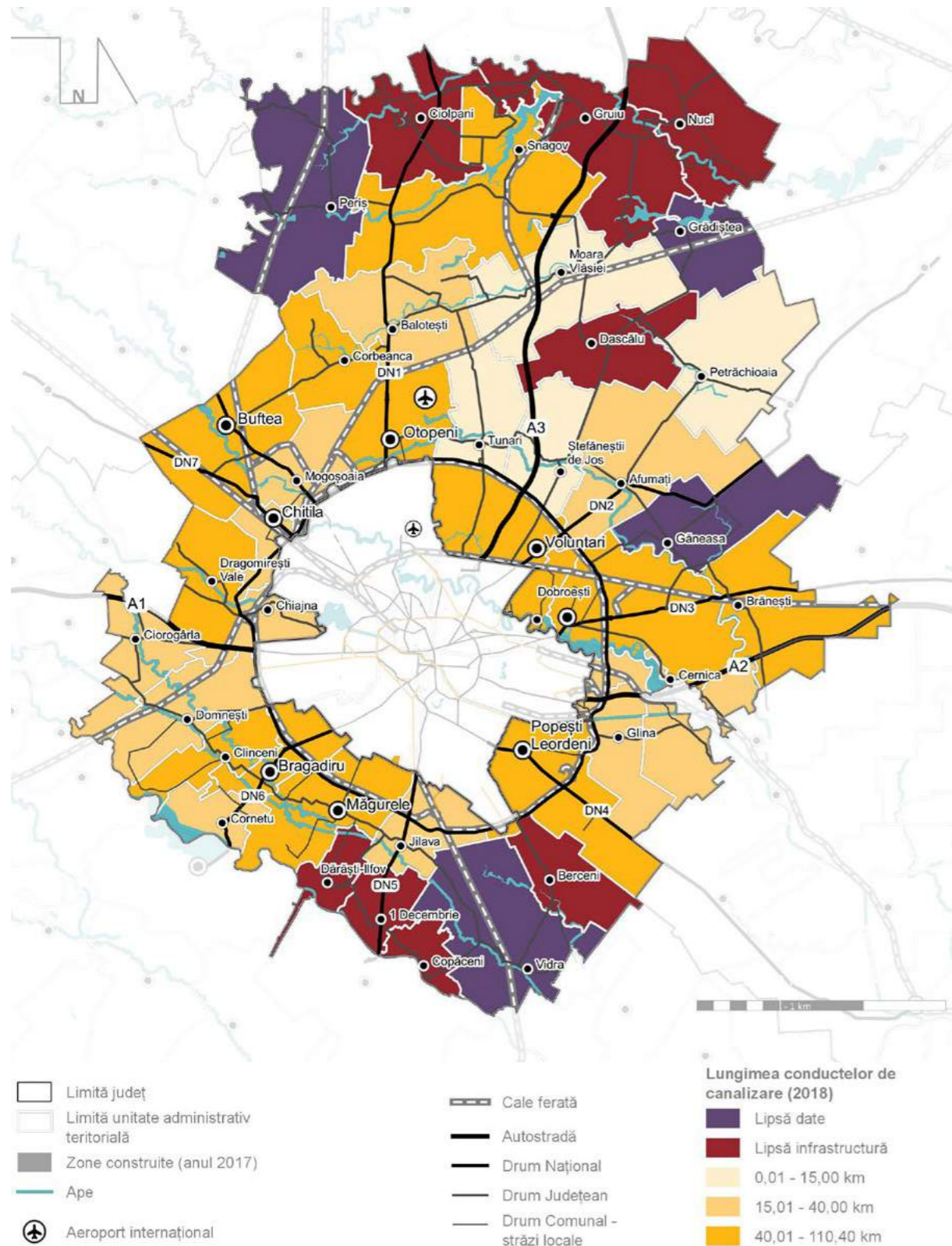
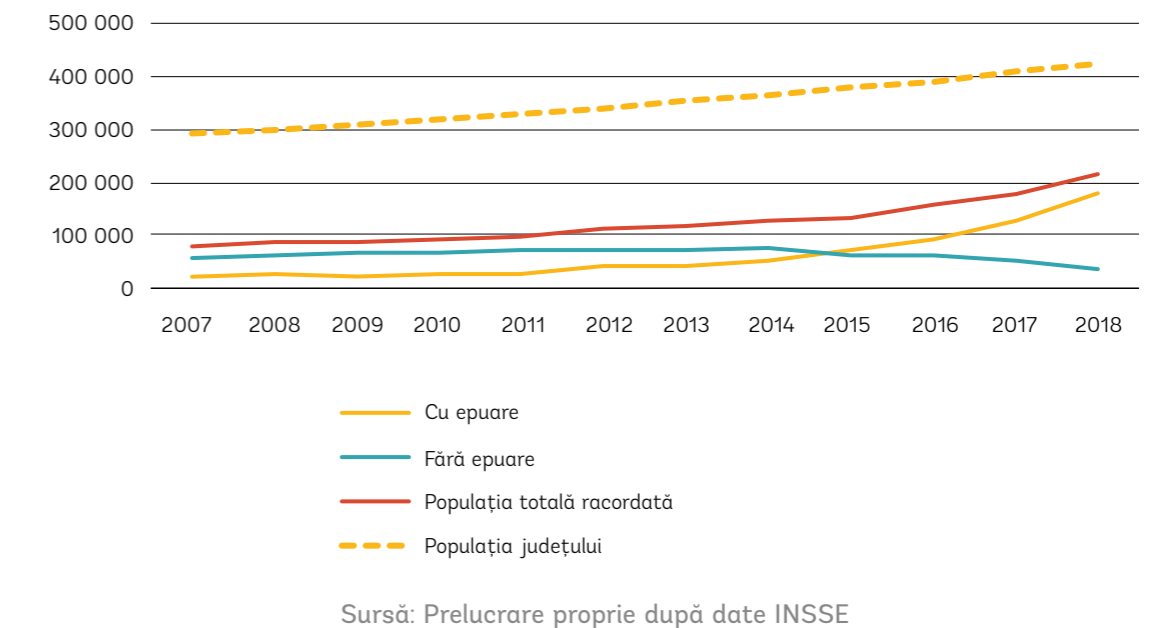

FIGURA 128.
Populația racordată la sisteme de canalizare cu / fără epurare a apelor uzate în județul Ilfov (2007-2018)

Sursă: Prelucrare proprie după date INSSE

O treime din comunele județului Ilfov prezintă disfuncții importante în asigurarea infrastructurii de canalizare

Extinderea sistemelor de canalizare la nivelul UAT-urilor din județul Ilfov este vizibilă și din analiza lungimii simple a conductelor de canalizare din județ, care a înregistrat o creștere semnificativă, de la 346,1 km în 2007 la 1.059,3 km în 2018. Conform datelor INSSE (și a informațiilor transmise de către operatorii serviciilor de alimentare cu apă potabilă și colectare a apelor uzate), comunele Berceni, Ciolpani, Copăcenii, Dărăști-Ilfov, Dascălu, Gruiu, Nuci nu aveau conducte de canalizare, iar în cazul comunelor Petrăchioaia și Periș, lungimea acestora era de 1 km sau mai puțin. În cazul comunei Moara Vlăsiei există, însă, o infrastructură rudimentară de canalizare ce urmează a fi dezvoltată în următorii ani. În comuna Ciolpani se va extinde de asemenea rețeaua de canalizare existentă. Se observă faptul că UAT-urile cu disfuncții în asigurarea infrastructurii de canalizare se află în nord-estul județului (în general, aceleași comune în care lipseau rețelele de alimentare cu apă), precum și în zona de sud (Dărăști-Ilfov, 1 Decembrie, Copăcenii, Berceni). Cele mai importante extinderi (peste 50 km în perioada 2007-2017) au fost înregistrate în cazul orașelor Bragadiru și Buftea.

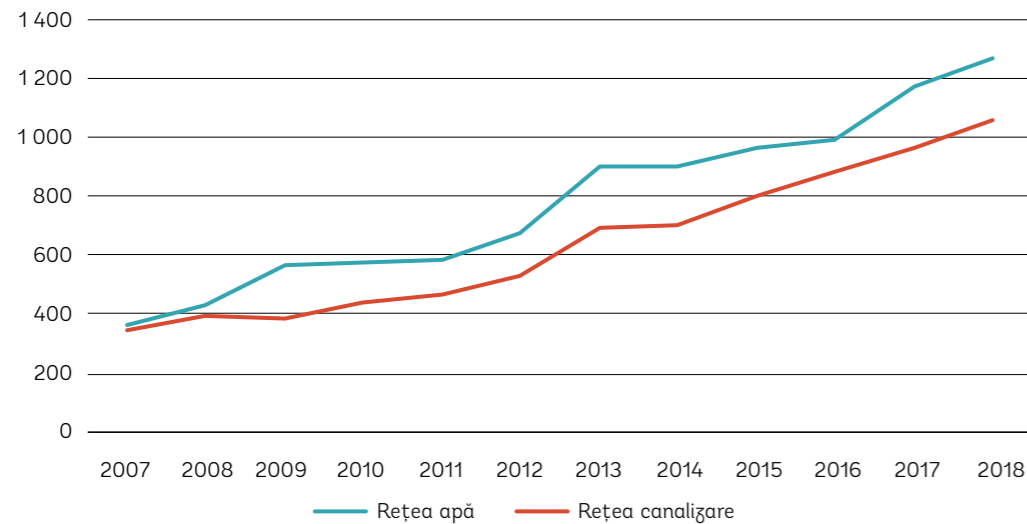
Ca și în cazul sistemelor de alimentare cu apă, se remarcă gradul redus de racordare a populației la sistemele de colectare a apelor uzate: sub 20% în orașele Bragadiru și Măgurele sau în comunele Balotești, Ciorogârla, Corbeanca și Tunari, conform datelor furnizate de către principalii operatori de apă-canal din județ.

Datele din studiul Băncii Mondiale din 2015 ilustrează existența unor comune având sub 10 locuințe racordate la un sistem public de canalizare (Dascălu, Nuci, Petrăchioaia, Dărăști-Ilfov), 22 de comune având sub 10% din numărul de locuințe branșat la o rețea publică de canalizare. De cealaltă parte, cele mai ridicate valori (procente de locuințe racordate la rețeaua de canalizare) se înregistrează în orașele Popești-Leordeni, Voluntari, Chitila și în comuna Dobroești (peste 70%).

Sursă: Prelucrare proprie după date INSSE / date operatori rețele (pentru populația racordată)

Majoritatea UAT-urilor din județ au sistemele de colectare a apelor uzate conectate la stații de epurare, chiar dacă, în unele cazuri (Pantelimon, Voluntari, Ciorogârla, Corbeanca, Cornetu, Dobroești, Glina), apele uzate sunt epurate în stații aflate în altă unitate administrativ-teritorială.

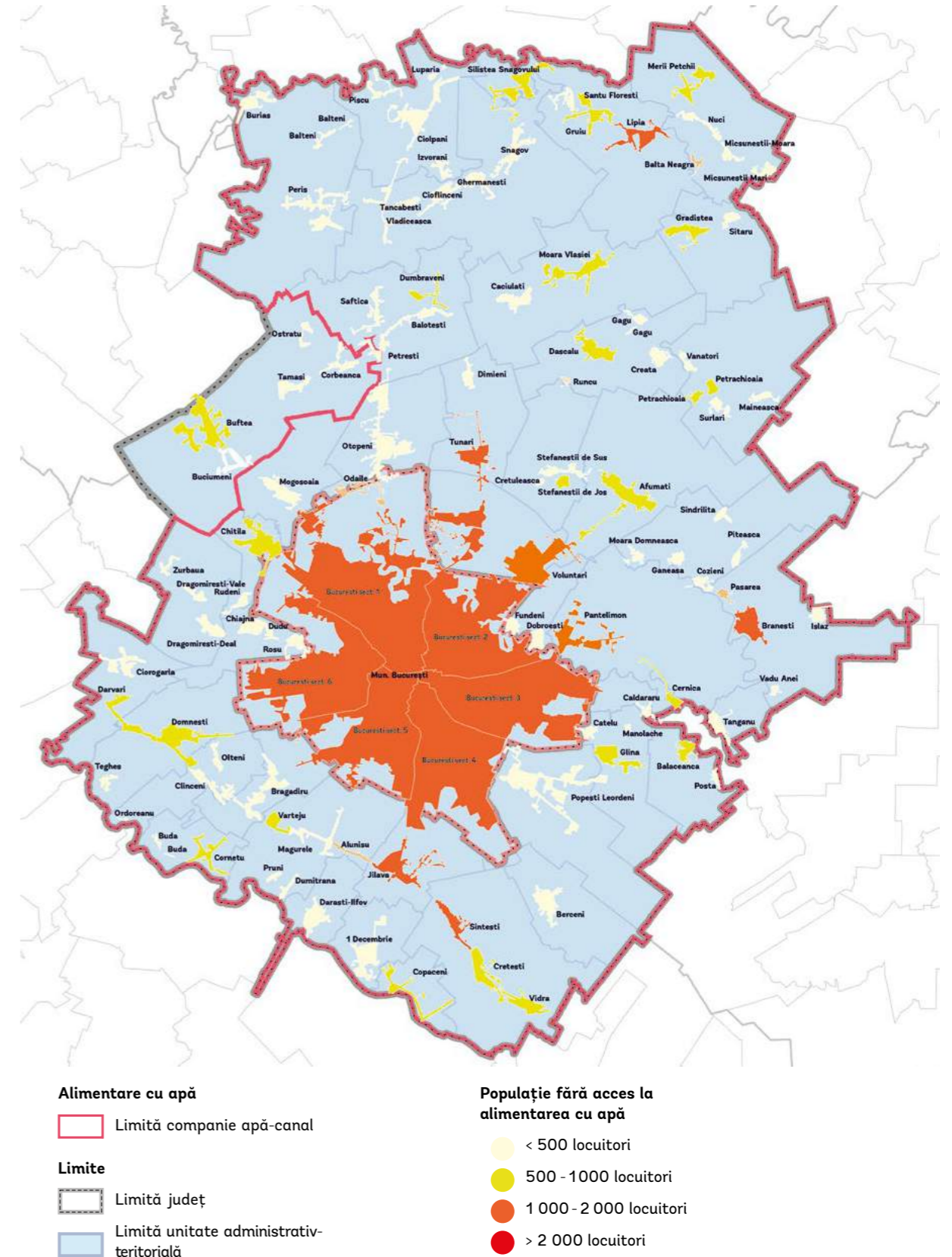
FIGURA 129.
Evoluția lungimii simple a rețelelor de alimentare cu apă și canalizare în județul Ilfov (km, 2007-2018)

Sursă: Prelucrare proprie după date INSSE

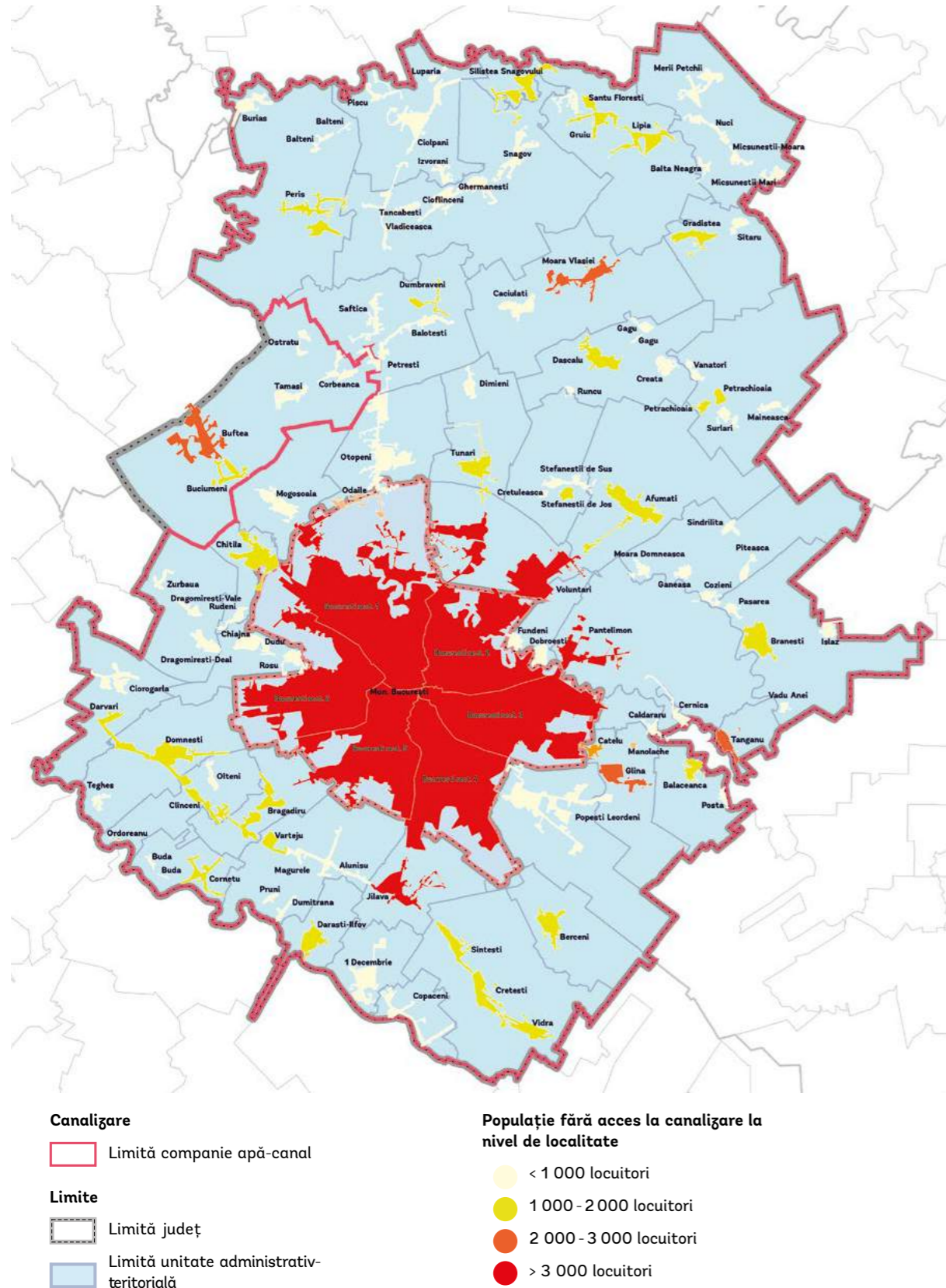
Graficul anterior ilustrează faptul că extinderea rețelelor de apă și canalizare la nivel județean s-a realizat într-un ritm similar, în special din 2011 până în prezent. Este nevoie de mai multe investiții în extinderea sistemelor de colectare a apelor uzate, pentru a reduce decalajul existent față de zonele deservite deja cu rețea de alimentare cu apă potabilă. Conform estimărilor realizate în cadrul Master Planului pentru reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, populația județului va crește cu aproape 84.000 locuitori până în 2030 comparativ cu 2011 – o valoare ce a fost luată în considerare atunci când s-au realizat propunerile din Master Plan.

FIGURA 130.
Populație fără acces la alimentarea cu apă potabilă la nivel de localitate

Sursă: Banca Mondială, 2015

FIGURA 131.
Populație fără acces la canalizare la nivel de localitate

Sursă: Banca Mondială, 2015

5.1.4. Proiecte prioritare pentru extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă-canal

Două proiecte majore pentru reabilitarea și extinderea infrastructurii de apă-canal

Conform Planului de Dezvoltare Regională (Regiunea București-Ilfov), proiectele majore sunt cele cu o valoare estimată de peste 50 milioane de euro. În această accepțiune, două proiecte majore vor fi implementate în județ în perioada 2014-2020. Astfel, două proiecte majore vor fi implementate în județ în perioada 2014-2020:

- 1) Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată în județul Ilfov, cu o valoare ce depășește 300 milioane Euro – detaliat prin Master Planul pentru proiectul „Reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare în județul Ilfov” (realizat în decembrie 2013, beneficiar: S.C. Apă-Canal Ilfov S.A.). Master Planul are în vedere reabilitarea și extinderea infrastructurii de apă și canalizare în 36 dintre cele 40 de UAT-uri din județul Ilfov.
- 2) Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată în aria de operare a S.C. Euro APAVOL S.A – detaliat printr-un Master Plan realizat în cursul anului 2016, ce actualizează opțiunile din Master Planul Județean (pentru județul Ialomița) pentru unitățile administrativ-teritoriale Voluntari, Berceni, 1 Decembrie și Snagov.

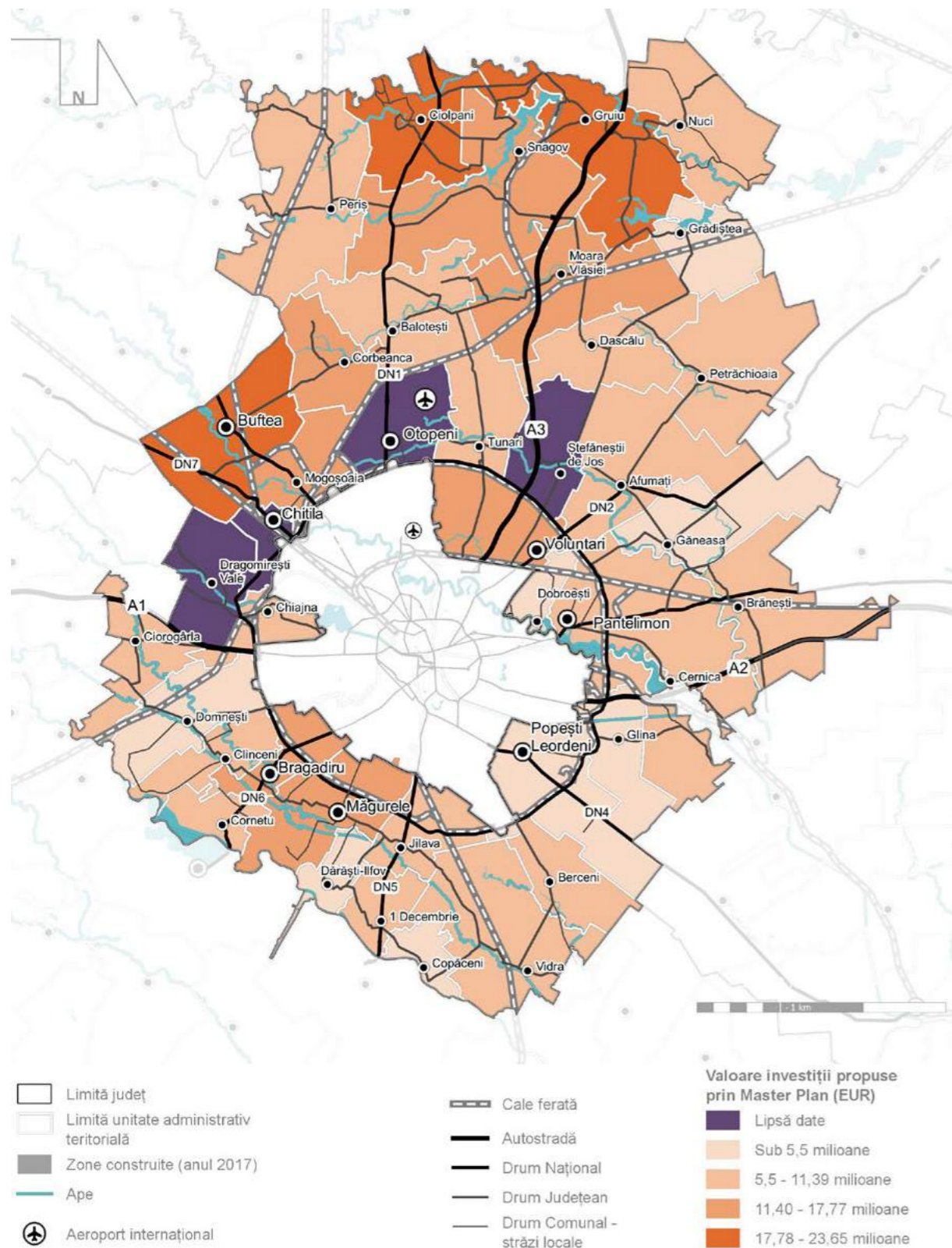
Conform datelor transmise de către S.C. Euro APAVOL S.A., în UAT-urile aflate în aria de operare a furnizorului au fost identificate următoarele nevoi de reabilitare a infrastructurii existente:

- Reabilitare / modernizare gospodării de apă: Voluntari (Negru Pontes), Ștefăneștii de Jos, Snagov.
- Reabilitare rezervoare: 1 Decembrie, Berceni, Voluntari
- Reabilitare rețele de distribuție: Voluntari (cartierele Pipera, Ștefănești, Nicolae Bălcescu, Negro Pontes).
- Modernizare stații de clorare apă: 1 Decembrie, Ștefăneștii de Jos.
- Reabilitare SPA-uri existente: 1 Decembrie, Copăceni, Voluntari, Ștefăneștii de Jos, Snagov.
- Reabilitare conducte de refulare: 1 Decembrie, Copăceni, Voluntari, Ștefăneștii de Jos.
- Reabilitare rețele de refulare locale: Voluntari, Ștefăneștii de Jos.

Prin urmare, singurele UAT-uri care nu au fost incluse în Master Plan-urile ce vizează dezvoltarea infrastructurii de apă și canalizare din județ sunt orașele Otopeni și Chitila, precum și comunele Dragomirești-Vale și Ștefăneștii de Jos. Analiza propunerilor de investiții din Master Planul S.C. Apă-Canal Ilfov S.A. reflectă prioritatea acordată investițiilor în infrastructura de canalizare și epurare a apelor uzate colectate (care reprezintă circa două treimi din totalul investiției preconizate la aproape 370 de milioane euro). Investițiile prioritare propuse prin Master Plan se regăsesc în Anexa 4.

FIGURA 132.

Valoarea investițiilor propuse prin Master Planul aparținând S.C. Apă-Canal Ilfov S.A.

Sursă: Prelucrare proprie după datele furnizate de S.C. Apă-Canal Ilfov S.A.

Harta de pe pagina anterioară prezintă distribuția valorilor propuse pentru investițiile în infrastructura apă-canal în cele 36 de unități administrativ-teritoriale din județ cuprinse în Master Plan. Cele mai mari investiții sunt preconizate în orașul Buftea, precum și în două comune cu lipsuri importante în ceea ce privește asigurarea infrastructurii de apă-canal în prezent: Ciolpani și Gruiu.

5.2. Infrastructura energetică

5.2.1. Alimentarea cu energie electrică. Iluminat public

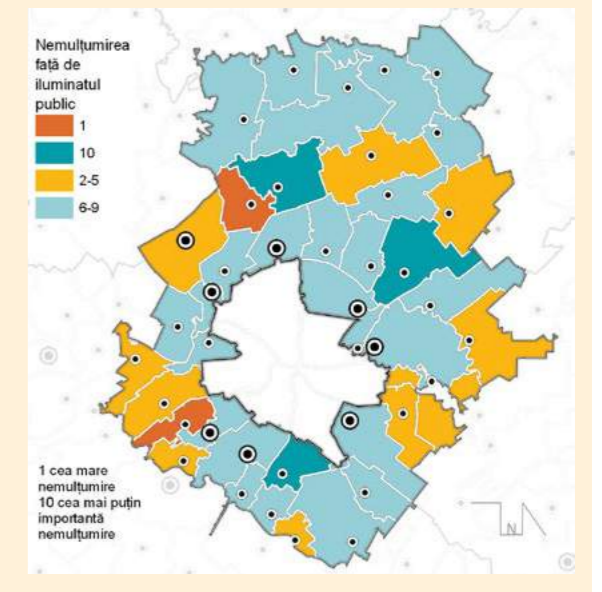
Conform studiilor de fundamentare ale Planului de Amenajare ale teritoriului Județean, aflat în elaborare în momentul pregătirii Strategiei de Dezvoltare a Județului Ilfov - orizont 2030, necesarul de energie electrică pentru județ este asigurat de cele 5 centrale electrice de termoficare din București, ce aparțin de ELCEN - Sucursala Electrocentrale București. Județul este traversat de mai multe magistrale de transport al energiei electrice: 6 LEA 400 KV (lungime totală pe teritoriul județului: 95 km) și 4 LEA 220 KV (lungime totală: 85 km). În județ există 3 stații de sistem - București Sud, Domnești și Fundeni -, precum și stațiile de 110/20 KV de la Afumați, Arcuda, Buftea, Glina, Jilava, Măgurele, CFR Pasărea, Pipera, Popești-Leordeni, Tâncăbești. Gradul de siguranță în alimentarea cu energie electrică este unul ridicat, deoarece stațiile au posibilitatea de a funcționa în buclă, putând fi alimentate din cel puțin două surse.

Încă de la data elaborării PATJ Ilfov (2003), în județ nu existau localități neelectrificate. În anul 2011, conform Strategiei județului Ilfov Orizont 2020, existau încă gospodării neracordate la rețea, UAT-urile cu cele mai multe locuințe neracordate fiind atunci comunele Găneasa și Copăceni (sub 90% din totalul locuințelor).

Situația alimentării cu energie electrică este bună la nivelul județului - toate localitățile sunt electrificate, iar 97 % dintre locuințele din județ au instalație electrică (media fiind de 95,7% în mediul rural și 98,8 % în mediul urban, conform PATJ Ilfov, 2019). Există încă 1.298 de gospodării în 22 de comune ce nu sunt racordate la rețelele electrice de joasă tensiune, cele mai multe gospodării neconectate fiind în Găneasa, Copăceni, Dragomirești Vale, Ciorogârla și Ciolpani (PATJ Ilfov, 2019). La nivel județean se întâlnesc, de asemenea, zone cu deficiențe în ceea ce privește capacitatea rețelei, în special din cauza dezvoltării imobiliare rapide și necontrolate.

Iluminatul public este asigurat pe majoritatea arterelor principale ale localităților județului. Având în vedere faptul că asigurarea iluminatului public stradal este o responsabilitate a autorităților publice locale din orașele și comunele județului, considerăm că detalierea acestei analize este puțin relevantă în definirea priorităților de dezvoltare la nivel județean.

În opinia locuitorilor din județ, în majoritatea UAT-urilor, iluminatul public nu constituie o deficiență importantă - doar 3% dintre cei chestionați se declară foarte nemulțumiți de iluminatul public, în timp ce 23% se declară foarte mulțumiți. Cu toate acestea, iluminatul public este considerat a fi principalul serviciu public deficitar de către locuitorii comunelor Corbeanca și Clinceni.

5.2.2. Energia termică

Majoritatea sistemelor centralizate de termoficare existente înainte de 1990 au fost scoase din funcțiune

În județul Ilfov există centrale termice de cartier în localitățile Bragadiru, Chitila, Măgurele, Mogoșoaia, Popești Leordeni, Buftea și 1 Decembrie, însă acestea au un randament scăzut, neputând asigura parametrii termici necesari (conform PATJ Ilfov, 2019). În Buftea, după 1990, energia termică a fost distribuită de RADET București, însă, după 2005, s-a renunțat la distribuția în sistem centralizat a energiei termice (conform Strategiei Orizont 2020). În alte localități (Popești Leordeni, Jilava, Chitila, Balotești), alimentarea cu energie termică a zonelor rezidențiale se realizează prin intermediul centralelor unităților industriale, fiind întreruptă însă după închiderea activității industriale. De altfel, conform datelor INSSE, în 2007, în doar 3 UAT-uri se mai distribuia energie termică în sistem centralizat (orașele Chitila, Măgurele și Otopeni), iar în 2018, datele INSSE sunt disponibile numai pentru orașul Otopeni (8.858 Gcal de energie termică distribuită).

Datele primite de la furnizorul de energie termică din orașul Otopeni (Veolia Energie România) arată faptul că 2,3 km din cei 8,6 km ai rețelei de transport și distribuție a energiei termice sunt necesar a fi reabilitați. În perioada 2011-2018, se remarcă o ușoară scădere a vânzării de energie termică produsă în cele 4 centrale termice de cvartal, de la 10.180 Gcal în 2011 la 8.634 Gcal în 2018. Circa 90% din energia termică produsă este distribuită către populație, sub 10 % fiind vândută agenților economici din oraș.

Scoaterea din funcțiune a sistemelor centralizate de distribuție a energiei termice este o tendință ce poate fi remarcată la nivelul întregii țări, în marile orașe numeroasele debransări de la sistemul centralizat (în urma adoptării unor sisteme locale de încălzire, ce utilizează gazele naturale) determinând de multe ori falimentul societăților ce asigurau producția sau distribuția energiei termice. La nivelul județului Ilfov, extinderea rețelelor de alimentare cu gaze naturale (a se vedea subcapitolul următor) și procentul ridicat din fondul de locuințe reprezentat de locuințe individuale pe parcelă determină viabilitatea economică scăzută a unor sisteme centralizate de termoficare.

Energia geotermală: un potențial pentru sisteme locale de termoficare în nordul județului

Cu toate acestea, județul Ilfov dispune de o resursă importantă, ce ar putea fi utilizată în dezvoltarea unor sisteme inovatoare de distribuție a energiei termice. Este vorba despre resursele geotermale din rezervorul de la Otopeni, cu o suprafață de peste 300 kmp (cel mai mare astfel de depozit din România), care au mai fost utilizate și înainte de 1990 pentru alimentarea sistemului centralizat din orașul Otopeni. Sistemul ar putea fi reluat cu tehnologie modernă, prin intermediul căreia s-ar putea depăși unele bariere întâmpinate în trecut (greutăți întâmpinate la sonde, depunerea de săruri pe conductele din oțel, dificultăți în exploatarea punctelor termice sau disconfortul termic la consumatori, având în vedere faptul că apa geotermală putea asigura atunci încălzirea locuințelor doar pentru temperaturi exterioare de peste -5 °C).

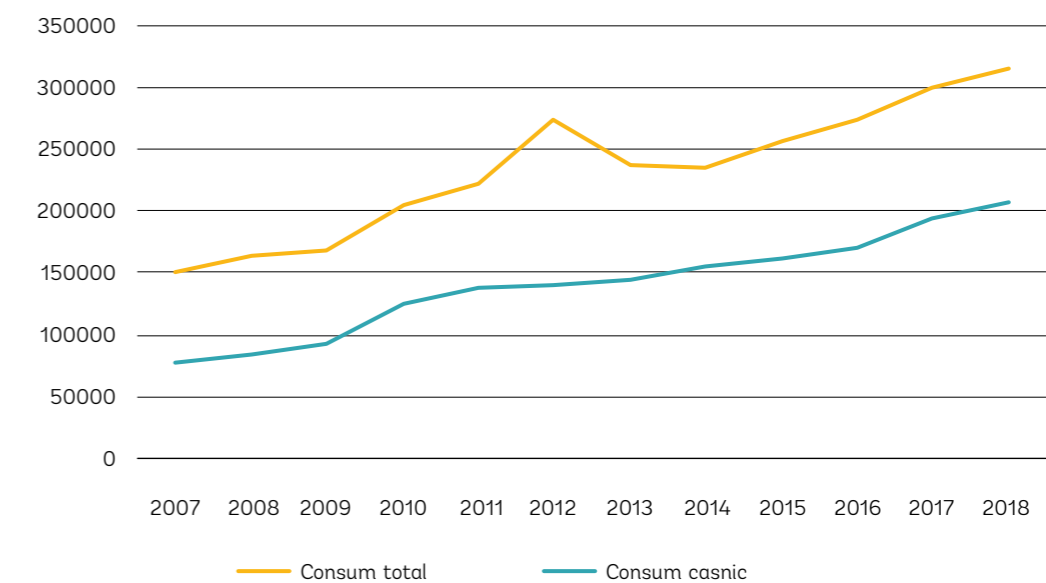
În prezent, a fost implementat un proiect în parteneriat cu Spitalul Clinic de Urgență Prof. Dr. Agrippa Ionescu din comuna Balotești privind utilizarea apei geotermale pentru sistemul de termoficare și tratamentele balneare. Sunt, de asemenea, luate în considerare alte parteneriate – cu Aeroportul Internațional „Henri Coandă” (încălzirea aeroportului și a pistei) și cu Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie „Ana Aslan” (pentru sistemul de termoficare și tratamentele balneare).

5.2.3. Alimentarea cu gaze naturale

Consumul de gaze naturale la nivel județean a înregistrat o creștere semnificativă în perioada 2007-2018, dublându-se de la 150 milioane mc în 2007 la 315 milioane mc în 2018 (conform datelor INSSE). După cum se poate observa și în graficul de mai jos, această evoluție a fost susținută de creșteri ale consumului atât pentru uz casnic, cât și pentru utilizare în alimentarea industriilor sau a instituțiilor publice.

FIGURA 133.

Evoluția consumului de gaze naturale la nivel județean (mii mc, 2007-2018)

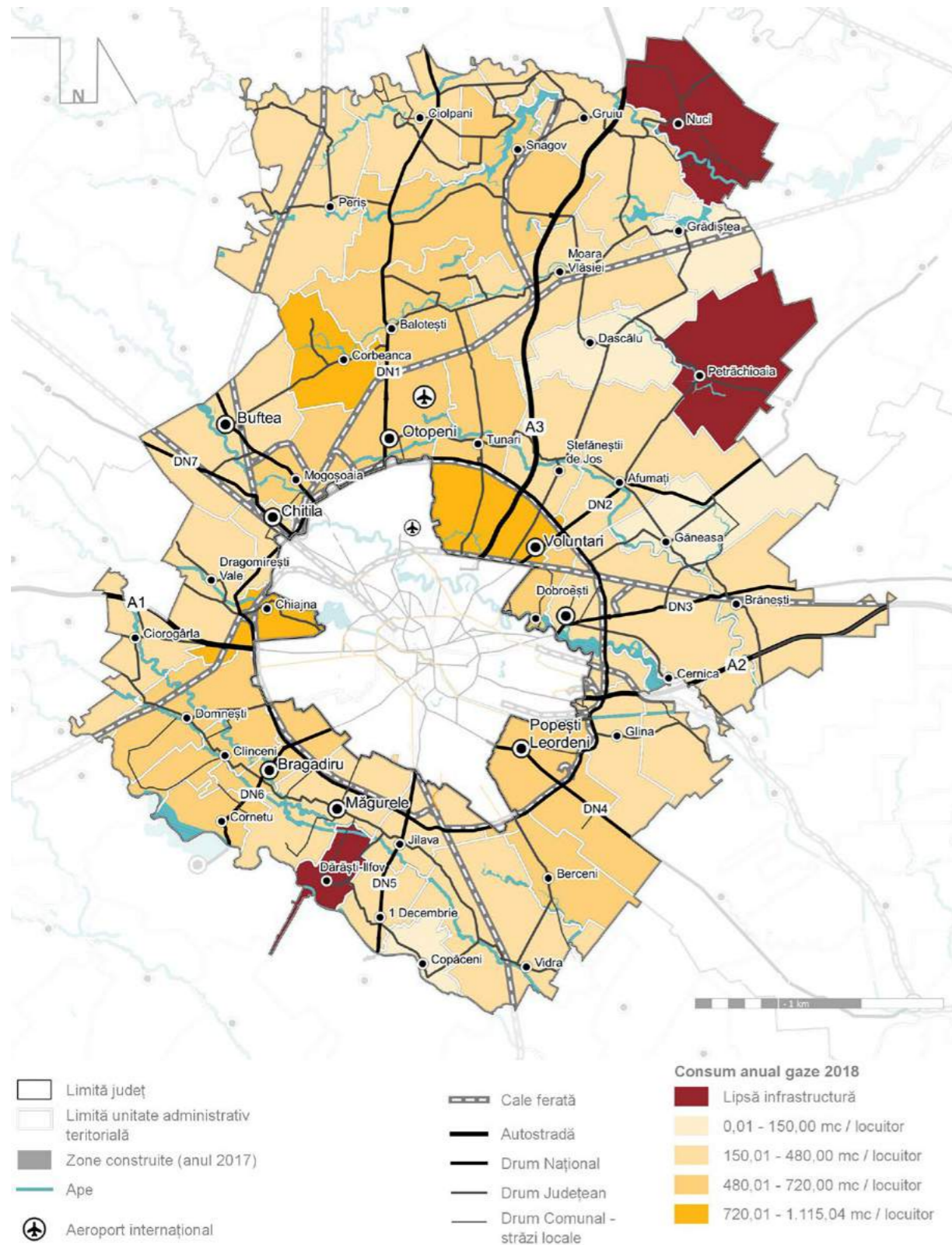
Sursă: Prelucrare proprie după date INSSE

Majoritatea comunelor din județul Ilfov sunt deservite de rețeaua de distribuție a gazelor naturale

Aproximativ 65 % din consumul total de gaze naturale la nivel județean este pentru uz casnic. Se detașează în acest sens câteva UAT-uri în care peste 90% din consum se realizează pentru alimentarea zonelor rezidențiale: 1 Decembrie, Berceni, Copăceni, Cornetu sau Corbeanca. Singurele UAT-uri în care populația nu are acces sau nu este deloc racordată la rețeaua de alimentare cu gaze naturale sunt comunele Dărăști-Ilfov, Nuci și Petrăchioaia. În cazul ultimelor două comune, se accentuează disparitățile teritoriale existente față de restul județului, având în vedere și lipsa rețelelor de alimentare cu apă sau de canalizare.

Consumul mediu anual de gaze naturale pentru uz casnic era în 2018 de circa 490 mc/locuitor, mult peste consumul de 265 mc/locuitor înregistrat în 2007, ceea ce sugerează că extinderea rețelelor de alimentare cu gaze a acoperit noile dezvoltări rezidențiale din județ. Cea mai mare valoare (989 mc/locuitor) se înregistrează în anul 2018 în comuna Corbeanca. De cealaltă parte, consumuri anuale reduse, ce indică fie un grad redus de acoperire a rețelelor de alimentare cu gaze, fie un grad scăzut de racordare, s-au înregistrat în comunele Găneasa (cea mai mică valoare: 64 mc/locuitor), Copăceni, Dascălu, Grădiștea (sub 150 mc/locuitor).

FIGURA 134.
Consumul anual de gaze naturale pentru uz casnic pe cap de locuitor (2018)

Sursă: Prelucrare proprie după date INSSSE

Se remarcă, de asemenea, creșterea constantă a consumului de gaze pentru uz non-casnic (48 % în perioada 2007-2018). În 7 UAT-uri valoarea consumului de gaze din zonele nereșidențiale o depășește pe cea din zonele rezidențiale: orașul Otopeni, orașul Pantelimon și comunele Clinceni, Dascălu, Dragomirești-Vale, Jilava Găneasa (unde ponderea este de aproape 75 % din consumul total). În valori absolute, doar trei orașe depășesc însă 10.000 mc / an consum pentru uz non-casnic, acestea înregistrând de asemenea extinderi importante ale rețelei în ultimul deceniu: 29 km în Pantelimon, 36 km în Popești-Leordeni și peste 100 km în orașul Otopeni. Pe lângă cazul orașului Otopeni, se remarcă creșterea importantă a consumului de gaze naturale în zone nereșidențiale din comuna Dragomirești-Vale (peste 4.100 mc în 2018 față de 251 mc în 2007). De aici putem deduce faptul că dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale a ținut pasul cu dezvoltarea unor noi zone de activități economice în județ – cum este cazul platformelor logistice din zona Dragomirești-Vale.

În mediul rural, numărul de comune în care se distribuiau gaze naturale a crescut de la 23 la 29 în perioada 2007-2018. Aceste creșteri ale consumului de gaze și ale numărului de localități deservite sunt confirmate și de analiza evoluției lungimii simple a conductelor de distribuție a gazelor naturale: lungimea acestora aproape s-a dublat în perioada analizată, de la 1.186 km în 2007 la 2.195,9 km în 2018. Cele mai importante extinderi au fost realizate în orașele Otopeni (103 km), Voluntari (106 km) și Brașov (64 km), în timp ce în comunele Copăceni și Găneasa extinderile au fost modeste (1-2 km de rețea în perioada 2007-2018), în condițiile în care rețeaua totală nu depășea în anul 2018 15 km în niciuna dintre cele două comune.

5.2.4. Potențialul de utilizare a energiilor regenerabile

Potențial ridicat pentru utilizarea apei geotermale, potențial mediu pentru energia solară și potențial redus pentru utilizarea energiei eoliene și a biomasei

Conform studiului întocmit de ICEMENERG cu privire la valorile radiației solare în România, reiese faptul că județul Ilfov are un potențial important de utilizare a energiei solare, fiind situat în zona a II-a, cu o intensitate a radiației solare cuprinsă între 1.300 și 1.350 kWh/m²/an. De altfel, conform datelor transmise de către Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, pe teritoriul județului sunt acreditați 23 de producători de energie din surse regenerabile, toți utilizând energia solară. În total, puterea instalată a acestor producători este însă de numai 12,55 MWe. Doar 4 agenți economici dețin o putere instalată de peste 1 MWe, cel mai important fiind MEROENERG SRL din zona Afumați (2.499 MWe). Potențialul de utilizare a energiei solare este mai ridicat în partea de nord a județului, conform PATJ Ilfov (2019).

Condițiile geografice din județ nu sunt favorabile dezvoltării la scară largă a unor unități de producere a energiei din surse eoliene sau fluviiale – de altfel, județul Ilfov este încadrat în zona cu o viteză medie a vântului redusă (4-6 m/s la 50 m deasupra solului). Potențialul energetic al biomasei din Regiunea București-Ilfov este de asemenea redus, în principal din cauza suprafeței reduse a fondului forestier (doar 16% din suprafața județului). Astfel, potențialul energetic al biomasei este de 2.554 TJ, fiind în cea mai mare parte (circa 96%) datorat biomasei agricole.

După cum s-a menționat și în capitolul privind energia termică distribuită, județul are un potențial deosebit de a dezvolta instalații de producere a energiei geotermale, folosind resursele naturale existente: rezervorul de apă termală Otopeni (300 km²), cu temperaturi ce variază între 58°C în zona Băneasa și 95°C în zona comunelor Gruui și Snagov. Exploatarea redusă a acestui rezervor a fost cauzată de caracterul coroziv al apei (concentrație ridicată de acid sulfuric). Proiectele începute în prezent (și detaliate în subcapitolul privind energia termică) sunt însă promițătoare, iar dacă autoritățile reușesc să protejeze sondele existente (care au un statut incert și perimetre de protecție reduse în prezent), există potențialul de a dezvolta sisteme de producție a energiei pe scară mai largă.

Un alt potențial îl reprezintă producerea energiei din biogaș, ca modalitate de a valorifica deșeurile depozitate pe teritoriul județului. La Chiajna – Rudeni există o astfel de unitate de producție a energiei din biogaș și existau planuri pentru construirea unor astfel de instalații în Glina și Berceni, conform Strategiei Orizont 2020.

5.3. Telecomunicații

Teritoriul județului este străbătut de o serie de magistrale de telecomunicații care interconectează Capitala cu restul țării, din București pornind magistrale de fibră optică către nodurile regionale Ploiești, Târgoviște, Slobozia și Giurgiu. Deși lipsesc datele relevante la nivel județean, la nivel regional (regiunea București-Ilfov) datele Eurostat ilustrează ponderea foarte ridicată a gospodăriilor cu acces la Internet (96 % în 2018, cu 94 % din gospodării având acces broadband comparativ cu doar 21 % în anul 2008). Prin urmare, județul se află într-o situație foarte bună în ceea ce privește infrastructura de telecomunicații, fiind parte dintr-o regiune aflată în primele 30 din Uniunea Europeană în ceea ce privește accesul la conexiune broadband. Rețeaua de telecomunicații din județ este, în cea mai mare parte, de tip aerian, fiind amplasată pe stâlpi comuni cu rețelele electrice de joasă tensiune (conform PATJ Ilfov, 2019).

Scăderea numărului de abonați la servicii de telefonie fixă în ultimii 15 ani este rezultatul extinderii pe scară largă a telefoniei mobile

Analiza datelor privind numărul de abonați la serviciul de voce (telefonie), furnizate de Telekom S.A., relevă faptul că la nivel județean existau 28.950 de abonați în februarie 2019, adică 15,80% din numărul de locuințe din județ care existau la nivelul anului 2017. Numărul redus de abonați poate fi explicat prin opțiunea locuitorilor pentru alte companii de telefonie, însă în unele cazuri (sub 5% din locuințe racordate la rețea: Copăceni, Găneasa), el poate fi cauzat și de lipsa infrastructurii. De remarcat faptul că numărul total de abonați a scăzut față de cel din 2003, când în PATJ Ilfov se afirma că numărul total de abonați din județ era de 29.329, și aceasta în ciuda creșterii importante a populației și a numărului de locuințe din județ. O cauză a acestui fenomen este și extinderea serviciilor de telefonie mobilă din ultimii 15 ani, numeroși locuitori preferând să renunțe la serviciile de telefonie fixă.

5.4. Managementul deșeurilor

Sistemul de management al deșeurilor la nivel județean se bazează pe următoarele componente, conform informațiilor transmise de către APM Ilfov:

Două depozite de deșuri conforme: Glina (119 ha, capacitate de depozitare de 26 milioane mc – circa 32% acoperit deja, aflat în procedură de autorizare) și Vidra (42 ha, capacitate de depozitare de 11,5 milioane mc – circa 61% acoperit deja, a fost autorizat cu viză anuală în 2018).

Cinci stații de sortare cu următoarele capacități: Glina – 570.000 t/an; Vidra – 100.000 t/an; Pantelimon – 180.000 t/an; Chitila – 2 stații: o stație cu 21.120 t/an și stația IRIDEX cu o capacitate de 90.000 t/an, ce deservește depozitul Chiajna – Rudeni, aflat pe teritoriul Sectorului 1 al municipiului București; Dragomirești-Vale – 316.000 t/an.

Singurul depozit neconform de deșuri din județ este depozitul Neferal din orașul Pantelimon, fiind considerat un sit potențial contaminat (a se vedea și capitolul privind calitatea factorilor de mediu). Aflat încă în procedură de autorizare, depozitul de la Glina a devenit o sursă importantă de disconfort pentru locuitorii orașului Popești-Leordeni odată cu extinderea zonelor rezidențiale din ultimele 2 decenii. Prin urmare, sunt necesare măsuri (deratizări, plantarea unei vegetații de protecție etc.) pentru diminuarea disfuncțiilor generate de prezența acestui depozit. Proiectele de dezvoltare ale sistemului de gestiune a deșeurilor din județ vor fi detaliate în cadrul noului Plan Județean de Gestiune a Deșeurilor, aflat în prezent în elaborare.

Gradul de conectare a populației la serviciile de salubritate este de peste 97%, dar gradul de reciclare și valorificare a deșeurilor rămâne foarte redus

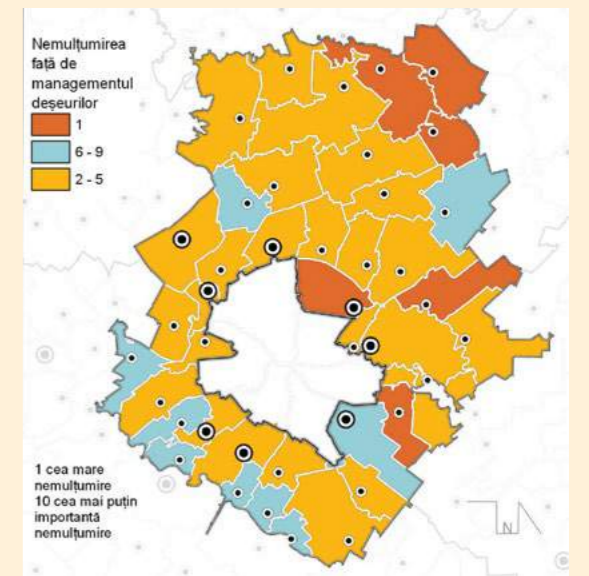
Conform APM Ilfov, gradul de conectare a populației din județ la serviciile de salubritate era în 2017 (cele mai recente date disponibile) de 97,70%, revenind la o valoare ridicată după o perioadă de 3 ani în care s-a situat sub 90%. Aceste date sunt confirmate și de datele primite de la nivel local, unde majoritatea primăriilor care au răspuns au confirmat faptul că au o acoperire de peste 80% a serviciilor de salubritate (și chiar aproape de 100% în cazul comunelor Cernica și Copăceni).

În anul 2017, cantitatea de deșuri municipale colectate de operatorii de salubritate a fost de 175.615,5 tone (circa 1,18 kg/locuitor/an), în ușoară creștere față de anul 2015, când se colectaseră 148.665 tone (circa 1,08 kg/locuitor/an). Dintre deșeurile colectate, cea mai mare cantitate este reprezentată de deșuri biodegradabile, fapt ce susține potențialul de realizare a unor stații de compostare în județ (a se vedea Figura 136).

Pe lângă deșeurile municipale, cantitatea de deșuri industriale (periculoase și nepericuloase) generată de operatorii economici din județ (și gestionată de aceștia, conform legislației) a fost de 471.181,9 tone în 2015 (APM Ilfov – Raport privind starea mediului în anul 2018), depășind astfel cu mult cantitatea de deșuri municipale din același an.

Raportat la cantitatea deșeurilor depozitate, ponderea deșeurilor reciclate și valorificate a fost foarte scăzută, înregistrând valori sub 1% în cazul unor UAT-uri precum Copăceni, Cernica, Glina, Vidra sau Gruiu și sub 10% în cazul comunelor Mogoșoaia și Dobroești. Cea mai ridicată valoare s-a înregistrat în cazul comunei Dascălu (circa 57% în anul 2016).

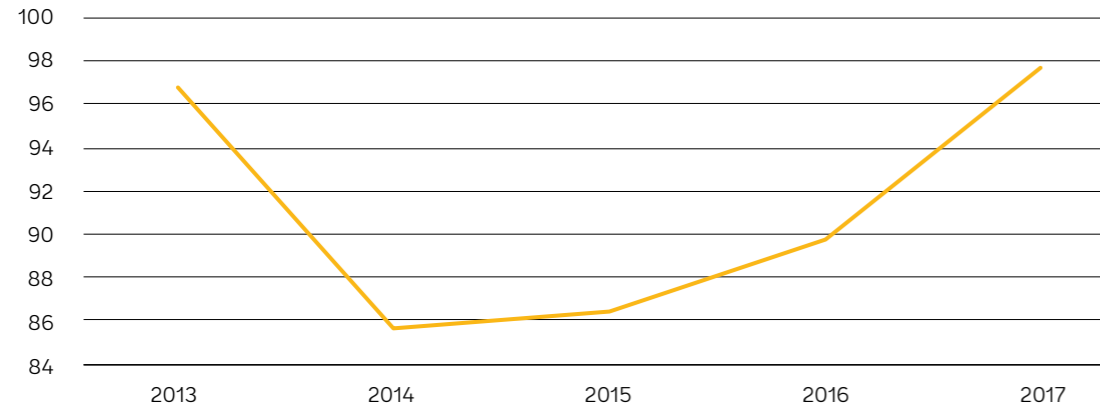
Aproximativ 27 % dintre locuitorii chestionați se declară nemulțumiți sau foarte nemulțumiți de curățenia și managementul deșeurilor din localitatea lor. Se remarcă faptul că serviciile de salubritate sunt considerate a fi principalul serviciu deficitar în comunele situate în nord-estul județului (Gruiu, Nuci, Grădiștea), dar și în comunele Găneasa și Glina și în orașul Voluntari. De altfel, în 31 dintre UAT-urile județului, curățenia și managementul deșeurilor sunt considerate a fi o carență importantă (situate pe primele 5 locuri), în opinia locuitorilor din localitățile respective.

Sursa: Studiu privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov, 2018-2019

FIGURA 135.

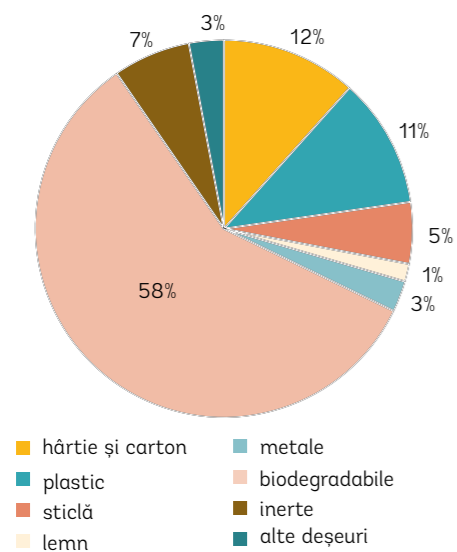
Evoluția gradului de conectare a populației județene la serviciile de salubritate (% , 2013-2017)

Sursă: Prelucrare proprie după date APM – Raport privind starea mediului, 2018

De altfel, conform datelor furnizate de către Agenția pentru Protecția Mediului Ilfov (pentru doar 7 UAT-uri din județ), pe teritoriul județului există puncte de colectare selectivă în orașele Bragadiru (17 puncte) și Popești-Leordeni (3 puncte – în incinta unor școli și licee) și în comunele Balotești (pe 5 străzi) și Vidra (cartierul Dealul Verde). Nu există astfel de puncte în comunele Brănești, Ciorogârla sau Dobroești.

În ceea ce privește cantitatea de deșuri provenite din echipamente electrice și electronice (DEEE), la nivel județean au fost colectate în anul 2016 (cele mai recente date disponibile) aproximativ 4.585 tone, fiind astfel depășită ținta de 4 kg/locuitor/an. De altfel, colectarea DEEE a cunoscut o creștere de 164% față de anul 2011, când au fost colectate doar 1.734,54 tone de către operatorii economici autorizați. În schimb, numărul de vehicule scoase din uz a scăzut considerabil – de la 6.356 vehicule colectate în 2011 la doar 1.044 în 2016 (aceste variații fiind influențate, conform APM Ilfov, și de funcționarea programului RABLA).

FIGURA 136. Tipurile de deșuri menajere colectate la nivel județean (2018)

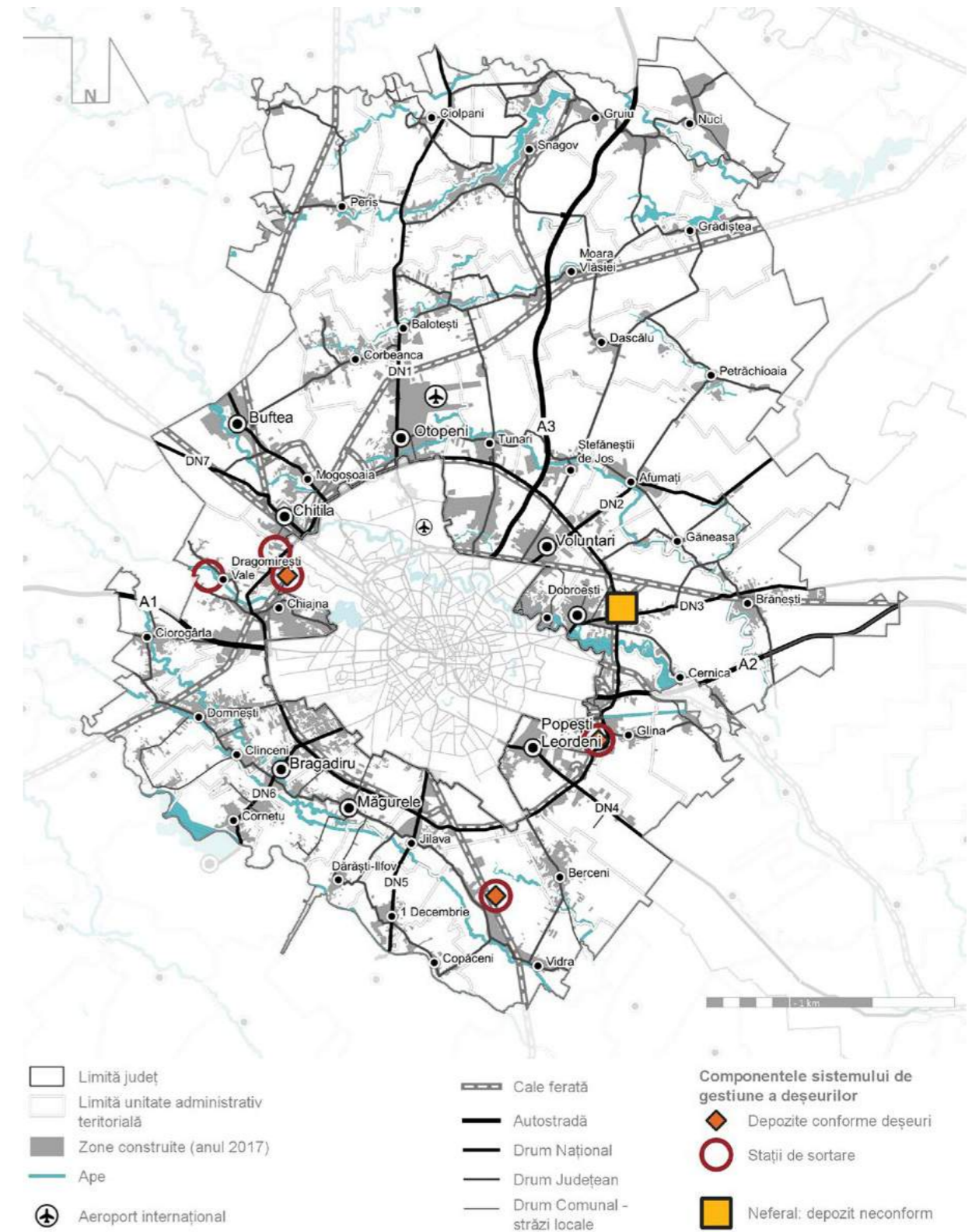
Sursă: Prelucrare proprie după date APM – Raport privind starea mediului, 2018

Pe lângă cei 5 operatori care gestionează stațiile de sortare, la nivel județean, există 26 de operatori economici care au ca obiect de activitate reciclarea deșeurilor, cei mai mulți având sediul în comuna Jilava (4 operatori). De asemenea, conform datelor transmise de către Consiliul Județean, au fost identificați 12 operatori economici care se ocupă cu valorificarea deșeurilor (11 dintre aceștia valorificând deșeurile provenite din echipamente electrice și electronice).

Gestiunea deșeurilor la nivel județean ar putea fi îmbunătățită prin apariția unor componente noi în sistemul de management: stații de compostare sau concasare pentru valorificarea deșeurilor provenite din materiale de construcții (există, de altfel, proiecte pentru soluții integrate concasor – stații de betoane).

FIGURA 137.

Gestiunea deșeurilor în județul Ilfov

Sursă: Prelucrare proprie după date APM Ilfov

5.5. Concluzii, probleme și tendințe

Acoperirea cu utilități publice a teritoriului județean a înregistrat un progres remarcabil

În ultimul deceniu s-a înregistrat un progres remarcabil în ceea ce privește asigurarea utilităților publice necesare locuitorilor județului Ilfov, rata de extindere a rețelelor de apă, canalizare și gaze naturale depășind cu mult rata de creștere a populației.

Disfuncțiile privind acoperirea cu rețele edilitare se concentrează în zonele de nord-est și sud

Cu toate acestea, județul încă înregistrează disfuncții în asigurarea rețelelor tehnico-edilitare, în special în zona nord-estică: lipsa utilităților publice în comunele Nuci și Petrăchioaia, lipsa infrastructurii de apă și canalizare în comuna Dascălu lipsa rețelelor de alimentare cu apă în comuna Moara Vlăsiei și lipsa rețelelor de canalizare în comuna Ciolpani. Și zona de sud a județului prezintă disfuncții în ceea ce privește acoperirea rețelelor de apă (Jilava), canalizare (Dărăști-Ilfov, 1 Decembrie, Copăceni, Berceni) sau gaze naturale (Dărăști-Ilfov).

De asemenea, în ciuda extinderilor importante ale rețelelor tehnico-edilitare în zonele cu o expansiune urbană importantă (orașele Bragadiru, Voluntari, Pantelimon), există încă areale unde dezvoltarea utilităților publice nu a ținut pasul cu dezvoltarea rezidențială (Chiajna, Corbeanca, Tunari).

Implementarea investițiilor preconizate ar reprezenta un beneficiu major pentru comunele rămase în urmă cu dezvoltarea infrastructurii de apă-canal

Județul are oportunitatea de a implementa două proiecte majore pentru reabilitarea și extinderea infrastructurii de apă-canal. Astfel, în cadrul Master Planului elaborat pentru S.C. Apă-Canal Ilfov S.A. sunt propuse investiții de circa 370 milioane de euro, ce acoperă 36 dintre cele 40 de unități administrativ-teritoriale de bază ale județului.

Resursele de apă geotermală constituie un potențial energetic major pentru județ

Județul are o situație bună în ceea ce privește acoperirea infrastructurii energetice și a infrastructurii de telecomunicații. Deși majoritatea sistemelor centralizate de termoficare existente înainte de 1990 au fost scoase din funcțiune pe motivul lipsei de viabilitate economică, utilizarea resurselor de apă geotermală din rezervorul Otopeni (cel mai mare astfel de rezervor din România) poate constitui o sursă importantă pentru producția energiei în zona de nord a județului. De asemenea, județul are un potențial mediu de utilizare a energiei solare (fiind în zona a II-a de intensitate a radiației solare), dar potențialul pentru utilizarea energiei eoliene și a biomasei este redus, din cauza caracteristicilor geografice și a suprafeței scăzute ocupate de fondul forestier.

Este necesară o gestiune mai bună a depozitelor de deșeurii și o creștere substanțială a gradului de reciclare și de valorificare a deșeurilor

În ceea ce privește managementul deșeurilor, pe teritoriul județului există două depozite de deșeurii conforme, unul autorizat (Vidra – rămas cu 39% din capacitatea inițială) și unul în curs de autorizare (Glina – rămas cu 68% din capacitatea inițială), dar și 5 stații de sortare (una legată de depozitul Chiajna – Rudeni, aflat pe teritoriul administrativ al Sectorului 1 al Capitalei). Este necesară o gestiune mai atentă a acestor depozite, în special în cazul celui de la Glina, precum și de acțiuni de decontaminare ale depozitului neconform din orașul Pantelimon (Neferal).

Deși gradul de conectare a populației la serviciile de salubritate este de 97,70%, gradul de reciclare și valorificare a deșeurilor rămâne foarte redus. Este nevoie de implementarea unor sisteme eficiente de colectare selectivă a deșeurilor în localitățile din județ, împreună cu acțiuni ample de conștientizare, însoțite de acordarea de facilități pentru cei care respectă procedurile de colectare selectivă, precum și de amenzi pentru cei care nu respectă aceste reguli. Având în vedere compoziția din prezent a deșeurilor menajere colectate (peste 50% biodegradabile), ar trebui prioritizată investiția în stații de compostare la nivel județean, ce ar putea sprijini inclusiv activitățile de agricultură ecologică.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ILFOV - Orizont 2030

A. ANALIZA DIAGNOSTIC - Evaluarea situației actuale

CAPITOLUL 6

Servicii publice de interes general

Rolul acestui capitol este de a identifica situația furnizării de servicii publice de educație, sănătate, asistență socială, cultură, sport și agrement în județul Ilfov. Sunt evidențiate principalele elemente de infrastructură, alături de modul în care funcționează aceste tipuri de servicii. Pentru o mai bună înțelegere a dezvoltării recente, este evidențiată dinamica dezvoltării serviciilor în raport cu nevoia din teritoriu.

6.1. Infrastructura și serviciile de educație

Infrastructura de educație deservește în mod egal tot județul, însă aceasta necesită lucrări de reabilitare, modernizare și dotare

Infrastructura de educație preuniversitară din județul Ilfov include unități de învățământ pentru toate nivelurile de educație: preșcolar, primar, gimnazial și liceal, inclusiv învățământ special. Conform datelor furnizate de Inspectoratul Școlar Județean Ilfov, în anul 2018-2019, rețeaua unităților de învățământ preuniversitar de stat din județ cuprindea 187 unități, respectiv: 91 grădinițe (dintre care 27 în mediul urban și 64 în mediul rural), 21 școli primare (dintre care 4 în mediul urban și 17 în mediul rural), 61 școli gimnaziale (dintre care 13 în mediul urban și 48 în mediul rural), o școală incluzivă în Periş, 15 licee, dintre care 7 teoretice (3 în mediul urban și 4 în mediul rural), 5 licee tehnice/tehnologice (3 în mediul urban și 2 în mediul rural), un liceu sportiv în Clinceni, un liceu teologic în Brănești și un liceu penitenciar.

Totodată, există în județ o serie de instituții universitare, dar majoritatea acestora au un profil specializat și nu sunt dedicate accesului general al persoanelor care vor să urmeze învățământul universitar. La granița dintre județul Ilfov și București, în satul Odăile (ce aparține de orașul Otopeni) se află Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul” – singura care oferă cursuri de master civil, în orașul Măgurele se află Institutul de Fizică Atomică, iar în comuna Cernica se află Universitatea Adventus, cu Institutul Teologic Adventist. Nu în ultimul rând, este de menționat faptul că elevii din Ilfov au acces la cel mai dezvoltat centru universitar din România – municipiul București, acces ce nu presupune costuri suplimentare de trai, cum ar fi cazare sau masă, datorită proximității față de acesta, spre deosebire de elevii din alte județe din țară.

În ceea ce privește dotarea unităților de învățământ din județ, a fost constatată:

- lipsa laboratoarelor școlare în comunele: Grădiștea, Gruiu și Ștefăneștii de Jos;
- prezența atelierelor școlare în doar 7 din 40 UAT-uri: Buftea, Voluntari, 1 Decembrie, Brănești, Ciolpani, Ciorogârla și Dragomirești Vale;
- lipsa sălilor de sport în 10 din 32 de comune: Afumați, Copăceni, Cornetu, Dărăști-Ilfov, Domnești, Grădiștea, Moara Vlăsiei, Mogoșoaia, Nuci și Tunari;
- lipsa terenurilor de sport în UAT-urile: 1 Decembrie, Cornetu, Dărăști - Ilfov, Dascălu, Gruiu, Nuci și Tunari.

Pe lângă acestea, reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean Ilfov reclamă lipsa spațiilor pentru programul „Școală după școală”, lipsa cantinelor școlare și dotarea insuficientă a laboratoarelor de informatică, fapt ce scade atractivitatea învățământului local.

Unitățile de învățământ sunt completate de o serie de dotări conexe, ce oferă oportunități pentru activități extrașcolare: un club sportiv și Palatul copiilor, ambele în Buftea. În ceea ce privește clubul sportiv, Inspectoratul Școlar Județean îl identifică drept un potențial de dezvoltare strategică, mai ales datorită rezultatelor excepționale obținute prin intermediul acestuia la concursurile naționale și internaționale. Momentan, clubul sportiv își are sediul social în Buftea și a primit de la primăria orașului un teren de 10 ha, pe care se planuiește dezvoltarea unei baze sportive integrate pentru 14 discipline sportive: fotbal, rugby, înot, polo, patinaj, handbal, volei, baschet, tenis de câmp, badminton, lupte greco-romane și libere și gimnastică, pentru a deveni astfel un centru de excelență și totodată cel mai mare club sportiv din țară.

În județ există și 6 clădiri cu destinația de internat: 3 în Brănești (298 locuri), Ciorogârla (100 locuri), Dragomirești Vale (175 locuri) și Buftea (100 locuri), acesta din urmă fiind în conservare. Capacitatea internatelor este de 673 de locuri, în momentul de față fiind ocupate în proporție de 52%. Internatele cu cele mai mici grade de ocupare sunt aferente Colegiului Silvic „Theodor Pietraru” din Brănești (55 din 80 locuri) și Liceului Tehnologic „Vintilă Brătianu” din Dragomirești Vale (5 din 175 locuri).

Conform datelor oferite de Inspectoratul Școlar Județean, clădirile pentru învățământul preuniversitar necesită îmbunătățiri sau extinderi, dar nu în proporție majoritară. Astfel, în anul 2018 au fost identificate 7 instituții de învățământ unde sunt necesare reabilitări/modernizări, 5 instituții unde sunt necesare extinderi cu săli de clasă sau săli de sport și dotarea acestora, precum și 2 clădiri care vor fi demolate (pe locul cărora vor fi construite altele noi). Totodată, vor fi construite 9 școli sau grădinițe noi în UAT-urile următoare: Chitila, Buftea, Corbeanca, Pantelimon, Măgurele și Cernica. O listă completă poate fi consultată în Anexa 5.

Conform reprezentanților Inspectoratului Școlar Județean, o problemă importantă a fost constatată în cazul transportului către liceele din județ, deoarece rata abandonului școlar a crescut și în urma desființării acestui serviciu (de exemplu, în Ciorogârla sau Dragomirești). Alte probleme au fost menționate în Măgurele, unde numărul microbuzele este insuficient, sau în Popești-Leordeni, unde, deși există suficiente microbuze școlare, o mare parte a elevilor merg la școlile și liceele din municipiul București. 50 de licee și școli gimnaziale, inclusiv școala incluzivă din Periş, asigură transportul a 5.081 elevi din comună cu un total de 67 microbuze școlare. Analizând comunele de proveniență ale elevilor transportați cu microbuzele, se observă faptul că liceele din Brănești sunt frecventate și de elevi din județul Călărași și din comuna Găneasa, liceul din Ciorogârla este frecventat și de elevi din Domnești, iar Școala Gimnazială din Periş este frecventată și de elevi din Snagov.

Dacă municipiul București excelează în învățământul liceal teoretic, județul Ilfov poate inova în învățământul tehnic și dual

Oferta învățământului liceal este dominată în proporție de 55% de învățământul teoretic. În rândul liceelor teoretice predomină, în ordinea numărului de locuri, următoarele profiluri: filologie (280), științe ale naturii (252), științe sociale (112) și matematică-informatică (84).

Cele două specializări oferite de liceele cu profil în domeniul serviciilor sunt: economic (140), turism și alimentație publică (112). În cazul liceelor tehnice, locurile se împart între construcții, instalații și lucrări publice (84), agricultură (84), electric (56), mecanică (56), iar cele care oferă numai o clasă sunt silvicultura și electronică-automatizări.

În ceea ce privește performanța învățământului liceal, în topul național din 2019 al celor mai bune licee în funcție de rezultatele elevilor la examenele naționale și în funcție de mediile de absolvire, primul liceu din județul Ilfov se află abia pe locul 351 – Liceul teoretic „Ioan Petruș” din Otopeni, care a scăzut cu 5 de poziții față de anul 2017. Restul liceelor din județul Ilfov ocupă locuri de la 522 până la 1120 dintr-un total de 1204 licee clasate la nivel național. Situația nu este îmbucurătoare, mai ales comparativ cu municipiul București, ale cărui licee se plasează pe primele locuri în topurile naționale, fiind astfel mai atractive pentru populația școlară din județ. De altfel, reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean Ilfov au identificat ca principală problemă migrația elevilor de la școlile gimnaziale din județ către liceele teoretice din București. Astfel, deși promovabilitatea la examenul de capacitate are printre cele mai mari valori la nivel național, situația se schimbă în cazul examenului de Bacalaureat.

Dintre cele 15 licee, 11 au un scor total al notelor sub 5 (scor format din notele la Bacalaureat, notele de absolvire și performanțele la olimpiade școlare), din cauza nepromovabilității la examenul de Bacalaureat. Numai Liceul teoretic "Ioan Petruș" din Otopeni a înrunit punctaje peste baremul standard național de promovare. Prin urmare, pe lângă eforturile de specializare practică depuse de instituții împreună cu Inspectoratul Școlar Județean Ilfov, o atenție deosebită trebuie acordată creșterii calității actului educațional. Comparativ cu anul 2018, 8 licee au înregistrat creșteri ale procentelor de promovabilitate la Bacalaureat, în timp ce alte 5 au suferit diminuări ale acestui indicator. Totuși, sub influența municipiului București, care excelează în învățământul teoretic, reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean mișează pe învățământul profesional, pe cel tehnic și pe cel dual ca fiind singurele tipuri unde se poate inova și către care pot fi atrași elevi din Regiunea București-Ilfov și din județele înconjurătoare.

TABEL 21.
Poziția liceelor din județul Ilfov în topul național

LOC ÎN TOPUL NAȚIONAL 2019	LOCALITATE	INSTITUȚIE	ADMITERE 2019	BACALAUREAT 2019	PROMOVABILITATE BACALAUREAT 2018	PROMOVABILITATE BACALAUREAT 2019	SCOR TOTAL 2019
351	Otopeni	Liceul Teoretic „Ioan Petruș” Otopeni	7.97	5.84	63%	72 %	6.55
522	Măgurele	Liceul Teoretic „Horia Hulubei” Măgurele	6.24	4.71	48%	63%	5.30
539	Brănești	Liceul Teoretic „Traian Lălescu” Brănești	6.88	3.90	51%	-	5.06
617	Buftea	Liceul Tehnologic „Dumitru Dumitrescu”	6.76	3.72	26%	43%	4.80
752	Snagov	Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu” Snagov	5.72	3.10	32%	34%	4.00
780	Chiajna	Liceul Tehnologic „Doamna Chiajna”	5.35	2.96	18%	39%	3.90
810	Dragomirești-Vale	Liceul Tehnologic „Vintilă Brătianu” Dragomirești Vale	5.17	2.79	13%	40%	3.79
891	Periș	Liceul Cu Clasele I-XII Periș	5.93	1.72	35%	24%	3.45
925	Buftea	Liceul Tehnologic „Barbu A. Stirbey”	5.25	2.23	24%	22%	3.29
954	Vidra	Liceul Teoretic „Alexandru Rosetti”	5.33	1.81	37%	21%	3.16
978	Brănești	Liceul Tehnologic „Ceșar Nicolau”	6.25	0.93	4%	11%	3.06
1044	Brănești	Colegiul Silvic „Theodor Pietraru” Brănești	4.99	1.20	11%	15%	2.71
1050	Voluntari	Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu” Voluntari	4.97	1.33	18%	11%	2.67
1120	Ciorogârla	Liceul Tehnologic „Pamfil Șeicaru”	4.41	0.71	11%	3%	2.09

Sursă: www.admitereliceu.ro

- Reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean Ilfov subliniază necesitatea unei diversități la nivelul învățământului din județul Ilfov. Pe lângă performanța școlară, în liceele profesionale se urmărește dezvoltarea de noi competențe pentru facilitarea inserției pe piața muncii. Se explică astfel și necesitatea / oportunitatea dezvoltării învățământului dual, pentru care există deja un proiect în desfășurare, de instituire a 6 clase de învățământ dual începând cu anul școlar 2019-2020. În perioada următoare se vor realiza și activitățile de promovare a acestor clase. Mai mult, pentru susținerea învățământului dual, este necesară și dezvoltarea infrastructurii de cazare, în prezent fiind în reabilitare căminele din Brănești. În același timp, căminele din Buftea și Ciorogârla necesită lucrări de reabilitare.

Specializarea profesională a elevilor din învățământul tehnic din județ se realizează în anul 2018-2019 și prin parteneriate cu 19 operatori economici în cadrul a 4 licee tehnice, cu perspective de angajare după finalizarea studiilor. Locurile de practică oferite sunt în domeniile: mecanic auto (130 locuri), ospătar (75 locuri), comerciant (67 locuri), lucrător în agricultură ecologică (46 locuri), tichingiu (28 locuri) și confecționar produse electrotehnice (19 locuri). Pentru anul școlar 2019-2020 sunt prevăzute noi parteneriate cu 22 de operatori economici atât în cadrul învățământului profesional (frigotehnist - 20 locuri; preparator produse carne și pește - 25 locuri; și pădurar - 28 locuri), cât și pentru introducerea învățământului dual în cadrul liceelor tehnologice „Vintilă Brătianu” din Dragomirești Vale, „Pamfil Șeicaru din Ciorogârla”, „Ceșar Nicolau” din Brănești, „Doamna Chiajna” din Chiajna și „Nicolae Bălcescu” din Voluntari. Calificările din învățământul dual vor fi: preparator produse din carne și pește (20 locuri), electromecanic (20 locuri), comerciant (25 locuri), zugrav (30 locuri), mozaicar (30 locuri) și electronist (25 locuri).

În ceea ce privește învățarea continuă pe parcursul vieții, în anul 2018, în județul Ilfov existau 294 de programe de formare profesională. Dintre acestea, majoritatea erau oferite de mediul privat (202 de programe de inițiere, calificare, specializare și perfecționare) și de mediul ONG (75 de programe de calificare, specializare și perfecționare). Programele oferite de instituții publice sunt doar 15:

- 4 programe derulate de unități de învățământ:
 - 2 programe de calificare la Colegiul Tehnic „Silviu Pietraru”, pentru pădurar și tehnician silvic, din 2012
 - 2 programe de calificare la Grupul Școlar „Pamfil Șeicaru” din Ciorogârla, pentru sudor și lăcătuș, din 2012
- 8 programe derulate de institute de cercetare:
 - 1 program de calificare pentru tehnician în fizică din 2016 și 1 program perfecționare pentru operator control nedistructiv cu radiații penetrante din 2012 la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei”
 - 1 program de calificare pentru lucrător în creșterea animalelor din 2015 la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Biologie și Nutriție Animală - IBNA Balotești
 - 1 program de specializare pentru laborant chimist din 2016 la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Optoelectronică INOE 2000 INCD
 - 4 programe de specializare pentru manager inovare, specialist în domeniul proiectării asistate de calculator, manager îmbunătățiri procese și specialist îmbunătățire procese din 2012 la INCDMNR-IMNR.
- 3 programe de inițiere derulate de o instituție publică: pentru șef serviciu voluntar/privat pentru situații de urgență, inspector de protecție civilă și cadru tehnic cu atribuții în

Sursă: Bașa de date INS TEMPO

În ceea ce privește încărcarea infrastructurii educaționale, numărul de elevi pe sală de clasă din județul Ilfov este asemănătoare mediei naționale, cu o încărcare ceva mai mare în mediul urban. Totuși, acesta se află la limita superioară impusă de Legea Educației Naționale. Analiza la nivel de Unitate Administrativ Teritorială în 2018 relevă faptul că în 5 din 8 orașe (Bragadiru, Buftea, Chitila, Otopeni și Popești-Leordeni), infrastructura școlară este mai solicitată decât la nivel național, cu până la 44 de elevi pe clasă, o valoare alarmantă fiind înregistrată în Otopeni, unde se regăsesc 52 de elevi într-o singură sală de clasă. În mediul rural, doar 9 din 32 de comune au clase supraîncărcate (Ciorogârla, Balotești, 1 Decembrie, Afumați, Berceni, Cornetu, Jilava, Ștefăneștii de Jos și Vidra), în timp ce în comunele Ciolpani, Dărăști - Ilfov și Nuci sunt mai puțin de 20 de elevi pe clasă.

UAT-urile ce prezintă supraîncărcare a infrastructurii educaționale, dar fac parte din clusterelor demografice 2 și 3⁷⁰ (unde populația este îmbătrânită sau în curs de îmbătrânire sau numărul copiilor este în scădere) se găsesc în extremitatea sudică a județului: Popești-Leordeni, Berceni, Vidra, Jilava și 1 Decembrie; două se află în nordul județului: Snagov și Buftea.

UAT-urile ce prezintă supraîncărcare a infrastructurii educaționale, dar fac parte din clusterul demografic 1⁷¹ (unde populația este tânără și cu un număr mare de copii) se găsesc în partea de nord a județului: Balotești, Otopeni, Ștefăneștii de Jos, Afumați și Chitila; trei se află în partea de mijloc și sud: Ciorogârla, Bragadiru și Cornetu.

În Otopeni, Berceni, Popești-Leordeni, Ștefăneștii de Jos și Bragadiru, supraîncărcarea infrastructurii educaționale poate fi cauzată și de mișcarea migratorie (deoarece soldul schimbărilor de domiciliu⁷² din anul 2017 indică peste 1.000 de noi locuitori în fiecare dintre aceste UAT-uri), dar și de mișcarea naturală, aici fiind identificate cele mai mari rate ale sporului natural. Acest fapt impune eforturi imediate din partea autorităților locale de adaptare la fluxurile migratorii, pentru a fi evitat transferul capitalului uman către municipiul București.

- Conform reprezentanților Inspectoratului Școlar Județean Ilfov, în aproximativ 90% din grădinițe este necesară o suplimentare a numărului de locuri (în prezent, nu sunt acceptați copiii cu vârsta cuprinsă între 0-3 ani, pe fondul capacității insuficiente), fiind în același timp numeroase solicitări din partea părinților pentru înființarea grădinițelor cu program prelungit.
- În ceea ce privește integrarea elevilor cu dizabilități în școlile de masă, atunci când acest lucru este posibil, este nevoie de sporirea numărului de profesori de sprijin și profesori itineranți, care să consilieze acești elevi, fiind necesar un parteneriat cu DGASPC Ilfov.

În anul 2018, în județul Ilfov se aflau 2.939 cadre didactice, din care majoritatea de 34% se regăseau în învățământul gimnazial, restul distribuindu-se în procente aproximativ egale în învățământul primar (27%) și cel preșcolar (24%), învățământul liceal fiind abia pe locul 4 ca număr de cadre didactice (cu 14%), datorită populației școlare mai puțin numeroase, iar cel universitar pe ultimul loc (cu 1%). Per total, numărul profesorilor a crescut în intervalul 2007-2018 cu aproximativ 14%. Cele mai mari creșteri – de 49% – au avut loc în cadrul învățământului preșcolar. Personalul didactic a înregistrat creșteri între 40% și 60% în Voluntari, Bragadiru,

Chiajna, Berceni și Mogoșoaia. Pe de altă parte, în Ciolpani, Moara Vlăsiei, Snagov și Vidra, au fost înregistrate cele mai mari scăderi ale personalului didactic (între 50% și 60%).

Reprezentanții ISJ au menționat necesitatea implementării unui program de mentorat pentru profesorii debutanți, de formare atât a personalului didactic existent, cât și a celui din cadrul ISJ, inclusiv în tehnici media, sporirea nivelului de digitizare (corelat cu achiziționarea de calculatoare, table interactive sau platforme interactive pe bază de abonament), premiarea rezultatelor deosebite atât ale elevilor, cât și ale profesorilor etc.

Analizând comparativ UAT-urile care au înregistrat cele mai mari fluctuații privind unul din indicatorii referitori la numărul de cadre didactice, populația școlară și numărul de elevi pe săli de clasă, au fost constatate următoarele situații:

- În Bragadiru, Otopeni, Popești-Leordeni, Ștefăneștii de Jos, Berceni, Afumați, Chitila și Cornetu, unde au fost înregistrate creșteri ale populației școlare, numărul cadrelor didactice a crescut în consecință, în schimb, infrastructura școlară este suprasolicitată, fiind necesare intervenții de extindere sau găsirea de noi clădiri care să funcționeze ca instituții de învățământ.
- În Mogoșoaia, Corbeanca, Voluntari, Chiajna și Dobroești, deși populația școlară a înregistrat cele mai mari creșteri, situația este favorabilă datorită faptului că numărul cadrelor didactice a crescut, iar infrastructura școlară nu este supraîncărcată.
- În Buftea, Ciorogârla și Snagov, deși populația școlară a scăzut (și, în consecință, și numărul cadrelor didactice), infrastructura școlară este în continuare suprasolicitată sau solicitată la limită. Pentru Buftea, o soluție temporară ar putea fi transportul elevilor la școlile din Mogoșoaia. În Snagov, o soluție ar putea fi utilizarea temporară a infrastructurii din comunele tangente Ciolpani și Gruiu, unde populația școlară a scăzut, iar infrastructura școlară permite un grad mai mare de încărcare. Totuși, în această situație, va trebui avută în vedere creșterea numărului cadrelor didactice.
- În 1 Decembrie, Jilava și Vidra, deși populația școlară a înregistrat creșteri ușoare de până la 10%, numărul profesorilor a scăzut, iar infrastructura școlară este suprasolicitată. Totuși, trebuie avută în vedere faptul că aici situația demografică prezintă o populație îmbătrânită sau în curs de îmbătrânire. Astfel, se poate utiliza temporar infrastructura școlară din Dărăști-Ilfov (comună apropiată), unde sălile de clasă permit un grad mai mare de încărcare.
- În Nuci și Gruiu, pe fondul îmbătrânirii populației, a scăzut numărul populației școlare și a cadrelor didactice.
- Comuna Dascălu a înregistrat printre cele mai mari scăderi ale personalului didactic. Deoarece aici a fost înregistrată o populație tânără cu posibilitate de creștere, ar trebui avută în vedere angajarea de noi profesori.

⁷⁰ A se vedea capitolul 1.1. Structura demografică, profil etnic și confesional.

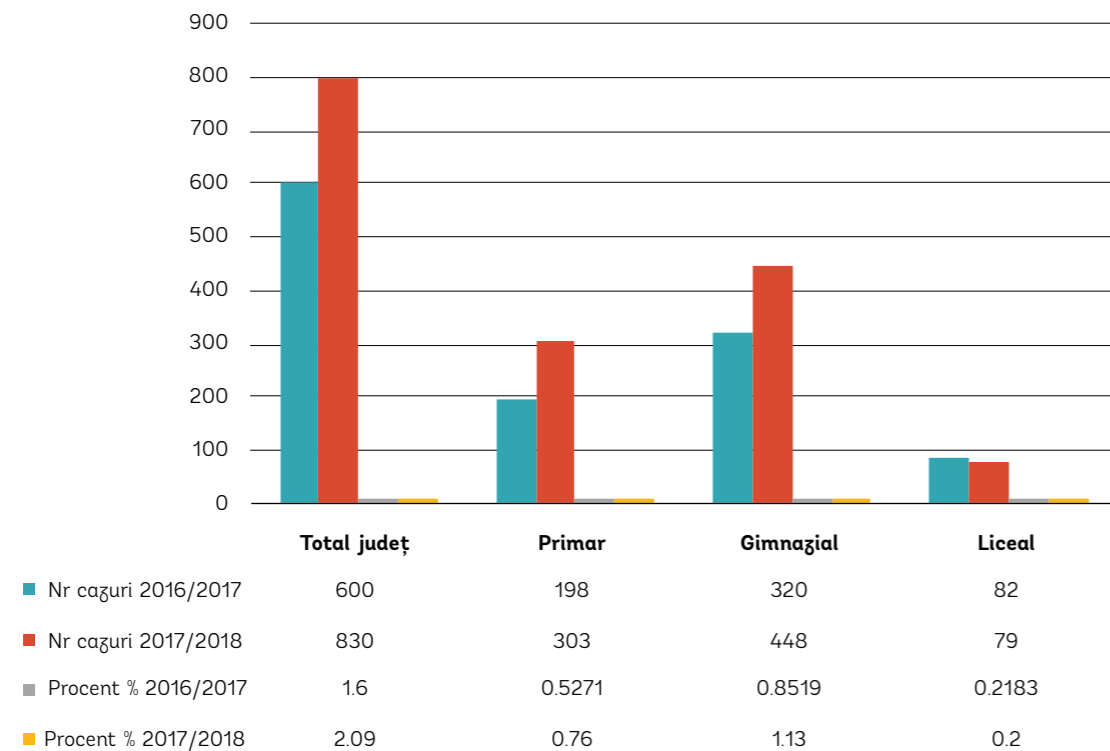
⁷¹ Idem.

⁷² A se vedea capitolul 1.2. Mișcarea naturală și migratorie a populației.

Abandonul școlar este o problemă locală, nu județeană și necesită intervenții specifice în funcție de unitate

FIGURA 140.

Rata abandonului școlar în județul Ilfov, pe cicluri de învățământ (2016-2018)

Sursă: Strategia privind reducerea fenomenului absentismului și părăsirii timpurii a școlii în județul Ilfov, 2018-2021

Per total, în perioada 2007-2017, 3.184 elevi au abandonat școala, dintre care cei mai mulți erau înregistrați în învățământul gimnazial (1.751 cazuri) și în cel primar (1.012 cazuri). Pe de altă parte, în cadrul învățământului liceal, au fost înregistrate doar 415 cazuri de abandon. În ceea ce privește evoluția recentă a ratei abandonului școlar, numărul cazurilor a crescut în intervalul 2016-2018 la toate nivelurile de învățământ, cu excepția celui liceal. Experții Inspectoratului Școlar Județean Ilfov nu consideră abandonul la nivelul județului ca fiind o problemă îngrijorătoare; în schimb, recunosc existența unor unități în care fenomenul este mai accentuat, fiind necesare intervenții specifice fiecăreia dintre acestea.

Instituțiile care au înregistrat cele mai mari valori ale abandonului școlar în perioada de referință au fost: Școala Gimnazială nr. 1 Voluntari, Școala Gimnazială nr. 2 Crețești-Vidra, Școala Gimnazială nr. 1 Ștefănești de Jos, Școala Gimnazială nr. 1 Pantelimon, Școala Gimnazială nr. 1 Mogoșoaia, Școala Gimnazială nr. 1 Găneasa, Școala Gimnazială nr. 1 Cornetu, Școala Gimnazială nr. 1 Cernica, Școala Gimnazială nr. 2 Tânganu – Cernica, Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu” Voluntari, Liceul Tehnologic „Vintilă Brătianu” Dragomirești Vale, Liceul Tehnologic „Barbu A. Știrbey” Buftea și Colegiul Silvic „Theodor Pietraru” Brănești.

Deși cauzele abandonului școlar sunt diversificate, Strategia privind reducerea fenomenului absentismului și părăsirii timpurii a școlii în județul Ilfov pentru perioada 2018-2021 identifică anumiți factori comuni, cum ar fi mediul de trai al elevilor (din punct de vedere al dezavantajării socio-economice, care vine cu impedimente atât fizice cât și financiare în ceea ce privește capacitatea de a participa în sistemul educațional) precum și nivelul de educație al familiei (din punctul de vedere al încrederii în sistemul educațional și al motivației oferite copiilor), care contribuie la acest fenomen. Astfel, părăsirea timpurie a școlii nu este un eveniment izolat, ci un proces care începe încă din ciclul primar prin eșecuri școlare și dificultăți de integrare în colectiv și care reclamă intervenții integrate de ajutoare școlare, mediere, conștientizare, combaterea discriminării, transport, after-school ș.a. din partea autorităților.

Pe lângă rata abandonului școlar, analiza riscului de părăsire timpurie a școlii ia în calcul și absentismul nemotivat. Unitățile de învățământ care au avut rata absentismului nemotivat mai mare decât rata județeană în anul 2017 au fost: Școala Gimnazială Nr. 2 Crețești Vidra, Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu” Voluntari, Școala Gimnazială Nr. 1 Pantelimon, Școala Gimnazială Nr. 2 Tânganu, Școala Gimnazială Nr. 1 Ștefănești de Jos, Școala Gimnazială Nr. 1 Mogoșoaia, Liceul Tehnologic „Barbu A. Știrbey” Buftea, Liceul Tehnologic „Dumitru Dumitrescu” Buftea, Școala Gimnazială Nr. 3 Buftea, Școala Gimnazială Nr. 1 Găneasa, Școala Gimnazială Nr. 3 Bălăceanca, Liceul Tehnologic „Cezar Nicolau” Brănești, Liceul Teoretic „Horia Hulubei” Măgurele, Școala Gimnazială Nr. 1 Ciorogârla, Liceul Teoretic „Alexandru Rosetti” Vidra, Școala Gimnazială Nr. 2 Cățelu Glina și Școala Gimnazială Nr. 1 Domnești.

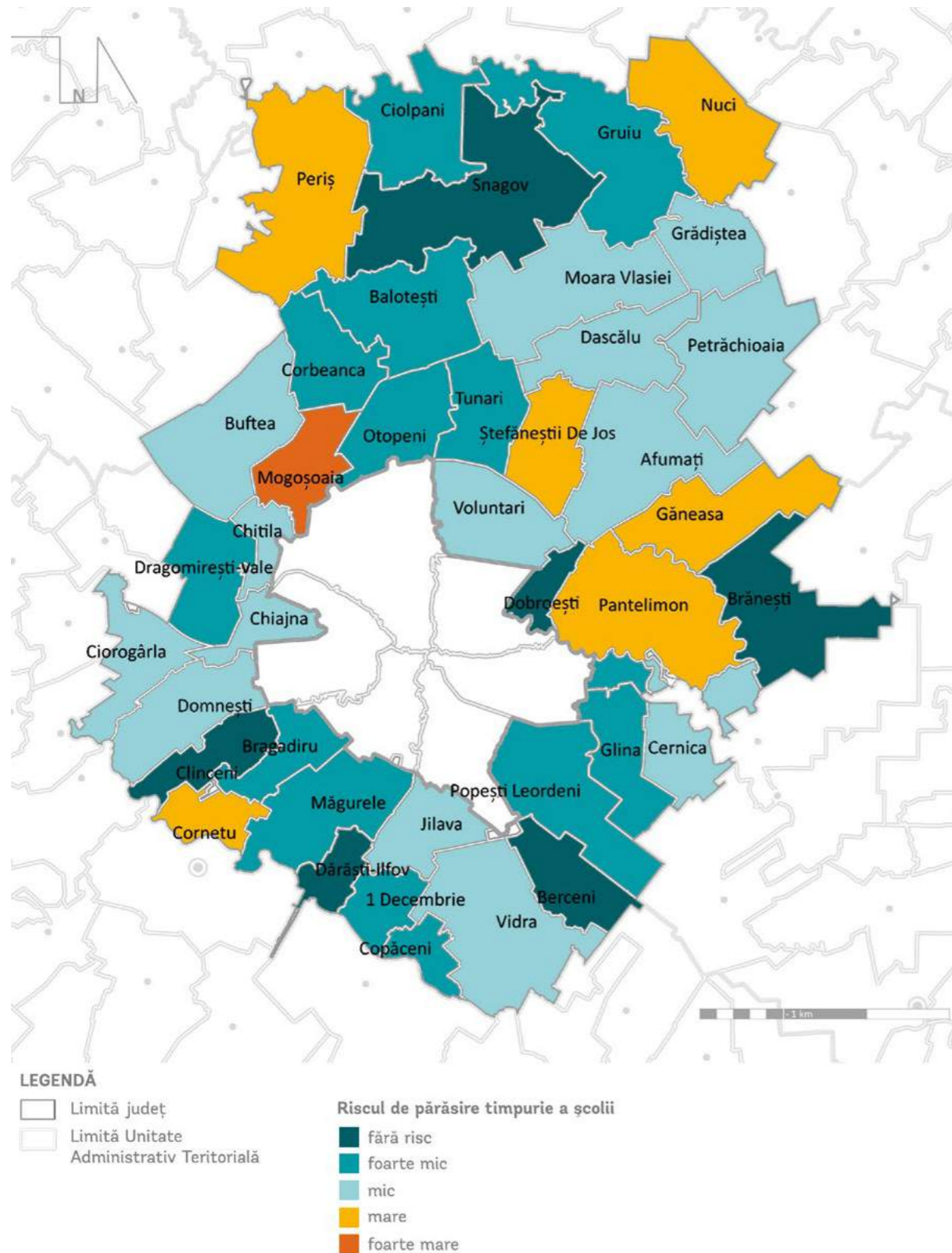
Analizând cele două componente care influențează părăsirea timpurie a școlii, doar comuna Mogoșoaia a fost identificată ca având risc foarte mare, în timp ce UAT-urile Cornetu, Pantelimon, Găneasa, Ștefănești de Jos, Periș și Nuci prezintă risc mare. Totodată, au fost identificate și comunele unde nu există semne de îngrijorare privind acest fenomen, cum ar fi: Snagov, Clinceni, Dărăști-Ilfov, Berceni, Dobroești și Brănești.

O analiză mai în detaliu ne arată principalele unități de învățământ din județul Ilfov aflate în situație de risc de părăsire timpurie a școlii:

- Risc foarte mare: Școala Gimnazială Nr. 1 Mogoșoaia, Liceul Teoretic Nr. 1 Periș și Școala Gimnazială Nr. 3 Buftea;
- Risc mare: Școala Gimnazială Nr. 1 Ștefănești de Jos, Școala Gimnazială Nr. 2 Tânganu, Școala Gimnazială Nr. 1 Pantelimon, Școala Gimnazială Nr. 1 Cornetu, Școala Gimnazială Nr. 1 Nuci, Școala Gimnazială Nr. 1 Găneasa, Liceul Tehnologic „Barbu A. Știrbey” Buftea și Școala Gimnazială Nr. 2 Jilava.

În sprijinul elevilor cu dificultăți financiare, Inspectoratul Școlar Județean a oferit următoarele ajutoare: „Bani de liceu” cu 165 beneficiari, bursă profesională cu 366 beneficiari, rechizite și manuale, ajutor pentru navetă și „Euro 200”.

FIGURA 141.
Distribuția spațială a riscului de părăsire timpurie a școlii la nivel județean în anul 2017

Sursă: Strategia privind reducerea fenomenului absenteismului și părăsirii timpurii a școlii în județul Ilfov, 2018-2021

6.2. Infrastructura de sănătate și servicii medicale

Infrastructura medicală va trebui să se adapteze fluxului mare de populație care a migrat în ultimii ani spre județul Ilfov

Infrastructura medicală din Ilfov beneficiază de 6 dotări publice de sănătate cu rol de deservire județeană, dintre care 5 spitale și un institut specializat:

- Spitalul Clinic Județean de Urgență Ilfov;
- Spitalul de Obstetrică-Ginecologie Buftea;
- Penitenciarul-Spital București-Jilava;
- Spitalul de Psihiatrie „Eftimie Diamandescu” (fost Domnița Bălașa) Cernica;
- Spitalul Clinic de Urgență Prof. Dr. Agrippa Ionescu - Sanatoriul pentru bolnavi de TBC din localitatea Balotești;
- Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie „Ana Aslan” Otopeni, specializat în terapia profilactică și curativă „Metoda Ana Aslan” cu produsul eutrofic original românesc, Gerovital H3.

Spitalul Județean Ilfov se află în estul municipiului București, fiind realizat prin desființarea a două spitale municipale. Acesta este compus din 13 secții și compartimente specializate, având un total de 371 de paturi, o Unitate de Primiri Urgențe, un ambulatoriu integrat cu cabinete de specialitate și două secții externe pentru TBC: un dispensar în Balotești și un dispensar în Buftea.

În ceea ce privește cele două spitale care se află în subordinea Consiliului Județean: Spitalul Clinic Județean de Urgență Ilfov și Spitalul de Obstetrică-Ginecologie Ilfov, acestea au fost reabilitate prin fonduri europene, iar pentru corpurile nereabilitate s-au depus cereri de finanțare către CNI și POR.

Deoarece infrastructura privată de sănătate a început să se dezvolte din ce în ce mai mult în ultimii ani datorită reformelor din sistemul public, în județ activează în momentul de față și 4 spitale private.

- Cardiorec (Corbeanca), primul spital privat de recuperare a pacienților cu boli cardiovasculare;
- Spitalul Orășenesc Voluntari;
- Centrul Medical de Geriatrie, Recuperare Medicală și Îngrijiri Paliative Sfântul Sava (Pantelimon);
- Spitalul Oxygene, dedicat bolnavilor cu diverse forme de demență (Otopeni).

Pe lângă spitale, sistemul de sănătate publică este reprezentat în special de dotări cu rol de deservire locală, cum ar fi cabinetele medicale de familie, cabinete stomatologice, cabinete de specialitate, farmacii ș.a.m.d.. În anul 2011 a avut loc un proces accentuat de privatizare a cabinetelor medicale de familie, a celor de specialitate, a farmaciilor și a cabinetelor stomatologice, astfel încât, în anul 2018, majoritatea populației județului era deservită de infrastructură privată. Acest fapt limitează responsabilitatea și capacitatea de intervenție a administrației publice în ceea ce privește calitatea serviciilor medicale oferite și poate avea efect de majorare a costurilor serviciilor medicale.

În anul 2018 mai existau în Ilfov doar 3 cabinete medicale de familie publice – două în Jilava și unul în Balotești, restul de 160 fiind cabinete medicale de familie private, distribuite în așa fel încât fiecare unitate administrativ-teritorială beneficia de una sau mai multe astfel de dotări. Singurele comune care aveau doar câte un cabinet de acest fel sunt: Berceni, Copăceni, Dărăști-Ilfov, Dascălu, Nuci și Petrăchioaia. În județ mai există și un centru medico-social cu 50 de paturi în Domnești.

În ceea ce privește deservirea comunelor cu dotări de sănătate de interes local, a fost remarcată lipsa cabinetelor medicale de specialitate în: Berceni, Brănești, Ciolpani, Copăceni, Dărăști-Ilfov, Dascălu, Dobroești, Găneasa, Glina, Grădiștea, Gruiu, Moara Vlăsiei, Mogoșoaia și Tunari;

Dacă în anul 2017 era constatată lipsa farmaciilor în comunele Ciorogârla, Dascălu, Găneasa, Grădiștea și Nuci, situația în anul 2018 este îmbucurătoare deoarece aceste dotări au fost înființate, asigurându-se astfel accesul tuturor locuitorilor județului la dotări medicale și conexe de bază.

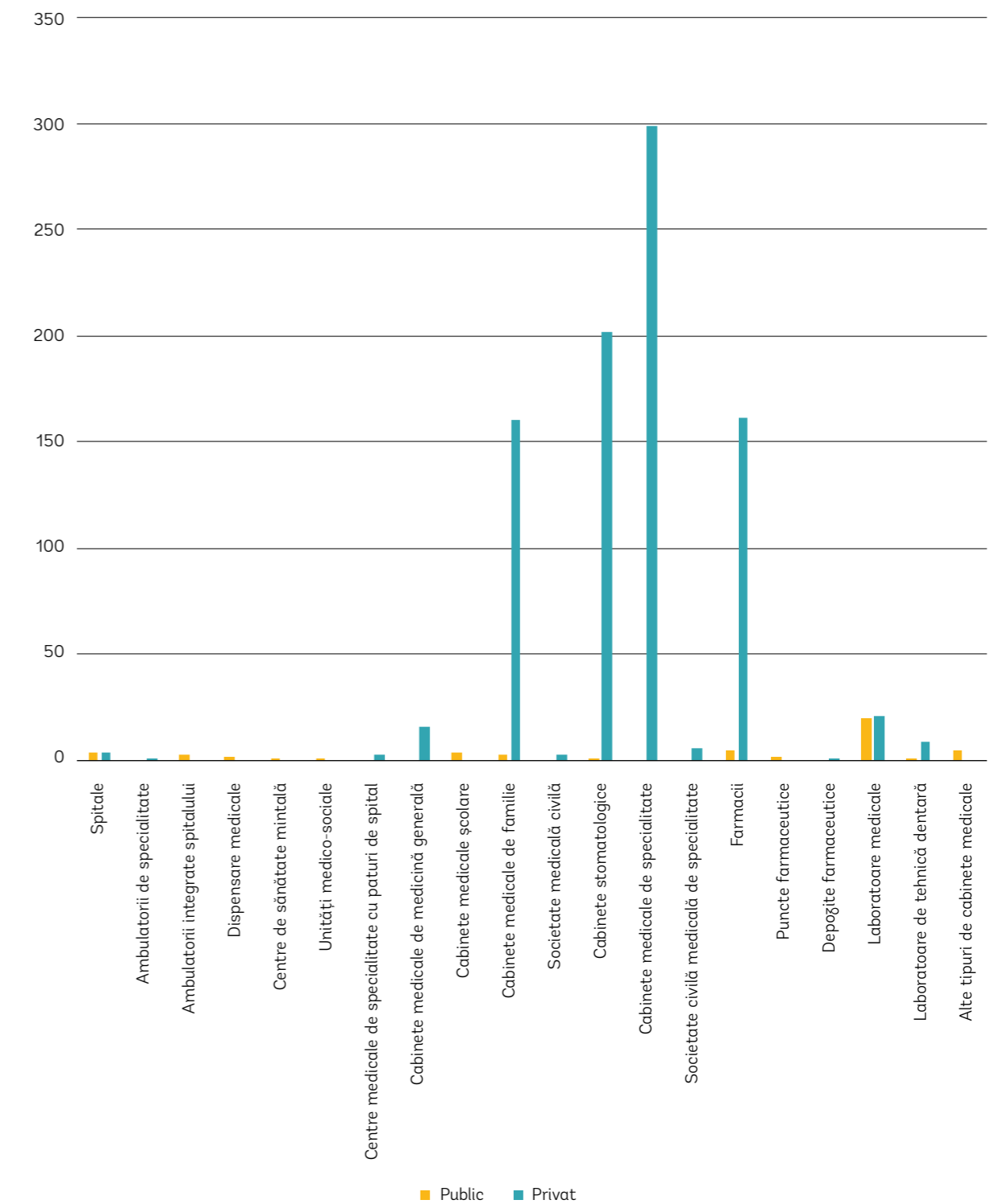
Conform bazei de date INS Tempo, în anul 2018, în județul Ilfov se găseau, în medie, 3 paturi în spitale publice la 1.000 de locuitori. Această valoare nu numai că este sub media națională de 5, dar plasează județul Ilfov pe locul 38 din cele 42 de județe în topul aferent acestui indicator. Astfel, locuitorii județului Ilfov sunt dependenți și de infrastructura spitalicească din București. Situația este și mai îngrijorătoare atunci când este luată în calcul evoluția paturilor în spitalele publice, deoarece, începând cu anul 2009, aceasta a scăzut semnificativ. Prin urmare, se reclamă din partea autorităților publice eforturi de extindere a spitalelor existente sau de creare de noi spitale, care să deservească întreg județul.

Pe de altă parte, numărul paturilor în spitalele private a crescut semnificativ în intervalul analizat, de la 16 în 2007 la 141 în 2018. Cu toate acestea, majoritatea spitalelor private oferă servicii dedicate anumitor tipuri de afecțiuni și nu dispun neapărat de infrastructură complexă pentru diagnosticarea și tratarea unei game diverse de boli.

Prin proximitatea față de municipiul București, județul Ilfov beneficiază și de sistemul de telemedicină, capitala fiind unul dintre cei 3 poli naționali unde a fost dezvoltat acest serviciu, alături de Iași și Târgu Mureș. Cu ajutorul acestui sistem de transmisie și monitorizare în timp real, locuitorii din regiune pot avea conexiune directă cu medicii specialiști de la spitalele din București, prin intermediul unor sisteme computerizate de care beneficiază ambulanțele, medicii de familie sau spitalele municipale, fără a mai fi nevoie ca bolnavii să se deplaseze pentru consultări de specialitate, fapt esențial mai ales în situații de urgență.

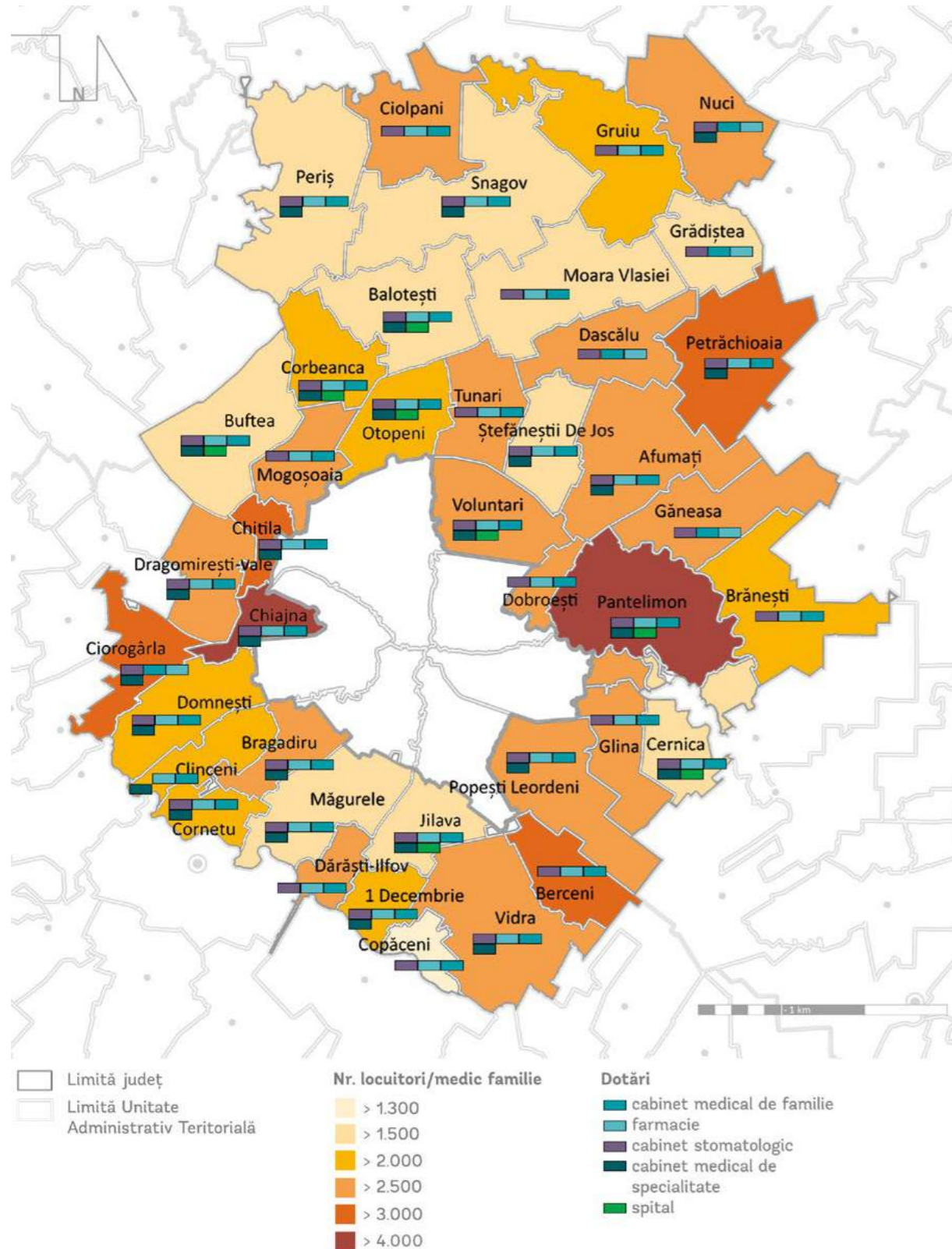
FIGURA 142.

Distribuția unităților sanitare pe categorii și tipuri de proprietate la nivelul județului Ilfov în anul 2018

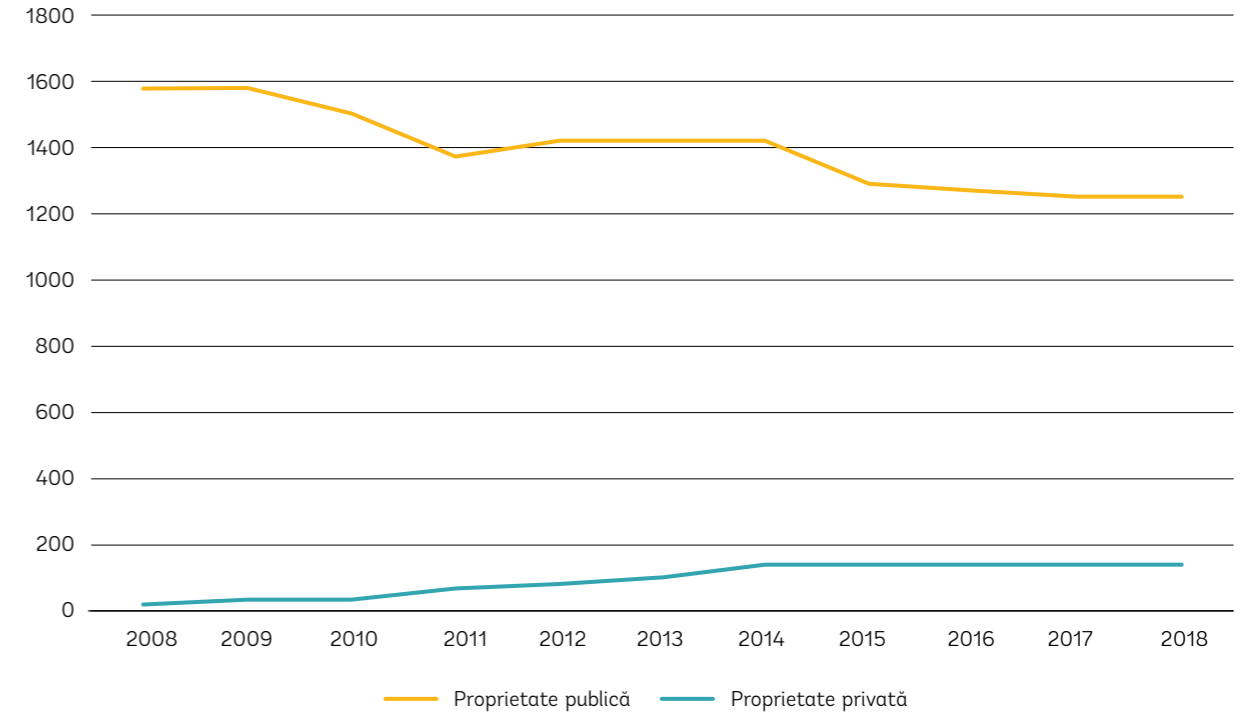
Sursă: Baza de date INS TEMPO

FIGURA 143.
Situția UAT-urilor din județul Ilfov privind numărul de locuitori ce revin unui medic de familie

Sursă: Prelucrare proprie pe baza informațiilor din INS TEMPO

FIGURA 144.
Evoluția numărului de paturi în spitale în județul Ilfov

Sursă: Baza de date INS TEMPO

Deși personalul medical a crescut în ultimii ani pe fondul privatizării serviciilor medicale de bază, acesta este în continuare insuficient

În anul 2018, în județul Ilfov erau 2.701 cadre medico-sanitare în sistemul public și privat, din care aproximativ jumătate erau încadrați ca personal sanitar mediu și un sfert erau medici. Restul de 24% se împărțeau aproximativ egal între medici de familie, stomatologi și farmaciști.

Per total, numărul personalului medico-sanitar a crescut în perioada de referință, corelat cu deschiderea de noi dotări. În schimb, procesul de privatizare a serviciilor de sănătate, care a început în anul 2011, a generat un transfer de medici de familie și personal sanitar mediu din domeniul public către domeniul privat. În privința farmaciștilor și a medicilor, nu au fost sesizate schimbări structurale majore între cele două medii deoarece dotările publice s-au menținut. În schimb, a fost constatată o creștere semnificativă a tuturor categoriilor de personal medico-sanitar din mediul privat, corelată cu creșterea antreprenoriatului în domeniul medical.

Numărul de persoane ce reveneau unui medic de familie din județul Ilfov era, în medie, de 2.462, ceea ce înseamnă mai puțin de un medic (0,4) la 1.000 de locuitori. Cele mai bune valori din județ privind acest indicator au fost înregistrate în Moara Vlăsiei, Grădiștea și Copăcenii, unde mai puțin de 1.700 de persoane reveneau unui medic de familie, în timp ce valori alarmante erau în Chiajna și Pantelimon, unde mai mult de 4.000 de persoane reveneau unui medic de familie. Alte localități care au înregistrat în anul 2018 valori ale acestui indicator peste media de 3.000 impusă de Ministerul Sănătății au fost Berceni, Petrăchioaia, Chitila și Ciorogârla. Per ansamblu, cea mai mare încărcare a medicilor de familie a fost constatată în partea central-estică și sud-estică a județului Ilfov, cu valori ceva mai mici în partea de nord. Prin urmare, infrastructura medicală de bază va trebui dezvoltată în sistem public în zonele cu încărcare mai mare sau se va putea opta pentru politici de încurajare a antreprenoriatului în acest domeniu, pentru atragerea medicilor privați.

FIGURA 145.
Evoluția personalului medico-sanitar din sistemul public în județul Ilfov

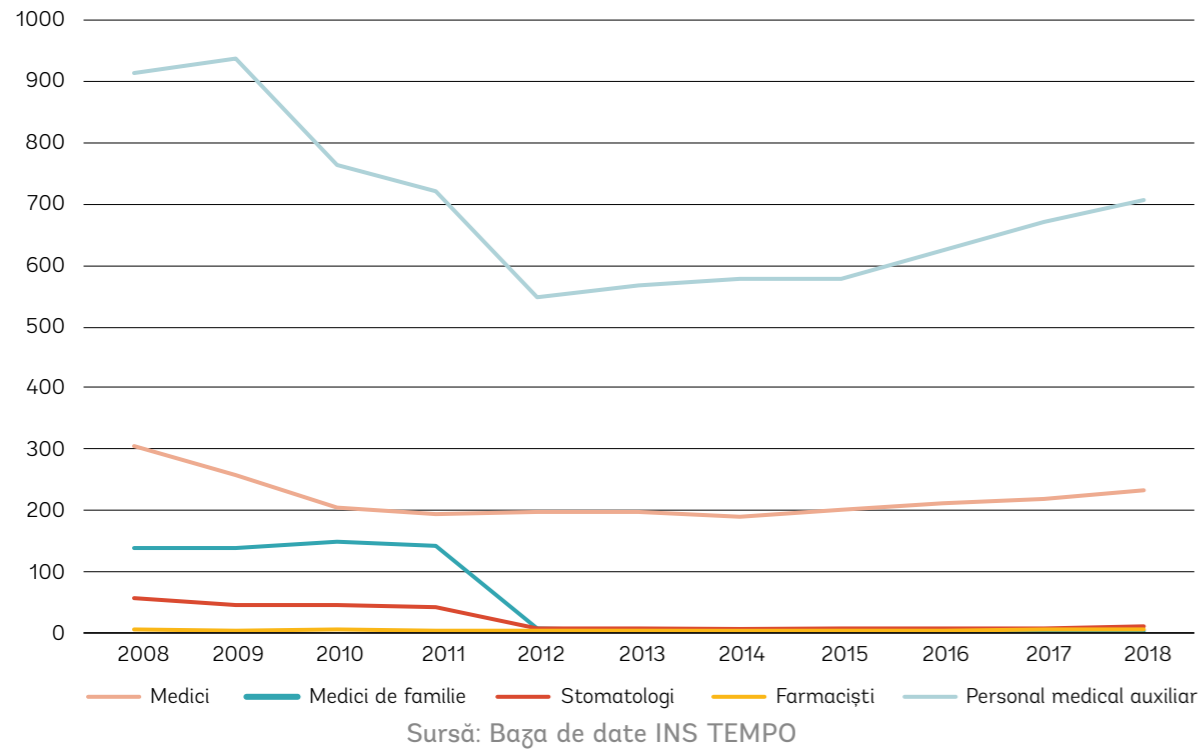
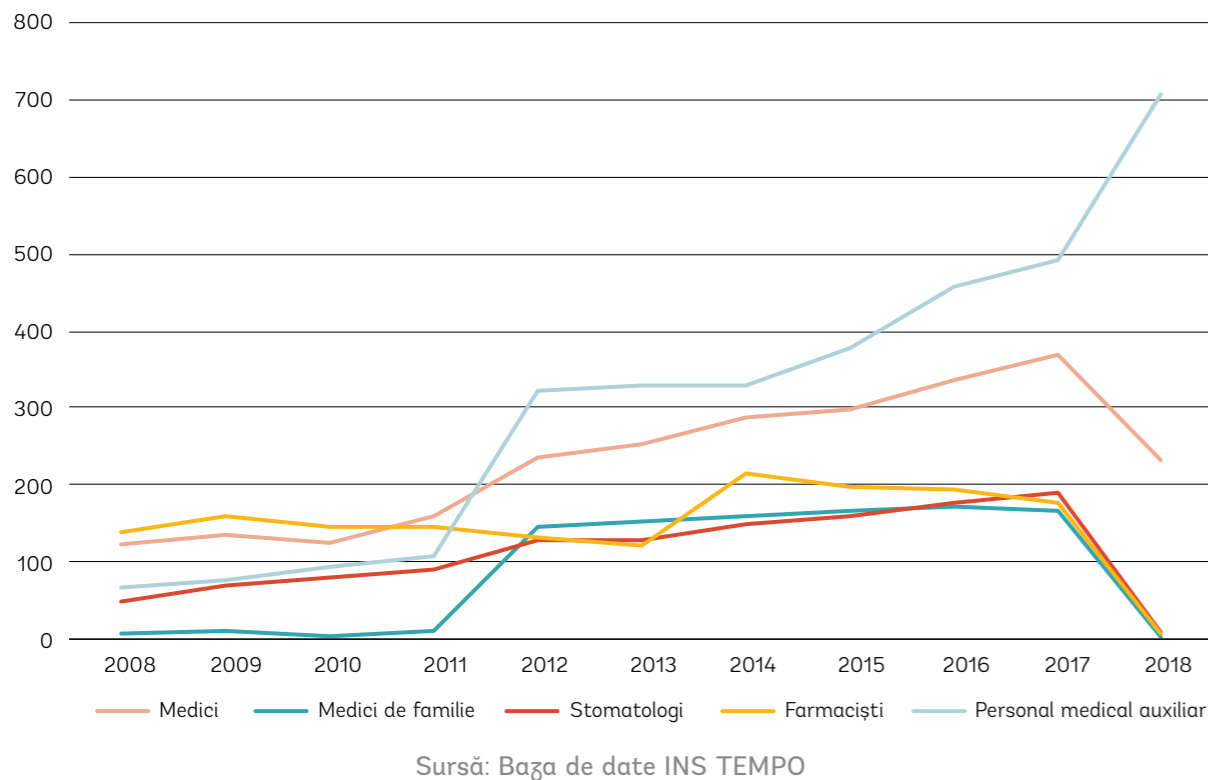

FIGURA 146.
Evoluția personalului medico-sanitar din sistemul privat în județul Ilfov

6.3. Infrastructura de asistență socială și servicii sociale

Grupurile vulnerabile se confruntă cu probleme complexe, pentru care nu există servicii integrate

În județul Ilfov există persoane în situații de vulnerabilitate diferite și complexe, de la dificultăți financiare sau locative până la dizabilități locomotorii și mentale, dependențe sau persoane supuse activităților ilegale.

În cadrul Strategiei de dezvoltare a serviciilor sociale din județul Ilfov 2018-2023, au fost sintetizate următoarele date, informații și tendințe privind grupurile vulnerabile:

- Numărul copiilor aflați în sisteme de protecție socială s-a dublat în perioada 2012-2018 datorită apariției serviciilor de tip familial, care oferă posibilitatea dezinstituționalizării. Astfel, tendința a fost de scădere constantă a numărului copiilor aflați în servicii rezidențiale publice sau private și de creștere a numărului copiilor plasați în alte familii, la rude sau la asistenți maternali profesioniști.
- O problemă constantă reclamată de DGASPC este numărul mic al copiilor cu nevoi de ajutor social reintegrați în familiile proprii și nu în alte structuri rezidențiale.
- Copiii fără sprijin parental sunt îngrijiți în prezent în Complexul de Servicii Sociale Periș și în Centrul de plasament nr. 6 Voluntari. Aceștia beneficiază doar de cazare și masă, fiind necesară dezvoltarea de servicii integrate, care să îi pregătească pe copii în procesul de a deveni adulți independenți.
- Dintre cei 687 de copii aflați în sisteme de protecție socială în anul 2018, 89 aveau diferite dizabilități. Dintre aceștia, 43 se află în sistemul rezidențial, iar 46 au fost dezinstituționalizați prin servicii de tip familial. Sistemul social dedicat persoanelor cu dizabilități oferă în prezent doar supraveghere, masă și igienă personală, lipsind serviciile de recuperare dedicate persoanelor cu dizabilități, cum ar fi logopedia, kinetoterapia, terapia ocupațională și psihoterapia sau activitățile de petrecere a timpului liber, care ar ajuta la reintegrarea acestora în societate.
- Pe lângă aceștia, în județ mai există aproximativ 900 de copii cu dizabilități, dintre care cei mai numeroși sunt cei cu deficiențe mentale, asociate și somatice. Pentru terapiile dedicate, aceștia folosesc serviciile de recuperare derulate de organizații neguvernamentale în Voluntari, Popești-Leordeni sau Clinceni și pe cele din municipiul București. O problemă majoră este lipsa transportului către aceste centre, deoarece în Ilfov nu există servicii de tip „Abilitaxi”⁷³.
- În ceea ce privește numărul persoanelor adulte cu dizabilități, în anul 2017 existau 10.758 de astfel de persoane în județ, dintre care aproximativ 5.000 de persoane prezentau forme grave de handicap. Dintre aceștia, doar 286 erau instituționalizați, iar 603 erau integrați în câmpul muncii.
- Pe rața județului Ilfov au fost raportate și numeroase persoane fără adăpost, persoane care sunt supuse traficului de ființe umane sau persoane care se confruntă cu diferite tipuri de dependențe, pentru care, în momentul de față, nu există capacitate de intervenție.

⁷³ Microbuze care asigură transportul persoanelor cu dizabilități din Municipiul București către centrele dedicate.

- A fost constatată creșterea numărului de persoane cu HIV, pentru care nu există servicii de consiliere și integrare pe piața muncii.
- În ceea ce privește participarea la învățământ a persoanelor cu dizabilități, în Periş există o școală incluzivă, care ar trebui extinsă. În schimb, tendința generală este de a încerca integrarea copiilor cu dizabilități în școlile de masă, numărul acestora fiind în creștere constantă (de la 65 la 215 copii în intervalul 2015-2017). Problema în cadrul acestui proces este faptul că acești elevi trebuie să fie asistați în cadrul orelor de clasă de profesori de sprijin, specializați în îngrijire socială. În momentul de față, la nivel de județ se duce lipsă de astfel de personal specializat.

Serviciile publice sociale sunt subdimensionate, nevoia fiind cu greu deservită de către centrele private

În momentul de față, oferta de servicii sociale a județului Ilfov este dominată de mediul privat, cu 64 de furnizori acreditați de servicii sociale, dintre care 39 erau ONG-uri și 25 societăți comerciale, oferind 29 de servicii licențiate. Față de anul 2016, numărul furnizorilor privați a crescut de 4 ori, în special datorită creșterii numărului de companii care se acreditează pentru a oferi servicii persoanelor vârstnice.

Pe de altă parte, furnizorii publici erau doar 11 (DGASPC Ilfov, Direcțiile de Asistență Socială din Buftea și Pantelimon, Direcția Protecția Copilului și Tineret din Primăria Voluntari, SPAS-urile din Ciorogârla, Moara Vlăsiei, Mogoșoaia, Ștefănești de Jos, Tunari, Vidra, Chitila). Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului deține doar 4 servicii licențiate și 8 nelicențiate (din cauza noilor criterii de obținere a avizului de securitate ISU).

Serviciile oferite de DGASPC sunt:

Licențiate

- Centrul de îngrijire și asistență pentru adulții cu dizabilități Ciolpani (50 locuri);
- Căminul pentru persoane vârstnice Periş (50 locuri);
- Centrul de plasament nr 6. Voluntari (60 locuri).
- Centrul de primire în regim de urgență pentru persoanele fără adăpost „Acasă”;

Nelicențiate

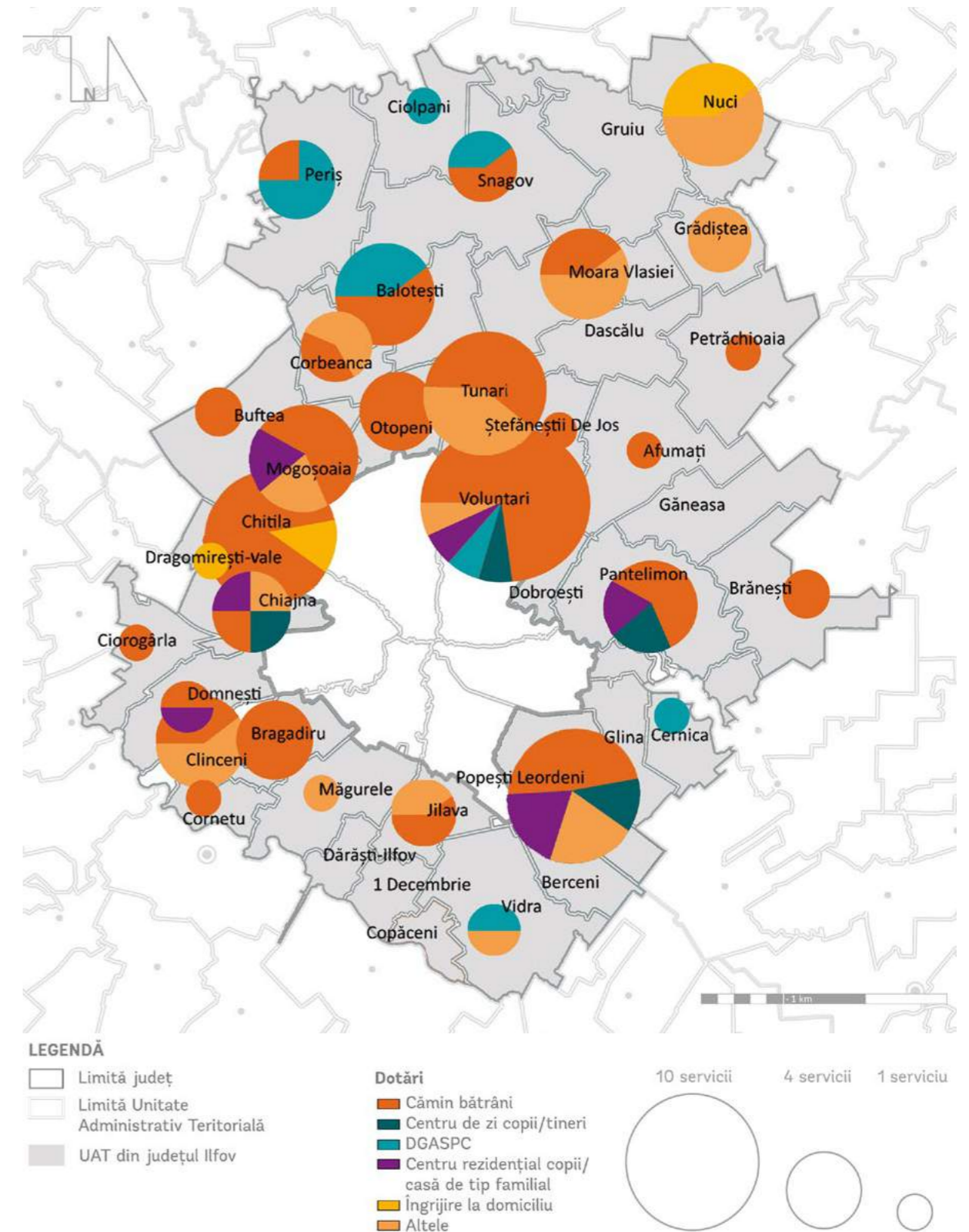
- Centrul Maternal Săftica (comuna Balotești);
- Centrul de Recuperare Persoane cu Handicap Tâncăbești (comuna Snagov);
- Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Bălăceanca;
- Un centru de primire în regim de urgență;
- Centrul de îngrijire și asistență pentru tineri/adulți cu dizabilități Vidra (25 locuri);
- Centrul județean de asistență medico-socială pentru bolnavi cronici Domnești.

Serviciile licențiate private din județ sunt:

- Un centru de zi pentru copiii aflați în situații de excluziune sau vulnerabilitate (Voluntari, 50 locuri);
- Un centru de zi pentru copiii cu dizabilități grave (Voluntari, 24 locuri);
- Trei centre rezidențiale pentru copiii din sistemul de protecție specială (Chiajna, Domnești și Mogoșoaia, cu 55 locuri în total);

FIGURA 147.

Tipologia serviciilor sociale existente în județul Ilfov la nivelul anului 2018

Sursă: Prelucrare proprie pe baza hărții din Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale din județul Ilfov 2018-2023

- Două centre de zi pentru adulții cu dizabilități (Pantelimon și Chiajna, cu o capacitate totală de 60 locuri);
- O locuință protejată pentru adulți cu dizabilități (Pantelimon, 12 locuri);
- Un centru de recuperare și reabilitare pentru adulții cu dizabilități (Voluntari, 22 locuri);
- Două centre de îngrijire și asistență pentru adulții cu dizabilități (Clinceni, 18 locuri în total);
- Două servicii pentru victimele violenței în familie (29 locuri în total);
- Șaisprezece cămine pentru îngrijirea persoanelor vârstnice (790 beneficiari).

La nivelul localităților, Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale din județul Ilfov 2018-2023 prezintă o serie de discrepanțe în dezvoltarea serviciilor sociale, între UAT-urile care au depus eforturi constante de îmbunătățire și cele unde acestea lipsesc cu desăvârșire:

- Cele mai dezvoltate UAT-uri atât ca număr de servicii, cât și ca diversitate sunt: Voluntari, Popești-Leordeni și Pantelimon.
- În comunele Ciolpani, Gruiu, Nuci, Grădiștea din Nordul județului și în comunele 1 Decembrie și Vidra din sudul județului, unde populația este îmbătrânită, conform analizei demografice, nu există cămine de bătrâni. Aici va fi necesară dezvoltarea de servicii sociale dedicate atât adăpostului persoanelor vârstnice, cât și activităților de îmbătrânire activă.
- În localitățile Gruiu, Dascălu, Găneasa, Dobroești, Glina, Berceni, 1 Decembrie și Dărăști-Ilfov nu există dotări sociale.
- Centrele pentru copii și tineri se găsesc doar în 7 din 40 de UAT-uri componente ale județului Ilfov, care sunt tangente la municipiul București.
- Serviciul de îngrijire la domiciliu este subdimensionat, fiind prezent în doar două localități: Nuci și Chitila.
- Lipsesc centrele de suport pentru tinerii care împlinesc 18 ani și ies din sistemul de protecție socială.
- Lipsa infrastructurii și a personalului de intervenție mobilă, inclusiv în cazuri de urgență sau în situații cu grad ridicat de dificultate, cum ar fi delincvență juvenilă, prostituție, trafic de persoane, abuz și violență domestică, probleme de sănătate mintală etc.
- Lipsa centrelor comunitare de servicii integrate, care să orienteze familiile și copiii către toate serviciile necesare.
- Lipsa cantinelor sociale acreditate.

La nivelul serviciilor sociale, dificultățile menționate de către angajații sau coordonatorii serviciilor sociale se referă la deficitul de personal specializat în centrele sociale, cu precădere în Bălăceanca și Periș, precum și la slaba pregătire a personalului existent, fapt ce duce la imposibilitatea de a furniza servicii sociale integrate, care să corespundă tuturor nevoilor beneficiarilor, cum ar fi – pe lângă cazare și masă – recuperarea, reabilitarea și consilierea. O altă problemă identificată se referă la supraîncărcarea centrelor și a personalului⁷⁴ datorită numărului mare de beneficiari, fapt ce face imposibilă adaptarea la nevoile diversificate ale acestora.

⁷⁴ „Ilfov este al treilea județ din țară, după Tulcea și Botoșani, cu cel mai mic număr de angajați de specialitate în departamentul Protecția Copilului (DGASPC).” (Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale din județul Ilfov 2018-2023)

- O problemă recentă, raportată de angajații DGASPC în anul 2019, este apariția la nivel național a noilor norme metodologice privind avizarea și autorizarea de securitate la incendiu și protecție civilă, care au ca efect necesitatea reorganizării de urgență a „Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Bălăceanca”, care adună în momentul de față 178 de beneficiari. Acesta va trebui reorganizat de urgență în 4 centre cu maxim 50 de beneficiari fiecare, fiind astfel necesară înființarea a 3 noi centre. În cazul în care reorganizarea Centrului Bălăceanca nu are loc, DGASPC va pierde 25% din fondurile alocate de la stat.

La nivelul structurilor de management (județean, local) au fost identificate dificultăți precum lipsa personalului calificat, existența centrelor nelicențiate, dar și lipsa unui plan de îmbunătățire continuă a serviciilor existente și de formare sau motivare a personalului care lucrează în centrele cu grad ridicat de complexitate. O altă problemă menționată a fost lipsa corelării bazelor de date între direcția județeană de asistență și cele locale cu privire la numărul și dosarele beneficiarilor.

Pentru a asigura o dezvoltare coerentă și integrată a serviciilor sociale, în anul 2018, DGASPC Ilfov a realizat Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale pentru perioada 2018-2023. În cadrul acesteia sunt prevăzute o serie de direcții de acțiune pentru reducerea progresivă a numărului de beneficiari din structurile rezidențiale de capacitate mare și restructurarea acestora, întărirea cooperării instituționale dintre DGASPC și SPAS-uri, recrutarea și formarea continuă a personalului din sectorul serviciilor sociale, precum și creșterea gradului de informare a cetățenilor cu privire la serviciile existente. Obiectivele strategice prevăd, pe lângă direcțiile menționate mai sus, creșterea numărului și a calității serviciilor sociale, precum și diversificarea acestora.

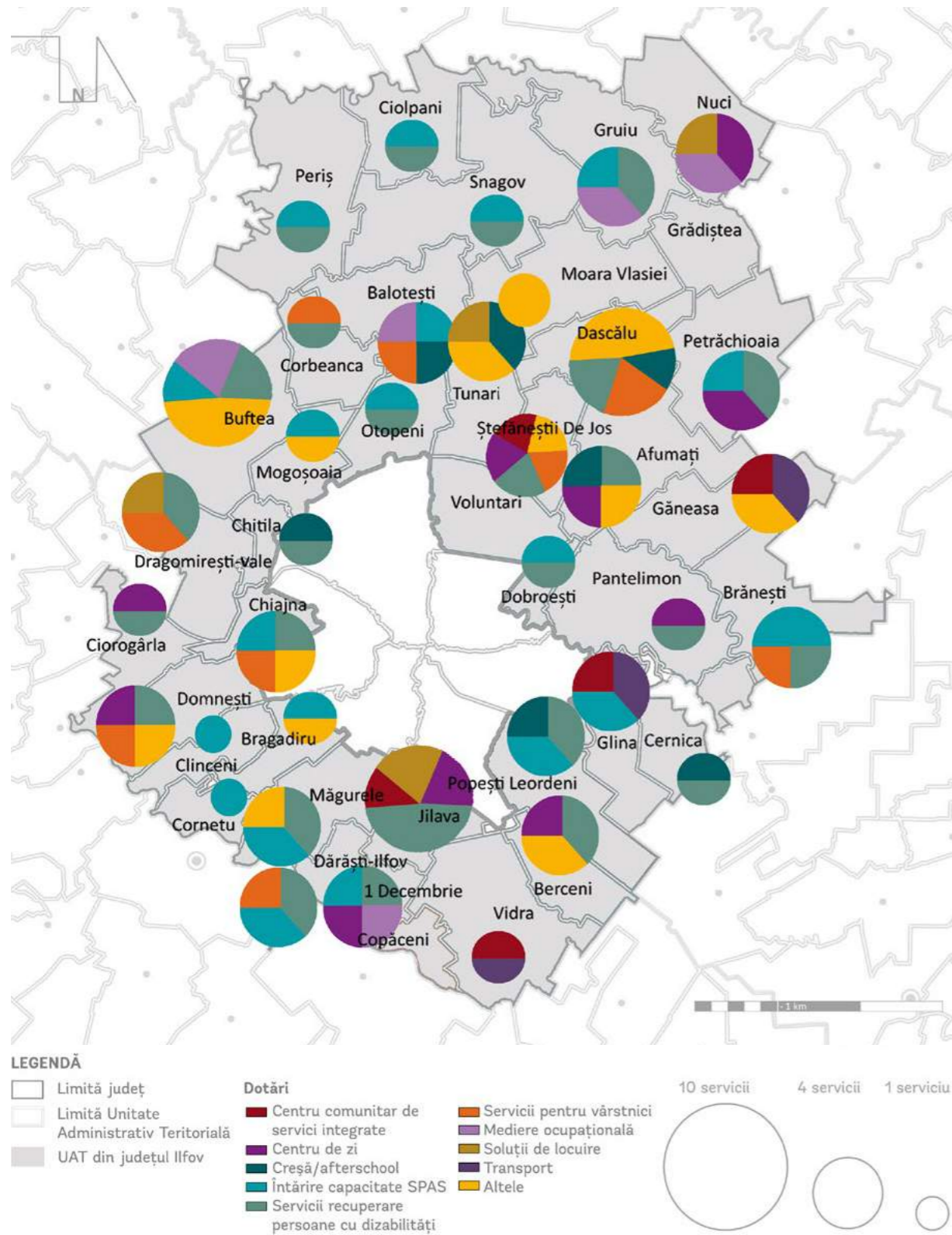
Una dintre principalele măsuri prevăzute este întărirea capacității Serviciilor Publice de Asistență Socială (SPAS) din cadrul primăriilor Periș, Ciolpani, Snagov, Gruiu, Balotești, Petrăchioaia, Otopeni, Mogoșoaia, Dobroești, Brănești, Glina, Popești Leordeni, 1 Decembrie, Dărăști-Ilfov, Măgurele, Cornetu, Clinceni, Bragadiru și Chiajna pentru a putea răspunde nevoilor beneficiarilor.

Totodată, Strategia reclamă faptul că serviciile sociale publice din județ sunt foarte subdimensionate, neputând face față cerințelor populației. Pentru asigurarea optimă a tuturor nevoilor grupurilor vulnerabile din județul Ilfov, este necesară diversificarea și crearea de noi facilități. Astfel, a fost prevăzut un necesar de:

- 23 de centre pentru copii, vârstnici, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situații de urgență, centre integrate sau multifuncționale (socio-medico-educative), adăposturi de noapte și cantine sociale;
- 38 de servicii de mediere ocupațională, îngrijire la domiciliu, servicii mobile pentru persoanele cu dizabilități, mediere sanitară, mediere comunitară, mediere școlară, prevenire a violenței, recuperare pentru persoanele cu dizabilități, programe de tip „A doua șansă”;
- 11 programe de tip after-school pentru copiii cu cerințe speciale;
- două creșe și o policlinică;
- dezvoltarea structurilor de economie socială de inserție;
- crearea de locuințe sociale;
- asigurarea transportului pentru persoanele cu dizabilități și boli rare către centrele sociale;

O listă completă a facilităților necesare, cu detalieri pe UAT și capacitate estimată poate fi consultată în Anexa 5.

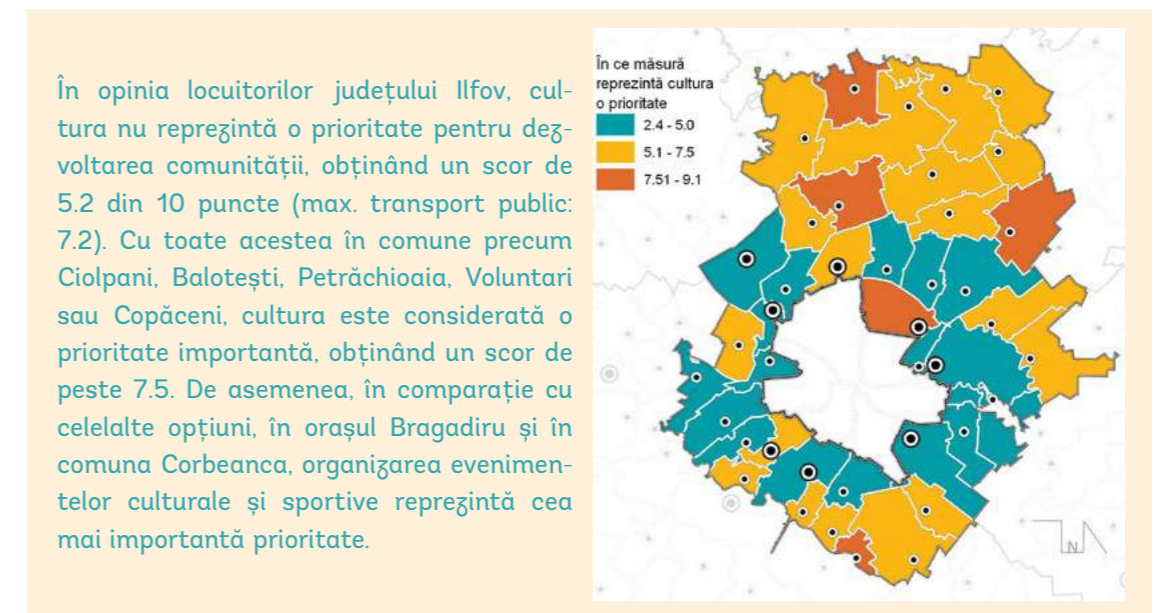
FIGURA 148.
Tipologia serviciilor sociale necesare în județul Ilfov

Sursă: Prelucrare proprie pe baza hărții din Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale din județul Ilfov 2018-2023

6.4. Infrastructura, activitățile, evenimentele și serviciile culturale

Această secțiune are ca scop evaluarea serviciilor culturale prezente la nivelul județului Ilfov, atât din perspectiva infrastructurii culturale existente, cât și cu privire la consumul cultural al ilfovenilor, pentru a identifica factorii ce pot influența atractivitatea județului. Mai mult, având în vedere interesul scăzut al comunității locale față de sectorul cultural ilfovean, o serie de factori relevanți pentru vitalitatea culturală a zonei de studiu o reprezintă și activitățile și evenimentele organizate în Ilfov, precum și rolul pe care actorii locali publici și privați îl au în asigurarea unei oferte culturale diversificate.

Sursa: Studiu privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov, 2018-2019

6.4.1. Infrastructura culturală

Județul Ilfov este bine deservit de dotări culturale de bază, precum biblioteci sau cămine și case de cultură

În ceea ce privește infrastructura culturală a județului Ilfov, aceasta este alcătuită din biblioteci, muzee și colecții publice, instituții sau companii de spectacole sau concerte, precum și case de cultură sau cămine / centre culturale. Distribuția instituțiilor de cultură la nivel județean indică o acoperire satisfăcătoare a bibliotecilor și a caselor de cultură / căminelor culturale în cea mai mare parte a unităților administrativ-teritoriale componente. Astfel, în Ilfov în anul 2018 erau înregistrate 99 biblioteci, dintre care 14 publice, în toate unitățile administrative, totalizând un volum de 796.050 de volume existente, o valoare cu 0,09% mai scăzută decât cea înregistrată în anul 2011 (796.799 de volume). Cele mai multe biblioteci se găsesc în orașul Voluntari (14 biblioteci, marcând o diferență semnificativă față de anul 2011, când se înregistrau doar 5 biblioteci; însă această diferență nu este sesizată și la nivelul evoluției numărului de volume existente), urmat de orașul Buftea (7 biblioteci), comuna Periş (5 biblioteci), precum și comunele Brănești, Cernica și Jilava (4 biblioteci)⁷⁵.

⁷⁵ Sursa: Baza de date INSSE Tempo Online.

Un rol deosebit de important îl au **casele de cultură și căminele culturale**, acestea reprezentând principala locație pentru desfășurarea activităților culturale la nivel local. Deși cea mai mare parte a unităților administrativ-teritoriale din județul Ilfov dispun de astfel de dotări, există și o serie de comune în care acestea nu au fost identificate, precum 1 Decembrie, Chiajna, Ciorogârla, Corbeanca, Dărăști-Ilfov, Dascălu, Dobroești, Dragomirești-Vale, Jilava, Nuci, Petrăchioaia, Ștefănești de Jos, Tunari și Vidra, sau în care acestea sunt abandonate, cum este cazul comunei Berceni. În același timp, însă, interesul autorităților locale pentru sectorul cultural se remarcă prin numeroasele investiții desfășurate în ultimii ani pentru construcția, modernizarea sau dotarea caselor de cultură și a căminelor culturale din unități administrativ-teritoriale, precum orașele Măgurele, Chitila și Pantelimon sau comunele Balotești, Copăceni, Grădiștea, Gruiu sau Periş. În cadrul acestor dotări sunt organizate cele mai importante evenimente culturale locale, sunt desfășurate diferite ateliere și activități dedicate comunității locale sau sunt organizate diverse întâlniri de ordin administrativ. Un bun exemplu în ceea ce privește oferta culturală disponibilă se poate remarca în cazul Centrului Cultural Ion Manu din Otopeni, unde, pe lângă evenimentele cu o frecvență crescută, sunt organizate și numeroase cursuri de balet, dans modern, street dance, cor, pictură de icoane pe sticlă, dansuri populare, fanfară sau șah⁷⁶, însă astfel de activități se desfășoară și în alte centre culturale din județ și ar putea deveni mai vizibile prin utilizarea unor modalități mai diversificate de promovare.

Oferta culturală a Ilfovului se adresează în special comunității locale, existând un număr redus de facilități culturale specializate, cu rol suprateritorial

Pe lângă aceste dotări, se remarcă faptul că, la nivelul județului Ilfov, ponderea facilităților culturale specializate, precum **muzeele, instituțiile de spectacole sau cinematografele**, este mult mai redusă sau chiar inexistentă, cum este cazul spațiilor de cinema, în timp ce din categoria instituțiilor și companiilor de spectacole de pe teritoriul Ilfovului se înregistrează doar două ansambluri artistice în orașul Voluntari⁷⁷. Cu privire la muzeele din județ, analizând baza de date INSSE Tempo Online și baza de date cIMeC privind muzeele și colecțiile din România, au fost identificate următoarele muzee, care se regăsesc cu precădere în cadrul lăcașurilor de cult religioase: Muzeul cu opere de artă bisericească din cadrul Mănăstirii Cernica (orașul Pantelimon), Colecția muzeală a Mănăstirii Ortodoxe Pasărea (comuna Brănești), Colecția muzeală a Mănăstirii Ortodoxe Țigănești (comuna Ciolpani), Colecția muzeală a Mănăstirii Samurcășești (comuna Ciorogârla), Colecția muzeală a Mănăstirii Căldărușani (comuna Gruiu), Centrul Cultural Palatele „Brâncovenești” (comuna Mogoșoaia), Colecția Publică „Istorie Locală” (comuna Snagov), Colecția muzeală a Mănăstirii Ortodoxe Cernica (comuna Cernica) și Colecția Palatului Scroviștea (comuna Periş).

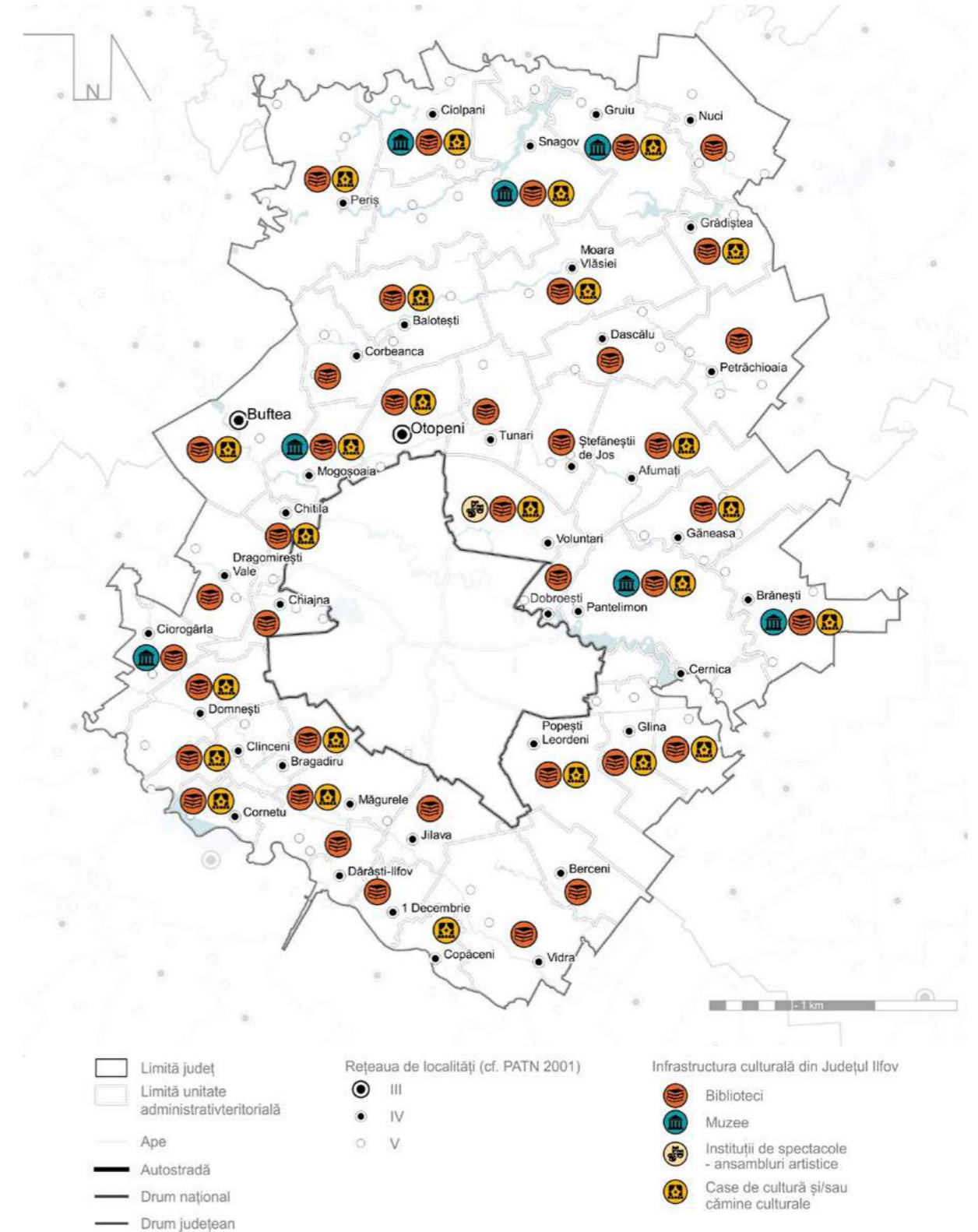
Cu toate că oferta culturală din județul Ilfov se rezumă în mare parte la dotări de bază, care se adresează în special comunității locale, neavând un rol suprateritorial, zona de studiu beneficiază de un real avantaj prin proximitatea și accesul facil la **infrastructura culturală a municipiului București**. Bucureștiul se bucură de cea mai complexă infrastructură, producție și ofertă culturală din țară, aici desfășurându-și activitatea o foarte mare parte din instituțiile relevante la nivel național. Aici se găsesc și numeroase dotări din domenii diverse, de la sectoarele tradiționale ale culturii – patrimoniul construit, muzee, biblioteci, teatru, dans (de la balet la dans contemporan), operă și operetă, muzică (de la muzică clasică la jazz, indie, pop, hip-hop, la muzică tradițională) și alte practici performative (precum stand-up), arte vizuale contemporane – și cele tradiționale ale industriilor culturale – cinema, carte, producție muzicală, audiovizual, multimedia –, până la domeniul mai larg al sectoarelor creative, care include producția digitală interactivă (jocuri video, aplicații), arhitectură, urbanism, design, modă, artizanat, artă populară, gastronomie etc.⁷⁸

⁷⁶ Sursa: <https://www.ionmanu.ro/>.

⁷⁷ Sursa: Baza de date INSSE Tempo Online.

⁷⁸ Sursa: Strategia Culturală a Municipiului București 2016-2026.

FIGURA 149.
Infrastructura culturală din județul Ilfov

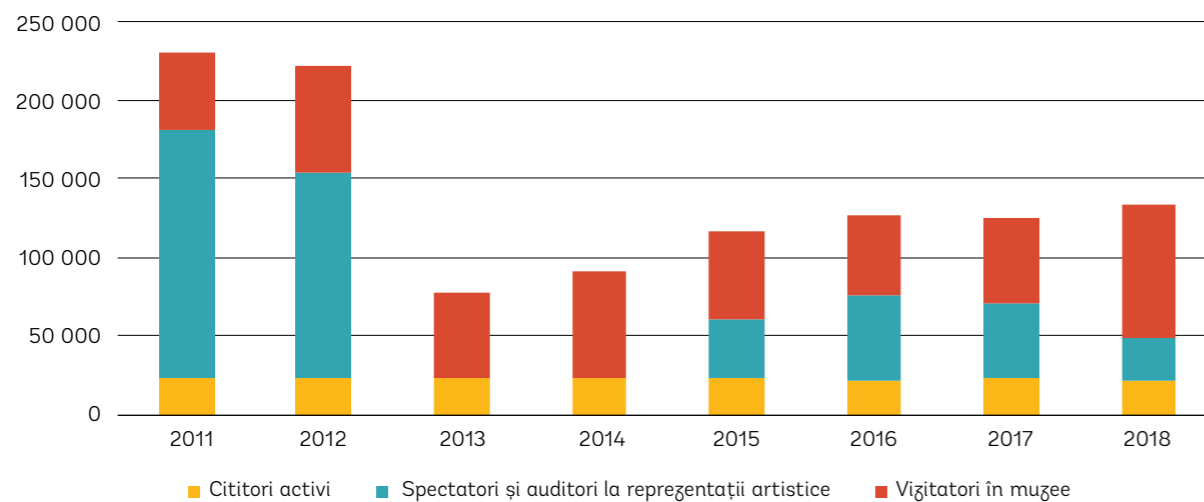
Sursă: Prelucrare proprie pe baza datelor disponibile în baza de date INSSE Tempo și pe paginile de prezentare ale primăriilor locale

6.4.2. Consumul cultural

Consumul cultural din județul Ilfov a scăzut în perioada 2011-2018 cu 42%

În ceea ce privește consumul cultural la nivelul județului Ilfov, se observă faptul că acesta a cunoscut o scădere accentuată în intervalul 2011-2018, de aproximativ 42%, de la 230.127 de participanți la activități culturale la 133.678 de participanți. În condițiile în care, în cazul cititorilor activi în biblioteci și al vizitatorilor în muzee, aceste valori nu au înregistrat modificări substanțiale sau chiar au crescut în acest interval, diferența în numărul total este determinată de scăderea numărului de spectatori și auditori la reprezentații artistice. O tendință anuală a fost dificil de analizat întrucât, pentru perioada 2013-2014, nu sunt disponibile date înregistrate de către Institutul Național de Statistică, însă diferența generală este cauzată de modificarea structurii instituțiilor și companiilor de spectacole, care în ultimii ani au fost înregistrate doar în orașul Voluntari, deși în intervalul analizat au mai fost prezente în anii anteriori și în comunele Corbeanca și Mogoșoaia.

FIGURA 150.
Consumul cultural la nivelul județului Ilfov în perioada 2011-2018

Sursă: Baza de date INSSE Tempo Online

Interesul tinerilor ilfoveni față de activitățile culturale pentru petrecerea timpului liber este relativ scăzut

Pornind de la opinia generală referitoare la faptul că organizarea de evenimente culturale și sportive este cea mai puțin importantă prioritate pentru comunitatea locală, este foarte relevant de studiat în detaliu și atitudinea tinerilor față de oportunitățile disponibile de petrecere a timpului liber, întrucât oferta culturală este deosebit de importantă atât în procesul de dezvoltare personală a tinerilor, cât și în asigurarea unui mediu de calitate, care să împiedice migrația lor spre alte localități.

Conform analizelor sectoriale ale Consiliului Județean Ilfov, tinerii din județ manifestă un interes scăzut pentru implicarea în activități culturale de tipul frecventării spectacolelor de teatru, muzică clasică, cinema sau a muzeelor și galeriilor de artă, participând foarte rar sau niciodată la astfel de activități.

TABEL 22.

Activitățile desfășurate în timpul liber și consumul cultural al tinerilor din județul Ilfov

ACTIVITĂȚI DESFĂȘURATE ÎN TIMPUL LIBER	ZILNIC	2-3 ORI / SĂPT.	2-3 ORI / LUNĂ	2-3 ORI / AN	DELOC
Utilizați internetul	91%	7%	1%	0%	1%
TV	56%	27%	5%	2%	10%
leșiți cu prietenii	28%	29%	31%	7%	5%
Jucați jocuri video	18%	17%	9%	6%	50%
leși cu colegii de școală / muncă	16%	19%	23%	15%	27%
Citiți literatură	9%	22%	21%	16%	32%
Citiți ziare, reviste	8%	14%	17%	18%	43%
Mergeți la cinematograful		8%	39%	34%	19%
Teatru, operă, balet, concerte muzică clasică		2%	8%	31%	59%
Mergeți la concerte de muzică modernă		2%	8%	42%	48%
Mergeți la muzee		1%	5%	40%	54%
Mergeți la galerii de artă		1%	2%	20%	76%
Călătoriți în țară		3%	14%	63%	20%
Călătoriți în străinătate		0%	3%	39%	58%

Sursă: Consiliul Județean Ilfov

Cu toate acestea, tinerii consultați în procesul de elaborare a strategiei pentru tineret se declară în cea mai mare măsură mulțumiți (43%) și foarte mulțumiți (37%) de modul de petrecere a timpului liber, gradul de mulțumire înregistrând valori ușor mai scăzute în cazul tinerilor de 25-35 de ani față de cei de 14-24 de ani. În ceea ce privește măsurile pe care le consideră necesare pentru sporirea participării la activități culturale / de recreere, au fost identificate ca fiind cele mai importante un transport în comun mai eficient și o calitate sporită a drumurilor, pentru a crește accesibilitatea atât a obiectivelor culturale din cadrul județului, cât și a celor din municipiul București. Pe lângă acestea, aproximativ 50% dintre tineri consideră la fel de importante intervenții precum: construirea unor săli de sport și de spectacole, organizarea unor spectacole în comunitate, înființarea unui centru destinat activităților culturale/artistice sau organizarea de cluburi de lectură, cursuri de muzică, dans și teatru.

6.4.3. Evenimente și activități culturale

Județul Ilfov necesită o diversificare a agendei culturale, care ar trebui să promoveze mai multe evenimente de interes regional, național și internațional

Cu privire la evenimentele culturale desfășurate în județul Ilfov, unul dintre principalii actori responsabili pentru asigurarea unei oferte culturale diverse este Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale (C.J.C.P.C.T.) Ilfov. Atât anul 2018, cât și anul 2019 au reprezentat ani cu evenimente culturale deosebite, C.J.C.P.C.T. Ilfov fiind implicat în numeroase manifestări culturale. Multe dintre acestea au fost dedicate în anul 2018 Centenarului Marii Uniri, cum este și cea cu tema „Unirea, prin sacrificiul națiunii s-a făcut”, în care au fost organizate un simpozion, un concurs județean de artă plastică, precum și o expoziție fotografică. În cadrul programului centenar au fost realizate și două proiecte dedicate personalității Reginei Maria, care au constat în restaurarea Crucii comemorative din orașul Buftea și realizarea unui bust al Reginei. Printre inițiativele majore ale C.J.C.P.C.T. Ilfov în anul 2018 s-au numărat și o

serie de proiecte devenite deja tradiție la nivel județean, precum Festivalul Regional „Zâmbetul Copilăriei” sau Festivalul de colinde „O, ce veste minunată”. Nu în ultimul rând, agenda culturală ilfoveană a cuprins și premiere, cum a fost „Seara Medievală”, organizată în luna noiembrie, care a fost un proiect pilot, care se dorește a fi transformat într-un eveniment mai amplu, numit „Arta medievală, meșteșuguri, jocuri și tradiții”. Calendarul complet al principalelor manifestări culturale ale C.J.C.P.C.T. Ilfov în anul 2018 poate fi consultat în Anexa 7.

În anul 2019, agenda culturală a C.J.C.P.C.T. Ilfov a fost la fel de bogată, fiind alcătuită în cea mai mare parte din manifestări culturale cu caracter repetitiv, ce au avut loc și în anul 2018 și nu numai, fiind organizate mai multe ediții, cum este cazul *Festivalului Cucilor*, *Festivalului „Zâmbetul copilăriei”, concursului național „Arta - între talent și dăruire”, „Festivalului de film în aer liber” de la Chitila*, *Festivalului „Ziua lei” Sângienele*, evenimentului dedicat artei medievale de la Mogoșoaia etc. sau al evenimentelor dedicate zilelor importante la nivel național. La acestea se adaugă și o serie de acțiuni culturale noi ce s-au petrecut în anul 2019 precum *Dezbaterea „Centrul cultural” Principalul Pol al Promovării Patrimoniului Cultural și Tradițional local.*, *Festivalul Colindelor de Florii Ediția I* sau *Concursul „Elevi din Ilfov pentru Patrimoniul Cultural 2019”*. Nu în ultimul rând, C.J.C.P.C.T. a desfășurat și numeroase activități suport pe tot parcursul anului precum acțiuni de cercetare și inventariere a obiectivelor de patrimoniu material și imaterial, în vederea realizării Monografiei județului Ilfov, susținerea meșteșugarilor de a participa la târguri de profil sau publicarea lunară a ziarului „*Condeie Ilfovene*”. Calendarul complet al principalelor manifestări culturale ale C.J.C.P.C.T. Ilfov în anul 2019 poate fi consultat în Anexa 7.

Pe lângă manifestările culturale în care este implicat C.J.C.P.C.T. Ilfov, oferta de evenimente a județului este diversificată printr-o serie de alte manifestări ce au / au avut loc periodic, anual sau doar singular, fiind adresate atât comunității ilfovene, cât și locuitorilor municipiului București și nu numai. Astfel de exemple sunt, în primul rând, festivalul internațional Summerwell, care are loc în fiecare an pe domeniul Știrbey din Buftea (și care a ajuns deja la a IX-a ediție), Chitila Film Fest sau evenimentele culturale periodice, care au loc la Palatul Brâncovenesc din Mogoșoaia, de tipul concertelor, expozițiilor, spectacolelor, tururilor ghidate pe domeniul de la Mogoșoaia, atelierelor creative, târgurilor etc. Acestora li se adaugă alte evenimente sportive, precum Clinceni Airshow, competiții cicliste sau de motociclism, precum și festivaluri și concerte de muzică modernă, care au loc în locații deosebite, precum pădurile Cernica, Băneasa sau cele din zona Otopeni-Balotești. Toate acestea demonstrează, pe de-o parte, interesul pentru activitățile culturale în județul Ilfov, însă având în vedere proximitatea față de Capitală și existența unor spații valoroase, care ar merita să fie mai bine valorificate, Ilfovul poate beneficia de pe urma dezvoltării unei agende culturale mai diversificate, cu o atenție sporită acordată manifestărilor de importanță regională, națională sau chiar internațională, pentru care va fi necesară însă și o infrastructură adecvată, inclusiv de interior.

Activitățile culturale și educative pentru elevi sunt diverse, însă se concentrează într-un număr restrâns de localități

Având în vedere importanța sectorului cultural pentru dezvoltarea tinerilor, un rol aparte îl au activitățile cultural-educative organizate pentru elevi. Printre acestea se numără activitățile extrașcolare, realizate de Inspectoratul Școlar Județean Ilfov și instituțiile de învățământ din județ. În anul școlar 2018-2019, acest calendar a cuprins 47 de proiecte județene, regionale / interjudețene sau naționale, din următoarele domenii: domeniul cultural artistic – arte vizuale, domeniul științific, educație civică, voluntariat sau protecția mediului. Acestea s-au desfășurat cu precădere într-o serie de unități de învățământ din orașele Măgurele, Popești-Leordeni, Otopeni,

Chitila, Voluntari, Bragadiru și Buftea și într-un număr mult mai restrâns în comune precum Brănești, Ciorogârla, Clinceni, Cernica, Chiajna, Dobroești, Vidra sau Tunari.⁷⁹

Acestor activități li se adaugă cele organizate de Clubul Copiilor și Elevilor din Buftea, unde copiii pot participa la antrenamente și cursuri de arte marțiale, fotbal, rugby, dans popular, muzică, pictură, protecția mediului sau creație de confecții, precum și cele realizate de Clubul Copiilor Măgurele, recent inaugurat în anul 2017, unde sunt organizate cursuri de chitară, dansuri populare, street dance, teatru sau canto. Deși astfel de activități reprezintă un bun prilej pentru dezvoltarea personală a copiilor, se remarcă faptul că acestea sunt concentrate cu precădere într-un număr limitat de unități administrativ-teritoriale, precum orașele Măgurele, Chitila, Buftea sau Popești-Leordeni și comunele Ciorogârla și Clinceni, fiind necesară extinderea lor și în alte localități din Ilfov, în special în cele în care nu există cămine culturale, unde mai sunt uneori organizate activități culturale și educative.

6.4.4. Actori locali relevanți în sectoarele culturale și creative

O disfuncționalitate majoră este reprezentată de lipsa de cooperare între UAT-uri pentru diversificarea ofertei culturale județene

La nivelul județului Ilfov, principalii **actori culturali publici** sunt reprezentați de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov, Direcția Județeană de Cultură Ilfov, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană București, Inspectoratul Școlar Județean Ilfov sau primăriile locale. Dacă între C.J.C.P.C.T. Ilfov, I.S.J. Ilfov și instituțiile de la nivel local există numeroase parteneriate și forme de colaborare, în timpul consultărilor cu actorii locali relevanți din județ a fost subliniat faptul că se remarcă o lipsă de cooperare între UAT-uri pentru realizarea de evenimente și inițiative comune, care ar putea contribui la diversificarea ofertei culturale județene.

Județul Ilfov se clasa în 2014 pe locul 5 la nivel național în ceea ce privește ponderea sectoarelor culturale și creative din economia județului

Pe lângă actorii publici, un rol deosebit de important în acest domeniu îl au **actorii privați din sectoarele culturale și creative**. În acest context, se remarcă importanța ridicată pe care o au industriile creative în Regiunea București-Ilfov, având în vedere faptul că regiunea cumulează 51,7% din totalul salariaților și 69,4% din cifra de afaceri din sectoarele creative la nivel național, situându-se pe locul 3 în topul procentului de angajați în domeniu de la nivelul UE27, cu 12,34% din totalul angajaților din regiune activi în industrii creative⁸⁰. Mai mult, județul Ilfov se clasa în anul 2014 pe locul al cincilea la nivel național în ceea ce privește ponderea sectoarelor culturale și creative în funcție de numărul de firme, cifra de afaceri și numărul de salariați, fiind surclasat doar de municipiul București și județele Cluj, Timiș și Brașov. În materie de subsectoare, Ilfovul se afla pe locul 4 la nivel național în ceea ce privește activitățile de realizare a soft-ului la comandă, pe locul 3 în funcție de activitățile agenților de publicitate, precum și alte activități de tipărire, și pe locul 11 după activitățile de consultanță în IT⁸¹.

⁷⁹ Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Ilfov – *Starea învățământului din județul Ilfov. An școlar 2018-2019*

⁸⁰ Sursa: *Potențialul de specializare inteligentă în domeniul industriei culturale și creative în Regiunea București-Ilfov*, Seria „Raportare privind ecosistemele regionale de inovare”, Decembrie 2017.

⁸¹ Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, *Sectoarele culturale și creative din România. Importanța economică și contextul competitiv*, 2015.

Din perspectivă microeconomică, în județul Ilfov se întâlnesc companii în toate domeniile de activitate ce fac parte din sectoarele culturale și creative: arhive, biblioteci, carte și presă, arte vizuale, artele spectacolului / arte interpretative, audiovizual și media, software, IT și jocuri, arhitectură, publicitate, patrimoniu cultural, artizanat și meșteșuguri și cercetare⁸², doar un număr redus de subsectoare nefiind prezente. În anul 2018, în județul Ilfov activau 3.949 firme în aceste domenii, reprezentând 12,6% din numărul total de întreprinderi. Cu toate acestea, acest lucru nu se reflectă și în indicatorii de performanță economică, sectoarele culturale și creative însumând 14.028 de salariați (7,93% din numărul total la nivel județean) și totalizând o cifră de afaceri de doar 3.201.763.099 Lei (3,03% din cifra totală de afaceri a companiilor din Ilfov). În funcție de numărul de firme, cifra de afaceri și numărul de salariați, cele mai importante domenii la nivel județean sunt: cercetare-dezvoltare în alte științe naturale și inginerie, activități de realizare a software-ului la comandă și de consultanță în IT, activități ale agențiilor de publicitate, activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune, fabricarea de mobilă și încălțăminte, precum și activitățile bibliotecilor și arhivelor.

Domeniul cercetării se află în acest top datorită prezenței numeroaselor institute de cercetare pe teritoriul județului, cele mai multe fiind localizate în orașul Măgurele, dar și în localități precum în Voluntari sau Balotești. În același timp, activitățile de realizare a software-ului la comandă și de consultanță în IT beneficiază de proximitatea municipiului București, a unităților de învățământ superior și a numeroaselor centre de pregătire a forței de muncă în acest domeniu, în timp ce, în activități de producție cinematografică, cei mai mulți salariați se întâlnesc în studiourile cinematografice Buftea (Bucharest Film Studios). În ciuda tradiției la nivel local în acest domeniu de activitate, acest lucru nu este susținut și de o dezvoltare susținută la nivel județean, în Ilfov neexistând cinematografe sau nefiind organizate suficiente evenimente și festivaluri de importanță regională, națională sau chiar internațională. Mai mult, activitatea studiourilor cinematografice de la Buftea este, de asemenea, în declin, iar numărul de salariați a scăzut în ultimii ani cu aproape 100 de persoane, în anul 2017 fiind înregistrați numai 176 de angajați.

Activitatea sectorului cultural și creativ este îmbogățită și prin cele peste 40 de asociații și fundații de profil din județ

În final, în sectorul cultural și creativ activează și o serie de **asociații și fundații** care au ca scop promovarea activităților culturale, fie printr-o paletă integrată de activități în domeniile de creație, fie axându-se pe anumite domenii, cum ar fi, muzica, teatrul, producția cinematografică sau meșteșugurile și tradițiile locale. În județul Ilfov sunt înregistrate peste 40 de astfel de asociații și fundații, câteva inițiative remarcabile identificate fiind atelierile organizate de Asociația Piscu Ciolpani sau Concursul Național de Creație Plastică „Arta - între talent și dăruire”, organizat de Fundația Prețuiește Clipa, însă sectorul non-guvernamental a fost deseori menționat în întâlnirile de lucru cu actorii locali ca având numeroase colaborări cu actorii publici locali pentru organizarea de ateliere, cursuri și activități culturale și creative. Acesta este motivul pentru care, împreună cu firmele din aceste sectoare, acesta ar trebui să fie mult mai des implicat și susținut de autoritățile publice pentru implementarea unor noi inițiative care să diversifice oferta culturală a județului Ilfov.

⁸² Domenii identificate de Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală în Cartea albă pentru activarea potențialului economic al sectoarelor culturale și creative din România, 2016.

6.5. Infrastructura, activitățile, evenimentele și serviciile pentru sport și agrement

În cadrul acestei secțiuni sunt analizate domeniile de sport și agrement, urmărindu-se atât capacitatea existentă pentru a satisface necesitățile comunității locale, cât și măsura în care infrastructura din județul Ilfov se pretează unor activități de interes la nivel regional și național. În acest context, implicarea actorilor locali publici și privați joacă un rol deosebit de important în asigurarea unor oportunități de petrecere a timpului liber care contribuie la menținerea atât a unui mediu de viață sănătos pentru comunitatea locală, cât și a unui cadru social atractiv.

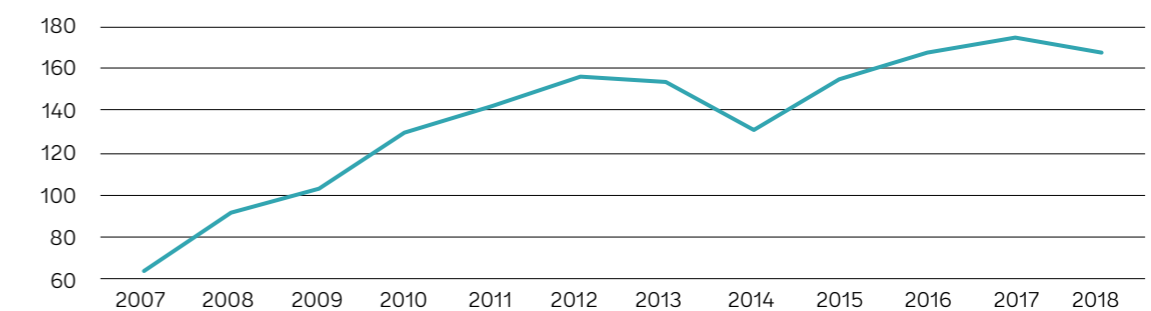
6.5.1. Infrastructura și activitățile sportive

În intervalul 2007-2018, numărul de secții sportive din Ilfov a crescut cu 167%, iar numărul sportivilor cu 367%

În ciuda interesului scăzut manifestat de tineri pentru activitățile sportive, acest sector a cunoscut o accentuată tendință de creștere în ultimii ani în ceea ce privește atât secțiile sportive, cât și sportivii legitimați în județul Ilfov. Astfel, în perioada 2007-2018, în afara anilor 2014 și 2018, când s-a înregistrat o ușoară scădere, numărul de secții sportive a cunoscut o creștere generală de 167%, în timp ce numărul total al sportivilor legitimați a crescut cu 367%, indicând o sporire a atractivității acestui sector în rândul populației.

FIGURA 151.

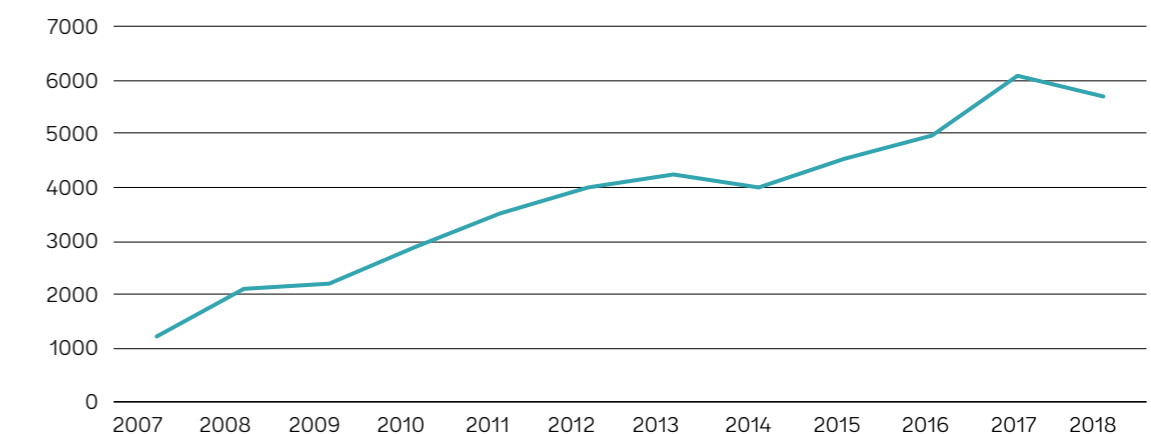
Evoluția numărului de secții sportive din județul Ilfov în intervalul 2007-2018

Sursă: Baza de date INSSE Tempo Online

FIGURA 152.

Evoluția numărului de sportivi legitimați din județul Ilfov în intervalul 2007-2017

Sursă: Baza de date INSSE Tempo Online

Aproximativ toate unitățile administrativ teritoriale din Ilfov sunt deservite de cel puțin o dotare sportivă

În ceea ce privește **infrastructura sportivă** din județul Ilfov, aceasta acoperă cea mai mare parte a unităților administrativ teritoriale, fiind alcătuită în principal din baze și complexe sportive, terenuri de fotbal și săli de sport (în special cele aferente instituțiilor de învățământ), la acestea adăugându-se și o serie de săli de fitness private.

Analizând distribuția infrastructurii sportive la nivelul județului Ilfov, se remarcă existența a cel puțin câte unei dotări sportive în toate unitățile administrativ-teritoriale, în afara comunei Nuci. Printre dotările sportive majore se numără Complexul Olimpic Sydney 2000 de la Ițgorani, care cuprinde 150 de locuri de cazare, centru de conferințe, sală polivalentă (având tribune cu o capacitate de 122 de locuri, 2 săli de forță și 2 vestiare), sala de tenis, 2 terenuri de tenis în aer liber, un bașin olimpic de înot și un stadion, inclusiv cu pista de atletism și o tribună cu 185 de locuri. Pe lângă acesta amintim și Complexul Sportiv Național Snagov, care dispune de 230 de locuri de cazare, 2 săli de conferințe cu o capacitate totală de 135 de locuri, sală de fitness, sală de recuperare și terenuri și sectoare de antrenament pentru rugby/fotbal, atletism, aruncarea greutății, aruncarea discului și ciocanului, aruncarea suliței, săritura în lungime, triplu salt și săritura în înălțime. Nu în ultimul rând, trebuie menționate și bazele de antrenament care au fost selectate pentru Euro 2020, precum: Centrul Național de Fotbal Mogoșoaia, Academia FC Voluntari și Bașa de pregătire a FCSB din Berceni.

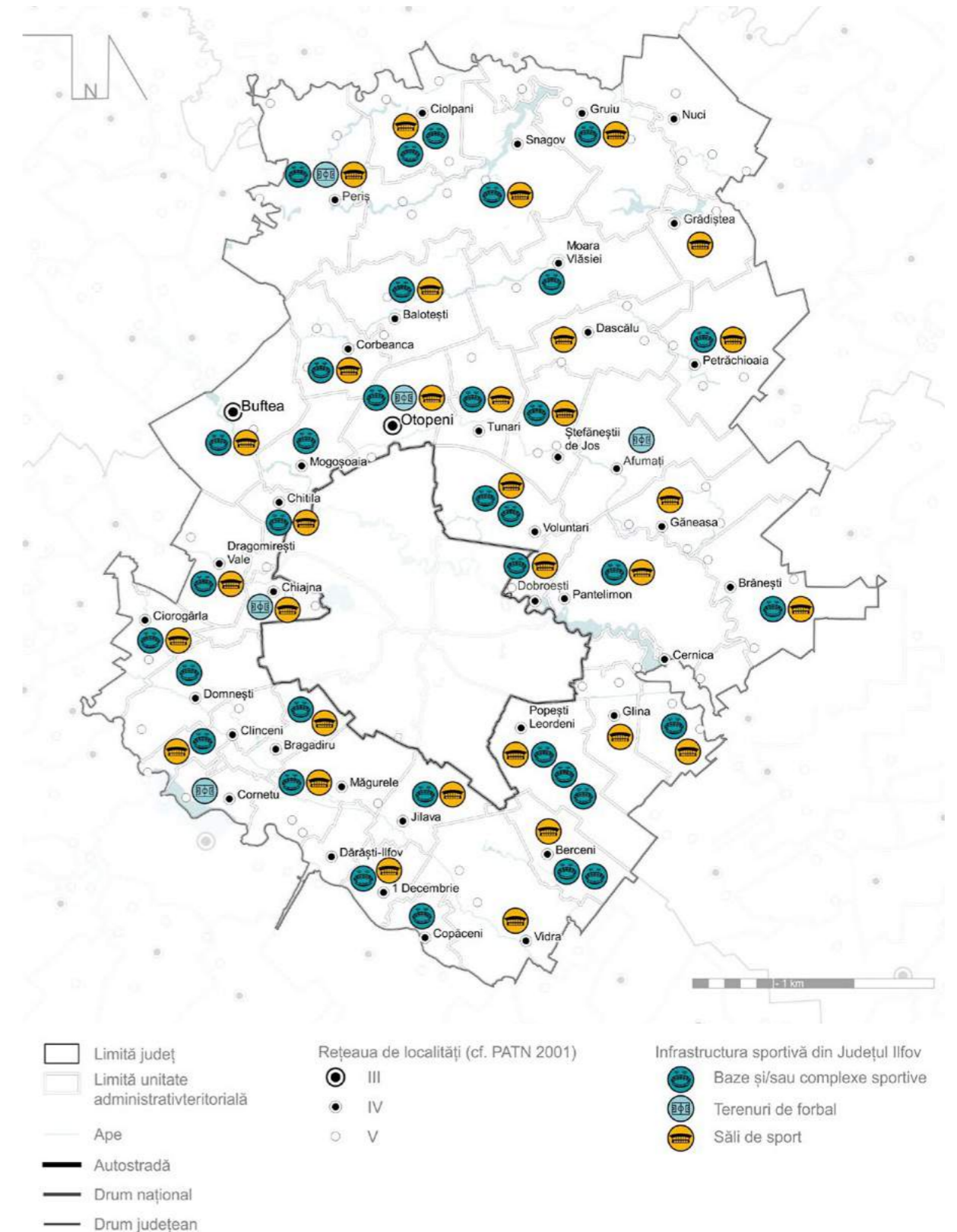
Interesul autorităților locale pentru dezvoltarea infrastructurii sportive este evidențiată și de lucrările de investiții care au fost realizate în ultimii ani, precum cele prin programul MDRAP de dezvoltare a infrastructurii și a unor baze sportive din spațiul rural (2012) prin care au fost realizate stadioane comunale și baze sportive în comunele Cernica, Clinceni, Cornetu, Domnești, Jilava, Petrăchioaia și Ștefănești de Jos⁸³. La acestea se adaugă investițiile finanțate de C.N.I., prin care, în perioada 2004-2018, au fost finalizate 16 săli de sport în unități administrativ-teritoriale precum orașul Voluntari sau comunele Vidra, Tunari, Grădiștea, Snagov, Cernica, Chiajna, Ciolpani sau Balotești⁸⁴. Nu în ultimul rând, în prezent, este în curs de execuție și Complexul olimpic de natație Otopeni, finanțat tot prin intermediul C.N.I., ce va cuprinde un bașin olimpic de înot, un bașin olimpic de sărituri, un bașin de antrenament și 3 bazine de inițiere și recuperare. Acesta va avea o capacitate de 2.797 de locuri pentru spectatori.

Clubul Sportiv Școlar Ilfov este unul dintre principalii actori relevanți la nivel județean, cu 310 sportivi înscriși la disciplinele promovate

În ceea ce privește **activitățile sportive** desfășurate în județul Ilfov, unul dintre principalii actori relevanți în acest domeniu este Clubul Sportiv Școlar Ilfov. Cele 4 domenii de intervenție vizitate prin activitățile clubului sunt:

- Sport și sănătate;
- Reducerea abandonului școlar;
- Integrarea copiilor cu cerințe educative speciale;
- Sport și prim ajutor – sunt încheiate inclusiv parteneriate cu Crucea Roșie atât pentru asigurarea de asistență în timpul competițiilor sportive, cât și pentru asigurarea de materiale, precum truse de prim ajutor, elemente de afișaj privind măsurile de prim ajutor etc.

FIGURA 153.
Infrastructura sportivă din județul Ilfov

Sursă: Bașa de date INSSE Tempo Online, <http://www.cni.com.ro/proiecte/>, http://www.mdrap.ro/userfiles/obiective_investitii/baze_sportive.pdf, <https://www.frf-ajf.ro/bucuresti/terenuri>

⁸³ Sursa: http://www.mdrap.ro/userfiles/obiective_investitii/baze_sportive.pdf.

⁸⁴ Sursa: <http://www.cni.com.ro/proiecte>.

Disciplinele sportive care sunt dezvoltate la nivelul județului Ilfov cuprind: șah (la Moara Vlăsiei și Balotești), atletism (la Domnești), tenis de masă (la Balotești și Berceni), fotbal (la Buftea), handbal (la Buftea și Dragomirești Deal) și rugby (la Ciorogârla – Dârvări). În acest an, primele trei discipline sunt înscrise și în calendarul competițional național, pe când ultimele trei fac parte doar din campionatul municipal.

În cadrul întâlnirilor de consultare cu actorii locali a fost identificată intenția de extindere a clubului pentru a acoperi până la 22 de discipline sportive; pentru aceasta se vor identifica școlile la nivel județean unde există specialiștii și spațiul necesar, fiind urmărită și relația cu instituțiile de învățământ cu probleme privind abandonului școlar ridicat sau de integrare a elevilor cu cerințe educative speciale. În prezent, 310 sportivi sunt înscrși în cadrul clubului; anul următor este estimat un total de minim 470 de sportivi, iar în următorii 3 ani se dorește atingerea pragului de 1.000 de persoane înscrise. Este, de asemenea, vizată diversificarea ofertei sportive, primele discipline care sunt considerate pentru dezvoltare fiind badmintonul, tirul cu arcul și luptele.

În cadrul acestor consultări, a fost discutat și subiectul bazei materiale, fiind prezentată intenția clubului de a dezvolta o bază sportivă proprie, pentru care a fost deja identificat un teren de 7-10 ha în Buftea. Se dorește realizarea unui centru de excelență compact, în care să se amenajeze infrastructura necesară pentru diverse discipline sportive, precum: fotbal, rugby, înot, polo, patinaj, handbal, volei, baschet, tenis de câmp, badminton, lupte și gimnastică. Va fi necesară stabilirea unui parteneriat între Clubul Sportiv Școlar Ilfov, Consiliul Județean Ilfov, Primăria Buftea și alți parteneri privați atât pentru finanțarea construcției acestei baze sportive, cât și pentru administrarea ei ulterioară. Nu în ultimul rând, printre principalele necesități ale Clubului Sportiv Școlar Ilfov se numără și suplimentarea echipamentelor sau finanțarea pentru susținerea sportivilor și a profesorilor (spre exemplu, pentru participarea în cadrul competiției Gimnaziada).

Domeniul sportiv este foarte dezvoltat, în Ilfov existând aproximativ 200 de asociații și cluburi sportive

Pe lângă Clubul Sportiv Școlar, în Ilfov activitățile sportive sunt susținute și de numeroși **actori privați**, fiind înregistrate aproximativ 200 de cluburi sportive și asociații⁸⁵ care promovează numeroase sporturi precum: fotbal, șah, rugby, tenis, echitație, vânătoare și pescuit, arte marțiale, baschet, tir cu arcul, tir sportiv, automobilism, motociclism, airsoft, atletism, badminton, box, canotaj, ciclism, natație, handbal, volei, dans sportiv, gimnastică, tenis de masă, scrimă, patinaj, golf, fitness, yachting etc. Toate acestea susțin o ofertă diversificată a activităților sportive disponibile pentru comunitatea locală din județul Ilfov, pentru dezvoltarea viitoare a acestui sector fiind în primul rând necesară sporirea activităților de promovare a sportului prin care să fie atrași cât mai mulți participanți, iar, în unele cazuri, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii existente pentru a deveni mai atractivă.

6.5.2. Infrastructura și activitățile de agrement

Oferta de agrement a județului Ilfov este relativ diversă, însă se adresează în special activităților de weekend

În ceea ce privește infrastructura de agrement din județul Ilfov, aceasta este dezvoltată în principal de mediul privat, fiind concentrată în special în centrul și nordul județului, în comunele Snagov și Balotești și în orașele Otopeni și Voluntari; o serie de facilități se găsesc și în Mogoșoaia, Buftea, Chiajna, Clinceni, Pantelimon, Măgurele, Cernica, Corbeanca, Ciorogârla și nu numai.

În județul Ilfov, oferta de agrement este foarte diversificată, fiind alcătuită din numeroase parcuri de distracție, dotări de wellness și relaxare, echitație, karting, parașutism sau terenuri de golf, la care se adaugă o serie de facilități pentru practicarea activităților sportive.

Dintre **parcurile de distracție**, amintim Extreme Park Pheonix (parc situat în comuna Cernica, ce oferă numeroase activități de petrecere a timpului liber, precum trasee în copaci, tiroliană, loc de joacă pentru copii, paintball, tir cu arcul sau zonă de picnic), Edenland Park (parc situat în comuna Balotești, unde vizitatorii găsesc trasee în copaci, loc de joacă pentru copii, tiroliană, teren de minigolf, spațiu de închiriere biciclete, o fermă a animalelor, precum și posibilitatea de a practica echitație, tir cu arcul, paintball, airsoft sau chiar pictură în cadrul unor ateliere), Divertiland (parc acvatic situat în comuna Chiajna, dotat cu 3.000 mp de plajă și șezlonguri, piscină cu valuri, precum și numeroase atracții pe apă) sau Water Park-ul din Otopeni (parc de distracții ce oferă facilități atât pe apă – numeroase piscine și tobogane pentru copii și adulți, cât și pentru practicarea unor sporturi precum tenis de câmp, fotbal sau volei). La acestea se adaugă și alte dotări din județ, precum Ferma animalelor din orașul Pantelimon, Artha Park din comuna Snagov sau Paintball AS din orașul Voluntari.

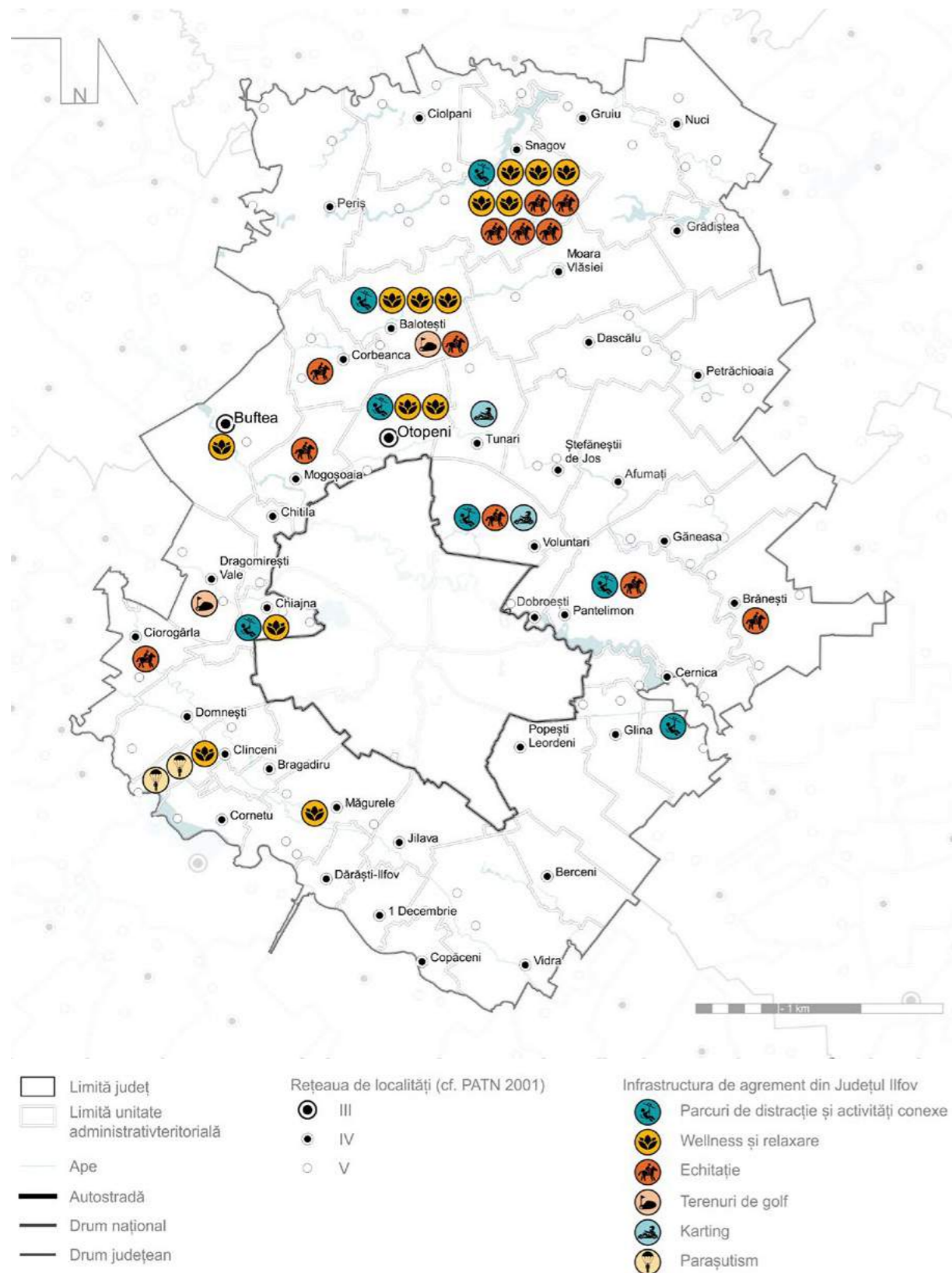
Oferta de **wellness și relaxare** este, de asemenea, deosebit de variată, cea mai importantă atracție fiind centrul Therme din comuna Balotești. Acesta este cel mai mare centru de relaxare și divertisment din Europa, găzduiește cea mai mare grădină botanică din România, cu peste 800.000 de plante și oferă o gamă variată de facilități de relaxare: 10 piscine, 6 saune uscate, 4 saune umede, 16 tobogane, 30.000 mp de plajă, o piscină tropicală de 720 mp și 1.500 de șezlonguri, precum și o piscină cu valuri de 560 mp. Pe lângă acesta, cea mai mare concentrare de dotări de wellness și relaxare se regăsește în comuna Snagov, unde, în jurul lacului Snagov, s-au dezvoltat numeroase astfel de dotări, precum Vila 23 Snagov, Snagov Club, Country Spa Retreat sau Club Marina Port&Resort. Alte locații din județul Ilfov care pot fi amintite sunt Buftea Lake Resort, Complexul Belvedere din comuna Clinceni, Laguna Verde și Aqua del Mar din comuna Balotești, Blueberry Pool și La Plage din orașul Otopeni, Aqua Garden din comuna Chiajna sau Piscina Mediterana din orașul Măgurele.

O altă ramură în care dotările de agrement sunt din ce în ce mai dezvoltate este **echitația**, pe teritoriul județului Ilfov întâlnindu-se numeroase centre de acest tip. Și de această dată, cea mai mare concentrare de facilități se regăsește în comuna Snagov, aici fiind prezente centre precum Clubul Piccadilly, Asil Horse Farm, Equestria, Poveste cu cai sau Arkadia Horse Club. Pe lângă acestea, în Ilfov mai sunt localizate și Clubul de echitație Hipocan din comuna Corbeanca, Academia Ecvestră din comuna Mogoșoaia, Clubul de echitație La Cai din comuna Balotești, Clubul Călușul Blând din comuna Ciorogârla, Clubul de echitație Cavalcada din orașul Voluntari sau Centrul de echitație Agrement-Cai din orașul Pantelimon.

Alte sporturi și activități de agrement care pot fi practicate în județul Ilfov cuprind: **golful** (aici fiind localizate terenuri precum Champ du Golf în comuna Balotești și Golf Country Club București din comuna Dragomirești-Vale), **kartingul** (ce poate fi practicat în centrul de agrement AmcKart din Tunari sau la Sky Karting din Voluntari) și **parașutismul** (pentru care există două centre în comuna Clinceni, TNT Brothers și SkyDiving Center). Nu în ultimul rând, în ceea ce privește activitățile de agrement, locuitorii din Ilfov pot practica diverse **activități în natură**, precum: activități de relaxare în pădurile din județ, plimbări cu ambarcațiunile pe lacuri (spre exemplu, cele organizate de centrele de agrement din Snagov), pescuit sportiv sau ciclism. Toate acestea indică o ofertă de agrement a județului Ilfov relativ dezvoltată, cu numeroase și diverse oportunități de petrecere a timpului liber, care însă sunt concentrate cu precădere în anumite centre, devenind astfel mai curând destinații de weekend ce sunt accesate de Ilfoveni și mai ales de locuitorii Capitalei.

⁸⁵ Baza de date a Ministerului Tineretului și Sportului, <https://salt.gov.ro>.

FIGURA 154.
Infrastructura de agrement din județul Ilfov

Sursă: Prelucrare proprie

6.6. Concluzii, probleme și tendințe

Infrastructura de educație deservește în mod egal tot județul, în schimb necesită lucrări de rehabilitare, modernizare și dotare

Fiecare UAT din județul Ilfov beneficiază de dotări de educație preșcolară, primară și gimnazială, în timp ce învățământul liceal este prezent în doar 13 localități, dar este distribuit în mod relativ egal între nordul, centrul și sudul județului. Probleme apar în ceea ce privește starea clădirilor și dotarea infrastructurii de educație, fiind constatată necesitatea de rehabilitare a unor clădiri, lipsa laboratoarelor și atelierelor școlare adaptate societății moderne, precum și lipsa sălilor și terenurilor de sport în unele comune, fapt ce limitează activitatea didactică și atractivitatea învățământului pentru elevii din județ.

Pe lângă acestea, reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean Ilfov reclamă insuficiența infrastructurii prin care se pot furniza servicii complementare celor de educație, și anume: lipsa spațiilor pentru programul „Școală după școală”, lipsa cantinelor școlare și a transportului cu microbuze a elevilor în unele localități.

Dacă municipiul București excelează în învățământul liceal teoretic, județul Ilfov poate inova în învățământul tehnic și dual

Deși județul Ilfov înregistrează note foarte bune la testările naționale de nivelul clasei a 8-a, situația se schimbă în ceea ce privește învățământul liceal, unde promovabilitatea la examenul de bacalaureat este mai scăzută. Această situație este complementară cu principala problemă a învățământului din Ilfov, și anume migrația elevilor către liceele teoretice din București, care se plasează pe primele locuri în topurile naționale.

Reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean mizează pe învățământul profesional, tehnic și dual ca singurele tipuri unde se poate inova și unde pot fi atrași elevii din Regiunea București-Ilfov și din județele înconjurătoare. Pe lângă performanța școlară, prin liceele tehnice se urmărește dezvoltarea de noi competențe pentru facilitarea inserției pe piața muncii, precum și diversificarea parteneriatelor cu operatorii economici pentru specializarea profesională a elevilor.

Infrastructura de educație va trebui să se adapteze populației școlare, care crește pe fondul schimbărilor demografice

Contrar tendințelor naționale și regionale, populația școlară din județul Ilfov a înregistrat o creștere de aproximativ 8 procente pe fondul creșterii grupelor de vârstă 0-15 ani fie datorită natalității ridicate, fie datorită mișcării migratorii pozitive înregistrate în județ sub influența fenomenului de suburbanizare. Creșterea numărului de elevi a fost mai mare în mediul urban (13%) față de mediul rural (4%), unde au avut loc și cele mai mari creșteri ale populației datorate migrației în perioada de referință. Altfel, încărcarea infrastructurii educaționale a depășit valoarea maximă impusă la nivel național, de 30 de elevi pe sală de clasă, în 5 orașe și 9 comune.

Acest fapt impune eforturi imediate din partea autorităților locale de adaptare la fluxurile migratorii pentru a evita transferul capitalului uman către municipiul București. Soluții temporare ar putea fi: extinderea sau găsirea de noi clădiri care să funcționeze ca instituții de învățământ, transportul elevilor la școlile din alte localități, utilizarea temporară a infrastructurii din comunele tangente, unde infrastructura școlară permite un grad mai mare de încărcare, dar și creșterea numărului cadrelor didactice.

Abandonul școlar este o problemă locală, nu județeană și necesită intervenții specifice în funcție de unitate

Numărul cazurilor de abandon școlar a crescut în intervalul 2016-2018 la toate nivelurile de învățământ, cu excepția celui liceal. Experții Inspectoratului Școlar Județean Ilfov nu consideră abandonul la nivelul județului ca fiind o problemă îngrijorătoare, în schimb recunosc că există unități în care fenomenul este mai accentuat, fiind necesare astfel intervenții specifice fiecărei unități de învățământ. Părăsirea timpurie a școlii nu este un eveniment izolat, ci un proces care începe încă din ciclul primar prin eșecuri școlare și dificultăți de integrare în colectiv și care reclamă intervenții integrate de ajutoare școlare, mediere, conștientizare, combatere a discriminării, transport, after-school ș.a. din partea autorităților.

Infrastructura medicală va trebui să se adapteze fluxului mare de populație care a migrat în ultimii ani spre județul Ilfov

Populația din județul Ilfov are acces la 4 spitale publice și la 4 spitale private de specialitate. Situația paturilor în spitalele publice este îngrijorătoare, ajungând după un continuu proces de scădere la doar 3 unități la 1.000 de locuitori, valoare ce plasează județul Ilfov pe locul 38 din cele 42 de județe în topul aferent acestui indicator. Astfel, locuitorii județului Ilfov sunt dependenți și de infrastructura spitalicească din București.

Pe lângă spitale, sistemul de sănătate publică este reprezentat în special de dotări cu rol de deservire locală. Fiecare UAT beneficiază de cel puțin un cabinet medical de familie, 40/40 de UAT-uri au cabinete stomatologice, iar 40/40 UAT-uri au pe teritoriul acestora farmacii; 26 beneficiază și de cabinete medicale de specialitate.

În anul 2011 a avut loc un proces accentuat de privatizare a dotărilor medicale cu rol de deservire locală, astfel încât, în anul 2018, majoritatea populației județului era deservită de infrastructură privată. Acest fapt limitează responsabilitatea și capacitatea de intervenție a administrației publice în ceea ce privește calitatea serviciilor medicale oferite și poate avea efect de majorare a costurilor serviciilor medicale.

Deși personalul medical a crescut în ultimii ani pe fondul privatizării serviciilor medicale de bază, acesta este în continuare insuficient

Numărul de persoane ce reveneau unui medic de familie din județul Ilfov era în medie 2.462, ceea ce înseamnă mai puțin de un medic (0,4) la 1.000 de locuitori. Per ansamblu, cea mai mare încărcare a medicilor de familie a fost constatată în partea central-estică și sud-estică a județului Ilfov, cu valori ceva mai mici în partea de nord. Prin urmare, infrastructura medicală de bază va trebui dezvoltată în sistem public în zonele cu încărcare mai mare sau se va putea opta pentru politici de încurajare a antreprenorialului în acest domeniu.

Grupurile vulnerabile se confruntă cu probleme complexe, pentru care nu există servicii integrate

De la prezența teritorială a infrastructurii publice de servicii sociale până la diversitatea acestora, de la instruirea și motivarea asistenților sociali până la capacitatea SPAS-urilor locale și corelarea bazelor de date a beneficiarilor între acestea și DGASPC, sistemul de asistență socială din județul Ilfov suferă de probleme complexe, nefiind suficient de dezvoltat pentru a putea face față nevoilor din ce în ce mai complexe ale beneficiarilor.

De exemplu, copiii aflați în centrele de plasament beneficiază doar de cazare și masă, fără a avea acces servicii integrate, care să îi pregătească în procesul de a deveni adulți independenți, în timp ce sistemul social dedicat persoanelor cu dizabilități oferă în prezent doar supraveghere, masă și igienă personală, lipsind serviciile de recuperare dedicate persoanelor cu dizabilități, cum

ar fi logopedia, kinetoterapia, terapia ocupațională și psihoterapia sau activitățile de petrecere a timpului liber, care ar ajuta la reintegrarea acestora în societate.

În ceea ce privește participarea la învățământ a persoanelor cu dizabilități, principala problemă este faptul că acești elevi trebuie să fie asistați în cadrul orelor de clasă de profesori de sprijin specializați în îngrijire socială, care în momentul de față sunt insuficienți.

Serviciile publice sociale sunt subdimensionate, nevoia fiind cu greu deservită de către centrele private

În momentul de față, oferta de servicii sociale a județului Ilfov este dominată de mediul privat, cu 64 de furnizori acreditați de servicii sociale oferind 29 de servicii licențiate, în timp ce furnizorii publici erau doar 11, cu 3 servicii licențiate și 8 nelicențiate. Astfel, pentru terapii dedicate, grupurile vulnerabile apelează în principiu la furnizori privați.

Cu tot cu existența centrelor private, au fost constatate o serie de probleme specifice de deservire, și anume: lipsa căminelor de bătrâni în zonele cu populație îmbătrânită, lipsa cu desăvârșire a dotărilor sociale în 8 UAT-uri, prezența centrelor pentru copii în doar 7 localități, serviciu de îngrijire la domiciliu prezent în doar două comune, lipsa transportului persoanelor cu dizabilități către centrele dedicate, lipsa centrelor de suport pentru tinerii care împlinesc 18 ani și ies din sistemul de protecție socială, lipsa infrastructurii și a personalului de intervenție mobilă, lipsa centrelor comunitare de servicii integrate, care să orienteze familiile și copiii către toate serviciile necesare precum și lipsa cantinelor sociale acreditate.

O altă problemă identificată se referă la supraîncărcarea centrelor și a personalului datorită numărului mare de beneficiari, în cazul CRRN Bălăceanca, de exemplu, fiind necesară împărțirea de urgență a acestuia în 3 centre diferite.

Pentru a putea face față nevoilor beneficiarilor, DGASPC prevede crearea de 75 de noi centre, servicii, facilități sau programe.

Oferta culturală a județului Ilfov este relativ bine dezvoltată, însă este necesară o diversificare și o promovare sporită a facilităților oferite

În ceea ce privește oferta culturală a județului Ilfov, aceasta este caracterizată de numeroase aspecte pozitive, dar și de o serie de elemente care necesită ameliorare. La nivelul județului, infrastructura culturală de bază, alcătuită din biblioteci și case de cultură sau cămine culturale, este prezentă în cea mai mare parte a unităților administrativ teritoriale componente, fiind, de asemenea, subiectul a numeroase investiții din partea administrației publice în ultimii ani. Cu toate acestea, sunt necesare în continuare lucrări de reabilitare, modernizare, extindere și chiar construire de noi dotări culturale în localitățile ilfovene, precum și de promovare mai accentuată a facilităților oferite, inclusiv în mediul online, pentru a atrage comunitatea locală, în special tinerii, către aceste dotări. Mai mult, având în vedere că numărul facilităților culturale specializate din categoria muzeelor, instituțiilor de spectacole sau cinematografelor este redus, este necesară sporirea și diversificarea acestor dotări, inclusiv prin activarea unor spații valoroase, care au un potențial insuficient exploatat, pentru a atrage cât mai mulți utilizatori.

În același timp, având în vedere consumul cultural mai scăzut în ultimii ani și oferta de evenimente care este în principal de interes local, apare necesitatea diversificării activităților culturale din județul Ilfov, inclusiv a celor dedicate tinerilor și elevilor, prin dezvoltarea unor inițiative cu un impact ridicat în rândul populației. Pentru aceasta, este nevoie, pe de-o parte, de amenajarea unor infrastructuri outdoor (de exterior) și indoor (de interior), care să susțină aceste activități,

iar, pe de altă parte, de o promovare accentuată a acestora, inclusiv prin intermediul unei agende culturale integrate, actualizate permanent cu evenimentele organizate atât de actorii publici, cât și de cei privați din județ.

Activitatea sectorului cultural și creativ din județul Ilfov este susținută de o gamă variată de actori locali relevanți

Cu privire la actorii culturali relevanți, mediul public este caracterizat de numeroasele parteneriate încheiate între instituțiile de la nivel județean, precum Consiliul Județean Ilfov, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov sau Inspectoratul Școlar Județean Ilfov, și cele de la nivel local, însă este necesară și o cooperare între diferite UAT-uri, care în momentul de față lipsește, pentru a dezvolta evenimente și inițiative comune, care să contribuie la diversificarea ofertei culturale județene.

În acest demers este implicată și o varietate de actori privați, a căror activitate joacă un rol deosebit de important în definirea Ilfovului ca un județ de top în sectorul creativ și cultural. Astfel, printre cele mai relevante domenii de activitate la nivel județean se numără cercetarea și dezvoltare în alte științe naturale și inginerie, activitățile de realizare a software-ului la comandă și de consultanță în IT, activitățile agențiilor de publicitate, activitățile de producție cinematografică, video și de programe de televiziune, fabricarea de mobilă și încălțăminte, precum și activitățile bibliotecilor și arhivelor. Mai mult, având în vedere prezența în județul Ilfov a peste 40 de asociații și fundații în sectorul cultural și creativ, se poate concluziona că mediul privat ar trebui să fie mult mai des implicat și susținut de autoritățile publice pentru implementarea unor noi inițiative culturale în beneficiul comunității locale și nu numai.

Sectorul sportiv este din ce în ce mai dezvoltat în județul Ilfov, însă gradul de atractivitate a acestuia încă este relativ redus

Infrastructura sportivă din județul Ilfov acoperă cea mai mare parte a unităților administrativ-teritoriale componente, oferind posibilitatea practicării unei game variate de discipline sportive în cadrul dotărilor existente. De altfel, multe dintre aceste facilități au beneficiat de o serie de investiții în ultimii ani pentru îmbunătățirea condițiilor și a gradului de dotare. Cu toate acestea, deși în perioada 2007-2018 numărul sportivilor legitimați din județul Ilfov a cunoscut o tendință accentuată de creștere (cu 367%), acest sector necesită o continuă dezvoltare pentru a promova un stil de viață sănătos în rândul comunității. Din acest motiv, este necesar ca atât actorii publici locali, cât și cei privați să fie sprijiniți în perioada următoare pentru a continua investițiile în extinderea, modernizarea și dotarea infrastructurii sportive, dar și în derularea unor campanii de promovare a disciplinelor sportive, care să atragă cât mai mulți utilizatori.

Oferta de agrement a județului Ilfov este relativ bine dezvoltată, însă este accesată pentru scurtă durată, în special prin activități de weekend

În ceea ce privește oferta de agrement, județul Ilfov este caracterizat de o gamă diversă de activități ce pot fi practicate în cadrul parcurilor de distracție, al dotărilor de wellness și relaxare, al celor de echitație, karting, parașutism și golf, precum și în natură. Cu toate acestea, se remarcă faptul că aceste facilități sunt accesate pentru scurtă durată, fiind preferate atât de ilfoveni, cât și de locuitorii municipiului București sau ai județelor învecinate pentru escapadele de weekend. În acest context, este necesară extinderea dotărilor de agrement, care se concentrează în acest moment cu precădere într-un număr restrâns de areale, dar e nevoie mai ales de promovarea integrată a acestora în cadrul unor pachete și produse noi și inedite, alături de alte atracții din județ, pentru a putea atrage vizitatorii să petreacă mai mult timp aici.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ILFOV - Orizont 2030

A. ANALIZA DIAGNOSTIC - Evaluarea situației actuale

CAPITOLUL 7

Mediu și biodiversitate

Rolul acestui capitol este de a analiza situația existentă din județ sub următoarele aspecte: caracteristicile capitalului natural, protecția biodiversității, calitatea factorilor de mediu și problemele legate de amenințarea schimbărilor climatice și vulnerabilitatea la diferite categorii de riscuri naturale și tehnologice. Sunt identificate elementele cadrului natural ce sunt restrictive, respectiv favorabile pentru dezvoltare, este analizată situația ariilor naturale protejate din județ și sunt evidențiate principalele probleme în ceea ce privește degradarea calității mediului.

7.1. Caracterizarea capitalului natural

7.1.1. Geologie și geomorfologie

Conform Enciclopediei Geografice a României⁸⁶, în fundamentul județului Ilfov se regăsesc formațiuni de vârstă precambriană, care aparțin Platformei Moesice, peste care se află depozite sedimentare meozoice și neozoice și, la suprafață, formațiuni cuaternare (stratele de Frătești, complexul marnos, complexul nisipurilor de Mostiștea, argile și argile nisipoase și orizontul pietrișurilor și nisipurilor de Colentina). Cele mai recente formațiuni cuaternare sunt reprezentate de depozitele aluvionare (5-10 m grosime) din terasele și lunca Dâmboviței și Argeșului, precum și de depozitele loessoide (2-5 m grosime), care acoperă cea mai mare suprafață a județului.

Geologia județului: costuri ridicate pentru lucrări majore de construire

Prezența acestor depozite loessoide reprezintă un factor restrictiv atât pentru realizarea lucrărilor de construire (potențialul de apariție al tasărilor determină un cost mai ridicat pentru soluțiile de fundare), precum și o scădere a productivității terenurilor agricole din cauza apariției crovurilor. În plus, prezența rocilor friabile determină o vulnerabilitate ridicată a teritoriului la eroziunea eoliană, fapt ce contribuie la creșterea concentrațiilor de pulberi sedimentabile și în suspensie în atmosferă, dar și a suspensiilor în ape și la scăderea fertilității solurilor⁸⁷. În ceea ce privește resursele subsolului, conform studiilor de fundamentare ale Planului de Amenajare al Teritoriului Județean, pe teritoriul județului există zăcăminte de petrol și gaze naturale (Periș, Moara Vlășiei, Pasărea, Cățelu, Bragadiru, Jilava), însă cantitățile exploatate sunt reduse. De asemenea, în județul Ilfov se exploatează materiale de construcție: argile comune (Buftea, Pantelimon) sau nisipuri și pietrișuri (Grădiștea, Brănești, precum și în luncile de râu și pe terase).

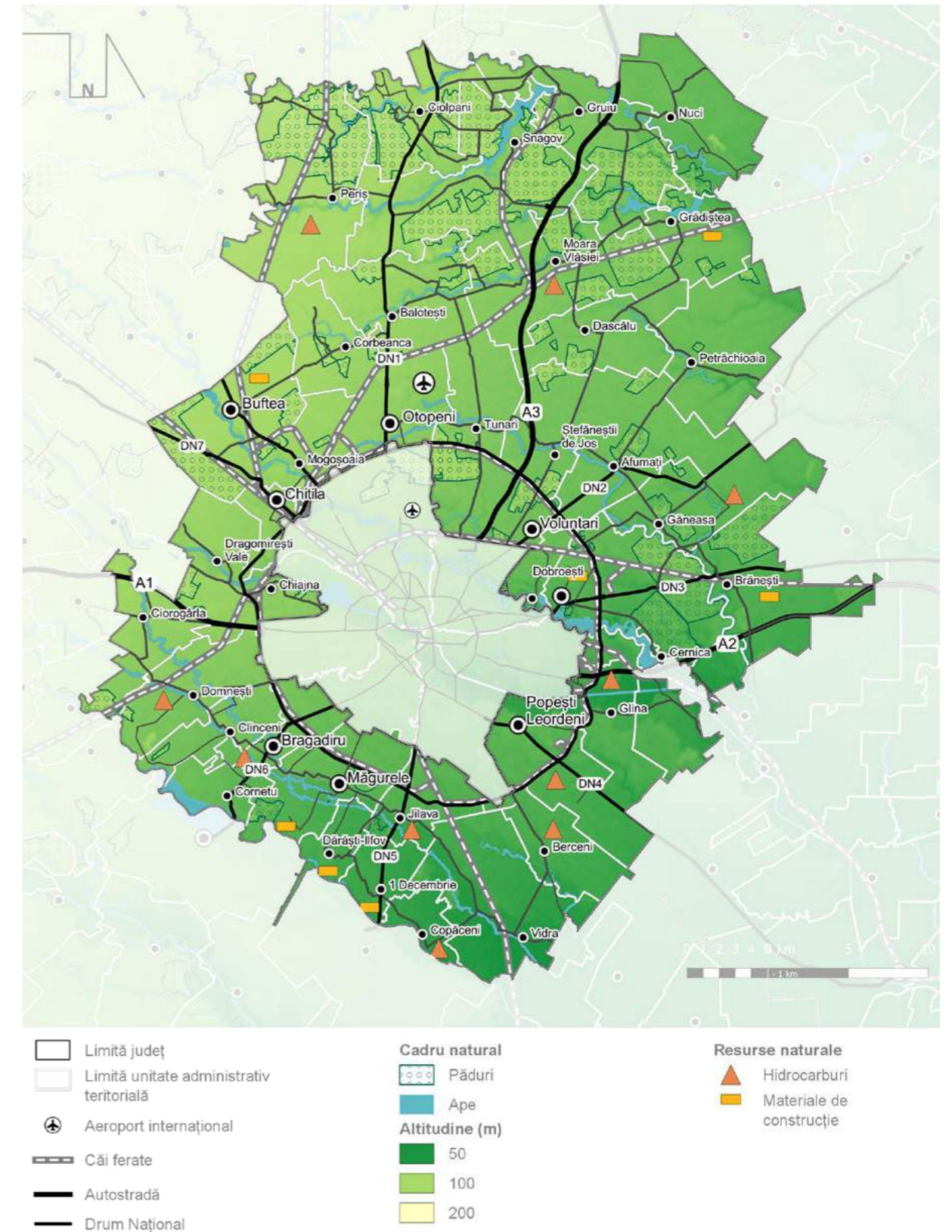
Din punctul de vedere al reliefului, județul Ilfov se încadrează în unitatea de relief Câmpia Vlășiei (de la nord la sud, se succed: Câmpia Snagovului, Câmpia Moviliței, Câmpia Bucureștiului, Câmpia Călnăului și Lunca Argeș-Sabar). Atitudinile variază între 50 și 120 m. Geomorfologia teritoriului este caracterizată de o alternanță de câmpuri largi (4-8 km, orientare în general NV - SE) și culoare de vale cu albiile minore, lunci și terase joase (conform PATJ Ilfov).

Relief favorabil dezvoltării economiei și așezărilor umane

Caracteristicile reliefului (pantă și fragmentare reduse) determină favorabilitatea dezvoltării activităților economice și așezărilor umane. Cu toate acestea, pantele reduse și prezența argilelor pot determina apariția bălților și înmlăștinirilor la nivel local. În plus, pantele reduse facilitează procesele de infiltrare a apei și spălare în suprafață, ducând la un transfer mai rapid al poluanților în apele freactice.

FIGURA 155.

Elemente de cadru natural în județul Ilfov: relief, ape, păduri, resurse de subsol

Sursă: Prelucrare proprie. Date relief: Digital Elevation Model - România

⁸⁶ Posea, G. (coord), *Enciclopedia Geografică a României*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

⁸⁷ Iojă, I.C., (2009), „Metode și tehnici de evaluare a calității mediului în aria metropolitană a municipiului București”, Editura Universității din București, București.

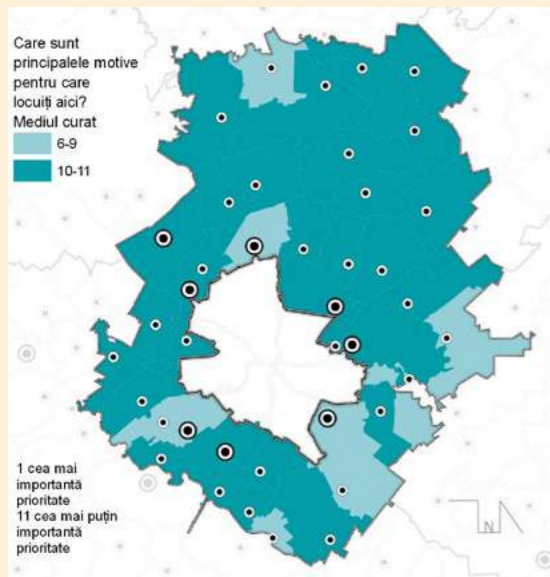
7.1.2. Hidrografia

Pe teritoriul județului Ilfov se găsesc două bazine hidrografice importante: bazinul râului Ialomița (aflat în gestiunea Administrației Bazinale de Ape Bugău-Ialomița) în nord și bazinul râului Argeș (aflat în gestiunea ABA Argeș-Vedea) în centru și sud. Principalele văi care fragmentează zona de câmpie sunt, de la nord la sud: Ialomița, Mostiștea (cursul superior), Colentina, Dâmbovița și Ciorogârla-Sabar-Argeș.

Oglinzile de apă: un element atractiv la nivel județean

O caracteristică a județului Ilfov din punctul de vedere al apelor de suprafață este formarea lacurilor naturale (de tip liman fluviatil) pe văile secundare: Bălteni (lacul Scroviștea – 135 ha), Vlășia și Cocioaliștea (lacul Căldărușani la confluență – 224 ha) și Snagov (lacul Snagov – cel mai întins lac natural din județ – 575 ha), conform PATJ Ilfov. De asemenea, în județ există numeroase lacuri artificiale, realizate în scopul regularizării cursurilor de apă, ce au un rol economic important prin utilizarea apei în agricultură, pentru amenajări piscicole sau pentru activități de agrement (în special în lungul râului Colentina: Buftea, Pantelimon, Cernica). Toate aceste oglinzi de apă au, de asemenea, un rol important în îmbunătățirea microclimatului și în menținerea unei biodiversități ridicate la nivelul județului, unele din ele (Buftea, Roșu) având un rol important și în protecția teritoriului județului Ilfov și a municipiului București de inundații. În acest sens, se remarcă (potrivit datelor din Planul de Management al Bazinului Hidrografic Argeș-Vedea) sectoarele de râu regularizate din cadrul județului, pe Argeș, Ciorogârla, Sabar și Dâmbovița.

În majoritatea UAT-urilor din județul Ilfov, mediul curat este considerat a fi unul dintre principalele motive pentru care locuitorii aleg să locuiască aici (5.6 puncte pe o scară de la 1 – cel mai puțin important motiv, la 10 – cel mai important motiv). Astfel, deși în niciun UAT mediul curat nu este considerat a fi cel mai important element care ar determina locuirea acolo, el se clasează pe primele 5 poziții în 31 din orașe și comune din județ (majoritatea din zona de nord a județului, cu un cadru natural mai atractiv datorită suprafeței mai mari ocupate de păduri și oglinzi de apă).

Hidrogeologia județului: resurse semnificative de apă

Din punctul de vedere al apelor subterane, pe teritoriul județului Ilfov se succed un acvifer de mică adâncime (2-15 m), unul captiv de medie adâncime (Acviferul de Mostiștea, 3-30 m grosime) și unul de mare adâncime (Acviferul de Frătești). Conform ABA Argeș-Vedea, pe teritoriul județului există deci 3 corpuri de apă subterană, unul freatic (ROAG 03 Colentina – tip poros, 1.869 kmp), și două de adâncime: ROAG11 București – Slobozia (Nisipurile de Mostiștea – tip poros, 7.206 kmp) și ROAG 12 Estul Depresiunii Valahe (Formațiunile Căndești și Frătești – tip poros, 44.095 kmp, se întinde și pe teritoriul bazinului hidrografic Bugău-Ialomița).

Se remarcă astfel resursele importante de apă existente la nivelul județului. În plus, în zona Otopeni-Snagov și Dumitrana, există acvifere hidrotermale cantonate în calcarele mezozoice, care au potențialul de a fi utilizate în sistemele de încălzire a locuințelor sau instituțiilor publice.

Sursa: Studiu privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov, 2018-2019

7.1.3. Clima

Județul Ilfov se încadrează într-o zonă cu climat temperat-continental, cu o temperatură medie anuală de 10,5 °C. Valoarea precipitațiilor medii anuale se situează în jurul valorilor de 550-600 mm, iar vânturile dominante sunt cele din direcțiile nord-est (22-23%) și sud-vest (8-14%), conform Enciclopediei Geografice a României. Evoluția temperaturilor medii în ultimii ani este detaliată în subcapitolul 7.4.1 (Amenințarea schimbărilor climatice).

Deși caracteristicile climatice sunt favorabile, în zona județului Ilfov se remarcă prezența unor fenomene meteorologice ce pot deveni, în anumite condiții, restrictive. Este cazul căderii unor cantități mari de precipitații într-o perioadă scurtă de timp (24 ore, determinând inundații locale ale căilor de comunicație) sau al apariției ceții în zonele de lac și luncă (40-50 zile cu ceață anual). De asemenea, există un risc crescut de apariție a secetelor în timpul verii.

7.1.4. Solurile

Solurile fertile determină un potențial ridicat pentru agricultură

În cadrul județului, cea mai mare răspândire o au solurile brun-roșcate de pădure și cernoziomurile dezvoltate pe depozitele loessoide – soluri fertile, favorabile culturilor agricole. De altfel, din totalul suprafeței agricole județene (în 2016), cele mai răspândite soluri sunt argiluvisolurile (conform APM, 2019). Solurile aluvionare din lungul luncilor (în special de-a lungul Luncii Argeș-Sabar) oferă un potențial ridicat pentru dezvoltarea legumiculturii.

Cea mai mare parte din terenurile agricole din județul Ilfov (circa 65%) se încadrează în clasa a II-a de calitate a solului (terenuri cu limitări reduse în cazul utilizării ca arabil). Doar 2.039 ha de terenuri agricole (din care 1.994 ha terenuri arabile) sunt încadrate în clasa a V-a de calitate a solului, prezentând limitări extrem de severe, fiind nepretabile la arabil, vii și livezi.

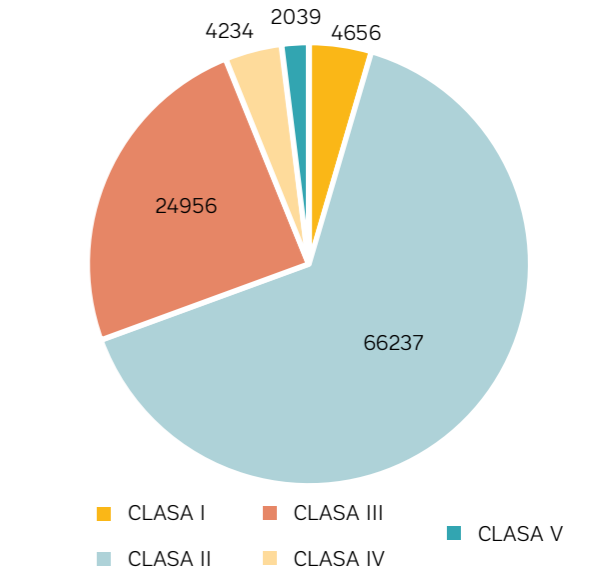
7.1.5. Vegetația și fauna

Județul Ilfov se află situat în Ecoregiunea Pontică. Cu excepția pădurilor (specii de silvostepă și din zona pădurilor foioase), vegetația spontană este puțin prezentă în peisajul natural din cauza extinderii terenurilor agricole și a zonelor construite. Se întâlnește încă vegetație azonală cu specii hidrofile și higrofile în lungul văilor și în jurul lacurilor și bălților, fapt ce contribuie la conturarea unui peisaj valoros, atractiv pentru activități de recreere și agrement.

Pădurile din județ au potențialul de a deveni zone de agrement importante, însă suprafața fondului forestier trebuie să crească

Conform datelor INSSE, suprafața fondului forestier din județul Ilfov a rămas în jurul valorii de 26.000 ha între anii 2007-2018 (circa 16% din suprafața județului). Întrucât gradul de împădurire se situează sub media pe țară (27%), se impune necesitatea împăduririi terenurilor degradate și refacerea perdelelor silvice de protecție a terenurilor agricole. Aceste perdele de protecție ar avea un rol important în crearea unui microclimat atractiv, precum și în reducerea concentrației de pulberi în suspensie în atmosferă.

FIGURA 156.
Calitatea solului pe terenurile agricole din județul Ilfov în 2010 (ha)

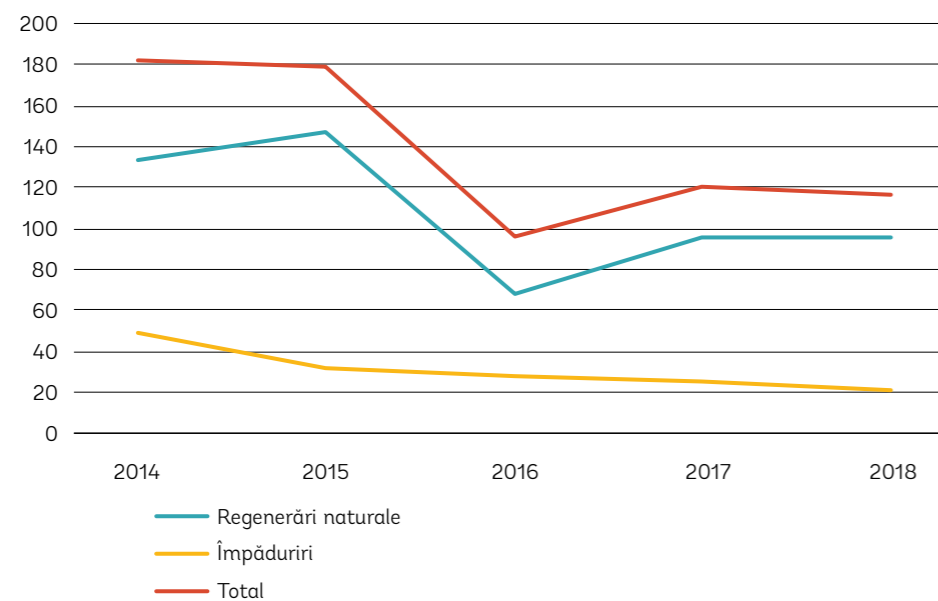
Sursă: Date din Raportul privind starea mediului în județul Ilfov (APM, 2019)

Pădurile sunt concentrate în special în partea de nord-est a județului (comunele Snagov, Ciolpani, Gruuiu, Moara Vlăsiei – peste 30% grad de împădurire). De asemenea, în cazul orașelor Buftea, Măgurele și Pantelimon ponderea suprafețelor împădurite depășește 35% din suprafața teritoriului administrativ. În zona luncii Argeșului se impun lucrări de reconstrucție ecologică, ca urmare a dispariției vegetației din cauza impactului amenajării canalului Argeș-Dunăre, precum și a excavațiilor și balastierelor instalate.

Conform datelor furnizate de către Direcția Silvică Ilfov, pe teritoriul județului Ilfov, pădurile proprietate publică a statului și aflate în administrarea Direcției ocupă o suprafață de 18.580 ha, cele mai importante unități de producție (cu suprafețe de peste 1.500 ha) fiind Cernica (cea mai mare, circa 2.180 ha), Vlădiceasa, Barboși și Pasărea. Aceste păduri sunt încadrate în grupa a II-a funcțională și au funcție de protecție corespunzătoare categoriei de agrement recreere. Pădurile sunt majoritar (96,7 %) reprezentate de specii de foioase, principala masă lemnoasă recoltată fiind cea de stejar (conform Raportului privind starea mediului în județ 2017, APM Ilfov).

FIGURA 157.

Regenerări ale pădurilor din județul Ilfov în intervalul 2014-2018 (ha)

Sursă: Date din Raportul privind starea mediului în județul Ilfov (APM, 2019)

Masa lemnoasă exploatată a înregistrat o ușoară scădere între 2017 și 2018, de la 32.126 mc la 31.402 mc. Sunt propuse diferite lucrări pentru unitățile de producție aflate în gestiunea Direcției Silvice, cele mai importante fiind pe raza Ocolului Silvic Snagov (108 ha de împăduriri în 2019 și lucrări de îngrijire pe o suprafață de 539 ha). Dacă, până în 2014, s-a remarcat o intensificare a activităților de regenerare a pădurilor, se remarcă o scădere în ultimii ani a suprafețelor în care s-au executat regenerări artificiale (a se vedea Figura 157).

Prin urmare, principalele habitate naturale existente pe teritoriul județului Ilfov sunt reprezentate de păduri și de zonele de luncă, lacuri și bălți. În general, se întâlnesc specii acclimatizate, precum căpriorul și fazanul, iar fauna acvatică prezintă o varietate de pești, inclusiv unii valoroși din punct de vedere piscicol, precum crapul.

7.2. Protecția biodiversității: arii naturale protejate

Pe teritoriul județului Ilfov există 8 arii naturale protejate, dintre care:

- 3 arii naturale protejate de interes național: Lacul Snagov, Pădurea Snagov, Zona naturală protejată Scroviștea.
- 5 arii naturale protejate de interes comunitar: Lacul și Pădurea Cernica (sit de importanță comunitară și arie de protecție specială avifaunistică), Grădiștea – Căldărușani – Dridu (arie de protecție specială avifaunistică) și Scroviștea (sit de importanță comunitară și arie de protecție specială avifaunistică).

7.2.1. Arii naturale protejate de interes național

Tabelul 23 reprezintă o centralizare a situației ariilor protejate de interes național din județ.

TABEL 23.

Arii naturale protejate de interes național în județul Ilfov

NR. CRT.	DENUMIRE	LOCALIZARE	SUPRAFAȚĂ	MANAGEMENT
1	Rezervația naturală Pădurea Snagov	comuna Snagov	10 ha	ANANP, fără plan de management
2	Rezervația naturală Lacul Snagov	comuna Snagov	100 ha	Fundația Snagov, plan de management aprobat
3	Zona naturală Scroviștea	comunele Periș, Ciolpani, Snagov	3.391 ha	ANANP, plan de management integrat aprobat

Sursă: Prelucrare după date ale APM Ilfov

Rezervațiile naturale Pădurea Snagov (10 ha) și Lacul Snagov (100 ha) au fost declarate astfel prin Legea nr. 5/2000 privind aprobarea PATN Secțiunea III – Zone protejate.

Ariile naturale protejate din comuna Snagov trebuie gestionate mai bine pentru a evita pierderea elementelor valoroase

Pădurea Snagov a fost declarată rezervație naturală, geobotanică și forestieră, fiind desemnată astfel datorită existenței a 15 exemplare de *Fagus sylvatica*, specie caracteristică zonelor de deal. Custodia ariei naturale protejate a fost preluată de către ANANP, însă, până în prezent, nu există un plan de management elaborat pentru rezervația naturală.

De cealaltă parte, o suprafață de 100 ha din Lacul Snagov (suprafață totală: 5.75 kmp) a fost declarată rezervație naturală pentru protejarea a 2 habitate de interes comunitar ce se dezvoltă aici:

- v(3150) Lacuri eutrofe naturale (specii caracteristice și dominante: *Lemna minor* – lintiță, *Salvinia natans* – pestișoară)
- (3160) Lacuri și iazuri distrofice naturale (specii caracteristice și dominante: nufăr alb, nufăr galben).

De asemenea, în zona Lacului Snagov au fost identificate 48 de specii protejate (inclusiv 18 specii de păsări sălbatice, protejate prin Directiva Păsări). Aria naturală protejată se află în custodia Fundației Snagov (din anul 2014), având un plan de management aprobat în anul 2016.

În zona rezervațiilor naturale din comuna Snagov, principalele conflicte de mediu identificate sunt legate de dezvoltarea rezidențială, ce a determinat o serie de disfuncții, precum: depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor (inclusiv din construcții în zona pădurii Snagov), artificializarea malurilor lacului sau activitățile de agrement și recreere situate pe lac sau în vecinătatea acestuia.

Împreună cu acțiunile de tăiere a unor arbori seculari din Pădurea Snagov, toate aceste acțiuni reprezintă o amenințare pentru biodiversitatea din respectivele arii naturale protejate.

Zona naturală protejată Scroviștea, declarată astfel în 1990, se suprapune peste siturile Natura 2000 Scroviștea (SCI și SPA), detaliate mai jos.

7.2.2. Arii naturale protejate de interes comunitar

În ceea ce privește ariile naturale protejate de interes comunitar, acestea au fost declarate în anii 2007 (SCI Scroviștea și SPA Grădiștea – Căldărușani – Dridu) și 2011 (SCI și SPA Lacul și Pădurea Cernica, SPA Scroviștea). Tabel 24 prezintă o centralizare a situației siturilor Natura 2000 la nivelul județului Ilfov.

Prin urmare, circa 8,5% din teritoriul județului Ilfov este acoperit de arii naturale protejate de interes comunitar, fiind identificate 6 habitate de interes comunitar care au condus la declararea SCI-urilor:

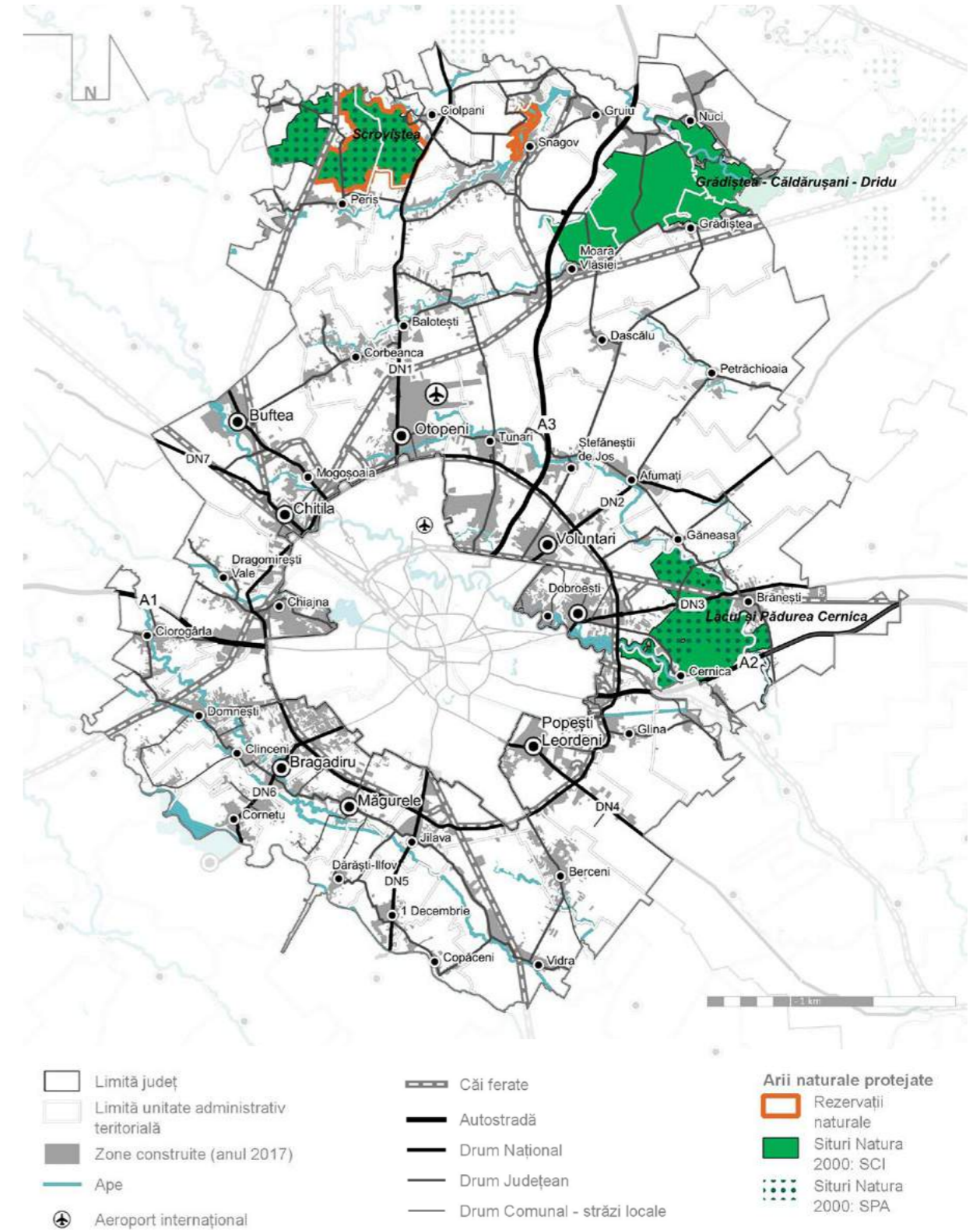
- Păduri balcano-panonice de cer și gorun: Lacul și Pădurea Cernica;
- Păduri dacice de stejar și carpen: Lacul și Pădurea Cernica, Scroviștea;
- Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*: Scroviștea;
- Păduri ripariene mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus anustifolia*, din lungul marilor râuri: Scroviștea;
- Lacuri eurotrofe naturale cu vegetație tip *Magnopotamion* sau *Hydrocharition*: Lacul și Pădurea Cernica, Scroviștea;
- Lacuri distrofice și iazuri: Scroviștea.

TABEL 24.
Arii naturale protejate de interes comunitar în județul Ilfov

NR. CRT.	DENUMIRE	LOCALIZARE	SUPRAFAȚĂ	MANAGEMENT
1	Lacul și Pădurea Cernica RO SPA 0122	oraș Pantelimon, comunele Brănești, Cernica, Gâneasa	3.744 ha	ANANP, fără plan de management
2	Lacul și Pădurea Cernica RO SCI 0308	oraș Pantelimon, comunele Brănești, Cernica, Gâneasa	3.267 ha	ANANP, fără plan de management
3	Grădiștea – Căldărușani – Dridu	comunele Gruiu, Nuci, Grădiștea, Moara Vlăsiei, Snagov	6.442 ha	ANANP, plan de management aprobat
4	Scroviștea RO SPA 0140	comunele Periș, Ciolpani, Snagov	3.356 ha	ANANP, plan de management integrat aprobat
5	Scroviștea RO SCI 0224	comunele Periș, Ciolpani, Snagov	3.391 ha	ANANP, plan de management integrat aprobat

Sursă: Prelucrare după date ale APM Ilfov

FIGURA 158.
Arii naturale protejate de interes național și comunitar din județul Ilfov

Sursă: Prelucrare proprie

Siturile Natura 2000 din județ reprezintă elemente de potențial insuficient valorificate

În cadrul ariei naturale protejate Lacul și Pădurea Cernica, au fost identificate 10 specii enumerate în Directiva Păsări și 7 specii de interes comunitar. De asemenea, în complexul Mănăstirii Cernica se află două exemplare seculare de stejar, declarate monumente ale naturii. Principalele vulnerabilități ale sitului sunt extinderea zonelor construite în vecinătatea lacului și a pădurii sau activitățile de agrement neecologice din pădure.

Aria specială de protecție avifaunistică Grădiștea – Căldărușani – Dridu a fost declarată în urma identificării a 20 de specii enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC. Este un posibil candidat ca sit RAMSAR (zonă umedă de importanță internațională), întrucât în perioada de migrație găzduiește peste 20.000 de exemplare de păsări de baltă. Cu toate acestea, situl este supus unor vulnerabilități determinate de intensificarea agriculturii, distrugerea cuiburilor, turismul în masă, înmulțirea necontrolată a speciilor invazive sau lucrări silvice realizate fără a ține cont de valoarea habitatului.

Zona naturală Scroviștea cuprinde 13 specii de păsări enumerate în Directiva Păsări și 5 habitate de interes comunitar. Pădurile din zonă sunt o parte rămasă din Codrii Vlăsiei, ce acopereau cândva Câmpia Română. Vulnerabilitățile ariei naturale protejate sunt legate de potențialul de urbanizare a zonei (satul Bălteni, aflat în sit), ce ar putea avea efecte negative asupra speciilor și habitatelor protejate.

Se remarcă potențialul de valorificare turistică a elementelor de patrimoniu natural reprezentate de aceste arii naturale protejate. Cu toate acestea, dezvoltarea turistică propusă trebuie să țină cont de obiectivul principal al acestor arii: protecția unor specii și habitate valoroase.

7.3. Calitatea factorilor de mediu

7.3.1. Calitatea aerului

Conform Planului de Menținere a Calității Aerului⁸⁸, județul Ilfov se încadrează în regimul de evaluare A (în care nivelul este mai mare decât pragul superior de evaluare) pentru indicatorii particule în suspensie PM₁₀, PM_{2,5} și oxizi de azot NO₂/NO_x, precum și în regimul de evaluare C, în care nivelul este mai mic decât pragul inferior de evaluare, pentru indicatorii dioxid de sulf (SO₂), benzen (C₆H₆), monoxid de carbon (CO), nichel (Ni), plumb (Pb), cadmiu (Cd) și arsen (As).

Tot conform Planului de Menținere a Calității Aerului⁸⁹, județul Ilfov este încadrat în regimul de gestionare II (cu excepția orașului Măgurele – pentru indicatorul PM10), definit pentru zonele în care nivelurile pentru dioxid de azot (NO₂, NO_x), dioxid de sulf (SO₂), particule în suspensie (PM₁₀, PM_{2,5}), plumb (Pb), benzen (C₆H₆), monoxid de carbon (CO) sunt mai mici decât valorile limită prevăzute în legislația în vigoare. De asemenea, valorile pentru arsen (As), cadmiu (Cd), nichel (Ni) și particule în suspensie PM_{2,5} sunt și ele mai mici decât valorile țintă prevăzute în legislația în vigoare (Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător). Obiectivul planului, în acord cu această lege și cu Directiva 2008/50/CE privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa, este menținerea sub valorile limită / valorile țintă a concentrațiilor tuturor poluanților pentru care există încadrare în regim de gestionare II.

⁸⁸ Planul de Menținere a Calității Aerului pentru județul Ilfov 2018-2022, pag. 25

⁸⁹ Idem

În cazul județului Ilfov, nu trebuie neglijat impactul pe care îl are poziția orașului București, localizat aproximativ în partea centrală a județului, în special prin traficul rutier existent, dar și prin emisiile provenite de la alte activități desfășurate. De altfel, se remarcă faptul că, pentru cea mai mare parte a indicatorilor analizați în cadrul Planului de Menținere a Calității Aerului, o parte din nivelul mediu anual al concentrațiilor este importat din municipiul București (de exemplu, valori de peste 20 μg/m³ ale fondului regional pentru PM₁₀).

Traficul rutier este principala sursă de degradare a calității aerului

Conform datelor furnizate de către Agenția pentru Protecția Mediului Ilfov, precum și a informațiilor din PATJ Ilfov (2019), principala sursă de degradare a calității aerului din județ este traficul rutier. La sursele mobile de degradare a calității aerului (trafic rutier, dar și feroviar – în cazul liniilor neelectrificate – și aerian – aeroporturile Otopeni și Băneasa) se adaugă sursele rezidențiale, în special din arderea combustibililor (conform PATJ Ilfov 2019) pentru asigurarea încălzirii. Consumul intern de energie primară în județ (din gaze naturale) a înregistrat o creștere semnificativă (de aproape 4 ori) în perioada 2013-2016⁹⁰, fapt ce poate fi explicat prin proiectele de extindere a rețelei de alimentare cu gaze naturale implementate în această perioadă.

Sursele industriale de degradare a calității aerului nu sunt de mari dimensiuni, importanța acestor surse de poluare diminuându-se, în timp, odată cu scăderea volumului activităților industriale. O altă sursă o reprezintă depozitele de deșeuri (de la Rudeni, Glina, Vidra), ce contribuie la degradarea calității aerului prin gazele rezultate din descompunerea sau arderea deșeurilor (PATJ Ilfov, 2019). Calitatea aerului în județul Ilfov este monitorizată prin două stații de monitorizare, aflate în administrarea Agenției pentru Protecția Mediului București (a se vedea Tabelul 25).

TABEL 25.

Stații de monitorizare a calității aerului în județul Ilfov

COD	DENUMIRE	TIP STAȚIE	POLUANȚI MĂSURAȚI
B7	Măgurele	Fond suburban	SO ₂ , NO ₂ , O ₃ – date medii orare PM ₁₀ , PM _{2,5} , Pb, Benzen – date medii zilnice
B8	Balotești	Fond regional	SO ₂ , NO ₂ , NO _x , NO, O ₃ , CO – date medii orare PM ₁₀ , Pb, Benzen – date medii zilnice

Sursă: Prelucrare după date ale APM Ilfov

În anul 2017⁹¹, concentrațiile medii anuale pentru toți poluanții monitorizați s-au încadrat în valorile-limită. Cu toate acestea, au fost înregistrate depășiri ale valorilor-limită zilnice la indicatorii PM₁₀ (stația Balotești – 14 depășiri, stația Măgurele – 4 depășiri) și ozon (stația Balotești – 37 depășiri, stația Măgurele – 14 depășiri). Se remarcă faptul că, pentru PM₁₀, în ultimii 4 ani, concentrațiile medii anuale au scăzut sub valorile-limită anuale. Acest lucru este confirmat și de numărul mai mic de zile cu depășiri ale valorilor-limită zilnice (doar 4 depășiri la stația Măgurele în 2017, față de 38 în 2016). În anul 2018⁹² s-au înregistrat următoarele depășiri ale valorilor-limită zilnice pentru PM₁₀: 11 depășiri la Balotești, 26 la Măgurele). Pentru ozon, în 2018 s-au înregistrat 4 depășiri pentru valoare medie la 8 ore la stația Balotești.

⁹⁰ Conform Raportului privind starea mediului în județul Ilfov (APM Ilfov, 2018), pag. 17

⁹¹ Conform Raportului privind starea mediului în județul Ilfov (APM Ilfov, 2018), Capitolul I.

⁹² Conform Raportului privind starea mediului în județul Ilfov (APM Ilfov, 2019), Capitolul I.

Nu se înregistrează diferențe majore între cele două stații în ceea ce privește valorile înregistrate ale concentrațiilor poluanților atmosferici – această afirmație reiese atât din analiza datelor pe anul 2018, cât și din analiza evoluției istorice a valorilor concentrațiilor medii ale poluanților în perioada 2013-2017⁹³. În anul 2018 concentrațiile medii anuale au fost mai ridicate la stația Măgurele pentru poluanții PM₁₀ (circa 30 μg/m³, față de circa 23 μg/m³ la Balotești), SO₂ (diferențe minore) și NO₂ (concentrație de 2 ori și ceva mai mari la Măgurele – circa 25 μg/m³). De cealaltă parte, concentrația medie anuală pentru ozon a fost mai ridicată la Balotești (circa 52 μg/m³) față de Măgurele (circa 45 μg/m³).

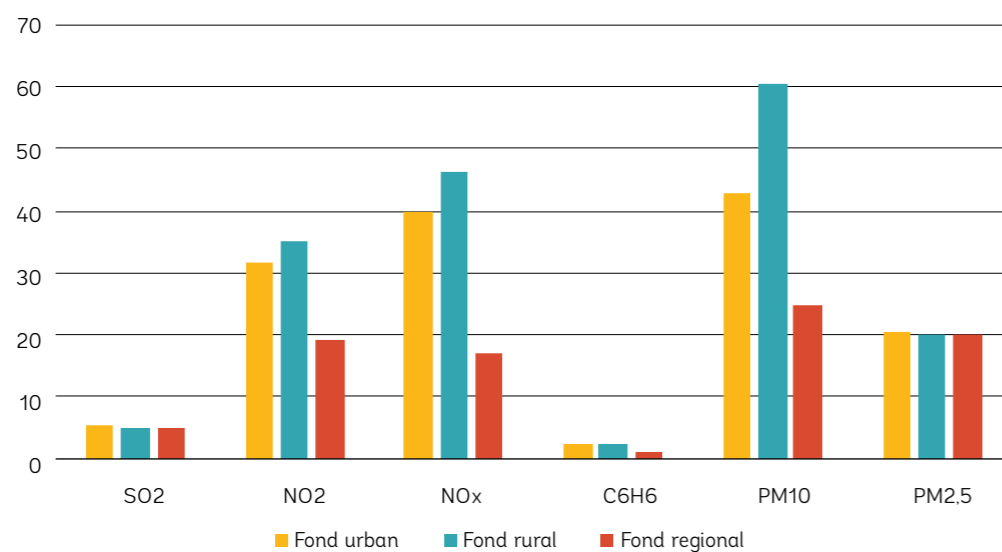
În ciuda progresului înregistrat în ultimii ani, poluarea cu particule în suspensie PM₁₀ rămâne cea mai mare problemă pentru calitatea aerului

Conform estimărilor privind suprafața și populația posibil expusă la diferiți poluanți pe teritoriul județului (prezentate în Planul de Menținere a Calității Aerului), următoarele zone prezintă probleme în ceea ce privește calitatea aerului:

- Poluarea cu particule în suspensie PM₁₀ afectează o suprafață considerabilă din județ (circa 78 kmp, adică 5% din suprafața județului), în special în lungul drumurilor principale (A1, DN1, A3, A2, DN5, DNCB). Se estimează că există posibilitatea ca circa 300.000 de locuitori ai județului să fie expuși poluării cu PM₁₀. Pentru PM_{2,5} suprafața și populația afectată este mult mai mică: cele mai afectate localități sunt Chiajna, Dragomirești-Deal și oraș Popești-Leordeni, iar populația expusă poluării cu PM_{2,5} este estimată la circa 18.000 locuitori.
- Pentru indicatorul NO₂, cele mai mari suprafețe expuse poluării se află în orașele Otopeni și Pantelimon, populația afectată din județ fiind estimată la circa 40.000 locuitori.
- Orașele Voluntari și Pantelimon sunt cele mai expuse poluării cu SO₂, la nivelul județului estimându-se că circa 50.000 locuitori ar fi afectați.

FIGURA 159.

Niveluri ale concentrațiilor poluanților la nivelul județului Ilfov în anul de referință 2014

Sursă: Prelucrare proprie după datele din Planul de Menținere a Calității Aerului.

Graficul de mai sus ilustrează situația estimărilor privind concentrațiile diferiților poluanți atmosferici în anul 2014, conform Planului de Menținere a Calității Aerului (pag. 191). Se remarcă faptul că se înregistrează o poluare mai ridicată a aerului în zonele rurale decât în cele urbane pentru majoritatea indicatorilor. În plus, pentru indicatorii PM_{2,5} și SO₂, fondul regional are valori foarte ridicate în raport cu concentrațiile medii anuale din zonele urbane și rurale.

Planul de Menținere a Calității Aerului propune două scenarii, plecând de la anul de referință (2014) și considerând anul 2022 ca an de proiecție: un scenariu de bază (în care se dezvoltă principalele domenii de activitate cu efect asupra calității aerului și în care se implementează doar măsuri identificate în alte proiecte, planuri și strategii la nivel local sau național, precum și măsuri ce decurg din aplicarea legislației naționale care transpune directive europene) și un scenariu de proiecție (în care se dezvoltă principalele domenii de activitate cu efect asupra calității aerului, însă se implementează măsuri suplimentare față de cele identificate în scenariul de bază). Astfel, în scenariul de proiecție sunt necesare măsuri suplimentare în cazul indicatorilor PM₁₀, NO₂ și metale. Categoriile de activități identificate ca având un impact negativ asupra calității aerului sunt transportul (trafic rutier), energia (încălzirea în sectorul rezidențial și instituțional – comercial) și alte surse (surse naturale)⁹⁴.

Astfel, pentru îmbunătățirea calității aerului la nivelul județului, Planul de Menținere a Calității Aerului recomandă măsuri specifice în sectoare precum transportul, industria (inclusiv producția de energie termică și electrică), agricultura, sursele comerciale și rezidențiale sau alte surse⁹⁵. Măsurile specifice se referă la soluții precum creșterea mobilității durabile, ameliorarea transportului public, promovarea transportului cu mijloace alternative, înnoirea parcului auto cu autovehicule cu emisii reduse sau eficientizarea energetică prin reabilitarea termică a clădirilor, modernizarea instalațiilor de încălzire și extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale.

7.3.2. Calitatea apei

Conform informațiilor din Planurile de Management ale bazinelor hidrografice Argeș-Vedea, respectiv Buzău-Ialomița, sursele de poluare potențial semnificative ale apelor sunt:

- Surse punctiforme, reprezentate de surse menajere (aglomerări umane cu sisteme de colectare a apelor uzate, cu sau fără stații de epurare), industriale și agricole (în special ferme zootehnice).
- Surse difuze: surse menajere (reprezentate de arealele unde nu există sisteme centralizate de canalizare și, la nivel local, de managementul necorespunzător al deșeurilor menajere) și agricole (utilizarea îngrășămintelor organice și chimice, creșterea animalelor domestice, utilizarea pesticidelor pentru combaterea dăunătorilor).

La nivelul spațiului hidrografic Argeș-Vedea nu s-au identificat presiuni semnificative punctiforme sau difuze datorate activităților industriale. Există însă unități industriale cu impact în degradarea calității apei (în special în cazul corpului de apă freatică ROAG03 – Colentina): prelucrări chimice la Jilava și Chitila, unități de producție în industria alimentară (Dragomirești Vale, Popești-Leordeni, Otopeni, Ciorogârla, Bragadiru), construcții (Popești-Leordeni și Berceni).

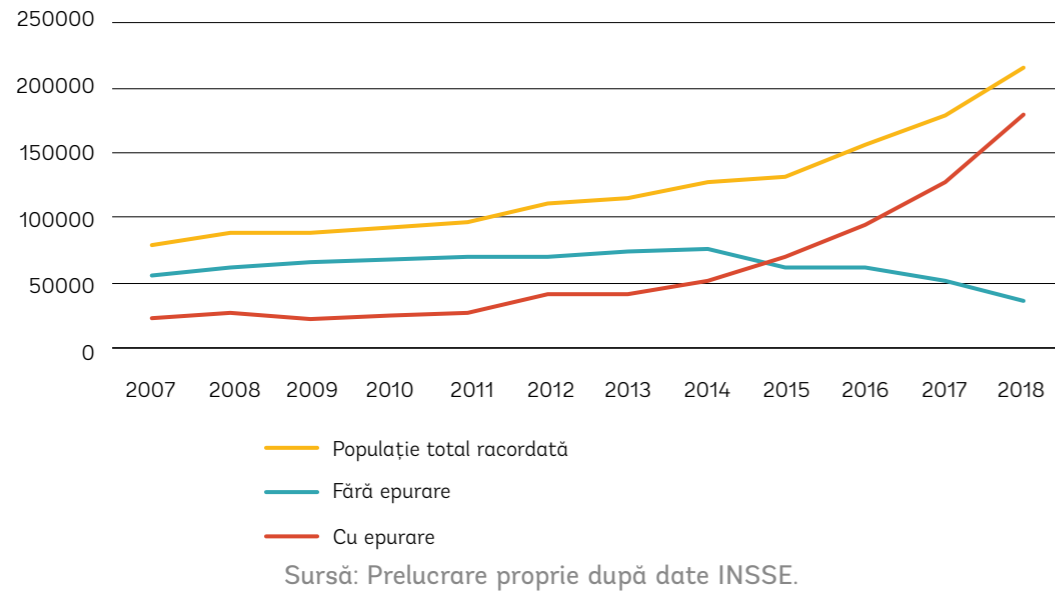
⁹⁴ Planul de Menținere a Calității Aerului pentru județul Ilfov 2018-2022, pag. 192.

⁹⁵ Planul de Menținere a Calității Aerului pentru județul Ilfov 2018-2022, pag. 193.

⁹³ Idem.

FIGURA 160.

Populația racordată la sisteme de canalizare cu / fără epurare a apelor uzate la nivelul județului Ilfov (2007-2018)

Rata de creștere a populației racordate la sistemele de canalizare este de 126% în ultimul deceniu

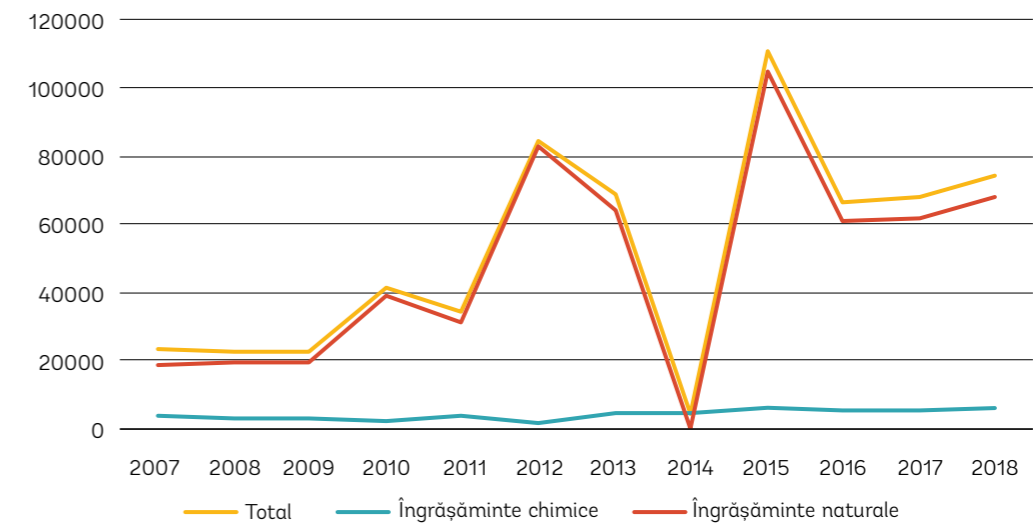
În perioada 2007-2018, se remarcă însă creșterea continuă a populației racordate la sistemele de canalizare, această rată de creștere (154%) depășind cu mult rata de creștere a populației totale din județ (circa 45%). În plus, există o scădere continuă a populației racordate la sisteme de canalizare fără epurare a apelor uzate. Prin urmare, se poate aprecia că poluarea apelor din surse menajere este mult redusă astăzi față de situația înregistrată în 2007.

Poluarea cu nitrați din surse agricole rămâne problematică pe fondul creșterii cantității de îngrășăminte utilizate

Un indicator de presiune asupra calității apei este și utilizarea îngrășămintelor în agricultură. Astfel, în județul Ilfov există o tendință de creștere a cantității de îngrășăminte chimice utilizate (6.161 tone în 2018 față de 2.937 tone în 2008), deși suprafața pe care se aplică aceste îngrășăminte a scăzut cu circa 50% între anii 2007 și 2018. Cea mai mare parte din îngrășămintele folosite rămân însă cele naturale, ce au cunoscut, de asemenea, o creștere relativ constantă atât cantitativ (de la 18.860 tone în 2007 la 68.256 tone în 2018), cât și din punctul de vedere al suprafețelor pe care se aplică (de la 820 ha în 2007 la 3.379 ha în 2018). Această creștere a cantității de îngrășăminte folosite reprezintă un risc pentru calitatea apelor subterane, în special considerând faptul că, din 2007 până în 2017, suprafața terenurilor arabile a scăzut cu circa 5.000 ha la nivelul județului (deci cantitatea de îngrășăminte aplicată la hectar a crescut). De altfel, toate unitățile administrativ-teritoriale din județul Ilfov sunt considerate a fi zone vulnerabile la poluarea cu nitrați din surse agricole (conform Ordinului 1552/2008).

FIGURA 161.

Cantitatea de îngrășăminte utilizate la nivel județean în perioada 2007-2018 (tone)

La tipurile de surse identificate mai sus se adaugă presiunile hidromorfologice la care sunt supuse corpurile de apă: artificializarea apelor prin lacuri de acumulare, regularizări și îndiguiri (Dâmbovița), derivații și canale (Argeș – Dâmbovița, Ilfov – Dâmbovița). Se consideră, de altfel, că majoritatea râurilor din județul Ilfov sunt puternic modificate. La nivelul județului, alte presiuni identificate sunt activitățile piscicole sau extragerea balastului și nisipului din albiile minore ale cursurilor de apă.

Din punctul de vedere al captărilor ce exploatează acviferul freatic, cele mai mari volume de apă freatică se extrag din corpul de apă ROAG03 Colentina (apă utilizată în special pentru activități industriale). De altfel, la nivelul anului 2013, pentru acest corp de apă se constată scăderi ale nivelurilor medii anuale în mai mult de jumătate dintre forajele de monitorizare cantitativă (conform Planului de Management al Bazinului Hidrografic Argeș-Vedea). Toate corpurile de apă subterană aflate pe teritoriul județului Ilfov se află însă în stare cantitativă bună.

Toate corpurile de apă subterană și majoritatea apelor de suprafață ating starea chimică bună

Deși există riscul de neatingere a stării chimice bune pentru corpul de apă subterană ROAG03, se observă o tendință de descreștere a concentrațiilor de azotați, corpul atingând starea calitativă bună în prezent. Suprafața poluată cu nitrați ocupă însă în continuare 11,46 % din suprafața corpului de apă subterană ROAG03 Colentina. Celelalte corpuri de apă subterană (de adâncime) de pe teritoriul județului au fost încadrate în starea chimică bună: pentru corpul ROAG11 – București-Slobozia s-au înregistrat depășiri ale valorilor de prag la amoniu și fosfați (fără a afecta starea calitativă generală), iar pentru corpul ROAG12 (Formațiunea de Căndești și Frătești) s-au înregistrat depășiri ale valorilor de prag la amoniu și clor, precum și depășiri ale standardului de calitate pentru azotați.

În ceea ce privește apele de suprafață, singurele râuri din județul Ilfov care nu ating starea chimică bună sunt râul Pasărea și afluentul său Șindrilița.

Prin urmare, deși calitatea apelor de suprafață și subterane din județul Ilfov este în general bună, este nevoie de o monitorizare mai atentă a unor surse de degradare a mediului (în special cele legate de activitățile agricole) pentru a păstra această stare.

7.3.3. Calitatea solului

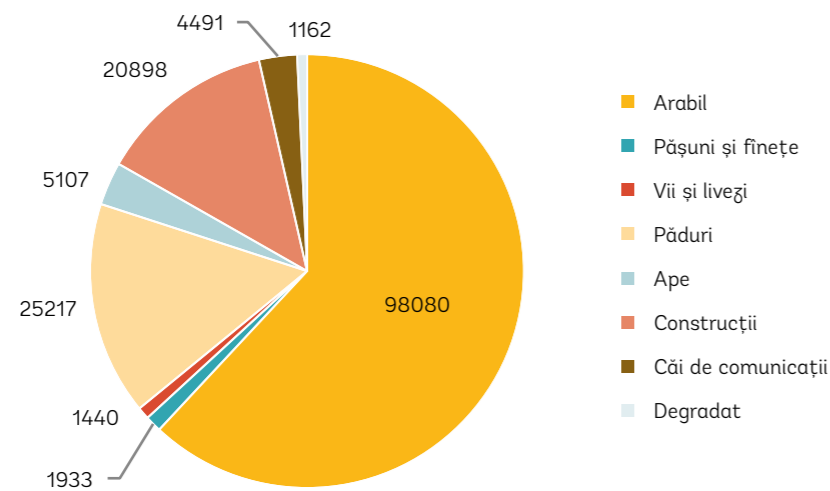
Datele cu privire la utilizarea fondului funciar indică faptul că suprafața terenurilor degradate și neproductive a înregistrat o ușoară creștere (10%) la nivel județean în perioada 2007-2014, ajungând la 1.162 ha. Cea mai mare suprafață de terenuri degradate se află în comuna Copăceni (138 ha – circa 40% creștere față de 2007).

Extinderea necontrolată a suprafețelor construite (creștere cu 65 % a numărului de locuințe în ultimul deceniu) are impact semnificativ asupra calității solului

Se remarcă extinderea suprafețelor construite cu circa 500 ha în perioada 2010-2014 (merită amintită lipsa datelor înainte de 2010), precum și a suprafeței ocupate de căi de comunicații cu aproximativ 240 ha. În schimb, în cazul suprafețelor agricole, au fost înregistrate scăderi importante în perioada 2007-2014: circa 5.000 ha de teren arabil, 100 ha de pășuni și fânețe, 600 ha de vii și plantații viticole și 200 ha de livezi și plantații pomicole au fost pierdute, de cele mai multe ori în favoarea extinderii zonelor construite sau a căilor de comunicații.

Extinderea suprafețelor construite în perioada 2007-2018 (când numărul de locuințe la nivel județean a crescut cu circa 70%) reprezintă un factor de presiune antropică pentru sol prin artificializarea produsă în urma acoperirii cu suprafețe construite și infrastructuri.

FIGURA 162.
Utilizarea fondului funciar în județul Ilfov (2014)

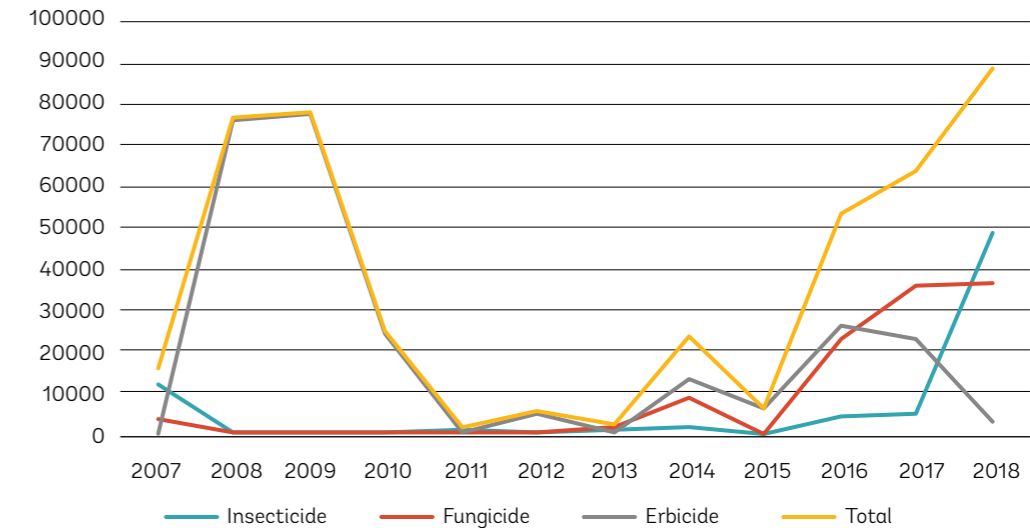
Sursă: Prelucrare proprie după date INSSE

Creșterea cantității de pesticide aplicate reduce posibilitatea dezvoltării unei agriculturi ecologice

Pe lângă folosirea îngrășămintelor chimice (detaliată în subcapitolul despre calitatea apei), o sursă importantă de degradare a solului la nivelul județului Ilfov este utilizarea pesticidelor. Astfel, în anul 2018 au fost aplicate circa 89 de tone de pesticide (insecticide, fungicide, erbicide) în județ. Deși există variații anuale importante în ceea ce privește utilizarea acestor substanțe (a se vedea graficul de mai jos), se remarcă faptul că în ultimii ani cantitățile aplicate au crescut considerabil, în principal din cauza aplicării pesticidelor pe suprafețe mai mari de teren agricol și din cauza folosirii unor cantități mai mari de fungicide și insecticide (în 2018).

FIGURA 163.

Cantitatea de pesticide utilizate în județul Ilfov între anii 2007-2018 (kg)

Sursă: Prelucrare proprie după date INSSE

Dintre sursele punctiforme semnificative de degradare a calității solului, trebuie menționate în cazul județului Ilfov depozitele de deșeurii (Glina, Vidra), precum și problemele de contaminare prezente pe terenul unor unități industriale. Conform Strategiei de dezvoltare a județului Ilfov „Orizont 2020”, pe teritoriul județului există 7 situri potențial contaminate: 6 în orașul Pantelimon (zona Neferal) și unul în orașul Popești-Leordeni (SC PROTAN SA).

7.3.4. Calitatea factorilor biotici

Speciile invazive – un risc pentru habitatele și speciile protejate

O problemă pentru vegetația și fauna naturală din județ este reprezentată de speciile invazive care modifică ecosistemele naturale. Astfel, în rezervația Lacul Snagov și în situl Natura 2000 Scroviștea s-a semnalat prezența unor specii invazive, precum *Nelumbo nucifera* (Nufărul indian), *Dreissena polymorpha* (scoica zebra), *Lepomis gibbosus* (bibanul soare) și *Carassius gibelio* (carasul). În situl Scroviștea apare și salcâmul (*Robinia pseudoacacia*). Există riscul ca dezvoltarea acestor specii invazive să afecteze speciile valoroase din ariile naturale protejate respective.

Suprafața de spații verzi pe cap de locuitor a scăzut cu o treime în orașele din județ

În ceea ce privește spațiile verzi publice din zonele urbane, se remarcă un deficit față de recomandarea de 26 mp/locuitor în toate orașele județului, în afară de Buftea (a se vedea tabelul de mai jos). De altfel, suprafața spațiilor verzi nu a crescut suficient în perioada 2007-2018 comparativ cu creșterea populației (circa 56% în mediul urban) și a numărului de locuințe, media la nivelul zonelor urbane din județ scăzând de la 18,50 mp/locuitor în 2007 la 12,86 mp/locuitor în 2018.

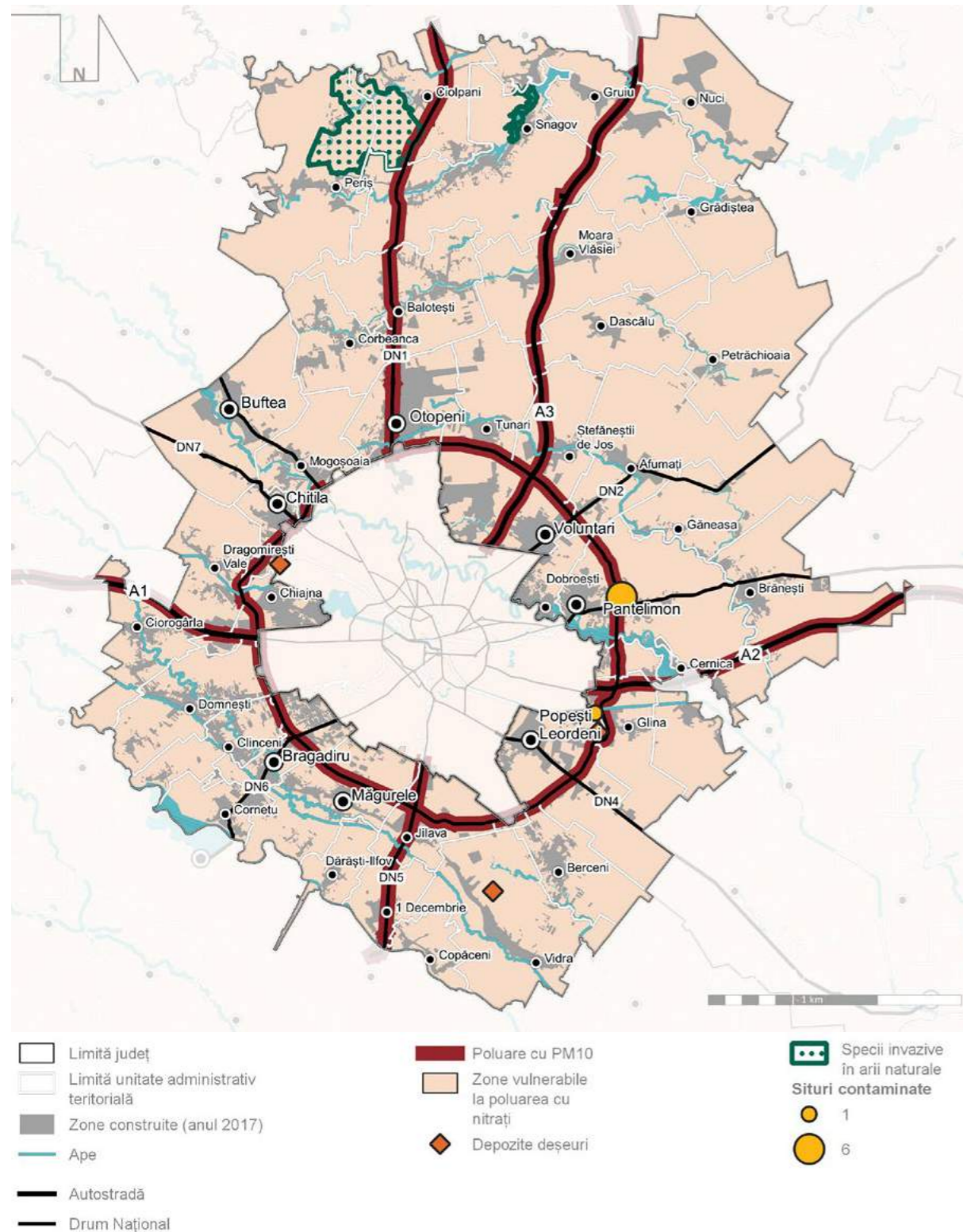
TABEL 26.
Suprafața spațiilor verzi publice în orașele din județul Ilfov

NR. CRT.	ORAȘ	SUPRAFAȚĂ		MP/ LOCUITOR (2018)
		2007 (HA)	2018 (HA)	
1	Bragadiru	26	24	11,33
2	Buftea	157	114	50,79
3	Măgurele	9	12	7,75
4	Chitila	15	15	13,58
5	Otopeni	13	18	10,85
6	Pantelimon	1	6	2,11
7	Popești-Leordeni	3	48	13,84
8	Voluntari	4	10	2,37
Total		228	247	12,86

Sursă: Prelucrare proprie după date INSSE

Harta următoare prezintă o sinteză a principalelor probleme de degradare a mediului identificate la nivelul județului Ilfov.

FIGURA 164.
Surse de degradare a mediului în județul Ilfov

Sursă: Prelucrare proprie

7.4. Schimbări climatice. Riscuri

7.4.1. Amenințarea schimbărilor climatice

Pentru perioada 1961-2018, se observă o tendință liniară de creștere a temperaturii medii anuale și a cantităților de precipitații medii anuale în cazul tuturor stațiilor meteorologice din zona municipiului București: aproximativ 0,03 °C și 0,85 mm pe an pentru stația București-Afumați, 0,01 °C și 1,22 mm pe an pentru stația București-Băneasa și 0,02 °C și 0,64 mm pe an pentru stația București-Filaret. Tabelul următor ilustrează principalii parametri meteorologici pentru perioada 2013-2018 în cazul stației București - Afumați (normala climatologică 1981-2010: 11,0 °C, 540,2 mm).

TABEL 27.
Evoluția parametrilor meteorologici în perioada 2013-2018 la stația București - Afumați

AN	TEMPERATURA MEDIE ANUALĂ	TEMPERATURA MAXIMĂ	CANTITATE ANUALĂ DE PRECIPITAȚII	CANTITATEA MAXIMĂ DE PRECIPITAȚII ÎN 24 H
2013	12,0 °C	36,2 °C	617,6 mm	71,2 mm
2014	11,7 °C	35,7 °C	894,9 mm	37,2 mm
2015	12,5 °C	37,8 °C	646,9 mm	37,0 mm
2016	12,1 °C	36,3 °C	722,2 mm	41,2 mm
2017	-	38,1 °C	-	75,2 mm
2018	12,3 °C	34,0 °C	617,7 mm	41,0 mm

Sursă: Prelucrare proprie după date APM Ilfov (Raport privind starea mediului, 2018)

Tendința de creștere a temperaturii medii anuale va continua în perioada 2021-2050, agravată de extinderea necontrolată a zonelor construite

Se observă faptul că, pentru anii analizați, atât temperatura medie anuală cât și cantitatea de precipitații au fost mai ridicate decât normala climatologică din perioada 1981-2010. Se estimează că în perioada 2021-2050 creșterea temperaturii medii anuale în zona municipiului București (inclusiv județul Ilfov) ar putea fi în jur de 1,5 °C în comparație cu media intervalului de referință 1971-2000 (în condițiile unui scenariu moderat de creștere a concentrației globale a gazelor cu efect de seră). În cazul cantității anuale de precipitații, se estimează o schimbare între -2 și +4% comparativ cu valorile intervalului de referință 1971-2000, în funcție de scenariul analizat.

În cazul județului Ilfov, discuția despre schimbări climatice nu poate ignora caracteristicile topoclimatice date de municipiul București. Studiile arată că fenomenul insulei de căldură urbană, determinat de ponderea ridicată a suprafețelor construite, duce la o diferență de circa 2 °C între centrul municipiului București și zona periferică. În condițiile extinderii zonelor construite din jurul municipiului București, este posibil ca insula de căldură urbană să afecteze și zonele urbanizate din județ aflate în imediata vecinătate a Bucureștiului.

La nivelul Uniunii Europene, în perioada 1 ianuarie 2013 - 31 decembrie 2020 se implementează a treia etapă a schemei EU ETS, un instrument ce are ca scop promovarea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, bazat pe principiul „limitează și comercializează”. În acest scop, sunt alocate gratuit certificate de emisii de gaze cu efect de seră, fiind monitorizate emisiile de GES din instalațiile care participă la această schemă. Pe teritoriul județului Ilfov, conform datelor

oferite de Ministerul Mediului, exista o singură instalație monitorizată – cea aparținând S.C. United Romanian Breweries Bereprod SRL (fabrică de bere – oraș Pantelimon). Cantitatea de emisii verificate a fost de 10.406 tone echivalente CO₂ în 2014, în ușoară creștere față de anul 2013 (9.236 tone). Nu trebuie ignorate însă nici instalațiile de ardere din municipiul București, cu impact în creșterea concentrației gazelor cu efect de seră în județul Ilfov (în special instalațiile de la termocentralele din București).

Strategia națională privind schimbările climatice 2013-2020 cuprinde două categorii de măsuri: cele ce vizează reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă și cele legate de adaptarea la efectele schimbărilor climatice.

O planificare coerentă a expansiunii urbane poate fi cel mai bun răspuns la provocările schimbărilor climatice

Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră se poate realiza prin mai multe categorii de măsuri: adoptarea unor tehnologii mai performante de reținere a poluanților la sursă în cazul instalațiilor industriale de ardere, promovarea unei mobilități durabile în vederea reducerii traficului rutier poluant sau reducerea consumului de energie prin acțiuni de eficientizare energetică a clădirilor rezidențiale, instituțiilor publice sau a sistemelor de iluminat public.

De asemenea, este nevoie de o planificare coerentă a extinderii zonelor construite la nivelul județului. Dispersia urbană din ultimele decenii a determinat creșterea suprafețelor artificializate în zonele urbane și rurale din județ, fapt ce contribuie la creșterea temperaturilor medii anuale. În plus, lipsa unor dotări publice de bază în noile zone rezidențiale (grădinițe, școli, dispensare, spații publice verzi, transport public) a dus la creșterea volumului de trafic și, implicit, a emisiilor de gaze cu efect de seră. Creșterea suprafețelor vegetale (spații verzi, păduri) ar putea avea un rol deosebit în atenuarea efectelor schimbărilor climatice în anii următori.

7.4.2. Zone de risc natural

Un efect asociat al schimbărilor climatice este reprezentat de creșterea incidenței hazardurilor naturale. În acest subcapitol, va fi analizată susceptibilitatea teritoriului județului Ilfov la diferite categorii de riscuri naturale: riscuri geo-fizice (seisme, alunecări de teren), riscuri hidrometeorologice (inundații, furtuni, secetă) și alte categorii de riscuri.

Ilfov – un județ cu risc seismic ridicat

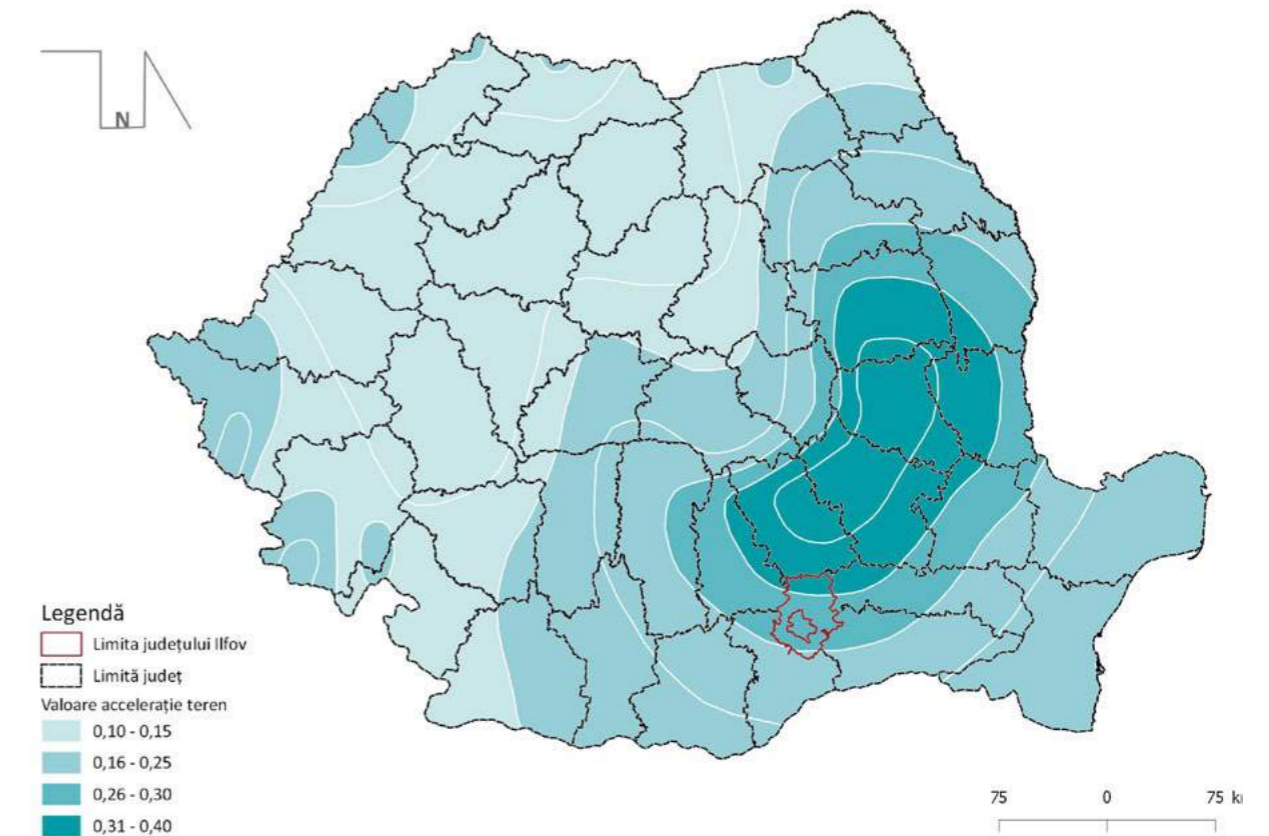
Conform codului de proiectare seismică P100-1/2013, în care este prezentată zonarea seismică a teritoriului României în termeni de valori de vârf ale accelerației terenului pentru cutremure având interval mediu de recurență (IMR) de 225 de ani, județul Ilfov se află într-o zonă în care accelerația terenului depășește 0,30 g, fapt ce indică un risc seismic ridicat. Din punctul de vedere al valorii perioadei de colț T_c, teritoriul județului este amplasat în zona cu T_c = 1,6 secunde.

În ceea ce privește susceptibilitatea altor riscuri geo-fizice, în județul Ilfov potențialul de producere a alunecărilor de teren este scăzut. Astfel, conform Schemei Riscurilor Teritoriale (realizate de către ISU București-Ilfov), în județ nu au fost identificate zone care să prezinte risc de alunecări de teren.

Din punctul de vedere al riscului la inundații, analiza evenimentelor din trecut arată faptul că cele mai mari probleme sunt determinate de viiturile pe râurile Dâmbovița, Colentina, Ilfov și Ilfovăț, Ialomița, Argeș și Sabar (conform Planului de Analiză și Acoperire a Riscurilor – ISU București-Ilfov). În PATN Secțiunea V – Zone de risc natural, următoarele unități administrativ-teritoriale au fost identificate cu risc la inundații din cauza reversării unui curs de apă: Ciolpani, Gruiu și Nuci pe râul Ialomița, Buftea pe râul Colentina și Ciorogârla, Clinceni, Bragadiru și Măgurele pe râurile Sabar și Ciorogârla.

FIGURA 165.

Valori de vârf ale accelerației terenului pentru proiectare în România

Sursă: Prelucrare proprie după zonarea din normativul P100-1/2013

În ciuda lucrărilor hidrotehnice realizate, riscul la inundații rămâne unul ridicat pe majoritatea văilor din județ

Conform unor date mai recente furnizate de către Agenția Europeană de Mediu (2014) și a hărților de risc la inundații realizate de către administrațiile bazinale, următoarele unități administrativ-teritoriale de bază din județul Ilfov cuprind pe teritoriul lor arii cu risc potențial semnificativ la inundații:

- În lunca Argeș-Sabar: comunele Ciorogârla, Domnești, Clinceni, Cornetu, Dărăști-Ilfov, Jilava, 1 Decembrie, Copăceni, Vidra și orașele Bragadiru și Măgurele;
- Pe valea Colentinei: orașele Buftea și Pantelimon și comunele Dobroești și Cernica;
- Pe valea Ialomiței: comunele Periș, Ciolpani, Gruiu, Nuci.

Astfel, în septembrie 2005, au fost depășite cotele de apărare la stațiile hidrometrice de pe râurile Argeș, Sabar, Ciorogârla, Dâmbovița, Colentina și Ialomița. Riscul la inundații în județ este mult redus de prezența unor lucrări hidrotehnice importante, precum barajele mari Buftea (pe râul Colentina – 6,74 milioane mc), Căldărușani (pe râul Cociovaliștea – 13,3 milioane mc) și Snagov (pe râul Snagov – 22,70 milioane mc), conform Planului de Analiză și Acoperire a Riscurilor. De asemenea, există regularizări ale albiilor de râuri pe o lungime de 58 km (din care 25 km pe Dâmbovița, 18 km pe Snagov, 14,9 km pe Vlășia, 2,5 km pe Colentina și 2,5 km pe Valea Pasărea).

Planurile bazinale de apărare împotriva inundațiilor indicau necesitatea unor măsuri de reabilitare a lucrărilor hidrotehnice pe cursurile râurilor Dâmbovița (Chiajna, Dragomirești-Vale), Pasărea (Otopeni, Brănești), Șindrilița (Găneasa), Colentina (acumulările Buftea și Pantelimon I), precum și nevoia de regularizare a râului Ciorogârla (pe teritoriul comunei Domnești). O parte din aceste măsuri au fost detaliate sau revizuite în cadrul Planului de Management al Riscului la Inundații (ABA Argeș-Vedea), conform tabelului de mai jos.

TABEL 28.
Măsuri propuse pentru diminuarea riscului la inundații în județul Ilfov, conform planurilor de management aprobate

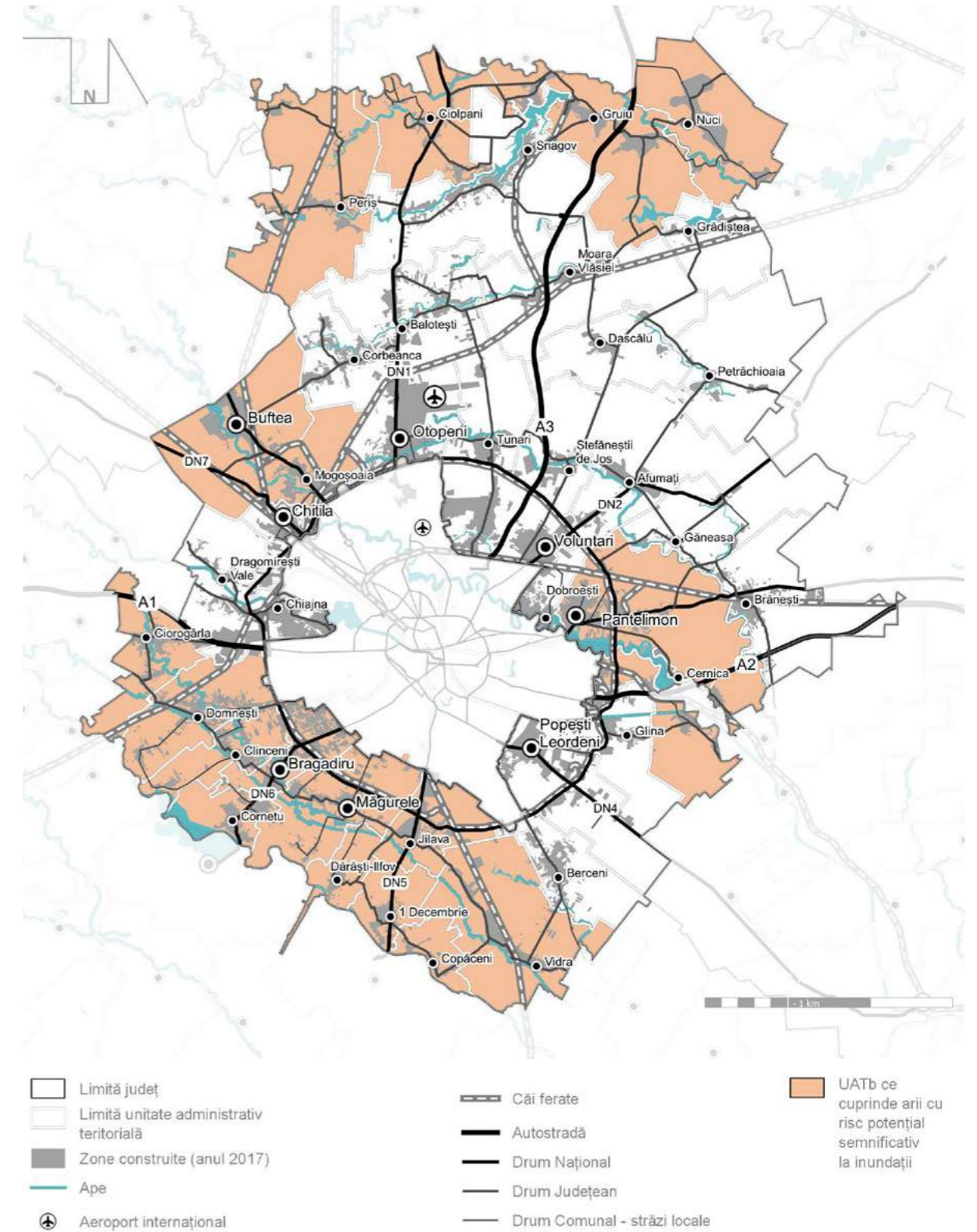
COD MĂSURĂ	ARIE CU RISC POTENȚIAL SEMNIFICATIV LA INUNDAȚII	NUME MĂSURĂ
RO_M13-4	Râul Argeș – aval Pitești	Defrișare vegetație râu Argeș – Localitatea Măgurele
RO_M13-4	Râul Sabar – aval confluența Potop	Defrișare vegetație râu Sabar – Localitățile Domnești și Jilava
RO_M13-4	Râul Ciorogârla	Defrișare vegetație râu Ciorogârla – Localitățile Ciorogârla, Domnești, Clinceni, Măgurele
RO_M11-3	Râul Ciorogârla	Regularizare râu Ciorogârla – aval Brezoiștii
RO_M08-3	Râul Dâmbovița – aval Dragomirești	Asigurarea capacității de transport în localitatea Dragomirești-Vale
RO_M10-1	Râul Colentina – aval Colacu	Mărirea gradului de siguranță în exploatare a acumulării Buftea
RO_M10-2	Râul Colentina – aval Colacu	Lucrări de întreținere pentru construcții hidrotehnice: Chitila, Mogoșoaia

Sursă: Prelucrare proprie după informațiile din Planul de Management al Riscului la Inundații (ABA Argeș-Vedea)

Având în vedere suprafața pădurilor din județ, există riscul de producere a unor incendii de pădure, în special în partea de sud și est a județului, care este mai expusă fenomenelor de aridizare și secetă.

Un alt risc identificat în cadrul județului îl reprezintă căderile masive de zăpadă, care pot duce la închiderea unor sectoare de drum, atât pe drumurile naționale (DN1 în dreptul localităților Otopeni și Snagov, DN2 Afumați, DN3 Brănești, DN4 Popești-Leordeni, DN10B Pantelimon – Cernica – Popești-Leordeni – Berceni – Jilava – Măgurele – Bragadiru), cât și pe drumurile județene DJ 200B (Tunari – Dimieni – Balotești), DJ 200 (Ștefănești – Dascălu – Grădiștea), DJ 402 (Vânători – Petrăchioaia – Măineasca), DJ 101 (Grădiștea – Sitaru) sau DJ 101C (Gruu – Ciolpani).

FIGURA 166.
Riscul la inundații în unitățile administrativ-teritoriale din județul Ilfov

Sursă: Prelucrare proprie după datele Agenției Europene de Mediu (2014)

7.4.3. Riscuri tehnologice

Județul Ilfov cuprinde 11 obiective SEVESO, majoritatea în imediata vecinătate a municipiului București

Conform Planului de Analiză și Acoperire a Riscurilor, pe teritoriul județului Ilfov se află 13 obiective industriale ce desfășoară activități care prezintă pericole de accidente sau accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase, iar 11 dintre acestea sunt obiective SEVESO (a se vedea tabelul din Anexa 8).

Se remarcă faptul că majoritatea obiectivelor industriale periculoase prezintă risc de incendiu și explozie (9 din 13 obiective), fiind legate de comercializarea sau depozitarea hidrocarburilor (petrol, gaze naturale). Aceste obiective sunt situate în imediata vecinătate a municipiului București (prima coroană de localități), fiind mai numeroase în zona de est și de nord-vest.

De altfel, Schema Teritorială a Riscurilor (ISU București-Ilfov, 2016) identifică la nivelul județului Ilfov 244 de obiective economice care prezintă risc la incendiu, cele mai multe fiind localizate în comuna Afumați (20 de obiective, cele mai multe în zona complexului comercial EXPO MARKET DORALY), comuna Chiajna (20 de obiective), orașul Otopeni (26 de obiective), orașul Pantelimon (20 de obiective) și orașul Voluntari (20 de obiective). Lista obiectivelor industriale cu pericole de accidente în care sunt implicate substanțe periculoase poate fi consultată în Anexa 8.

De asemenea, în județ există 18 obiective ce reprezintă surse de risc radiologic, fără risc în afara amplasamentului – dintre acestea, 7 sunt localizate în orașul Măgurele. Cele mai importante obiective cu potențial ridicat de poluare radioactivă, identificate inclusiv în PATJ Ilfov (2003), sunt Platforma Măgurele (Institutul de Fizică Atomică), Institutul pentru Metale Rare și Radioactive, situat la circa 2 km de orașul Măgurele, precum și Institutul de Metale Neferoase și Rare, localizat în orașul Pantelimon.

În ceea ce privește analiza riscurilor biologice, în județ nu există spitale de boli contagioase sau laboratoare de analize epidemiologice. Prin urmare, singurele surse potențiale de izbucnire a unor epidemii sau epizootii sunt exploatațile comerciale sau necomerciale de animale (conform Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor Ilfov Ilfov).

7.5. Concluzii, probleme și tendințe

Favorabilitatea cadrului natural pentru dezvoltarea activităților economice și a așezărilor umane

Cadrul natural este în general favorabil dezvoltării activităților economice și a așezărilor umane prin localizarea județului într-o zonă cu relief relativ plat (Câmpia Română), cu pante și fragmentare reduse, cu resurse importante de apă (atât în ceea ce privește apele de suprafață, pe care sunt realizate lucrări hidrotehnice importante, cât și în ceea ce privește apele subterane), cu un climat favorabil, de tip temperat-continental și cu soluri fertile propice dezvoltării agriculturii. Printre restricțiile impuse dezvoltării de către elementele de cadru natural se numără însă caracteristicile fundamentului (substrat dificil pentru fundare), anumite fenomene meteorologice (cantități mari de precipitații căzute în 24 de ore, ceața, viscolul) sau suprafața redusă (circa 16%) ocupată de păduri în prezent.

Oglinzile de apă, pădurile și ariile naturale protejate sporesc atractivitatea teritorială a județului

Într-un teritoriu județean din ce în ce mai antropizat ca urmare a extinderii zonelor construite, oglinzile de apă existente (lacurile Snagov, Căldărușani, Scroviștea, Buftea, Pantelimon, Cernica) și pădurile din zona de nord și est devin din ce în ce mai valoroase și atractive pentru populația din județ și din municipiul București.

Un alt element de potențial ce ar putea fi mai bine valorificat la nivel județean sunt ariile naturale protejate din nordul și estul județului: 3 arii de interes național (rezervații naturale) și 5 de interes comunitar (3 SCI, 2 SPA), ultimele ocupând circa 8,5 % din suprafața județului. Cu toate acestea, este nevoie de o gestiune mai bună a acestor arii naturale protejate, ce se confruntă astăzi cu probleme referitoare la valorificarea turistică nesustenabilă, la extinderea necontrolată a zonelor construite în jurul elementelor valoroase de cadru natural (lacuri, păduri) sau la dezvoltarea unor specii invazive.

Calitatea factorilor de mediu s-a îmbunătățit în ultimii ani, însă trebuie diminuate problemele privind poluarea cu particule în suspensie și nitrați

Calitatea factorilor de mediu în județ este una bună, fiind înregistrată o tendință de ameliorare a calității aerului și a calității corpurilor de apă subterană în ultimii ani. Principala sursă de degradare a calității aerului este traficul rutier, cele mai mari concentrații înregistrându-se la poluanții PM10 (în special în lungul drumurilor principale: A1, A2, A3, DN1, DN5) și NO₂ și NO_x. În ceea ce privește calitatea apei, în ciuda reducerii presiunii surselor de degradare menajeră datorită creșterii populației racordate la sisteme de canalizare, utilizarea îngrășămintelor chimice în agricultură rămâne o problemă importantă. De altfel, întregul județ este considerat a fi o zonă vulnerabilă la poluarea cu nitrați din surse agricole.

Calitatea solului este afectată de utilizarea îngrășămintelor și pesticidelor, precum și de sursele potențial contaminate din județ

Din punctul de vedere al calității solului, pe lângă degradarea cauzată de utilizarea îngrășămintelor, principalele surse de degradare sunt schimbarea utilizării terenurilor (extinderea zonelor construite, de cele mai multe ori în detrimentul terenurilor agricole), utilizarea pe scară largă a pesticidelor (cu o creștere a cantităților aplicate în ultimii ani) și poluarea istorică din zonele industriale dezafectate. Pe teritoriul județului au fost identificate 7 surse potențial contaminate (6 în orașul Pantelimon și unul în orașul Popești-Leordeni).

Pentru a îmbunătăți calitatea mediului, se recomandă promovarea unei mobilități durabile la nivel județean (prin investiții în infrastructură, încurajarea transportului public nepoluant și a deplasărilor blânde), eficientizarea energetică a fondului construit (și impunerea unor standarde ridicate de eficiență pentru noile clădiri), controlul utilizării substanțelor chimice în agricultură și promovarea unei agriculturi ecologice sau investiții care să continue tendința de creștere a populației racordate la sistemele de colectare a apelor uzate.

Este nevoie de un pachet integrat de măsuri coerente pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice

Analiza evoluției temperaturii medii anuale și a cantității anuale de precipitații indică o tendință de creștere pentru ambii parametri climatici, în conformitate cu previziunile modelelor climatice, ce indică o creștere a temperaturii medii anuale cu circa 1,5 °C în județul Ilfov în perioada 2021-

2050 comparativ cu perioada de referință 1971-2000. Pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră și a asigura adaptarea la efectele schimbărilor climatice (inclusiv creșterea incidenței hazardurilor naturale), este nevoie în primul rând de o planificare coerentă a expansiunii urbane la nivel județean. De asemenea, sunt necesare investiții în creșterea suprafețelor vegetale (spații verzi, păduri), având în vedere în special deficitul considerabil privind suprafața de spațiu verde pe cap de locuitor în zonele urbane din județ (13,45 mp/locuitor).

Județul este vulnerabil la cutremure, inundații și riscuri tehnologice

Teritoriul județului este vulnerabil din punctul de vedere al riscului seismic, fiind situat într-un areal în care valoarea de vârf a accelerației terenului pentru cutremure având IMR de 225 de ani depășește 0,30g. De asemenea, în ciuda lucrărilor hidrotehnice existente, riscul la inundații rămâne ridicat, în special în lunca Argeș-Sabar și pe văile Colentinei și Ialomiței. Nu trebuie ignorate la nivel județean nici numeroasele obiective de risc tehnologic, dintre care cele mai importante sunt cele 11 obiective SEVESO situate în imediata apropiere a municipiului București (prima coroană de localități).

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ILFOV - Orizont 2030

A. ANALIZA DIAGNOSTIC - Evaluarea situației actuale

CAPITOLUL 8

Capacitate administrativă

În acest capitol sunt tratate elementele componente ale capacității administrative/instituționale ale unei organizații, așa cum sunt ele descrise atât de legislația românească în domeniu, cât și de studiile și rapoartele elaborate de Comisia Europeană, Banca Mondială sau OECD. Aceste componente se referă, în principal, la: resurse umane, resorturi instituționale/proceduri utilizate în activitatea organizației și resurse financiare și materiale angajate pentru desfășurarea activităților organizației și atingerea obiectivelor strategice și operaționale.

Administrația publică nu are un rol nemijlocit în procesul de dezvoltare economică, întrucât ea nu creează locuri de muncă în mod direct și nu desfășoară activități care să genereze profit. Cu toate acestea, îndeplinește un rol definitoriu – acela de a crea cadrul în care au loc schimburile între cetățeni, între firme sau între clienți și companii. Este, în acest sens, un facilitator și reglementator, iar comunitățile în care administrația a jucat un rol activ în definitivarea cadrului de dezvoltare și în care a stimulat dezvoltarea schimburilor economice și sociale între actori au prosperat mai mult decât cele în care administrația s-a limitat la rolul de martor al activităților sociale și la cel birocratic, reactiv.

Progresul economic și social limitat din perioada post-comunistă a fost cauzat, printre altele, și de lipsa unor obiective și direcții de acțiune clare ale administrației centrale și locale pentru stimularea unei dezvoltări sustenabile a economiei. Acest status-quo a început să se schimbe la începutul anilor 2000, când administrația a început să își reconsidere rolul în societate. Au început să apară astfel priorități guvernamentale privind consolidarea capacității administrative și dezvoltarea unor strategii de reformă a administrației publice, cum ar fi Strategia de reformă accelerată a administrației publice 2004-2006, care a stat la baza dezvoltării Programului Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007-2013 (PO DCA), sau alte documente programatice în domeniu.

În prezent, activitățile care au ca scop consolidarea administrației publice centrale și locale sunt sprijinite prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, pe baza unor priorități strategice stabilite prin documente, precum:

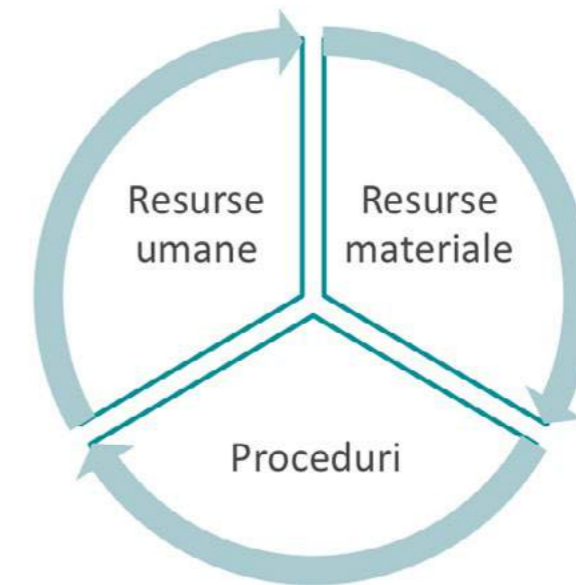
- Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020;
- Planul integrat pentru simplificarea procedurilor administrative aplicabile cetățenilor;
- Strategia privind mai buna reglementare (2014-2020);
- Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020;
- Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020.

Procesul de modernizare a administrației publice locale se bazează, între altele, pe conștientizarea impactului acesteia în procesul de dezvoltare economică și comunitară locală și necesitatea implementării unor instrumente moderne de management al politicilor publice locale și de promovare a unei culturi a planificării strategice, a monitorizării și evaluării gradului de îndeplinire a obiectivelor publice și de utilizare a resurselor în mod eficient.

Ce este capacitatea administrativă?

Legislația românească definește capacitatea administrativă ca fiind **ansamblul resurselor materiale, instituționale și umane de care dispune o unitate administrativ-teritorială, precum și acțiunile pe care le desfășoară aceasta pentru exercitarea competențelor stabilite prin lege** (Legea nr. 195 / 2006 Legea-cadru a descentralizării, cap 1, art. 2.). Este vorba despre acea componentă a unei organizații care constă în utilizarea eficientă a **resurselor umane, financiare, materiale și a procedurilor** pentru realizarea eficace a activităților specifice și atingerea obiectivelor strategice și operaționale stabilite.

FIGURA 167.
Capacitatea administrativă

Sursă: Prelucrare proprie

Componentele legate de existența unei capacități administrative adecvate pot fi structurate în trei categorii:

Toate aceste componente au fost abordate structurat de către guvernele României relativ târziu, după anul 2000, odată cu intensificarea eforturilor de aderare la Uniunea Europeană, concretizându-se cu **Strategia actualizată pentru accelerarea reformei în administrația publică 2004-2006**, iar apoi cu o serie de strategii sectoriale de reformă precum **Strategia pentru o reglementare mai bună (2008-2013)**. Au urmat o serie de acte normative de operaționalizare a obiectivelor strategice precum Hotărârea Guvernului nr. 775 din 14.07.2005 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice la nivel central.

Adaptarea și promovarea conceptului de politici publice locale s-a realizat mai târziu, odată cu elaborarea **Strategiei privind dezvoltarea politicilor publice la nivelul administrației publice locale 2011-2016** și, ulterior, adoptarea Strategiei pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020, care a preluat și dezvoltat obiective strategice destinate dezvoltării politicilor publice locale, împreună cu includerea acestora în instrumentele de finanțare nerambursabilă, în special în Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020.

Pe lângă introducerea mecanismelor de adoptare a politicilor publice locale, au fost promovate și finanțate prin apelurile de proiecte lansate până în prezent inclusiv măsuri care vizează:

Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020

- implementarea de soluții IT pentru eficientizarea administrației publice;
- debirocrațizarea și simplificarea pentru cetățeni
- creșterea de calitate și accesul la servicii publice prin eficientizarea costurilor și reducerea timpilor de furnizare

Planul integrat pentru simplificarea procedurilor administrative aplicabile cetățenilor

- creșterea capacității de furnizare de servicii online către cetățeni, mediul guvernamental și privat;
- consolidarea cadrului și facilităților pentru plata electronică în cadrul serviciilor publice;
- dezvoltarea sistemelor de e-Guvernare în domeniul urbanismului și autorizării construcțiilor;
- elaborarea/optimizarea procedurilor interne în vederea alinierii la modificările legislative la necesitățile impuse de utilizarea sistemelor informatice

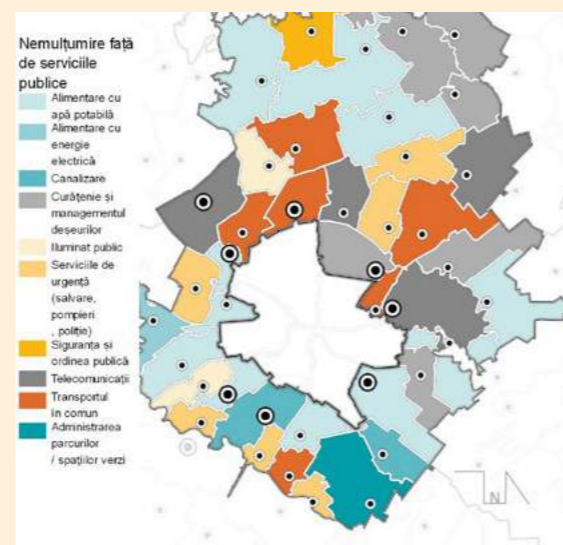
Surse: Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020 și Planul Integrat de Simplificare, MDRAP

8.1. Administrația publică locală – Consiliul Județean Ilfov

Dincolo de capacitatea administrativă proprie, care ajută o organizație să utilizeze eficient resursele de care dispune, Consiliul Județean Ilfov are, conform legii, și rolul de a sprijini celelalte unități administrativ-teritoriale din județ în demersul lor de creștere comunitară și de asigurare a unui nivel de calitate a vieții ridicat pentru cetățenii lor. Consiliul Județean Ilfov dispune în acest sens de instrumente precum:

- Formarea de parteneriate pentru dezvoltare cu unități din județ;
- Sprijin financiar pentru proiectele de dezvoltare;
- Preluarea și finanțarea unor proiecte, chiar dacă ele sunt localizate pe domeniul public sau privat al altor UAT-uri din județ.

Administrația locală din județul Ilfov trebuie să răspundă la o serie de provocări de dezvoltare și așteptări ale populației din unitățile administrativ-teritoriale componente destul de eterogene. În acest sens, nevoile sau serviciile publice care necesită intervenție publică prioritară sunt diferite de la o unitate administrativ-teritorială la alta. Consiliul Județean Ilfov, pe lângă competențele și politicile de dezvoltare proprii, are rolul legal de a sprijini autoritățile locale din județ în demersurile de dezvoltare și implementare a politicilor locale de dezvoltare. În acest sens, existența unui nivel optim al resurselor umane, procedurale și financiare pentru realizarea cât mai eficientă a acestor atribuții este esențială.

Din punct de vedere organizatoric, atribuțiile legale sunt exercitate de Consiliul Județean Ilfov prin intermediul aparatului tehnic de specialitate și prin instituțiile aflate sub autoritatea sa. Structura acestora este prezentată mai jos.

CABINETUL PREȘEDINTELUI	
ADMINISTRATOR PUBLIC	
COMPARTIMENTUL STRATEGII	
SECRETAR AL JUDEȚULUI	
BIROU SECRETARIAT GENERAL	
SERVICIUL AUDIT PUBLIC INTERN	
COMPARTIMENT SĂNĂTATE ȘI SECURITATE ÎN MUNCĂ	
BIROUL ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI SĂNĂTATE	
COMPARTIMENT PROTECȚIE DOCUMENTE CLASIFICATE	
SERVICIUL RESURSE UMANE, EVALUARE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ	
BIROU RESURSE UMANE	COMPARTIMENT EVALUARE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ
DIRECȚIA JURIDICĂ ȘI ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ LOCALĂ	
SERVICIUL ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ	- Compartimentul Secretariat Autoritate Teritorială
	- Compartiment Relații cu Publicul
	- Biroul Arhivă
	- Compartiment Cancelarie Consiliu și Editare Monitoare
SERVICIUL JURIDIC - CONTENCIOS, AVIZARE LEGALITATE ACTE	- Compartiment juridic contencios
	- Compartiment avizare legalitate acte
DIRECȚIA URBANISM ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI	
SERVICIUL AVIZĂRI ȘI AUTORIZĂRI	SERVICIUL URBANISM SI AMENAJAREA TERITORIULUI
	SERVICIUL DISCIPLINA ÎN CONSTRUCȚII
DIRECȚIA ECONOMICĂ	
SERVICIUL CONTABILITATE SALARIZARE	SERVICIUL BUGET VENITURI ȘI CHELTUIELI
Biroul Contabilitate	
Compartimentul Salarizare	
DIRECȚIA INVESTIȚII	
SERVICIUL LUCRĂRI PUBLICE	SERVICIUL DE ÎNTREȚINERE DRUMURI JUDEȚENE
Compartiment lucrări publice	
Compartimentul Implementare și Derulare Programe în Școli	
SERVICIUL TRANSPORTURI ȘI MONITORIZARE RUTIERĂ	SERVICIUL ACHIZIȚII PUBLICE
Biroul Transporturi	- Birou achiziții
Compartimentul Monitorizare Semnalizare Rutieră	- Compartimentul Achiziții Directe

Birou monitorizare contracte asociere	- Birou patrimoniu
DIRECȚIA MANAGEMENT PROGRAME DE DEZVOLTARE	
SERVICIUL DE COOPERARE INTERNĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ	- Biroul Relații Internaționale
	- Biroul Asistență Tehnică pentru Consilii Locale
	- Compartimentul Afaceri Europene
SERVICIUL PROIECTE STRATEGICE	- Biroul Relația cu Mediu Privat
SERVICIUL PROIECTE DE COEZIUNE REGIONALĂ	
DIRECȚIA COMUNICARE ȘI MASS-MEDIA	
SERVICIUL RELAȚII CU MASS MEDIA, STRATEGII DE INFORMARE ȘI IDENTITATE VIZUALĂ	SERVICIUL IMPLEMENTARE A SISTEMULUI SMART COUNTY
Compartimentul Strategii de Informare și Identitate Vizuală	- Birou informatică
DIRECȚIA ADMINISTRATIVĂ	
SERVICIUL ADMINISTRATIV ȘI ÎNTREȚINERE	
Birou Întreținere	- Biroul Administrativ

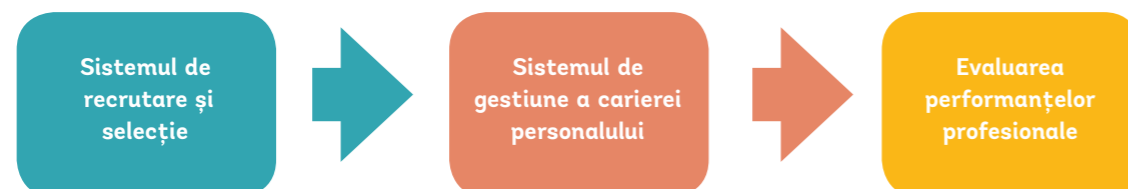
Instituțiile de interes public sub autoritatea C.J. Ilfov sunt:

- Serviciul public comunitar de evidență a persoanelor al județului Ilfov;
- Direcția generală de asistență socială și protecția copilului Ilfov;
- Serviciul județean de dezinsecție și ecologizare mediu Ilfov;
- Serviciul public de pază obiective de interes județean Ilfov;
- Centrul pentru protecția victimelor traficului de persoane;
- Centrul județean pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale Ilfov.

Pe lângă aparatul tehnic de specialitate și structurile aflate sub autoritatea sa, Consiliul Județean Ilfov colaborează în implementarea politicilor județene și cu autoritățile deconcentrate ale ministerelor în teritoriu, precum Instituția Prefectului Județului Ilfov, Direcția de sănătate publică a județului Ilfov, Agenția județeană pentru ocuparea forței de muncă Ilfov și altele.

8.1.1. Resursele umane

Cele mai importante componente pentru asigurarea unui management al resurselor umane performant, care să stimuleze performanța angajaților și, în final, să crească eficacitatea organizației, sunt:

În Consiliul Județean Ilfov se înregistrează un număr semnificativ de posturi vacante

Capacitatea administrativă a instituției poate fi afectată în termeni de eficiență și eficacitate a sarcinilor de deficitul de personal, în special de funcționari publici de execuție. Astfel, la finalul anului 2019, 61% din posturile destinate funcționarilor publici de execuție erau vacante. Cele mai multe posturi vacante sunt cele de consilieri, care constituie cea mai mare parte a funcționarilor publici de execuție ai Consiliului Județean Ilfov. Situația defalcată este prezentată în tabelul de mai jos:

TABEL 29.

Situația privind ocuparea posturilor de funcționari publici de execuție în cadrul Consiliului Județean Ilfov

	EFFECTIV TOTAL	POSTURI OCUPATE	POSTURI VACANTE	PONDERE POSTURI VACANTE DIN TOTAL
Consilieri	120	46	74	62%
Consilieri debutanți	7		7	100%
Consilieri asistenți	36	12	24	67%
Consilieri principali	21	1	20	95%
Consilieri superiori	56	33	23	41%

Sursă: Consiliul Județean Ilfov

Situația poate deveni critică și în cazul altor categorii de personal, cum ar fi, de exemplu, cea a auditorilor, unde dintr-un număr de 6 posturi alocate prin organigramă, 4 sunt vacante. Situația poate deveni dificilă și în cazul serviciului juridic, unde aproape jumătate din posturile destinate consilierilor juridici sunt vacante.

Toate aceste curențe de personal, deși reduc presiunea asupra bugetului de cheltuieli de personal al CJL, pot afecta eficiența activității în ansamblu prin:

- Gradul ridicat de încărcare cu sarcini a personalului existent;
- Capacitatea deficitară a anumitor structuri de a participa eficient împreună cu alte departamente ale instituției la îndeplinirea sarcinilor comune.

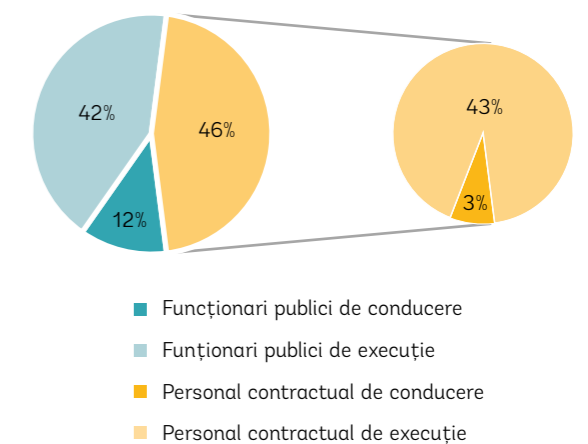
Prezentare generală a situației resurselor umane din Consiliul Județean Ilfov

În Consiliul Județean Ilfov sunt prevăzute, conform organigramei din aprilie 2019, un număr de 361⁹⁶ de posturi, atât pentru funcționari publici (193 de posturi - 54%), cât și pentru personal contractual (165 de posturi - 46%).

Cei mai mulți funcționari publici de execuție din CJL sunt cei care ocupă posturile de consilier superior, cu un grad de senioritate mai mare de 9 ani, fiind urmați de cei care au o vechime între 1 și 5 ani - consilieri asistenți. Cei cu o vechime între 5 și 9 ani - consilierii principali, reprezintă o proporție de doar 2 %, în timp ce funcționarii publici debutanți sunt absenți în Consiliul Județean Ilfov, deși există un număr de 7 posturi disponibile.

FIGURA 168.

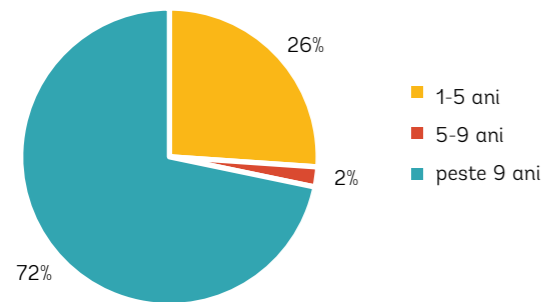
Posturi aferente aparatului tehnic de specialitate al Consiliului Județean Ilfov în funcție de statut - funcționari publici vs. personal contractual

Sursă: Consiliul Județean Ilfov

⁹⁶ Includ și funcțiile de demnitate publică.

FIGURA 169.
Tranșe de vechime a funcționarilor publici de execuție din Consiliul Județean Ilfov

Sursă: Consiliul Județean Ilfov

În acest context, procesul de recrutare și selectare a personalului este intensificat pentru organizarea concursurilor de angajare conform prevederilor legale. Cu toate acestea, există, conform declarațiilor conducerii CJ, domenii neatractive pentru candidați, cum ar fi auditul, în cazul căruia posturile libere nu s-au ocupat nici după 4 concursuri. Situația este asemănătoare, chiar dacă nu de aceeași amploare, la serviciul de contabilitate sau resurse umane.

Indexările grilelor de salarizare din ultimii ani au generat salarii atractive pentru personalul din administrația publică, chiar peste nivelul din sectorul privat, deci este probabil ca alte considerente să domine deciziile potențialilor candidați de a participa la concursuri. Sau este vorba despre desfășurarea unui proces timid de popularizare a concursurilor ori utilizarea limitată a mijloacelor alternative de comunicare cu grupul-țintă (rețele sociale, mediul online etc.).

Politicele de formare/ perfecționare profesională a personalului sunt insuficient planificate, monitorizate și evaluate

Promovarea unui nivel de performanță ridicat la nivel instituțional presupune, mai presus de orice alți factori, constituirea și menținerea unui corp de funcționari publici și personal contractual cu o calificare profesională cât mai înaltă. De aceea, elaborarea și menținerea unui sistem eficient de recrutare și selecție, dar mai ales de formare și perfecționare profesională, planificat, implementat și monitorizat permanent este critică pentru succesul instituției.

Carierea funcționarilor publici este guvernată de un cadru normativ general aplicabil funcției publice, politicile de perfecționare profesională reprezentând o secțiune importantă a acesteia. Acestea instituie atât dreptul, cât și obligația funcționarilor publici și a autorităților publice în care aceștia își desfășoară activitatea de a-și îmbunătăți continuu pregătirea profesională și de a dobândi noi abilități și competențe. Principalele prevederi legale în acest domeniu sunt conținute de:

- **Legea nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici cu modificările și actualizările ulterioare.**

Analizele și discuțiile purtate cu reprezentanții Consiliului Județean Ilfov au relevat faptul că aplicarea prevederilor legale este îndeplinită preponderent la nivel formal. În acest sens, se elaborează anual un plan de formare profesională pe baza analizelor de nevoi realizate de compartimente. Acesta nu este, totuși, implementat integral din rațiuni de aglomerare cu sarcini a personalului.

Metodele de formare profesională includ participarea la evenimente de formare profesională non-formală, de tipul cursurilor pe termen scurt (3-5 zile), susținute de furnizori de formare. Metodele de formare informală au fost utilizate parțial prin participarea la vizite de studiu și schimb de practici în țară și străinătate, la care a participat personalul de conducere și execuție a CJ.

Fluctuație ridicată a personalului

Fluctuația personalului Consiliului Județean Ilfov a fost relativ ridicată, în ultimii patru ani cumulați (2016-2019) consemnându-se încetarea raporturilor de muncă pentru mai mult de 20 % din personal, conform organigramei, respectiv un număr de 76 angajați. Cele mai multe plecări s-au produs ca urmare a transferului sau încetării raportului de muncă.

În ceea ce privește angajările, au fost ocupate un număr de 94 de posturi din organigramă în ultimii 4 ani cumulați, reprezentând 26 % din numărul de posturi din organigramă.

Concret, în ultimii trei ani incluși în perioada de analiză (2016-2018), au fost participări la 8 cursuri de formare și specializare certificată, cum sunt cele pentru familiarizarea cu sistemul de control managerial intern, pentru proceduri de lucru și achiziții publice.

În categoria instrumentelor de formare informală, se pot menționa participările la evenimentele organizate prin diverse asociații profesionale ale personalului, cum ar fi *Asociația Secretarilor Județelor din România (ASJR)*, *Asociația Directorilor Economici și Contabililor din Județele din România (ADECJR)* sau alte organisme asociative profesionale ale personalului din autorități publice locale. Printre acestea au fost:

- Sesiunea de formare *Proiect Starea Națiunii – Construirea unui instrument inovator pentru fundamentarea politicilor publice* (SIPOCA 11);
- Evenimentul *Săptămâna inovației în macroregiuni*;
- Evenimentul *Săptămâna Europeană a Regiunilor și a Orașelor 2016*;
- Seminarul *Contractul Individual de muncă, aspecte teoretice și practice*;
- Sesiunea GAL;
- Conferința *Nutrients Pollution Control*.

De asemenea, personalul a avut ocazia de a participa la deplasări în scop de familiarizare și schimb de bune practici în China, Republica Moldova, Spania (Madrid) și Belgia (Bruxelles).

Certificările obținute ca urmare a participării la evenimente de formare non-formală sunt incluse împreună cu informațiile privind parcursul profesional al angajaților în dosarul profesional al acestora, conform legii.

Alte tipuri de limitări ale activității de resurse umane rezultate în urma analizelor și discuțiilor se referă la:

- Circuitul documentelor în instituție, în sensul în care invitațiile la evenimente de formare nu ajung la grupul-țintă în timp util și, astfel, este ratată participarea, chiar dacă evenimentul este de interes pentru anumite categorii de angajați;
- Lipsa unui sistem electronic de gestiune a informațiilor în domeniul resurselor umane. Înregistrările se realizează în dosare compuse din documente în format de hârtie, nu în format digital. În acest sens, ar fi util un sistem electronic de gestiune a activităților de resurse umane, care să integreze organigrama instituției și să permită procese de actualizare și gestiune a dosarelor angajaților.

Măsuri propuse:

• Analiza și planificarea proceselor de recrutare și selecție în termeni de asigurare a unei capacități instituționale optime; • Adoptarea și aplicarea unui ciclu de planificare, implementare și monitorizare a politicii de formare a personalului; • Analiza și regândirea procesului de formare profesională în termeni de eficiență a utilizării resurselor și de dobândire de abilități și competențe ale personalului; • Implementarea unui sistem de motivare financiară/non-financiară a personalului în limitele legale de gestiune a sistemului de salarizare și formare profesională.	• Elaborarea/achiziția unui sistem de gestiune a datelor și dosarelor de personal în format digital; • Regândirea circuitului documentelor care vizează activități de formare profesională nonformală sau informală în cadrul instituției, astfel încât acestea să ajungă la departamentele specializate în timp util.

NIVEL STRATEGIC

NIVEL OPERAȚIONAL

8.1.2. Proceduri

Aranjamentul instituțional, atât ca procese cât și ca structuri, este deosebit de important pentru stimularea performanței administrative, alături de factori precum resursele umane și bugetele disponibile, întrucât poate facilita procesele administrative sau le poate inhiba. Consecințele pot fi negative atât pentru autoritate în ansamblu, cât și pentru cetățeni și mediul de afaceri. Slaba receptivitate a administrației la problemele cetățenilor și mediului de afaceri este cauzată, în principal, de proceduri administrative greoaie, costuri administrative ridicate pentru beneficiari sau servicii publice de slabă calitate.

De aceea, eforturile de reformă din ultimii ani s-au concentrat pe reducerea barierelor administrative, reducerea timpului de răspuns la problemele apărute și o apropiere mai mare de cetățeni a administrației publice. Toate aceste direcții de acțiune sunt preponderent în sarcina administrației publice locale.

În momentul de față, conform analizelor realizate, în Consiliul Județean Ilfov, nu există un sistem de proceduri de lucru unitar și integrat

În mare parte, procedurile de lucru pentru a asigura respectarea prevederilor legale care guvernează activitatea Consiliului Județean Ilfov în diverse domenii sunt utilizate nestructurat. De aceea, sarcinile personalului și activitățile structurilor nu beneficiază o abordare unitară.

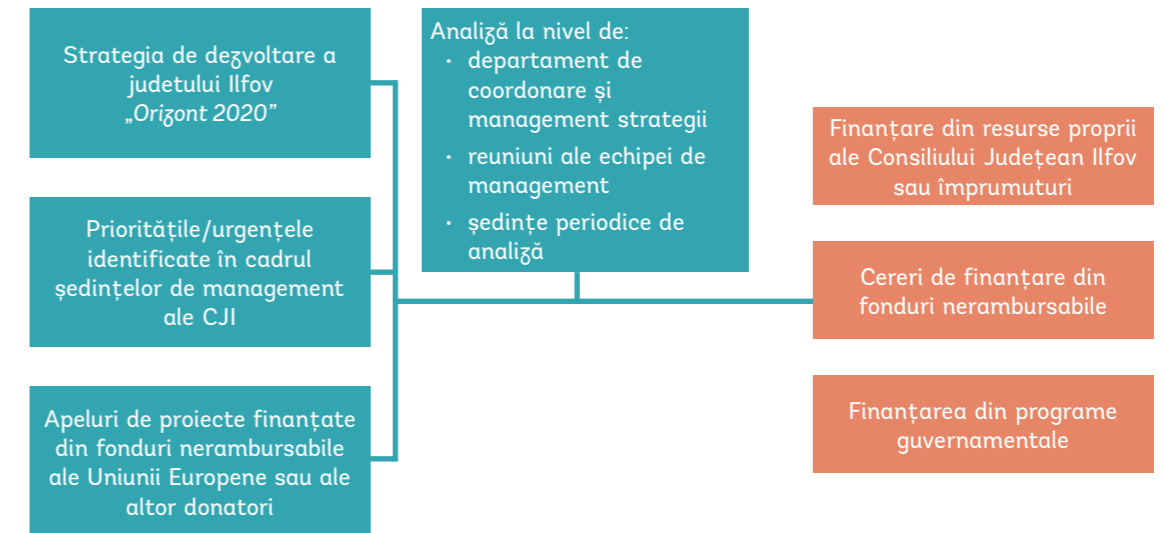
În general, abordarea sarcinilor instituționale se realizează la două niveluri:

În funcție de amploarea intervențiilor și prevederilor legale care guvernează domeniile de acțiune, sistemul de fundamentare și aplicare include parcurgerea procesului de aprobare în cadrul deliberativului județean sau pe cel managerial executiv. Acesta este cazul în ceea ce privește, de exemplu, selectarea unor intervenții care țin de agenda publică a județului, sursa acestora și selectarea modalităților adecvate de finanțare, precum și structura responsabilă din cadrul CJJ.

FIGURA 170.

Procedura de stabilire și selecție a intervențiilor publice

Sursă: Prelucrare proprie a informațiilor obținute de la reprezentanții CJJ

Managementul documentelor încă se realizează preponderent pe format de hârtie și mai puțin în format digital/electronic

Circuitul documentelor care intră sau ies din CJJ sunt înregistrate electronic la Registratura instituției însă nu circulă în acest format, ci pe format de hârtie. În acest sens, angajații nu pot căuta documente oficiale în format electronic în legătură cu sarcinile care le revin.

Nu există arhivă electronică, iar documentele trebuie identificate și recuperate/copiate din arhiva fizică aflată în sediul instituției. Din discuțiile purtate cu reprezentanții CJJ, a rezultat că a existat un sistem electronic de gestiune a documentelor din instituție, care însă nu mai este utilizat.

Există neajunsuri legate de procesele interne și externe de lucru, de îndeplinirea sarcinilor pe departamente și de colaborarea între acestea

- Interne – proces greoi de avizare/aprobare internă a documentelor oficiale, în special pentru promovarea unor hotărâri de Consiliu Județean;
- Externe – nevoia de expertiză în procese de lucru ale Consiliului Județean, în special în domeniul achizițiilor publice.

Aceste probleme au fost deja conștientizate și abordate la nivel instituțional prin măsuri de acțiune deja demarate, precum:

- Achiziția/dezvoltarea de soluții TIC – program pentru gestiunea proiectelor proiectat și dezvoltat personalizat pentru CJJ. Se va asigura accesul pentru tot personalul CJ;
- Analiza proceselor din CJ și adoptarea standardului ISO 9001 și formare profesională. S-au contractat serviciile pentru elaborarea documentațiilor;
- Informatizarea serviciilor publice în domeniul emiterii de autorizații și avize, respectiv depunerea și gestiunea petițiilor/solicitărilor de informații de la cetățeni și companii;
- Crearea unui sistem de bugetare participativă;

- Alocarea unei proporții din Bugetul CJ pentru susținerea unor proiecte de investiții propuse de cetățeni;
- Colectarea de idei de politici locale de la cetățeni;
- Elaborarea unei liste de proiecte prioritare prin dezvoltarea ideilor primite de la cetățeni;
- Actualizarea paginii web a Consiliului Județean Ilfov pentru a integra serviciile publice online dezvoltate.

Aceste măsuri au fost incluse în proiectele depuse spre finanțare prin Programul Operațional Capacitate Administrativă, unul dintre proiecte fiind deja acceptat pentru finanțare.

Implementarea proiectelor de dezvoltare se realizează diferențiat

Implementarea proiectelor se realizează în două moduri, în funcție de complexitatea/specificul proiectelor:

- Intern – pentru acele proiecte care nu necesită un nivel ridicat de specializare a echipei de proiect, cum sunt proiectele POCA sau POCU. Modalitatea de implementare este utilizată cu precădere în cazul proiectelor finanțate din surse nerambursabile.
- Prin cooptarea de expertiză externă (consultanți) pentru acele proiecte care implică un nivel ridicat de expertiză sau specializare în domenii specifice. Se aplică acest model în cazul proiectelor/investițiilor realizate din fonduri rambursabile.

Măsuri propuse:

- Analiza fluxului de informații și documente la nivel instituțional și elaborarea unor măsuri de simplificare a proceselor;
- Simplificarea relației între instituție și public (persoane și companii) prin adoptarea și implementarea de soluții de gestiune și comunicare electronică;
- Introducerea unui sistem de monitorizare și evaluare a intervențiilor publice atât în termeni financiari, cât și de realizare a obiectivelor stabilite.

NIVEL STRATEGIC

- Elaborarea și implementarea unui sistem unitar și integrat de proceduri de lucru la nivel instituțional (în implementare);
- Realizarea/achiziția unui sistem de gestiune a fluxului de documente oficiale.

NIVEL OPERAȚIONAL

8.2. Bugete locale / resurse financiare

Un principiu pe larg acceptat la nivelul administrației, dar și al economiei, în general, este acela că resursele, de orice fel, sunt limitate. Aici se manifestă calitățile activității de management, care este responsabilă de asigurarea unui proces cât mai eficient de utilizare a resurselor pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite (eficacitate).

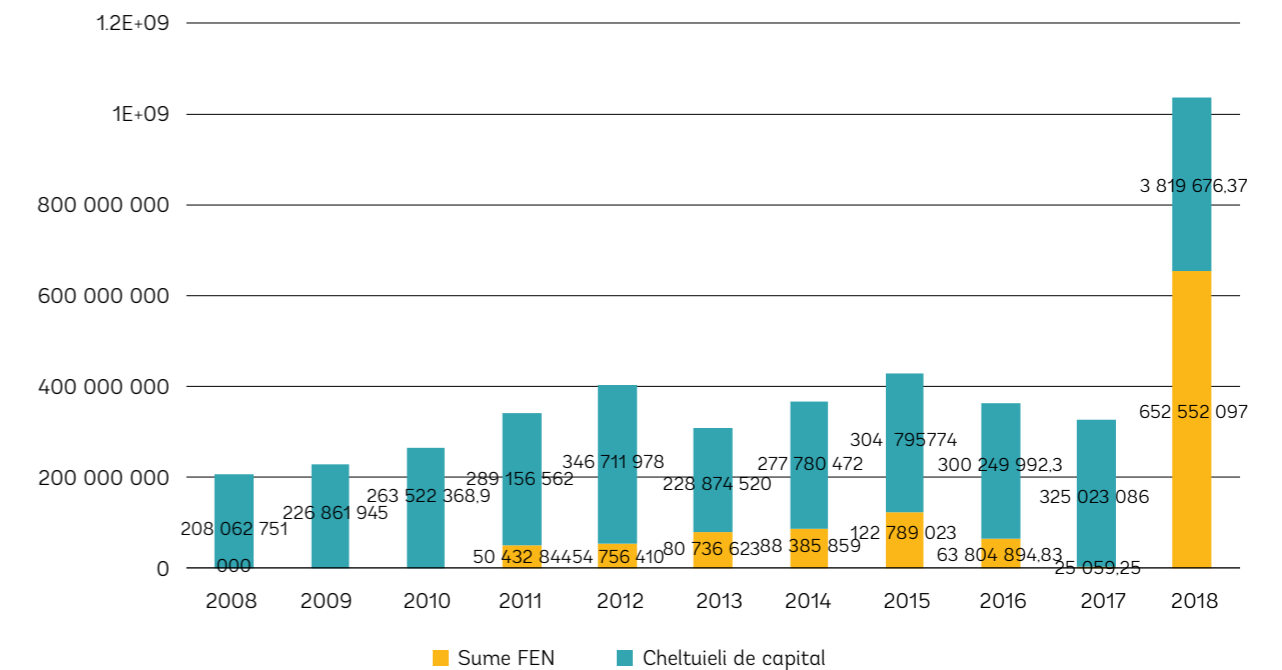
Județul Ilfov se află pe primele locuri în țară în funcție de bugetele de investiții

Deși ocupă locul 9 la nivel național ca PIB/cap de locuitor, județul Ilfov a beneficiat de un buget de investiții de **2,153,688,429** lei în ultimii 4 ani, al 5-lea ca valoare la nivel național, după municipiul București și județele Timiș, Iași și Bihor.

La nivel județean, bugetul de investiții a oscilat în perioada 2015-2018, fiind influențat de sumele primite în contul proiectelor cu finanțare nerambursabilă. Contribuția fondurilor nerambursabile la valoarea bugetului de investiții al Consiliului a fost semnificativă începând cu ciclul de programare 2007-2013, mai exact din anul 2011, când sumele decontate din fonduri nerambursabile au fost evidențiate distinct în structura bugetelor locale. Se poate observa un vârf al bugetului de investiții din județ pentru anul 2018, sprijinit masiv de intrările de fonduri prin proiecte finanțate din fonduri nerambursabile ale Uniunii Europene – aproximativ 650 de milioane de lei.

FIGURA 171.

Evoluția bugetelor de investiții în județul Ilfov

Sursă: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale (DPFBL)

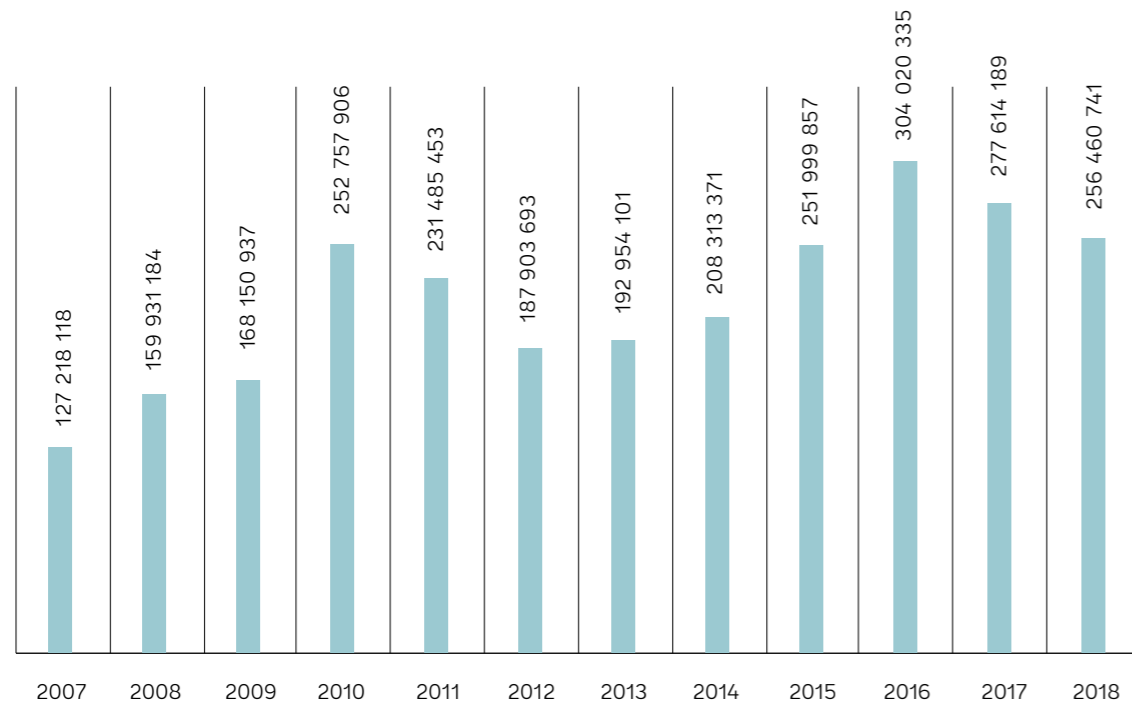
Veniturile bugetare au avut un caracter fluctuant

În ceea ce privește managementul resurselor bugetare ale Consiliului Județean Ilfov, veniturile totale au fluctuat pe parcursul ultimilor 11 ani de analiză, în principal din două cauze:

- Disponibilitatea, începând cu anul 2007, a fondurilor europene nerambursabile ca urmare a aderării la Uniunea Europeană;
- Manifestarea efectelor crizei economice mondiale din perioada 2007-2011 și în România.

Cu toate acestea, între anii 2007 și 2017 s-a înregistrat o creștere semnificativă, de 146%, a veniturilor Consiliului Județean Ilfov, iar în 2017 o scădere de 10% față de anul 2016, cauzată în mare parte de reducerea sumelor atrase din fonduri europene nerambursabile. Situația s-a îmbunătățit semnificativ în anul 2018, când la nivel județean s-au consemnat intrări de fonduri din surse nerambursabile de 652.552.097 lei, depășind de aproape două ori cheltuielile de capital angajate din fonduri proprii ale UAT-urilor din județ.

FIGURA 172.
Venituri totale ale Consiliului Județean Ilfov în perioada 2007-2018

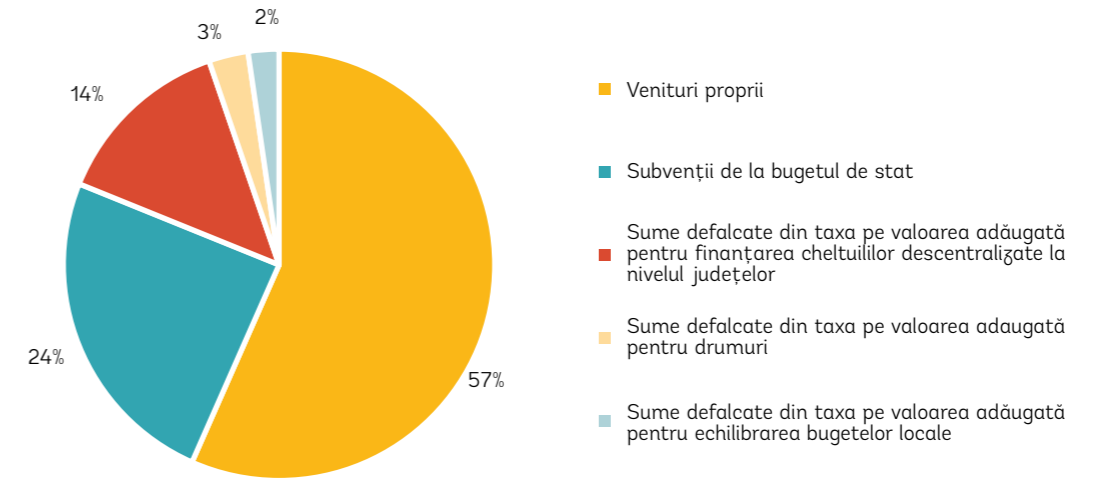
Sursă: DPFBL

În ceea ce privește sursa acestor venituri, majoritatea veniturilor au provenit din venituri proprii – 55 %, constituite din surse precum impozitul pe profit, cotele defalcate din impozitul pe venit și alte surse. Cea mai mare parte a acestor venituri, aproximativ 70 %, au provenit din cotele defalcate din impozitul pe venit, alocate de Ministerul de Finanțe și cote defalcate pentru echilibrarea bugetelor locale. Restul veniturilor au provenit din subvenții – 24 %, urmate de sumele defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale. Doar aproximativ 3% din veniturile proprii provin din alte surse decât realocările de la bugetul de stat. Cele mai multe au ca sursă activități precum taxele pentru folosința unor bunuri, autorizații pentru utilizarea bunurilor sau desfășurarea unor activități.

Identificarea unor oportunități de multiplicare sau extindere a surselor de venituri proprii pentru Consiliul Județean Ilfov ar contribui la creșterea capacității financiare de promovare a unor noi investiții publice. O soluție poate fi reprezentată de încheierea de parteneriate cu autoritățile locale pentru promovarea unor investiții comune care, ulterior, să genereze venituri atât la bugetele locale, cât și la bugetul CJL.

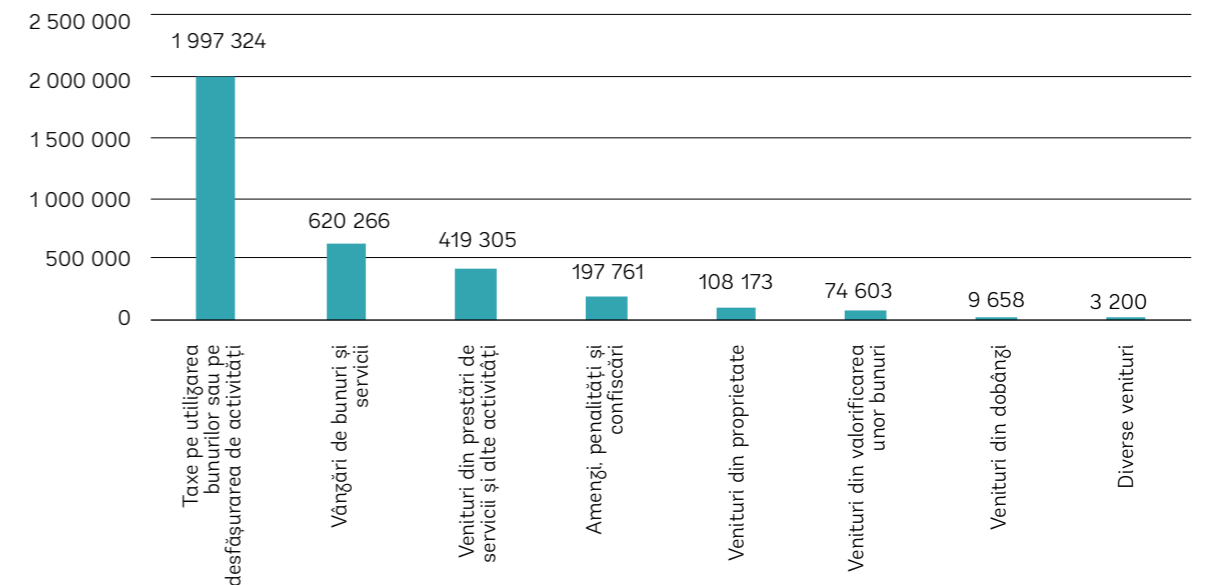
În ceea ce privește finanțările nerambursabile, cuantumul acestora este relativ nesemnificativ în termeni de surse de venituri pentru CJL.

FIGURA 173.
Alte surse de venituri ale Consiliului Județean Ilfov

Sursa: Execuția anuală a bugetului Consiliului Județean Ilfov – 2018

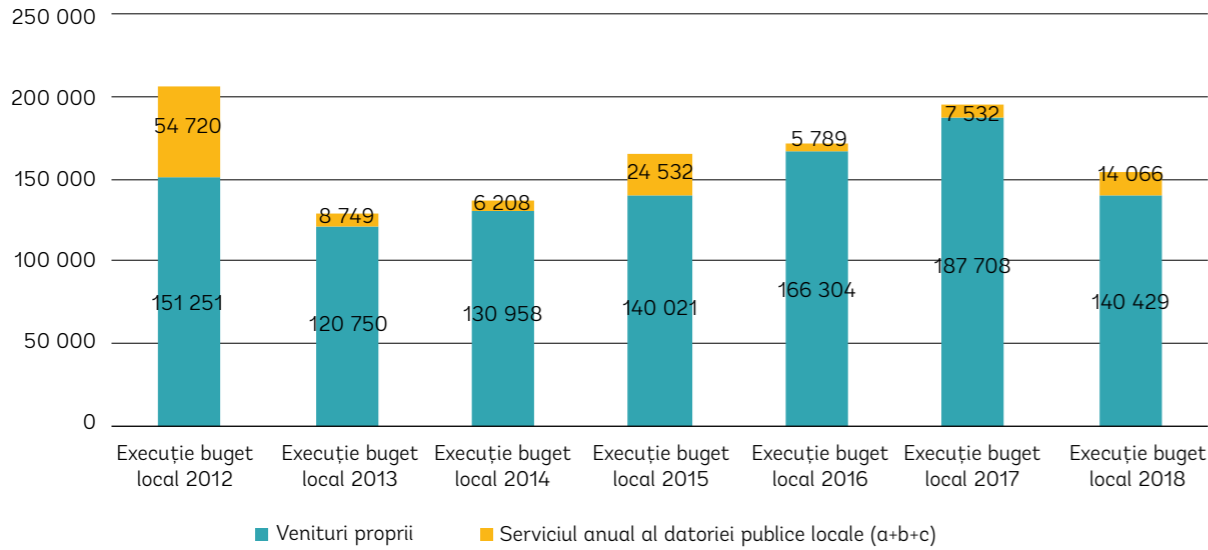
FIGURA 174.
Surse și ponderi ale veniturilor Consiliului Județean Ilfov în 2018

Sursă: DPFBL

Pe lângă utilizarea propriilor venituri și a finanțării UE pentru a sprijini noi investiții și cheltuieli publice, Consiliul Județean Ilfov și-a asigurat surse de finanțare suplimentare prin împrumuturi contractate atât de la instituțiile de finanțare comerciale, cât și de cele internaționale. Este demn de menționat faptul că dispozițiile legale în domeniu permit administrației locale să acceseze împrumuturile într-un procent care se ridică la maximum 30% din veniturile proprii (Hotărârea Guvernului 665/2011). În acest sens, CJL nu a depășit în ultimii 7 ani, cu excepția 2012, plafonul legal al datoriei. O imagine mai detaliată este prezentată mai jos:

FIGURA 175.
Cuantum împrumuturi CJI în total venituri proprii (2012-2018)

Sursa: Contul de execuție bugetară și serviciul datoriei CJI 2012-2018

După cum se arată mai sus, CJI beneficiază de o anumită flexibilitate în ceea ce privește capacitatea de asigurare a unor surse de finanțare suplimentare pentru proiecte de investiții, sub forma unor împrumuturi. De exemplu, în 2018, gradul de îndatorare al Consiliului Județean Ilfov a fost de numai 10% raportat la veniturile proprii. În acest sens, este necesară o planificare mai clară a investițiilor care urmează să fie sprijinite, cu scopul evident de a finanța investițiile cu o rată de rentabilitate financiară ridicată. Deoarece CJI nu deține foarte multe active pe care le poate utiliza în vederea unor investiții, este recomandată încheierea de parteneriate cu administrația locală pentru a finanțarea unor investiții comune.

În secțiunea de cheltuieli, cele mai mari sunt cele pentru personal, asistență socială, cele pentru bunuri și servicii și cele de capital. Cheltuielile de capital dețineau, în 2018, o pondere de 24 % din totalul cheltuielilor CJI, față de 18 % în anul 2017, 9% în 2016 și 10% în 2015.

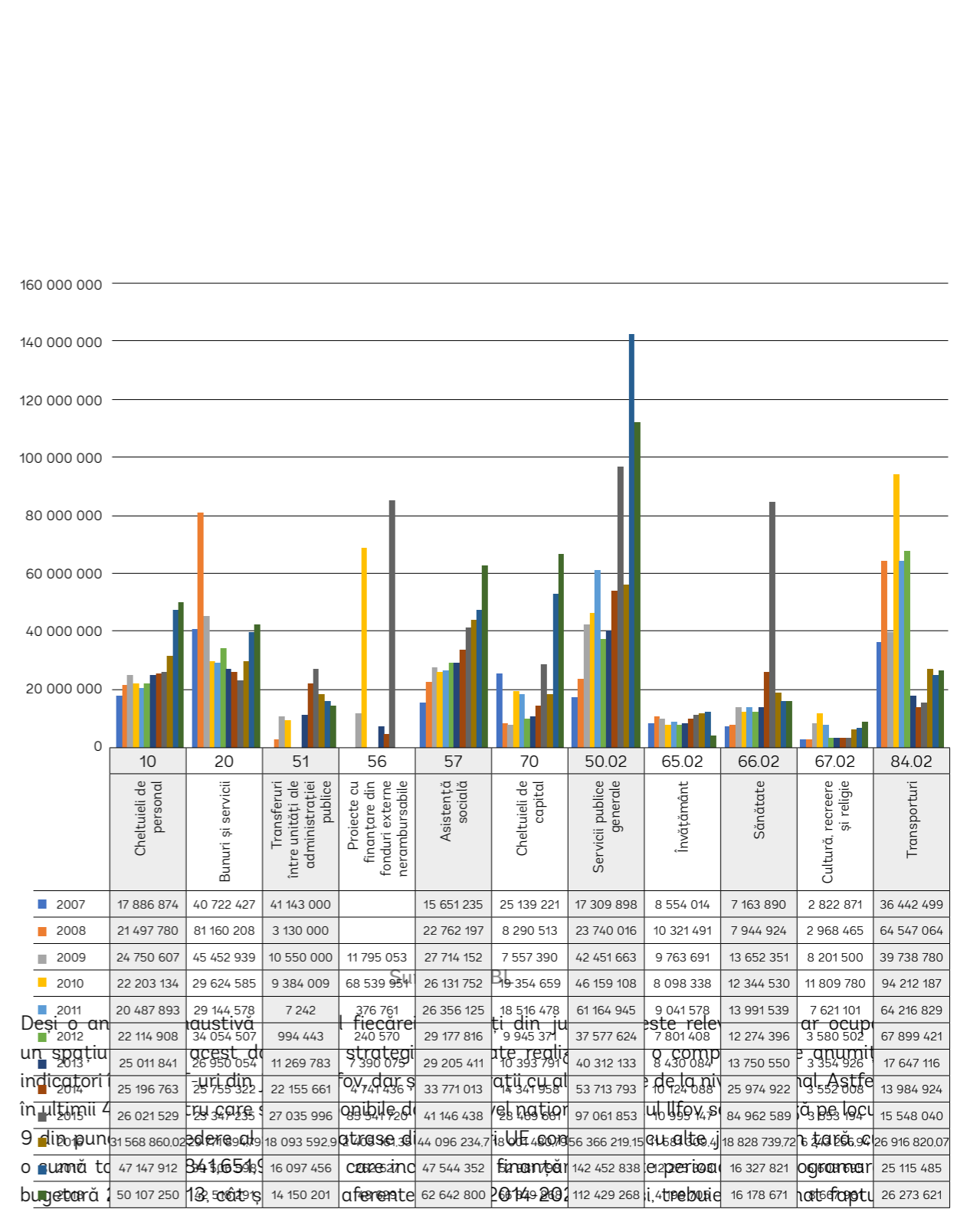
Trebuie urmărit un echilibru între cheltuielile de funcționare și cheltuielile de capital

Analizele privind structura cheltuielilor CJI indică o creștere de 93 de procente a cheltuielilor de personal între 2015 și 2018, în condițiile în care doar 49 % din posturi sunt ocupate. Această situație poate influența procesul de recrutare și selecție și, prin urmare, nivelul capacității administrative a CJI. De asemenea, este pusă presiune asupra bugetului de investiții, în absența identificării unor surse suplimentare de fonduri pentru investiții.

Capacitatea de atragere de fonduri nerambursabile este limitată în comparație cu alte județe din motive obiective și de capacitate instituțională

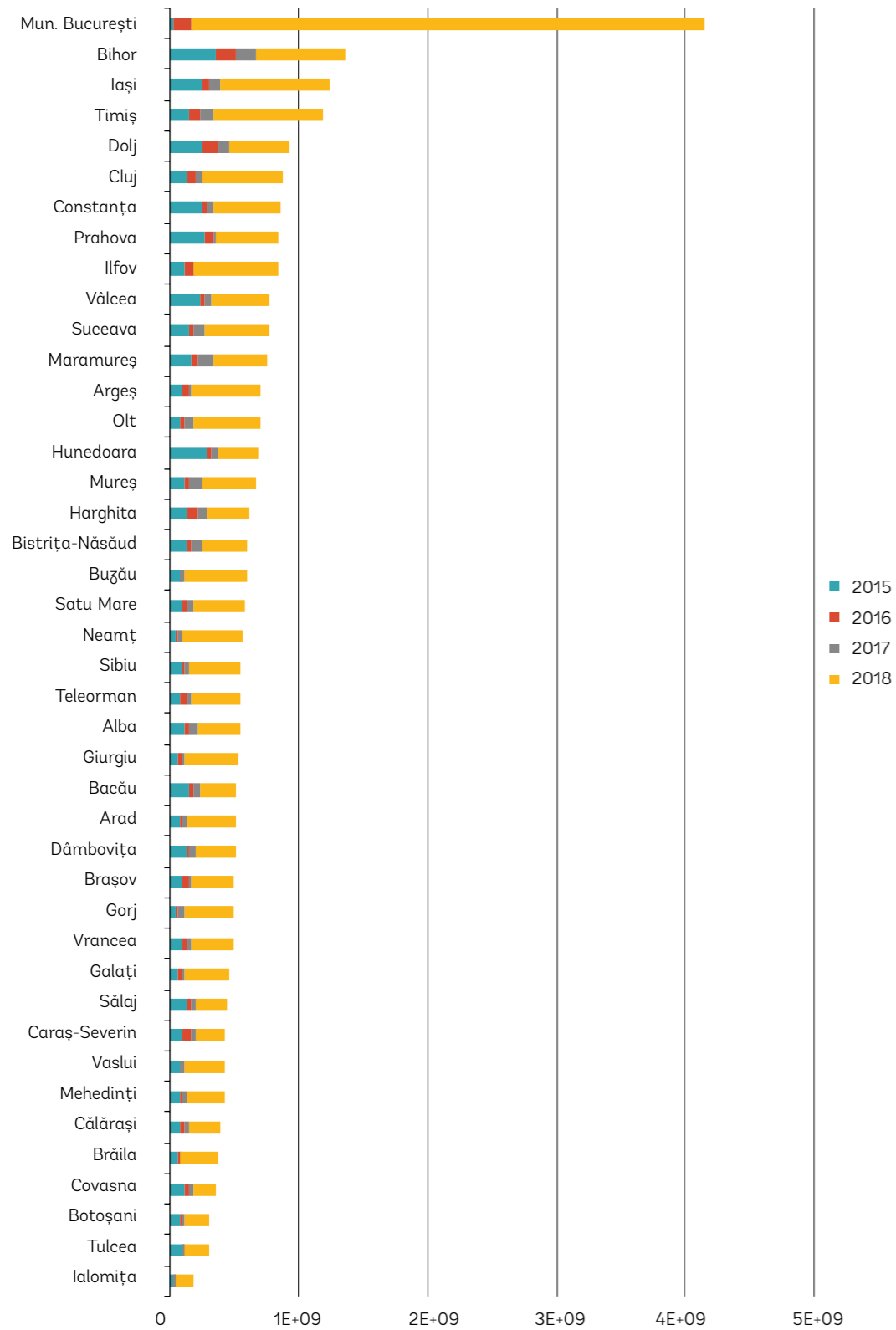
Calitatea de membru al Uniunii Europene a adus României, pe lângă beneficii politice și de securitate, și o componentă importantă de resurse financiare nerambursabile, sub forma Fondurilor Europene Structurale și de Investiții, care completează resursele financiare naționale și locale și asigură un plus semnificativ de finanțare pentru politicile de creștere.

FIGURA 176.
Distribuția cheltuielilor Consiliului Județean Ilfov în perioada 2007-2018

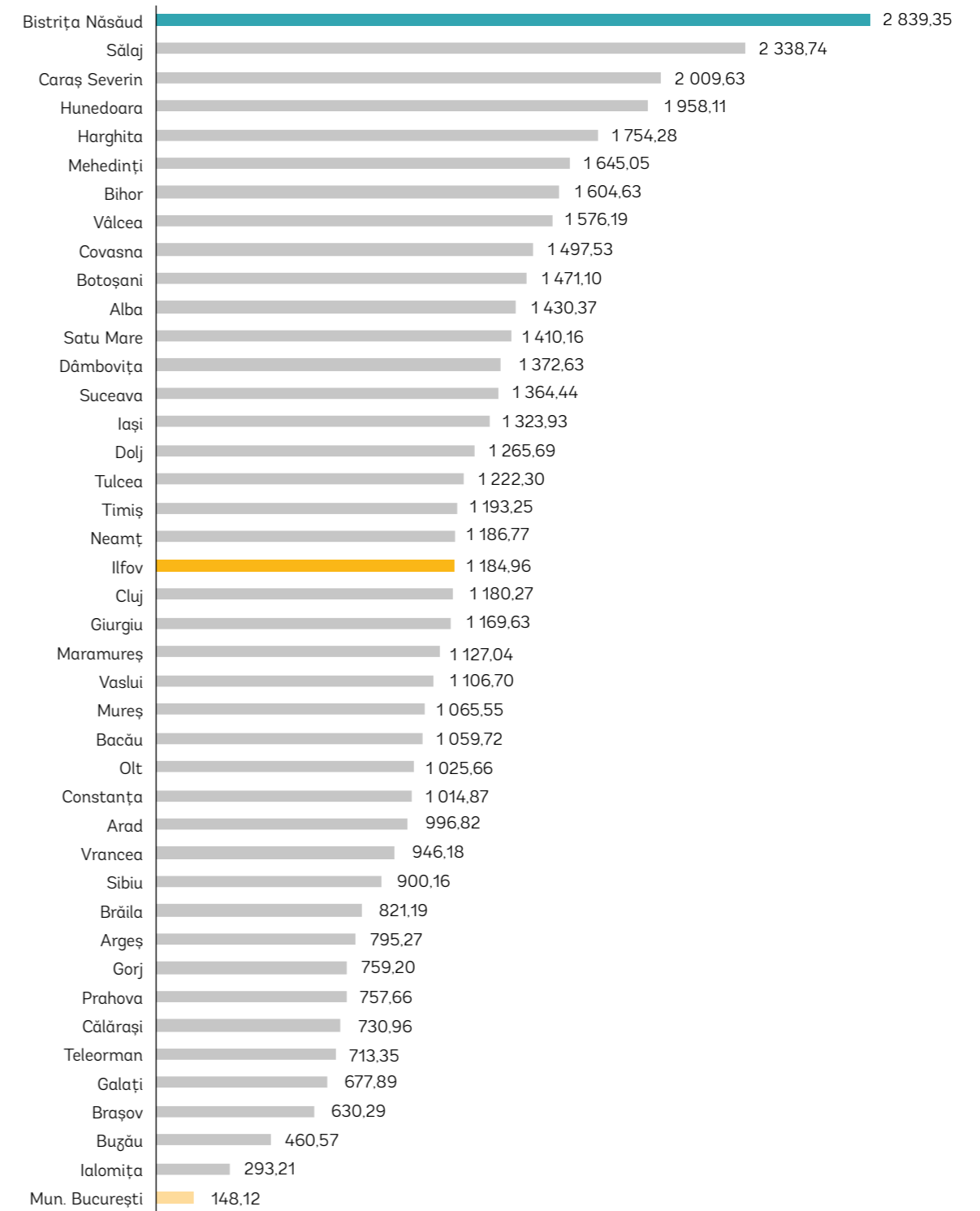
că județul Ilfov, alături de municipiul București, au intrat în rândul regiunilor dezvoltate ale Uniunii Europene începând cu perioada de programare 2014-2020. Prin urmare, rata de cofinanțare pentru proiectele depuse este redusă în comparație cu celelalte județe din țară.

FIGURA 177.
Clasamentul privind atragerea de fonduri nerambursabile pe județe în anii 2015-2018

Sursă: DPFBL

FIGURA 178.
Volumul fondurilor europene nerambursabile atrase la nivel județean pe cap de locuitor (Recensământ 2011)

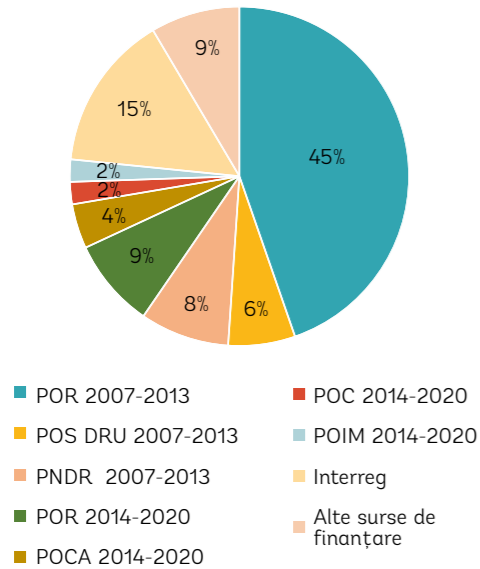

Sursa: DPFBL

Suplimentar, un clasament al județelor în funcție de fondurile europene nerambursabile atrase pe cap de locuitor este prezentat în Figura 178.

Cele mai multe fonduri au fost atrase din Programul Operațional Regional 2007-2013

FIGURA 179.
Sursele nerambursabile de finanțare utilizate de Consiliul Județean Ilfov pentru susținerea investițiilor (2007-2013 vs. 2014-2020)

Sursă: Consiliul Județean Ilfov

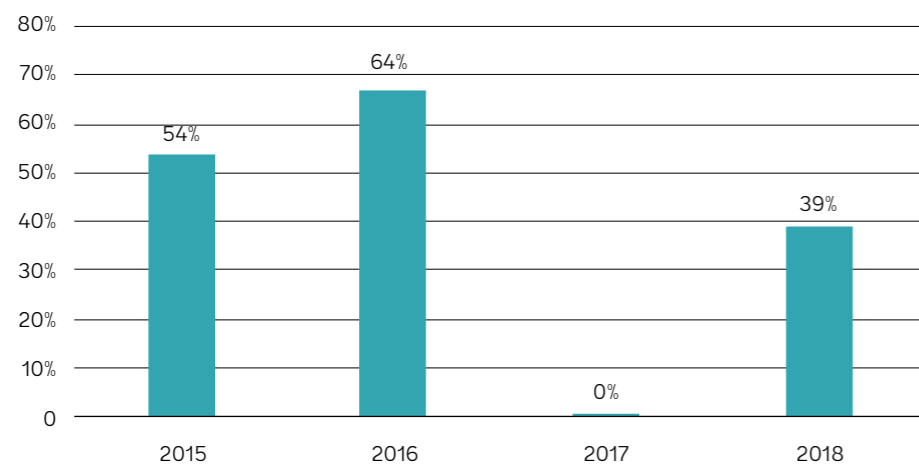
În ceea ce privește activitatea Consiliului Județean Ilfov de atragere de fonduri din surse nerambursabile, cele mai multe proiecte au fost depuse și implementate prin programele operaționale regionale atât în ciclul de programare bugetară 2007-2013, cât și în cel aferent perioadei 2014-2020, cu mai mult de 20 de proiecte depuse/ implementate. Pe locul secund se află programele de cooperare trans-frontalieră Interreg, apoi cele din domeniul dezvoltării rurale. O listă completă a acestora se regăsește în Anexa 9.

Ponderea proiectelor europene în bugetul de investiții al CJ este semnificativă

Capacitatea de a atrage surse de finanțare suplimentare, cu precădere pe cele oferite de fondurile europene nerambursabile, este esențială pentru susținerea procesului de dezvoltare a județului. În cadrul Consiliului Județean Ilfov, această activitate se realizează la nivelul Direcției Management Programe de Dezvoltare, ca departament coordonator, cu sprijinul departamentelor de resort – economic, juridic, achiziții etc., în funcție de specificul proiectelor.

La nivel județean, ponderea medie a fondurilor europene nerambursabile în bugetele de investiții ale unităților administrativ-teritoriale este de 63 %, pe locul 21 la nivel național. În cazul Consiliului Județean Ilfov, ponderea aferentă anului 2017 (așa cum apare în figura de deasupra) a fost cauzată de indisponibilitatea surselor de finanțare nerambursabilă ca urmare a ne-acreditării autorităților de management pentru programe operaționale.

FIGURA 180.
Ponderea fondurilor nerambursabile în bugetul de investiții al Consiliului Județean Ilfov (2015, 2016, 2017, 2018)

Sursa: DPFBL

Măsuri propuse:

NIVEL STRATEGIC	NIVEL OPERAȚIONAL
Promovarea unei planificări bugetare multi-anoale, pe baza planului de acțiune al Strategiei; Introducerea unui sistem de monitorizare și evaluare a resurselor bugetare care să permită o mai mare eficiență a utilizării fondurilor proprii; Inițierea unui sistem de sprijin pentru UAT-urile din județ în vederea creșterii capacității acestora de atragere de fonduri nerambursabile.	Mentținerea unui echilibru între cheltuielile de funcționare și cele de investiții; Crearea de spațiu bugetar pentru creșterea bugetului alocat investițiilor; Organizarea de sesiuni de instruire în domeniul managementului fondurilor nerambursabile și diseminării de bune practici de la nivel național (POCA este un instrument util de susținere financiară pentru acest tip de demers).

Această activitate va fi coroborată cu cele destinate dezvoltării capacității administrative pe componentele de resurse umane și structuri specializate din cadrul Consiliului Județean Ilfov.

Lista proiectelor din fonduri europene nerambursabile implementate de Consiliul Județean Ilfov în perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020 poate fi consultată în Anexa 9.

Există un interes pentru proiecte cu un grad ridicat de specializare

Este de notat, de asemenea, activitatea destul de intensă a Consiliului în vederea atragerii de fonduri pentru proiecte mai specifice, cum ar fi cele de pregătire profesională pentru cadre didactice, cele destinate energiei sau cooperării transfrontaliere, ca de exemplu:

- ASTRA – Ageing School teachers remain Active, finanțat din Programul de învățare Grundtvig - Proiectul a fost implementat de către Casa Corpului Didactic Ilfov în parteneriat cu Consiliul Județean Ilfov. Proiectul a derulat activități aferente schimbului de experiență privind menținerea în activitate a profesorilor aflați în pragul vârstei de pensionare.
- Valorificarea resurselor de apă geotermală pentru termoficarea Spitalului Clinic de Urgență „Prof. Dr. Agrippa Ionescu”, localitatea Balotești, comuna Balotești, județul Ilfov, finanțat din Programul Energie Regenerabilă Rondine, Mecanismul SEE 2009-2014 - Valorificarea resurselor de apă geotermală pentru termoficarea spitalului, prin înlocuirea soluției clasice de încălzire bazate pe utilizarea gazelor naturale pentru producerea energiei termice. Reabilitarea forajului din Balotești, construcția și dotarea stației geotermale.
- Dezvoltarea potențialului geotermal în județele Ilfov și Bihor, finanțat din Programul RO05, Mecanismul Financiar SEE 2009-2014 - Realizarea schimbului de experiență între județul Ilfov, județul Bihor și Institutul de Sondare Geologică din Islanda. Acțiunile au constat în vizite și seminarii în vederea realizării schimbului de experiență între partenerii din România și cei din Islanda.

8.3. Democrație participativă

Implementarea conceptului de democrație participativă în cadrul Consiliului Județean Ilfov este limitată în comparație cu noile dezvoltări din domeniu

Implementarea unor soluții TIC în domeniul inițierii și menținerii legăturii cu comunitatea și cu mediul de afaceri poate reduce „distanța” dintre administrație și beneficiarii serviciilor publice.

Din analizele realizate, Consiliul Județean Ilfov nu deține mijloace directe de interacțiune cu cetățenii în afara aplicării prevederilor legale privind activitatea de petiționare sau solicitările de informații privind activitatea instituției prin Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public.

CJI deține, în schimb, un cont pe o platformă de media socială, unde este urmărit de aproximativ 5.000 de persoane și apreciat de 5.285. Informațiile privind activitățile majore ale Consiliului sunt relativ actuale, însă comunicarea cu cetățenii este limitată.

Apropierea de comunitate este o prioritate pentru Consiliul Județean Ilfov

În acest sens, pentru promovarea unui mecanism transparent și rapid de răspuns la problemele comunității, Consiliul Județean Ilfov a depus spre finanțare din Programul Operațional Capacitate Administrativă proiectul *Platformă online pentru eficientizarea serviciilor publice oferite cetățenilor de Unitatea Administrativ-Teritorială Județul Ilfov*, în valoare totală de 2,552,218.73 lei.

Obiectivul general al proiectului este *eficientizarea serviciilor publice oferite cetățenilor din județul Ilfov, în vederea reducerii birocrăției, prin facilitarea accesului la o platformă online dezvoltată prin implementarea unui sistem informatic la nivelul aparatului de specialitate al Consiliului Județean Ilfov*.

Țintele specifice pe care le urmărește proiectul sunt:

- Implementarea unei soluții informatice la nivelul Consiliului Județean Ilfov pentru îmbunătățirea modului de acordare a serviciilor publice;
- Asigurarea capacității tehnice a Consiliului Județean Ilfov în vederea oferirii serviciilor publice online prin achiziționarea, instalarea și operaționalizarea echipamentelor specifice;
- Îmbunătățirea competențelor digitale ale personalului de conducere și execuție din structurile funcționale ale Consiliului Județean Ilfov, în vederea utilizării în bune condiții a noilor facilități informatice create prin intermediul prezentului proiect.

Introducerea și testarea unui instrument de bugetare participativă este prioritară pentru CJI

Consiliul Județean Ilfov a demarat deja un proiect de elaborare și constituire a unui instrument de bugetare participativă pe modelele implementate cu succes în municipiile Cluj-Napoca și Oradea.

Acest instrument, pentru care va fi dezvoltată o platformă de management online, va permite comunității, firmelor, ONG-urilor și cetățenilor să propună și să voteze acele proiecte pe care le consideră prioritare. Pentru execuția acestor proiecte, CJI va alocă o proporție din bugetul de investiții anual.

Măsuri propuse:

• Promovarea unui mecanism transparent și rapid de răspuns la problemele comunității; • Introducerea unui sistem de bugetare participativă, cu alocarea unui procent din bugetul operațional al CJI.	• Consiliul Județean Ilfov a depus spre finanțare din Programul Operațional Capacitate Administrativă proiectul „Platformă online pentru eficientizarea serviciilor publice oferite cetățenilor de Unitatea Administrativ-Teritorială Județul Ilfov”; • Introducerea și testarea unui instrument de bugetare participativă finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă.
NIVEL STRATEGIC	NIVEL OPERAȚIONAL

8.4. Relații de cooperare internă/externă

Inițierea și menținerea unor relații de cooperare cu alte organizații publice și private din țară și străinătate aduce beneficii evidente din mai multe puncte de vedere, printre care cele mai importante sunt:

- Promovarea în comun a unor proiecte care ar fi dificil de realizat în regie proprie;
- Completarea și creșterea capacității instituționale și a expertizei necesare pentru realizarea de proiecte/activități;
- Furnizarea unor mijloace de perfecționare profesională informală pentru angajați prin accesul la expertiză suplimentară;
- Implementarea unor intervenții pe o arie mai largă, care depășește limitele teritoriale ale UAT sau pe cele de competențe legale sectoriale;
- Accesul la grupuri-țintă care sunt greu de implicat doar de către o organizație.

Transferul de cunoștințe și bune practici este limitat de procesul de inițiere și menținere de relații de parteneriat

În acest domeniu, Consiliul Județean Ilfov a inițiat colaborări sau a fost invitat să colaboreze cu alte organizații din țară și străinătate. În acest sens, reprezentanții CJI au menționat două tipuri de parteneriate:

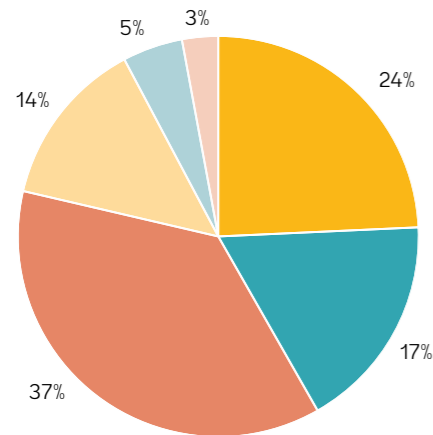
În categoria **parteneriatelor strategice** intră relațiile inițiate și menținute cu autorități publice din China, Republica Moldova sau Spania. Parteneriatele sunt formate atât din inițiativa CJ Ilfov, cât și a partenerilor externi, cum este cazul celui cu Comunitatea autonomă din Madrid, Spania.

Exemple de **parteneriate operaționale** stabilite cu ONG-uri sunt cele pentru implementarea de proiecte sociale în Călărași și Ilfov, sau proiecte de formare pentru diverse categorii de persoane, cum este cel cu Centrul de resurse pentru cetățenie activă. Alt proiect a vizat accesarea unor finanțări pentru tineret puse la dispoziție de Ministerul Tineretului și Sportului, depus în parteneriat cu Federația pentru Tineret.

În aceste parteneriate, rolul preponderent al ONG-urilor este acela de a iniția și menține legătura cu grupurile-țintă. Termenii concreți ai colaborării sunt stabiliți prin intermediul acordurilor de parteneriate.

Anual, Consiliul Județean Ilfov este invitat să participe în parteneriate formale pentru implementarea de proiecte sau intervenții specifice din întreg spectrul de activități, cum ar fi cele culturale, recreativ-sportive, pentru grupuri dezavantajate. Invitațiile vin din partea unor organizații non-guvernamentale sau organizații private și prevăd de cele mai multe ori contribuții financiare din parte CJ.

FIGURA 181.
Ponderea domeniilor care fac obiectul acordurilor de parteneriat cu UAT-urile din județul Ilfov

- Școli și grădinițe
- Săli de sport
- Drumuri
- Rețele de apă și canalizare
- Case de cultură
- Parcuri

Sursă: Consiliul Județean Ilfov

În interiorul județului, Consiliul Județean Ilfov a încheiat nu mai puțin de 36 de acorduri de parteneriat cu consilii locale, care vizează implementarea unui spectru larg de proiecte de investiții, precum:

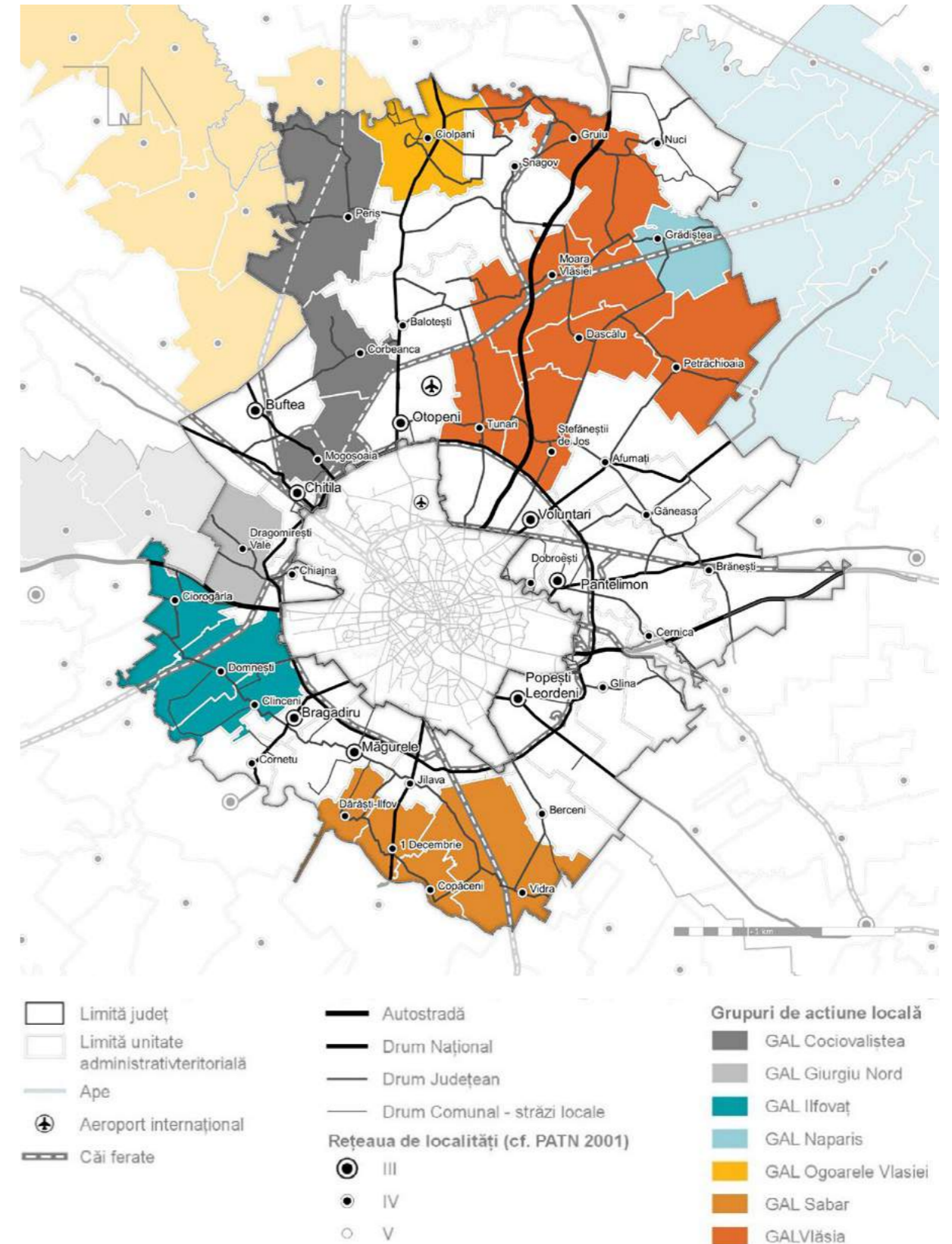
- Reabilitări de școli și grădinițe;
- Construcții/reabilitări de săli de sport;
- Reabilitări de drumuri;
- Extindere de rețele de utilități;
- Construcții/reabilitări de case de cultură.

Ponderea cea mai mare este înregistrată de infrastructura rutieră (37%), urmată de infrastructura de învățământ (24%) și cea de sport (17%).

CJI a stabilit parteneriate cu autorități publice locale din alte județe, pe teme precum economia socială (parteneriat cu Consiliul Județean Călărași), infrastructura sau cooperarea teritorială în cadrul programelor INTERREG sau Strategia Dunării (în acest sens s-a încercat o colaborare cu Consiliul Județean Giurgiu).

Un tip aparte de parteneriate formale sunt cele concretizate prin constituirea de Asociații de Dezvoltare Intercomunitară și Grupuri de Acțiune Locală, care au atât caracter strategic, urmărind abordarea unor probleme comune la nivel teritorial sau sectorial din comunitățile partenere, cât și caracter operațional, de elaborare și implementare de proiecte comune, finanțate preponderent din fonduri nerambursabile. O hartă acestora se găsește mai jos. După cum se poate observa, comunitățile din partea de vest a județului, dar și unele localități din partea de nord, nu fac parte din nici un grup de acțiune locală.

FIGURA 182.
Grupuri de Acțiune Locală din județul Ilfov

TABEL 30.

Asociații de Dezvoltare Intercomunitară și Grupuri de Acțiune Locală

ASOCIAȚII DE DEZVOLTARE INTER-COMUNITARĂ	SCOP/OBIECTIVE
Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană București – ADIZMB	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană București (ADIZMB) a fost fondată în anul 2018, prin transformarea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară București-Ilfov. Asociația urmărește să pregătească, să promoveze și să implementeze la toate nivelurile proiecte de dezvoltare regională, socială, educațională, gestionarea deșeurilor, mediul înconjurător, mediul de afaceri, serviciile turistice și să obțină finanțarea externă necesară pentru realizarea proiectelor.
Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Apă – ADIA Ilfov	Are ca scop reglementarea, înființarea, organizarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre. De asemenea, vizează realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional, destinate înființării, monitorizării și dezvoltării sistemelor de utilitate publică aferente Serviciului de alimentare cu apă și canalizare, pe baza strategiilor de dezvoltare a acestora.
Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București-Ilfov	Exercitarea și realizarea în comun a competențelor legale ale autorităților administrației publice locale în domeniul serviciilor de transport public. Obiective: • Înființarea, organizarea, reglementarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciului public de transport local; • Îmbunătățirea mobilității integrate prin administrarea coordonată și finanțarea corespunzătoare a serviciilor publice de transport; • Planificarea strategică, monitorizarea și avizarea activităților privind autorizarea, organizarea, gestionarea și controlul funcționării serviciilor publice de transport de călători în regiunea București-Ilfov; • Implementarea măsurilor și proiectelor de investiții prevăzute în Planul de Mobilitate Urbană Durabilă București-Ilfov 2016-2030; • Punerea în aplicare a reglementărilor Uniunii Europene în domeniul serviciilor publice de transport feroviar și rutier de călători.
Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Termoenergetică București-Ilfov	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Termoenergetică București-Ilfov este constituită în scopul înființării, organizării, reglementării, finanțării, exploatarei, monitorizării și gestionării serviciului de alimentare cu energie termică în vederea eficientizării și creșterii calității acestuia.
Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Gestionarea Integrată a Deșeurilor Ilfov	Această asociație a fost înființată în scopul eficientizării activității în domeniul gestionării deșeurilor în județul Ilfov. ADIGIDI își propune promovarea unei abordări integrate a gestionării deșeurilor prin: • Închiderea gropilor de gunoi din județul Ilfov; • Colectarea selectivă și reciclarea deșeurilor; • Tratarea deșeurilor municipale reziduale din județul Ilfov în viitoarea instalație a municipiului București. Din Asociație fac parte 32 de unități administrativ-teritoriale din județul Ilfov și Consiliul Județean Ilfov.

GRUPURI DE ACȚIUNE LOCALĂ	SCOP/OBIECTIVE
GAL Vlăsia Ilfov Nord Est	Sprijinirea dezvoltării comunităților prin identificarea nevoilor locale și promovarea cooperării în vederea soluționării acestora într-un mod cât mai eficient. Obiectivele Asociației sunt: • Dezvoltarea sectorului agricol în teritoriu și creșterea competitivității acestuia prin sprijinirea exploatațiilor agricole. • Dezvoltarea economică durabilă teritoriului. • Dezvoltarea economică socială și culturală sustenabilă a teritoriului.
GAL Ilfovăț Ilfov Sud Vest	Sprijinirea dezvoltării comunităților prin identificarea nevoilor locale și promovarea cooperării în vederea soluționării acestora într-un mod cât mai eficient. Obiectivele sunt: • Sprijinirea dezvoltării firmelor în vederea creșterii competitivității economiilor regionale și creării de locuri de muncă. • Dezvoltarea accesibilității și calității serviciilor sociale și medicale pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale. • Creșterea implicării mediului public și asociativ prin acțiuni de incluziune socială a populației de etnie romă de la nivelul teritoriului.
GAL Cociovaliștea Ilfov Nord Vest	Sprijinirea dezvoltării comunităților prin identificarea nevoilor locale și promovarea cooperării în vederea soluționării acestora într-un mod cât mai eficient. Obiectivele Asociației sunt următoarele: • Implicarea cetățenilor în procesul de decizie privind dezvoltarea teritoriului GAL Cociovaliștea pe principiul european de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC); • Stimularea cooperării și a colaborării dintre autoritățile publice locale, mediul privat, societatea civilă și alte entități publice sau private în vederea dezvoltării locale a teritoriului GAL Cociovaliștea; • Stimularea dezvoltării locale prin valorificarea oportunităților de finanțare din fonduri europene sau naționale; • Redescoperirea și punerea în valoare a tradițiilor culturale specifice teritoriului GAL Cociovaliștea; • Promovarea și punerea în valoare a potențialului economic, cultural și turistic al teritoriului GAL Cociovaliștea; • Îmbunătățirea condițiilor de viață și de trai pe teritoriul GAL Cociovaliștea, precum și creșterea potențialului turistic și economic al teritoriului; • Eliminarea disfuncționalităților sociale din teritoriul GAL Cociovaliștea prin identificarea și sprijinirea grupurilor vulnerabile; • Creșterea gradului de ocupare, în special pentru tineri, grupuri vulnerabile și minorității romanis; • Dezvoltarea resurselor umane din teritoriul GAL prin creșterea accesului la un sistem de educație și formare profesională de calitate, stimularea ocupării forței de muncă, reducerea nivelului de sărăcie a populației și a excluziunii sociale prin facilitarea accesului la servicii sociale și de sănătate;

GRUPURI DE ACȚIUNE LOCALĂ	SCOP/OBIECTIVE
GAL Cociovașiștea Ilfov Nord Vest	Creșterea nivelului calitativ și de performanță în învățământul primar, gimnazial și liceal din teritoriul GAL atât prin îmbunătățirea infrastructurii educaționale, cât și prin măsuri de stimulare a performanței elevilor și a cadrelor didactice; Îmbunătățirea capacității administrative a administrațiilor locale de pe teritoriul GAL prin eficientizarea, modernizarea și transparentizarea proceselor și serviciilor publice. Implementarea unor sisteme și instrumente moderne de planificare strategică și bugetară și a unor sisteme moderne și eficiente de management administrativ; Editarea de materiale de informare de interes local în format digital sau pe suport hârtie.
GAL Sabar Ilfov Sud	Parteneriatul privat-public GAL Sabar Ilfov Sud este format din 26 de membri, dintre care 21 de membri aparțin mediului privat și 5 membri provin din administrația publică. Obiectivele urmărite sunt: Dezvoltarea pieței locale și generarea de noi oportunități. Dezvoltarea de noi facilități economice și a nivelului de cunoștințe în domeniul de activitate specifice companiilor de pe teritoriul GAL. Promovarea valorilor culturale ale etnicilor romi și dezvoltarea socio-economică a comunității rome din teritoriu. Prevenirea fenomenelor de sărăcie și excluziune socială prin accesarea de fonduri nerambursabile destinate unor acțiuni specifice. Promovarea și susținerea intereselor comune ale tinerilor din teritoriul GAL pe plan local, național și internațional, reintegrarea socială și pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități și recuperarea activă pentru persoanele cu handicap de la nivelul teritoriului GAL. Implementarea de măsuri și proiecte în domeniul cultivării legumelor.
GAL „Ogoarele Vlăsiei” Dâmbovița, Prahova, Ilfov	Grupul de Acțiune Locală Ogoarele Vlăsiei cuprinde 8 localități situate în județele Dâmbovița, Ilfov și Prahova. Obiectivele strategice urmărite de GAL sunt: Îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor de bază în comunitatea locală prin mijloace inovative și prin soluții ce susțin protecția mediului înconjurător; îmbunătățirea îndeosebi a infrastructurii sociale, respectiv incluziunea socială a minorităților. Dezvoltarea/modernizarea agriculturii, prin modernizarea sistemelor de producție și/sau procesare, adoptarea de tehnologii noi, inovative, cu impact redus asupra mediului, prin încurajarea asocierii și cooperării între micii fermieri în vederea valorificării potențialului agricol și zootehnic existent pe teritoriul GAL și a creșterii randamentului și competitivității acestor sectoare. Susținerea diversificării activităților desfășurate la nivelul teritoriului prin încurajarea desfășurării de activități neagricole, inovative și stimularea antreprenorialului în vederea creării de noi locuri de muncă și protecția mediului înconjurător.
GAL Giurgiu Nord Giurgiu, Ilfov	GAL Giurgiu Nord este situat pe teritoriul a două județe și are în componență 6 comune din județele Giurgiu și Ilfov. Principalele obiective urmărite sunt: Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

GRUPURI DE ACȚIUNE LOCALĂ	SCOP/OBIECTIVE
GAL Giurgiu Nord Giurgiu, Ilfov	Favorizarea competitivității agriculturii. Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice.
GAL Naparis Ialomița, Ilfov	Cuprinde 21 unități administrativ-teritoriale din județul Ialomița și una din județul Ilfov. Asociația urmărește obiective aflate în legătură strânsă cu obiectivele generale ale Politicii Agricole Comune a Uniunii Europene și cele ale Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, respectiv: Favorizarea competitivității agriculturii prin încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și în zonele rurale și promovarea organizării lanțului alimentară. Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea locurilor de muncă.

*GAL compus din localități din mai multe județe. Sursă: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, paginile web ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară

Cooperarea dintre cele două unități administrativ-teritoriale – municipiul București și județul Ilfov s-a dovedit a fi reciproc benefică în ceea ce privește politice publice integrate:

- Transportul public – prin intermediul TPBI, cetățenii județului Ilfov au acces la serviciile de transport public oferite de compania de transport public din București, cu linii de transport urban și regional care se întinde în majoritatea județului. Scopul este de a implementa prevederile Planului de Mobilitate Urbană Durabilă București Ilfov. Planul de investiții în valoare de 7.000.000.000 EUR urmărește extinderea și modernizarea metroului (bani în principal din bugetul de stat și din fonduri europene), precum și restul proiectelor dezvoltate de autoritățile locale pentru transportul public de suprafață, gestionarea traficului, infrastructura pentru biciclete, etc.
- Asociația Intercomunitară pentru Dezvoltarea Zonei Metropolitane București (ADIZMB) are ca scop pregătirea, promovarea și implementarea la toate nivelurile a proiectelor de dezvoltare regională, precum și dezvoltarea dezvoltării sociale, educaționale, de gestionare a deșeurilor, mediu, mediul de afaceri, turism și obținerea de finanțare pentru aceste proiecte, inclusiv pentru achiziționarea în comun a diverselor echipamente, inclusiv pentru intervenții în echipamente și tehnologii pentru intervenții în situații de urgență. Aceasta a cheltuit deja aproximativ 7 milioane de euro pe proiecte menite să îmbunătățească serviciile de urgență din regiune, utilizarea surselor de energie regenerabile și îmbunătățirea infrastructurii IT. Sursa investițiilor este finanțarea UE și există deja intenția de a accesa fonduri suplimentare pentru proiecte precum mobilitatea urbană partajată, îmbunătățirea capacității operaționale a serviciilor de urgență și o mai bună utilizare a patrimoniului municipal.

Ca o practică generală, sprijinirea proiectelor menite să îmbunătățească politicile de dezvoltare integrată atât pentru Ilfov, cât și pentru București este cea mai bună modalitate de a avansa, deoarece ambele unități administrative sunt conectate, iar politicile lor individuale afectează cealaltă unitate administrativ-teritorială. Extinderea implementării proiectelor integrate ar rezolva mai multe provocări individuale de dezvoltare, cum ar fi gestionarea traficului, gestionarea deșeurilor și a utilităților.

Implicarea UAT-urilor din județ în parteneriate care au ca scop transferul de cunoștințe și bune practici este limitată

În stadiul actual, CJL este în cea mai mare parte implicat în parteneriate menite să sprijine, financiar sau cu expertiză, alte unități administrativ-teritoriale din țară sau din străinătate și mai puțin în parteneriate din care organizația și angajații săi poată adopta și învăța bune practici în domenii precum dezvoltarea politicilor locale și a proiectelor de dezvoltare. Acest lucru trebuie să se schimbe în viitoarea perioadă de programare cel puțin, și concentrarea mai mare pe aceste tipuri de parteneriate ar fi benefică.

Măsuri propuse:

- Aderarea la rețele transnaționale constituite în domenii-cheie pentru prioritățile de dezvoltare ale județului Ilfov (dezvoltare urbană, mobilitate, inovație etc.);
- Implicarea UAT-urilor din județ în activitățile de transfer de cunoștințe și bune practici în politici de dezvoltare locală;
- Transparentizarea relațiilor de parteneriat cu organismele publice și private în vederea implementării de acțiuni comune (deja în etapă de implementare).

NIVEL STRATEGIC

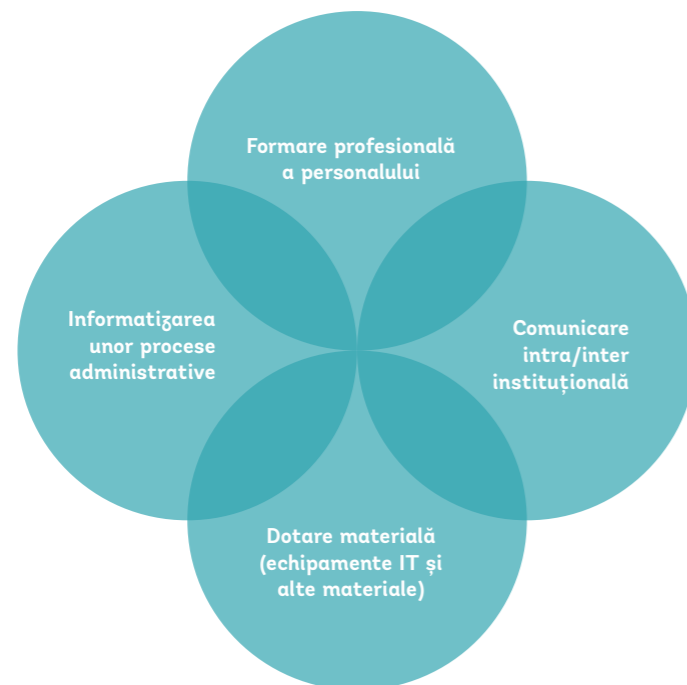
- Implementarea unui sistem transparent de alocare a resurselor financiare pentru susținerea unor politici județene sau proiecte (implementarea unui sistem de bugetare participativă a demarat deja).

NIVEL OPERAȚIONAL

Principalele **nevoi de consolidare** rezultate atât în urma analizelor întreprinse în demersul de elaborare a strategiei, cât și intern, la nivelul departamentelor CJL, au relevat următoarele direcții de consolidare a capacității administrative și instituționale:

FIGURA 183.

Nevoi de consolidare instituțională a Consiliului Județean Ilfov

8.5. Concluzii, probleme și tendințe

În cele de urmează, va fi realizată o trecere în revistă a principalelor concluzii rezultate în urma analizelor privind capacitatea administrativă realizate în capitolul actual, pe subcapitole, așa cum au fost analizate.

În Consiliul Județean Ilfov se înregistrează un număr semnificativ de posturi vacante

Astfel, capacitatea administrativă a instituției poate fi afectată în termeni de eficiență și eficacitate a sarcinilor de deficitul de personal, în special de funcționari publici de execuție. La finalul anului 2019, 61 % din posturile destinate funcționarilor publici de execuție erau vacante.

Există o fluctuație ridicată a personalului

În acest sens, în ultimii trei ani cumulați, a părăsit instituția mai mult de 20 % din personalul CJL, conform organigramei, respectiv un număr de 76 angajați, în timp ce, în termeni de sosiri, au fost ocupate un număr de 94 de posturi din organigramă în ultimii 3 ani cumulați sau 26 % din numărul de posturi din organigramă.

Politicile de formare/perfecționare profesională a personalului sunt insuficient planificate, monitorizate și evaluate

Participarea pe acest palier se realizează în special la evenimentele de formare organizate de alte instituții. Analizele și discuțiile purtate cu reprezentanții Consiliului Județean Ilfov au relevat faptul că aplicarea prevederilor legale este îndeplinită preponderent la nivel formal, în sensul colectării unor date de la structuri privind nevoile de formare, însă fără o activitate structurată de implementare, monitorizare și analiză a impactului.

În Consiliul Județean Ilfov nu există un sistem de proceduri de lucru unitar și integrat

Astfel, în mare parte, procedurile de lucru sunt utilizate nestructurat pentru a asigura respectarea prevederilor legale care guvernează activitatea Consiliului Județean Ilfov în diverse domenii. De aceea, sarcinile personalului și activitățile structurilor nu beneficiază o abordare unitară.

Managementul documentelor încă se realizează preponderent pe format de hârtie și mai puțin în format digital/electronic

Circuitul documentelor care intră sau ies din CJL sunt înregistrate electronic la Registratura instituției, însă nu circulă în acest format, ci pe format de hârtie. În acest sens, angajații nu pot căuta documente oficiale în legătură cu sarcinile care le revin în format electronic. Situația este similară și în relația cu mediul extern al instituției.

Există neajunsuri legate de procesele interne și externe de lucru, de îndeplinirea sarcinilor pe departamente și de colaborarea între acestea

La nivel intern, se derulează un proces greu de avizare/aprobare internă a documentelor oficiale, în special pentru promovarea unor hotărâri de Consiliu Județean, iar în cazul unor sarcini care prevăd implementarea unor acțiuni mai specifice sau cu un grad de complexitate mai ridicat, există nevoia de expertiză suplimentară în procese de lucru ale Consiliului Județean, în special în domeniul achizițiilor publice.

Veniturile bugetare din ultimii 3 ani au avut un caracter fluctuant

Veniturile totale au fluctuat între anii 2015 și 2018, înregistrându-se o creștere de 17% în 2016 față de 2015, iar în 2017 o scădere de 10% față de anul 2016, urmată de o nouă scădere de 8 procente în anul 2018 față de anul precedent. În cea mai mare parte, această situație a fost cauzată de diminuarea veniturilor provenite din sumele aferente unor acțiuni finanțate din fonduri nerambursabile.

Trebuie urmărit un echilibru între cheltuielile de funcționare și cheltuielile de capital

Analizele pe structura cheltuielilor CJJ indică o creștere de 93 de procente a cheltuielilor de personal între 2015 și 2018, în condițiile în care doar 49 % din posturi sunt ocupate. Această situație poate influența procesul de recrutare și selecție și, prin urmare, nivelul capacității administrative a CJJ. De asemenea, este pusă presiune asupra bugetului de investiții.

Capacitatea de atragere de fonduri nerambursabile este limitată în comparație cu alte județe din motive obiective și de capacitate instituțională

La nivel național, în ultimii 4 ani pentru care sunt disponibile date, județul Ilfov se plasează pe locul 9 din punctul de vedere al sumelor atrase din fonduri UE comparativ cu alte județe din țară, cu o sumă totală de 841,651,939.8 lei, care includ atât finanțări aferente perioadei de programare bugetară 2007-2013, cât și fonduri aferente ciclului 2014-2020. Totuși, trebuie menționat faptul că județul Ilfov, alături de municipiul București au intrat în rândul regiunilor dezvoltate ale Uniunii Europene începând cu perioada de programare 2014-2020. Prin urmare, rata de cofinanțare pentru proiectele depuse este redusă în comparație cu celelalte județe din țară.

Implementarea conceptului de democrație participativă în cadrul Consiliului Județean Ilfov este limitată în comparație cu noile dezvoltări din domeniu

Din analizele realizate, Consiliul Județean Ilfov nu deține mijloace directe de interacțiune cu cetățenii în afara aplicării prevederilor legale privind activitatea de petiționare sau solicitările de informații privind activitatea instituției prin Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public. CJJ deține în schimb un cont pe o platformă de media socială, unde este urmărit de aproximativ 5.000 de persoane și apreciat de 5.285. Informațiile privind activitățile majore ale Consiliului sunt relativ actuale, însă comunicarea cu cetățenii este limitată.

Implicarea UAT-urilor din județ în parteneriate care au ca scop transferul de cunoștințe și bune practici este limitată

Caracterul practic, specific, al relațiilor de parteneriat cu UAT-urile din județ împiedică realizarea unor transferuri de cunoștințe și bune practici de la nivel județean la nivel local și, astfel, blochează creșterea capacității administrative a orașelor și comunelor din județ.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ILFOV - Orizont 2030

A. ANALIZA DIAGNOSTIC - Evaluarea situației actuale

CAPITOLUL 9

Diagnostic teritorial

9.1. Analiza SWOT

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Comparativ cu alte județe din țară, situația demografică din județul Ilfov este una favorabilă	Populația județului Ilfov a înregistrat o creștere constantă de 33% începând cu anul 2007. În județul Ilfov sunt mai mulți tineri și mai puțini vârstnici comparativ cu nivelul regional și cel național, indicând o dependență demografică mică. La nivel județean, modelul tranziției demografice evidențiază trei cluster principale, din care: Clusterul 1 concentrează cea mai tânără populație în zona central-nordică (tangentă) la municipiul București, Clusterul 2 concentrează preponderent populația în vârstă de muncă a județului, iar Clusterul 3 înregistrează cea mai ridicată pondere a populației îmbătrânite (preponderent în comunele periferice din nordul județului).
Mișcarea naturală este predominant pozitivă, cu implicații directe asupra dependenței demografice scăzute	În ultimii ani a crescut considerabil numărul populației apte de muncă din categoria 25-50 de ani, precum și numărul copiilor de până în 14 ani – care aproape s-a dublat, rata natalității din județ (11,97) fiind mult superioară celei naționale (9,30). Rata mortalității a fost mai redusă în Ilfov comparativ cu nivelul național, iar rata sporului natural este pozitivă (2,19), în timp ce media națională înregistrează o valoare negativă (-2,58). Județul Ilfov a înregistrat o creștere procentuală a populației de aproximativ 4%, ca rezultat al mișcării migratorii în perioada 2007-2018. Soldul schimbărilor de domiciliu a fost pozitiv în majoritatea comunelor din județ.
Calitatea ridicată a vieții din județul Ilfov contribuie la atractivitatea acestuia	Conform Indicelui Dezvoltării Umane Locale (IDUL), județul Ilfov este cel mai dezvoltat din țară, cu 80% din populația rurală în categoria dezvoltare comprehensivă/cuprîngătoare. Mai mult, orașele Otopeni, Voluntari, Bragadiru și Popești-Leordeni au înregistrat o creștere semnificativă a valorii IDUL, devenind noi lideri în clasamentul național. Nivelul salarial ridicat (locul 4 în clasamentul național) și oferta de locuri de muncă, precum și proximitatea Capitalei sunt factori ce susțin dezvoltarea comunității ilfovene.
Competitivitate ridicată a economiei județului, corelată cu poziția favorabilă în vecinătatea municipiului București	La nivel național, județul Ilfov se clasează pe locul al șaselea, din punctul de vedere al Produsului Intern Brut pe cap de locuitor, după municipiul București și județele Timiș, Cluj, Constanța și Brașov. În perioada 2009-2018 se remarcă o evoluție favorabilă a principalilor indicatori economici: nr. salariați, nr. întreprinderi, cifră de afaceri; după 2011, economia județului Ilfov a crescut accelerat, consolidându-și poziția în topul național. Cea mai mare parte a activităților economice se concentrează în prima coroană de localități din jurul Capitalei, în special în lungul DN1, DN2 și DN6.
Județul Ilfov reprezintă un pol de competitivitate la nivel național în domeniul CDI	Județul Ilfov se află pe locul doi la nivel național (după București) în ceea ce privește valoarea indicatorilor ce țin de dezvoltarea activităților de CDI și potențialul de inovare. Activitatea intensă în CDI este susținută prin aprox. 70 de instituții active în domeniul cercetării. Măgurele reprezintă cel mai important pol de cercetare fundamentală în fizică la nivel național, iar dezvoltarea proiectelor din această zonă (Măgurele Science Park, ELI-NP etc.) contribuie la consolidarea poziției județului Ilfov la nivel regional, național și internațional, pe de-o parte, și la echilibrarea nivelului de dezvoltare socio-economică între nordul și sudul județului. Pentru sprijinirea mediului de afaceri din județ, recent a fost lansat și incubatorul de afaceri Ilfov Business Hub, cu sediul în orașul Otopeni și un punct de lucru în București.
Flexibilitatea economiei județului, dată de preponderența sectorului IMM și de o capacitate antreprenorială ridicată	Ponderea ridicată a sectorului IMM din totalul întreprinderilor active din județ reflectă flexibilitatea mediului de afaceri. În 2018 microîntreprinderile (0-9 angajați) înregistrau 90,5% din întreprinderile active la nivelul județului Ilfov, întreprinderile mici (10-49 angajați) reprezentau 7,5%, iar întreprinderile mijlocii (50-249 angajați), 1,7%.

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Tendința de specializare în domeniul de servicii intensive în cunoaștere, dar și o tendință de revigorare a industriei prelucrătoare	Chiar dacă activitățile economice dominante la nivelul numărului de salariați și de întreprinderi active și al cifrei de afaceri (comerț, industrie prelucrătoare) înregistrează încă un nivel de intensitate în cunoaștere și tehnologizare relativ reduse, se remarcă o serie de activități economice emergente sau tradiționale cu valoare adăugată mare, ce pot deveni motoare economice ale județului. Activitățile de CDI sunt activități în transformare iar cele de servicii în tehnologia informației sunt sectoare competitive, de perspectivă – secțiunea Informații și comunicații a înregistrat și una din cele mai semnificative creșteri a numărului de salariați între 2011 și 2018 (106,7%). Transporturile aeriene reprezintă un sector în dezvoltare, cu tradiție, a cărui dezvoltare depinde de efortul continuu de a se interveni pentru păstrarea competitivității. Județul Ilfov se clasa în 2014 pe locul 4 la nivel național în ceea ce privește ponderea sectoarelor culturale și creative din economia județului, în timp ce în anul 2017, în Ilfov activau 3.518 firme în aceste domenii, reprezentând 12,14% din numărul total de întreprinderi. În ceea ce privește industria, se remarcă industria alimentară și fabricarea băuturilor ca principale sectoare competitive, inclusiv pentru export. Totodată, datorită poziționării sale și relației cu municipiul București, județul Ilfov prezintă un potențial ridicat pentru logistică, recreere și agrement, servicii medicale și de asistență socială.
În partea de nord a Capitalei se regăsește cea mai mare concentrare de locuri de muncă la nivel național	Polul Pipera, dezvoltat la limita dintre municipiul București și orașul Voluntari, este recunoscut ca una dintre principalele zone de birouri din țară și produce 2% din PIB-ul la nivel național, concentrând peste 65.000 de angajați. În județul Ilfov, orașul Voluntari este principalul contributor la CA (30% din CA județeană) și concentrează cel mai ridicat număr de salariați.
Preocuparea și implicarea Consiliului Județean Ilfov în atragerea de investiții	Existența unei strategii de atragere de investiții la nivel regional ⁹⁷ și implicarea activă a Consiliului Județean în dezvoltarea economică a județului prin participare la târguri internaționale, dialog cu mediul de afaceri, stabilirea de parteneriate (ex. Makita) și prezența în proiecte internaționale de schimb de experiență în domeniu reprezintă premise pentru intensificarea dialogului între mediul public și cel privat și crearea unui climat favorabil în vederea dezvoltării economice locale.
Forță de muncă preponderent tânără și calificată	În anul 2011, majoritatea populației de 10 ani și peste din județul Ilfov era compusă din absolvenți de gimnaziu și absolvenți de liceu, urmași de absolvenți ai ciclului primar, ai învățământului universitar de licență și ai învățământului profesional și de ucenici. Calitatea relativ ridicată a vieții sprijină retenția și atragerea de forță de muncă de înaltă calificare în județ. Astfel, rata de înlocuire a forței de muncă prezintă valori peste media națională și cea regională. Cea mai mare parte a forței de muncă tânără se concentrează în zona periurbană a Capitalei. Pe de altă parte, rata deosebit de redusă a șomajului indică insuficiența resurselor de forță de muncă atât pentru angajatorii existenți, cât și pentru cei viitori, în perspectiva atragerii de noi investiții.
Nivel salarial ridicat comparativ cu nivelul național	În Ilfov, valoarea salariului mediu net lunar aproape s-a dublat în perioada analizată, de la 1.235 de lei în anul 2007 la 2.871 lei în anul 2018. Această valoare plasează județul pe locul 4 în topul național, după municipiul București și județele Cluj și Timiș, ceea ce întărește atractivitatea județului Ilfov pentru forța de muncă din județele învecinate. Comparativ cu municipiul București, însă, nivelul salarial mai scăzut din județul Ilfov contribuie la navetismul forței de muncă spre Capitală.
Tendință de creștere a fluxurilor turistice din județul Ilfov	În perioada 2007-2019, atât numărul de sosiri, cât și numărul de înnopțiuni al turiștilor au cunoscut o tendință generală de creștere, cu 125%, respectiv 73%.

⁹⁷ http://2014-2020.adrbi.ro/media/3338/prezentare-strategia-de-promovare-si-atragere-a-investitiilor-adrbi_dec2017b.pdf

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Ponderea ridicată a vizitatorilor străini	Județul Ilfov se află pe locul al doilea la nivel național, după municipiul București, cu o pondere a vizitatorilor străini din total de 40% în anul 2018.
Infrastructură de cazare dezvoltată, cu un grad ridicat de confort și dotare	În anul 2019, în județul Ilfov sunt clasificate 110 structuri de cazare, totalizând o capacitate de 4.118 de locuri, ceea ce îl situează pe locul al doilea față de județele învecinate. Predomină structurile de cazare de 3 stele și margarete / flori, fiind urmate de cele de 4 stele și margarete / flori.
Resurse turistice bogate	Existența unor resurse turistice diverse, ce favorizează practicarea unor numeroase tipologii de turism, precum turismul cultural și ecumenic, turismul de agrement, turismul în natură și ecoturismul, turismul de evenimente sau turismul de afaceri. În rândul acestora se remarcă prezența stațiunii Snagov, stațiune turistică de interes local, ce aduce un plus de atractivitate zonei de nord a județului și are potențialul de a fi clasificată ca stațiune turistică de interes național.
Ofertă diversă de resurse de agrement și petrecere a timpului liber	Oferta de agrement a județului Ilfov este foarte diversificată, fiind alcătuită din numeroase parcuri de distracție, dotări de wellness și relaxare, echitație, karting, parașutism sau terenuri de golf, la care se adaugă o serie de facilități pentru practicarea activităților sportive. Se remarcă și existența unor dotări majore de agrement, accesate de un flux ridicat de vizitatori din județul Ilfov, municipiul București și județele învecinate (spre exemplu, parcurile de distracție, complexul Therme etc.).
Resurse de patrimoniu construit, natural și imaterial valoroase, ce pot sprijini dezvoltarea ofertei culturale, turistice și de petrecere a timpului liber în județul Ilfov	Județul Ilfov beneficiază de prezența a peste 700 de monumente istorice și a numeroase elemente de patrimoniu imaterial, care conturează identitatea și imaginea județului și pot fi valorificate din punct de vedere turistic. Pe teritoriul județului există 8 arii naturale protejate (3 de interes național și 5 de interes comunitar) în partea de nord și est, contribuind semnificativ la imaginea de ansamblu a Ilfovului prin valoarea ecologică și estetică a peisajelor. Aceste elemente de patrimoniu natural cuprind Situl de Importanță Comunitară Scroviștea, Aria de Protecție Specială Avifaunistică Scroviștea, Aria de Protecție Specială Avifaunistică Grădiștea-Căldărușani-Dridu, Aria de Protecție Specială Avifaunistică Lacul și pădurea Cernica, Situl de Protecție Comunicară Lacul și pădurea Cernica, Aria Naturală Protejată Pădurea Snagov, Aria Naturală Lacul Snagov și Aria Naturală Protejată Scroviștea. În județul Ilfov au fost identificate 6 habitate de interes comunitar.
Zona de nord a județului Ilfov, din lungul DN1 este caracterizată de o calitate ridicată a locuirii	Zona de nord beneficiază de condiții de mediu mai favorabile (ample zone verzi), oferă locuințe mai generoase (locuințe individuale pe parcele de peste 500 mp sau apartamente generoase), acces facil la dotările de bază (învățământ, alimentație publică, sănătate), dar și la dotări specializate, cum ar fi terenuri de golf, centre de echitație etc.
Infrastructura de transport rutier asigură o bună accesibilitate la nivel regional	Județul Ilfov este deservit de 3 autostrăzi (A1, A2, A3). Starea infrastructurii rutiere care deservește județul este preponderent bună. În anul 2018 peste 34% dintre drumurile județene erau modernizate, iar peste 90% din acestea sunt asfaltate și se află în stare bună sau medie.
Județul Ilfov beneficiază de o bună conectivitate regională la nivelul căii ferate	Județul Ilfov este traversat de 5 magistrale CF și de alte 3 linii secundare. Orașele Buftea și Chitila, alături de comunele Periș și Brănești, sunt bine deservite de calea ferată și pot folosi trenurile Regio sau InterRegio pentru naveta către București (15-30 min distanță față de Gara de Nord).
Aeroportul Internațional „Henri Coandă” reprezintă principala poartă de intrare în județ	Aeroportul Internațional „Henri Coandă” ocupa în 2019 locul 43 la nivel european în ceea ce privește numărul de pasageri transportați. Acesta a înregistrat o creștere de 6,4% a numărului de pasageri transportați și o scădere de 2,3% în ceea ce privește mărfurile (nr. tone) în intervalul 2018-2019.

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Au fost realizați deja primii pași pentru reconfigurarea sistemului de transport public județean / metropolitan	Există un ADI al cărui scop este asigurarea serviciilor de transport public județean. S-a realizat un studiu de oportunitate care stabilește principalele rute de transport public la nivelul județului, 38 dintre acestea sunt deja funcționale. Pe anumite rute, se asigură o frecvență ridicată a mijloacelor de transport public (ex. Străulești – Buftea – 10 min.). Alte proiecte din PMUD-BI sunt deja în curs de implementare (ex. studii oportunitate pentru stații smart transport public și pentru realizarea infrastructurii de încărcare a vehiculelor electrice, noi rute de transport public județean, modernizare de drumuri județene, nod multimodal la Moara Vlăsiei, etc.).
Nodul Intermodal de la Străulești asigură transferul navetiștilor din Buftea / Otopeni către transportul public local	Nodul intermodal cu facilități Park&Ride de la Străulești a fost dat în funcțiune în 2018 și asigură o legătură optimă cu Magistrala M4. Costul parcării a fost redus, de la 1 leu / oră la 0,5 lei la începutul anului 2019.
Există o suită de trasee de cicloturism care pot fi utilizate și pentru navetism	Există peste 80 de trasee de cicloturism informale, din care o parte pot fi utilizate și pentru navetism (ex. Buftea, Mogoșoaia, Chitila).
Infrastructura de educație preuniversitară din județul Ilfov asigură o bună deservire, pentru toate nivelurile de educație	Infrastructura de educație preuniversitară din județul Ilfov include unități de învățământ pentru toate nivelurile de educație, acestea fiind completate de o serie de dotări conexe, ce oferă oportunități pentru activități extrașcolare. Fiecare comună din județul Ilfov este deservită de cel puțin o dotare publică de educație. Pe lângă acestea, în Buftea funcționează un Club Sportiv, care a înregistrat rezultate deosebite la concursurile naționale și internaționale.
Dezvoltarea învățământului profesional, tehnic și dual	Autoritățile județene mizează pe învățământul profesional, tehnic și dual pentru a dezvolta un sistem de învățământ complementar celui din București (puternic axat pe liceele teoretice) și pentru a atrage elevi din Regiunea București-Ilfov și din județele înconjurătoare. Specializarea profesională a elevilor din învățământul tehnic din județ se realizează în anul 2018-2019 prin parteneriate cu 19 operatori economici în cadrul a 4 licee tehnice, cu perspective de angajare după finalizarea studiilor. Mai mult, vor fi create 6 clase de învățământ dual începând cu anul școlar 2019-2020.
Infrastructura de sănătate din Ilfov beneficiază de dotări de importanță județeană și locală, asigurând o bună deservire	Județul are 4 spitale publice (Spitalul Clinic Județean de Urgență Ilfov, Spitalul de Obstetrică-Ginecologie Buftea, Spitalul de Psihiatrie „Eftimie Diamandescu” (fost Domnița Bălașa) Cernica și Spitalul Clinic de Urgență Prof. Dr. Agrippa Ionescu - Sanatoriul pentru bolnavi de TBC din localitatea Balotești), un spital penitenciar (Penitenciarul-Spital București-Jilava), un institut (Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie „Ana Aslan” Otopeni) și 4 spitale private cu diferite specializări (Spitalul Cardiorec din Corbeanca, Spitalul Orășenesc Voluntari, Centrul Medical de Geriatrie, Recuperare Medicală și Îngrijiri Paliative Sfântul Sava din Pantelimon și Spitalul Oxygene din Otopeni). În ceea ce privește cele două spitale care se află în subordinea Consiliului Județean, acestea au fost reabilitate cu fonduri europene, iar pentru cele câteva corpuri nereabilitate s-au depus cereri de finanțare (CNI, POR). Fiecare UAT beneficiază de cel puțin un cabinet medical de familie, 40/40 de UAT-uri au cabinete stomatologice, 40/40 UAT-uri au pe teritoriul acestora farmacii, iar 26 UAT-uri beneficiază și de cabinete medicale de specialitate. Per total, numărul personalului medico-sanitar a crescut în perioada de referință, corelat cu deschiderea de noi dotări.
Deservire satisfăcătoare a majorității UAT-urilor din județul Ilfov cu dotări culturale de bază – biblioteci și cămine culturale sau case de cultură	În județul Ilfov se regăsesc în total 99 biblioteci în toate unitățile administrativ-teritoriale, iar peste 60% dintre UAT-uri sunt deservite și de case de cultură sau cămine culturale. Totodată, se poate remarca interesul sporit al autorităților locale pentru infrastructura culturală, având în vedere intervențiile realizate în ultimii ani pentru construcția sau modernizarea unor case de cultură și cămine/centre culturale.

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Există o gamă variată a actorilor locali culturali din domeniul public și privat care sunt implicați în viața culturală a județului	Principalii actori publici în domeniul cultural din județul Ilfov sunt Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov, Direcția Județeană de Cultură Ilfov, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană București, Inspectoratul Școlar Județean Ilfov și primăriile locale. Aceștia li se adaugă actorii din mediul privat, reprezentați de peste 3.900 de companii din sectoarele culturale și creative și de peste 40 de asociații și fundații care au ca scop promovarea activităților culturale.
Buna deservire cu infrastructură sportivă a localităților din județul Ilfov și sporirea atractivității sectorului sportiv în rândul populației județene	Aproape toate unitățile administrativ-teritoriale din județul Ilfov sunt deservite de dotări sportive, precum baze și complexe sportive, terenuri de fotbal și săli de sport. În ultimii ani au fost realizate numeroase lucrări de investiții pentru construirea, modernizarea și dotarea acestor facilități. Se poate remarca tendința accentuată de creștere în perioada 2007-2018 a numărului de secții sportive (cu 167%) și a numărului de sportivi legitimați (cu 367%).
Gamă variată de actori locali publici și privați care sunt implicați în promovarea activităților sportive	Pe lângă Clubul Sportiv Școlar, în Ilfov activitățile sportive sunt susținute și de numeroși actori privați, fiind înregistrate aproximativ 200 de cluburi sportive și asociații.
Sistemele de alimentare cu apă și de colectare a apelor uzate au cunoscut o dezvoltare constantă la nivel județean în ultimul deceniu, iar numărul populației racordate la sisteme de alimentare cu apă și la sisteme de colectare a apelor uzate a crescut considerabil	Creșterea numărului de comune deservite cu rețea de alimentare cu apă, de la 14 în 2007 la 24 în 2018. Creșterea cu 90 % a capacității de producție a apei în perioada 2007-2018. Rată de creștere de 249 % în ceea ce privește lungimea rețelelor de alimentare cu apă din județ, cele mai mari creșteri înregistrându-se în orașele Voluntari, Pantelimon și Buftea. Numărul comunelor din județ care beneficiază de un sistem de colectare a apelor uzate s-a dublat în perioada 2007-2018 (de la 10 la 20), extinderi importante înregistrându-se în orașele Bragadiru și Buftea. Majoritatea UAT-urilor au sistemele de colectare a apelor uzate conectate la stații de epurare.
Dezvoltarea rețelei de distribuție a gazelor naturale, ca principal mijloc de încălzire a locuințelor în județ	Majoritatea comunelor din județ și totalitatea orașelor beneficiază de prezența unor rețele de distribuție a gazelor naturale pe teritoriul lor. Lungimea rețelei de distribuție a gazelor naturale s-a dublat în perioada 2007-2018, extinderi importante având loc în orașele Otopeni, Voluntari și Bragadiru.
Grad ridicat de conectare a populației județului la serviciile de salubritate	Peste 97% din populația județului este conectată la serviciile de salubritate.
Calitatea factorilor de mediu (aer, apă, sol) este una în general bună la nivel județean	Calitatea aerului este bună, concentrațiile medii anuale pentru toți poluanții monitorizați încadrându-se în valorile-limită în anul 2017. În județ nu există surse majore de poluare a aerului – există o singură instalație de ardere de mare capacitate, aparținând SC United Romanian Breweries - Bereprod SRL (oraș Pantelimon). Creșterea continuă a populației racordate la sistemele de canalizare (126 % în perioada 2007-2017) contribuie la ameliorarea calității apelor subterane și de suprafață. Toate corpurile de apă subterană din județ se află în stare cantitativă și calitativă (chimică) bună. Majoritatea apelor de suprafață din județ ating starea chimică bună.
Pondere ridicată de funcționari publici cu experiență de peste 5 ani în instituție	Cei mai mulți funcționari publici de execuție din CJL sunt cei care ocupă posturile de consilieri, cu un grad de senioritate mai mare de 9 ani – consilieri superiori (72%), fiind urmați de cei care au o vechime între 1 și 5 ani – consilieri asistenți (26%). Cei cu o vechime între 5 și 9 ani – consilierii principali, reprezintă o proporție de 2%.

PUNCTE TARI	JUSTIFICARE
Expertiza semnificativă a personalului în domeniul elaborării și implementării de proiecte finanțate din fonduri nerambursabile	Cele mai multe proiecte au fost depuse și implementate prin Programele Operaționale Regionale, atât în ciclul de programare bugetară 2007-2013, cât și în cel aferent perioadei 2014-2020, cu mai mult de 20 de proiecte depuse/implementate. Pe locul secund se află programele de cooperare trans-frontalieră Interreg, apoi cele din domeniul dezvoltării rurale. Este de notat, de asemenea, activitatea destul de intensă de atragere de fonduri pentru proiecte mai specifice, cum ar fi cele de pregătire profesională pentru cadre didactice, cele destinate energiei sau cooperării transfrontaliere.
Interes ridicat la nivelul CJL pentru aplicarea unor noi instrumente de lucru și politici locale și pentru promovarea unei relații mai deschise și transparente cu cetățenii și mediul de afaceri/ neguvernamental, concretizat printr-o serie de proiecte și inițiative	Consiliul Județean Ilfov a demarat deja un proiect în cadrul căruia va fi dezvoltată o platformă de management online ce va permite comunității, firmelor, ONG-urilor și cetățenilor să propună și să voteze acele proiecte pe care le consideră prioritare. Pentru implementarea proiectelor propuse, CJL va aloca o proporție din bugetul anual de investiții. Totodată, s-a depus spre finanțare proiectul „Platformă online pentru eficientizarea serviciilor publice oferite cetățenilor de Unitatea Administrativ-Teritorială Județul Ilfov”, în valoare totală de 2,552,218.73 lei (POCA), având ca obiectiv general eficientizarea serviciilor publice oferite cetățenilor din județul Ilfov, în vederea reducerii birocrăției, prin facilitarea accesului la o platformă online dezvoltată prin implementarea unui sistem informatic la nivelul aparatului de specialitate al Consiliului Județean Ilfov.
Trendul crescător al bugetului de investiții al CJL din ultimii ani, chiar și cu diminuarea sumelor decontate din fonduri nerambursabile, oferă perspective bune de creștere	Între anii 2008 și 2018, bugetul de investiții al Consiliului Județean Ilfov a crescut cu 397%. Ponderea bugetelor de investiții în bugetele locale este echilibrată în raport cu cheltuielile curente. Județul Ilfov a beneficiat de un buget de investiții de 2,153,688,429 lei în ultimii 4 ani, al 5-lea ca valoare la nivel național, după municipiul București și județele Timiș, Iași și Bihor.
Parteneriate existente cu autorități locale din China, Republica Moldova și Spania	Relațiile inițiate și menținute cu autorități publice din China, Republica Moldova sau Spania. Parteneriatele sunt formate atât la inițiativa CJL Ilfov, cât și la cea a partenerilor externi, cum este cazul celui cu Comunitatea autonomă din Madrid, Spania.
PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Dezechilibru nord – sud în ceea ce privește dezvoltarea socio-economică și calitatea locuirii din județul Ilfov	Localitățile cele mai dezvoltate din punct de vedere economic tind să se concentreze în prima coroană de localități din jurul Capitalei, în special în partea de nord (Voluntari, Otopeni etc.), pe când în partea de sud și în extremitatea nord-estică cantitatea și varietatea activităților economice este mult mai scăzută. Zona de nord beneficiază de condiții de mediu mai favorabile (ample zone verzi), oferă locuințe mai generoase (locuințe individuale pe parcele de peste 500 mp sau apartamente generoase), acces facil la dotările de bază (învățământ, alimentație publică, sănătate), dar și la dotări specializate cum ar fi terenuri de golf, centre de echitație etc. Zona de sud este caracterizată de o densitate mai mare a locuitorilor, parcele mai puțin generoase și de inserții de locuințe colective în zone de locuințe individuale (ex. Berceni sau Popești-Leordeni). Costul unei locuințe de dimensiuni similare este de 2 sau 3 ori mai mare în nordul județului față de zona de sud.
Locuitorii județului Ilfov preferă să folosească serviciile publice și chiar să lucreze în municipiul București	Conform datelor Băncii Mondiale, aproximativ 95.968 persoane făceau naveta zilnic către Capitală (RPL 2011). În consecință, se remarcă o serie de localități cu o dezvoltare de tip cartiere-dormitor în jurul Bucureștiului, în special în zonele din sudul și vestul județului (de ex. Berceni, Chitila), dar și în nord (Dobroești).

PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
În mediul rural, tendințele de îmbătrânire demografică și marginalizare se concentrează în câteva comune	La nivel județean, modelul tranziției demografice evidențiază trei clustere principale, dintre care Clusterul 3 concentrează populație îmbătrânită sau în curs de îmbătrânire, fiind aflat în extremitatea nordică. Comunele Găneasa, Vidra și Nuci se confruntă cu diferite tipuri de marginalizare.
Deși orașele din Ilfov înregistrează valori ridicate ale IDUL, înregistrează și procente crescute ale populației care trăiește în zone dezavantajate	În Buftea și Pantelimon, mai mult de jumătate din populație se află în zone dezavantajate, urmate de Măgurele, Chitila și Voluntari, unde aproximativ jumătate din populație se află în această situație. În Buftea, Chitila și Măgurele se găsesc și zone urbane marginalizate, concentrând aproximativ 10% din populația acestor orașe.
Insuficiența forței de muncă și/sau slaba calificare a acesteia, reclamate de angajatori	Județul Ilfov înregistrează cea mai redusă rată a șomajului din România, ceea ce indică un potențial deficit de forță de muncă și o capacitate limitată de a răspunde nevoilor angajatorilor actuali și viitori, în cazul atragerii de noi investiții.
Dezvoltarea deficitară a infrastructurii de sprijin pentru afaceri și inovare și a evenimentelor conexe	Infrastructura-suport pentru afaceri și inovare, actorii privați în domeniul inovării și evenimentele dedicate se concentrează în momentul de față preponderent în municipiul București, fiind necesară activarea județului Ilfov din acest punct de vedere. Totodată, deși autoritățile locale fac demersuri pentru atragerea de investiții în județ, în momentul de față nu există o ofertă clară în ceea ce privește posibilitatea stabilirii într-un parc industrial (niciun parc industrial în județ) sau a disponibilității terenurilor pentru investiții.
Pierderea competitivității unor activități economice tradiționale pentru județul Ilfov	Pierderea competitivității unor activități economice cu tradiție în județ și cu potențial de dezvoltare la nivel național (ex.Cercetare-dezvoltare industrie cinematografică, industrie alimentară).
Performanță scăzută a turismului ilfovean	Sectorul turismului ocupă o pondere de aproximativ 3% (2,89%)din numărul total de companii și din numărul total de angajați (2,75%) și de doar 0,68% din cifra de afaceri totală a județului. Durata medie de ședere a turiștilor este de sub 2 zile, iar indicele de utilizare a capacității turistice atinge valori de aproximativ 30%.
Caracter relativ sezonier al activităților turistice și insuficiența unor dotări și produse turistice integrate la nivel județean/local care să susțină turismul pe tot parcursul anului	Se remarcă lipsa unei strategii unitare în domeniul turismului, a unei identități asumate și promovate a județului sau a unui centru de informare turistică. Lunile mai - octombrie reprezintă perioada de vârf a activității turistice prin numărul ridicat de sosiri și înnoptări ale vizitatorilor, precum și printr-un indice mai ridicat de utilizare a capacității turistice.
Dezvoltare necontrolată și suburbanizare	Expansiunea urbană dinspre București spre județul Ilfov s-a făcut în mare parte necontrolat, fără o dimensionare corectă a circulațiilor, serviciilor și utilităților publice, ceea ce a compromis pe termen mediu și lung oportunitățile de dezvoltare ale unora dintre localități.
Dezvoltarea neechilibrată a infrastructurii de agrement	Tendința de concentrare a dotărilor de agrement doar într-un număr limitat de areale din județul Ilfov și tendința de accesare a acestor dotări doar pe termen scurt.
Spațiile verzi în mediul urban sunt insuficiente	Există un deficit important în ceea ce privește suprafața de spații verzi publice pe cap de locuitor în mediul urban din județul Ilfov. Suprafața spațiilor verzi nu a crescut suficient în perioada 2007-2018 comparativ cu creșterea populației (circa 56% în mediul urban) și a numărului de locuințe, media la nivelul zonelor urbane din județ scăzând de la 18,50 mp/locuitor în 2007 la 12,86 mp/locuitor în 2018.

PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Procesul de extindere a infrastructurii de transport nu face față ritmului de dezvoltare a așezărilor suburbane	Calitatea infrastructurii de transport rutier în zonele de expansiune este un precară. Trama stradală este neierarhizată, iar străgile sunt subdimensionate și adesea neasfaltate. De multe ori este vorba chiar de drumuri private.
Capacitatea redusă de transport și intersecțiile ineficiente fac foarte dificilă traversarea județului Ilfov	Centura București nu face față cererii de transport pe partea de sud, fapt care face dificilă traversarea județului. Segmentul DNCB-Fetești din A2 este degradat și necesită lucrări de reabilitare. Celelalte legături rutiere radiale sunt incomplete și ineficiente. Toate legăturile rutiere (DN / DJ) cu municipiul București sunt blocate la orele de vârf din cauza suprasolicitării și în lipsa unor intersecții denivelate în zona centurii (ex. A1, DN1, DN2, DN3, DN4, DN6, DN1A, DJ 602 și DJ401).
Rețeaua de căi ferate nu susține deplasările în interiorul județului Ilfov	Deși județul Ilfov este străbătut de 5 magistrale de cale ferată, gările majore se află în afara județului. De asemenea, peste 30% din calea ferată care traversează județul Ilfov nu este operațională.
Legăturile cu Aeroportul Internațional „Henri Coandă” sunt ineficiente	Legăturile cu Aeroportul Internațional „Henri Coandă” sunt încă ineficiente, motiv pentru care pasagerii folosesc în continuare serviciile de taxi sau servicii de transfer de tip „shuttle” în defavoarea transportului public. Frecvența autobuzelor este redusă (25-40 min.), iar orarul nu este respectat. Legătura pe calea ferată este indirectă, iar deplasarea de la Gara de Nord durează mai mult de 50 minute.
Transportul public nu este încă suficient de atractiv pentru a reprezenta o alternativă viabilă la deplasarea cu autovehiculul personal	Încă nu există o tarifare integrată între transportul public județean și cel local, astfel că locuitorii județului Ilfov sunt nevoiți să achiziționeze mai multe bilete de transport pentru a ajunge în București. Frecvența medie (propusă) de 30-45 minute pentru transportul public județean face ca atractivitatea acestui serviciu să fie mai scăzută. Legăturile în ceea ce privește transportul public între București și Ilfov sunt încă deficitare – nodul intermodal de la Cora Pantelimon, un proiect esențial pentru relația București-Pantelimon-Dobroești este în continuare nefuncțional. Nodul intermodal cu facilități Park&Ride de la Străulești nu funcționează încă la capacitatea reală deoarece costurile pentru parcare sunt prea mari și nu se încurajează transferul către transportul public (integrarea biletului de transport public în costul parcării). Nu există alte noduri intermodale configurate să asigure transferul pasagerilor de la transportul metropolitan la cel local.
Infrastructura pentru deplasări nemotorizate este deficitară	Nu există infrastructură pentru biciclete adecvată, care să susțină navetismul către principalele concentrări de locuri de muncă sau noduri-intermodale (Bike&Ride). Nici unul dintre cele peste 80 de trasee de cicloturism nu este amenajat. Noile dezvoltări rezidențiale nu includ infrastructură pentru biciclete, iar cea pentru pietoni este adesea subdimensionată, motiv pentru care circulația pietonilor este îngreunată.
Infrastructura educațională este din ce în ce mai încărcată din cauza creșterii numărului de elevi pe fondul schimbărilor demografice. Acest fapt, precum și lipsa unor dotări sau calitatea slabă a actului educațional în învățământul teoretic liceal susțin migrația elevilor către dotările din București.	Populația școlară din județul Ilfov a înregistrat o creștere de aproximativ 8 procente pe fondul schimbărilor demografice. În 5 din 8 orașe (Bragadiru, Buftea, Chitila, Otopeni și Popești-Leordeni), infrastructura școlară este mai solicitată decât la nivel național, iar 9 din 32 comune au clase supraîncărcate. În grădinițe nu sunt acceptați copiii cu vârsta cuprinsă între 0-3 ani pe fondul capacității insuficiente. Mai mult, se remarcă insuficiența numărului de profesori de sprijin și itineranți, care să permită integrarea copiilor cu dizabilități în școlile de masă. În ceea ce privește dotarea unităților de învățământ din județ, a fost constatată lipsa sau dotarea insuficientă a laboratoarelor școlare, a atelierelor școlare, lipsa sălilor și terenurilor de sport în unele UAT-uri. O problemă importantă a fost constatată în cazul transportului către liceele din județ, deoarece rata abandonului școlar a crescut și în urma desființării acestui serviciu. Mai mult, dintre cele 14 licee, 11 au un scor total al notelor sub 5 din cauza nepromovabilității la examenul de Bacalaureat.

PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Infrastructura de sănătate din Ilfov nu este suficient de cuprinzătoare pentru a deservi numărul mare de locuitori	Momentan, există numai 3 paturi în spital la 1.000 de locuitori, valoare ce plasează județul Ilfov pe locul 38 din cele 42 de județe în topul aferent acestui indicator. Totodată, se remarcă lipsa farmaciilor și a cabinetelor medicale de specialitate în unele localități. Numărul de persoane ce reveneau unui medic de familie din județul Ilfov era în medie de 2.462, ceea ce înseamnă mai puțin decât un medic (0,4) la 1.000 de locuitori.
Sistemul public de asistență socială este slab dezvoltat în comparație cu nevoile existente și cu numărul beneficiarilor	Numărul copiilor aflați în sisteme de protecție socială s-a dublat în perioada 2012-2018. Copiii din centrele de plasament beneficiază doar de cazare și masă deoarece nu există servicii integrate care să îi pregătească în procesul de a deveni adulți independenți. În același timp, sistemul social dedicat persoanelor cu dizabilități oferă în prezent doar supraveghere, masă și igienă personală, lipsind serviciile de recuperare dedicate persoanelor cu dizabilități, cum ar fi logopedia, kineto-terapia, terapia ocupațională și psihoterapia sau activitățile de petrecere a timpului liber, care ar ajuta la reintegrarea acestora în societate. O altă problemă majoră este lipsa transportului persoanelor cu dizabilități către centrele dedicate.
DGASPC Ilfov, precum și SPAS-urile locale se confruntă cu o serie de probleme sistemice, care trebuie rezolvate integrat	Furnizorii publici de servicii sociale sunt doar 11, având doar 3 servicii licențiate și 8 nelicențiate (din cauza noilor criterii de obținere a avizului de securitate ISU). SPAS-urile din județ nu sunt acreditate și nu au suficientă capacitate administrativă pentru a oferi servicii sociale. Cu tot cu existența centrelor private, au fost constatate o serie de probleme specifice de deservire, și anume: lipsa căminelor de bătrâni în zonele cu populație îmbătrânită, lipsa cu desăvârșire a dotărilor sociale în 8 UAT-uri, prezența centrelor pentru copii în doar 7 localități, serviciu de îngrijire la domiciliu, prezent în doar două comune, lipsa transportului persoanelor cu dizabilități către centrele dedicate, lipsa centrelor de suport pentru tinerii care împlinesc 18 ani și ies din sistemul de protecție socială, lipsa infrastructurii și a personalului de intervenție mobilă, lipsa centrelor comunitare de servicii integrate care să orienteze familiile și copiii către toate serviciile necesare, precum și lipsa cantinelor sociale acreditate. Deficitul de personal specializat în centrele sociale, cu precădere în Bălăceanca și Periș, precum și slaba pregătire a personalului existent. Supraîncărcarea centrelor datorită numărului mare de beneficiari, în cazul CRRN Bălăceanca, de exemplu, fiind necesară împărțirea de urgență a acestuia în 3 centre diferite. Lipsa corelării bazelor de date între direcția județeană de asistență și cele locale cu privire la numărul și dosarele beneficiarilor.
Vitalitate culturală redusă în județul Ilfov	La nivelul județului Ilfov nu există o agendă culturală anuală/ multianuală, care să includă evenimentele locale și evenimente-fanion, de interes regional, național sau internațional. Pe de altă parte, în opinia locuitorilor județului Ilfov, cultura nu reprezintă o prioritate pentru dezvoltarea comunității, obținând un scor de 5,2 din 10 puncte. Mai mult, în perioada 2011-2018, s-a înregistrat o scădere cu 42% a consumului cultural din județul Ilfov.
Insuficiența deservită cu dotări și servicii culturale	Existența unor UAT-uri în mediul rural în cadrul cărora nu a fost identificată prezența dotărilor de tip cămine culturale sau case de cultură, precum 1 Decembrie, Chiajna, Ciorogârla, Corbeanca, Dărăști-Ilfov, Dascălu, Dobroești, Dragomirești-Vale, Jilava, Nuci, Petrăchioaia, Ștefănești de Jos, Tunari și Vidra. În ceea ce privește dotările culturale specializate, în județul Ilfov se găsesc doar 9 muzee, 2 ansambluri artistice și niciun cinematograful, în ciuda tradiției la nivel local în domeniul producției cinematografice.
Insuficiența promovare a evenimentelor și activităților sportive	Acest lucru se reflectă în interesul mai scăzut al locuitorilor județului Ilfov pentru activitățile sportive; spre exemplu, aproximativ jumătate dintre tinerii ilfoveni nu practică niciun sport.

PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Disfuncții în asigurarea alimentării cu apă potabilă și acoperire insuficientă cu infrastructură de canalizare	Comunele Dobroești și Jilava nu dețin capacități de înmagazinare a apei potabile. Un sfert din comunele județului nu dispun de rețele de alimentare cu apă, în special în zona de nord-est (Dascălu, Grădiștea, Moara Vlăsiei, Nuci, Petrăchioaia). Rețeaua de alimentare cu apă are o acoperire redusă în comunele Cernica, Chiajna, Corbeanca, Tunari. O treime din comunele județului prezintă disfuncții importante în asigurarea infrastructurii de canalizare, în special în zonele de nord-est (Ciolpani, Găneasa, Dascălu, Gruiu, Nuci, Petrăchioaia) și sud (Copăceni, Dărăști-Ilfov, 1 Decembrie, Berceni). Gradul de racordare al populației la sistemele de canalizare rămâne redus (sub 20% în orașele Bragadiru și Măgurele, sub 10% în Tunari sau Corbeanca). Ca număr de locuitori, populația neracordată la sisteme de canalizare a scăzut foarte puțin între 2007-2018 (de la 213.132 la 208.136 locuitori).
În nord-estul județului există comune cu o dezvoltare limitată a rețelei de alimentare cu gaze naturale	Nu există rețea de alimentare cu gaze naturale în comunele Nuci, Petrăchioaia și Dărăști-Ilfov. Dezvoltare modestă a rețelelor de gaze naturale în comunele Copăceni și Găneasa.
Depozitele de deșuri din județ afectează calitatea locuirii	Depozitul Glina creează disfuncții cu impact asupra locuitorilor din orașul Popești-Leordeni. Depozitul neconform de deșuri Neferal din orașul Pantelimon este sit potențial contaminat.
Grad scăzut de reciclare și valorificare a deșeurilor	Lipsa stațiilor de compostare, în condițiile în care peste 50% din cantitatea de deșuri menajere colectată este reprezentată de deșuri biodegradabile. Lipsa sistemelor eficiente de colectare selectivă.
Factori geologici sau geomorfologici determină restricții în desfășurarea anumitor activități	Depozitele loessoide din fundamentul județului Ilfov sunt un factor restrictiv pentru realizarea lucrărilor de construcție și pentru practicarea agriculturii. Pantele reduse pot determina apariția bălților și înmlăștinirilor la nivel local și facilitează transferul mai rapid al poluanților în apele freactice.
Zonele naturale sunt supuse unor presiuni antropice importante	Necesitatea unor lucrări de reconstrucție ecologică în zona luncii Argeșului, ca urmare a impactului amenajării canalului Argeș-Dunăre și al balastierelor instalate. Conflictele de mediu existente în rezervațiile naturale din comuna Snagov periclitează stabilitatea habitatelor protejate.
Calitatea scăzută a aerului, în special de-a lungul arterelor principale de circulație	Traficul rutier de-a lungul principalelor artere de circulație (A1, A2, A3, DN1, DN5, DNCB) reprezintă principala sursă de degradare a aerului la nivel județean. Poluarea cu particule în suspensie PM ₁₀ rămâne o problemă majoră pentru calitatea aerului, circa 300.000 de locuitori din județ fiind expuși. Lipsa unor dotări de bagă în noile zone rezidențiale dezvoltate în județ reprezintă un factor important în creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră (prin încurajarea indirectă a deplasărilor cu automobilul personal).
Poluarea solului și a apelor	Utilizarea excesivă a substanțelor chimice în agricultură determină poluarea solului și a apelor. Toate localitățile din județ sunt considerate a fi zone vulnerabile în ceea ce privește poluarea cu nitrați din surse agricole. Râurile Pasărea și Șindrilița nu ating starea chimică bună. O altă sursă de poluare a solului este depozitarea deșeurilor, principalele surse punctiforme de degradare a solului fiind cele două depozite de deșuri din sudul județului (Glina, Vidra) și cele 7 situri potențial contaminate din orașele Pantelimon (6 situri) și Popești-Leordeni.
Degradarea terenurilor agricole	Pe teritoriul județului există 2.039 ha de terenuri agricole încadrate în clasa V de calitate a solului. Creșterea cu 10% a suprafeței terenurilor degradate și neproductive la nivel județean (2007-2017).

PUNCTE SLABE	JUSTIFICARE
Aproape jumătate din UAT-urile din județ prezintă risc la inundații	Dintre cele 40 de UAT-uri din județ, 19 cuprind pe teritoriul lor arii cu risc potențial semnificativ la inundații – în lunca Argeș-Sabar și pe văile râurilor Colentina și Ialomița.
În prima coroană de localități din jurul Bucureștiului există numeroase obiective industriale cu risc tehnologic	Pe teritoriul județului se află 13 obiective industriale ce desfășoară activități ce prezintă pericole de accidente sau accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase, iar 11 dintre acestea sunt obiective SEVESO.
Număr ridicat de posturi vacante în cadrul Consiliului Județean Ilfov	La finalul anului 2019, 61% din posturile destinate funcționarilor publici de execuție erau vacante.
Fluctuație ridicată a personalului	În perioada 2016-2019, au părăsit instituția aproximativ 20% din personalul CJL, conform organigramei, respectiv un număr de 76 angajați, în timp ce, în termeni de sosiri, au fost ocupate în aceeași perioadă un număr de 94 de posturi din organigramă, reprezentând 26% din numărul total al acestora.

OPORTUNITĂȚI	JUSTIFICARE
Accesibilitate ridicată a județului față de alte regiuni ale țării, precum și față de marile orașe europene	Accesibilitate datorită prezenței Aeroportului Internațional „Henri Coandă”, precum și a unora dintre cele mai importante căi de comunicație rutieră și feroviară la nivel național.
Poziția strategică la nivel național	Prezența unor proiecte strategice prioritare la nivel național în cadrul județului (ex. dezvoltarea de infrastructură CDI de la Măgurele, nodul intermodal de la Moara Vlăsiei, autostrăzi)
Disponibilitatea finanțărilor pentru dezvoltarea urbană și rurală, precum și pentru o serie de priorități sectoriale de interes pentru dezvoltarea județului	Programele operaționale oferă finanțare pentru intervenții integrate în comunitățile dezavantajate și oportunități pentru dezvoltarea capitalului uman și incluziune socială. Resursele de patrimoniu și oferta culturală din județul Ilfov pot beneficia de existența a numeroase surse externe de finanțare, precum fondurile FEDR, finanțările din partea AFCN, Programul Europa Creativă, alte granturi internaționale etc. Programe europene (Horizon, Urbact, Interreg, UIA etc.) care asigură finanțare pentru proiecte de cercetare, schimb de experiență și formare (ex. în domeniul mobilității urbane sau atragerii de investiții). Accesarea fondurilor structurale pentru reabilitarea și extinderea rețelelor de apă și canalizare din județ, a sistemelor de termoficare sau pentru anumite componente ale sistemului de gestiune a deșeurilor. La nivel național și european există finanțări care susțin dezvoltarea integrată de servicii sociale, cu accent pe dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității, cu scopul de a reduce numărul de persoane ce trăiesc în grupuri dezavantajate. Investițiile în realizarea perdelelor de protecție ar putea îmbunătăți calitatea mediului și climatul la nivel local. Posibilitatea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în județ prin accesarea unor finanțări externe pentru promovarea unei mobilități durabile sau eficientizarea energetică a clădirilor rezidențiale, a instituțiilor publice și a sistemelor de iluminat public. Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA), pentru susținerea introducerii unor metode și instrumente noi de gestiune a resurselor umane și de formare profesională, eficientizarea activității etc. Oportunități de finanțare pentru dezvoltarea mediului de afaceri, CDI, specializare inteligentă.

OPORTUNITĂȚI	JUSTIFICARE
Fondurile europene nerambursabile constituie surse viabile de suplimentare a bugetelor operaționale pentru susținerea de investiții și proiecte de dezvoltare	Consiliul Județean Ilfov are deja o experiență bogată în acest domeniu și poate să diversifice în continuare sursele de finanțare pe care le accesează, dar și valorile proiectelor finanțate.
Părăsirea UE de către Marea Britanie ar putea aduce noi companii în județul Ilfov	Un număr mare de companii au decis să se mute din Marea Britanie în urma părăsirii Uniunii Europene. Accesibilitatea sporită a județului Ilfov (aeroport și 3 autostrăzi), cât și vecinătatea municipiului București reprezintă condiții optime pentru relocarea unor companii din Marea Britanie.
Acces la un bașin bogat de resurse de forță de muncă din județele învecinate, cu un potențial demografic ridicat	În vecinătatea județului Ilfov se găsește un bașin important de forță de muncă, ce ar putea fi accesat prin dezvoltarea adecvată a infrastructurii conective și a infrastructurii de afaceri. Zona cu o densitate ridicată a populației se găsește între București, Ploiești, Târgoviște și Pitești, dar este subdezvoltată din punct de vedere economic și furnizează resurse de forță de muncă pentru companiile din Capitală și din județul Ilfov.
Vecinătatea municipiului București, care generează dezvoltare/opportunități	Proximitatea față de municipiul București, care constituie un bașin semnificativ de potențiali vizitatori pentru atracțiile din județ. Cele mai îndepărtate unități administrativ-teritoriale ale județului Ilfov se află la sub 60 de minute de municipiul București, care a atras în ultimii ani aproximativ 2 milioane de turiști anual. Mediul academic și de CDI din București, care creează condițiile propice pentru dezvoltarea activităților de transfer tehnologic și de CDI. Sistemul de învățământ preuniversitar și universitar din București, care creează premisele pentru asigurarea unei forțe de muncă calificate. Asigurarea unor utilități publice (apă și colectare / epurare de ape uzate, producție de energie electrică) prin intermediul infrastructurii existente în municipiul București sau gestionate de către Primăria municipiului București. Acces facil la dotările culturale ale Capitalei, care se bucură de cea mai complexă infrastructură, producție și ofertă culturală din țară.
Potențial de dezvoltare a zonei de sud și echilibrarea dezvoltării județene datorită construcției secțiunii sudice a AO	Construcția AO în partea de sud a județului va îmbunătăți accesibilitatea și atractivitatea localităților din această zonă, aducând beneficii atât în ceea ce privește dezvoltarea socio-economică, cât și în ceea ce privește reconfigurarea spațială.
Potențial de includere a patrimoniului ilfovean în produse integrate la nivel suprateritorial	Existența unor resurse semnificative de patrimoniu natural și construit în județele învecinate și în municipiul București, care pot fi integrate împreună cu resursele județului Ilfov în cadrul unei oferte comune de agrement, de petrecere a timpului liber, turism științific și cultural.
Existența unor construcții valoroase din punct de vedere arhitectural și care necesită intervenții de reabilitare sau o integrare mai bună în oferta culturală a județului	Printre construcțiile cu potențial de valorificare se numără Conacul Oteteleşanu, ansamblul fostului palat Alexandru Ghica, Fortul 13 Jilava, întreaga centură de fortificații din jurul Bucureștiului etc.
Coridorul Rin-Dunăre traversează județul Ilfov și asigură legătura cu Europa Centrală	Județul Ilfov este traversat de coridorul Rin-Dunăre (rutier, feroviar și naval), care asigură legătura cu partea de centru-sud a Germaniei (Frankfurt, Nuernberg și Stuttgart) și cu orașul Strasbourg din Franța.

OPORTUNITĂȚI	JUSTIFICARE
Aeroportul Internațional „Henri Coandă” este considerat de importanță regională, dar asigură legături optime și cu celelalte centre urbane ale României	Aeroportul Internațional „Henri Coandă” este de importanță regională la nivelul Europei de Est (locul 44 în Europa în ceea ce privește numărul de pasageri). Intrarea companiilor low-cost pe piața zborurilor interne face ca județul Ilfov să beneficieze de legături eficiente (timp și cost redus) cu principalele centre urbane din România (în medie, 5 zboruri pe zi către Iași, Cluj Napoca sau Timișoara).
Rețeaua de căi ferate asigură legături optime cu centrele urbane din apropiere	Legături facile pe calea ferată (60-120 min.) cu principalele centre urbane din apropiere (Ploiești, Pitești, Constanța sau Târgoviște). Acest aspect asigură accesul facil al companiilor din județul Ilfov la forță de muncă. De asemenea, din 2019 a fost activată și ruta metropolitană Brănești – Gara Băneasa – Gara de Nord care sprijină navetismul, asigurând o legătură eficientă către București, putând constitui un model pentru dezvoltarea altor asemenea rute.
Există proiecte de infrastructură pregătite (incl. finanțare) pentru principalele probleme legate de transport	Pentru principalele probleme legate de infrastructura de transport există proiecte prioritizate în Master Planul General de Transport (Autostrada AO, Centura de Sud a Bucureștiului, refacerea legăturii CF cu Giurgiu, cale ferată către Aeroportul Internațional „Henri Coandă” etc.). Prin POIM există resurse alocate pentru implementarea acestor proiecte. Alte surse de finanțare disponibile sunt „Connecting Europe Facility” (CEF) sau POR-Axa 6.
Asocierile cu organizații naționale (ex. FZMAUR) asigură o mai bună comunicare cu instituțiile centrale în privința ameliorării cadrului legal sau a dezvoltării de politici publice	Aderarea TPBI la Federația Zonelor Metropolitane și Aglomerărilor Urbane din România (FZMAUR) asigură un cadru optim pentru schimb de experiență și participarea la proiecte europene care au în vedere transportul public județean / metropolitan (ex. proiectul „Metropolitan”).
Deplasările cu emisii reduse ce CO₂ (pietonal, velo, transport public, vehicule electrice) reprezintă o prioritate la nivelul UE	Tendințe în ceea ce privește mobilitatea urbană pun în prim-plan deplasările nemotorizate (pietonal, velo etc.), motiv pentru care există politici de suport la nivel de UE și la nivel național, care susțin investițiile în acest tip de infrastructură.
Progresul tehnologic ca factor determinant în utilizarea energiilor regenerabile	Utilizarea unor rezultate ale progresului tehnologic pentru viabilizarea unui sistem de termoficare pe scară largă, bazat pe utilizarea apei geotermale.
Dezvoltarea învățământului tehnic și dual de excelență	Deoarece învățământul profesional și tehnic este subdezvoltat în România (dar devine o preocupare din ce în ce mai prezentă), județul Ilfov poate deveni un model de bună practică la nivel național în ceea ce privește învățământul tehnic și dual dacă reușește să inoveze în acest domeniu.
Potențialul de creștere a atractivității și vizibilității sectorului sportiv din județul Ilfov prin intermediul competițiilor sportive	Existența a numeroase competiții sportive de interes național sau chiar internațional, în care pot participa sportivii din Ilfov sau care se pot desfășura în cadrul infrastructurii disponibile în județ, pot spori vizibilitatea județului (spre exemplu, Campionatul European de Fotbal 2020, calendarul competițional municipal pentru diferite discipline sportive etc.).
Acces la resurse semnificative de apă	Județul are acces la resurse semnificative de apă, prin corpurile de apă subterană de adâncime (nisipurile de Mostiștea și formațiunile de Căndești și Frățești).
Potențial pentru o mai bună valorificare a deșeurilor la nivel județean	În județ există 12 operatori economici care se ocupă cu valorificarea deșeurilor (11 fiind implicați în valorificarea DEEE). Creșterea continuă a cantității de DEEE valorificate în perioada 2011-2016.
Potențialul de utilizare a surselor de energie regenerabilă	Potențialul reprezentat de prezența rezervorului Otopeni de apă geotermală – cel mai mare rezervor de acest fel din țară. Județul se află în zona a II-a din punctul de vedere al intensității radiației solare (la nivel național), având potențial pentru utilizarea energiei solare.

OPORTUNITĂȚI	JUSTIFICARE
Recunoașterea importanței la nivel internațional a unor zone naturale din județ	Declararea SPA Grădiștea – Căldărușani – Dridu ca zonă umedă de importanță internațională (sit RAMSAR).
Reducerea riscului la inundații	Realizarea măsurilor propuse în Planurile bazinale de apărare împotriva inundațiilor.
Oferta diversificată de programe și instrumente de formare disponibile la nivel național și european	Acestea sunt prestate atât de instituții publice, precum Institutul Național de Administrație, Centrele regionale de formare, cât și de operatori privați. Totodată, în regiunea București-Ilfov, se află localizați cei mai mulți operatori economici în domeniul formării profesionale pentru administrația publică centrală și locală din țară.
Existența unor proiecte de succes în țară și a unor instrumente deja testate în domeniu ca modele de bune practici	Programul de bugetare participativă inițiat și gestionat de Primăria Cluj-Napoca, dar și de alte UAT-uri din țară, poate constitui o sursă de bune practici pentru inițiativele Consiliului Județean Ilfov.

AMENINȚĂRI	JUSTIFICARE
Încadrarea județului Ilfov în aceeași regiune cu Capitala face ca resursele financiare alocate de UE să fie mai reduse	Includerea Capitalei în aceeași regiune de dezvoltare cu județul Ilfov face ca valoarea PIB/ cap de locuitor să fie peste 90% din media UE. Din acest motiv, rata de cofinanțare a proiectelor UE este mai mare, iar alocarea de fonduri prin politica de coeziune este mai redusă în comparație cu celelalte județe ale României. Astfel, dezvoltarea economică a Capitalei s-ar putea să cauzeze reducerea resurselor financiare alocate pentru Regiunea București-Ilfov și în viitorul ciclu financiar multianual al UE, limitând accesul județului Ilfov la fonduri europene.
Atractivitatea mai crescută a municipiului București	Municipiul București este mai atractiv pentru forța de muncă și investiții. Analiza modelului de dezvoltare a regiunii București-Ilfov indică faptul că mulți ilfoveni aleg să lucreze și să acceseze serviciile, dotările și evenimentele din București. Nivelul mai ridicat de salarizare din Capitală încurajează navetismul. Atractivitatea mai crescută a ofertei culturale din municipiul București nu justifică realizarea de noi dotări majore în imediata proximitate, în județul Ilfov. Din cauza învățământului liceal teoretic de excelență din capitală, există riscul ca elevii din Ilfov să aleagă să facă naveta la instituțiile de învățământ din București, în detrimentul celor din județ.
Competiția cu alte zone de interes pentru investitori	Competiția cu alte zone de interes pentru investitori (ex. Ploiești, Giurgiu etc.) și cu o accesibilitate în creștere față de București, având în vedere dezvoltarea rețelei de autostrăzi.
Riscul de pierdere / degradare a unor valori locale în lipsa unor măsuri de valorificare și promovare a potențialului cultural	În lipsa unor măsuri de valorificare și promovare a patrimoniului județean o serie de atracții precum clădirile cu valoare arhitecturală crescută, peisajele naturale sau patrimoniul imaterial pot fi afectate de procesul de urbanizare sau de sporirea nivelului de degradare odată cu trecerea timpului.
Legăturile rutiere și feroviare cu statele din vestul Europei sunt precare	Cele trei autostrăzi nu au continuitate în afara macroregiunii. România se află printre ultimele locuri la nivelul UE în ceea ce privește finalizarea rețelelor TEN-T Core (rutier și feroviar).

AMENINȚĂRI	JUSTIFICARE
Complexitatea proiectelor de infrastructură mare face dificilă rezolvarea principalelor probleme de transport	Majoritatea proiectelor de infrastructură mare, esențiale pentru județul Ilfov, țin fie de Guvern și instituțiile subordonate, fie de municipiul București. Implementarea acestor proiecte este condiționată de parteneriate cu multe entități implicate și de negocieri dificile. De asemenea, proiectele de infrastructură mare din România sunt finalizate într-un ritm foarte lent (5-10 ani).
Creșterea accentuată a indicelui de motorizare face ca infrastructura de transport rutier să fie suprasolicitată	Creșterea indicelui de motorizare cu 159% în intervalul 2007-2018 face ca presiunea de infrastructura de transport rutier să fie din ce în ce mai mare în contextul în care posibilitățile de creștere a capacității sunt limitate. De asemenea, cererea pentru infrastructură rutieră face dificilă prioritizarea proiectelor pentru deplasări nemotorizate.
Dezvoltarea necontrolată afectează posibilitatea așezărilor din județul Ilfov de a oferi infrastructură și servicii de transport	Tendința de dezvoltare necontrolată a zonelor suburbane generează rețele de transport rutier subdimensionate, neierarhizate care, în timp, riscă să blocheze principalele artere de circulație care asigură legătura între București și Ilfov. Odată definitive noile cartiere rezidențiale, posibilitățile de reconfigurare a tramei stradale sunt foarte limitate.
Autostrăzile care străbat județul Ilfov nu deservesc echilibrat teritoriul	Numărul redus de ieși/intrări pe autostrăzile care deservesc județul Ilfov face ca ele să nu poată fi utilizate de comunele pe care le străbat (ex. A2 cu Brănești sau Fundeni), ceea ce îngreunează navetismul din aceste localități. De asemenea, modernizarea A2 pe segmentul DN CB-Fetești poate genera probleme în ceea ce privește congestia pe perioada efectuării lucrărilor.
Legăturile feroviare cu Giurgiu și Oltenița sunt deficitare	Podul de cale ferată de la Grădiștea s-a prăbușit, motiv pentru care legătura CF București-Giurgiu a fost întreruptă. Închiderea liniei 801 / renunțarea la gările Titan Sud și București Sud Gr. Călători. Concurența între transportul în comun pe cale rutieră și cel feroviar pe rute cum ar fi București-Giurgiu, București-Târgoviște sau București-Oltenița.
Densitatea scăzută face dificilă asigurarea serviciilor de transport public	Densitățile scăzute (sub 30 locuitori/ha) limitează posibilitățile de a oferi servicii de transport public eficiente din punct de vedere economic.
Multitudinea de operatori de apă-canal poate genera probleme în gestiunea sistemelor	Lipsa de corelare / neînțelegeri între diferiții operatori ai serviciilor de distribuție a apei potabile și colectare a apelor uzate poate afecta implementarea unor proiecte de anvergură în județ.
Dependența de municipiul București pentru asigurarea unor utilități publice	Avariile la infrastructura de apă-canal gestionată de Apa Nova pot afecta localitățile din județ, inclusiv posibilitatea de epurare a apelor uzate (Dobroești, Pantelimon, Popești-Leordeni, Voluntari ș.a.). Județul depinde din punct de vedere energetic de centralele electrice de termoficare din București. Funcționarea necorespunzătoare a depozitului de deșeuri Chiajna – Rudeni, aflat pe teritoriul administrativ al Sectorului 1 al municipiului București.
Nerespectarea unor ținte asumate privind gestiunea deșeurilor	Neatingerea țintelor cu privire la reducerea cantității de deșeuri și la gradul de reciclare a deșeurilor menajere, stabilite prin legislația națională, poate atrage sancțiuni.
Privatizarea continuă a dotărilor medicale	Privatizarea continuă a dotărilor medicale limitează responsabilitatea și capacitatea de intervenție a administrației publice în ceea ce privește calitatea serviciilor medicale oferite și poate avea efect de majorare a costurilor serviciilor medicale.
Pierderea capacității și a fondurilor pentru a furniza servicii sociale	În cazul în care furnizorii publici și centrele sociale nu se adaptează în mod continuu la noile norme de siguranță și de furnizare a serviciilor sociale, acestea riscă să piardă fondurile alocate de la bugetele de stat.
Cooperarea limitată între UAT-uri pentru realizarea de evenimente și inițiative comune în sectorul cultural	În cadrul întâlnirilor realizate cu actorii locali relevanți a fost subliniat faptul că nu există inițiative de cooperare între UAT-urile județului Ilfov pentru dezvoltarea activităților culturale, însă, în prezent, sunt luate în considerare o serie de proiecte comune, precum realizarea unor trasee ciclo-turistice.

AMENINȚĂRI	JUSTIFICARE
Degradarea ariilor naturale valoroase	Exploatarea turistică a ariilor naturale protejate poate duce la pierderea unor elemente valoroase pentru protecția cărora aceste arii fuseseră declarate inițial. Introducerea și dezvoltarea unor specii invazive în ariile naturale protejate din sit (în special lacul Snagov și Scroviștea).
Sursele de degradare a aerului din municipiul București	Poziția municipiului București în centrul județului Ilfov are un impact negativ în ceea ce privește calitatea aerului la nivel județean, prin traficul rutier și alte activități desfășurate (inclusiv instalații de mare ardere – vezi termocentrale).
Sursele cu potențial semnificativ de poluare a apelor, situate în exteriorul județului	Surse cu potențial semnificativ de poluare a apelor, situate în afara județului Ilfov și identificate în cadrul planurilor de management ale băzinelor hidrografice.
Schimbările climatice	Creșterea suprafeței zonelor construite, pe fondul continuării tendinței de migrație dinspre București și alte zone ale țării, determină creșterea gradului de artificializare a solului. Previțiunile modelelor climatice indică o creștere a temperaturii medii anuale cu circa 1,5 °C în județul Ilfov în perioada 2021-2050 comparativ cu perioada de referință 1971-2000. Fenomenul insulei de căldură urbană, prezent deasupra municipiului București, se poate extinde deasupra zonelor adiacente construite din județul Ilfov în cazul continuării tendințelor de dezvoltare necontrolată a zonelor construite.
Risc seismic ridicat	Județul Ilfov se află într-o zonă în care accelerația terenului depășește 0,30 g, fapt ce indică un risc seismic ridicat.
Capacitate redusă a CJI de a îndeplini sarcinile în mod eficient, din cauza curențelor de personal	La finalul anului 2019, 61% din posturile destinate funcționarilor publici de execuție erau vacante. Între 2016 și 2019, au părăsit instituția mai mult de 20 % din personal, conform organigramei, respectiv un număr de 76 angajați, ceea ce are ca efect reducerea memoriei instituționale și prelungirea timpului de acțiune / îndeplinire a sarcinilor.
Capacitatea de gestiune a sarcinilor și motivarea personalului pot fi afectate de politica de formare profesională deficitară	Politicile de formare/perfecționare profesională a personalului sunt insuficient planificate, monitorizate și evaluate, participarea realizându-se în special în funcție de evenimentele de formare organizate de alte instituții. Analizele și discuțiile purtate cu reprezentanții Consiliului au relevat faptul că aplicarea prevederilor legale este îndeplinită preponderent la nivel formal, în sensul colectării unor date privind nevoile de formare de la structurile CJI, însă fără o activitate structurată de implementare, monitorizare și analiză a impactului.
Dependența relativ ridicată de proiectele cu finanțare nerambursabilă în cadrul bugetului de investiții	Bugetul de investiții este direct influențat de disponibilitatea sumelor din fonduri europene nerambursabile. Astfel, în contextul în care rata de cofinanțare din aceste fonduri este mai redusă sau chiar indisponibilă în ciclul financiar 2014-2020 și după 2020 din cauza statutului de regiune dezvoltată a Regiunii București-Ilfov, capacitatea de investiții la nivel județean ar putea fi diminuată.
Presiune mai mare asupra capacității instituționale, sarcini de coordonare și planificare mai extinse	În contextul în care măsurile de intensificare a relațiilor cu cetățenii și mediul de afaceri se vor implementa, intensitatea activităților desfășurate de structurile Consiliului Județean vor crește de asemenea, fiind astfel nevoie de mai multe resurse umane și materiale.
Implicarea UAT-urilor din județ în parteneriate care au ca scop transferul de cunoștințe și bune practici este limitată.	În interiorul județului, Consiliul Județean Ilfov a încheiat nu mai puțin de 36 de acorduri de parteneriat cu consilii locale, care vizează implementarea unui spectru larg de proiecte de investiții. Deși aceste parteneriate contribuie la ameliorarea calității vieții cetățenilor din unitățile administrativ-teritoriale vizate, ele nu constituie instrumente sustenabile de creștere a capacității instituționale a consiliilor locale din județ în absența unor politici concrete de diseminare a practicilor și exemplelor de succes de la o unitate administrativ-teritorială la alta. Este nevoie de inițierea și menținerea unor practici care să ajute unitățile administrativ-teritoriale să își dezvolte capacitatea instituțională și să își perfecționeze resursele umane din punct de vedere profesional.

9.2. Diagnostic

Dezvoltarea și caracterul județului Ilfov sunt marcate în primul rând de relația acestuia cu municipiul București, aspect ce îl încadrează în specificul regiunilor-capitală. Împreună cu municipiul București, județul Ilfov se încadrează în categoria regiunilor dezvoltate la nivel european (PIB/capita peste 90% din media UE) și concurează din perspectiva dezvoltării economice cu regiuni capitală precum: Budapesta - Közép-Magyarország, Bratislava - Bratislavský kraj, Praga - Praha, Berlin sau Viena. Astfel, deși nu include niciun municipiu de rang I sau II, județul Ilfov se situează pe primele locuri la nivel național în ceea ce privește majoritatea indicatorilor de dezvoltare socio-economică: indicele de dezvoltare umană locală, salariul mediu, puterea de cumpărare, PIB/capita, investiții străine, număr de angajați și cifră de afaceri în CDI, creșterea populației (33% între 2007 și 2019) sau accesibilitate regională. Județul Ilfov acoperă o mare parte din cererea de locuințe care nu mai poate fi asigurată de Capitală (din punctul de vedere al prețului și/sau al calității și tipologiilor de locuire).

În relația cu municipiul București, județul Ilfov mizează în primul rând pe rezervele de teren, care reprezintă principala resursă de dezvoltare din ce în ce mai puțin disponibilă la nivelul Capitalei. Astfel, județul Ilfov preia următoarele roluri:

- Județul Ilfov preia din activitățile economice de mari dimensiuni, care nu mai pot funcționa în interiorul Capitalei. Aici se încadrează activități de producție, depozitare și logistică (ex. nodul logistic de pe A1), centre comerciale (ex. Dragonul Roșu), zone de birouri (aglomerarea Pipera, care, cu 65.000 locuri de muncă, asigură 2% din PIB-ul țării) și cel mai important pol științific specializat pe domeniul fizicii din țară, Măgurele.
- Județul Ilfov suplimentează dotările de agrement ale Capitalei (ex. Terme la Balotești, Pădurile Cernica și Băneasa sau Domeniul Mogoșoaia), oferind numeroase oportunități pentru petrecerea timpului liber;
- Județul Ilfov contribuie la alimentarea Capitalei cu bunuri, datorită accesibilității și sectorului logistic dezvoltat. Pe de altă parte, profilul agricol al județului s-a diminuat considerabil în ultimii ani, când o mare parte din terenurile agricole au fost transformate în zone rezidențiale sau de producție și depozitare, astfel încât rolul de furnizor de produse alimentare a fost preluat treptat de județele învecinate (ex. județul Giurgiu).
- Județul Ilfov asigură conectivitatea la nivel regional și european prin cele 3 autostrăzi, 5 magistrale CFR alături de aeroportul Internațional „Henri Coandă”.

În relația cu județul Ilfov, municipiul București îndeplinește următoarele roluri:

- Municipiul București asigură accesul la o diversitate și cantitate mare de locuri de muncă pentru locuitorii județului Ilfov;
- Municipiul București asigură accesul la dotări, servicii și evenimente culturale;
- Municipiul București reprezintă o importantă piață de desfacere pentru produsele și serviciile generate în județul Ilfov;
- Municipiul București asigură accesul la servicii de educație și sănătate.

Proximitatea față de Capitală contribuie și la principalele problemele cu care se confruntă județul Ilfov:

- 1.) Expansiunea urbană necontrolată și dezvoltările de tip rezidențial, dar și de birouri sau industriale, au generat probleme de accesibilitate, acces la servicii publice, mediu, calitate precară a locuirii și a spațiului public, precum și o imagine urbană deficitară, compromițând perspectivele de dezvoltare echilibrată și sustenabilă a localităților. Aceste dezvoltări se aglomerează fie în lungul principalelor artere de circulație, fie în zone nedeservite de infrastructură, mișându-se pe valoarea mai scăzută a terenului. Dezvoltările rezidențiale sunt adesea lipsite de dotări și utilități, având un impact negativ asupra mediului (antropizare excesivă).
- 2.) Dinamica socio-economică, navetismul și suburbanizarea fac imposibilă contabilizarea populației reale. O mare parte din noii rezidenți ai județului folosesc de fapt dotările de învățământ, sănătate și cultură oferite de municipiul București, păstrându-și acolo inclusiv domiciliul. Această tendință face ca evidența populației să nu poată deține date reale în ceea ce privește numărul locuitorilor, aspect care îngreunează dimensionarea dotărilor și a serviciilor publice. Dependența de dotările Capitalei face ca cererea de transport către București să fie mult mai mare decât ar putea face față infrastructura. Legăturile cu Capitala sunt blocate preponderent la intersecțiile cu centura (ex. Domnești, Berceni, Mogoșoaia etc.), iar autovehiculul personal rămâne principala opțiune de deplasare către București. Acest fapt conduce la o utilizare ineficientă a infrastructurii de transport și la un grad ridicat de poluare în lungul principalelor coridoare de transport.
- 3.) Din cauza apartenenței la cea mai competitivă regiune din țară și proximității față de Capitală, județul Ilfov se confruntă cu un deficit de forță de muncă, ce indică necesitatea atragerii de potențiali angajați din județele învecinate, sau chiar din alte zone ale țării, cu potențial de dezvoltare mai scăzut.
- 4.) Totodată, deși există un decalaj de dezvoltare considerabil între județul Ilfov și municipiul București, acestea sunt tratate ca o regiune la nivelul UE fiind astfel încadrate în categoria regiunilor dezvoltate (PIB/capita peste 90% din media UE). Această încadrare face ca județul Ilfov să se afle într-o situație defavorabilă din punctul de vedere al accesului la surse de finanțare comparativ cu restul județelor, care beneficiază de o cofinanțare mai ridicată din fonduri europene. În acest context, județul Ilfov se poate confrunța cu provocări legate de sursele de finanțare pentru investiții și dezvoltare, fiind importantă facilitarea și implicarea în parteneriate și identificarea și accesarea de surse de finanțare alternative/complementare, dacă este cazul.

Deși județul Ilfov a beneficiat investiții substanțiale, atât publice cât și private – fie prin dezvoltări imobiliare specifice zonelor suburbane, fie prin proiecte de infrastructură (A2, A3, extindere aeroport, lărgire DN CB nord etc.), la nivel teritorial există în continuare discrepanțe mari în ceea ce privește dezvoltarea între nord, sud și nord-est. Zona de nord este caracterizată de o economie mult mai diversificată, un proces mai accentuat de dezvoltare și o calitate mai ridicată a locuirii (parcele mai generoase, elemente de cadru natural valoroase, dotări specializate etc.). Partea de sud, în schimb, este caracterizată preponderent de dezvoltări rezidențiale cu o densitate mai mare a locuirii (parcele mai mici, inserții de locuințe colective în cartiere de case, infrastructură subdimensionată și o cantitate și diversitate mult mai scăzută a dotărilor de agrement). Cu toate acestea, prima coroană de localități din jurul Capitalei reușește să atragă în mod continuu noi rezidenți, preponderent populație tânără. Zona cea mai slab dezvoltată este cea din nord-estul județului (Gruuiu, Nuci, Grădiștea sau Moara Vlăsiei), ce păstrează în continuare un profil rural și este caracterizată de o populație îmbătrânită, accesibilitate redusă (deși comunele sunt traversate de A3), număr și diversitate mult mai redusă a activităților economice.

Per total, comparativ cu alte județe din țară, tendințele de dezvoltare din județul Ilfov sunt pozitive:

- În ultimii ani, județul Ilfov a reușit să atragă în continuare activități economice de mare amploare (Makita, extinderea zonei de birouri din Voluntari, dezvoltarea Parcului Științific Măgurele). Pentru susținerea specializării forței de muncă și contracararea migrației sau navetisului tinerilor pentru studii în București, este în curs de dezvoltare o alternativă viabilă – dezvoltarea învățământului profesional și tehnic / învățământului dual. Din punctul de vedere al dezvoltării economice, principala provocare se referă la capacitatea autorităților publice și a comunităților de a veni în întâmpinarea mediului de afaceri și de a crea contextul propice atragerii de investiții și inovării, inclusiv prin infrastructuri de sprijin și facilități fiscale;
- Principalele probleme în ceea ce privește infrastructura de transport sunt în curs de rezolvare. La începutul anului 2019, au fost licitate și parțial atribuite proiectele de realizare AO (partea de sud), linia de cale ferată și magistrala de metrou către aeroport, DN CB (vest și sud), pasajele de la Mogoșoaia, Berceni și Domnești⁹⁸. În 2018, s-a reușit înființarea TPBI, asociație de dezvoltare intercomunitară care se ocupă de transportului public metropolitan. În prezent, rutele de transport public au fost relicitate, fiind atribuite în mare măsură către STB; se are în vedere modernizarea stațiilor de transport public la nivelul județului și se lucrează la tarifarea integrată. Rămâne însă valabilă problema extinderii infrastructurii de transport pentru a face față ritmului de dezvoltare a așezărilor suburbane, având în vedere calitatea precară a infrastructurii de transport rutier în zonele de expansiune.
- Pe de altă parte, deși sistemele de alimentare cu apă și de colectare a apelor uzate au cunoscut o dezvoltare constantă la nivel județean în ultimul deceniu, iar numărul populației racordate la sisteme de alimentare cu apă și la sisteme de colectare a apelor uzate a crescut considerabil, există încă disfuncții în asigurarea alimentării cu apă potabilă, iar gradul de acoperire cu infrastructură de canalizare este insuficient. Astfel, un sfert din comunele județului nu dispun de rețele de alimentare cu apă, în special în zona de nord-est (Dascălu, Grădiștea, Moara Vlăsiei, Nuci, Petrăchioaia), iar o treime din comune prezintă disfuncții importante în asigurarea infrastructurii de canalizare, în special în zonele de nord-est (Ciolpani, Găneasa, Dascălu, Gruiu, Nuci, Petrăchioaia) și sud (Copăceni, Dărăști-Ilfov, 1 Decembrie, Berceni). Există probleme și în ceea ce privește depozitarea și reciclarea deșeurilor și alimentarea cu gaze naturale. Asigurarea utilităților publice va trebui deci să reprezinte o prioritate în perioada următoare, aceasta constituind o condiție de bază pentru asigurarea unui standard de locuire corespunzător statutului de regiune-capitală.

Prin natura sa, județul Ilfov prezintă și va prezenta în continuare o atractivitate ridicată atât din punctul de vedere al locuitorilor, cât și din punctul de vedere al actorilor economici. Măsurile și proiectele aflate în curs de implementare vor rezolva sau ameliora o parte din principalele probleme. Însă, pentru a-și putea valorifica potențialul și pentru a putea concura (chiar devansa) cu celelalte regiuni-capitală ale Europei, dezvoltarea în parteneriat cu municipiul București într-un model funcțional este esențială pentru județul Ilfov.

⁹⁸ La Pasajul Domnești au început deja lucrările.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ILFOV - Orizont 2030

A. ANALIZA DIAGNOSTIC - Evaluarea situației actuale

ANEXE

ANEXA 1.

Propuneri preliminare pentru creșterea capacității administrative

CONSTATARE	MĂSURI PROPUSE	
	Strategice	Operaționale
Resurse umane		
Număr semnificativ de posturi vacante	Analiza și planificarea proceselor de recrutare și selecție în termeni de asigurare a unei capacități instituționale optime.	Elaborarea/achiziția unui sistem de gestiune a datelor și a dosarelor de personal în format digital.
Fluctuație ridicată a personalului	Implementarea unui sistem de motivare financiară/non-financiară a personalului, în limitele legale de gestiune a sistemului de salarizare și formare profesională.	
Politici de formare/perfecționare profesională a personalului neplanificate	Adoptarea și aplicarea unui ciclu de planificare, implementarea și monitorizarea politicii de formare a personalului.	Regândirea circuitului documentelor care vizează activități de formare profesională non-formală sau informală în cadrul instituției, astfel încât acestea să ajungă la departamentele specializate în timp util.
	Analiza și regândirea procesului de formare profesională în termeni de eficiență a utilizării resurselor și de dobândire de abilități și competențe ale personalului.	
Proceduri		
Consiliul Județean Ilfov ar trebui să promoveze proceduri unitare, pe modelul sistemului de management al calității, implementat în 2019		Elaborarea și implementarea unui sistem de proceduri de lucru la nivel instituțional (în implementare).
Managementul documentelor încă se realizează în format de hârtie.	Analiza fluxului de informații și documente la nivel instituțional și elaborarea unor măsuri de simplificare a proceselor.	Realizarea/achiziția unui sistem de gestiune a fluxului de documente oficiale.
Există probleme legate de procesele interne și externe de lucru/îndeplinire a sarcinilor pe departamente și colaborarea între acestea.	Simplificarea relației între instituție și public (persoane și companii) prin adoptarea și implementarea de soluții de gestiune și comunicare electronică;	
	Introducerea unui sistem de monitorizare și evaluare a intervențiilor publice atât în termeni financiari, cât și de realizare a obiectivelor stabilite.	

Bugete locale / Resurse financiare		
Veniturile bugetare au avut un caracter fluctuant.	Promovarea unei planificări bugetare multianuale, pe baza planului de acțiune al Strategiei.	Menținerea unui control strict al cheltuielilor de funcționare.
Cheltuielile de capital trebuie urmărite cu atenție.	Introducerea unui sistem de monitorizare și evaluare a resurselor bugetare care să permită o mai mare eficiență a utilizării fondurilor proprii.	Crearea de spațiu bugetar pentru creșterea bugetului alocat investițiilor – un mai bun echilibru între cheltuielile de funcționare și cele de dezvoltare.
Capacitatea de atragere de fonduri nerambursabile este limitată în comparație cu alte județe.	Inițierea unui sistem de sprijin pentru UAT-urile din județ în vederea creșterii capacității acestora de atragere de fonduri nerambursabile.	Organizarea de sesiuni de instruire în domeniul managementului fondurilor nerambursabile și diseminării de bune practici de la nivel național.
Democrația participativă	Promovarea unui mecanism transparent și rapid de răspuns la problemele comunității.	Consiliul Județean Ilfov a depus spre finanțare din Programul Operațional Capacitate Administrativă proiectul „Platformă online pentru eficientizarea serviciilor publice oferite cetățenilor de Unitatea Administrativ-Teritorială Județul Ilfov”.
	Introducerea unui sistem de alocare participativă a unui procent din bugetul operațional al CJL.	Introducerea și testarea unui instrument de bugetare participativă, finanțat din Programul Operațional Capacitate Administrativă.
Relațiile de cooperare inter-instituțională cu parteneri publici și privați		
Transferul de cunoștințe și bune practici este limitat de procesul de inițiere și menținere de relații de parteneriat.	Aderarea la rețele transnaționale constituite în domenii-cheie pentru prioritățile de dezvoltare a județului Ilfov (dezvoltare urbană, mobilitate, inovație etc.).	Implementarea unui sistem transparent de alocare a resurselor financiare pentru susținerea unor politici județene sau proiecte (implementarea unui sistem de bugetare participativă a demarat deja).
	Transparentizarea relațiilor de parteneriat cu organisme publice și private în vederea implementării de acțiuni comune (deja în etapă de implementare).	
Implicarea UAT-urilor din județ în parteneriate care au ca scop transferul de cunoștințe și bune practici este limitată.	Implicarea UAT-urilor din județ în activitățile de transfer de cunoștințe și bune practici în politici de dezvoltare locală.	

ANEXA 2.

Metodologia studiului privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov

Chestionar pentru populație

În paralel cu analiza situației existente, a fost realizat un chestionar la nivelul județului pentru a înțelege care sunt principalele probleme și priorități percepute de către populație.

Caracteristicile studiului privind identificarea priorităților de dezvoltare în județul Ilfov

Tip de cercetare: Anchetă dedicată, tematică, pe bază de chestionar, aplicată persoanelor peste 18 ani, rezidente în județul Ilfov.

Eșantionare propusă: de tip aleator, stadială, stratificată, proporțională cu volumul populației din fiecare localitate a județului Ilfov. Volumul total al eșantionului: 1006 respondenți. Marja de eroare statistică pentru un interval de încredere de 95% este de +/-3,1%.

Chestionar: structurat, 42 de itemi de opinie conform temelor de cercetare și 8 itemi socio-demografici de validare, ponderare și prelucrare statistică.

Mod de aplicare a chestionarului: mixt telefonic în sistem CATI și față în față.

Dispersia eșantionului: suplimentar distribuției la nivel administrativ, eșantionul a fost proiectat pentru acoperirea a trei arii geografice, respectiv:

- Cartierele din interiorul centurii Bucureștiului;
- Zonele rezidențiale aflate între centura Bucureștiului și drumurile județene (de la vest la est): 401A, 601, 602, 100. Între Cernica și Berceni, delimitarea a fost trasată arbitrar.
- Zonele rezidențiale aflate în localități fără proximitate directă cu Bucureștiul.

Corelațiile evidențiate pentru fiecare variabilă au fost validate prin teste de semnificație statistică (Pearson Chi-Square, teste de corelație, de contingență), coeficientul de semnificație fiind menționat în fiecare caz. Cu cât coeficientul este mai apropiat de valoarea 0,000 cu atât relația este mai „puternică”.

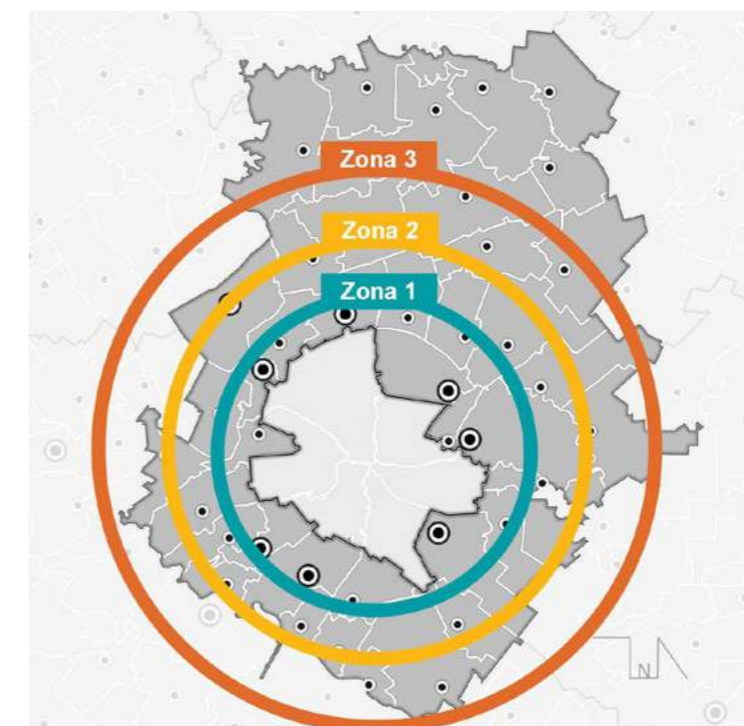
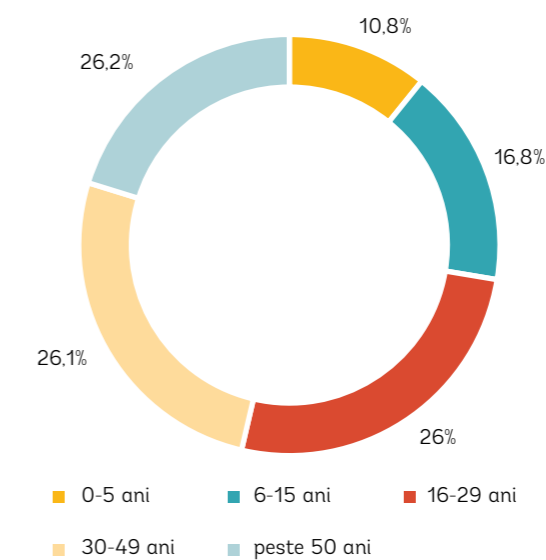
Structura eșantionului

Majoritatea respondenților la ancheta dedicată, tematică, pe bază de chestionar, aplicată persoanelor peste 18 ani din județul Ilfov locuiau aici de peste 16 ani (26%) sau chiar de peste 30 (26%) și de peste 50 de ani (20%). Totuși, o parte semnificativă a respondenților sunt rezidenți mai noi, care, în procesul de suburbanizare, s-au mutat aici de 6-15 ani (17%) sau de mai puțin de 5 ani (11%).

Din punct de vedere teritorial, se remarcă faptul că cea mai mare parte a respondenților care s-au mutat în ultimii 5 ani în județul Ilfov locuiesc în imediata vecinătate a municipiului București. Respondenții care s-au mutat în județul Ilfov de 6-30 ani se regăsesc în principal în a doua coroană de localități.

De cât timp locuiți în această localitate?

	0-5 ANI	6-15 ANI	16-29 ANI	30-49 ANI	PESTE 50 ANI	TOTAL
Zona 1	14%	16%	22%	24%	24%	100%
Zona 2	12%	12%	26%	31%	19%	100%
Zona 3	7%	20%	30%	25%	17%	100%

ANEXA 3.

Distribuția monumentelor istorice din județul Ilfov pe unități administrativ-teritoriale și pe categorii

DENUMIRE UAT	MONUMENTE ISTORICE (TOTAL)	DIN CARE: MONUMENTE DE ARHEOLOGIE	DIN CARE: MONUMENTE DE ARHITECTURĂ	DIN CARE: MONUMENTE DE FOR PUBLIC	DIN CARE: MONUMENTE MEMORIALE ȘI FUNERARE	DIN CARE: MONUMENTE CATEGORIA A	DIN CARE: MONUMENTE CATEGORIA B
Oraș Bragadiru	24	23	0	1	0	0	24
Oraș Buftea	34	26	7	1	0	13	21
Oraș Chitila	2	1	0	1	0	0	2
Oraș Măgurele	60	55	5	0	0	7	53
Oraș Otopeni	6	5	0	1	0	0	6
Oraș Pantelimon	32	12	10	0	10	5	27
Oraș Popești Leordeni	23	19	4	0	0	0	23
Oraș Voluntari	1	0	1	0	0	0	1
1 Decembrie	0	0	0	0	0	0	0
Afumați	16	11	4	1	0	4	12
Balotești	53	49	4	0	0	0	53
Berceni	3	0	3	0	0	0	3
Brănești	13	6	7	0	0	0	13
Cernica	51	48	2	1	0	5	46
Chiajna	9	7	2	0	0	0	9
Ciolpani	25	16	9	0	0	0	25
Ciorogârla	22	10	7	1	4	0	22
Clinceni	8	7	0	1	0	0	8
Copăcenii	1	0	1	0	0	0	1

DENUMIRE UAT	MONUMENTE ISTORICE (TOTAL)	DIN CARE: MONUMENTE DE ARHEOLOGIE	DIN CARE: MONUMENTE DE ARHITECTURĂ	DIN CARE: MONUMENTE DE FOR PUBLIC	DIN CARE: MONUMENTE MEMORIALE ȘI FUNERARE	DIN CARE: MONUMENTE CATEGORIA A	DIN CARE: MONUMENTE CATEGORIA B
Corbeanca	9	7	2	0	0	0	9
Cornetu	2	2	0	0	0	0	2
Dărăști-Ilfov	1	1	0	0	0	0	1
Dascălu	6	3	2	1	0	0	6
Dobroești	11	7	2	2	0	1	10
Domnești	22	18	4	0	0	5	17
Dragomirești-Vale	1	0	1	0	0	0	1
Găneasa	2	0	2	0	0	0	2
Glina	31	31	0	0	0	0	31
Grădiștea	13	10	3	0	0	0	13
Gruiu	42	34	8	0	0	6	36
Jilava	4	0	3	1	0	1	3
Moara Vlăsiei	21	15	5	1	0	0	21
Mogoșoaia	30	19	10	1	0	20	10
Nuci	8	0	8	0	0	3	5
Periș	43	41	1	1	0	1	42
Petrăchioaia	19	15	4	0	0	0	19
Snagov	37	30	6	1		4	33
Ștefănești de Jos	11	9	2	0	0	0	11
Tunari	27	23	3	1	0	0	27
Vidra	7	7	0	0	0	6	1
TOTAL	730	567	132	17	14	81	649

Sursă: Lista monumentelor istorice din anul 2015

ANEXA 4.**Planul de investiții prioritare propuse prin Master Planul S.C. Apă-Canal Ilfov**

NR. CRT.	UAT	SURSA DE APĂ	REȚEA DISTRIBUȚIE APĂ	REȚEA DE CANALIZARE	STAȚII DE EPURARE
1	Oraș Bragadiru	Aducțiune apă	Extindere	Extindere	Stație nouă – extindere capacitate stație existentă
2	Oraș Buftea	Reabilitare foraje și aducțiune apă brută	Stație de tratare nouă, reabilitare stație de pompare și rezervor. Reabilitare + extindere rețea	Extindere	Stație de epurare nouă – deservire localități Corbeanca și Crevedia (48.700 locuitori echivalenți - LE)
3	Oraș Măgurele	Aducțiune apă	Reabilitare și extindere (Vârteju). Conectare Pruni și Dumitrana	Reabilitare în Măgurele și extindere în sate	Stație de epurare nouă pe amplasamentul existent
4	Oraș Pantelimon	Aducțiune apă	Extindere	Extindere	-
5	Oraș Popești-Leordeni	Aducțiune apă	Extindere	Extindere	-
6	Oraș Voluntari	Aducțiune apă	Rezervoare și stații de clorinare noi. Extindere rețea	Extindere	Stație nouă pe amplasamentul existent (53.000 LE)
7	1 Decembrie	-	Reabilitare și extindere	Reabilitare și extindere	Extindere
8	Afumați	Foraj și aducțiune apă brută	Stație de clorinare nouă și extindere rețea	Extindere	Stație de epurare nouă – extindere capacitate existentă
9	Balotești	Foraj și aducțiune apă brută	Reabilitare stație de clorinare, stație de pompare. Stație de tratare (reducere amoniu). Rezervor nou. Extindere rețea	Extindere	Extindere
10	Berceni	Aducțiune apă	Extindere	Extindere	-
11	Brănești	Foraj și aducțiune apă brută	Extindere rețea în toate localitățile	Extindere	Stație de epurare nouă – extindere stație existentă
12	Cernica	Aducțiuni	Extindere în localități (Tanganu, Posta, Bălăceanca)	Extindere în satele comunei	-
13	Chiajna	Aducțiune	Rețea nouă de distribuție	Extindere	-
14	Ciolpani	Foraj și aducțiune apă brută	Stație de reducere a amoniului, stație de pompare și rezervor noi. Extindere	Extindere rețea	Stație nouă
15	Ciorogârla	Aducțiune și stație pompare	Extindere rețea – Ciorogârla și Dârvari	Extindere rețea	-

NR. CRT.	UAT	SURSA DE APĂ	REȚEA DISTRIBUȚIE APĂ	REȚEA DE CANALIZARE	STAȚII DE EPURARE
16	Clinceni	Aducțiune	Extindere	Extindere	Stație nouă
17	Copăceni	-	-	Extindere	Extindere
18	Corbeanca	Foraj și aducțiune	Stații noi de clorinare și tratare, 2 rezervoare noi. Extindere rețea.	Rețea de canalizare cu vacuum. Rețea gravitațională	-
19	Cornetu	Aducțiune	Extindere	Extindere	-
20	Dărăști-Ilfov	-	-	Extindere	Stație nouă
21	Dascălu	Foraj și aducțiune apă brută	Stație de demanganizare, stație de pompare și rezervor noi. Rețea nouă de distribuție	Extindere rețea	Stație nouă
22	Dobroești	-	Extindere	Extindere	-
23	Domnești	Aducțiune	Extindere	Extindere	Stație nouă
24	Găneasa	-	-	Rețea nouă.	Stație nouă
25	Glina	Aducțiune	Extindere	Extindere	-
26	Grădiștea	-	-	Extindere	-
27	Gruiu	Foraj și aducțiune apă brută	Stație de tratare (reducere amoniu), extindere stație de pompare, rezervor nou. Extindere	Extindere	Stație nouă
28	Jilava	Foraj și aducțiune apă brută	Stație de clorinare, stație de pompare, rezervor. Extindere	Extindere	Extindere
29	Moara Vlăsiei	Foraj și aducțiune apă brută	Stație de clorinare și stație de pompare suplimentare. Extindere	Extindere	Stație nouă
30	Mogoșoaia	Aducțiune	Extindere	Extindere	Stație nouă
31	Nuci	Foraj și aducțiune apă brută	Stație de tratare (reducere amoniu), stație de pompare și rezervor noi. Rețea nouă distribuție	-	-
32	Periș	-	-	Extindere	Stație nouă
33	Petrăchioaia	Foraj și aducțiune apă brută	Stație de demanganizare, stație de pompare și rezervor noi. Rețea nouă distribuție	Rețea nouă canalizare	Stație nouă
34	Snagov	-	Extindere	Extindere	Extindere
35	Tunari	Foraj și aducțiune apă brută	Stație de clorinare, stație de pompare și rezervor noi. Rețea nouă de distribuție	Rețea nouă	Stație nouă
36	Vidra	Foraj și aducțiune apă brută	Stație de clorinare nouă, extindere stație de pompare. Extindere rețea	Extindere rețea	Stație de epurare nouă (pentru Vidra și Berceni)

Sursă: Master Plan. Beneficiar: S.C. Apă-Canal Ilfov S.A.

ANEXA 5

Necesarul de investiții în învățământ și servicii sociale în județul Ilfov

Lista instituțiilor de învățământ care necesită intervenții

Nr. Crt	Uat solicitant	Denumire unitate pentru care se solicită aviz	Tip unitate pentru care se solicită aviz (creșă/grădiniță/scoală/campus/alte)	Obiectul solicitării (corp nou/extindere/reabilitare/alte)	Tipul de finanțare (fonduri nerambursabile/finanțare proprie/alte)
1	BRĂNEȘTI	Colegiul Silvic „Theodor Pietraru”	Colegiu	Reabilitare corp C1, C3, C4	POR/2016/3/3.1/B/1/7- Axa prioritară 3, Prioritatea de investiții 3.1, Operațiunea B
2	BRĂNEȘTI	Liceul Tehnologic „Ceșar Nicolau”	Liceu	Reabilitare corp C1, C5	POR/2016/3/3.1/B/1/7- Axa prioritară 3, Prioritatea de investiții 3.1, Operațiunea B
3	DOMNEȘTI	Grădinița nr.3, local nou cu destinația Școala după școală	Grădiniță	Demolarea clădirii Grădiniței nr.3 din comuna Domnești, județul Ilfov, în vederea executării pe acest amplasament a unui local nou cu destinația școala după școală	Bugetul local
4	BUFTEA	Școala Gimnazială nr.1	Școală gimnazială	Extindere cu săli de clasă, anexe, sală de sport și dotarea acestora pentru Școala Gimnazială nr.1, oraș buftea, județul Ilfov	P.O.R. Axa 10.1
5	CHITILA	Școală primară și gimnazială nouă	Școală primară și gimnazială	Construire școală primară și gimnazială în orașul Chitila, județul Ilfov	P.O.R. Axa 10.1
6	JILAVA	Școala Gimnazială nr.1 din comuna Jilava județul Ilfov	Școală gimnazială	Reabilitare, modernizare și dotare Școala Gimnazială nr.1 din comuna Jilava, județul Ilfov	P.O.R. Axa 10.1
7	JILAVA	Școala Gimnazială nr.2 din comuna Jilava județul Ilfov	Școală gimnazială	Reabilitare, modernizare și dotare Școala Gimnazială nr.2 din comuna Jilava, județul Ilfov	P.O.R. Axa 10.1

Nr. Crt	Uat solicitant	Denumire unitate pentru care se solicită aviz	Tip unitate pentru care se solicită aviz (creșă/grădiniță/scoală/campus/alte)	Obiectul solicitării (corp nou/extindere/reabilitare/alte)	Tipul de finanțare (fonduri nerambursabile/finanțare proprie/alte)
8	VOLUNTARI	Școala Gimnazială Nr.2, orașul Voluntari, județul Ilfov	Școală gimnazială	Extinderea spațiului Școlii Gimnaziale Nr. 2, Voluntari, prin construirea unui corp de clădire având ca destinație desfășurarea activității Serviciului Educațional de tip before și after school	P.O.R. Axa 10.1
9	VOLUNTARI	Școala Generală nr.3 Pipera	Școală gimnazială	Consolidare, modernizare, reabilitare și extindere, clădire cu destinația unitate de învățământ (Școala nr.3), construire sala de sport, panouri fotovoltaice și solare, amenajări exterioare, împrejmuire teren la Școala Generală nr.3 Pipera	P.O.R. Axa 10.1
10	BUFTEA	Grădiniță nouă	Grădiniță	Construirea și dotarea unei grădinițe noi, prin desființarea clădirii Grădiniței nr. 5	P.O.R. Axa 10.1
11	BUFTEA	Școala gimnazială nr.3 Buftea	Școală gimnazială	Extindere cu sală de sport și anexe (prin desființare corp anexă C3), dotarea acestora și realizare împrejmuire – Școala gimnazială nr.3	Bugetul local
12	DOMNEȘTI	Grădiniță nouă	Grădiniță	Demolarea imobilului în care a funcționat Grădinița nr. 2 Domnești și edificarea pe același amplasament a unei noi construcții cu destinația de grădiniță cu grupe de antepreșcolari	Bugetul local
13	PETRĂCHIOAIA	Școala Gimnazială nr.1 Petrăchioaia	Școală gimnazială	Reabilitarea și modernizarea în vederea creșterii eficienței energetice	P.O.R. Axa 10.1

Nr. Crt	Uat solicitant	Denumire unitate pentru care se solicită aviz	Tip unitate pentru care se solicită aviz (creșă/grădiniță/școală/campus/alte)	Obiectul solicitării (corp nou/extindere/reabilitare/alte)	Tipul de finanțare (fonduri nerambursabile/finanțare proprie/alte)
14	CORBEANCA	Unitate nouă	Grădiniță	Înființare infrastructură preșcolară în comuna Corbeanca, județul Ilfov (grădiniță cu program prelungit)	P.O.R. Axa 10.1
15	CORBEANCA	Unitate nouă	Unitate	Strada Dispensarului, nr.18, comuna Corbeanca sat Corbeanca, județul Ilfov	P.O.R. Axa 10.1
16	PANTELIMON	Unitate nouă	Grădinița/Creșă	Construire grădiniță cu grupe antepreșcolare	P.O.R. Axa 10.1
17	POPEȘTI-LEORDENI	Școala Gimnazială Ioan Bădescu	Școală gimnazială	Construire Corp Nou Școala Gimnazială „Ioan Bădescu”	P.O.R. Axa 10.1
18	MĂGURELE	Creșa cu program de zi	Creșă	Construirea și dotarea unui imobil nou pentru creșa cu program de zi trei grupe (1-3ani)	P.O.R. Axa 10.1
19	CERNICA	Creșa cu program de zi, Cernica	Creșă	Construirea și dotarea unui imobil pentru creșa cu program de zi	P.O.R. Axa 10.1
20	CERNICA	Grădinița cu program normal, Căldăraru	Grădiniță	Construirea și dotarea unui imobil nou pentru grădinița cu program normal	P.O.R. Axa 10.1
21	CERNICA	Grădinița cu program normal Poșta	Grădiniță	Construirea și dotarea unui imobil nou pentru grădinița cu program normal	P.O.R. Axa 10.1
22	CERNICA	Grădinița cu program normal Tânganu	Grădiniță	Extindere și modernizare pentru grădinița cu program normal	P.O.R. Axa 10.1
23	TUNARI	Școala Gimnazială nr. 1 Tunari	Școală gimnazială	Reabilitare și modernizare	P.O.R. Axa 10.1

Lista serviciilor sociale necesare în județul Ilfov conform Strategiei de dezvoltare a serviciilor sociale din județul Ilfov 2018-2023

1 DECEMBRIE	
Servicii necesare	Capacitate estimată
1 centru de zi sau program Școală după Școală pentru copiii cu CES	20 locuri
1 centru de zi sau program Școală după Școală pentru copiii cu CES	20 locuri
Acces la servicii de recuperare pentru copiii și adulții cu dizabilități	50 adulți, 30 copii*)
Întărirea capacității SPAS *) fie 1 serviciu mobil de recuperare disponibil în comună, fie transport asigurat către serviciile disponibile în județ 50 adulți, 30 copii*)	
AFUMAȚI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Servicii de îngrijire și recuperare la domiciliu pentru persoanele cu dizabilități	70
Creșă	20
Policlinică	300
Centru de zi sau de recuperare pentru copiii cu dizabilități	24
BALOTEȘTI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
1 after-school (copii cu CES, copii de etnie romă)	100
Serviciu de mediere ocupațională	300 beneficiari
Cantină socială pentru vârstnicii cu venituri mici	500 porții zilnic
BERCENI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciu de îngrijire și recuperare la domiciliu pentru persoanele cu dizabilități	30 persoane lunar
Centru de zi pentru copii cu dizabilități	15 copii
Centru respiro pentru persoane cu deficiențe severe sau probleme de sănătate mintală	5-10 locuri pentru situații de urgență

BRAGADIRU	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Întărirea capacității SPAS și creșterea numărului de asistenți sociali (pentru implementarea reală a serviciilor de asistență socială primară)	
Centru de primire în regim de urgență (persoane fără adăpost sau copii/adulții în situații limită)	

BRĂNEȘTI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
1 cămin de bătrâni, public (cost accesibil)	30
1 serviciu local de recuperare pentru copiii și adulții cu dizabilități (eventual serviciu mobil)	50
1 asistent social suplimentar la SPAS	
Relație mai bună cu DGASPC, în special pentru gestionarea cazurilor de urgență	

BUFTEA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciu de îngrijire și recuperare la domiciliu pentru persoanele cu handicap (inclusiv serviciul de acompaniere pentru viață independentă pentru persoane cu retard intelectual și probleme de sănătate mintală).	100
Servicii de prevenire a violenței în familie, gestionarea mai eficientă a cazurilor identificate de violență domestică*)	
Mediere comunitară, Mediere ocupațională, Mediere sanitară	O soluție posibilă ar fi deschiderea unui centru comunitar de servicii integrate (vezi Min. Sănătății)
*) numeroase familii mixte în localitate, cu cazuri multiple de violență și abuz	

CHIAJNA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciu de îngrijire și recuperare la domiciliu pentru persoanele cu handicap	40
Mediere sanitară	100
Asistență socială primară, întărirea capacității SPAS	
Achiziție de locuri în cămine de bătrâni	10 anual

CHITILA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
1 After-school *)	33 copii cu risc de abandon școlar
Centru de recuperare pentru copiii și adulții cu dizabilități **)	
*) posibil ca primăria să dezvolte o cooperare cu Biserica locală pentru acest proiect	min 50 locuri pe lună
**) idem	

CERNICA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
1 After-school (copii romi, abandon școlar masiv)	100
Serviciu de îngrijire și recuperare la domiciliu pentru persoane cu dizabilități	min. 50 beneficiari lunar

CIOLPANI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciu de recuperare pentru persoanele cu dizabilități	
Întărirea capacității SPAS și creșterea numărului de asistenți sociali (pentru implementarea reală a serviciilor de asistență socială primară)	

CIROGÎRLA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciu de recuperare pentru persoanele cu dizabilități	
Centru de zi multifuncțional (afterschool) pentru copiii cu risc de abandon sau cu CES	

CLINCENI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Întărirea capacității SPAS și creșterea numărului de asistenți sociali (pentru implementarea reală a serviciilor de asistență socială primară)	

CORBEANCA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciu de îngrijire la domiciliu pentru vârstnici	40
Serviciu mobil de recuperare pentru persoane cu dizabilități	50

CORNETU	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Întărirea capacității SPAS și creșterea numărului de asistenți sociali (pentru implementarea reală a serviciilor de asistență socială primară)	

DASCĂLU	
Servicii necesare	Capacitate estimată
After-school (copii de etnie romă, aflați în situație de abandon școlar)	min.15 locuri
Mediere comunitară*)	
Mediere școlară	
Mediere sanitară	
Serviciu de îngrijire la domiciliu pentru vârstnici	30 beneficiari/lună
Serviciu mobil de recuperare pentru persoanele cu dizabilități	50 beneficiari/lună
*) în special în satele Creața și Gagu	
**) în plan – un centru-așil pentru bătrâni, pentru care nu s-au identificat încă sursele de finanțare	

DĂRĂȘTI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciu de îngrijire la domiciliu pentru vârstnici	15/lună
Serviciu mobil de recuperare pentru persoane cu dizabilități	50/lună
Întărirea capacității SPAS pentru o monitorizare mai bună a situației pe teren (grupuri vulnerabile)	min.1 asistent social suplimentar

DOBROEȘTI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciu mobil de recuperare pentru persoane cu dizabilități	
Întărirea capacității SPAS și creșterea numărului de asistenți sociali (pentru implementarea reală a serviciilor de asistență socială primară)	

DOMNEȘTI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
1 cămin de bătrâni public, cu costuri accesibile pentru persoanele cu venituri reduse	20 locuri minimum
1 After-school/Centru de zi cu programe educaționale și de mediere pentru copiii aflați în risc de abandon școlar sau care au abandonat școala	40 locuri
1 centru de recuperare pentru persoanele cu dizabilități, multifuncțional, sau serviciul mobil de recuperare (autism, kinetoterapie, logopedie)	60 locuri
Încurajarea unei inițiative de economie socială (fermă socială), eventual în cooperare cu Clinceni și Ciorogârla	

DRAGOMIREȘTI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciu de îngrijire și recuperare la domiciliu pentru persoanele cu handicap	40
Cămin de bătrâni sau serviciu de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice	min.30 locuri
Soluții de locuire socială pentru 8 familii cu mulți copii aflați într-o așezare informală fără utilități	

GĂNEASA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Centru comunitar de servicii integrate (MS): mediere școlară, sanitară și ocupațională	min. 30 beneficiari
Servicii de prevenire a delincvenței juvenile, educație parentală.	
Transport pentru persoane cu dizabilități și boli rare, către serviciile de recuperare din București	10 beneficiari pe lună
Program A doua Șansă pentru adulți și tineri care au părăsit școala	50 anual

GLINA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Centru comunitar de servicii integrate (MS): mediere școlară, sanitară și ocupațională Servicii de prevenire a traficului de persoane/prostituție, educație parentală.*)	min. 500 beneficiari
Transport pentru persoane cu dizabilități către serviciile de evaluare complexă de la nivel județean și către serviciile de recuperare din București	10-15 beneficiari pe lună
Întărirea colaborării dintre SPAS și DGASPC, în special în ceea ce privește monitorizarea cazurilor copiilor cu risc și situația persoanelor cu dizabilități. *)Notă – există în comună un mediator școlar, dar eficiența lui este redusă	

GRĂDIȘTEA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Niciunul	

GRUIU	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Mediere ocupațională pentru beneficiarii ajutorului social VMG, din cei 200 care refuză sistematic accesul la locuri de muncă	Peste 50 beneficiari de ajutor social VMG
Servicii de recuperare pentru copiii cu dizabilități	30 copii cu autism și deficiențe neuromotorii
Întărirea capacității SPAS	Cel puțin 1 asistent social cu studii superioare în echipă

JILAVA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Centru comunitar multidisciplinar (servicii integrate), în special anual persoanele aparținând comunitățile de romi.	minimum 100 persoane
Centru de zi cu programe educaționale și sociale, pentru prevenirea abandonului școlar	minimum 30 locuitori
Îngrijire la domiciliu și recuperare pentru adulții cu dizabilități	125 persoane cu deficiențe severe și boli cronice grave, consecințe ale activității în combinatul care a funcționat în comună înainte de 1989
Locuire socială pentru cazurile de urgență, inclusiv vârstnici dependenți	20 persoane

MĂGURELE	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciul de recuperare pentru persoanele cu dizabilități	
Întărirea capacității SPAS și creșterea numărului de asistenți sociali (pentru implementarea reală a serviciilor de asistență socială primară)	

MOARA VLĂSIEI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Acces la un adăpost de urgență pe timpul iernii, sau la un Serviciu de locuire socială temporară, la nivelul județului	3-5 cazuri pe iarnă (persoane cu venituri reduse)
Asistent medical comunitar, pentru persoane vârstnice vulnerabile sau cu grad mare de dependență	30 beneficiari lunar

MOGOȘOAIA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Acces la un adăpost de urgență pe timpul iernii, sau la un Serviciu de locuire socială temporară, la nivelul județului	3-5 cazuri pe iarnă (persoane cu venituri reduse)
Asistent medical comunitar, pentru persoane vârstnice vulnerabile sau cu grad mare de dependență	30 beneficiari lunar

NUCI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
1 program Școală după Școală sau un centru de zi pentru copii cu risc de abandon școlar	30 copii
Mediere ocupațională pentru beneficiarii de ajutor social VMG	
Locuințe sociale (foarte important pentru comună)	10 locuri

OTOPENI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciul de recuperare pentru persoanele cu dizabilități	
Întărirea capacității SPAS și creșterea numărului de asistenți sociali (pentru implementarea reală a serviciilor de asistență socială primară)	

PANTELIMON	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciul de recuperare pentru persoanele cu dizabilități	
Centru de zi multifuncțional (after-school) pentru copii cu risc de abandon sau cu CES	

PERIȘ	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciul de recuperare pentru persoanele cu dizabilități	
Întărirea capacității SPAS și creșterea numărului de asistenți sociali (pentru implementarea reală a serviciilor de asistență socială primară)	

PETRĂCHIOAIA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciul de recuperare pentru persoanele cu dizabilități	
Întărirea capacității SPAS și creșterea numărului de asistenți sociali (pentru implementarea reală a serviciilor de asistență socială primară)	
Centru de zi multifuncțional (after-school) pentru copii cu risc de abandon sau cu CES	30

POPEȘTI-LEORDENI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciul de recuperare pentru tineri/adulți cu dizabilități	20-30 beneficiari pe an
After-school accesibil și pentru copii cu părinți plecați în străinătate**)	minimum 40 copii lunar
Întărirea colaborării dintre SPAS și DGASPC, în special în privința monitorizării copiilor sau tinerilor neglijanți/abuzați și a persoanelor cu dizabilități. Rezolvarea mai rapidă a dosarelor de certificare a dizabilității	

SNAGOV	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciul de recuperare pentru persoanele cu dizabilități	
Întărirea capacității SPAS și creșterea numărului de asistenți sociali (pentru implementarea reală a serviciilor de asistență socială primară)	

ȘTEFĂNEȘTI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Centru de servicii integrate pentru copiii (centru de zi/after-school). Servicii educaționale, medicale, sociale, pregătire pentru viața de adult, consiliere psihologică	minimum 50 copii lunar
Cantină socială	
Cămin de bătrâni accesibil persoanelor cu venituri reduse	minimum 20 locuri
Centru comunitar de servicii integrate pentru familii în situații de vulnerabilitate. Mediere sanitară, mediere ocupațională, educație parentală, asistență socială primară.	300 persoane anual
Serviciu mobil de recuperare pentru persoanele cu dizabilități	300 beneficiari luna

TUNARI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Serviciu de îngrijire la domiciliu pentru vârstnici	15/lună
Serviciu mobil de recuperare pentru persoane cu dizabilități	50/lună
Întărirea capacității SPAS pentru o monitorizare mai bună a situației pe teren (grupuri vulnerabile)	min.1 asistent social suplimentar

DĂRĂȘTI	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Urgent: Mediator sanitar	400 beneficiari din două cartiere
Locuințe sociale pentru situații de urgență	5-10 locuri
Acces la locurile de adăpost pentru victimele violenței domestice	30 cazuri anual, în medie
Creșă	50 locuri
After-school sau contractarea unor educatori suplimentari la Centrul ROTAS, care nu dispune de personal calificat suficient în raport cu cererea de servicii	50 copii lunar

Nota 1: comunitate importantă de persoane de etnie romă (400 persoane), cu multiple probleme sociale și medicale.

Delicvență, abuz, droguri, HIV. Mulți adulți capi de familie în penitenciar.

Număr mare de mame minore, copii lipsiți de grija părintească.

Fundația ROTAS intervine sistematic, dar serviciile sale nu sunt acreditate.

Nota 2: SPAS-ul semnalează nevoia unui control foarte serios la căminele de bătrâni private, unde se înregistrează foarte multe decese.

VIDRA	
Servicii necesare	Capacitate estimată
Cursă regulată de transport Vidra-București, pentru acces la servicii	
Urgent: Centru comunitar de servicii integrate (medico-socio-educational), cu mediere sanitară, școlară și ocupațională, cantină de zi, educație parentală asistență socială primară, acte de identitate și de proprietate pentru persoanele vulnerabile	minimum 200 persoane lunar

ANEXA 6

Grupurile vulnerabile din județul Ilfov

conform Strategiei de dezvoltare a serviciilor sociale din județul Ilfov 2018-2023

CATEGORIE	TIPURI
Familii cu venituri reduse	Copii săraci care trăiesc în familii cu mulți copii și ai căror părinți nu au surse stabile de venit, copii aflați în risc semnificativ de abandon școlar
	Tineri NEETS, care nu au un loc de muncă și nici nu sunt incluși în programe de educație sau de formare profesională
	Familii monoparentale, cu 3 sau mai mulți copii în îngrijire
	Familii cu venituri reduse, beneficiare de ajutor social pentru VMG
Persoane cu dizabilități	Mame minore care nu dispun de sprijinul familiei
	Copiii cu dizabilități care se află în structurile rezidențiale ale județului
Persoane cu dizabilități	Copiii și tinerii cu dizabilități aflați în îngrijirea familiei, care au acces limitat la servicii de bază (educație, recuperare, sănătate, timp liber, formare profesională) sau la servicii de suport pentru incluziune
	Adulții cu dizabilități care au acces limitat la servicii de ocupare, de recuperare și/sau de suport pentru viață independentă
Persoane instituționalizate	Copiii din centrele de plasament, care nu beneficiază de o calitate bună a îngrijirii (risc de abuz și neglijență, lipsa serviciilor de suport/consiliere, dezvoltare personală, etc.)
	Tinerii care părăsesc sistemul de plasament și nu dispun de suport pentru viață independentă
Persoane fără adăpost	Adulți cu grad ridicat de vulnerabilitate din centrele rezidențiale de pe rața județului (persoane cu probleme de sănătate mintală, adulți cu deficiențe severe)
	Persoane de pe rața județului care nu au o locuință stabilă și nu dispun de venituri proprii
Persoane care se confruntă cu adicții	Persoane dependente de consumul de droguri, alcool
Trafic de persoane, prostituție	Persoane care sunt supuse traficului de persoane
Persoane vârstnice dependente	Vârstnici singuri, care nu se află în îngrijirea familiei și care au un grad ridicat de dependență

ANEXA 7

Calendarul manifestărilor culturale din județul Ilfov

Calendarul principalelor manifestări culturale ale Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov în anul 2018

NR. CRT.	MANIFESTĂRI CULTURALE	DATA
1	Participarea ca parteneri la evenimentul „Ziua Culturii Naționale-Ziua lui Eminescu” din localitățile Chitila și Brănești	15 ianuarie
2	Participarea la evenimentul „Zilele Școlii” din localitatea Chitila	23-24 ianuarie
3	Participarea la expoziția „Ziua Internațională a Holocaustului” – expoziție de pictură la Centrul Cultural „Ion Manu” din Otopeni	02 februarie
4	Participarea ca parteneri la Festivalul Internațional „Ziua Cucilor” din localitatea Brănești	19 februarie
5	Evenimentul „Unirea, prin sacrificiul națiunii s-a făcut” a avut loc în localitatea Chitila la Casa de Cultura „Tudor Arghezi”. Evenimentul a constat în lansarea proiectului, luări de cuvânt pe tema evenimentului, expoziție de fotografie cu marile personalități ale Unirii, un film documentar despre personalitățile Unirii, expoziție-concurs cu tema evenimentului și premiera celor mai bune lucrări	27 aprilie
6	Proiectul „Fanfară pentru Ilfov”, ce cuprinde promovarea unui grup de muzicieni la toate evenimentele oficiale din județul Ilfov din anul Marelui Centenar al Unirii	aprilie
7	Participarea la evenimentul „Ziua Eroilor - Ziua Înălțării Domnului” în localitatea Buftea	17 mai
8	Participarea la jurizarea și premiera Concursului Național de Creație Plastică „ARTA - între talent și dăruire”, ce a avut loc la Casa de Cultură „Tudor Arghezi” din Chitila	7,8,18 mai
9	Participarea la jurizarea fazei județene a Olimpiadei Naționale „Meșteșuguri Artistice Tradiționale”, ce a avut loc la Școala Gimnazială „Prof. Ion Vișoiu” Chitila	19 mai
10	Participarea la Simpozionul „Ilfov – Cununa cu Diamante” ediția a XX-a, cu revista „Buletinul Societății de Geografie”, organizat de S.G.R. – filiala Ilfov la Casa de Cultură Brănești	23 mai
11	Participarea ca parteneri la jurizarea și premiera Festivalului „Zâmbetul Copilăriei - Anișoara Ciobanu” ediția a XV-a, fazele zonale (Măgurele și Snagov) și premiera la Gala Festivalului ce a avut loc la Casa de Cultură de la Bragadiru	23, 24, 31 mai
12	Participarea la jurizarea în cadrul Olimpiadei Prichindeilor „Mici, dar isteți”, ce a avut loc la Grădinița „Voinicel” din localitatea Chitila	06 iunie
13	Participarea la concursul județean de teatru pentru școlari „Bucuria Măștilor” ediția a III-a, ce s-a desfășurat la Casa de Cultură „Tudor Arghezi” din Chitila	07 iunie

NR. CRT.	MANIFESTĂRI CULTURALE	DATA
14	Participarea la evenimentul „Zilele lei - Tradiții, Portul Național”, cu prezentarea costumelor Ilfovene și cu ansamblul folcloric „Doina Ilfovului”, ce a avut loc în Parcul Mogoșoaia	24-25 iunie
15	Promovarea elevilor din județ care au obținut locul I la Olimpiada Națională „Meșteșuguri Artistice Tradiționale” de la Sibiu	25-29 iulie
16	Participarea ca parteneri la Festivalul de Film în aer liber „CHITILA FILM FEST”, ce a avut loc în localitatea Chitila	17,18,19 august
17	Susținerea și participarea la Proiectul Cultural Artistic „Cântam, dansăm, istoria românilor aflăm”, ce a avut loc în Spania	29 septembrie
18	Susținerea și promovarea celor 90 de participanți la Olimpiada Internațională de Elenistică, organizată de județul Ilfov la Palatul Brâncovenesc de la Mogoșoaia	07 septembrie
19	Participarea și organizarea evenimentului din Republica Moldova, Raionul Ialoveni, „Semnarea Declarației de Unire”, cu expoziție și spectacol	15 septembrie
20	Participarea și organizarea Festivalului Internațional „GENERAȚIA CENTENAR” ce a avut loc în Complexul Etno-Cultural „Vatra”, Raionul Strășeni din Republica Moldova	16 septembrie
21	Realizarea evenimentului dedicat personalității Reginei Maria și implicării ei în Marele Război, cu expoziție de artă pe tema evenimentului și de iconografie, cu ateliere de creație-concurs, cu premiera celor mai bune lucrări cu aceeași temă, un concert de pian și tenor și vizionarea filmului documentar numit „Înger pe front – Regina Maria”, ce a avut loc la Palatul Știrbey din localitatea Buftea	29 octombrie
22	Realizarea evenimentului internațional cu caracter cultural/educativ „Seara Medievală 2018”, ce a avut loc în Parcul Mogoșoaia	17 noiembrie
23	Realizarea evenimentului „Spectacol dedicat zilei Sfântului Apostol Andrei și Zilei Naționale a României”, ce s-a desfășurat la Centrul Cultural Cornetu și a constat într-o expoziție-concurs de artă plastică „Sfântul Andrei, Protectorul României”, unde cele mai bune lucrări au fost premiate. Au mai avut, de asemenea, loc și momente dedicate Zilei naționale, teatru pentru copii cu aceeași temă și un spectacol de muzică populară și ușoară	28 noiembrie
24	Participarea la marele eveniment de 1 DECEMBRIE – CENTENAR ROMÂNIA, eveniment ce a avut loc în mai multe localități ale județului (Buftea, Mogoșoaia, Dobroești, Chitila) și a constat în depuneri de coroane, fanfară, discursuri, tradiții și spectacole în toate localitățile	1-2 decembrie
25	Participarea la jurizarea Concursului de Colinde din localitatea Dobroești	12 decembrie
26	REGAL VIENEZ, concert extraordinar dedicat Sfințelor Sărbători de Crăciun, ce a avut loc în Sala Cinema Pro, oferit de Orchestra Națională Electrecord, având ca soliști o soprană și un tenor, precum și o trupă de balet	13 decembrie
27	Participarea ca parteneri la Festivalul-concurs județean „Colinde de Crăciun” ce a avut loc la Casa de Cultură de la Brănești, împreună cu CCD și ISJ Ilfov	19 decembrie

Sursă: Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov

Calendarul principalelor manifestări culturale ale Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov în anul 2019

NR. CRT.	DENUMIREA / DESCRIEREA MANIFESTARILOR CULTURALE	CARACTER / LOCUL / PERIOADA DE DESFĂȘURARE	ORGANIZATORI ȘI PARTENERI
1	Ziua culturii naționale 169 de ani de la nașterea poetului național Mihai Eminescu	Județean. Primăria Buftea 15.01.2019	C.J. Ilfov C.J.C.P.C.T Ilfov Centrul Cultural Buftea Primăria Buftea
2	Eveniment dedicat Micii Uniri Mărturii Documentare și frontul de acasă	Județean. Arhivele Naționale București 23.01.201	C.J. Ilfov C.J.C.P.C.T Ilfov Arhivele Ilfov
3	Dezbaterea „Centrul Cultural” Principalul Pol al Promovării Patrimoniului Cultural și Tradițional local	Județean. Palatul Brâncovenesc, Mogoșoaia 15.02.2019	C.J. Ilfov C.J.C.P.C.T Ilfov Inspectoratul Școlar Ilfov Casele de Cultură
4	Ziua Cucilor Festivalul Internațional. Parada mascașilor. Târgul Meșteșugăresc. Expoziție Costume Cuci. Materiale Publicitare	Internațional Centrul Cultural Brănești Martie 2019	C.J. Ilfov C.J.C.P.C.T Ilfov Asociația Culturală Brănești C.C.D Ilfov Primăria Brănești
5	Simpozionul „Ilfov - Cununa cu Diamante” (ediția XXI)	Județean Societatea de Geografie – Filiala Județului Ilfov Mai 2019	C.J. Ilfov C.J.C.P.C.T Ilfov Casa Corpului Didactic Inspectoratul Școlar Ilfov
6	Arta între Talent și Dăruire (ediția a V-a). Concurs național de creație plastică. Participă elevi din ciclurile primar, gimnazial și liceal	Național Casa de cultură Chitila Ianuarie-iulie 2019	C.J. Ilfov C.J.C.P.C.T Ilfov Fundația Prețuiește Clipa Primăria Chitila
7	Concurs „Elevi din Ilfov pentru Patrimoniul Cultural 2019”.	Județean Martie-Octombrie 2019	C.J. Ilfov C.J.C.P.C.T Ilfov Inspectoratul Școlar Județean Asociația Școala de la Piscu Comisia Națională a României pentru UNESCO
8	Festivalul Regional „Zâmbetul Copilăriei” (ediția XVI)	Județean Măgurele, Otopeni, Bragadiru, Snagov Gala în data de 31.05.2019	C.J. Ilfov C.J.C.P.C.T Ilfov Inspectoratul Școlar Județean Ilfov Primăria Măgurele Primăria Otopeni Primăria Snagov Primăria Bragadiru

NR. CRT.	DENUMIREA / DESCRIEREA MANIFESTARILOR CULTURALE	CARACTER / LOCUL / PERIOADA DE DESFĂȘURARE	ORGANIZATORI ȘI PARTENERI
9	Festivalul Colindelor de Florii ediția I	Județean Brănești 19.04.2019	C.J. Ilfov C.J.C.P.C.T Ilfov C.C.D Ilfov Primăria Brănești
10	Studiul dansului popular din zona Ilfov Formarea cadrelor didactice pentru obținerea atestatului de coregraf.	Județean 17 mai-noiembrie 2019 Chiajna	C.J.ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV I.S.J.ILFOV Asociația Coregrafilor ansamblurilor folclorice din România.
11	Concurs „Cu viața mea apăr viața”	Interjudețean iunie 2019 Centrul de Pregătire al Pompierilor „General de Brigadă Corneliu Stoichecki”	C.J. ILFOV C.J.C.P.C.T. ILFOV I.S.J. ILFOV Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Dealul Spirii” București - Ilfov
12	Acțiuni de cercetare, inventariere a obiectivelor de patrimoniu material și imaterial, în vederea realizării Monografiei județului Ilfov.	Județean mai 2019 - decembrie 2020	C.J.ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV I.S.J.ILFOV Institutul Național al Patrimoniului Asociația. Școala de la Piscu Protoieria N si S Ilfov Centrele Culturale Ilfov
13	„O viață cât un Centenar” Omagierea persoanelor care au împlinit 100 de ani din județul Ilfov.	Județean octombrie 2019	C.J. ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV Centrul Cultural Moara Vlăsiei
14	„Ziua Eroilor” Depunere de coroane Mușică de fanfară	Județean Buftea, Mogoșoaia 06.06.2019	C.J.ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV Primăria Buftea
15	„Ziua lei” Sângienele	Județean 24 iunie 2019 Ciolpani	C.J. ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV Ciolpani
16	Susținerea elevilor ilfoveni pentru a participa la Olimpiada Națională de Meșesuguri Artistice Tradiționale de la Sibiu. Susținerea activității culturale a elevilor prin angajarea unui îndrumător de iconografie.	Național Sibiu 25-29.07.2019	C.J. ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV I.S.J.ILFOV
17	Festivalul de film în aer liber „Chitila Film”, ediția VIII	Regional Parcul Dendrologic Chitila august 2019	C.J. ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV Primăria Chitila

NR CRT.	DENUMIREA / DESCRIEREA MANIFESTARILOR CULTURALE	CARACTER / LOCUL / PERIOADA DE DESFĂȘURARE	ORGANIZATORI ȘI PARTENERI
18	Arta medievală, meșteșuguri, muzică, jocuri	International Mogoșoaia august 2019	C.J. ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV Primăria Mogoșoaia Asociația Cavalleria Events
19	Proiectul „Culturii și Identității Naționale”	Internațional 15-16 septembrie 2019	C.J. ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV Straseni – Republica Moldova
20	Eveniment dedicat personalității Reginei Maria. Simpozion Dezvelirea bustului Reginei Maria Cenaclul Literar în “Anul Cărții 2019”	Județean 29 octombrie 2019	C.J. ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV Centrul Cultural Buftea Domeniul Știrbei
21	Gala excelenței în educație, „Olimpicii și profesorii lor!”	Județean decembrie 2019	C.J.ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV I.S.J.ILFOV
22	„ Concurs de artă plastică ” cu tema Sfântul Andrei, Ocrotitorul României.	Județean Centrul Cultural Cornetu 29 noiembrie 2019	C.J.ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV Primăria Cornetu Centrul Cultural Cornetu
23	1 Decembrie – Ziua Națională a României	Județean Buftea, Moara Vlăsiei	C.J.ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV
24	Festivalul de colinde ilfovene „O veste minunată” editia X	Județean Brănești, Dobroești 11-12 decembrie 2019	C.J.ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV C.C.D.ILFOV Șc. Gen. nr. 2 Dobroești
25	Sprrijinirea participării tinerilor artiști și copiilor talentați din județul Ilfov la festivaluri naționale și internațional, transport, cazare, taxe de participare.	Pe parcursul anului 2019, în funcție de invitațiile partenerilor din țară și străinătate.	C.J.ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV Ministerul Culturii și Identității Naționale
26	Suștinerea meșteșugarilor de a participa la târguri de profil și promovarea portului popular ilfovean. Realizarea costumelor populare ilfovene.	Pe parcursul anului 2019, în funcție de invitațiile partenerilor din țară și străinătate.	C.J.ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV
27	Ziarul „Condeie Ilfovene” Publicație de cultură cu apariție lunară.	Județean 2019	C.J.ILFOV C.J.C.P.C.T.ILFOV

Sursă: Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov

ANEXA 8

Lista obiectivelor industriale cu pericole de accidente în care sunt implicate substanțe periculoase

NR. CRT.	OPERATOR ECONOMIC	LOCALIZARE	SUBSTANȚE PERICULOASE	TIP RISC	STATUT SEVESO
1	SC ROMPETROL GAS SRL	oraș Pantelimon	GPL auto, propan comercial	Incendiu, explozie	3
2	SC APA NOVA BUCUREȘTI – stația de tratare Roșu	comuna Chiajna	Clor gazos	Dispersie toxică	3
3	SC DEN BRAVEN ROMANIA COMEX SRL	oraș Buftea	Gaze propulsoare (GPL)	Incendiu, explozie	2
4	SNGN ROMGAZ SA – Depoziț Bălăceanca	comuna Cernica	Gaz metan	Incendiu, explozie	3
5	SC OMV PETROM SA – Agenția comercială București Sud	comuna Jilava	Benzină, motorină, CLU	Incendiu, explozie	2
6	SC BRENNTAG SRL	comuna Chiajna	Produse chimice	Incendiu, dispersie toxică	2
7	SC LINDE GAZ ROMANIA SRL	comuna Domnești	Acetilenă, oxigen lichefiat, oxigen comprimat, hidrogen comprimat	Incendiu, explozie	2
8	SC PETROM AVIATION SA	oraș Otopeni	Combustibil turboreactor, reziduuri petroliere	Incendiu, explozie	-
9	SC ROMPETROL DOWNSTREAM SRL – Depoziț Mogoșoaia	comuna Mogoșoaia	Benzină, motorină	Incendiu, explozie	2
10	SC ISOPAN EST SRL	oraș Popești-Leordeni	Pentan	Incendiu, explozie	2
11	SC PETROLEXPORTIMPORT SA	oraș Popești-Leordeni	Motorină	Incendiu, explozie	2
12	SC UNITED ROMANIAN BREWERIES BEREPD SRL	oraș Pantelimon	Amoniac	Risc toxic	2
13	SC HENKEL BAUTECHNIK ROMÂNIA SRL	oraș Pantelimon	Acid citric, anhidru, sulfat de fier	Risc toxic	-

Sursă: Prelucrare proprie după informațiile din Schema Riscurilor Teritoriale / PAAR (ISU București – Ilfov)

ANEXA 9

Proiectele din fonduri europene nerambursabile implementate de Consiliul Județean Ilfov în perioadele de programare 2007-2013 și lista preliminară de proiecte implementate în perioada de programare 2014-2020

Nr Crt.	Program	Denumire Proiect	Descriere	Valoare totală(lei)
1	Programul de învățare Grundtvig	ASTRA – Ageing School teachers remain Active	Proiectul a fost implementat de către Casa Corpului Didactic Ilfov în parteneriat cu Consiliul Județean Ilfov. Proiectul a derulat activități aferente schimbului de experiență privind menținerea în activitate a profesorilor aflați în pragul vârstei de pensionare.	76,094.4
2	POSDRU	Antreprenoriat – șansa unui viitor mai bun pentru tinerii antreprenori	Dezvoltarea competențelor antreprenoriale a persoanelor care au dorit să demareze o afacere, precum și finanțarea a 40 de planuri de afaceri ale antreprenorilor localizați în regiunea București-Ilfov și Regiunea Sud-Vest Oltenia	7,066,529.71
3	POSDRU	SOCEC.NET – Rețeaua economiei sociale	Promovarea și dezvoltarea structurilor de economie socială și consolidarea capacităților, competențelor și a stimei de sine pentru grupurile vulnerabile prin înființarea a 11 structuri de economie socială și crearea de noi locuri de muncă pentru integrarea persoanelor vulnerabile pe piața muncii în regiunea București-Ilfov și Sud-Muntenia.	5,089,889.45
4	POSDRU	ISR – Întreprinderi sociale responsabile	Promovarea și dezvoltarea structurilor de economie socială și consolidarea capacităților, competențelor și a stimei de sine pentru grupurile vulnerabile prin înființarea a 11 structuri de economie socială și crearea de noi locuri de muncă pentru integrarea persoanelor vulnerabile pe piața muncii în regiunea București-Ilfov și Centru.	6,070,162.32
9	POR	Reabilitare, Modernizare, Dezvoltare, Extindere și Echipare Centrul de Plasament Nr. 5 Perș	Reabilitarea (arhitectură, rezistență, instalații, inclusiv panouri solare) și extinderea prin mansardare a clădirilor (2 clădiri) pentru un număr de 50 de beneficiari și dotarea acestora cu mobilier și dotări specifice.	3,946,751.49

Nr Crt.	Program	Denumire Proiect	Descriere	Valoare totală(lei)
10	POR	Reabilitarea, Modernizarea, Dezvoltarea, Extinderea și Echiparea Infrastructurii Sociale la Centrul Medico-Social Domnești	Reabilitarea centrului și extinderea acestuia (mansardă) și dotarea acestuia la standarde europene (mobilier și dotări specifice).	4,000,994.37
11	POR	Reabilitarea, Modernizarea, Dezvoltarea, Extinderea și Echiparea Infrastructurii Sociale la Centrul Maternal Săftica	Extinderea centrului prin construcția unui corp nou de clădire (P+1) și reabilitarea a încă două corpuri de clădire (parter) și dotarea cu mobilier și echipamente specifice.	3,572,319.97
12	POR	Reabilitarea, Modernizarea, Dezvoltarea, Extinderea și Echiparea Infrastructurii Sociale la Centrul De Plasament Nr. 6 Voluntari	Reabilitarea (arhitectură, rezistență, instalații, inclusiv panouri solare) și a clădirii pentru un număr de 50 de beneficiari și dotarea acestora cu mobilier și dotări specifice.	3,703,460.48
13	POR	Reabilitare, Modernizare, Extindere și Echipare Centrul De Îngrijire și Asistență Ciolpani	Reabilitarea (arhitectură, rezistență, instalații, inclusiv panouri solare) și extinderea prin mansardare a clădirii pentru un număr de 54 de beneficiari și dotarea acestora cu mobilier și dotări specifice. De asemenea au fost create locuri de muncă pentru funcțiuni specifice (asistent social, kinetoterapeut, psiholog)	3,692,675.68
14	POR	Reabilitare, Modernizare și Echipare la Spitalul Clinic Județean de Urgență Ilfov	Reabilitarea Corpului H al spitalului. Transformarea subsolului tehnic în subsol funcțional (laborator de medicină nucleară) plus parter (UPU), etajele 1-3 (secții medicale), etajul 4 (ATI), etajul 5 (bloc operator). Dotarea corpului H cu mobilier spitalicesc și echipamente și dispozitive medicale.	88,820,922.27
15	POR	Modernizare DJ100 – Brănești – limită de județ Călărași, km 28+700 – km 35+000	Reabilitarea drumului județean în vederea îmbunătățirii condițiilor de rulare pentru traficul rutier.	12,035,368.45
16	POR	Modernizare DJ301 – Mânăstirea Pasărea – Cozieni – km 0+000 – km 4+500	Reabilitarea drumului județean în vederea îmbunătățirii condițiilor de rulare pentru traficul rutier.	9,581,794.00

Nr Crt.	Program	Denumire Proiect	Descriere	Valoare totală(lei)
17	POR	Modernizare DJ100 – Tronson V, Găneasa – Brănești – km 20+485 – km 25+385	Reabilitarea drumului județean în vederea îmbunătățirii condițiilor de rulare pentru traficul rutier.	13,571,943.03
18	POR	Modernizare DJ100 – Tronson IV, Afumați – Găneasa – km 17+100 – km 20+482	Reabilitarea drumului județean în vederea îmbunătățirii condițiilor de rulare pentru traficul rutier.	8,183,710.30
19	POR	Modernizare DJ101 – DN1 – Buftea – km 0+000 – km 12+000	Reabilitarea drumului județean în vederea îmbunătățirii condițiilor de rulare pentru traficul rutier.	22,381,905.91
20	POR	Modernizare DJ401D – Dărăști – 1 Decembrie – km 0+000 – km 5+500	Reabilitarea drumului județean în vederea îmbunătățirii condițiilor de rulare pentru traficul rutier.	11,367,159.91
21	POR	Modernizare DJ301 – Pantelimon – Cernica – Tânganu – km 0+000 – km 13+000	Reabilitarea drumului județean în vederea îmbunătățirii condițiilor de rulare pentru traficul rutier.	44,066,288.62
22	POR	Modernizare DJ602 – Centură – Domnești – km 5+000 – km 9+975	Reabilitarea drumului județean în vederea îmbunătățirii condițiilor de rulare pentru traficul rutier.	18,021,611.13
23	POR	Modernizare DJ200 – Centură – Ștefănești – Dascălu – Grădiștea – km 6+200 – km 27+225	Reabilitarea drumului județean în vederea îmbunătățirii condițiilor de rulare pentru traficul rutier.	34,101,343.54
24	POR	Modernizare DJ101B – DN1 – Snagov – Gruiu – km 17+000 – km 35+000	Reabilitarea drumului județean în vederea îmbunătățirii condițiilor de rulare pentru traficul rutier.	52,456,167.32
25	POR	Modernizare DJ101C – DN1 – Căldărușani – km 0+000 – km 10+780 și km 14+700 – km 21+072	Reabilitarea drumului județean în vederea îmbunătățirii condițiilor de rulare pentru traficul rutier.	27,732,877.00
26	POR	Dezvoltarea și Dotarea Serviciilor Specializate pentru Intervenții în Situații de Urgență în Regiunea București – Ilfov I	Achiziția de autospeciale și echipamente specifice pentru situații de urgență în regiunea București-Ilfov.	45,933,185.52

Nr Crt.	Program	Denumire Proiect	Descriere	Valoare totală(lei)
27	POR	Dezvoltarea și Dotarea Serviciilor Specializate pentru Intervenții în Situații de Urgență în Regiunea București – Ilfov II	Achiziția de autospeciale și echipamente specifice pentru situații de urgență în regiunea București-Ilfov.	18,581,752.90
29	Interreg IVC	Pre-Waste	Principalul obiectiv al proiectului a fost acela de a îmbunătăți eficacitatea politicilor Uniunii Europene de prevenire a deșeurilor în vederea reducerii semnificative a producției de deșeuri prin strânsa colaborare a autorităților locale și regionale, a entităților publice, precum și a altor părți interesate.	8,882,135.06 (valoarea totală a proiectului) 609,203.20 (bugetul alocat CJI)
30	Interreg IVC	R4R (Regiuni pentru reciclare)	Proiectul a urmărit să promoveze contribuțiile regionale privind activitatea Societății Europene a Reciclării, permițând autorităților locale să realizeze schimbul de bune practici transferabile, legate de instrumentele locale pentru îmbunătățirea performanțelor privind reciclarea.	10,036,571.18 (valoarea totală a proiectului) 592,526.26 (bugetul alocat CJI)
31	Interreg Europe	STOB (Succession and Transfer of Business in Regions)	Proiectul STOB Regions are drept scop efectuarea schimbului de bune practici între partenerii din cadrul proiectului în vederea obținerii unor rezultate inovatoare privind transferul de afaceri. Activitățile din cadrul proiectului se vor concretiza prin elaborarea și implementarea unor planuri de acțiune menite să eficientizeze politicile publice privind transferul de afaceri	10,152,457.00 (valoarea totală a proiectului) 658,819.94 (bugetul alocat CJI)
41	Programul Energie Regenerabilă Rondine, Mecanismul SEE 2009-2014	Valorificarea resurselor de apă geotermală pentru termoficarea Spitalului Clinic de Urgență «Prof. Dr. Agrippa Ionescu», localitatea Balotești, comuna Balotești, județul Ilfov	Valorificarea resurselor de apă geotermală pentru termoficarea spitalului, prin înlocuirea soluției clasice de încălzire bazate pe utilizarea gazelor naturale pentru producerea energiei termice. Reabilitarea forajului din Balotești, construcția și dotarea stației geotermale.	9,825,857.45
42	Programul RO05, Mecanismul Financiar SEE 2009-2014	Dezvoltarea potențialului geotermal în județele Ilfov și Bihor	Realizarea schimbului de experiență între județul Ilfov, județul Bihor și Institutul de Sondare Geologică din Islanda. Acțiunile au constat în vizite și seminarii în vederea realizării schimbului de experiență, între partenerii din România și cei din Islanda.	286,735.00

Nr Crt.	Program	Denumire Proiect	Descriere	Valoare totală(lei)
43	POR 2007-2013	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Voluntari	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Voluntari cuprinde un portofoliu cuprins din următoarele proiecte: Modernizarea drumurilor în orașul Voluntari. Modernizarea arhitecturală și peisagistică a spațiilor verzi din zona de blocuri aferentă străzii Lotusului din orașul Voluntari. Dezvoltarea și modernizarea sistemului de iluminat public, cu rețea subterană, în orașul Voluntari. Crearea parcului de interes public Pipera, din orașul Voluntari. Modernizarea arhitecturală și peisagistică a aliniamentelor verzi stradale din orașul Voluntari. Achiziționarea și instalarea sistemului de supraveghere video pentru creșterea siguranței și prevenirea criminalității în zona de acțiune Voluntari.	134.125.836.49
44	POR 2007-2013	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Buftea	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Buftea cuprinde un portofoliu cuprins din următoarele proiecte: Modernizarea infrastructurii rutiere și refacerea suprafeței carosabile în orașul Buftea. Crearea Parcului Dintre Flori -- amenajare arhitecturală și peisagistică a acestuia. Modernizarea arhitecturală și peisagistică a spațiilor verzi corespunzătoare aliniamentelor stradale în orașul Buftea. Dezvoltarea și modernizarea sistemului de iluminat public, cu rețea subterană, în orașul Buftea. Crearea unei zone verzi de utilitate publică pentru cartierul Flămânzeni din orașul Buftea. Extinderea sistemului de supraveghere video pentru creșterea siguranței și prevenirea criminalității în orașul Buftea.	117.311.033.35